Ex Collegio Laudunensi

BIBL. DE L'UNIVERSITÉ
MS.
716

189.3.7.

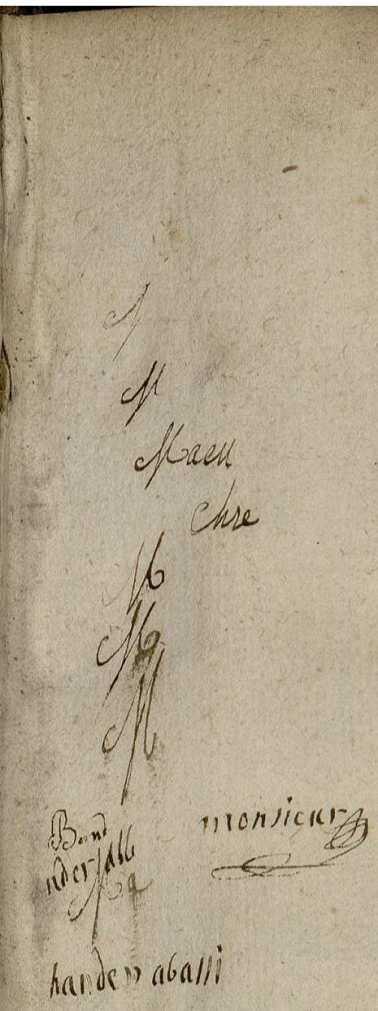

M.S.t. III.19.

Tractatus De Deo vno et Diuinis eius attributis

COLLEGIUM LUDOVICI MAGNI
BIBLIOTHEQUE DE L'UNIVERSt. DE FRANC.

Quatuor Libros sententiarum

sic dictos quod multas ctorum pp. sentias continet et
pcipue sti aug., scripsit petrus Lombardus episcopus
parisiensis qui ppterea mgter stiarum solet appellarj. hanc
a vrsae thiae pertractandae occasionem arripit initio suj operis vt
qa ois doctrina in rebus et signis versatr; res uo quae p signa
discuntr aliae st qbus fruimur npe deus seu trinitas adoranda
Cuius possessione beati efficimur, aliae uo st quae vtuntr et
fruuntr, deo scet fruuntr et Creais vtuntr npe hoes et angelj
idcirco de deo hoibus angelis alijsque Creais 4or libris
disseruit mgter sentiarum. 1o libro colligit sententias
patrum circa trinitatem 2o lib.o agit de Creaoe mundj
et pcipue angelorum et houm, item de Gaa dej. 3o lib.o de
Incarnaoe vbj dij et de virtibus ac vitijs 4o denique lib.o
tractat de sacramentis et nouissimis, scet de Resurrectione et
judicio.

2

at uo s. th. seu doctor angelicus cuius methodum sequimur
qtum fieri pt, qa usus inualuit, summam theologicam
in fauorem incipientium composuit, o qsi facilitati ita
studeret, vt meram rerum superficiem attigerit, sed qa vt
recte obseruauit ex eodem sto th. Caietanus, nouitiorum et
incipientium laborem summopere subleuauit, dum multas
et inutiles quæoes reiecit utiles uo et narias pulcherrimo
ordine distribuit.

Summam uo thicam s.tus th. in tres ptes distribuit
quarum 1a aget de deo tum in se considerato qtenus vnus
est in essia et trinus in psois, tum etiam prout est oium
creator, pcipue uo houm et angelorum. 2a pte agit de deo
prout est finis vltimus et p media quædam interna seu nobis
inhærentia, pa actus huaos, virtes et notiam faciendorum
ex lege acceptam considerari pt, hanc 2am ptem subdiuidit
in duas alias quarum jore dum agit de virtutibus, de illis
dumtaxat loquitr in Gee, posteriore a pte de ijsdem virtibus
ac vitijs disserit in parlari, 3a pte agit de medijs externis
ad fœlicitatem ptinentibus scet de chro et sacramtis, externa
a vocantr illa media, qa extra nos st posita.

Hinc aggredimur 1am ptem sti th. agimus de deo vt e
vnus in essia seu de naa dei et summis eius pfectionibus seu
attributis, ac imprimis cum sto th. quædam ptudia seu vrsæ
thiæ fdta præmittimus.

Quæstio Prima
De sacrâ doctrinâ seu theologiâ
Caput Primum
De nomine Thiæ.

Sacra doctrina sic dicta quod agat de deo quo nil sanctius vocatur et thia, ~~vocatur et th~~ qsi rão et sermo de deo vt testatur s. aug. lib. 1º de Ciuitate dei.

Nois thiæ plures st et variæ acceptiones 1º n sumitur In amplissima scaõe pro quauis cognioe et quolibet sermone de deo Etiam mere naali; quo ssu mphycam phus lib. 5º mphycorum vocat thiam, sic et prophani rerum diuinarum scriptores ac poetæ vetustissimi olim nominabantur thi, vt constat ex arte lib. 12º mtaphycorum, Cicerone lib. 1º de naa deorum, imo et ex ipso aug. lib. 18º de Ciuitate dei Cap. 14º clemens qque alexandrinus lib. 5º stromatum orpheum poetam, thum appellare o dubitauit.

2º sumitur thia pro qualibet cognioe et quolibet sermone supernaali ac reuelato, quomodo sacra scriptura a sto Dyon. plerisque In Locis thia nuncupatur, quo eam ssu fides thica cum sacra doctrina seu thia posset confundi.

3º sumitur pro cognioe et sermone quæ hetur de solâ diuinitate, et ijs quæ in deo st p Immediatam Reuelationem cognitis, hoc a ssu doctrina quæ agit de chri diuinitate ad thiam reuocatur, quæ uo agit de chri huanitate thia dici o poterit, sed potius vt Logr Eusebius Cæsariensis lib. 10º historiæ Ecclesiasticæ, basil. epistla 141.ª et theodoretus Dialogo 2º

œconomia nominatr seu dispensaõ sdum qm dia prouidia nobis prouidet de medijs ad salutem consequendam narijs p.a de Redemptore adde quod s. Joannes euangelista qui Cæteris altius se Extollens ctrj diuinitatem suo complexus est euangelio solus Inter euangelistas dictus est thus. ppterea qque s. greg. nazianz oraões quas huit de diuinitate ctrj diuinj Inscripsit de thia

Vlmo denique Communiter et pprie apud SS. pp. scriptores Ecclesiasticos et thos doctores sumitr thia pro illa doctrinâ in qua ex rebus reuelatis per discursum Eliciuntr cluoes, qbus tam Circa trinitatem et diuinitatem, qm Circa humanitatem ctrj et alia quæcunque misteria reuelata, fides dia Explicarj suaderj et deffendj pt, vnde facile Colligitr discrimen quod Interiedit Inter fidem et thiam, nam fides Immediate p assensum adhæret rebus Reuelatis, thia uo Ex ppooibus p fidem Cognitis, quasdm cluoes ~~quæ o st~~ Elicit, quæ o st In se formaliter Reuelatæ, sed ttum virtualiter et In sua Causa, seu In ppoõe reuelatâ Inquâ virte Continetr.

Cæterum o quicunq pditi st fide pollent thia, alioqui fideles oes Etiam rustici et illiterati deberent appellarj thj quod absurdum, iuxta illud s. aug.i lib. 14.o de trinitate Cap. 1.o, hac scia, scet thia, o pollent plurimj qmuis polleant ipsa fide plurimum, aliqd n est inquit augnus, scire quid Credere debeamus quod docet fides, aliud uo scire qdmodum hoc ipsum ~~[illegible]~~ ctra Impios deffendatr, quam doctrinam pprio appellare vocabulo sciam, videtr aplus.

Caput Secundum
De Diuisione Thiæ.

Missis varijs thiæ diuisionibus quas Ex antiquis Refert s.tus aug. lib. 6.o de Ciuit. dej, scet In fabulosam

quæ coit poetis et theatro, In naalem quæ ad ptros ptinet, et Ciuilem qm ~~propter~~ profitebantr olim sacerdotes Quibus Incumbebat antiquitus Cura rerum Ciuilium, Item in obscuram quæ est viatorum seu per fidem ambulantium et claram quæ est beatorum, qui essiam dej clare et Intuitiue cognunt.

Missis inqm illis et alijs plerisque diuisionibus, theologia supernaalis et viatorum dequâ sola hic agimus diuiditr jo in symbolicam qm arcanam et mysticam vocat s. Dyonis. et clarâ seu demonstrantem.

Symbolica dr ea quæ symbolis figuris et mphoris res dias Explicat pa Cum deum vocat agnum, Leonem more scripturæ, ipsiq tribuit oculos manus pedes &c.

Clara uo et demonstrans est ea quæ claris et pprijs verbis vtitr pa Cum deum asserit bonum, sapientē, iustum, oipotentem

2o diuiditr thia In positiuam scholasticam et moralem

Positiua est ea quæ occupatr ppue In Explicando scripturæ ssu, et ad eum Eliciendum vtitr ss pp authoritate vnde dr positiua qa ex scriptura et tradioe statuit seu ponit firma thiæ ppia et fdamta.

Moralis est ea quæ tota occupatr In exponendis casib. et quæstionibus Consciæ Resoluendis, id est quæ cluoes Elicit ptintes ad morum cpooem, pceptorum dej et ecclesiæ obseruaoem.

Denique scholastica est ea quæ Cum neq sit Exponendo scripturæ ssuj pprie addicta, neq casibus consciæ Resoluendis alligata, ppia thia reducit ad Certum ordinem et Ex ijs cluoes vel ex fide consequtes vel fidej repugnantes per discursum Elicit docetq quænam Cauere aut tenere Circa doctrinam debeat quilibet fidelis, hoc a præstare feliciter o pt nisi homo eruditus et fidelis qui magno studio et summa exercitaoe hanc sciam sibi cparauerit.

hæc thia dr scholastica vel qa eget assidua et longa scholarū Exercitaoe; vel qa subtilis est et accurat

Quæres ad qm ex his tribus thiæ speciebus reuocari possit pars thiæ contensiosa quæ agit de reb. controuersiæ inter catholicos et hæreticos

Rondeo aliquos ee qui ex ea q.am thiæ speem cstituunt videtr tn cum alijs speciebus pstim positiua et scolastica confundi posse, vt cuiuis consideranti patebit ex officio quod ht cum illis coe, scet dum quis disputat aduersus hæreticos modo positiua modo scolastica vtitr, prout rei necessitas et rao postulauerit.

Caput Tertium

De necessitate Thiæ.

Narium duplex aliud spler narium, sine quo res aliqa esse o pt, aliud sdum quid narium sine quo res ablute pt esse, sed o ita commode

Potest iterum aliquid esse spler narium, vel singulis, vt cibus cuilibet mortali narius est vt viuat, vel omnibus seu communitati, qmuis o sgulis membris illius seu triduis sit narium, quomodo matrimonium o sgulis hoibus sed omnibus collectiue sumptis id est gri huao est absute narium, posito rerum ordine ad legitimam speci conseruaoem.

Potest a thia duobus modis considerari vel sdum suam essiam qtenus deffendit et explicat ppia fidei et ex his suas eruit cluoes, vel qtenus est redacta ad hanc vel illa methodu, pa magtri sentiarum vel s. thomæ.

Certum est thiam sdum se spectatam, et qtenus ex ppijs fidei seu ex ppooibus reuelatis cluoes elicit esse vtilissimam vt nihil dicam de ipsius necessitate de quâ mox dicetr, item certum est thiam prout redactam ad certam methodum, pa magtri sententiarum vel s.ti thomæ ee vtilissimam, quia dirigit oia per ordinem, tollit confusionem et obscuritatem

nam quæ passim In scripturis et apud ss. pp. reperiuntur dispersa Collegit ac per ordinem distribuit In tractatus disputaoes, distioes, quæoes, Capita sectiones et articulos, ac ex Concilijs et ss. ppbus nec o ex scripturis sacris cluoes thicas ad ipsa fidei ppia reducit qtum maa patitr ut constat expriâ quotidianâ.

Prima Propositio

Thia spectata sdum se et essialiter est toti ecclesiæ ad salutem aiarum naria

Pbatr ppoo salus aiarum consistit In fidei et virtum Christianarum exercitio In ordine ad vitam æternam, aut Certe ex eo dependet, ut p se patet, sed thia sdum se et essialiter spectata est toti ecclesiæ id est aliqbus eius membris ad fidem in alijs excitandam et ad exercitium virtutum Christianarum procurandum ablute naria. go &c.

Minor in quâ solâ pt esse difficultas pbatr p ptes, et jo ad fidem narius est aliquis doctor qui modo ssum difficilem scripturarum exponat, id est agat thum positiuum, modo docet ppooes p discursum ex fide esequtes vel fidei repugnantes ostendatq per motiua Credibilitatis ppoes Reuelatas dignas esse qbus fides adhibeatr, quod quidem ptinet ad theologiam scolasticam. hoc inqm pbatr ex script. seu rom 10.o quomodo Inuocabunt ~~inq~~ in quem o Crediderunt, et quomodo Credent quem o audierunt, quomodo a audient sine pdicante, id est euangelium explicante. Ephes. 4.o ipse dedit quosdam apostlos quosdm prophetas, alios euangelistas, alios ~~post~~ pastores et doctores ad Consummaoem storum in ædificaoem cporis chrj id est Ecclesiæ, ut o sim. paruulj, fluctuantes, et o circumferamur oi vento doctrinæ, in nequitiâ houm, in astutiâ ~~ad~~ ad circumuentionem Erroris. Epistlæ ad titum jo aportet episcopu esse amplectentem eum qui sdum doctrinam est, fidelē sermonē,

vt potens sit exhortarj In doctrina sana et contraduentes arguere. jæ petrj 3º. dnum nrum sanctificante In cordib. vtis parati sper ad satisfactionem oi poscenti vos Rationem de ea quæ In vobis est spe. addeqd scribit aug. lib. 14º. de trinitate Cap. jº hac scia, scet thia, fidem Gigni, nutrirj, deffendj, roborarj.

Quod uo spectat ad Exercitium virtum christianarum quo ptim salus hois continetr aut cparatr, nemo o videt illud mxe promouerj, ope moralis thiæ quæ occupatr in exponendis dej et ecclesiæ pceptis, ostendendo quæ facienda quæue sint fugienda; quænam opera et quo in casu, qbus In circunstijs et quâ raoe pceptis illis congruant aut aduersentr.

Secunda Propositio

Singulis ecclesiæ membris aut sgulis hominibus o est naria thia imo neq coiens.

Pbatr jª pars quæ est de necessitate, tum qa multi absque thia qm Ipsi heant, fidem et virtes Christianas exercent, iuxta hæc verba sti augni, hac scia o pollent plurimj qui pollent ipsâ fide plurimum; tum qa sequeretr multos esse extra spem salutis; nunquid n oes doctores, inquit aposlus jæ corinth. 12º.

Pbatr 2ª pars ppoois npe coientem o esse sgulis hoibus thiam pbatr Inqm Ex script. Citatis, Ephes. 4º. ipse dedit quosdm aposlos, alios euangelistas, alios pastores et doctores, item jæ corinth. 12º. vbi ait aposlus coiens o ee vt omnes ptes cporis sint oculus, sed potius decere vt sint alia membra In cpore quæ p aliorum cognicoem dirigantr, pª pedes et manus p oculos, sic eam in mistico chrj cpore seu In ecclia decet mxe alios esse qui doceant, alios uo qui doceantr mia fidej, nunquid n oes aposli, nunquid oes pphetæ, nunquid oes

doctor eſ Inquit apoſtus Loco preime Citato.

Obiectiones

1 Ex pte illus ſufficit vnicuiq fidej ſupernaalis ad ſalutem Juxta illud ſ. marcj vltimo, qui Crediderit et baptiſatus fuerit ſaluus erit, go ſacra thria o eſt ad ſalutem ſpter naria.

D go eqs thria o eſt ad ſalutem ſpter naria ſgulis in paſtlarj Cdo, toti Eccliæ ſeu bonum coitati, qri neceſſe ſit aliquos eſſe In tota Eccliæ throj N.o, et Rao e qa Cum deus Immediate ſgulis mia o reuelet, ſed vtatr ordinario miniſterio bonum qui alijs Credenda proponunt Juxta illud math. 28.o euntes docete oes Gentes baptiſantes et ptterea Cum ex apoſto rom j.o fides ſit ex audittu, hinc ſit vt ſi o ſgulj, ſaltem aliqui debeant alios docere mia fidej et ſoluere dubia, ſi qua occurrant.

2 Potest deus fidem In ſgulis bonus ſeruare abſq vllo thorum miniſterio, pa ſgulis Immediate reuelando miſteria, go toti etiam eccleſiæ ad hunc finem o eſt naria thria.

D go eqs thria o eſt naria ſpter Cum toti Eccliæ Juxta potum dej Extraordinariam Cdo, ſdum poam dej ordinariam de qua hic agimus, id eſt ſdum ordinem Rerum qm deus ſtatuit de facto N.o

3 Ex apoſto ad Colloſſ. 2.o videte ne quis vo decipiat per ptriam et inanem fallaciam, ſed thria ſpctim ſcolaſtica ptria ad ſuas etuoſ ex ppijs fidej eruendas. go &c.

R eo apoſtum p verba qua ſubiunxit, npe ſdum bonum traditionem, et o ſdum elorum, ſalis Immiscere ſe loquij ltum de falſa et mendacj ptria, qm harchij ſolent obijcere ſanæ et ſolidiori doctrinæ et fidej, o a de ptria qua In oibus veritatem ſcrutatr et ptterea Inſeruit thria ſcolaſtica, et certe clemens eſt

2 ad 2am qua ſſt hyp. bon o dſt conarj Eccl. q. alibi a te ne quæſieris.

D. o dſt conari p raoem et p naie vias Cdo. fidei et reuelacoem

2 Juxta Eccl. q.o plurima ſupra ſtum bonum offenſa ſſt hbj.

2 thria agit de oi Ecte. go et de deo. q. conſ. de deo et pt cognſci lue naali C. obſtiti poteſt reuellatione negu

D. in his quæ fidei tuenda

2 Cdo, in his quæ naria ſſt. negu

Expto Bas. etiam anj curioſi? Inquisiunt quo modo Incaute ſit deus &c. tueant curioſi et Eccliæ dei ſupernaturæ Inueſtigare deſtant. qd quærant Et dubi tatione veritatis Examinando rej fidei p naiaj raoes quas reuelatio proferant Cdo. ſi ſolum ad Explicacoem et eſpoſitionem myorum, animo profuſ In ſde firmo. N.o

Excom. Carthag. epiſ o legat libros gentilium. go &c victor D. Anthleg et obnoxios of fidei Cdo alios. N.o

ſacra doctrina Continetur quæ ſit patria et Elegans ſcholaſtica. go o e naria. N. eqs. Eodem animo veteres eruditiores vberiatem et alia tudinem, et quod ſcholaſtica thria eſt facilior et ſplicior go Ex aug.s qui dout o derat qta Elegantia, ſed qta cuidia.

pphanu e huaam sapiam admiscere diae, sed id agit scholastica. n. majorem hyer. n pbat humanas disciplinas in ministerium fidei adhibendas, et id iam patres praestitisse.

Alexandrinus lib. j.o stromatum observat citata apostoli verba esse illigenda de phia epicureorum, quae dei pridiam tollebant sicque hoes a vera fide abducebat.

Debem. captivare illum in obsequium fidei ex apostolo. go. o debem. uti phia. D. phia ut fidei arbitra C. ut ancilla No.

Scolastici thi multas movent ~~quaves~~ quaoes inutiles imo noxias go ttum abest ut thia sit naria etiam toti Ecclia, quin potius et inutiles imo periculosa et perniciosa

Reo j.o multas quaoes a this pertractari, quae licet in speem haereticis aut qbusdm aliis videntr inutiles, tn prosunt si attentius considerentr ad faciliorem fidei et misteriorum illigiam.

si thus utatr ministerio phiae thia saltem minuit meritum fidei go &c. No. ant. nam thia supponit actum fidei elicitum circa misteria pde et fidei meritum quod eqter nec tollit nec minuit. unde j.o agit ut chrianus deinde ut thus.

Reo 2.o dato o concesso antdte neq.do eqs. nam si aliquae quaoes tractantr inutiles, vitium illud o est theologiae scolasticae sed quorumdm ~~scho~~ scolasticoru ea abutentiu.

Ex dictis patet qm immerito haeretici recentiores nram thiam dicant esse prophanam ignoriam veritatis et inanem fallaciam, item academias in qbus mxe floret thia, vocent antichri lupanaria, sicut invisa est illis et molesta, quia fraudes eorum et captiosa sophismata detegit, errores refellit, ipsos tandem ab Ecclesia tqm lupos ab ovium Grege secernit.

Caput Quartum
Utrum sacra Thia sit scientia
Prima Propositio

Thia beatorum e scia pprie dicta

Pbatr ppoo illa cognio est pprie scientifica quae est certa et evidens de obto nario et immutabili circa quod discurrit, sed cognio beatorum est eiusmodi go &c.

Major ab oib. ceditr, minor a et si manifesta probatr tn j.o qa occupatr thia beatorum circa deum unum et

trinum et eius attributa quæ ꝑt ab int̃o ipsorum naria et immutabilia, item circa chr̃j dñj Incarnacoem et sacramta quæ licet ex nãa rei sint chgia, tñ suppositã dei voltãe et Instituc̃oe sunt Immutabilia, 2o qa beati clare et euidter cognunt ꝑpria ex quibus emanãt thia eiusdẽ, ꝑ cognunt in deo esse 4or Relatoes originis ꝑter dia nãa fœcunditatem, iterũ cognunt clare etiam unum dnum assumpsisse humanitatem, cumq; pde esse verum hoem ac eam ipsum.

2.um Ptõ.

Thia viatorum seu eorum qui ꝑ fidem ambulant in hac vitã ẽ est sua ꝑprie dicta.

Patet ꝑmo euidẽa rei cognitæ seu eius ac ꝑiorum Requirit essentialiter ad suam ꝑprie dictam, sed thia nra seu viatorum ẽ tt eius euidẽs, nam euidẽa eius pendet ab euidẽa præmissarum, quarum una saltem est obscura in thia viatorum, vt pote quæ ꝑ fidem Cognit, Iuxta illud ad hæbr. ii.o fides est rerum ẽ apparium, ideoq; parere ẽ poterit nisi obscuram eius.

Quoniam in ꝑfati ꝑmj majorem qua sola restat ꝓba multi negant, asserentes euidẽam eius ẽ esse essentialiter requisitam ad suam ꝑprie dictam, hanc ingr̃ Insuper ꝓbam ꝑ authoritate arist̃j qui hi hoqr lib. 2o posteriorum hunc fere arbitramur unam qr quæ rem ꝑter Cum putam us Cognẽre eam ꝑter quam rei est ~~eius rei esse eam nec posse eam aliter se hre~~, quorum vorum hic est sẽs, nos hunc fere rem aliqm credim̃. Cum ꝑpria et eius ẽ modo sed et eius connexionem cum ꝑpijs euidter cognimus; adde ꝑterea ex de libro asserere demonstrac̃oem seu sciam ex ex veris primis immediatis notioribus ipsis causis eius, qui diceret præmissas conclusionis esse notiores seu ꝑ se notas quibus pde nil notius et euidentius et quarum euidẽa Intellectui ipsius derivetur.

Deinde ꝓbam̃ nãe eandem majorem qa debem̃ ꝑ suam ita rem cognoscere ut illius nec in sua cognitione veluti

conquiescat, id est illius rei vlteriorem et pfectiorem cognitionem ō quærat, at uō licet thia viatorum firmiter adhæreat suis clusoibus p legitimam esequiam deductis ex ppoib. de fide, sicut et ipsa fides firmiter adhæret ppoibus Reuelatis; neutra tn vi suæ cognioīs id præstat, sed virte piæ cuiusdm affectionis In volte, p qm captiuatr Illus ad assentiendum ppoibus reuelatis; quæ qdem pia affectio ō secus ac cognitio qualib. obscura adeo ō quietat illum, quin potius Relinquet desiderium pfecte et clarè cognendi illud, quod ex pte tum et Impfecte id est obscurè cognitum est.

3.a PPoo.

Thia ō est fides dia sed est hitus ab illâ distus.

PPoo ista iam nota ex dictis supra de nōe, pbr tn tum qa hitus thiæ ō est tum adhæsiuus ppooi Reuelatæ sicut fides, sed est etiam discursiuus, nam eruit cluoes thicas ex ppijs fidei; tum qa fidei assensus est tum ppter diam Reuelaoem, at uō assensus thicus est ppterea ppter rectam tnorum et ppoōum dispooem seu formam sillogysticam, tum Etiam Interdum ppter motiuum naale qdo alterutra ex præmissis sillogismi thici ō est de fide, sed nota solo lūe naali.

4.a PPoo.

Si latè et impprie sumatr nomen sciæ thia viatoru dici pt scia, nullusque est hitus ad quem commodius poit reuocari.

Pbr ppoo ex dictis, qa npe seclusa euidia cæteras obtinet sciæ condioes. 1.o n est discursiua, item certa, vt pote quæ fidei diæ quæ certissima e innititr, est eam naria id est de obto nario et Immutabili vt supra dictum est, quocirca In scripturis vocatr scia, malac. 3.o Labia sacerdotis custodiunt sciam, Item sapiæ 10.o 1.æ corinth. 12, 2.æ corinth. 8.o alijsq In locis, quo solo tsu scet late sumpto nōe sciæ, thia viatorum scia dr a sto thomâ.

1 Vt scia viatorum dicatr euidens sufficit qd eius ppia quæ In nobis viatoribus st obscura, in beatis seu in thia beatorum sint clara et euidia; nam sciæ subalternæ st euidtes quamuis earum ppia In superiorib. ttum scijs explicentr, pa ppia musicæ In aritmetica, medicinæ In phyca; go thia viatorum sufficiente ht euidiam vt dicj poit scia pprie dicta.

Ro negdo ant. qa vt thia dicatr euidens, dt hre euidentiam in semet ipsâ, aut saltem in alia cognioe vel scia superiore cum quâ possit consistere, alioqui fides ipsa diceretr euidens, qa quæ p illam credim: id est obscure hic cognimus, a beatis clare cognoscuntr, sed thia viatorum prout annexam ht principiorum obscuritatem saltem ordinarie cum visione beatifica e Incompatibilis unde patet disparitas quæ e Inter nram thiam ru thiæ beatorum; et musicam ru aritmeticæ vel medicinam ru phycæ qa musica cum aritmetica et phyca cum medicina simul ee possunt, ita vt si musicus aritmeticam aut phycam medicus o calleret, nec musicus foret ille sine aritmetica, nec medicus pfectus sine phyca; ipsaq musicæ aut phycæ ppia essent obscura si nec musica cum aritmetica nec phyca cum medicina poent csistere.

2 This viatoribus deus Infundit lumen aliqd illigiæ ~~propter~~ præter lumen fidej, quò minus qdem clarè qm beati, sed tn euidenter cognunt ppooes reuelatas. go thia viatorum est euidens, ac pte nil obstat quominus sit scia pprie dicta.

Reo Lumen illud illigiæ quod statuitr medium Inter lumen Gloæ et fidem esse fictitium, tum qa s. paulus, s. aug. alijq Insigniores thi illo Lue caruerunt, nam jo apost. jæ corinth. 13o ait nos videre ttum In hac vita deum p speculum et in ænigmate quod de aposto Insuper confirmat Greg. nazianzenus in oraoe de dogmate et statu sponum his verbis, an quisquam est mortalium qui in eam sublimitatem efferri poit vt ad Gdum pauli perueniat. at ille videre se p speculum et In ænigmate

dicit, Item s. aug. in epistâ ad consentium sic scribit ad trinitatem videndam qtumlib. In hac vitâ perficiam. p speculum erit et in ænigmate: adde qd pfato Lue fides euacuaretr Juxta aposti doctrinam, Cum n aduenit qd pfectum est, euacuatr, quod ex pte est, id est fides accedte Lue euacuatr; si go alicubi tum in scripturis vt apud Isaiam Cap. jo tum apud augnum epistolâ Citatâ, et in illud Joannis jo, erat Lux vera, fit mentio illigiæ tqm Luis a fide disti, p hoc Lumen illige vel sapiam cui? ope mia fidej alijs Exponuntr, de quâ apostus his verbis sapiam Loquimur inter pfectos; vel illige thriam nram quæ illa mia suo modo Explicat, Ex his cluoes p discursum Eliciendo, illa tn oia obscure Cognendo

3 Vt beatr scia cluois Ex ppijs Inferendæ, o dnt nario ppia euidter Cogni, sed sufficit si illa Cognantr Lue alicui tritus sciâ melioris. Juxta mtem arlis Lib. jo posteriorum Cap. 2o vbj Explicans majorem notiam ppiorum qm cluois, sic Loqr, o poterit quis magis assentirj ppijs quam his quæ scit, seu cluoibus nisi ppia illa sciat vel circa illa sit melius affectus. go cum p fidem sim. melius affecti circa ppia cluoum thricarum qm circa sciam vllam, nil vetat nos hre sciam pprie dictam illarū cluoum.

Nego ant. ad Cuius pbaoem petitam Ex arte dico hanc ee mtem phi, scet nos hre o poe sciam alicui cluois nisi sciam eius ppia, vel circa illa simus melius affecti, id est nisi majore beamus ppiorum euidiam qm hrj poit p sciam, pa nisi cognamus ppia p splicem illigiam seu p tritum ppiorum; percipsamue sapiam quâ in ppijs cognuntr cluoes, vel saltem p altissimas caas. neq n profecto ad fidem diam Respexit artes Cum hoc effatum pronuntiauit, vt pote qui illâ fide o erat Instructus, nec de Illa quidqm audierat.

4 Ad sciam pprie dictam sufficit euidia consequiarum seu quod Certis qbusdm modis seu regulis aliquid euidter cludatr ex præmissis sed hanc in thriâ viatorum euidiam reperirj nemo dubitat;

suppositis n̄ duabus præmissis de fide, ex illis euidter cluo elicitr p thiam go &c.

Nego maj si n̄ sufficeret euidia cōsequiarum ad sciam ppriæ dictam, de maā pbabilj daretr scia, nam Certis dialecticorum Regulis pt ex ppoōe ctum pbabilj euidter cluo Elicj, requiritr go ppterea euidia Ipsius conseqtis, seu rej quæ Infertr Ex præmissis; cluo a thica deducta ex ppijs de fide euidens ee o pt; alioquj ppoōes ipsæ quæ st de fide, essent euidtes, nam ppter quod vnum quodque tale illud est et magis tale: nemo a dixerit ppoōes de fide claras ee et euidtes.

Caput Quintum
vtrum thia sit proprie subalternata

Subordinaō est depia vnius sciæ ab alia in qualib. ppoōe est duplex ppoō vna subalternans a qua dependet altera, et subalternata quæ depdt a subalternante.

Ssus quæōis est vtrum thia viatorum pprie subalternetur sciæ dej aut beatorum.

Triplex a est sciæ subalternaō jo est Inppria et externa raōe finis, p qm doctrina cui finis, ad alterius sciæ finem Refertr dicitr illj subordinata, quo ssa Lib. jo Eth. arlis dr scia ~~sub~~ militaris politicæ subalternarj, de ista uo subalternaōe nulla hic difficultas, cum Certum sit finem thiæ viatorum, id est fidej Gnaōem, nutritionem et deffensionem, tum etiam virtum christianarum Exercitium, ad dej Gloam et æternam fœlicitatem quæ ppria est sciæ dej et beatorum refferrj et ordinarj.

2.a subalternaō est Intrinseca raōe obti, p qm obtum vnius sciæ est sub obto alterius, p.a ~~subordinata~~ subalternata sub obto subalternantis. sicut medicina est phycæ subalternata, qa eius obtum npe cpus sanandum est sub corpore naalj, quod In qtum naale est obtum phycæ.

3.a et mxe ppria subalternaō est raōe ppriorum, cum npe scia aliqua mutuatr sua ppria a scia superiore, ita vt In scientiâ subalternatâ o sit euidia nisi beneficio sciæ superioris, sic medicina subalternatr phycæ, qa ab Ipsa desumit sua ppria ita vt cluoes phycæ sint ppria medicinæ.

Prima Quo

Thia viatorum o est ppria subalternata scie dei, vel scie beatorum raone obti.

debet illa obta ee dria-dam dnam aeidtalem et ham subalternatam et hanc trinam subalternatam et sit radix nouam ppriet esse tum.

Qr ppo qa obtum scie subalternate et subalternantis debet aliq° modo diuersum saltem scdum dnam aeidtalem vt pat. de obto musice, quod supra raolem aritmeticæ addit dnam soni. Sed idem est prosus obtum scie dei et beatorum et thiæ viatorum; quæcunq; n beati cognunt, aut sit adeo reuelata aut reuelari possunt, hicq pertinent ad obtum fidei et nostræ thiæ, nam quod aliqua veritas euidter et obscure cognoscatr o est pde diuersa raoe obti, qa diuersitas illa se tenet ex pte cognitionis seu modi cognendi; itaq; ei reuelatio et obscuritas in veritate cognita p fidem et thiam nram e condio sine qua o percipieretr illa veritas p fidem aut thiam viatorum.

Qa Quo.

Thia viatorum o est ppria raoe ppriorum subalternata scie dei aut beatorum.

Qr hem qa scie subalternatæ et subalternantis diuersa sunt genera ppria, diuersæ eluoes, nam subalternantis eluoes sit ppria subalternatæ, vbi n desinit subalternans incipit subalternata sed diuersa o sit ppria imo eadem, et eadem eluoes scie dei et scientiæ beatorum ac nræ thiæ; in eo n solo differunt illæ scie ratione priorum, quod una sit clara et altera obscura, hoc uo o sufficit ad subalternaoem, alioqui eiusdem rei in uno hoc obscura cognio, Ex eo qd posse esset obscura, subalternaretr ppriæ cognitioni clarissimæ eiusdem rei in eodem hoc altero hoc existente, quod nemo dixerit. Sum eam qa o sufficit ad subalternaoem vt ppria scie inferioris obscura, sint manifesta in scia superiore, sed præterea requiritr vt euidtia et certitudo superioris scie in inferiorem quodammodo deriuetr, alioqui scia inferior et subalternata, vt pote in se obscura ppriæ scia dei o posset, nam vt ait ptus hunc thum ppriæ scim? aliquid cum eius ppria pfecte cognitum, sed euidtia scie dei ac beatorum o deriuatr in thiam nram, ad id n natium foret vt scia dei vel beatorum simul poet consistere, cum thia nra in uno et eode subto,

vt ex illis fieret qsi vna scia totalis sicut fit Ex physica seu medicina.
Cæterum qmuis thia viatorum o sit pprie subalternata sciæ dej vel sciæ beatorum, tn Impprie subalternata dici pt ppter analogiam et similitudinem qm ht cum scijs pprie subalternatis, tum qa sicut sciæ subalternatæ raonantr Ex ppijs quæ In scijs subalternantibus st clara, ita thia nra discurrit Ex ppijs, quæ In sciâ beatorum st euidentissima. tum qa sicut sciæ subalternatæ ignobiliores st sciâ subalternante et ad eam quodam modo referuntr; ita thia nra est Inferior et Ignobilior scientiâ beatorum, et ad illam saltem Remote tendit et ordinatr.

Caput sextum

vtrum sacra thia sit vna scia.

hic sermo e ttum de vnitate speica, Certum est n thiam In sgulis viatoribus ee nuro distam ac saltem Grice coirj
Pt eam quæo mouerj tum de thiâ damnatorum et hæreticorum tum de thiâ viatorum ortodoxorum, Item ru cluoum deductaru Ex duab. præmissis de fide, vel ex vnâ ttum.
Tria uo cderarj pount In hitibus iudicatiuis seu discursiuis, npe rao quæ, seu maale obti; rao sub quâ, seu forte obti, et rao circa quam, seu motiuum et caa ppter qm assentimur alicuj ppooi, et de illa Iudicamus; pa in sacrâ thia deus erit obtum maale, des uo cognibilitas p diam Reuelaoem, virtualem et mediata seu iuxta deducibilitatem cluoum Ex reuelatis erit obtum forte seu rao sub quâ dia a reuelao o qdem forlis sed virtualis et mediata, seu quæ virte Continetr in cluoe deductâ ex ppooib. reuelatis est motiuum sacræ thiæ. his positis sit.

rao quæ seu maale obti est res ipsa quæ a poa vel habitu percipitr. sic in poa visiua rao quæ e color.
Rao sub quâ illa dr quâ mediante, ratio quæ, in esse rej considerat, sic rao sub quâ poo visiuæ est lux, qa sub raoe lucis visus percipit colorem rao circa quam Explicatr in capite.

Prima PPoo.

Damnatj et hæretici o hnt vnam cum ortodoxis thiam, sed ttum æquiuoce et impprie.
Pbr qa assensus pprie thicus supponit fidem, fides uo o est in damnatis aut hæreticis vt supponitr Ex tractatu de fide, qa licet Credant et contremes eant dæmones vt scribitr Epistæ s. Iacobi 2.o o tn ppter diæ reuelaois motiuum Credunt, sicut go membrum a Reliquo cpore separatum o est amplius membru nisi æquiuoce, sic thia damnatorum seu hæreticorum a cpore ortodoxorum auulsa,

id est quæ fidej ō est insita aut in illa ō radicatr, ō est nisi æquiuoce nec pde thiæ nomen vllatenus meretr.

2.a PPoo.

Thia beatorum quâ siue in vbo, siue extra verbu assentiuntr cluoibus thicis ō est vna et eadem spee Infima Cum thia viatoru.

PPoo seqr ex dictis de subalternaoe thiæ vbi ostendimus Defectu subalternationis pprie dictæ Inter theologiam beatoru et viatorum fieri ō poe ex illis vnam sciam totalem, tum eam qa diuersam specie motiuum hnt beati et viatores, in illis n clara est et perspicua reuelao, in his a obscura, euidentia a et obscuritas st essiales driæ cognioīs, ita vt Impossibile sit obscuritatem et euidiam iam in vno et eodem hitu vel actu reperiri, Licet forte p dej absolutam poam In eodem obto p.a homine simul compati possint.

3.a PPoo.

Thia viatorum prout ~~pbat~~ præbet assensum concluoi deductæ Ex vtraq præmissa de fide est vna et Eadem spee In oib viatoribus

Pbr qa vnitas speica hituum discursiuorum Cdj est thia desumitr Ex vnitate motiui seu raois ppter qm assentimur cluoib: sed motiuum seu rao assentiendj cluoi Elicitæ ex duab: præmissis de fide in qualib: maa est eadem spee In oib: viatoribus ortodoxis npe dia reuelatio virtualis et mediata, præterquam nulla assignabilis rao assensus thicj qui pbetr cluoi deductæ ex duabus præmissis de fide.

Nec obstat quod sciæ naales deducant suas cluoes ~~naturales~~ mediante Lue naali a quo tn suam ō desumunt vnitatem ac pde sacræ thiæ vnitatem desumendam ō esse a dia Reuelaoe ~~vir~~ virtualj posset cludj, qmuis sine talj reuelaoe mediata suas ō Eliciat cluoes thia nra, hoc inqm ō obstat, qa In scijs naalibus Lumen naale ō se tenet ex pte obti vel medij vnde sciæ vnitas desumitr. sed ex pte poæ illectiuæ; at uo dia reuelao virtualis et mediata se tenet ex pte obti, vel saltem ex pte medij ad assentiendum narij, est n rao ppter qm thus assentitr cluoj deductæ Ex ppijs de fide, neq n assentimur cluoibus

thei peße ꝑter illarum veritatem ſicut In ſcijs naalib⁹ in
qbus veritas ꝓpoſitionum monet ad aſſenſum; ſcelusq; fide ac
reuelatõe, vnitatibus ꝓpoſitionum Reuelatarum o aſſentiemur, neq;
põe duoibus thei. 4ª ℒℒoo.

aſſensus qui ꝑter duoi thia ꝑter vnam ꝓpoem reue
latam et alteram hũe naaly cognitam, o eſt Eiuſdem ſpeciej
cum eo qui ꝑter duoi, ꝑter vtramq; ꝓmiſſam de fide.
℔, ꝓpo aſſenſus ille eſt ab alio ſpẽe diuerſus qui ht
motiuum ſpẽe diuerſum ab altero, alq; motiuum aſſenſus qui
ꝑter duoi deducta ex duabus ꝓpoibus Reuelatis, eſt ſpeciẽ
diuerſum a motiuo aſſenſus duois illata ex vnica ꝓpoe de
fide et altera lumine naaly cognita, go &c.
℔ minor qa motiuum duoꝝ deducta ex duab⁹ ꝓmiſſis
de fide, eſt pure ſupernaale, vt conſtat; motiuum uo duois
qua ſeqr thm ex vnica ꝓpoe reuelata, et altera naaliter
cognita, eſt mixtum, ſeu phm naale phm ſupernaale, quod
qdem duoem ḡrtat phm naalem phm ſupernaalem: nam
ꝓpo naaliter cognita tam influit in duoem qm Reuelata,
ita vt ſufficienter o moueatr illuꝝ ad aſſentiendum duoi
deducta ex vna ꝓpoe Reuelata et altera naaliter cognita, niſi
ꝓmiſſa naaliter cognita ſimul cum alia qua reuelata eſt,
pariatt duoem ſitnum vere et ꝓprie Conſtituendo.
Dices duo deducta ex vna ꝓpoe reuelata et ex alte a
naaliter cognita vocatr thia, ſed ſi ꝓpo reuelata ſimul cum
ꝓpoe Reperiretr naaliter cognita, duo illa o eſſet theologica
ac põe ſola reuelata ꝓpo eſt motiuum, ſeu rao aſſentiendj
duoi thia.
Nego min vt n aliqua duo dicatr thia ad diſtinctionem
duoꝝ qua Elicinntr In ſcijs pure naalibus, ſufficit vt ſupponat
falſum vnam ꝓpoem reuelatam, a qua duo thia dignoſcatr
ſortitr et appellaem

ſufficit ingm vt vna ꝓpo reuelata qua ꝓdificat et Eleuat eã qua eſt naalis, ſeut Cognitiua In hõe ꝑter

Dices 2.° ꝓpo naaly hũe cognita o monet ad aſſentiendum
Coniunctionem qm ht cum ꝓpa illectiua ꝓpriat modum quendm Illualitatis et velutiradium quendm
luis illualis rao cuius ꝓt Impſcte diſcurrere.

clnoi thice sed thm appluat alteram ppoem quæ revelata
est in ordine ad pariendam clnoem, seu est thm condicio
sine qua ~ altera ppo qua est de fide ō pareret clnoem,
go ō pt efficere vt illius motivum sit speie diversum
a motivo assensus clnois thicæ Elicito ex duab⁹ præmissis
de fide.

Nego ant, nam vbaq ppo thm Revelata hm hoc naali
Cognita aq fortiter parit clnoem, aepe nenbaqe sit vt allenus
p modum pbij applicavj et condicvj sine qua ō esset sylmus
sicut n alia naali nec ō thepor ea simul cum alia constituat
troem pthm spiritalem pthm eporeum, sic vbaq ppo tam
Revelata qm naalis Cognit clnoem thicam veluti mixtam ex
naali et supernaali.

Caput septimum
Utrum Sacra Theologia
Sit practica vel speculativa

aliq⁹ ppter chnetr in alib⁹ tripter, npte fortiter thm si in volunt

Dures de ppositā quæstione sit thorum sentiæ, alij cum Scoto
hoc realitas. Enim ter eam ee ōio practicam, alij cum Henrico Gandavensi
thm sint calor in ppe. eam ee ōio speculativum, alij nec practicam nec theoreticam
fortiter thmul et sed affectivam, qa charitas ad qm tota refert ō est praxis sed
emi inter in ista affectio, alij speculativam simul et practicam sed eminenter,
mia indeo. alij no eam fortiter tum speculativam tum practicam ita vt
sit magis practica qm speculativa, Scotum alios no magis specu
lativa qm practica.

Prima Pars

Thia moralis prout ab alijs thicæ speciebus dista e practica.

Ebr qa thia moralis tota occupatur in exponendis Dei et
Ecclesiæ præceptis, tradendis Regulis quibus Recte observent,
licat n Deus qui est obtum thiæ ō sit operabilis, in qa p actiones
quasdm illum attingimus et possidemus, pt esse obtum suæ pr
practicæ, aepe pteri ō quidem pter ac rem sui, sed eam rem nri,
qa vt illum attingamus et possideamus, debem⁹ operari.

2a Pars

Thia positiva qtenus talis, est pure et pter speculativa.

Ratio est qa cognitionem suam ō Redigit ad praxim, nulli usque
operis dat præcepta, sed in investigando vero Scripturæ sensu

hght et conquiescat oio, qre si quæ præcepta in Leuitico et aliis
scripturæ libris tradentr facienda, ea in Exponit posthiua thia
quoad ffum, o uo prout ad opus Redigunt, et ff Regulæ bene
agendj, hoc n posteriorj modo ptinent potius ad thiam moalem.

3ª 2ᵉ 2ᵉ 00

thia scholastica adæqte sumpta quæ neq ffij scripturæ
exponendo, neq præceptorum Expoõi alligatr, sed modo scho-
lasticj ctuoes hum ex fide ccgtes, hum spej adiunctaj aut ptr thiam duo hue raõe
repugnantes eliat, est sortiter speculatiua simul et practica, quæ sunt dispersa in
inferioribus conuniunt in
o uo thum Eminenter
superioribus, vt constat in
Ppr ja pars ppoñ qa thia scholastica conspderat obta hum aa raaj in qua conuniunt
speculabilia et speculatiuo modo, pa cum agit in ja pte de deo vegetatiuu et sentiuum
dono et trino Cuis existiam naam et attributa seu ppietates speculatr, et in ffu coi in quo
tum cum practica et practico modo pa vbi in 2a pte agit de virtibus conuniunt visiuu et auditiuu
et vitijs tam in Gle qm in parly
Ppr eam facile 2a pars qa vt thia esset thum eminter speculatiua ccgscia naturalis cũ
sed thia est superior ad
vel practica deberet hre aliqm soam superiorem, circa qm continet versetr circa obtum insi-
stbrj modo qdq e pfectis in sorti raõe speculatiuj et practicj secluso rtum illud q attingat
sub lue diæ reuelatois,
inferioribus, sed nil tale in nra thia reperitr, qmuis n nitatr dia pa speculatiuum et practi
reuelaõe tm motiuo superiore quolibet motiuo scientiarum naturalium, illa quæ est diæ diuisiua
in reuelatõ o destruit naam rerum speculabilium aut agibilium, nec scientiarum naturalium
ea sortiter continent
pte impedit quominus actus et habitus qui circa eg illas versant, sint ordinantr in thia, et in
sortiter speculatiuj aut practicj; si uo attendatr dignitas obti, thia
adæqte sumpta e magis speculatiua qm practica, qa scientiarum eius
obtum est deus, de quo ait uno, trino, incarnato, et beatore multa
pure speculatiue tradunt in thia, si a consideret multitudo eorum
quæ tractant in thia, ea e magis practica qm speculatiua, qa totã 2am
pte qua in duas alias subdiuidit. Item mã pte 2ae ptis agit de
reb. practicis quæ excedunt numerum rerum quæ speculatiue
tradunt in ipsa thia, vt cuiuis facile patebit facta inductione.

obiectes!

1. thia ru oium ctuoium deductarum ex duab. promissis de fide, e
una et eadem spes vt dictum e supra; sed o ff unus et idem spes
habitus esse simul speculatiuus et practicus, qa raões speculatiuj et
practicj ff hbt inuicem opposita. ꝯ ẽ.
Nego mn ad cuius pbationem dico ja thiam qtenus est una specie

infima ru cluorum deductarum ex duabus præmissis de fide, coalescere
Ex pluribus pbus disis hum raoe obi hum raoe movj cognendj
sicque thain illam dum vnam suj ptem esse speculatiuam sorliter
dum aliam uo esse formaliter practicam

Dgo aliter st ethalis differentia in seijs sed thum acidtario, ideoq simul poe consistere in eodem subo etel finitis dno infinitis

Dico 2° raoem speculativj et practicj paise essaliter o differre N° porro thia cuius actu, sicut in deo et beatis simul reperiuntr. nam cognio quã obtum est instum pt deus seipsum cognit est speculatiua, Eadem uo cognio est practica essesimul esse simul regula speculationis prout deus cognoscit mbrum Creandj conseruandj et Gubernandj et praxis, cum sit simul. Ref vras; item beatorum cognitiõ quã deum cognunt est sijs veritus et altrius speculatiua, qtenus uo Judicant deum esse Supremo cultu sijs. adorandum et summo amore diligendum est practica.

2 **Dicæ** naales speculatiuæ dum pbus specie differunt a seijs practicis, go vel thia thain ru diarum duarum conclusionum speculatiuarum et practicarum, deductarum ex ppijs de fide, ob. veritates speculabiles ordinantr a thijs ad praxim cultum, suas aliqui una specie infima vel non erit, vel o erit formaliter illud Jacob j° esto fs speculatiua simul et practica. tores uerbi d audtores thum go de. d. ant la intentione operantiu qui docent et discunt dno p se et fuis nego.

Reo In seijs qdem naalibus speculatiuam saltem vt plurimum differre a seijs practicã, o in suis raoe speculationis vel praxis, sed raoe veritatum naalium diuersarum qbus convenit speculatio vel praxis, pa ptrica specie differt ab Ethicã, quæ illæ duæ facã considerant veritates diuersas, huius uo diuersitatis Judicium est qdem speculatiuo aut praxis, quia fere nunqm eidem actio naalj coiunt; sed illam diuersitatem prie Logdo tanquam rao illius praxis pcisa o fundat aut efficit.

3 **Dico** contrariã Elam ex aeidte non possunt formaliter in Eodem subiecto Reperiri sed thum eminenter vt patet de calore et frigore, quæ qa sibi opponunt mutuo in eodem subto o possunt reperiri nisi eminenter, pa in deo in quo suam admittunt limitationem et contrarietatem.

Rondeo hæc oia esse vera de contrarijs quæ st opposita dum rationes suas formales, o uo de contrarijs p accidens rationi subti

in quo Reperiunt Cuiusmodj ſt ſpeculatiuum et practicum quæ ſ. thia eſſet finalis ſpleua et practica, quilib. ei. actus
ſedum rationes ſuas ſorte o opponunt, ſed thum ſdum veritatem eſſet ſpelatiua et practica
quas afficiunt, unde licet contraria ſoriter ſuam amittant qa in quolib. actu dt rao
limitationem et contrarietatem in ente finito, attamen ſpecula ſtalis obti et habitus
tiuum et practicum quia ſt thum contraria rationē ſubiectorum reperiri abſ. eqs go etiam.
ſeu mediter, poſſunt ſdum ſuam totam eſſiam reperirj in n.o maj. licet n acia ratio
eodem ſubto, in quo nullam tnt oppoem. ſit ei inter ſoliter vege-
tatiua et ſitiua, in quilib.
ei. actu o ⁊ vegetatiua et
ſitiua ita de hac thia.
unde go qbacem, in quolib.
actu dt reperirj rao ſortis
obti tnadarte eo adarte
et totaliter ſper et nacio
n.o

Caput octauum
+ utrum thia ſit dignior alijs ſcientijs.
Propoſitio.

Sacra thia ſiue qtenus ſpeculatiua ſiue qtenus practica
ſt dignior alijs ſcijs ſpeculatiuis et practicis.

Ppr j.o pars ppoſ. hum quia thiæ obtum ipe deus vt per notandū aliquē hitum
ſedem cognitus eſt quid nobilius obto aliarum ſciarum, hum cham dici poſ alio certiorem
qa major eſſ in thia certitudo, qm in ſcijs naalibus quæ o ex j.o vel quoad ſe, ex nia
dia Reuelatione ſicut thia, ſed ex ſolo lue naalj ſtam deſumunt certitudinis caal. 2.o
certitudinem, qmuis n ſciæ naales qa ſt euidtes nullam relin quoad nos quando eius
quant dubitacem, thia no ſicut et fides plenum q reliquant certitudo magis eſt
aliquod dubium, o deſint thia ſicut et fides ſdum ſe certior connatis et proportiona
ſcijs naalibus, certitudine hum obtiua, hum ſoli, id eſt tam ex quietat, quod contingit
pte obti qm ex pte cognoſ, licet ex pte ſubti poſſit eſſe min. q.o certitudo e conuincta
certa, in ijs ipe hominibus in qbus interdum oritr ſerupulus in claritate et euidia.
et difficultas ppter obſcuritatem, preterea in plerisque etiam
theologis et fidelibus eſt quadm major certitudo ex parte
obti ſubti, qtenus reuniarent potius ppijs et euidentia ob. cognio quæ tetur fine
ſciarum naalium, quam principijs fidej, vel etiam euidentibus thia ſed thia tt. go bti
thijs per legitimam conſequentiam deductis ex principijs d. maj. ſi tt cognio
fidej, de quibus poſ euidentia minime dubitant. eiusdem ordinis ſ. ſicut
n.o

Ppr etiam ſecule 2.a pars ppoſ. qa dignitas ſciæ practicæ pendet ex ppo duæ premiſſæ
quarū una ſt naalis alia de fide. cui ſ. ratio qa. qd duo eius diſſ. ordinis finalē aguntur ordine nobiliori ⁊ cauſæ
conſtringit ⁊ nobiliorem dependē influxum ppoſ. de fide reſtringit ⁊ influxu ppoſ. naalis qua e ignobilior.
Ergo vbi una eaꝝ ordinis eſt et alia partis virtuti eſſentialiter ſubordinata eo ſper n.o uno plenius cuius ignobilior
Eleuatē ex conſortio nobiliorij ad nobiliorem effectum poſſendum ſic accidit obi aguntur cum ſubſtia ⁊ aliquid ſpecies
ſubſtiæ, deinde premiſſa naalis o eſt adarte cuius ſed cum inadarte.

ob. fcia aliquid accipiens ab alijs est Inferior, sed Ex dignitate finis, finis uo ppius thiæ practicæ est Exercitium thiæ accipit a pmã. go &c. virtum christianarum, quidem finis quia per se et directe d. maj. si accipiat ob infra ordinatur ad aternam beatitudinem nobilior est fine aliarum scientiam ppriam C. si ob scientiarum maiorem manifestationẽ qui licet ad Eandem beatitudinem possit et debeat Referri ultimo Eorũ quæ traduntur in ea o tn proxime sicut virtes christianæ quæ fidem supponunt, scia nõ porro thia pon accipit scia ppria rõne Dices fallen cluo thiæ quæ segr Ex una præmissa de fide deo immedte et revelabili et altera lumine nãali cognitã est thum naalis, unde o accipit ab alijs scijs tpm a superioribus? sed ut per segr deteriorem ptem, go non est certior conclusione ab ancillis, et hoc o pter quæ elicitur p scias naales, adeoq o est tham mista seu ptim Ejus defectum, sed pter naalis et ptim supernaturalis illius nãj defectum.

Nego ant. ad Cuius pbationem dico illud effatum concluso ob. aliarũ sciarum ppria segr deteriorem ptem illigendum de quantitate aut qualitate ut certiora et Euidentiora &c. Rõj. ppria aliarũ sciarum ppriis seu de earum utilitate et particularitate aut affirmatione esse certiora quoad nos et negative, ita ut si in hypno sit aliqua præmissa particularis o uo quoad se, asli n fidei ut certi revelabilis vel negans, cluo debeat esse pars aut negans, at uo non ita dia quæ falli nequit. R. 2o aliarũ sciarum se res habet de certitudine tum præmissarum tum conclusionis: ppria ee evidentiora, sed pt n Ex duabus præmissis una vera et altera falsa, sequi cætera o ee paria. in scijs naalib. et thã. cluo vera, puta in hoc syllogismo, ois boo est aal, sed equus ẽ boo, go equus est aal; ac pde falsum est cluorem thiæam ob. cãa et rão assentiendi cluor est certior cluore, quæ segr Ex una præmissa de fide et Ex altera mere naali sed ppria naalia præponit participare de conditione aut certitudine nobilioris ac ut tuæ assentiendi cluib. thicis. go &c. certioris præmissæ, sicut verum est prædictam conclusionem d. maj. cãa adæqta Ex thiam, quã pte deducit Ex præmissa de fide esse certiorem Inadæqta nõ ut patet in Gnale mulj. porro cluoribus scijarum naalium, quæ veritati thum naturali et p ppria naalia &c. in argto thico una præmissa qs lumen rationis cognita innitunt naturalj, et thum cui Inadæqte et pticulj

Quæres utrum assensus qui præbetur cluoribus thicis sit æque certus ac assensus fidei thiæ.

ob. Antipodes est admissio illius alicui veritatis sed illi firmi adhæret cluoribus alijs scijarum &c. Reo negative tum qa certitudinis Inæqlitas depenait ab Inæqlitate motiui seu medij ad assentiendum naturj: motiuum uo d. min. Ex pte fidei &c. motiui nõ porro illud assensus thicj est thum virtualis et mediata Revelatio, motiuum uo ut mere p actu. rũ thicis et assensus fidei est formalis et Immediata Revelatio quam altera thia imprimendo Cui. fidei o est scitis si ma et qui longe certior esse nemo non videt; tum qa nunqm conclusio scia fide tene o ultim. neq talia dubitãe refundi ut in motiuum, cũ sit dia sper revelãe et ipsa jm veritas

ht aqtem Cesthudinem cum suis ssp̃is sspter quæ dr Cesta, nam
sspter quod vnumq̃que tale et illud magis tale, nec pde conclusio
thica aqlis est Cesthudinis cum ssp̃e reuelatã Ex qua tm Ea
ssp̃io et causa oritr. hum denique qa quod habetr p lumen ssnẽ
acquisitum aqualis o pt esse Cesthudinis cum eo qd Innotescit
lũe p se Infuso; at no fidei est p se Infusa; hinc no thica
ri Cuius Elicitiue duoes thica est vere et ssne acquisitus.

2 ob. Impossibile est illum differe
Thicæ duobus scilicet vno attendat ad mor. et ssp̃iã. qd
illa Innitunt. Ed est illa
Cesthudinis cum ssp̃e Thamen
n°. quia an illa in vltia assentiet
qa te hoiꝰ qui ꝺ vtitr fide pro
ad auxilio vt si miser
adhæreat fidei ssp̃is Licet
obscuris. quod plura non
comparan. sciam à scientã qd
sciam cu scia et lumen cu lue
stat cu thica vtatr lue fidei qd
Cesti? est lue nali quo vtimr
scio naali magis emphi Theo
Cesthudine fidei vendicat

+ Caput nonum
Vtrum Theologia
sit sapientia.

Sacram thiam ee sapiam o modo constat Ex author tale
sti th. sed Eham hum qa versatr circa res altissimas et per
altissima ssp̃ã, agit n dedeo, quo nil sublimius, deinde ex
ssp̃oribus a deo Reuelatis tanquam Ea ssp̃is ac proinde
altissimis deducit suas clusoes, tum quia vendicat sibi sca ab
arte j. mysteriorum Cap. 2°. assignatas sapiæ Conditiones
sci n est vtilissima seu speciali quodam modo agit de omnibus
qa tractat de deo qui cum sit causa Gnalissima rerum
orum, continet oia, et Exhibet quodam modo cognoscenda
2°. agit thã de rebus diffi allimis rpe misteriꝰ fidei quæ
a sensibus o modo sit Remotissima, sed preterea naturale
lumen rationis Exuperant. 3°. est Certissima vt supra probauim
4°. agit de rebus præstantissimis, doctisque earum Causas
altissimas vt facile patebit Consideranti. 5°. est maxime
sui Gratia et non alterius, ad nullam n sciam saltem naalem
et acquisitam Referetur, Imo sciꝰ naturalibus tum ancillis
et Instrumtis vtitr. unde Iuxta librum proverbiorum Capite n°
nono eas vocare videatur tanquam ancillas ad arcem, scilicet
moralem ptiam efficit christianam, ptesque Ipsam multas
docet veritates, pa veritatem et illigiam huius principij ptyei

ob. scia supponens alibi
scia ssp̃ia ꝺ est scia sed ꝺ.
d. maiꝰ accipiat ea ab
thica quadam scia ꝺ ꝺ
ea accipiat a dia n°. qa
ssp̃ia ois nra cognitio ordi
nis porro thia ꝺ.
ob. sapia pbat alia rum
suarum ssp̃ia sed thia ꝺ.
d. maj. sapia naalis ꝺ
supernalis n°. vel
a illa est se nota vel
pbanti ex alia scia rã
naali
ob. sapia datr a deo ꝺ
acquisita na est donum
ssp̃is sti sed thia ꝺ. qd
maj quæ habet per
modum Inclinatis ꝺ
modu cognois et thi

ob. fuia affapia opponat.
thia e fuia go d e fapia
d. maj opponat id eft
fapia addhor fuia Do.
opponunt id eft d cuid et propter dignitatem obti, tum propter certitudinem principiorum
etra fciam fi cut oppoftum
etra oppoftum negs. vnde
ficut o repugnat quod eadem
pfona fit fimul boo et reus
et nec q vnus habitus divina. Ratio difficultatis eft quia In habitibus naturalibus
fimul fapia et fcia.

Ex dictis nit fit. Effe de alijs fcientijs. 6o denique eft principalifima, feu principatum tenet Inter fcientias tum motiuj quo mouetur ad affentiendum eiusdem Rationis

Quæres vtrum habitus thia fit nobilior habitu fidej

fapia eft nobilior habitu fpeculatiuo Illiria feu primorum

ob. fapia eft mta Inter
virtes illuales imo nobilior
habitu eorum quia ea ante
Sed thia e nobilior fide.
d. maj. nobilior fimpliciter
quia, qm Ex dictis conftat effe fapiam.

principiorum, ac proinde cum fidej Inftar fpeculatiuj Intelligiæ primis principijs adhæreat videtur effe ignobilior habitu

Reo neg. tum quia fidej eft per fe Infufa: theologia
ppris, o eadem
trunde, fed Ea applicandi
ac defendendo Do fpeler n.
vnde dum quid thiæ eft
dia alior fide.

eft habitus acquifitus, tum qa motiuum fidej eft formalis et immediata dej Reuelatio, motiuum vero theologiæ tantum virtualis et mediata Reuelatio, vnde fequitur maximum difcrimen Intercedere Inter fidem Refpectu habitum eorum principiorum Ea naalibus refpectu fapientiæ. In his n præftat fapia habitui principiorum principiorum, In fupernaturalibus vero fuperior eft fidej quia Acta ejus occupatur, quam ipfa theologia, quantumuis vera fit fapia fpeler eadej fuperiuj allatas.

Caput Decimum
An Deus fit obiectum theologiæ.

De obto maali adæquato theologiæ plures fit et varia theologorum fententiæ, nam alij dicunt effe chriftum fdum vtramque naam diuinam fiet et humanam confideratum: alij eundem confideratum cum fuo corpore myftico feu Eccleſia: alij effe deum at Glorificatorem et Redemptorem. alij deum In ratione deitatis; alij denique eaf oe per difcurfum deducibile Ea reuelatis

Prima Propoo

Obtum adæqtum maale thiæ nræ est ens deducibile p discursum ex reuelatis

Pbr ppoo tum qa illud est maale obtum adæqtum alicuius tritus aut facultis quod adæquat totum eius obtum formale vel etiam motiuum sibi applicatum, sed Ens deducibile p discursu Ex Reuelatis adæquat virtualem Cognoscibilitatem Ex reuelatis quæ est forte obtum thiæ: item Commensuratr virtualj et diæ Reuelaoi, quæ est motiuum assensus cluoum thicarum go &c. tum qa obtum maale adæqtum alicui. sciæ illud est q ctinet oia quæ in illa scia tractantr, sed Ens p discursum deducibile ex Reuelatis continet oia quæ tractantr in thia vt Cuiuis cderti ptebit go Ens ~~prædictum~~ predictum est maale obtum thiæ adæqtum

hinc segr deum qui sacræ thiæ nomen dedit esse ltum obtum phale et Inadæqtum illius, qmuis jarium et nobilius.

2.a Propoo

obtum forte thiæ est ~~cognoscibilitas~~ deducibilitas p discursum ex reuelatis.

Pbr ppoo qa rao fortis alicui. obti est illa rao peculiaris sub quâ consideratr obtum maale ab tritu aut facultte, sed sola deducibilitas p discursum Ex reuelatis est peculiaris illa rao sub quâ thia considerat suum obtum maale go &c.

adde illud ee obtum forte sciæ alicui. p quod illa scia disquitr ab alijs scijs aut tritibus, atq thia sic disquitr ab oi alio tritu, ac 1.o a fide quæ o est tritus discursiuus; 2.o a sciâ beatorum, qua ipsi cognunt deum et obta supernaalia In seipsis vel in essiâ dej clare cognita, o uo p obscuram Reuelaoem, deinde a scijs et tritibus naalibus qui o discurrant Ex Reuelatis, sed Ex ijs, quæ nota st solo lue naalj

Caput vndecimum
vtrũ thia sit argumentiua

Prio

Thia sacra est argumentiua

Ubr Jo Exscript. Jac. Jo petrj Jo ctrum dnum sanctificate
In cordibus vestris, paratj spe ad satisfactionem oi poscenti
vos rationem de ea quæ in vobis est spe, epistola ad thum Jo
oportet episcopum esse amplectentem eum qui secum doctrinam
est fidelem sermonem, vt possit exhortarj in doctrinâ sana
et eos qui contradicunt arguere, Jo ad thim. Jo vos doctrina
vbiq est addocendum et arguendum, id est thus argumtatr
Ex scripturâ, hum rationem Reddit cum posceti, ctraducentes
arguit, alios docet et exhortatr.

Ubr 2o ratione qa argumtarj est rerum Ex alio Inferre
seu p discursum ptare, aliena seu contraria Refellere ab
certe thia id præstat, nam ratiocinatr ex scripturis, Ex tradition.
Ex Conciliis et SS. patrum authoritate, hum hæreticos, hum
paganos errores convincit, Sta Eccham SS. patres In Conciliis
et Extra Concilia In scriptis suis et Concionibus vbi est thia, et
hæreticos et Improbos ad rectam viam deducerent.

vel. si thia est argtiua argumtatr Ex authoritate, vel Ex ratione, neutru dra pt auferhinc argta vbi fides quæritr non creditr ptis credituro authoritate, quia hic locus Infirmissimus peccatoribus, o creditr dialecticis, creditr publicanis, vult n hic meritu obtinere o qa fides o tm nuda tantum sine ambr. fidem o pendere Ex discursu rationis nrâ ptet experimentur deinde o quæuis argta Impugnat SS. ambr. sed ea quibus vtebantr Exclesiæ. pdtr. n o min. et dico quod Arriani ad fidem de verbi diuinitate Impugnandam, nam thia argtetr Invictas et ipse argta ad fidem suadendam et defendendam vsurpaut. ju. authoritate qa diuinæ propriâ reuelatæ hentice n Locr paulo supra In Eodem Cap. superest et et argtis hinc oportet vtere ad auctoritati eorum quibus veritas colligatr facta est reuelatio, rei Quares ordenam thia sua desumat argta locus e Infirmissimus qa e ab auctoritate dra.

Reo Locos ex quibus desumentr argta thia ee In duplici 2m rone, o ad persuadendu ria, alios propriè theos, alios uo Laicos et Improprie: Loci propriè fidem, spm o credendi thrij st tres, ripe sacra scriptura constans ex veteri et nouo sine ratione sed ad mani testamento, traditio ecclesiæ dni et apostolorum, sub qua communi testanda qua tradunter In hac disciplina.

patrum consensus in docendo et fidelium in credendo comprehendit
denique authoritas Ecclesiæ quo noe illigatr authoritas conciliorū
vel eam summorum pontificum aliquid decernentium pro cō
Ecclie vtilitate; Loc Tripprie thes ff ij oes Ex quib vtiliter
In fidei confirmacem thes desumere pt argta, he vtr ratione
naali, hist̄orijs miraculis et alijs plerisq argtis petitis ab Patrin
leo; iam superest vt videamus, quomodo arguentetr thia et
Circa quæ dissentiat

2.a Pro.

Pria thia Immediata, seu asij fidei Immediati nec a pori
nec a posteriori vidētr posse pbarj:
Vt illigatr hæc ppo sciendum est ppos fidei mediatas vocarj
eas quæ supponunt alias pores in quib virtr contineantr, qlis
est hæc ppo In ctro ff duæ voltes, quæ qdem ppo virtute
Contrietr In ista In ctro ff duæ naæ dia et bina. Immedtas
uo esse eas quæ pores o supponunt ppos In qbus virtute
Contineantr qlis est ista ppo deus est vnus.
His ita positis Certum est ppia media pbarj poe a pori tm ppia qo ei thia.
ob. physica sua pbat
n eam Ex quâ mario sequentr, sic pbatr duas esse In ctro demonstrat a posteriori
voltes qa duplex est In ctro naa, dia scet et trina, et In naam et foam p essus
vtraq ppo est de fide
Ubr a nra ppo, siet ppia fidei Immedta, nec a pori, nec eūdem et mario cum
a posteriori posse demonstrarj, o qdem a pori aliquis supponet ff essus dei porū authorū
rent alia ppia notiora, neq non essent pa et Immedta; o eam fidei qui ff bedeo vt
a posteriori ipse p ppia media tm p essus, qa demonstrao audetina o pbat artes
dt procedere Ex notioribus, saltem quoad nos, ppia no media fidei priores, sed dum
o ff notiora ppijs Immedtis, pa non est notius In ctro duplice posteriores Ex pontibus
ee voltem, qm In eodem ctro duplicem esse naam.
Hinc patet ppia fidei Immediata melius posse pbarj argto
ad hoīem, quomodo sepe contineantr fidei regles minum bene
nationis esse peractum, cogunt n Ex concessis, id est ex admissis
scripturis veteris testamti, tm canonicis et diuinitus Inspiratis
aut fateri Incarnatem esse peractam aut negre scripturas
sacras, quas admittunt, he vt plurimum thi procedunt contra
scriptos

3.a Ppoo

mia fidej o possunt naaliter demonstrarj saltem positiue possibilia.

Pbr qa vt aliqd pbetr positiue poibile dt afferrj mediu aliqd Ipsi rej pbandæ Internum et p se pat; sed cum ppia fidej excedant himites naæ, Ita nil pt In rerum naa Reperirj per qd naaliter et positiue pbentr possibilia

Dices mia fidej pount positiue pbarj Credibilia go Et possibilia.

Nego eqs et rao disp e qd, res quæ assumuntr ad pbandam Credibilitatem ppoois reuelatæ possunt esse ttum Extrinsecæ pa dicentium authoritas, miracula et alia Edj; sed radix possibilitatis seu medium quo pbatr positiue alicuius rej possibilitas dt esse ipsi rej Intrinsecum, go &c.

4.a Ppoo

Pt thus soluere oia argta quæ fiunt ctra fidem, siue ab hæreticis, siue ab Infidelibus, alia qdem positiue, alia a neg. prout patitr ~~subta~~ maa subtr

Pbr ppoo Gtim illecta Ex eoqd Ecclia nec Iubet Impoibilia, nec hortatur ad illa, sed Ecclia In Concilio Lateranensi præcipit viris doctis vt soluant raoes quæ videntr pugnare contra fidem, adde nullum hactenus argtum ab hæreticis prolatum Caruisse soluoe vel petita Ex ppooibus Reuelatis, quas Ipsi hæretiej admittebant, vel ex raoe naalj; vel exemplis et similitudinibus

Pbr eam ppoo speciatim, npe alia positiue alia neg. solui argta quæ fiunt ctra fidem, neg. qdem pa In hoc sylmo deus Gnat, filius est deus, go filius Gnat. In hoc n silmo recte negatur cluo qa argtum o est In forma variantr tnj præmissarum qa vox ista deus aliter sumitr In majore et aliter In minore nam In majore sumitr psoaliter, ~~sumitr~~ pro psoa patris, In minore a sumitr essialiter; ssus n est filium esse deum, id est tre diam essiam. vel eam negatr major ppoo In hoc argto, vbi st tria supposita ibi est triplex naa sed In deo tria st supposita go In deo st tres naæ, et sic de similibus.

Soluj a possunt alia argta positiue. pa hoc argtum, vbi est

vnum suppositum seu vna psona, ibi est vnica voluntas, sed in Xpo est vnica psona. go in Xpo vna e voluntas, Ita n negatr major vt statim pro Eius solutoe afferatr positiua veritatis probatio hoc modo, ibi est duplex voluntas, vbi est duplex nata spiritualis, sed in Xpo duplex est nata spiritualis. go et duplex voluntas.

Caput duodecimum
Vtrum sacra scriptura
coiter vtatur metaphoris

Licet duo capita quae sequuntr videantr ptinere ad sttam positiuam, qd in ea exposuit s. th. et p̄terea ipsorum capitum illigia o modo Grauissima, sed et stia scolastica obscurissima, ne dicam naria e, id circo ipsis pretrandis Xpo ombrosis.

noe a mptora illigit hic quoad sua figurata locutio, siue sit mptora siue tropus, siue figura sp̄rie dicta.

mptora e translatio dictionis a sua ppria ad inppriam scaeam.

Certum e a scripturam sacra o Raro vbi mptoris et figuralis locutionibus, sic Gen. 22.o vbi hyperbole, multiplicabo semen tuum sicut stellas coeli, et veluti arenam quae est in littore maris.

Ironia Gen. 3.o Ecce adam factus est qsi unus ex nobis.

mptora multis in locis male ipsi in quibus citius vocatr Leo vitis agnus, Xpus apostoli dntr palmites, sal terrae, lux mundi,

Synecdoche spal. 34.o Lingua mea tota die meditabitr iustitiam, id est sepe in die Iuxta illud spalmi septies in die Laudem dixi tibi, spal. 13.o oes declinauerunt, o est qui faciat bonum, o est vsque ad vnum, id est major pars hominum peruersa venit. Gen. 6.o eis caro corruperat viam suam, cum in noe vir Iustus esset ac himen deum;

Parabolis seu factis verisimilibus in arca naali, ad aliq parabolae sit facta verissimilia creaturae aliud scandum, p.a matth. 13.o Exijt quidam seminare semen suum vbi scandum assumpta. p semen illigitr verbum dei, et p seminantem concionator vbi dei.

aenigmatis, Iudicum 14.o de comedente exiuit cibus, et de aenigmata sententiae forti egressa est dulcedo, quae verba illigi dnt de fauo mellis et obscura sententiae per obscura seu filiationis, quae quem sanson inuenit in cadauere Leonis, dum defenderet in thimnatha, ibi accepturus uxorem.

Ramata

aut potius velat eadem verba figurate sumpta modo in vnum

modo in alterum sum accipi, sic vox Leo eam metaphorice sumpta aliquo sumitur in bonam part, qa cum dr de Xto propter Xpi in surrectionem, apocalyp. 5. quod dicit Leo de tribu Juda aliquo in malam part qm cum s. petri 5. diabolus propter suam ferocitatem dr Leo rugiens qui circuit quaerens quem devoret; sic fermentum hic 13. sicut Regnum dei, simile est Regnum dei fermento quod absconditum mulier in farinae sahstribus. 1. corinth 5. comparatur peccato, Expurgate vetus fermentum.

Idem no quaeritur hic a s. thoma utrum sacra script. coiter utatur phris metaphoris, qm difficultatem dicit Caietanus inde Exurgere quod dicit 2. posteriorum prohibet metaphoras in scijs unde posset aliquis scrupulus Gratij Circa modum procedendi sacrae thiae. quae cum utatur scripturis, et eque metaphoras in ijs contentas plerumq; usurpare.

Propositio

Coiter in scripturâ quaedam metaphorae seu figurate locutiones usurpantur

Prob ijs prno Ex dictis pp. qui multas huius rei afferunt, quas nos statim simul cum aliis rationibus afferemus, ne actum cogamur agere, dicon. hic citato a s. th. lib. de Celesti hyerarchia Cap. 2. clemente alexandrino lib. 5. stromatum; bas. Enarrave in Esaiam, chrysost. hom. 32. in Gen. hyeron. in Cap. 3. Ezechielis propheta Naum, aug. Lib. de vera Religione, lib. de doctrinâ christianâ et libro contra mendacium.

Prob denq; rationibus, tum ijs quas attulerunt ss. patres, tum eam aliis, qa ipse sacra scriptura usurpando metaphoras docet interdum melius accommodat horum infirmitati qui p. bibliis recte ducuntur in cognitionem intelligibilium, cis n humana cognitio in hac vita rerum duci a sensibus, quocirca coiter tradunt mortibus spiritualia sub figuris corporalium, tum qa saltem rudes imperiti quibus sacra scriptura ponitur juxta illud rom 1. sapientibus et insipientib. debitor sum, melius hoc modo capiunt scripturam sic christus matth. 13. apostolis quaerentibus cur plebi loqueretur in parabolis, Vobis datum est nosse misteria, illis no non est datum, tum etiam qa verius et melius de deo loquimur p figuras et negationes qm p affirmationes et propias locutiones, tum denique qa hoc modo paganis et infidelibus

absconduntr misteria.

Quæritur ꝑ. pp. ambigue et obscurè locutꝰ ſt aliquando de sacrosancto Eucharistiæ sacramto vt fatetr de semetipso Theodoretus dialogo 2º Iuxta illud ſti math. 7º nolite sanctum dare canib.º tum qa nisi script sacra esset qbusdm figuris involuta et illu dissicilis, apud nos vilesceret, nec legeretr, aut saltem minori cura et assiduitate, tum qa inde occasionem habem vitandæ superbiæ et sæpius recurrendi ad deum, pro impetranda scriptura illigia, tum qa figuratæ locutiones reddunt scripturam in ipsum varietate multo fœcundiorem, tum qa scriptura tropicis et figurabis locutionibus sæpe nos afficit vehementius

ob. tra ꝓpos cognitæ prædit ꝑ defectu a deo ad creatu sed in mptor ꝑ prædit ꝑ offensum a creatu ad spiritalia qd tra ꝺ vtr coiter mptor ſt.

Dices scriptura sacra ad veritatis manifestaem ordinatur sed obendo figurabis locutionibus veritatem potius occultat qꝺ ꝺeberet vbi mptoris

Nego min. qa vt recte ſtus dixit scribit, radius diuinæ ꝺ. maj. in cognitione reuelatois, qnius figuris sibilibus circumuelatus remanet iudicatiua ꝺo in ſper in sua veritate vt intellectus nr o permittat manere in simi- litudinibus, sed ꝑ has extollat ad cognitoem spiritualium: approchet in qua nego in publica ꝺi ꝑ Et qua facta ſt illecta contpicuatr.

Quæres cur igitr sacra scriptura o tradat res dias sub figuris nobiliorum potius qm viliorum corporum.

Reo hanc pœ reddi racem, qa ipse illius inuentor magis sibi cauet ab errore, nam euidius est ea ꝓprie ꝺeo o coire qua figuris viliorum corporum exprimuntr; hoc a ꝺ esset ita euiden, si dia eius ꝓfetoes ꝑ similitudines nobiliorum qrum nobis extribe rent, qnqm æque falsum sit deo tribuj posse ꝙpus nobile qm abiectum et vilissima condicois.

Caput decimumtertium
an sacra scriptura sub vnã
Littera plures habeat sensus

S. tus aug. Lib. de vtilitate credendi cap. 3º docet ſtum scripturæ esse quadruplicem in vtroq testamento. juis est ꝺum historiam ꝺo docetr quid scriptum sit, quidue gestum ꝙa cum christus math. 12º obijcientibus Iudæis quod die sabbati discipuli eius spicas

vellerent, sic vndet ℞ Legistis, fiet In veteri testamto quid
fecit dauid cum esuriit et qui cum eo erant, quomodo intrauit
in domum dej et manducauit panes propositionis, 2us est Iuxta
ethiologiam, qdo ostenditur cur aliquid dictum sit vel factum
pr cum dicit ctus. libelli Repudij datam fuisse licentiam a
Moyse propter duritiam Cordis Iudeorum. Tus est sum ana-
logiam, qdo fiet utriusque testamti veteris et noui Concordia
seu Congruentia Explicatur 4us denique sum allegoriam qdo
aliquid figurate vel mystice dicitur, ℥ uo ad litteram, pa
Cum dicit ctus matth. 12o Genus prauum signum quærit
et ℥ dabitur ei nisi signum Jonæ prophetæ, vbi per signum Jonæ
prophetæ intelligit triduana ctus sepultura.

Coiter uo a thus et scripturæ interpretibus Thus loquendo
tradit duplex sensus scripturæ, litteralis et mysticus. litteralis
ille est quem verba sue propie sue mystorice sumpta ꝑse et
immediate sciant, sus a mysticus ille est quem non verba
eadem sed res verbis expresse sciant

Mysticus a triplex est allegoricus qui præter sensum
litteralem aliquid sciat pertinens ad fidem seu ad Ecclesiam mili-
tantem In terris, anagogicus qui ꝑtinet ea quæ
spectant ad Ecclesiam triumphantem In celis seu ad vitam æternam
quam speramus. Tus denique est moralis seu tropologicus qui
præter sensum eque litteralem seu historicum sciat aliquid pertinens
ad mores et ad opera charitatis, seque hoc est posteriores sensus
Mystici vident Rere tribus virtibus theicis. ype allegoricus fidei
anagogicus spei, et tropologicus seu moralis charitati; hos
4or scripturæ sus litteralem ype et tres mysticos designabit hoc
lyranus prologo In ~~Logica~~ biblia. hoc dystico vel duplici versu
Littera gesta docet, quid credas allegoria
moralis quid agas, quid speres anagogia.
vbi Jerusalem v. g. vt dit Eucherius ad litteram significat
Celeberrimam illam Palestinæ Ciuitatem sitam In tribu beniamin
quæ sedes fuit Regum Juda, allegorice a sciat Ecclesiam Iuxta
illud apocalypseos 21o vidi Ciuitatem sanctam Jerusalem, Jerusalem
nouam descendem de celo a deo, paratam sicut sponsam or

est Ecclesiam visibilem anagogice uo sciat patriam Cœlestem
Iuxta illud Galat. 4.o Illa quæ sursum e Jerusalem libera e,
deniq tropologice seu In sensu morali designat animam
fidelem et sanctam Isaiæ 52.o consurge Jerusalem, Induere
fortitudine tua sion, tros 4.or sensus sic paucis comprehendit
sanctus aug. lib. 1.o de Gen. ad litteram Cap. 1.o, In libris omnib.
sanctis Intueri oportet quæ ibi ~~et~~ Æterna Intimentur, quæ
facta narrentur, quæ futura prænuntientur, quæ agenda præcipiantur
vel moneantur. porro sdam coem opinionem quilibet Ex 4.or
pcipuis Ecclesiæ patribus seu doctoribus In aliquo Ex istis
scripturæ sensibus aperiendo videtur Excelluisse, hyeronim? In
litterali, ambrosius in allegorico, augustinus in anagogico et
Gregorius magnus In morali

Quod uo spectat ad sensum accommodatitium qui nil est aliud
qm apta verborum scripturæ et congrua applicatio ad aliquid
aliud scandum, qmqm non contra sed præter Intentionem dei
qui est author scripturarum, certum est pdictum sensum accom-
modatitium Inter scripturæ sensus non posse Recenseri, nam ~~id~~ hi
ttum pount ee scripturæ sensus, quos deus Ipse Immedte vel
mediate p verba aut p res verbis expressas sciat et Intendit
Cæterum sensu illo accommodatitio utitur aliqdo Ecclesia utuntur et
sti pp. mxe uo sanctus bernardus, utimur que nos ipsi aliqdo
Laudabiliter, summa tn cautio adhibenda, ne Incurramus
reprehensionem qm tulit concilium tridentinum adversus eos qui
verba scripturæ sacræ oibus In rebus, Etiam Ludicris Impijs
et nefarijs ad libitum accommodant. Inspositis sit.

Prima PPoo

Idem Locus scripturæ potest hre plures et varios sensus
pa litteralem et mysticum.

Pbr ppoo tum Ex scriptis supra ubi ostendim? In hac voce
Jerusalem quadruplicem sensum continere, unum sciet sdum litteram
et alios sdum sensus mysticis, tum Ex alijs Locis, nam Gen. 22.o Isaac
qui ligna tulit ad Locum sacrificij, in quo debebat Immolari, sdum
litteram et historiam est filius abrahæ, mystice uo sciat chrum qui

tulit Crucem suam In monte Caluariæ, Cruento Ipsius sacrificio destinatum Locum; Item Jonas qui fuit tribus diebus In ventre cœti sdum historiam quam refert scriptura, saltem mystice repstat ctrum qui tribus diebus fuit In sepulchro seu In corde terræ: Idem qd Or Oseæ 11° Ex ægypto vocaui filium meum, Litteraliter illigitr de populo Israelitico, spiritaliter uo de ctro paruulo, Item apostlus Gal. 4° historiam de duobus filijs abrahæ, altero nato Ex ancilla altero de libera procreato, p allegoriam Explicat de duob. testamtis. et alia huiusmodi.

2a PPoo

Non modo pt idem Locus scripturæ o pt hre plures sstus quorum alter sit Litteralis alter uero spiritalis et mysticus, sed plures eam Litterales seu historicos simul.

Pbr ppoo jo Ex ss. pp. ac pstim Ex sto aug. Lib. 3° de doctrina christiana Cap. 23°, et Libro 11° de Ciuitate dei, Item Libro 12° confessionum Explicante tribus modis hæc verba Geneseos, In ppio Creauit deus cœlum Et terram, jo Ita vt In ppio Idem sit ac In filio seu sapia æterna. 2° Ita vt idem sit ac Initio temporum 3° ita vt idem sit ac antequm quidqm faceret. Cap. a 31° Libri 12i confessionum affirmat augnus oes illos sstus esse posse Litterales. Cum alius dixerit, hoc sentit moyses, quod Ego, et alius, imo illud quod Ego, Religiosius me arbitror dicere. Cur o vtrumq potius, si vtrumq verum; et siquid tertium, et si quid quartum, et si quid aliud oe verum, quispiam In his verbis videt, cur o oia illa vidisse Credatr is p quem vnus deus vera et diuersa visuris sacras Litteras multorum sstibus temperauit

Pbr deinde Ex eoquod varij patres varios sæpe sstus Litterales Edem hoc afferunt, Cum go deus potuerit vni voci multiplicem dare seaoem Etiam Immediatam et jario Intentam quidni dicemus id ita aliqdo factitatum; sic verba illa spalmi 2i dominus dixit ad me filius meus est tu, Ego a hodie Genui te, tripliciter ad Litteram solent Exponi, jo de æterna verbi Gnaoe, sdum mtem augni. 2° de tporali eius Natiuitate sdum Carnem Ex mte aliorum patrum, deniq De Resurrectione ctri dni quæ est altera eius veluti natiuitas, sicut Exponit beatus petrus, plures alios textus prætermitto quos videre est apud sacræ scripturæ Interpretes

Dices si idem locus scripturæ pt hre plures ssus mxe Litterales, go verba scripturæ st æquivoca, Ex tnis uo æquivocis Certa o possunt deduci argta, ac pde o pt thia vel thus Certo argtari Ex scripturis sacris.

Reo nil Impedire quominus Ex verbis sdum se æquivocis quorum multiplex est scao Certa desumantr argta modo antea sublata fuerit æquivocao, seu In argto æquivoce o vsurpentur sed sdum hanc aut illam Certam scaoem vt constat Ex demonstrationibus sciarum naalium In qbus sæpe verba æquivoca, sed o æquivoce sumpta vsurpantr

Quæres an Ex ssu mystico possit erui Certa clus thica.

Reo affirmative Cum npe de tali ssu mystico Certo constat vel p ctrum dnum, vel p apostos, vel p Ecclesiam illum pponentem et Explicantem, secus minime, sic st illigendi ss.ti pp. hyeron In cap. math. 3um et aug. In epista 48a, vbi docent Ex ssu spiritali nil certi posse concludi, qa uo facilius et frequentius constat de Litterali, difficilius uo de spirituali idcirco aliqui thi negauerunt ablute ex ssu mystico posse vllum conficj Certum argtum In thia.

Quæstio secunda
De Existentia dei
Caput Primum
vtrum deum esse sit per se notum

Ppoo p se nota dr Ea quæ p se et o p aliud cognitr, seu quæ nullo eget medio per quod probetur pa quæ sola tnorum Illigia Cognitr

Ppoo p se nota cognitr sine discursu, vnde illa ppoo deus est trinus, sicut sit immedta o e tn p se nota, qa o innotescit Euidter naali lue, sed obscure supernaali lumine.

Duobus a modis ppoo dr p se nota, quoadse et quoad nos. ppoo p se nota quoadse est Ea quæ nullum ht medium prius a pte rei, p quod pbetr, vel vt ait s. th. Cuius pdicatum est de

essa subt. ppoo a p se nota quoad nos est ea quæ ô indiget medio p quod probetur ut nobis innotescat, seu de quâ inquit s. thom. notum est ôibus hoc q̃ sit subtum, quid pdicatum; unde scita horum Expooe dr innotescere: si gdo hoc alicuius ppoois pdicatum est de scibili et intrinseca suæ subti, nec hoc ôibus notum, q̃ sit pdicatum quidue subtum illius ppoois, erit qdem talis ppoo p se nota ru sui ô no ru nrj.

Pruma Ppoo

Deum esse seu existere p se notum est quoad nos se seu ru sui.

Pbr ppoo Ex dictis est p se nota ru sui qua nullum habet medium prius a parte rei, p quod possit pbari, ideoq: est indemonstrabilis et immedia, seu hæc ppoo deus ê, nullum sit medium prius a pte rei, p quod possit pbarj, quia Existia est de intrinseco et essidj conceptu dei, seu in hac ppoõe deus est pdicatum est de essia subti Iuxta illud Ego sum qui sum: go illa ppoo deus existit est indemonstrabilis a pori, et p se nota ru sui.

2a Ppoo

Deum esse non est p se notum quoad nos.

Pbr ppoo hoc ga nobis notum o est quid sit deus, nonnulli ex negauerunt illum Existere Iuxta illud psal. 13. dixit insipiens in corde suo ô est deus, hinc ga impossibile est deum in ea p se nota quoad nos. go hoc stabit a nobis cognitari, nisi p viam ad creaas, Deoque sequitur q̃ illa ppoo de se colendus et primum principium ordinis ejus est p se nota quoad nos. go hoc stabit a nobis cognitari, nisi p viam ad creaas, Deoque sequitur et illud deus &.

N.o Es Licet in cognitione se sed tum p creaas cogni Existia dei, In cui cognitione practica supponat speculativa

Certe nos ducunt hæc orbis ordi machina, colorum moles et pulchritudo, ac cetera id genus, qua clare nobis ostendunt aliquē esse huius mundj Creatorem et Gubernatorem sapientissimum ac potentissimum. Cum go hæc ppoo deus existit ru nri ô careat medio

Cognamus immedte quia ômo indigeat medio p quod cognatr, ô est p se nota quoad nos, sed p aliud ntpe p creaas

Dices go illa ppoo ê p se nota quoad nos qua stabat cognitr cognitis eius trijs, pa hæc ppoo totum manifestat hoc pte, est

perse nota, qa si noueris quid sit totum et quid sit pars, statim ob. puer peruenies ad vsu
facile cognit oe totum maius ee sua pte, sed cognito q sit trans tinetr se ad dum conuer
deus, ffem quid sit Existere statim Intelligit deum Existere tt potest ere, sed in hac Instanti opt
qui est ens p essiam et summe rarium, qo hac ppoo deus deum cognere p discursu qo
Existit est p se nota eam ru nrs signu e illa cognere immedte.
D maj se conuertere ad dn

Dgo maj. illa ppoo est p se nota ru nrs quae cognitr cognitis ut cognita confuse et in
foliis eius tuis, si cognatr quid sint tui Ex quibus constat talis dine. Do dissc etia pars
ppoo, sicut p se cognitr quid sit totum et quid sit pars, unde nō. nisi sta dctr Eia deo
facile Innotescat oe totum maius esse sua pte Do, seeus illumina quod ea ch'a
a N.°, Licet igitr cognito quid sit deus, et cognito quid sit fluxe et dicte cognat.
Existere, statim Intelligeretr deum ee, tn qa o cognimus quid ob. hac ppoo Lucy Stolze e
sit deus, nec pde eum Existere, illa ppoo deus est, videtr ee nota quod nos quinq; ab ijs
dumtaxat p se nota quoad se, o uo quoad nos. negett qui habent Imaginem male
affectum. qa ei hoc deus existit
nota ergo quod nos li ea negetr
Dices 2.° fr. pp. pa tyeron. In illud Libri Iob, omnes ab abbes Infirmitatibus
boes vident deum, et In caput quo Epistle ad Galat. damas.° quam sit qui Imaginem
Lib 2.° de fide orthodoxa Cap 2.° angelorus aque et alij, imo male ett affectum multo modo
Ipse epicurus Laudatus a Cicerone Libro 2.° de nāa deorum apprehendunt dulcedine Lachr
illi vnqm docent dei Existentis Cognitem esse a nāa bonum inter Interiem organi et
mentibus Impressam, sed illud cuius notitia nobis est Impressa humore malignos quis lingua
a nāa videtr esse notum per se ru nostri, qa vt cognatr Imagi. al uo abhei illa
alio non Indiget medio. qo hac ppoo deus Existit est per apprehendunt quid nae dissert
se nota quoad nos. aliloqui quid nequeunt
aliter dico cognitio nobis e
Rondeo Cognitem dei bonum mentibus a nāa Impressam dia. Infita Impressa
o quod nobiscum nascatr, sed qa vel ab Infantia vel baiulone jn aliquo est et in esse
parentum hanc veritatem edocemur, vel qa solo lue nāe possumus bon. et ad nāa vid et nobis
facile deum cognere, qa cum figuta creāa nobis ffert Exhibeant motum Infita beatitudinis nota.
sufficiens ad Deum Cognendum o uo qsi Existia dei sit nobis p se naaliter n boo appetit
nota. beatitudine, et deo nouit
at uo cognitio dei p se ste
Dices deum quod statim ab omnibus verum Iudicatr est p se notum dicte et Impatis Existentis
quoad nos, sed hac ppoo deus Existit statim ab omnibus vera iudicatr nobis est Infita nō. porro
qo est p se nota quoad nos. nosse beatitudine vsum o
e nosse deu qa multi eam
Dgo maj si statim illud verum Iudicatr Exsola bonum ppoo collocauer ant in alijs rebus
et indepter a medio acmedio p quod pbetr Do, seeus N.° ista a
ppoo, deus Existit, vera quidem facile Iudicatr, non a Exsola
bonum ppoe sed potius Ex ysa Creaarum Existia dignoscetur

4o
deum Existere

Caput secundum
an deum ee sit demonstrabile
Prima PPoo

Existia dej o pt demonstrari a jori
Pbr ppoo tum qa Ex dictis Cap. praedti haec ppoo deus Existit est p se nota quoad se, ac pde Immedta et indemonstrabilis a jori, tum qa nulla est caa cur deus Existat, id est deus a nullo accipit esse, nullumq pde sui caam ht, demonstrao a a priori fit p caam et ideo vocatr demonstrao ppter quid, tum denique qa qd demonstratr de aliquo essialiter ei o conuenit, alioqui Idem se ipsum demonstraret; porro Existia deo coit essialiter. go &c.

2.a PPoo

Deum ee pbri ac demonstrari pt a posteriori et p effus.
Pbr ppoo jo Ex script. sacris, sapiae 13o a magnitudine speci et Creaturae Cognobiliter poterit Creator horum videri, Job 12o Interroga Jumenta et docebunt te, volatilia coeli et Indicabunt Loquere terrae et rondebit tibi, et narrabunt pisces maris, quis ignorat qd haec manus fecerit? Isaiae 40. Leuate In Excelsum oculos vestros et videtr quis Creauit haec, rom. jo Inuisibilia dej a Creaa mundi p ea quae facta st, illecta Conspiciuntur, Spiterna qque eius virtus et diuinitas, Ita vt sint Inexcusabiles, Gentiles, qa cum Cognouissent, o sicut deum Glorificauerunt et Gaas egerunt, ~~pt~~ qbus verbis pbat apostus facilem ee et Euidtem dej Cognoem Ex Creais, ita vt sint inexcusabiles Gentiles qui eum Cognouerunt, nec tn Glorificauerunt.
Pbr 2o Ex SS. pp. authore quaeoum a gentibus ppositarum quae noe Justini martyris in Lucem pdierunt, in ronsioe ad sextam quaeoum, vbi pbat ex eorum quae st concretione constitutione et stabilitate deum Existere, tertull. Lib. jo ctra marcionem Creator Ex hoc deus et Indubitatus deus, qa oia Ipse fecit apologetici Cap. 19o magnitudo quae in Creais Cernitr deum

orbus notum obtenuit quoad eam, et ignotum quoad essentiam,
Cypriano tractatu de vanitate Idolorum deum ignorare non
pt, Eusebio lib 1.° de præparatione Evangelicâ vt domus sine
artifice ædificata, nec sit pannus sine texente, ita non sit
Cœlum sine deo, bas. in caput nonum Isaiæ deum sic loquentem
introducente, me Israël cognouit qui cœlo Enarrante Enarrat
teselat et per orem terram nulli ore pho palam pronuncior, athan.
oratione contra Gent, Ipsa rerum natura Exclamat ostenditque
huius Conditorem, Greg. Nazian oratione 2.ª de Fide quomodo
qui Cytharam pulcherrime Construetam Inspiciens, aut eam
Eius sonum audiens, nil aliud qm Ipsum Cytharæ Conditorem
ab Cytharœdum inte reputat, Etiamsi de facie Ipsi ignotum
Eodem qque modo is qui rei virtus prouexit, easque moderatur
et conseruat sese declarat Etiamsi oculis animis vris ingenijsq;
Comprehendi o poet, hyeron in cap. 5.um Epistæ ad Galathas, et mur
Chrysost. hom. 90 ad populum antiochenum, Damasc. lib. 1.°
de fide orthodoxa cap. 3.°, anselmo et alijs patribus passim.

Ptr 3.° authoritate eorum qui docti solo lue naali Existam
dei Ex rebus Creatis agnouisse tradunt, Hermetis, arte
Lib. 7.° et 8.° ptolæorum, Item 12.° mptolæorum, Ciceronе
Lib 2.° de nata deorum, Epicuro a Ciceronе Laudato, qui asserit
nullum fuisse Genus hominum, quod o habet sine doctrina qndam
deorum anticipationem, et alijs quorum testimonia videse apud
aug. Eusebium Lib 1.° 2.° et 6.° de perenni ptia et apud
Lactantium lib. 1.° de falsa Religione cap. 3.°

Ptr deniq; ratione eam efficienter demonstrari pt per effectus qui
Cum illo eam
Int eam naturam et euidentem connexionem cum aliq. re ejus
eam aqua effatiler et natio dependeat, sed lue naturæ vt docet
scriptura et ss. pp. imo ipsa Experia cognita Creaturas Inter naturam
Et eiusdem Connexionem cum aliq. ja eam aquâ effatiler et
natio dependeant. Ita vt actualis eorum Existia dependeat natio
Influo ee et fieri ab aliq. eam actu Existente et eio 1.° seu
independente: go pt Existia dei demonstrari a posteriori gnus

ob. per notitiam dari aliqm
veritatem sed deum. Ita.
2.d maj. veritatem ee in
Creatura et in christo Do veritate
aliqm ee in patri &c.
2.d maj. per medium demonstrationis a
quod quid est, seu quid
est de deo cognim.
quod e sed quid de. e.
2.d maj. sit demonstratio
demonstratio Existiæ alicui
ad rationem Ei? Existiam.
2.d maj. per effectum Existiæ alicui
Creaturæ &c. sit
quoad esse solum N.°

ob. Creatio ẽ ft naria 42
gr ẽ ptuit demonstrare deũ
d. art. ẽ ft naria quod
Existam l. quod deprdiam
adeo n.ẽ qa ipse et impoßibile est vllam prorsus hrie deo vere dicere, pt
naria erit ẽ ptripaoem
est ab Ente ẽ essiam.

n actualis locaarum existia ẽ ft ipse naria, tñ posito
quod ft locaæ naria connexio et dependentia a jã caa, qtenus
ee medium sufficiens et narium ad pbandam existiam dej.

Caput Tertium
qbus rationib. demonstretr existia dej.

affert s. th. in hoc loco 5 vaeß seu vias qbus
posßt existia dej demonstrari.

prima qm accepit ab arte Ex 7.ẽ et 8.ẽ phyeorum et Ea
gr mptyeorum hunc in modum ppont, alij ã moueri a
Experimur, sed quod movetr ab alio movetr, res n Eadem
saltem ẽ eodem tempore ẽ pt ee 3nacu et 3n pôa; quod movet
est actu et quod movetur est in potia, cum go quæ movent
ab alio moueant vel ab alio quod ft inmotum, et sale ens
deus est, vel adhuc movetr ab alio mob, et hi deficiens in
infinitum, absrdus a est processus 3n 3nfinitum, alioqui nullus
esset motus, qa fine 1o movente frũm moueret qd impoßibile,
nam jus frum ẽ moueret, vel foret secundus 3num, quia
nemo primus esset neq secundus 3n 3nfinito, seque nul
esset qd moueret, nul quod moueretr 3n eternum, naã. quod Repugnat
Experientiæ.

duplex est subordinatio una accidentalis quæ est inter caas quarum una supponit alteram aqua fuit pducta in ee et ista adhuc altera. et sic de cæteris. altera essentialis quæ est inter caas quarum una per se et essentialiter in agendo et movendo dependet ab alio simil concurrente ad 3fluxum alicuius effectus applicabile ad opus ut ea quæ est inter terram ecclesiam, cælum et deum. porro notandũ est pma naram supponere et primum, a quo ex nihilo fuerint educta licet dari possit processus in infinitum in causis p accid. subordinatis, sicut de facto daretr 3n Leonib. Gnatib. et Genitis si mundus fuisset ab eterno quod successive, o tñ dari pt 3n causis p se subordinatis, aliqs requirent aliqua. 1o 3nfinita caa ẽ se subordinata haberent 3nfinitos finis subordinatos, quæcũq a tot finem ex parte rei ab effectu 3nfinitis finis esse nequeunt nam cui quod nunquam teneret aut desineret cui in 3nfinito nec fit 1um nec ultimum. 2.ẽ nullus fieret motus, sicut si forent 3nfinita 3n horologio rota subordinata, o post horam pulsatio fieri qa ẽ potest deo rota moueri, ita si forent 3nfinita movencia p se subordinata.

1a ratio desumit ex eo quod dantr caæ efficientes in rerum naã, quæ ft essentialiter aliis subordinatæ, qo quæ ab aliqua jã caa, alioqui daretr processus 3n 3nfinitum, seque nulla esset actio qa non esset effectus ultimus. nec essent caæ media, qa ẽ esset jã et finis media non est ultima, sed finis ille finis jã secundum seu medium.

2a ratio statuit ex ordine aliquarum contingia ordinatarum, quæ qa possunt esse vel non ee, debentque pdre aliquod ens a quo ex nihilo fuerint educta

3a ratio desumit ex ordine aliquarum contingia quæ qa possunt esse vel non ee, debentque pdre aliquod ens a quo ex nihilo fuerint educta

4ª petit Ex Gradib. pfeor, qui in Enibus reperiunt, nam rez aliq. ee ff magis vel minus pfecta, at no vel ff magis vel minus tale, nisi fdum quod longius aut prius accedit, ad id quod ff mxe tale, qd admittendum ff Ens aliqd mxe pfectum, npe deus ru cuius rez illa dicuntur magis vel minus pfecte.

5ª denique ducit Ex cursu Gubernaculi, ff n aliqua ee porea, qua cum recto et o casu vt plurimum frequentius semper tendant ad finem suum, debent ab aliq. cognoscente et Gubernante ji. dirigi, qa p se et a se dirigi non possunt ptim ea quae vita carent, aliquando daret progressus in infinitum

Tris a raonibus allatis a sto th. nonnulli ff pernicacij qui alios ee nondum convictos afferunt, tum qa admittunt processum in infinitum, tum qa existimant mundum quem deus fecit non esse initio temporum, potuisse fieri ab aterno, nullasque pbe rationes probabiles et efficaces tum sed efficacissimas non agnoscunt, at no existimo negandum ab illis pernicacibus concipi posse quod id quod factum est aternum dici p esse possit, si n aliquis supponit ab aterno factum, necesse est vt effluxerit aternitas antequam vel movere aut moveri, vel quidpiam potuit potuerit aut potuerit, aliquando vel potius erit aternum, quod o nisi post boream v. g. ab alio produceret, vel certe extra hypothesin nec eam certam erit aterna quae spatio unius duntaxat horae suum effectum processerit, si no nil supponatur factum ab aterno quod ff certum et datum sed dicant ora fieri successu temporis p aeternitatem rez nuro infinito fine ullo tempore Erunt admittendum vt si o deveniatur ad jam caam eamque non factam concipi non possit quomodo res possunt quae nunqm ji. potuerunt ff, sed videntur tum in infinitum producibiles.

2º ad demonstrandum aliqm explaudendam o sufficit qualicunq. modo rondere seu negare quodlibet, nil n o negat proterunus ipti nec videns Expria, qm facile dicat Ex ffibus fallaciam contraxisse

tandem no aliud ff infinita esse tempora quibus succedentib. aliqa

extra q.m rationem s.th. si
impetat, mundus alij est ab
aterno qa extra potuit illigi
ee
ees ti p accid et ab extrin-
secos pedent. Eo p se et sua
nra nr. natura Ens et En-
nata sua ff indeita ad ee et o
ee, vt go fuer sint naturaliq.
supponit vt casu nata quo
ea de pua reducatur actu.

extra alia ratione obij.
ee pedere a diis ee alicui?
supreme illigia sed a nra tale
pat. Capto et tapide ff ignis
et gnacis. qo be.
nr. equum licet n rez natus
habeant thelinavem ad fuga
hoctn o impedit quin
illigia vt patet. Capto ar tefa
torn, Licet n cithara beat
hominem ad melodiam et
domus ad inhabitationem
hoc tn o bnt alias directionem
illigia. qo a pari.

fiant et de novo pducuntr, aliud uo Cuncta quæ fiunt esse nuro Infita, alia sæt alijs succedentia, posset n supposita mundj æternitate Etiam fierj vt Certa et dnata Entia essent ab æterno, non qa igitr aliquid factum esset æternum ppterea multiplicaretr In Infitum, imo qmuis admitterentur Entia nuro Infita quæ facta esset sdum æternam caarum successionem, quod Gratis daretr, non pde jam aliqm suæ pductiois caam non agnoscerent, sicut n cti vnum quid Certum et dnatum ac finitum Infito duraret tpore, duraois suæ mensuram trns In æternitate non esset tn pseois Infitæ, nec go ppterea desineret agnoscere aliqm sui sicut et cæterorum Entium causam primam a qua depderet jam dico In raoe duraois, qa forsan non Inciperet Creari id quod ab æterno Creatum supponeretr, sed jam dico, qa sdum ordinem et subordinaoem caarum ja diceretr, qa Immota manens et Inpducta Cuncta alia entia moueret et pduceret, ijs oibus largiens Existiam qm a nulla causa Reciperet, vnde nec video quomodo sibi Constare possint qui in ordine caarum subordinatarum Ex Eo solo Negaret absdum ee processum in infitum quod Res Creatas ab æterno alias alijs aut Etiam sibi Inuicem perpetuo succedere, non sit forsan Impossibile, nam ptus maam videtr admisisse ab æterno Existentem; nec tn primum propterea negauit motorem, item nonnulli ptri Etiam christiani Et Catholicj mundum ab æterno possibilem Existimant, qui tn a deo seu jo Ente non facto depderet In esse, fierj et conseruari, Etiam si ab æterno Creatus esset: npe aliud est rej pducendæ Initium non ~~Initi~~ Inueniri aliud uo rem illam Carere jo ppio seu ja caa. deniq: illud vnu addo vel repeto frustra sæt Excogitarj pcessum In Infinitum in causis essialiter subordinatis, ne detr primus aliquis motor Immotus Etiam supposita mundj æternitate, nam vel vnicum Ens supponeretr factum in rerum naa, qmqm ab æterno illudque cum a se ipso pduci non posset, agnosceret nario alium motore seu aliam caam quæ esset a se et non facta: vel si ~~sint facta~~

essent facta plura imo Infita Entia sdum nurum, sive
tpula ab æterno, sive alia ab æterno, et alia successu tporum
facta per æternitatem, alia post alia, tn sicut illius prioris
Entis vnius facti æternitas non obstaret quominus ab aliqua
ja caa fieret, ita nec plurium imo Infitorum Entium æterni-
tas ~~optare~~ obstare posset, quin agnoscerent jum motorem
Immotum.

Dices si ab æterno plura Imo Infita supponerentr Entia facta
ee, o esset jum quod fieret inter illa, go nec esset jum ppium
~~imo nec jam ppium~~ a quo pduceretr

R 1o disg. ant. si ab æterno supponerentr plura imo Infita
Entia esse facta, o esset jum quod fieret inter illa, id est non eet
aliqd factum quod jo Cæ Inciperet fieri, qa ab æterno factum
supponeretr ac pde sine Initio Cdo. o esset uo jum quod fieret
id est non esset aliquod Ens assignabile Inter illa quod a nullo
ente sit factum, sed solummodo ab ante non facto quod pde
ru oium censeatr jum rave caalitatis Nego, vel n esset
subordinao Inter illa Entia, sicque alia ab alijs depderent, vt
tandem ad supremum Inter illa deveniretr, qd fieret a solo jo
motore, etenim quæ Infita supponeretr subordinao causarum
talis dumtaxat Excogitaretr, vt negaretr aliqua ee subordinatio
si uo non essent illa Entia alia alijs subordinata quæ tn ab
æterno supponerentr facta, iam dico illa oia æque jo et Immedte
facta fore a jo motore, qm ab æterno facta supponerentr; o
est n potior rao vnius qm alterius, et ptesca cum ~~illa suppo~~
nulla supponeretr subordinao Inter illa Entia facta, necesse
esset ea prodire ab Ente o facto.

R 2o dato non Concesso antdte Negdo cqs Etsi n nullum
esset jum quod fieret Inter illa Entia, Imo si nullum fieret
prius qm aliud, hoc o impediret quominus esset ja caa a qua
simul oia fierent, Eo fere modo quo si nunc aliquis posset Infitam
lineam ducere, nullam ptem jam Illius Lineæ nec vltmam
duceret, qa nec esset ja nec vltima pars In linea Infita; altn
oes Lineæ ptes iste jo duceret aut pduceret

Quamuis de subsequi pro[ce]dendi proterue pro[ce]duxerimus ita
vt o leat vbi posset constitere, qa pedem eius fallit presens
in Existum ipsi subtractus, duas tn alias cum prius non
adduximus ad demonstrandam Existam dei

ja hoc est tota Rerum omnium sive actualium sive possibilium
Collectio vel est facta et dependens vel o facta et Independens
vel denique aliqd Ea illius est actum et cetera ab ipso facta, si
nihil est factum id est si ona sit o facta, vel saltem aliqd Ea
illis Entibus est non factum, d est o potuit fieri Certe astruitur
d. affe distributiue adcollec
tionem vbi et quia si ens
dicerem multitudo horum
infinita o sequeret quod tota
sit infiti go tota collectio
infinita go a pari o sequitur
quod tota collectio facta sit et
go tota collectio facta est et
Contingens.

quod si quis forte vorideat o quem ona ab vno sed ab alia
vel ab aliq. quod sit Extra, Cumprimis n totum cum actualium tu possibilium
vel ab aliq. quod sit Extra illam Collectionem: non ab aliquo
Collectionem, o Eham ab aliquo quod sit Intra Collectionem, aliquo
Nec quidem a Deo esset a seipso pr. productum, si n totum Collectionem Entium
nullo Excepto dr fecisse, seipsum procul dubio fecisse asserit
alij in infinitum ee producta, jo merito ona illud Capere o et
Deinde nulla est ratio Cur in infinita illa Et aterna Entium succes-
sione n existentes non
videat et dipp. est quod in hoc, unum potius qm aliud alteri succedat aut subordinetur
praedicatis infinitis tota nulla Item Ratio Cur unum prius producatur qm aliud usi sit
Collectio est nona ipsius dei, aliquis primus motor Immotus, qui illa sibi ac Inter se subordinet
a gltate cujusibet partis
Compilatum scripsit hy
Vg primus triumph. et bis
faciunt ghalem bipedem
quod dicta est a gltate cujus
libet pedis. at no simile Cum go
quid o reperiat in alijs
predicatis. Eten in collectione
o. g. multitudo albedinum
o est albedo dicta ab albe aliorum,
dine Cujusdam ens collecti
multitudo angelorum vel hominum
o est nomen hoc vel
nomen angelus u hominis
angelus vel homo
collectionis dicuntur. partes
quodcumque sint facta vel non
facta o spectat ad illarum nu-
sive collectiua sue distributiue.

Cum ergo Ea fecisset a quibus cuiusvis producti dependeret ab eo
cum ipse esset primum et causa
non admittatur aliquod Ens non
a quo cetera facta sint oportet ut res Existant vel veritate
factum
quadam vana, vel sint a seipsis producta vel denique casu et fortuito sint
producta, sed o ut ona vana, tum qa multa contingunt existunt et docet
experia, tum qu si ona essent vana actu Ea se et semper essent Eadem
modo quo possent esse; ignis n v. g. calor cum tumbire o potest
sed spectat ad illarum nu-
sive collectiua sue distributiue.
sed spectat ad ipsam earum et qa est ageus naturum, quod ipsis esset vanum, semper Existeret cui itaque
natura posse perinde n est ac si quatuor essent ne aatre, mortales vel Immortales
Posset Excogitari quod sint Entia producta a ipse posse in infinitum sibi succedia o seqr Imo Implicat dari aliqd Ens productum aternum. Go pariter ex
eod dem Entia producta posse Inuicem in infinitum praecedia, o seqr dari Ens jam go ona facta posuerit.
N.o ejs dipp. e Entia illa a ipse posse o dependeat ab illo etiamo diuturno sed ita supponantur producta a media et proinde e qd sequatur vel o sequatur ab
sed ona Entia quae se supponunt in infinitum versus aternitatem a ipse ante, ratione dependent et producta ipsi nec ab alio potuerunt produci qm ab illo
Ente quod o sit factum

possint multo plura Existere qm quæ actu Existunt, p̃a plures
mundj spes plura rerum Individua, tñ non nisi vnius mundus
o nisi Xpo nuncio, et definita Indoa Repperiuntr, Certe nulla ifton
rão afferrj pt.

Non Etiam alia ft a seipsis, imo nil prorsus ft a semet ipso ꝙ
aliquj esset prius qm esset, et preterea plurima ft In mundo Rẽ
Contraria, quæ se se mutuo perimerent nisi aliqua superiore in
officio continerentr. Signum est Itaque illa ꝙ esse a seipsis, nil
appetit sui destructionem, qm tñ In hac hypothesi deberent
Contraria provenire.

Non denuq fiunt ꝛia casu et fortuito, talia ꝛ raro fiunt, nec
semper Eodem modo, multa uo ft In Rerum nãa quæ sæpe et semper
Eodem modo fiunt, p̃a motus Celorum, Gnaros aalium, et cætera

adde alias naves pictas a Docti Fabrificatis pleta orbis
pulchritudinem, ordinem et nexum, Consurationem ad vna finem
quæ ꝛia procul dubio arguunt opificem vnum, sapientissimum
optimum, et potentissimum, a quo mundus sit Conditus Et eius
providia Gubernetur, deinde Consensum non tñm plurium, sed ꝛium
ꝛio hominum qui maluerunt Colere Lapides et Ligna, quàm nullius ob. tam est Insita ois nãe
deum admittere. deum uo Creatorem naãlium Et virtutum fatentur arte tm a se post qo sicut ꝛ
virtutisque præmium esse ꝛly admittunt: adde Et mtꝫ nra naãlem dari ꝛium est a pte ante.
In deum Cognoscendum Et Colendum propensionem; denique appetitus qm ꝛ sit dari a pte ante
nostri p bona beata Inexplebilitatem, quæ arguit aliquod est Causalitate facultas quod Et ꝑ. Cao II
aliud bonum ope Increatum Et Infinitum p quod ꝛi Ex parte rei est Cequiuocatio in hac voab
posst Explerj, cum quod simul Inuicit durãoe et Causalitatem. porro ꝛ contendim
dari aliqd Ens ꝑ. ipso in durãoe in ordi

Caterum pauissimi Referuntr deum negasse, Inter quos nr̃ate a pte ante seu quod ꝑ.
Diagoras et Theodorus Cyrenaicus Imo via Credendum aliquem Inuicit et alia post ipsum sed
fuisse qui ꝛio et ſpler. deum Ex ꝛio negauerit, sed potius volum. dari Ens quod ꝛ supponi
simulate, ut poterij faciunt, vel Stopia mentis Et Intelligiæ aliam sui causam et sit causa
sicut amentes, sat stulti aut Certe quod frequentissimum est cæterorum sive Euadere it ad alter
deum aliqui negant non ſpler sed secundum quid, p̃a tanquam sive in tore, quo ipsa illud
vindicem scelerum quod presumptuosis familiare est ut quem appellant. jam vel ꝛa fallen nãa
agnoscunt deum, eorum quæ apud nos aguntur curam nullam priusq est ob. Nãe? facty quæ
inuait

suscipere Exemplum, qsi nulla esset in deo pdia saltem circa res subunares, unde aiebat olim Empius et Insipiens quod deus cardines cæli obambulat et nostra non considerat.

Obiectiones

1 Quod dia et Infusa fide cognitu demonstrari non potest nam fides et scia eiusdem Rei cum eadem obtum neque in eodem subto Reperiri sed deum Existere p fidem cognimus, iuxta illud hebr. 11.° accedentem ad deum oportet credere

ob. etia soluendis obiectis est, qo demonstrari o pt Existia dei, vel si demonstratur illa ea qua p rationem naturalem nota sit deo, o p fidem cognitu.

et arti fidei sed præambula ad fidem. qo quod fide creditu o pt demonstrau. d. ant. sub ea ratione sub actus et p diuersa media et motiua sibi inuicem minime subordinata Rego. Existia qo dei pt cogni fide dia Et motiua dia reuelatis. Deo sub alia ratione nre sub qua naturaliter o pt qteus credit deo dicenti ei nobis Reuelanti se esse iuxta illud nota n.°

Dqo maj. qd fide cognitu o pt demonstrari p unum idemque medium, neq p unum eundemque actum illius Cō. p diuersos Exodi Ego sum qui sum, 2.° fide huana qteus ab hoib.° vulgo habitis, creditaque Eam ab hæreticis deum te, qui in fidem dian

deus nequit fide credi et inscitia videri

go Existia illi? o pt o sint, qr. p fidem, qteus p demonstrationem a posteriori seu per fide apphdi, et simul essus cognitu deum Existere, qr. denique eoi opinione prout stat demonstrari.

non modo firmissimis rationum momtis sed Etiam ppa pbabilibus N. eqs qa fidei et rio o confirmat simul sum Coniecturis confirmatu deum Existere, quius Existiam dei Inter Legem ordinariam in rebus opinabilibus non debeamus dissentire, ne forte qui Existimet beatis in qbus euacuat pbabiliter tum Existimari quod deus caussat. pte ea si huana oe quod de pte e, fidei a et demonstrau seu ipsam dei et Legem ordinariam in beatis fidei et scia de eodem consistere possunt sum obtu actu o reperiantur, ablate in possent Reperiri inde in nro Legem ordinariam in statu viatorum multis Impedimentis Involuto simul Reperiri viatorib.° in qbus quod impedimenta euacuari possint, cum neq a pte rei nec statui horum viatorum Repugnet.

2 Non pt fide dia credi quod deus Existat, nisi qa Ipse dixit se esse vt supra insinuatum est: sed Eo ipso quod Ipse dixit se esse præsupponit Existere o r. Loqueretur nisi Existeret, qo o credit Existere sed supponit. qa fidei subtr testimonio dei Reuelantis de Eo qui pte et Existere vt loquatur.

Cone. maj. dqo nisi Eo ipso deus supponit Existere quod loquatur Eam antequ credamus ipsum Existere in se et in sui conceptu

ꝺ̃ nrꝝ, N. qꝺ ipse presupponatr a nobꝭ cognitꝰ antequm
credam? Eum Existere, nam simul eodem actu sibi Cognoscim?
Deum Existere, qa dicit se esse Et ipsum esse duere quod Existit
aeque Existere qa loquitr ipsa n ora simul simultant Eidem
testimonio dei Revelantꝭ se esse, hoc totum illustratr a simily
si quis foret potens mihi esset ignotus nec oculꝭ eum videre
possem ipsum no audirem dicentem se talem ee, q dicenti se
talem ee credo qa loquitr, et simul credo Eum loqui quem audio.

3 Quod demonstratr ita Evidens est vt negri no possit, sed multi negant Existiam dei. qo illa no demonstratr.

ob. cognita Euidter Existia demonstrauem Cognoscit eui denter et ipsa essa

Data maj Ego min. multi negant Deum verbo tenus aut dumtaxat ꝓdum quid pa vt virtutem Fidelium vel certe ex dio Deum negant ij ꝛt mente deprauati vel passione rio excecati, Cꝺ sensu N.

N. ant. nam magne thom et confuse rem cognim. quinq certo scim. illam Existere, sino nec ipsum eadem Existia pfecte cognim. ꝛn creaij qꝺ demonstriam. pa negem. an Existia ꝛt modus ad quid dictum ab essa. multo min. de essa dia.

4 Si qꝛt demonstraij Existia dei qo Et Eius essia, qa deus essialiter Existit, sed falsum qys et antedi.

ob. essia? o qꝛt demonstraij de essia dei in illi? Existia

Nego sequelam maj. Etsi n aliqua eaa demonstretr p effectus confectis qo o qꝛt demonstratr quid sit sed potius quod illa sit et simus Existia dei sit de eius essia, tn licet cognamus Deum Existere, o qꝺ Eius essiam cognimus, qa scimus quidem Deum Existere sed non magis nouimus quid sit Existia dei, et quomodo se habeat in deo, qm quid sit essia dei, vtrumque Ignoram. ~~qm quoad~~ quaestionem quid sit.

d. maj adeqte et tota vt cognant oꝺ Deus dei essialiter. ita adeqte ꝓcedendum aliquo Deus Existiam nego.

+ Caput Quartum

De essentiâ Dei.

Essentiam dei Licet nemo nisi beatus possit vere et pfecte cognere solent tamen theologi illam pro modulo Explicare ab omnibus alijs dei pfectionibus distinguere aliquo modo, Eiusque ꝓprium Conceptum et peculiarem efformare, quo ea ab ipsa ~~dicunt~~ differant ꝓprietates Et attributa quadam veluti profluere.

Sumitur vero essentia dei vel adeqte pro rijs omnibus

orbus quæ sunt In deo, quo sensu essentia dei complectitur tum naturam divinam tum Eius attributa sive absoluta sive relativa, tum ipsius personas ac proprietates personales, vel sumitur Inadæquate pro omni Ente absoluto quod In deo Reperitur, quo sensu attributa absoluta constituunt essentiam dei, vel denique sumitur nomen essentiæ prout constat certis veluti quibusdam Gradibus essentialibus quibus In certa veluti specie constituitur, sicque constituta, censetur ultimo completa in ratione essentiæ Et radix est ac origo omnium dei proprietatum; hoc a sensu Excludit tum personas tum attributa dei sive absoluta sive relativa quæ essentiæ dei quodammodo constitutæ cogitantur advenire: de essentia dei hoc ultimo modo sumpta disputamus.

Certum est 1º deum esse ens, tum quia cuncta Eduxit Ex nihilo nihil vero aliud producit nisi Existat, tum quia deus sibi Ipsi illud tribuit nomen, qui sum, Exodi 3º Ego sum qui sum, qui est misit me ad vos, tum quia deus est actus purissimus, o potest autem actus purissimus esse In potentia ad Existendum, alioqui contra hypothesim o esset actus purissimus.

Certum est 2º deum esse substantiam, præterquam quod non illud Exprimitur In Concilio Lateranensi cap. firmiter Evidenter Illud constat, tum quia deus cunctis supereminet creaturis, tum quia est primum et nobilissimum omnium Entium ac Independens, si vero esset accidens, Ignobilior deus esset, Imo posterior aliquo Ente, nempe eo cui deberet tamquam subiecto Inhærere.

Constat denique deum esse tum viventem ut Logicæ scripturæ Infinitis fere In locis prima dan. ultimo Et Ioan 1º &c. item constat esse viventem vitâ illuminali et spirituali; tum quia Ex scripturis sacris ipsi deo tribuuntur cognitio, scientia, sapientia, illigia, volitio propositum Et cætera quæ pertinent ad vitam illuminalem, cum sit Iustitia, misericordia, &c; tum quia cum deus sit perfectissimus ut pote author omnis perfectionis, dicitur vita omnium suprema et perfectissima vivere talis vero est vita illuminalis. ergo &c.

Articulus Primus
Utrum intellectio actualis sit aliqua ratio constituens essentiam dei.

Ex dictis supra constat deum hre Gdus essiales Entis substiae spiritus viventis vita illuali: iam supersunt duae difficultes 1a quid illigatr p vitam illualem dei, quae est in ipso Gdus essialis, an sicut In Creais, ita et In deo sit radix quaedm et poa illigendi, an uo ipsamet illectio actualis sit deo essialis. 2a difficultas est vtrum talis illeo sit ita deo essialis vt essiam dei veluti speice et vlmo constituat, jam difficultem hoc arto, 2am uo seqti arto examinabim.

Propositio

Illeo actualis, o uo sola Radix et poa illigendi, est pdicatum essiale seu de Intrinseco et essiali conceptu essiae diae, prout ab attributis ~~cam~~ condisquitr.

Pbr ppro 1o Ex ss. pp. illud Insinuantibus aug. lib. 7o de trin. Cap. 1o quid aliud dicim? Cum dicim? hoc illi est ee qd sapere nisi eo est quo sapiens est. fulgent. lib 2o ad trassemmundu Cap. 9o hoc est deo viuere quod esse, Et qtam Insinuat vivem suam ttam vult credi substiam.

Pbr 2o rave Cum vita essialiter deo tribuenda sit, illa vita deo tribui dt quae est oium pfectissima, et remotissima ab oi maa, idem dicendum de sgulis dei pfectionibus, sed illeo actualis e vita omnium pfectissima. go illeo actualis est vita dei p essiam seu deo essialis.

Major p se pat; pbr min qa quo aliqua vita sicut et quaevis alia Entitas magis recedit a poa et ad actum magis accedit, Eo major est et pfectior, sed actualis illeo quae e essialis deo e oio In actu nullamque dicit poam, Radix a et poa illigendi pcise sumpta dicit adhuc poam Et ordinem ad actum suum vlmum, go illectualitas seu radix illigendi pcise sumpta ab illeoe actuali o constituit Gdum essialem vitae dei, sed potius ipsamet actualis illeo quae Cum o possit deo o esse essentialis est qque ipsamet radicalis et jus Gradus vitae intellectualis in deo.

ob. naa dia dt pptionaliter c... sicut aliae naae illuales, sed hois constitutr p hoc qd sit ra... liter illectiua illeoe huaa p... de naa angeli go et dia. No maj. cu n naa angeli ... sint potiales deben... illualem radicale constitu... et o p ipsu illigere actual... uo naa dia cu sit actus p... et ois potialitatis Expers... pt constitui p vi illigendi radicalem siue proximam ttum p ipsu illigere pu... mu et actualissimum.

Obiectiones

Stus thomas agit de scia dei tqm de attributo, seu pprietate consequte diam essiam, idque patet ex eoqd eodem modo Loquitr de

volve ac illeve, dicitque velle dej ipsum esse dej, quomodo
dicit illigere dej est ipsum ee dej, go illeo seu f sapia, velsia
ob. ceptus naa e ceptus
ppij et radicis operandi illi dej sicut et volio est dumtaat attributum essiæ dia, seu
n defit ipsum ppiu motus et illius veluti principis
quicqj go ne Inuertatur
naa defio naa dia essentiæ Rondent aliqui stum thomam fuisse in illa sentia, alij
e ppium et radice illigdi.
q quant. ceptus naa prout e dquant ant. opit s.tus tho de scia dej tqm de attributo vel
analogice cois ad deu et ad pfcoe consegte dum essiam in esse veluti Grico spectatam pa-
creaaj est conceptus ppij et dum vacuum entis et subsia do, in esse spleico constituendum
radicis ru ppietatum quo ab illa distinguant ceptus pa in esse viventis tali modo Nego, nam q. s. thom. a 4o
naa seruat etiam ceptum 4q.as ita docet illigere dej esse eius subsiam, ut nolit illud tum
more et ravem in deo et get aliqsit identice et realiter sed etiam formaliter Et in scripto
minti quodam modo radia
iorum attributoru. ceptus virtualj quod satis videtr insinuare, cum lib. jo. contra Gentes
naa prout e analogice cois Cap. 4h. sic ait, illigere dej est eius subsia, sicut ee dej est
eo et creaa, et quæ se hr
el p modu ppij radicalis eius subsiæ, cum no existia dia sit o tum rr sed etiam forma-
el proxinj ad actu illigendum liter essiæ dej, idem dicendum est de illeve actuali
conceptus ppij et radicis
a: nam hoc erit solum Ego no ad pbandam antedens dico o esse parem eio Rationem
aa illuali creatæ vt talis abolitionis Et illeois, qa vt ipsemet s. thomas Logr lib jo. cba
et rave potialitatis quæ
ht locu in naa dia, cum Gentes voluntas Et volio sint in deo ravem appetitus, appetitus
t actus purissimus. seu procul dubio segr naam seu rem in suo esse specifico et essiali constituens.

Rotenha illectiua seu potius radia illeois est pous assignanda
pro gdu essiali dia naa, qm illuales actuales illeo, o quasi
cognites talis pna vel radia illigendi priuata suo actu ultimo
illeois, sed qa Licet eadem sit rr cum illeve actuali ab ea
tn virte distinguit sicut essiæ ab attributis

Nego ant, qa in eo distinguit s. pfo essiæ dej ab essiæ creaarum
etiam spiritualium quod essiæ dej sit illigens actu, cum alia sint
tum intellectuales seu illectiuæ, quoniam in deo o sit digni radia vel
potia illigendi ab illeve actuali negdum virtualiter, licet inde
entitas in deo æquiualeat potiæ et actioni simul, quæ in creatis
dquant realiter, qa npe illa dia sunt in eodem gre perfectionis
seu cognitois et intellectiuitatis, nam quæ in deo virtualiter
dquant debent quodammodo constituere p istas pfcorum gnera

vt patet de mia et iustia quæ in deo virtualiter dguntr ppter ob. p illud constituit naa
prædictum ravem, vbi go in nobis ff tres actus, jus seu tadi- dia ad ph patr a gaa sanctifi-
calis. 2us npe facultas et vltmus id est actio ipsa, oes illi tres cantes illa re ph suo forti-
actus ppter humanam dei explicabilem et immaalitatem ff vnus ab actu 2° ph principal tium dan
idemptie actus o tum rr sed eam fortiter si ptrieant ad idem illualitatem, o uo illigere
genus pfectionis, nam quod in nobis tres illi actus dis guntr r actione beatifica. go &c.
est p qa p. seu radicali alij duo velut accidentalis et pfectius con-maj. deg min. Gaia o
si ccrgeunt. at uo ipsumet operuo actualis illectus in deo, illectus ph patr illigere divinum
v.g. aut volitus fiat actus vltmus et substialis ac pde etiam illigere dum gmgm explicas
radicali cum sit vnicus in eodem gre, qui pde alterum ad se sue substialis Gen et in
ac radicalem non supponit, sic Xtiam in deo vnicam etiam deo diffa maria a naa acta ra
virtualiter npe actualem admittunt tbi, idem sentiendum de ph patri, vt in Genitarie ratio
mia et similibus pfectionibus, gmgm in nobis dstinguantur illectiue ph patr a hue Gloria
actualis et habitualis p.a iustia aut mia, alioqui in deo duplex ph patr p vnicam beata et ea
esset attributum iustiæ, duplex item mia, duplex attributum bti, actum hanc ph patri a gaa
volitis diæ et volitionis, quæ tm inaudita ff apud thos. sanctificante

duplex est constitutio rerum quæ fit per ejusdem sive realem sive rationis entis in re. vt in hoc. aliam uo quæ est purissima et quæ excludit omnem ejusdem ac diffinem Extremum, quæ a thmo dr felicitas, vt tm ph patris divinis.

Articulus secundus
Utrum actualis Intellectio per essiam sit dia velut formo constitutiua essiæ diæ

Hactenus ostendimus præter Gdus Grecos Entis subsistia ob. etia eos qui dicunt in Xto
et vita intellectualis qui in deo Reperiuntr, illeum actualem dinem o ee vltmam dr iam.
esse Gdum essialem Ipsius naa dia, nunc ardendum est an pdicta explicatus sed naa o mystic
illeo actualis et purissima sit Gdus speciei, seu tym vltmus pfecta go &c.
dria Ingrediatr Conceptum essiæ diæ, eamque disquat ab eius explicate l explicate n°
aliis, o modo taba deum posthis, sed et in ipso deo Existentibus con-min dgo cluvem.
pu divinis attributis sive absolutis sive relativis. Exigit mystic pfectum et
Certum e a deum se tbo differre a creaa ita vt nil prorsus includere pfectissimo
sit in deo p quod a creaa non differat, inter ea tm p quæ deus modo sed pfectissime explicate
differt a creaa, alia ff pdicata essialia vt ratio Entis naa subsistentem peht aut pahtur et
naa dia &c, quem o peht aut o pahtr n°. porro naa dia vt talis est o peht aut pahtr aliomodo
continendi dia attributa qm implicate et radicaliter, qa se tbi et concipit p modum radicalis et principij
saltem virtualis suarum perfectionum, unde ea explicate o includit sed implicate et radicaliter.

ob. 2do Instituk. illud e rão forlis
essiã quæ ẽ increabilis creis
sed sola Institas e increabilis 4
Creais, o ño ee vere illigere. alia ño ſt attributa seu quæ essiæ constitutæ cogitanti advenire
N.o maj rão r in qua essialiter
consistit nata dua ſt plspari a quib est oppoa. at ño inter pdicta essialia, alia ſt transcendentalia
Creais, diminute saltem et ina
dequate, na Ens p plfectiom bt alia ño specica, quæ tmt rationem ultimæ veluti diæ Ea quâ
Ens natura sua pot se coicare aliqm origine trahunt seu resultant pprietates quæ in deo repe-
rabiles p gdpiam et ipse Gaun.
Sunehsicans est diminuta et incomplet.
inadequate d. 3. q. 5.a ele 2 Luce ostaque lrica propositum quamvis ſt thomæ sententia
gdpiũ nam discipuli, saltem volunt deum ultimo constitui p Instituonem sed hoc deficit
dicit apte licet alio gre &c.
unde ad illud est dicendum pt, qa Institudo est quid transiens qd cogitate coit ea tens altri-
constituum qd e dicendum absolute ac essiæ diuinæ, at ño quod est diæ ultimo veluti constitu-
alijs dgo dicendum tquam subtrahat alicuius rei, ſt illi soli rei qm constituit competere.
rão specica et dr alijs do ut
modus illi pprius et alijs go ſt. hum qa diæ constitutiua rei saltem viventis ſt esse
Increabilis nego. quidam Gdus Enhis, Institudo á est potius aliquis thum veluti
nec dicas deum o ee sp. et essialiter modus quo res dr saltem modo Existere, tum denique qa cum
Institum, si essia ei. o sit thi
In Institate, ad hoc n sufficit Institudo negationem potius Exprimat qm plebem aliqm vix
quod Institas incipiat et modo credi pt audiæ ſt origo plcorum dei.
nata dicæ In 2a transcendentaliter
Inhibitus, sicut eadem. creatum alij volunt deum ultimo constitui p Existiam, hunqe Existiã
sp. Stam, qa Institudo est est ultima Entis actualitas, qua a chis maxime mxe ſt coire
modus ei. nata ab ea Instituum qa deus hoc sibi qsi pprium nomen tribuit, Exodj 3.o ego
Creabilis sum qui sum. Item qui est misit me ad vos, hæc tn opinio o
placet, qa si Existia est Gdus Entis o est nisi Generis eus.
hum qa rão Entis est quid transcendens qd Etiam attributis
diuinis coit prout virtualiter ab essiã distis, hum qa hoc thum
ob. pro Existiã esse actus seu Ee. Intercatu, prius e qm Ipse Existia est ultima essiæ actualitas, qtenus nil Exister in
illigere, qo ut nata fit id qd parij. quod non sit ens hoc Gdus essialis, hoc ño impedit
sp. incipitur dare, esse actus quominus Existia pertineat a qua ad Genus ac ad diam, seu
Erit Constitutiua nata diæ quod ſt aliquid transiens, quod pde o pt ee rão Entis
o ño illigere.
Ergo Ens p modu transiendi specica, adde quod pprietates et accidia alicuius Entis o minus
Entis et eius predicata Exigunt qm Ipsa essia
p modu Gdus qs dicatur
nata diam constituendi
N.o ergo et quidem, licet ad id ño quod dr, qui est, ee nomen pprium dei, p nos licet
Existibilia qua et eius fint pos. radicate, per modo o dicatur esse significabilium rationis sortis qua essia dei
essam tn et o. q. illa nata Constituitur in esse specico et ab attributis condistinctur. dici eam
boig constituitur. pt hoc noe, qui est, importari potius aternitatem dei immu-
tabilem, qm ipsam dei essiam et Considerantî patebit.

alij pro dria dej statuunt raoem Entis a se seu negaoem Entis ab alio, tribus a modis videtr posse sumj vel illigi aliquid o esse ab alio, jo tqm a caa, quo ssu rao Entis a se o pt essiam dej speice constituere, nam ut sic coit qque tris oibus quae st Indeo, nam Indeo nil est dependens seu ab alio tqm a caa, 2o modo aliquid dr esse a se, id est o ab alio tqm a ppio rr pducente, ita ut esse a se idem sit ac o ee pductu sic uo sumpta rao Entis a se coit tum attributis absolutis, tum Cuilibet pseoi diae, quae tribus psois cois est, tum Etiam paternitati ac pde o pt esse vlma dej dria. 3o denique modo pt illigi aliquid esse a se seu o esse ab alio tqm a fundamto seu radice quo ssu esse a se idem est ac o agnoscere aliqd sui fdamtum, quo certe ssu essia dej prout a caeteris dej pseoibus Condista est Ens a se, caetera n st ab essia tqm a fdamento seu radice saltem virtuali; ipsa uo est fdamtum et radix caeterorum. haec a sentia nil Explicat, tam n pt quaerj quaena sit illa pseo cuj coit a nullo esse fdamto imo ut sit fundamtum caeterorum, ac quaeritr In quo Reponatr essia dej vlmo ac speice ista n in unum coincidunt, nam quaerenti v.g. quaenam sit hois essia vel dria, o satisfaceret qui ronderet illud esse primu et radicale hois pprium et eius pprietatum, iste n essiae definioem afferret, sed o Explicaret In quo consistat hois essia.

hactenus itaq prorsus ignotum est aut certe nondum Explicatum In quo repmenda sit rao speica essiae diae qre sit

ita Ex thom. Capreol. Barnez et Ledesma. et Ex recentioribus molina vasquez &c.

ob. pro ee a se, qa dr In scrip. Ego sum qui sum, go essia dej e esse.

d. eqs essia late sumpta et ytenus tt raoem transcendentis Increati deumq consideratur ut Increatu et a creatis distum C. essia prout est radix diorum attributorum et ab illis virtualiter dguitr

N.o ob. 2o illud e essia Edj quod majore dicit pseoem sed ee cu sit magis abstractu et illimitatu &c. go &c.

d. min est magis abstractu abstraoe potiali et vrli qa magis e coe et vrle qm illigere Cdo abstractione fali N.o qa o e magis a potialitate abstractum.

status huius quae ois est quid forliter constituatr dia naa pprie essentiae sumpta et ut est radix diorum attributorum, a qbus virtualiter dguitr

Propositio

Illeo actualis purissima est vlma veluti dria naae diae Constitutiua

ita Ioan. a Sto Tho. Suares, Isambertus q: 14 a 5o et alij

Pbr jo auth. ss. pp. pstim uo aug. lib 6o de trinit cap. 10o dicentis verbum dium ee pprie Imagine patris, item Ex Eode aug. L. 83 quaeoum q. 82a, Greg. nazianz oraoe In illud Genes. faciamus hoem et silitudinem nram, basilij homilia 10a in

Exameron, ambros. Lib 6.° exameron C. 8.° et aliorū patrum
asserentium hoem rāone illus esse Imaginem dej. at uo Thata sum
thomam q: 8ga rao Imaginis attendit pene ulnam driam
ideo n̄ vermes qui Ex viuentibus p.a hominē Equo, bouē, imo
Et Ex alia putri maa p.a ligno oriunt deo Imm illi vermes
negant procreari ad Imaginem eorum Ex quibus procreant, qa
sdum Genus dumtaxat o a sdum driam speciem sumūt
ips Ex quibus oriunt, go qa hoo rāone illus a deo participati
est quidam Imago dej, et preterea verbum diuinum rāone illectus
diuinus est pprie imago patris, idcirco illeo actualis In deo ht
rationem ulnae veluti driae.

Cor Eham rāone hum qa noe driae vulgo dicitur Gdus Ens
nobilissim. et perfectissimus: talis uo est In deo Gdus illeoj actualis
qui tam perfectus est ut Eham In beatis beatitudine constituat
imo sola hoc beatificā ut multis placet, sancti efficiant Beatos
tum qa Ita se sint In quolibet Ente Gdus essentialis ut superiores
sint minus perfecti, Inferiores uo sint perfectiores, qa continent actu
vel presupponunt perfectiones Gduum superiorum, unde tandem pro
driae ulno constitutiua assignatur ille Gdus quem descendendo -
sdum lineam veluti Categoricam, o sequuntur alij nisi minus
perfecti, qui preterea Gdus o appellant, sed dumtaxat perfectionis
Et appendicis rāone vel proprietatis, sic. In hoc v.g. rāo substiae
est quid minus perfectum aalitate, qualitas uo quid perfectius
aalitate, qualitatem uo sequitur minus perfecta Risibilitas, quae
pro qualitatem supponit tam ulnam bouis driam a qua pfluat
tam a Radice, sic go proportione seruata de deo rationamur, in
deo ut uno cogitandi modo quidem Gdus Generis seu ortiores
quidem uo speciei, pro uo Entis, substiae superius, at uo actualis
illeo qui pdictis Gdibus Inferior est sdum Genera Categorica
et simul perfectior est qm pp preterea segr voluit secundum Genus
suum minus perfecta, hoc Imm illeo preterea Genera Et ulna
veluti driae rāone die Ex qua sequuntur Et veluti resultant
proprietates Et attributa dej siue absoluta siue relatiua

obiectiones

1 **Obtum** Cognitoris praesupponit Ipsi Cognitori, prius n est aliquid ee illigibile tm illigatur actu seu Repstett illectui beneficio speciej Expressa, sed essia dia est obtum actualis illectis dej purissima, deus n suam illigit essiam; go actualis illectus dej supponit essiam dej conshtutam tm obtum circa quod versatur.

ob. illectus actualis supponit obti illigibilitatem. go supponit prius naam dicam vt illectum.

d. ant. Inactu permixto pure C. Inactu puro Exclude ren prum N. nam de rare e actus puri ee o sola illectum Inactu p. sed Ens p se illectum Inactu 2.

Dgo maj. obtum Cognitoris praesupponit Ipsi Cognitori In ips dgo adhuc aliter maj. illigentibus qui ft In pot ad obtum Cognitoris Eligendum et qui ad illigendum moueat ab obto et dnatr Do. In eo a illigente qui ftper est In actu nec ad Cognoendum mouetur ab obto aut dnatr, Nego. deus n prius o est illectivus quam illigens, qa est actus pur issimus, nec ad illigendum mouetur ab obto aut dnatr, sed Catenus Cognoscit obta illigibilia, qtenus ea naa dicia alqua ipsorum veluti forlis et intiolis Repstuo Etiam actualis pur issima et pfectissima.

Creatis C. in dgo N.

ob si naa dicia constituerent p illigere, sicut peccatum constituit in illigere dio continuerent in peccatum Inea actiones tm ei? o est illud Inea actiones tm ei?

2 **Ex** S^to Joan. damasc. lib 1° de fide orthodoxa C. 4°. Etti essium vel pprietate p dia bonum, si Justum si sapiens dicerij, o naam dicij dej, sed sanctitatis Repugnat, at uo quae ft circa naam. go sapia seu illectus actualis non est nao constituens essiam illi veluti adiacens cnstur pprietatis.

et continuent Intelligere dio fatis est si continentur In eo p modu obti cognibi, q o est altum, qm non potest adhuc ablate negi: qa illigere dicia

Reo ne S^tum Joan. damascenum agere de modo Cogdi dedeo et Revera pbare Incomprehensibilem Dej naam, nec Juri posse subeare quia est nao dicia ppne Cogdo quid ft deus, ita vt In conuenientibus ft loqui de deo conshtutum o se Extendit ad p negatiem et remotionem Impfectionum quae ft In creatis sed vt tm p affirmatiem, qa Inquit damascenus quecunq: p Ethicam affirmatiem de deo dicimus o naam eius, sed Ea quae ft Ei circa naam, Insinuat Etiam Esti bonum sit Justum, sit sapiens si quidve aliud dicatis o naam dicis, sed Ea quae ft circa naam, ista a vera ft qa cum Ex cognitione creaturum assendimus ad cognitionem dej, huius est denegare deo impfectiones creaturum qm ipsi attribuere creaturum pfectiones et pprietates ne simul admixtas Impprietates et Imperfectiones creaturum cum pfectionibus Earundem deo adscribamus, ipse accidia quae ft circa naam in creatis, Dj ft bonitus moralis, iustia et sapia.

attributus et scientificum.

3 **Obij.** 2° aliter de deo phandum e ac de creaturis, cum deus sit spls issimus et creaturae sive spirituales sive corporeae mptyeae aut ptyeae sint compostae, alio modo se tenet Gotus essialis in deo ac Inferiores in hys n Gotus Inferiores et pfectiores superioribus quos contrahunt vel

vel psupponunt, at no in deo Gdus viuus supremo conhret
pfectm Inferiorum, ac pde rao Enhs est Gdus In deo nobilissimus
et p equens vltma dria rnaa dio vel saltem specia.

Dgo ant. aliter phandum est de deo ac de creatis, id est non
sit indeo admittenda Imperfectio quas in creatis deprehendimus
Deo, id est seclusis imperfectionibus debemus eodem modo phari
de deo ac de creatis N° quotsum n phri Ipsi quod est in hoc
caterisq Enhibus praestantissima, pa raonem subsiho intigentis,
viuentis et volentis admittunt indeo, nisi qa deum existimarent
creaarum pfectionibus non carere, Etsi earum Imperfectionib°
non subijciatur, o est itaque Gratis et sine damno tuendus
ro dej ordo Graduum essentialium Gdum lineam categoricam, aut
veluti categoricum, sufficitque ad statuendum Infinitum discrimen
deum inter et creaas admittere Gdus Entis tum veluti Grecos, tum
veluti specios absque vlla cpoe, et pde Imperfectionibus quibus in hoc et reliquis
Enhibus Gradus Inferiores et censeantur pretio pfectiores gradibus superioribus.

Neque urget qd dicant aduersarij Gdus superiores in deo
o contrahi ab Inferioribus, id n verum est qa In deo nec
potentialitas nec cpoe reperitur, sed inde non arguit Inferiores
Gdus In deo multas pfectiones, quas n contrahant superiores ab
inferioribus, quas non contrahant pprie, qti insitas qa pficiantur
alijbus sibi superadditis, quas non pficiatur Sper In veum
est dicere Conceptum Gdus superiorem nec includere nec supponere
Conceptum Gdus Inferioris, etsi no Gdum Inferiorem vel includere
vel saltem supponere Gdum superiorem, ac pde magnere
dnare. Gdum speem et escter illum constituere pfectiorem Ex
Gre suo, vt p se pat.

4 **Oipoa** qua deus in tpore producit creaas est vere et pprie dictum
attributum dej, sed oipoa non oritur ab illeoe dej tqm a radice
sed potius oritur ab Infinitudine dej. qo illeo actualis o e radice et
origo oium dej pprietatum, nec pde vltma eius dria.

Nego min. qa pprietates in deo et attributa o profluunt ab
eius essa tqm a vera caa, sicut In creatis, inde n magna argu-
retur in deo Imperfectio, et praterea Latenus illum aliqua pfectio
datur esse in deo pprietates et attributa, qtenus presupponunt

nobilissimum Gdum aeque vltimam diam a qua tquam ol. nia dia et ee radix oiu
actualj radice et origine Cogitabitur profluere, Iesse oipoa e radix oium altributoru
dej qa supponit illeoem actualem et purissimam tam nobi altributoru, sed illeo actualiso
lissimum pfeos Gdum, ab illa profluit tam a radice virtualj go min Eodem modo Do
nam p illeoem deus viuit p oipoam ordinatu ad opus Eaternu disto modo n: na illeo est
Tuj filat prius a est viuere saltem nro Cogitandj modo quam ad breuissimine go pse et
aliquid Eatrinsecum operarj, non modo, sed Eham prius est immediate est radix eoru quae
viuere qm ad aliquid Ealeriuj agdum ordinarj, unde gregnsia sapia bonitas amor, iustia
oipoa sit deo intrinseca, qa tm ad aliq Ealeriuj faciendum mia &. sed eoru quae pinent
pse ordinatu, deo supponit illeoem qua deus viuit Intrinsecu ad ea et quae st beluti modj
et pter se, sicque qa oipoa praesupponit illeoem dej tam transeuntaliu, qlia st bonitas
nobilissimum pfeos Gdum, in illa illeoe tam in virtualj veritas immutabilitas, aeternitas
radice et origine fundatur. deinde qa ad oipoam divinam &c radix
Ea coi sentia qm amplectimur tna requirunt cognitione quid Entis pse et immediate, et subiecta
sit agdum, velle quod illud fiat, ac denique quod mte statuta Entis illeoj sed mediate radi
e ac volite possit Executionj demandarj. Cum tm deus agens per in illa Intrinsici, sic in bo
p sapiam et liberrime ad extra nil possit operari nisi prius realitas e radix proprietat
cognoverit et voluerit fieri, nil quod deus velit facere nisi cognito et ea dominium et qua
uenit congrue, et iuxta Legem dia sapia faciendum, Iesse oipoa est transitaliter et ad omnia
dej o modo praesupponit volitionem sed Eham illeoem, nec in aulis et radice Entis Intrinsici
volite jo fundatur, qa volio supponit illeoem, Et in ea velut transeuntaliter Inclusa
radicatur, tum demum oipoa dej ultimo Resolvitur in illeoem
tam ultimam primum et virtuale fij fiendum, nec videa
quomodo Explicarj possit qua radice oipoa dej fundetur in eius
Intrinsico, sed ad summu Cludj pt oipoam dej Includere
intrinsicam, o scias ac reliqua dej praeoes Includunt quoque
intrinsicam, qa o possunt ee nisi Intrinsica.

5 **volio** actualis Eodem ac potiori Iure assignanda est pro
ultima dia nae divina, qm illeo, tum qa volio est actus vita
ulterior et nobilior illeoe, ut pote qua tm quolibet viuente
residet tam Regina cuncta Continens in officio, motuque sere
visos Imperans, imo et ipsi praesidens illuj. go &.

ob. volio ō pt ee ſ. um volibile
go nec illeo gm illigibile
vnde illa ſt nario ſupponere
aliq̄ obtum rare dictum, in
quod naaliter terdat.

Nego aot. nam ſo Cum volio ſit quidam appehtus quo ſubſtia illualis quodammodo conſtituit In ordine ad aliud
tn ꝓ paritate ꝙ pariter ō videtur ſupponere ſubſtiam illualem in ſe iam vlono et effialiter
qu volio cū ſit Relinuo tyns conſtituati deinde Etſi volio ſit alicuius achus viuenti illuali
ad naam, ſupponit aliquid
prius npe bonu naae quod ꝓprius, o videtr tn ꝓpne Loqdo eſſe vita aliqua etiam achualis
debet ſ. velle. ſecus ao ſeu aio ꝓprie vitalis, ſicut nec rſpiritus aut rſpus achualis
illigere quod ē ſa operatio
naturae illualis, et velut ſa
radia actoris go ceterarum.
eſt ꝓprie quaedam vita, gmgm ſit achus troſ viuentis ꝓprius
tandem no gmuis volio eſſet vita eſſet etiam viuentis
illualis eſſialis, tn ga eſt appehtus caalis, ō pt eſſe vita
dicta ab illeoe, ſicut nec appehtus ſitiuus viuit aut Eius
actiones ſt vitales alia vita gm ſitiua, Etſi vitam illam
ſitiuam ꝓpter comitantur vel ſequuntur. Porro quod
eſt vita ꝑ ſe aut ꝓprium vita, certe nobiliorem locū obtinet
in viuente gm illud quod viuit, aut eſt vita ō ꝑ ſe aut
ſoliter ſed ꝑ aliqm tum velut participationem, ac ꝑ de
nobilior eſt illuſ aut illeo gm voltas dat volio, quae ſi-
cuncta quae ſt tn viuente videtr moderari tqm Regina
vltro tn caeca Regina illuj tqm Regi. facem praebenti
ſeſe ſubmittit, ac ꝑde volio diuina nro cognoſcendi modo tqm
ꝓprietas et attributum ſegr illeoem puriſſimam, tn qua
tqm virtuali ſedem. Radicatr

6 In deo ō e Gdus Gricus neque drialis ſeu ſpēicus. ego
nāo Entis aut ſubſtia ō eſt Grica In deo, nec illeo achualis eſt
nāo ſpēica eſſio dia.

Deo ant. in deo ō eſt Gdus Gricus ꝓpne dictus deſt ꝓſecibilis-
drabilis ſtabilis et ipſo deo ꝓportionem ō eſt Gdus differialis
ꝓpne dictus id eſt achians ꝓficiens drians et combabens Gradum
Gricum tn. analogice et impꝓpne ſeu ſdum nnem cognoſcendi modu
Nego. unde dicim? dumtaxat eſſe in deo Gdum velut gricum
Et velut ſpēicum.

7 Si illeo dia eſt eſſia dei ſeu Eius ultima dria naa dia eſt ꝓprium
Immedium Gnaois verbi ſeu filij diuini ſed hoc communiter

cenſeth falſum nedicam Erroneum. qd &c.

Dgo ſeqtam maj. Si illeo actualiſ eſt vltma dnia naæ dicæ, naa dej peiſe ſumpta prout abſtrahit ab illeoe actualj eſt pprium immedtum ꝓſſionis verbj diuinj Nego. naa dej velut ſpeica ſumpta, et velut dnata p illeoem eſt pprium immedtum Gnaos verbj Do, qdo nō thi dicunt Erraſſe durandum aſſerendo naam diam eſſe pprium proximu Gnaois verbi, id illigunt vt Ipſe durandus illegebat de nāa dej prout Cogitahur abſtrahere ab illeoe, o a prout Cenſeth velut dnata p illeoem

Quæſtio Tertia
De Simplicitate dej
Caput Primum
De attributis dijs in gre.

attributa quæ eſſtiam dej nro Cognitanj modo conſequuntr ſ. ſt vel tranſcendtalia, pa vnitas veritas et bonitas Enhtatiuæ vel categorica, o qsi reponantr in Categoriâ, ſeu qa rondent accidtibus Creaarum cagoricis et illis æquivalent Dej ſt orpoa dej iuſtia dej et mia.

2o alia ſt vel poſitiua vel negatiua vel relatiua. poſitiua ſt ea quæ dicunt Intrinſecam et poſitiuam in deo pfeoem ſ. iuſtia et mia, hæc nō Cognimuſ in deo Exiſtere p viam qm volant eminiæ, qtenuſ ipſe poſtqm nouimuſ dari jam caam, Ex cognoe Creaarum aut aliter, ſtatim Cognoſcimuſ in ea eminenerj oeſ pfeoes Creaarum, tham modo Eminentiori et Excelliorj qm in ipſis Creatis.

Negatiua ſt ea quæ licet in deo aliqm pfeoem deſignent vel connotent eam tn ſtant p negaoem Impfeoris aut ſaltē minoris pfeois. hæc nō attributa Cognimuſ p negaoes ſeu remotiones impfeoum, qtenuſ Cognoſcentes jam rerum oium caam eſſe pfectiſſima iudicamuſ conſeqter eam Carere oi poſſe Impfeoe, quam id cisco ab ea Remouemuſ, hic dicimuſ deum eſſe Infinitum Ingeoeum

Relatiua ſt Ea p quæ deuſ dr nun aliquem ad Creaas, ſic

abtributū relte deſtr rāo ſeu foa quæda abſoluta in ſpecie atoma conſtituta, forliter et nario indeo Exiſtens, quæ Ex modo nro cepti ad eſſtiandum p modū veluti paois et ppietatis eius conſequitr.

in deo admittitur virtus creandi, Gubernandi, idem poa voluntas predestinans aut reprobans creaas raales. hæc a attributa in deo existere cognimus per viam causalitatis progrediendo scet ex creaarum cognitione tqm effectum ad cognitioem dei tqm jo. cuo possunt tn attributa dei relativa illigi etiam ea qbus ad intra ptoa dia se mutuo respiciunt, in raoe ppij pducentis et tnj pducti; pa paternitas ru filij et filiatio ru patris.

Jam quæritur quomodo se habeant attributa tum inter se, tu ad essiam dei comparata, utrum scet ab ea vel etiam a se invicem dguantur et quomodo his positis sit.

Prima Ppoo

attributa dia etiam vera et pprie dicta actu et sdum rem o dguantur ab essia dei.

Pbr quia non disguntur relaoes ab essia dei ergo nec attributa dia, cqs constat esse manifestum; nam minor est rao distinguendi attributa ab essia dei qm personalitates et relaoes ab ipsa essentia siquidem attributa non sunt ttum quid idem cum essia dei sed ss qque ~~dei cum est~~ quod ammodo ~~de~~ essia dei unde notantur essialia illa attributa absoluta, et coia de qbus loquimur, antdns uo pat. ex concilio Remensi in quo statuitur ctra Gilbertum, relaoes esse rem unam et eadem, tum etiam ex ss. pp. aug. lib. jo. de trinitate c. 8o. et Greg. nazianzeno oraoe 7. de ttna.

Secundo quia essia dei est infinite perfecta, ergo includit oem omnino perfectionem, ac proinde ipsa etiam attributa, tum quia si iustitia verbi gratia aut misericordia realiter distinguntur ab essentia dei, vel minores essent vel majores vel æquales cum essentia dei; non quidem minores alioqui essent creatæ, non etiam majores, ~~ve~~ nihil enim deo, vel ipsa dei essentia majus cogitari potest aut præstantius. go æquales sunt, ac proinde deus ipse, cum nihil possit esse deo æquale, quod non sit deus. hinc facile colligi potest attributa absoluta dei non ttum realiter identificari cum

Cum essentia dei, sed Etiam colligi potest illa attributa Etiam inter se ~~distinguj~~ Identificarj

Probaturque Etiam Insuper quia attributa diuina Relatiue non opponuntur, atqui vt docetur et Explicatur In tractatu de trinitate, illa tantum Realiter RR in dijs dguntr inter quae est oppoo Relatiua pducentis et pducti Cdj nulla est oppoo Inter attributa dia siue inter se siue ad essiam Comparata.

Secunda Ppoo

attributa dia prout a nobis viatoribus Concipiuntr, distinguntr actu p mtem

Pbr ppoo, qa tunc actu aliqua p mtem dguntr Cum dirsis ttum Conceptibus apprehenduntr, sed attributa quae vt dictum est st vna In deo et splicissima Entitas ob Imbecillitatem nrj illius dirsis Conceptibus forlibus seu distis Cognitionibus apprehenduntr, o secus ac si rr Inter se dguerentur, pa alio Conceptu apprehendimus iustiam dei, et alio Eius miam. go &c.

Tertia Propositio

attributa abtuta non dguntr siue Inter se siue ab essia dei sola raoe et p mtem, sed Etiam virte seu virtualiter

Pbr ppoo tum qa Ea virte disguuntr quae Cum sint vna et splex Entitas, hnt tn virtem duorum alicubi rr distinctorum sed attributa dei ita se hnt ru essiae diuinae ac Etiam Inter se pa Iustia et mia sunt in deo vna et Eadem Entitas, qa tn p illam vnicam Entitatem deus punit et miseretr, quae duo o fiunt In Creatis nisi p actus et tritus rr seu Entitatiue distos, idcirco Iustia et mia In deo virte distinguntr, tum Etiam qa diuersis Conceptibus forlibus et Inadaequatis quos formam de essia dei et Eius attributis, rondent Ex pte dei disti Conceptus obtiuj ppter varias et distas raoes seu desioes quas hnt essia et attributa dei, Licet In vnam et simplicem rr Confluant Entitatem

Hinc segr jo nec deum nec beatos qui essiam dei Cognunt vt in se est ac vno et splicj Intuitu, segr Inqm eos attributa vel

inter se vel ab essia dej aeht p mtem ꝺ dispuere, qa de illis
hnt conceptus inadeqtos et imperfectos vti nos habemus, sed vnicum
conceptum qui adeqte repræsentat eam plenitudinem perfectionis
dia eosdem tn beatos ac deum ipsum virtualem attributorum
ab essia dej distinctam agnoscere, seu ꝺuntaxat ee ex parte dej
cur a nobis viatoribus inadeqte et p diuersos conceptus essia
et attributa dej cognoscant.

Hinc sequ quod ppter identitatem attributorum et essiæ hæc
attributa de essia ac de se inuicem tn abstracto prædicari, sed in
sensu dumtaxat identico et realj, ꝺo nec tn sensu formalj; hic dicj pt
essiam dej esse a pte rei ens absolutum et oppositum ac vicissim
item intellectum dej a pte rei esse volitum Sic de cæteris, non
a tn sensu formalj, qui dicj possit, essia vt essia est volita aut
illus vtenus intellectus est volitus.

Porro fuendum est quasdam ee propos quæ licet tn sensu
identico et realj possint esse veræ quia tn fere sæpe tn sensu
formalj accipiuntur, eiusmodi vt proponendæ nec sine explicatione sunt
admittendæ, pu hæc propo, volitus dia intelligit, pt hic rerum
ipsum ope rei qua est ille volitus intelligit: tn vt facet, et sine
addito falsa indicaret, qa operatio seq tributur illi
ob. Ita ee dicto realj inter
pro ea demonstrati, et media facultati cuius propria est seu a qua producitur.
p quod demonstratur aliqd
eadem p idem pbatur et sic
dej tm qui de deo tantum curent
essent synonima, sed inde
omne attributi demonstratio
p aliud. go inter illa dt ee deo dquato rr
dicto.

Obiectiones

1. Sapia et bonitas Gntim sumpta dquato exna a rei. go in
Ago ant sapia et bonitas Gntim sumpta coincident prout coniunt solis
Creaturis abstrahendo tn ab hac aut illa creata dquato rr deo
prout no abstrahunt a deo et creatis illisque p analogiam sunt
Nego, nec est qa sapia et bonitas in deo sum tn fonte et
origine rerum omnium adæquate tn creatis, tn creatis no diuidunt
modo sed eminenter et eadem creata dquato.

2. Quædam affirmantur de essia quæ o possunt affirmarj de
attributis, qa p essia dej pt omnia, item aliqd ꝺr de uno attributo
quod non pt dicj de altero, pu ꝺr mia. parcere quod de sapia
dei sunt, si tn illam sensu dicj non pt, qa non tantum virtualiter sed etiam rr dequato essia
sub diuersis conceptibus qui habeant fundamentum in re, quæ objectio eminiam æquivaleat pluribus o sint nec
dicta dtt synonima, nam nota o importantia tantum ad fundas rei sed etiam conceptus, et id o notamus
sicut concipimus

dej et ejus attributa

Nego ego sufficit a dicto virtualiq inter aliqua duo vt aliquod debno affirmetr non a de altero, imo negetr se lumen soliq sdum Entitatem minum, qa in virte duplex est, Endurat et Equefacit. go pur iure Licet essia et attributa sint unica rej in qa de ijs virte dicts ac diverso modo spectatq et illechij nro proptis, possunt diversa affirmarj, Eidem Enam simul affirmarj et negarj

3 Si essia dej virte dignitr a ruj attributq nec illa Enclusa in suo conceptu forq. go Ex essia et attributq Resultat aliquod compositum, sed hoc Repugnat Splitah dej go &c.

Dgo sequelam maj. si essia virte distinguitr ab attributq. go inde Resultat aliquod compositum compositione Realj N.a cpoe virtualj esto, qnqm nec inde forsan Exurgit compositio virtualj, vt patebit Ex infra dicendj.

4 Si essia dia virte dgnitr ab attributq o est Inste pfecta, qa essie non tot oem pfectiem npe eam qua Reperitr in attributq go

Dgo sequelam ant. si essia dej virte dgnitr ab attributq non est Inste pfecta sdum rej veritatem N.a sdum nrum concipiendj modum, vel Eidem prout virtualiter dgnitr ab attributq ruisq dgo non est Inste pfecta in ri Gee pfectj, sicet tam in Gee essia qm attributorum &c. in Gee essia. Nego.

ob. attributa dia inter se idem essia et reliqs dejnib.? dgnr sed qua dejnib.? dgnitr, dat Ex rata rej dgni g&c.

5 quæ nonst dicta non possunt apprehendj dicta sine Errore. sed apprehendimus et judicam.? essiam et attributa esse dicta quæ sdum rej veritatem Nonst dicta. go falso apprehendim.? et judicam.? deessia et attributq.

d. sunt quæ quatr dejnoe adæqta, et dubia de illis, v. inse sunt Eadæqta et dubia de illis tenus p dejnes ea

Dgo min. apprehendimus et judicam.? essiam et attributa et dicta in se et sdum rem Nego, apprehendimus et judicam.? ee vere dicta, seu prout objciunt illis nris &c, et vt hi o fallimur nec apprehendimus rem aliter qm st, prout nra mj objcit

concipiuntr ab illis imperfecte cognitis N.a unde si essia attributa adæqte et prout in se deficiunt, unis deberet Engra defoem alteri.? et sic dabitr defni; et ad sic et ad aliud cui fit Enitissimo modo absolutum et relativum.

Caput Secundum
Utrum deus sit ōio Splex

Splicitah noe, o dt illigi pura negao componis, qsi nihil positivum hoc nove secr, sed potius hoc nove aliq.a Entitas

epoo triplex phyca Exmaa
et foa subto et accide alia
mphyca Ex essia Et Exista,
naa hypostasi &, et alia logica
Exgee et dria.

66

et ipso opposita epoi scat, tym fundamtum et rao negde

Compositionis.

Quia no splicitas dei non astruit nisi p negacoem com-
positois, ideirco a deo Remouenda ft oia oio Geris epooes
trae no ft vel phyca Ex maa et forma, vel mphyca Ex essia
Et Existia, naa et hypostasi, subto et accidente, Gre et dria
sgulas dcas cultates sgulis artis Expediemus.

prater epoem Intrinsecum
splitas repugnante, alia est
Extrinseca qua aliquid cu alio positionis,
gonit, quod Intrinseco operatur
quod ipsum denorat actiue
tumen o propitum vt maa
ge quae licet sit Extrinseca
Inexistita venit in cpoem
alicui, est q[uo]d sum subtum ariam
Elemtorum et mixtorum.

Articulus Primus

Vtrum deus sit corpus vel compositus Ex maa et foa

explendequenda splicatissima
dc prouenit Expti alibate et
effectu, et hoc est Imperfectu et
ut maa, altera ejtqua pueit
et enactuet foa, et hoc est
perfectu et sol deo cat.

Deum ee eporum censerent pc Inter Ebricos et ptos
teste Eusebio Cesarienst lib. 4.° de pparaoe euangelica eprecs
Democrates, Diogenes, et Anaximenes, Item teste damasceno
lib. de hresib. Thales Milesius deinde quotquot fuere idola-
tre rebus eporeis supremum honorem deferentes. Inter iudaos
no fuerunt qui dicunt neque esse resurrectionem, neq angelum
neque spiritum, vt Refert l. 23.° 23 actuu apostolorum,
imo et samaritani teste s. th. In caput 4 um s. Ioan. Inter
christianos denique Refertur Tertullianus, quem in Excusat
et interpretatr s. aug. l. de hresibus, qui voluerit deum esse
cpus, eo dumtaxat tu, vt cpus opponatr nihilo umbre etiam nitati
praterea fuit in hoc errore monachus quidm noe audius, vt
refert Epiphanius hresi 70.° docuit n illud Gen. 1.° faciamus
hoem ad imaginem nram epletum fuisse dum cpus, ita vt deus
habeat cpus et membra sicut hoo, sectatores hui? hresis dicti ft
audiri, quos hanspoe vnius Littere vadianos appellat s. aug.
dicti ft etiam antropomorphita qui deum instar hois figur anes
melitoni qne episcopo sardicensi hunc errorem imbuit theodoretus
q. 20.a in Gen; hunc in omnibus ab errore sidus Serensis In
bibliotheca sua, et teste huius meliton praclaram eio faciunt
mentionem, eusebius l. 4.° historia Ecclesiastica c. 25.°, lib 5.° cap.
24.° et hyeron. in Libro de scriptoribus Ecclesiasticis.

Prima Pro

Deus ō est corpus.

Pbr ppo hum Ex script. Joan. q deus spus est alijsq: gmplu-
rimis, hum Ex eor consensu ss. pp. mxe ito eorum qui vt dictum
ē a. 2ō capitis 4ti q. 2a Exponent est illum Locum Gen. fc
faciam hoem ad imaginem nram, habunt hoem quoad intellectum
factum esse deo similem, ō no ḡum aliqm eporis figuram aut
conformatem, quā posita ss. pp. Interpretatōe, nihil prorsus
præcipuum Rambam hæreticorum, Ex hoc n Loco Gen. fc faciam
hoem ad Imaginem nram, pohsimum colligebant deum ē eporem.
Pbr deinde ratōe hum qa nullum spus movet Immotum vt
docet aristo lib. 7o physicorum, deus ō movet Immotus, hum qa
deus est actus purissimus, seu nullam includit potialitatem, at no
oe corpus est in poa saltem quoad divisionem, qa In diuisibile est
divisibile, hum qa deus est perfectissimum omnium Entium, hypothe-
a quod sit aliquis spus, si deus esset corpus, ō esset omnium Entium
perfectissimum; hum qa spus vel vivit vel non vivit si non vivit
spus vivens Erit eo nobilius, si vivit Erit saltem Ignobilius capte
p ḡm vivet, p.a aa, hæc a deo non possunt competere, hum denig
qa deus est Infinitus Immensus Immutabilis, qua affectiones ō
possunt eporibus coire, vt cuius p se pat. go deus ō e spus.

Secunda Propositio

Deus ō e compositus Ex maa et foa.

Pbr ppo hum qa deus o est spus, quidq ā est compositum Ex
maa et forma est corpus, hum qa quod est compositum ex maa et
foa, est In poa passiua, sit n maam quæ est poa ad recipiendā
foam, deus no est actus purissimus, nihilque pōt pt Recipere, hum
qa In compositis Ex maa et forma, narra est aliq.a cāa efficiens
quæ vel formam Educat Ex maa, vel eam maa Coniungat, sed
deus nullam pt vel mi sui pfectionem ab aliq.a cāa accipere. est n
p.a cāa. go deus ō est compositus Ex maa et foa, imo neq ex partibus
philosophicis, ex ḡum n Consensu qbus est affectio solius maa.

Si qd sit ex maa et forma componit Ex
maa et foa, cu aa sit foa quæ
Si deus sit aam, hab. 1o. in
meipso sit vivit, si sic subsis-
tit aam p plenitudinem
Ipse n. qa deus e totus ac
vel. Gaudia et iras pacis
Ideo spal. 10 Trahebis. p
mum p filios inc esse
Gradej, quos assum et
perfectionem n.

ob. 2° deus longior terra

Dicet tribuunt in script. deo ptes eporeas p. manus pedes, et

filius est imago et figura patris de cæteris, atq; ista o conuenit his eporibus, go deus est corpus

2° tres bractium. 2° 14 Dgo maj tribuunt deo in script. ptes eporis p. impropriam fictionem

si babel bractiu videns. 2° ad per preteritum concedo, simpl nego. Ad respondent P. patet

deo haec oia ee improprie exponenda disputando aduersus anthropomorphitas et inter alios s. aug. epistola

stet scriptura sese accommodat contra fortunatianum his uerbis, dei cum dei alas in script.

modum ad captum nrum nobis tradidit spiritualia et diuina cudimus protectionem illigimus, et cum audimus manus operaeum

sub fictione rerum corporalium illigere debemus, et cum audimus pedes placem id est pfiam

tas p longitudine exprimit daradem diuinitatis aut potestatis pseus est deus, et cum audimus oculos, visionem qua cognit

uirtus eius oia penetrantis. 2° deus pater frem unigenitum quid aliud eadem scriptura commemorat, nisi spiritualem

bilitatem et supremam auctoritatem. 2° bractiu cit certum illigendum, anselmus atque l. 2° uult oculos membra et

effectum futurae et praeuisa estimata eporea quae deo tribuunt in scripturis figurate et

bily dica poss illigere debemus. improprie illigi

Arius secundus

+ Utrum sit in deo Compoo

metaphysica

Prima Propositio

+

Bern. serm. 2°. in ut ica. Deitas aut e us, aut aliqd qd o e s, aut nihil. o e il, e n id quo deus e d, o e aliqd qd o sit u est deo maior aut par. o e nior, o e u sao stitutiua. o e maior, est u mum Commune, o. e deus. o e par, nam sunt una Dna. qd poibile. Deitas igr pse deus.

In deo o ee epoo ex essa et existia

2br epoo, cis cuiuslibet compositionis extrema debent esse diffa

nec est unum aliud includere, alioqui pars quolib. est totum

nec dei deberent extrema epositi esse unita, sed unum et Idem

at uo essa et existia negdum uirtualiter in deo distinguuntur

existia n est de intrinseco conceptu essiae diuinae. go ex essentia

et existia nulla exurgit epoo in deo

Maior est euidens, minor a plato hum ga, ex. s. aug. l. 15°

de trinitate cap. 3° non aliud est deo, ee, et aliud deum esse, hu

ga essa dei non pt concipi sine sua existia, deus n est ens per

essiam, o uo p participatem ac pde deus non pt cogitari mere

duo possibilia, hum denique ga in multorum sentia negdum in creatis

existia distinguit ab essa, go multo minus in deo cui est existia

peculiari ac nobiliori iure qm creatis, iuxta illud Exodi 3°. ego

sum qui sum et Isaiae 40°. oes gentes qsi non sint ut hoc sit

Deus e essia sua seu una sua, pindeq; respuit oem epoem tum ex essia et extia, tum

ex qditate et singularitate.

2br. Deitas e essia seu una dei. sed deus e ipsa deitas. Nam deitas se ht ad deum

et uita ad uiuentem. at deus o thum dr uiuens in acto sed etiam in abstracto. Joan

e 1. Via ueritas et uita. 2° p 2br ea Bern. supra. +

coram eo id est coram deo
hinc colligitur o esse pariter in deo compositione ex naa et induaoe qa o pt res existere nisi sit sgularis, sola n sgularia jo et p se existunt, vbi go o est cpoo ex essia et existia neque etiam est cpoo ex naa et sgularitate, adde raoem coem, qa npe in deo nulla est potialitas; vera a et pprie dicta cpoo videtr esse ex actu et potia passiua

Secunda Ppoo

Non est etiam in deo compoo ex naa et supposito, seu quod idem est ex naa et subsistia.
Ptr jo ppoo ex scripturis sac. in qbus saepe abstracta pdicantr de deo proverb. 8.o Ego sapia habito in concilio, Joan. 14.o ego sum via veritas et vita.
2.o Ex concilio remensi sub Eugenio 3.o summo pontifice, vbi tesse s.to bernardo serm. 8.o in cantica, damnata est opinio gilberti porretanj pictauiensis episcopi, negtis veritatem harum ppoum deus est deitas, et e conuerso deitas est deus, Item ex florentino sess. vlma vbi patres illius concilij agnoscunt diam essiam non re sed sola raoe ab hypostasi differre.
3.o Ex ss. pp. Justino martyre q. 134.o Iren. cap. 18.o L. 2.o deus vita est et incorrupta veritas athan. oraoe contra idolola, Greg. nazian. in tractatu de fide quae est substia dej. Cyrillo alex. lib. 1.o thesa. C. 8.o o est aliud naa dej, et aliud ipse deus, splex n et imcpositus e. aug. lib.o 7.o de Ciuit. dej. C. 10.o fulgentio lib. 2.o ad trasimundu et alijs.
Denique raoe, ois cpoo supponit distioem extremoru sed naa et suppositum in deo, seu deus et deitas o dguuntr vt pat. ex citatis scripturae, conciliorum et pp. testimonijs. ac deniq qa si deitas o eet eadem cum supposito diuino, vel concreto habente deitatem, id est si deitas o esset deus, deitas o esset infinite perfecta qa vere et rr careret aliqa pfeoe et veluti pfeoe, sed hoc abdum. go
hinc sequitr o esse qque compositionem in deo ex essentia et attributis diuinis qa vt iam diximus, essia et attributa sibi mutuo identificantur.

Terha Propo.

Deus non componitur Ex Genere et dia.

Pbr qa ia deo o est ppria Genus aut dia, vt constat Ex ff. pp. aug. l. 4.° de trin. C. f., cyon. l. de diis noib. C. f. dicente deum et supra substiam

ob. f.tus aug. ait quidem pdicanta rpria dia de deo. ob.

Dico dnr ppria id est vere ea dest supra Genus substia Cyrillo alexandrino l. 4.° thesauri alia dicantur, sola mptoria ea no deo affirmant aio rectis E f. videmus substialem dr ata In compostis thum Trinitas substia quippe substa Deus no splicissimus est, anselmo In monologio C. 16.° substantia Impfectibus dat est vere bonum agens substia, sitgno et dia nullo Coi substiarum tractu Tneluedr, hum qa quo constant subis et trora et loca o pria Ge et dia tym Cahenis componentibus constat tractu et poa ledr transfate ad substias Deo vere dnr analogice de eo passiua, deus no nullam Tneludit poam passiuam, quae ob est dnr ee Tndeo cotera qua de thum affirmant.

Imperfecta

Quarta Pbo

accidens d aplex, vnum pdicabile, seu logica dltio Deus o est compostus Ex subto et accide Imo in deo nulla

quod de contingens aut inhaerens subto vt albedo et accidentia

Pbr f. Ex ff. pp. alban epistla ad epscopos africae, bas. epistla ad Cesarienses, Cyrillo alexand. lib. 4.° thesauri, aug. l. de trinitate Cap. 4.° Et alijs patribus asserentibus dia quae In

nisi, vel o Tnhaerens vt esse visa nisi, et hoc inde admittunt et creator dnr aliud pdicamtale seu physicum aut mphycum quod est Ens Tnhaerens subreali et accidia in deum transfata essentiam subsistam

Q. Ex ipsis ptis, platone In Convivio hr deo scribente semper est circa rubore afficiat, nec at pars pulchrum est, neq ot in cuj pulchritudo Tnest, sed est ipse p se pulchritudo, plutarcho In l. de vita principum, o assidet Jovj iustia, sed est Ipse Justa et Lex exactissima.

Denique nae hum qa deus est Immutabilis, posset no mutari si posset recipere accidia, quorum nua est vt possit adesse et abesse a suo subto salten absolute Logo hum qa deus est pfectissimus

l. actus habitus dia volti possit ee in deo et o esse go ff in deo accidia

d ant. quoad mavem quoad substantiam no.

ne pde nullo accide pfectibili, aliqn a Imperfectionem saper inuolat accidens, p.o dependeam a subto, In quem illo Indiget poam passiuam vt In subto Recipiatur et aliam Connotat potentiam passiuam In subto ad illud Recipiendum, hum qa si esset aliquod accidens in deo vel ab aliqua causa efficiente produchum esset in deo, quod dij non pt, deus n nullam agnosceret causam superiorem

aqua dependeat vel accidens illud esset ab ipsa dei substantia
p emanacoem, neque ab Ipso deo dependeret, et pde ad Ipsum
o pertineret tam aliquid intrinsecum, qa quodquid est in deo
deus e, ae pde Independens.

Ultima Ppo

Deus est simplicissimus carens oi compoe realj et actualj
Ppr ppo jo Da Concilio venensi cta Gilbertum porretanum
Et Lateranensi Capite firmiter fub Innocentio 3o. pater
filius et spus scus ut una essia et substia seu simplex
2o Da ss. pp. hilario l. 3o de trinitate, non humano
modo deus est compositus vt in eo aliud sit quod ab eo
habet, et aliud quod Ipse habet, greg. Nazianz. tract. de fide
esse est substia dei? nisi Ipsum quod deus, singulare simplex
purum, nulla compositione permixtum, illem ordine
secunda ppo de substia, ppo inclusum pugnæ est, pugna a
diffidij, diffidium solutionis, porro soluto in deo de In illam
jam eam nullo modo cadit. aug. lib de trinit. dei. l. 4o Isidoro
l. jo de summo bono Capite jo bern. l 5o. ad Eugenium et alijs.

Denique rae hum qa ubi est ppo ibi est aliquid minus
et aliquid majus, aliquid prius et aliquid posterius, npe com-
positum maius est et posterius quolibet ent extremo eponente
sed in deo nil maius aut minus, nil prius aut posterius vt
Exprimitur in symbolo s. athan., tum qa si quæ realis aut
actualis reperatur ppo in deo erit prioritas vel imprioritas
nullamuo deo competere supra pbatum est. qo deus est
simplicissimus, ae pde esset oi et qualibet actualj seu realj
ppoe

Obiectiones

1 Dabit In deo ppo ex tribus ppis, qa bea ppa ut beatitudo
res et rr dignit

R. Negando ant vel n Confidentur bea ppa et conferuntur
cum essia dia, ne eo o disparitur ppoe ab essia imo in eis
probus Deatis capitur vt habetur in tractatu de trinitate
adversus Gilbertum porretanum vel conferuntur ppoe dia
ad invicem, quo stu nil extra eponunt, quippe in tales ppoes

[illegible] nus e ppo num est
beatitudo collecto, est in deo
numus ppoaru trinitas. qod
maius et minus omnitate sua
maior et minus bonum do
ut minus n°. qa beg ppo
est quod maius aut melius
magnanimitate, pater est aequ
et ei essentia.

d quntr, in vtte non vniuntur, neque vna alteram
afficit tam actus proam sed inter distas Remanent et
opposita.

2 Babet In deo epoo p aggregaoem Ex diuinis attributis
similes simplis, illa n componunt vnum deum adaqte
Reo ip explicitam forsan o destruj p epoem Ex aggre
gatis, qa hoc o est ppria epoo, nam vtte Extrema sbi
indica quandam oppositas distinctionis cem vnita o hnt rationem actus aut poo, vt patet in
hypostasib? coiss C. ppriditis quas fit plurium quorum conuentio
Cumulo Lapidum In quo nullus est aggregabilis inter
n:, nam spoo vel quarum apudes Coacervatos, qui licet rationem poo passiue aut
ad essiam velad se mutuo, actus pprie dicti, ra alterius
neutro modo hnt unionem, o ra
Reo 2.° o esse eque admittendum In deo epoem Ex
essia, qa sic o dnatr, atq diuinis attributis tanqm aggregatis, qa attributa vere et
quo ppria st omita d quntr realiter non distinguntur, at uo noi aggregato per
o ra sui mutuo, qa sic in
vnita o coeunt. praterea sicut rem non distinguntur, at uo noi aggregato per
id sta essent poo essent accidens, pa in cumulo Lapidum Reperiuntr et requiruntr
Imperfecte, cu n aliq? sunt vere ac proam rem Extensa dicta vt p se patet.
vnita, vt ce quid Imperfum.

3 Fallem hoc dia poo, qa rr Inter se st dista constituant epositum Ex aggregatis.
Nego subsumptum, qa ad aggregaoem requiritr preter
veram distinctionem Extensorum, vt ea non identificentur vel
vniantr nisi p aggregaoem p.a ratione loci, seu id non st
dicj de inbus posis distis quae vniuntr et identificantur
vere In essia dia, seu cum illa, o a dumtaxat ratione
alicuius velut mary rury quem constituunt

4 Ea deo tribuenda vt qua st perfectiora, sed composita sunt
simplicibus perfectiora, p.a mixta vt Elementis perfectiora, et composita
physica majorem includunt perfectionem qm mixa et sua
solitarie sumpta, qo deus est eposius.
Ago min. eposita st perfectiora simplicibus Ex quibus eponuntr
Ado, seu nego, porro simplicitas In deo o tendit ad majore
perfectionem, cum in ipsa sit perfectissima, nullum dicit
ordinem ad bonum aliquod componendum
Ex S.to aug. Lib 5.° de trinitate, o via dicuntr de deo
ol. Relata dri vel opisi ej ea accidens predicabile in deum subsistiam. qo st In deo aliq? accidia, sicque deus
deo qo et in homine.
n? equidem qa relata ejusmodi
o fiant indeo nomi alicui
aut aliqm perfectm Exeditum actus
professam, vt in hoc etalijs creatis.
Ex substo et accidente.
Ago ant. si noe subsistia illicite essia Ado o n via de

dea dntr sdum essham, sed aliqª sdum pprietates
pdales, pª cum dr deus Gnare aut Gnari Generare
Gnari ꝯ uo nove subsiꝰ illigit Ens p se subsistens
ind epoter abvi subto Ꝛ ha sonis Nego. deus n per se
subsisht Eo ssa sdum oes et sgulas suas pfoes

C **quælibet** substia apt Recipere accidentia unum
substia dr id quod substat accidentibus, sed deus é substia
go &c.

Nego maj et ad Eius pbavem dico nomen substiæ duob
modis accipi, vel pro eo quod substat accidentibus, quo ssu
deo non cvit, vel pro eo quod subsisht p se, quo ssu deus
est substia.

7 **substia** nulli est accidens vt dr In prædicamentis, sed
multa In deo reperiuntur quæ In creaturis st accidentia. go
in deo ō ptt esse substia.

Dico maj. substantia nulli est accidens, id est In nullo
Ente substia manens, substia pt esse accidens Ō id est neq
seu pfectio quæ In uno Ente est accidens, ō pt In altero esse
substia substantiue, si utrique Enti cōueat univoce vel
secundum Eandem rationem Concedo, secus. Nego, at uo
nil deo et creaturis est univocum, sunt enim omnia in
ipsis primo Diversa.

Quæres utrum admittenda sit In Ente In finito
nempe in deo aliqua compositio virtualis, seu rationis
rationatæ.

Reo negative, quia non magis Repugnat deo mutatio
et dependentia, quam compositio virtualis, si enim
pª mutatio et dependentia arguunt nullam Imperfectionem
deo et epoo, nemo a admiserit dicam Et mutationem Et dependentiam
virtualem, aeque ō est Et am admittenda epoo virtualis, deinde quia
ad veram epoocen non sufficit vt Extrema sint dissta, sed præterea
debent illa ad se Invicem ordinari tam actus et poa, sed quælib.
poa passiva Et am virtualis designat Imperfectionem aeque
Repugnat

Vide tt quodmodo accidia
ꝯ Gee dr ea q̄ sunt re et accidia
multa sunt Genera, sed accidia
aliqui multa ꝑ̄ essent. Enthu
cum ad Impossible. &c.
n°. nam de alio supponit
substiam, hinc accidia ja
reponuntur In ppria substia
ꝯ reducant ad deū vtu
quem ꝑ̄ effectum forte ō
deus est quid absolute per se
subsistens, ō vt constituit aliquo
substiæ aut accidis Gee sed
Creden. de Genus.

Ens adhuc confio essha dei et esse
et In Gee Ens dissta, sed Im
sibile e ꝙ Ens essha completa
et dia, Eleni Impossibile e ꝙ
Infinitum Imaliq. Gee conclu
quab. ratiōb. In eodem Ge
sonis est Infinitas, qa Im
Entis nil nisi finitum seri ꝑ
In ratione Entis, qa sese In
Excludunt In finis conceptu
Infinitum In quolib. Gee, o
illius perfectionē Imeludat.

Dices positio distorum in unum est cpoo, sed in deo e positio distorum p mtem attributorum in unum deum. go &c.
d. maj si sit rao potentiae passivae Cdo, si o sit Nego sed in deo nec est nec illig pt Edi poa cu sdamto. go &c.

Dices o magis repugnat cpoo splicitati, qm distio unitati sed non obstante unitate dei admittimus distioem virtualem inter eius attributa. go o obstante splicitate dei, admitti pt cpoo virtualis, pa inter eius essiam et attributa

Nego maj. et rao disparitatis est quod occasionem et sdmtum distiois virtualis, praebet summa dei pfeo, quae tot rebus apud nos aequivalet ut o possit unico conceptu apprehendi, cpoois uo admittendae neitatem pbet Imperfectio Entis Receptivi et in poa ad aliud, quod qdem Ens Receptivum Ex alterius coniunctione pfici dt, sed qmuis pfeo unde nascitr distio virtualis admittatur in deo, o pde admittenda est Imperfeo quae annectitur compooi etiam virtuali, nec pde ipsa cpoo virtualis in deo est admittenda

Caput vlmum

vtrum deus in aliorum cposioem venire possit.

Vidimus deum o esse compositum, iam quaeritr vtrum possit aliquod 3um cum alio componere. Circa quod errores aliquorum referuntur. 1o democriti qui teste Eusebio Lib. 14o de praeparaoe Evangelica asseruit deum esse aam mundi. deinde quorumdm stoicorum quosillud idem Existimasse referunt Epiphanius et damase. Libris suis de heresib. denique inter christianos prissilianistarum asserentium aam hois esse diam substiam aut saltem illius aliqm partem, ut refert stus Leo Epistla ad teuribium; item abbaelardi teste s. bernardo asserentis spum stum esse aam mundi, et almarici docentis deum esse rerum oium essiam, ctra quos oes sit.

Prima Propositio

Deus per modum ptis nil pt componere.

Pbr tum qa ptes componentes st quid imperfectius toto quod componunt, nil uo potest cogitari pfectius deo, tum qa si deus pt aliquid componere p modum ptis pt dependere ab aliqa

caa efficiente p qm vniatur alterj Comparti ad totu cponendu quod absurdum, tum Etiam ppter alias raoes iam assignatas p.a quod deus o pt esse actus perfectiuus p modum formae neq poa pfectibilis.

Dices Ex S.to dyon. Lib 1.o de caelesti hyer. C. 4.o dictas e esse oium rerum, sed ee Ingreditr compositionem cuiuslib. entis Creati. go deus Componit oia Entia.

Dgo maj. deus est ee oium rerum efficienter finaliter et Exemplariter Cdo forliter Nego. Caeterae igitr accipiunt a deo Existiam, o tn Existunt forliter p Existiam dej, sed per Existiam sibi ppriam, npe Creatam.

Dices 2.o potest deus quidquid potest ~~Creaa~~ Creaa sed Creaa possunt aliquid Componere et reuera aliquid Componunt per modum partis. go &c.

Dgo maj. pt deus quidquid pt Creaa in Gee caae efficientis et externae quae Impfectionem non Inuoluit Cdo. in Genere caae Internae et deficientis Nego. porro Componere sicut et Componi, o est nisi Impfeoe, pertinetque ttum ad causas internas, p.a maalem et formalem.

dicas Ex S.to aug. verbu dei est foa quaedam o foata et Infabricata. go &c.

d. Externa vt Exemplar C. Interna quae e pars cponens tt ob. Ex illa Creato et deo aigle supernaliter cponitr vnu ppri visionis beatificae. go &c.

d. ant p accid. et ad modu nur. do vnu p se et ex ptib. N.o eodem modo dguendu e du dr qd pt naa vnirj cu subs Creata ad cpdam vna psoam.

obijcit dauid de dinando qui dicebat deu ee maam jam deus et maa j.o o habent drias go st ide nec driunt.

d. cqs o driunt pprie p drias C. se fotis N.o nam st res ipsae nil n tnt coe, 2.o m tt ptes Entiuas Ex essia sua ptiuas Ex qtitate, quae ppri ei est et Indua comes, qd de deo dici nequit.

Secunda PPoo

Potest deus venire In Compositionem min. stricte sumpta et minus pprie dictam alicuius npe totius p se et Ex Entibus Completis.

Pbr ppoo quia chrus dominus est quoddm Compositum Ex natura diuina et humana tanquam Ex Entib. completis id est Ex natura diuina et humana vnitis In subsistentia verbi Exurgit vna psoa chri Composita, sic loquuntr concilia et S.ti patres, sic thi etiam In tertia parte aqda de Incarnaoe, cuius loci pprie est agere de ista Compositione.

Dixi cpooem min. stricte sumptam vel Etiam min. pprie dictam, quia vt Ex professo docuimus in tract. de Incarnaoe

Et aliqui thi qui cum pp. et Conciliis thum appellant Compositi ea subtilitá vel naa verbi; et Ex humilitate chnj libi multo ontius, hi negant hanc compoem esse pprie dictam in qua o reperit nio pot passiua et actus perfectiuj pprie dicti. alij Eham volunt compoem illam ee veram, qa inquiunt licet ad compoem veram Ex Enhb. inepleto Exurgentem, qm pterea vocant compoem Ex his, licet in illa compoe onum Extremu heat raoem pot passiue, et alterum raoem actus pfectiuj, hi ad compoem Ex tohis Et Enhb. Completo Coalescentem quam dicunt ee instar muri, et qm pterea dicant compoem cum his qm Ex his, id o requirit, seu o Et nurio onium Extremu hre raoem pot passiue et actus pfectiuj ru alterius Extremj.

Quæstio quarta.

De perfectione dei.

Certum e deum o thum ee pfectum sed et pfectissimum, pterquam pfectum dr qsi totaliter Ex script sac. math. si estote pfecti sicut pater uester celestis pfectus est. id est Ex Concilio Lateranensi sub Innocio 3. estote pfecti pfectione qua sicut pater uester celestis pfectus e pfectione qua id rao Conuincit, nam cum deus sit sons et indiu pfectis simus, nu Cuiuslibet et sit actus purissimus, certe o modo oem sibi debitum e pfectu o e pfectum, sed qa et oem possibilem includit pfectem, praterea cum sit Ens nonum et oem simpliciter, nulla pt carere pfectione, nulla septum priuare, aut ab alio priuarj, qa est Independens.

Quia in forte poet aliquis deum cognitare pfectum et pfectissimum, nec tamen ea plantaru sed ipse pprie oriam. pt. tn illj tribuere creaturum pfectiones, eo fere modo quo concipit homo maj. maalia et instrualia. Cæteris aalib. pfectior, qui tn illorum pfectiones neq; Eminenter neq; formaliter qa ella hujusmodi ponunt prius pfectius et clarius quorum, pprie continet, ideirco quæritur Insuper an deus contineat oes omnium pfectiones pprias mae us jam creaturum pfectiones et quomodo. pro ultimo deus regis.

Caput Primum

Vtrum sint in deo creaturum omnium perfectiones.

Pfectiones alias et triplices sublimes, alias triplices et alias pfectiones simpliciter dicuntur.

Pfectio triplex dr a pfectione monologij C. 14. ea quæ melior est ipsa quam o ipsa, id e quolibet Ente quatenus ens e, dr melior ipsa qm o ipsa, id e qm opposita sive charitati, sive charitati sive prius.

vt innotescat pfectionem spler spliem esse melioré in negatione aut
soa sibi Contrarie opposita. Dr Inquolib. ente qtenus ens est quia
ad pfectem spler spliem ō sufficit quod aliqa pfectio sit alicui ens dr pfectio spler splex
melior qm ei⁹ negatio, vel qm pfectio Contrapia: hic n dum hic d est qm melius ē hoc
Lapide melior est qm mollities, negatio vltis melior est falsa vt absolute, qm ō hic.
est falsa qm vltis, neq in hac pfectione vt spler splex vt stapia vita, illeo
Clarius uo alijs verbis Eandem sdam Retinentib? pfectio spler pfectis, qm ijs carere
splex defitr a his Ea qua sdum ppriam suam et racionem sortem
neq adiungitur vt Impfectem, neq Excludit aqlem vel majore
pfectionem ab eo subto In quo Reperit, hic sapia est pfectio
spler splex, qa sdum se vt est sapia nec pfectem Impfectione
Includit nec pfectionem aqlem, aut majorem Excludit a deo
in quo reperit.
Pfectio splex dr ea qua Licet nullam Involuat impfectem
Excludit tn aliqm pfectionem sibi aqlem aut majorem, sic
paternitas dia est pfectio splex, qa Excludit a pona patris
aqlem sibi Et relative opposita filiationem dicam
Pfectio sdum quid est Ea qua In suo Concepte sortj aliquem
includit Impfectionem, sic Corporeitas est pfectio secundum quid
item pfectiones quolib. Creata si consideretur vt Creata sunt
et deitates, qa vt sic Involuunt aliqm Impfectionem vt omne
pfectibiles sdum quid, unde Licet sapia Ea se et soliter sumpta
sit pfectio spler splex, tn rave modi Existendj, quem habet tn
Creata videtr esse pfectio sdum quid
Tribus a modis Cognitj possunt esse in deo pfectiones Crea
turarum, p. obtine et sic Certum est ex dictis Creaturarum pfectiones
esse in deo, cum in illo sint intelligibiles deinde ora cognoscat
Aste vt obtum dia Cognitis
2º virte seu pona, qtenus a deo fieri possunt quo stu dntr
ee in ora dia
3º denique modo possint esse in deo id est tn ei⁹ essa, et
substa, idque duobus modis, npe soliter qdo Conuenit in essa
dei sdum ppriam suam rationem, vel Eminenter qdo tn eo

conhnent qdem o ā secundum ppriam hiam raoem, sed alo quodam modo qm In creatis id est nobilior et excellenhor tym In jp.o cao et ente nobilissimo

Prima Pōo

Deus ht oēs creaturas pfectiones tam actuales qm passiles in sua essentia et substa sua

Pbr jp Ex script. fac. Exodi 33.o ostendum tibi oē bonum id est meipsum in quo est oe bonum. psal. 93.o qui plantauit aurem, o audiet? aut qui finxit oculum, o considerat, Ecclesiast. 23.o in me oīs via vita et veritatis, Isaie 66.o qui Generaoem ceteris tribus, sterilis ero, Joan j.o quod factum est In ipso vita erat, id est in deo (hic n plerique legunt ss. pp. ae illigunt

ob. sol e cao jurio In grave atium In spectoru et mutu Dmnm o desint plurimi qui punctum ponunt inter ista carū formaliaru &c. sed verba quod factum est, et ista sequenha in ipso vita erat, vt o continet ista via nobilioi modo, qa o est viens per se thus ht qd verbum In deo vita erat, o ā quod creaoe in deo d. maj. raoe dispoorum ghis vita sint.) rom. 4.o Ex ipso et In ipso ss via, parati mia transeat raoe

die N.o deus n tunc tyrā 2.o Ex ss. pp. Dyon. l. de diuinis noibus (Ag.o Caneta confert essum cao spalis, et sic let deus sum superexpansam sui ipsius In finitatem suam. Ireneo ecclā ss thum In stitutaliter cao Isaie 5. 16. et sancto in physic. aduersus hereses cap. 5.o, solus deus via continens. clemte alexandrino l. j.o pedagogi c 9.o deus qui est ipse via, Greg. nazianz. oraoe 2.a in pascha; ambros. l. j.o Exameron, et uniformiter lucendo oium Perfia raoe, qa deus e cao et vltio rerum oium, nil ho

ob. deus so plen rerū oium pfectiones multo ft et oppositas o oēs qo sunt In deo. N.o equidem, vt n sol un. aug. tract. j.o In Joan. et aliis patribus passim sibilium sulphias et statu In se ipso ipse pro accipit ita multo magis in oium cao pt reperiri In effectu quod o fuerit prius In causa vel formaliter oium sum naturaliter nobilior ht cao continet, vt cum homo homem Gnat. vel eminenter aut nario praecipiunt, ideo quo diuisa ft et oppositis simpliciter modis ht cao aequiuoca, ht n ipse agens In actu quod seipsis, in deo ft qd erat habens ht In potestate; praterea deus est ens p se subsistens finedebito summo simplicitatis et unitatis, qa quo vel potius ipsum esse, seu ens p essiam, qo ipsius perfectus est ft In inferioribus diuisa In superioribus coniunguntur imo quodlibet creaturarum pfectiones ideo dumtaxat ht ex ipsa pfectae, qa ht Enhia p phpaoem

ob. ce o includit rerū oium pfectiones, et utrū ipsarum qdl d. ce Limitatu (. dum N.o

Secunda Pōo

omnes pfectiones ipsius simpliciter sortiter ft in deo.

Pbr ppoo tum qa Edi pfectiones formaliter sumptæ de deo prædicantur, ipsique pde coiunt, vt docent Concilia et ss. pp. Deus n pprie est veritas sapia et vita, tum qa dubio procul deus hr aliquas pfeoes. go oes spler splices, alioqui o esset pfectissimus, sed careret aliqua pfeoe qm posset hre, nec sufficit vt deus dicatr pfectissimus, quod contineat pfectiones spler splices eminter, alioqui o hret illas pfectissimo modo, nam pfectius videtur esse continere aliquid formaliter qm eminter nisi sit aliqua repugnia cur enti pfectissimo illud forliter tribuatr, talis uo o est repugnia ru pfectionem spler splicium, ~~sic~~ si quæ n esset, vel qa pfeoes spler splices aliqm impfeoem Involuerent sdum raoes suas fortes, vel qa forte Excluderent majorem vel æqlem pfectionem a suo subto vel supposito, sed pdictæ pfeoes, qa supponuntr spler splices nec involuunt vllam Impfeoem In suo Conceptu forti nec Excludunt æqlem pfeoem a suo supposito, vt supra dictum est agdo de definioe pfectionis spler splicis. go &c.

Tertia Propositio

Pfeoes sdum quid vel etiam spler splices, prout contractæ ad Impfectum Existendi modum quem hrnt In creaa, o st forliter in deo, sed ttum eminter.

Pbr ja pars ppoois tum Ex communi modo loquendi Conciliorum et sanctorum patrum dicentium, ea quæ sciant aliquid Imperfectum, deo proprie non conuenire, at si uo si perfectiones secundum quid formaliter sumptæ, aut simpliciter splices materialiter sumptæ, sdum Impfectum Existendi modum quem habent in creaa; continerentur in deo formaliter, seu sdum ppriam suam raoem, continerentr raoe alicui? Impfectionis go formaliter In deo non continentur, ne dicatr deus Impfectus unde s. aug. hic scribit Enarraoe in spalmo, deus vocatr Leo et agnus, quia nec Leo nec agnus est; alioqui si agnus esset, Leo dici non posset.

ob. pfeoes creaarum quæ lib. spler aliqd hrnt Impfeois go o sunt In deo. Extrinsece et Extra essiam C. Intrinsece n. go o st in deo sdum illos defectus, sed illis detractis ss in deo

Cbr 2a pars ppoois npe pdictas pfectiones esse Eminter in deo qa dependent a deo tqm a caa efficiente ja et vtj ac pde in illo quodammodo continentr Juxta illud effatum nemo dat, quod o tt, praeterea istae pfeoes in deo st modo nobiliorj qm In Creais, vnde quae vita Latent In seipsis, dntr in deo viuere, Joan. 1o qd factum est in ipso vita Erat, go Eminter In deo continentr Edj pfeoes; qa ad continentiam Eminentialem duo ttum Requiruntr 1um posse producere, defectu cuius jae condiois, hoo qui e pfectior equo, o continet equum Eminenter qa equum o pt pducere, 2um est vt pfeo effectus In sua caa nobiliore modo Existat, vnde sol defectu hui condiois virte ttum et o eminter dr Ranas quas pducit continere; qa npe illis est Ignobilior, nam viuentia st ablute pfectiora o viuentibus

Quaeres vtrum pfeoes splices forliter In deo Contineantur, pa paternitas et filiao dia

Rco dgdo, vel n noe dej illigitur essia dej prout virte praescindit a relationibus, in ea uo sic sumpta o continentur formaliter pfeoes splices pa paternitas et filiao, nam vt sic essia dej est Ens absolutum, si uo nomine dej illigitur deus adaequate sumptus, tam tdum oium abluta, qm relatiua, vel Etiam pro essia realiter sumpta qtenus oia quae in deo st Identificantr, hoc ssu Includit forliter pfeoes splices, quae a deo sic sumpto seinuicem o Excludunt. sed ttum ab Eodem supposito pa paternitas Excludit filiaoem a patre solo, o uo ab ipso deo vt modo dictum est.

Dices si relaoes a deo non seinuicem Excludunt, nec dicunt Impfeoem, go st pfeoes spler splices;

Nego sequelam qa licet a deo semutuo non Excludant dia relaoes prout deus cogitatur aliquod veluti aggregatum Ex oibus dej pfectionibus, siue ablutis siue Relatiuis, vel qtenus sumitr pro essia dej rr et Entitatiue sumpta seu Identice, tn vt dictum est supra forliter et directe semutuo Excludunt ab eodem supposito.

Quaeres 2o vtrum In Creatis Reperiatr aliqa pfectio spler

ſplex.

Reo ꝑfectionꝫ Creaarum duobus modis poſſ Conſiderarj, ſ. Dum hanc rationem ſortem abſtrahendo a modo a modo Exiſtendj Imꝑfecto, ſeu a dependentia qm Includunt in Creaa, hoc inquam modo aliqa eſt in Creatis ꝑfecta ſplex ſplex p.ꝫ ſapia Creata ſecundum rationem ſapiæ ꝑcise conſideratam; ſi uo ſecundum rem ſapia Creata Conſideretur, qtenus eſt Creata, hanc certe ſper Includit dependentiam et alias ꝑfectiones Creaarum conditioni eſſentialiter annexas, quocirca ſapia Creata ut ſic o e ꝑfecta ſplex ſplex, ſed licet qtenus ſapia vere ſit talis, idem dicendum de cæteris ꝑfectionꝫ.

Caput vlmum
vtrum aliqua Creatura poſſit ee ſimilis Deo
Propoſitio.

Creaa ſt ſimiles deo analogice et Imꝑprie, o a ꝑprie et univoce.

Ubi ja patt ꝑpoſit, hanc qa oris effectus eſt ſimilis ſuæ cauſæ ob. ubi e ſimilitudo e qdam, ſaltem ſecundum analogiam, ſi ſit cua æquivoca, Creaa uo ſunt effectus a deo dependentes et ſm alia æquivoca; hanc qa deus et creaa conuant in raone Entis, o quidem univoce ſed analogice, De hac a dgo mihi o eſt qdam ſimilitudine analogica illigenda ſt teſtimonia ex ſcriptura et ꝑꝑ deſumpta pro ſimilitudine, quæ intercedit inter deum et Creaas, Extra et ſupra Genus omne qa illud Gen. ja ſuſcamus holem ad imaginem et ſimilitudinem noſtram ꝑpoſitum nr. nam ſimilitudo

creaarum ad deum o e qdam qa o e qdam rerum quidem ſunt idem Geometrice, ſi e linea male comparatur duabus diametris. rem idem aut diſſi Geometra. ut ad ꝑpium ordinem Generum ſine qdam, ſed inæqualis et diuerſa.

Ubi 2.ª ꝑt Ex ſcript. ſpal 82. deus quis ſimilis tibi? o eſſet ſimilis? o e filius tuus in diſputne 2.o Exſſ. ꝑp. aug. in ſpal 85.um quodlib. aliud cogitet hoo, o eſſ ſimile quod factum eſt illi qui fecit. ja Ex Can. Conc. Later. ſub Innocentio 3.o Cap. damnam., dicente inter Creaam et Creatorem o poſſe tam ſimilitudinem obſervarj, quam major diſſimilitudo poſſit reperirj, deinde qa ſi Creaa eſſent ꝑprie et univoce deo ſimiles, eſſent eiſdem raonis cum deo ſpecifice. go eſſent deus.

Quæres vtrum deus dici possit similis creaturæ, & creatura deo similis.

ob. Fratribus & multa filiabus
nam filius & filia similes, ergo
si creatura est filius dei, sic et
deus erit creaturæ similis.

Reo negat. quia cum deus et creatura sit ordo distans Generis et ordinis,
licet ita effectus et effectus similis causæ æquivocæ constituta in
d. maj. In filiab. quæ sunt diversi gre et ordine, & in reciproca causa æquivoca dici pt similis
Eadem ordinis &c. dicit. et effectus huius deitatis in deo nullus est verus respectus ad creaturas
causatum exprimitur et explanatur ergo nec vera similitudo rerum creatarum; deinde Exemplar & dr simile
rego.

Exemplato, quinis Contra Exemplatum dicatur simile Exemplari
deus ita est idea et Exemplar omnium creaturarum, quapter eas libi
assimilat, illis ita nec similis est, nec assimilatur.

Quæstio quinta et sexta.

De bono in communi

et

De bonitate Dei.

Quoniam quæstio de bono in coi plane physica est et
ob. summum bonum & pt malum aliunde nota Ex mphysicis et moralibus, ideirco eam remittim.
Fuchsnerus, deinde fusius fuchsnet. pro
Dispo maj. In rei tate C. In ad philosophos, nos ita ibi agem. tum de bonitate dei.
Liber a volte, quomodo deus
sunt nomina tam in deus & omnipotens
et bonus ut eum benefacere decuerat.

Prima Propositio

ob. deus & se summum coi ad
go & est summum bonum.
ad Intra &c. ad Intra nam. **Deus** est summum bonum et per essentiam bonus.

Probatur prima pars propositionis, tum Ex scripturis
porro summum boni ratio consistit
tum in eo quod deus prætaliis psalmo 72.° quam bonus est Israel deus, psalmo
se coniecit illorum mala coi care. 117.° confitemini domino quoniam bonus, thronorum &c.
ob. antequam deus pr aueret
mundum nemini erat coiens &c. bonus est dominus, aliisque In locis frequentibus, tum Ex
d. actu &c. potestate nam. sanctis patribus passim

Denique ratione tum quia deus est perfectus ut patet
Ex superiori quæstione, perfectum enim bonum est, tum etiam
qd bonum est id quod omnia appetunt, sed deum omnia appetunt, primo enim seipsum amat ut suum bonum; deinde

ob. quod appetunt ona bona sunt, sed & ona deu appetunt, & non ona norunt, ignoti a nulla cupido. qd
Nemina. nam ona prima ipsos appetendo deu appetunt, qa ipsos ut eius rerum est dei similitudines.
bona ona creata deu appetunt dupliciter. aliqua ut ea alia deum norunt tum se solum, alia ut
bruta quæ norunt solo sensu, norunt aliquas & eo bonitates participes, alia ut inanimata bona
naturalem appetitu inde ad suos fines inclinantur a superiore dirigente et cogente, imo tamen deum
nonnunt.

quælibet Creaꝑ suo modo deum appetunt, rationales quidem amore Electiuo, irrationales naali ꝓpensione.

Ppr Etiam secunda pars Ex scriptura Lucæ 18.° nemo bonus nisi solus deus, scilicet per essentiam, cum bonitate ꝓpria bona sunt Creaturæ, tum Ex sanctis patribus augustino libro octauo de trinitate Capite tertio, Item Ex professione In psalmum 34am dicente deum esse ipsum bonum, imo ipsam et ipsam bonitatem, tum Etiam ratione, tum quia deus est perfectissimus. go optimus et per essentiam bonus. deinde quia a nullo accipit suam bonitatem, ergo naturaliter et essentialiter bonus, denique quia non perficitur ꝓ accidentia sicut Creaꝑ, unde per essentiam bonus est.

Secunda Propositio

Non tantum deus est in sepso et absolute bonus, sed etiam relatiue respectu alterius, id est suam bonitatem alijs communicat.

Probatur propositio primo quia deus intra se ac necessario totam suam essentiam ac proinde suam bonitatem communicat nempe pater filio, et pater ac filius spiritui ꝑo secundo quia suam quoque bonitatem extra se communicat creaturis, summa cum libertate et liberalitate, illis nempe impertiendo quælibet tum Gratiæ tum naturæ dona et beneficia.

Cæterum Ex triplici genere causæ deus creaturis se communicat. primo In genere causæ efficientis Juxta illud prouerbiorum tertio, cuncta fecit bona In corpore suo. 2.° In genere causæ Exemplaris, qa eius bonitas est idea et Exemplar omnis perfectionis Creatæ, tertio denique In genere Causæ finalis, quia scilicet propter semetipsum omnia operatus est dns dominus. et præterea

---

Ex. 1.° ratio mali, est ei modo præter ordine, illa o ffin deo ita ad aliud deus o ordinat. qd min o corrumpat passiue Ex. o ꝑfectionem, altiue n.° ita hæc tria ff in deo ut in causa

ad aliud 2.° ꝑ quarto in deo gdr. d. min. 2.° ꝑ quarto ꝑfa C. Sophia Exercitu Infinitum n.°

ob. primum bonum ꝑ profitetur nam addit aliqd ad bonum sed deuse non ꝑfer. q. dr.

n. maj. ita sumu bonum 2.° dixit supra bonum aliquid attribuunt sed relatiue ad alia bona quæ superat Infinite

relatio dr ad Creaase. ratione tum in deo, tt in creis

deum se communicare creaturis in gen causæ efficientis ꝑ deum effectiue ꝑducere eas bonitatem et ꝑfectionem Creatam.

ob. qd Creaꝑ sint bona ꝑ se bonitate cum Ente convertibili bonum, sed de Ente est communicare suam essentiam. qo et bonum

n. maj. bonum dum qd C. Inferior nam omne ens importat indivisionem o ꝑfectionem, unde in ens Entis cuiusq ꝑ essentiam nam essentia rerum sub ratione actus et potestate, ꝑfectionum actus dum bonum specificum importat ultimam ꝑfectionem, sed ultima ꝑfectio o communicatio ꝑ essentiam cuiusq Entis.

prãtea qa movet in aõe sumnj boni ac sniscimi, Creaturaq
vaales ad sui amorem et desiderium, multo ineffabilem illam
coicaõem, qua deus in aõe suppositi ac ppõe se se coicauit hi;
ita vt boo esse o designaretr, vel Eam illam coicaõem, quae
oritr Ex perceptione saeramti eucharie vi cuius creaa dr deum
suum manducare, et corpori chri quodammodo incorporarj

Quaestio septima
De Infinitudine Dei.

Infinitus Dupler sumit

Nomine infinitudinis ō illigitr hic indepia, nam ista videtr
forliter et plamtaliter esse notior infinitudine, phi ñ aliqui admiserunt quandam a se
Infinitas forliter e negãe et a nullo depdia, quae infinita esse ō crediderunt, pa ij. qui ñ
Limitatis. Infinitus plamtaliter e mundum a nullo prohibum, et in finitum esse voluerunt, 2.o libro
summa actualitas. dorebus l. 2.o de ppria, Logr de indepdia et de infinitudine tam
de rebus dicps.

non Eam illigitr hoc infinitudinis negaõe limitatois quae accidit
Ex eo quod res aliqua in alia recipiatur, pa foa in maa, licet
ñ aliqua foa in maa nondum Existere concipiatr, vel actus
nondum in ppõa Receptus, in forma Extra maam et actus per-
fectus Extra ppoam pmcõ limitata ff et sito.

Cuique hoc infinitudinis illigimus hic negaõem trij seu limi-
tationis in pfectione, ita vt Ens quod dr infinitum habeat oes
Gdus et pfectiones Entis, quocunq modo possibles, nilque majus
aut melius possit Cogiturj.

Prima Propositio

Deus p essam et ablute in ōi Gõe pfectois est infinitus.

Pbr ppõ jo Ex Script. sacris scral. 64.o magnitudinis eius
ō est finis, baruch 3.o magnus est et o ht finem.
2.o Ex ss. pp. Dyon. l. de Dis nobus Cap. 5.o, aug. lib 8.o de
trinitate Cap. 3.o bonum hoc et bonum illud, tolle hoc et illud,
et vide ipsum bonum si potes, ita deum videbis, o alio bono
bonum, sed bonum omnis boni. Greg. nazianz. oraõe 38.a
deum appellante quoddam pelagus, essiõ immensum et
interminatum, Damasc. l. 3.o de fide orthodoxa Cap. 4.o

hilario et alijs asserentibus deum nil hre mediocre, esse summe pfectum, nullam hre pfectionis modum et tnum.

3.° pbr raoe, tum qa deus est Indepdens et a se. go nullum agnoscit superiorem a quo poit hanc et illam cum ~~limitaoe~~ pfectionem accipere, tum qa Infitæ st Creaæ et Creaturarum pfeoes possibiles saltem successiuæ, at ~~licent~~ licet o Existant aut debeant unquam Existere, vere tn st In poa, deus uo tt actu quidquid Creaæ hnt poa, est n earum Caa p.a, et tale est agens In actu, qte est patiens In poa, tum denique quia ut supra ostendimus, in deo st oes pfectiones Creaarum vel formaliter vel eminter. go deus est Infite pfectus. adde quod si deus nulla careret pfeoe, et tn esset finitus, saltem careret pfectissimo Existendi modo, npe Infinitudine.

Qbr ttu aliquis actus est pfior, qto min? tt potia permixtum unde bis actus cui permiscetur potia tt tnum suæ pfeois, cui a o permiscetur aliq.a poa est absq tno pfeois, sed deus est actus purus et ois potialitatis Expers, go et Infitus.

Quæres utrum sint Infitæ nuro pfeoes in deo, rondentes Infitis Creaarum pfectionibus possibilibus.

Reo 1.° o esse sdum rem et actu in deo nisi unicam splicissimam essentiæ Entitatem, Infinite perfectam, quæ sibi Identificat omnia quæ st in deo, et ppterea æquiualet omnibus omnino Creaturarum pfectionibus

Rondeo 2.° si sermo sit de pfectionibus diuinis prout inadæqte a nobis Concipiuntr, seu qtenus st Inter se virtualiter distinctæ Reo inqm varias esse hac de re thorum sentias

alij volunt hoc qque modo o esse Infitas sdum modum nrum Concipiendi dias pfectiones, tum qa illectus noster finitus de re infinita o dt habere nisi Conceptum finitum, ac pde cum ~~portot~~ sint secundum illectum nostrum pfectiones, quot in eo possumus Concipere, ideo non nisi Certo numero pfectiones admittimus in deo quanquam oes et singulas In suo Genere Infinitas seu Infinite pfectas, tum quia licet plures et virte distas agnoscamus in deo pfectiones, quæ æquiualeant perfectionibus Creaturarum rr distis, o tot tamen Concedimus virte distinctas esse, quot In Creais rr distas agnoscimus, unica n pfectio dia Etiam virtualiter

sumpta pt aquivalere pluribus pfectionibus Creaarum vr dictis modo intra certum aliquod Genus pfectionis Contineantr, puta illectus Etiam virtualiter omnia in deo aquivalet radicj, facultati illectiua et illectionj actualj, imo Infinitis ppemodum Creaturarum illectionibus; hic dicendum de ceteris.

alij volunt esse Infinitas numero pfectiones in deo, qa o ilum pt Infinita omnis generis ac speciej indua possibilia, sed Etiam pt Infinita species, et infinita rerum Genera possibilia, nec inquantillj; satisfacit quod dr finitum esse intellectum Creatum quod n dicte et in pasi; forte mens Concipere non valeat pt tamen Concipere in deo infinitas pfectiones Reperirj, Etsi eas drate o Cognoscat, o sens ac Infinita admittit possibilia, quo ta certo dicte et in pasti o Cognoscit, hoc no sentia o ita est cois Inter thos.

Quæres vtrum aliquod attributum prout virte dictum ab essentia vel ab alio attributo, pria volitas dej prout dicta ab eius essentia vel ab omnipotia sit pfter Infinita

Rondeo Etiam dej, prout virte dictam ab attributis esse Infinite pfectum, sed ilum In Genere essia, hic dicendum de quolibet attributo figillatim sumpto, nam pfectiones alicui nãa pt eiusdem conditionis Cum illa nãa, ac pde debent esse In pio Gee Infinita, si illa nãa sit Infinita

Secunda Propositio

Infinitudo p essiam in oi Gee pfectionis soli deo conit, o a Creaturis

Ebr pprio. tum Ea scripturis sacris spal. 34° dous quis similis tibi, tum qa nulla est Ea tis rationibus, quibus ostendimus deum ee pplicites et per essiam Infinitum, quæ illud pbet

2. nãa jno o Infinita. pot. ant actu n° pcha esse Creaturis; nam primo Creaturæ quantumuis Cogitantur deum quid et quod pot nasci Infinitum pfectæ, non sunt Independentes, nec prima et vniuersalis Causa rerum omnium, hoc enim soli deo competit ac pde nulla subdita recipere n° o n est Creata quæ sit pfectissima, hoc etiam vel etiam pot oês pfectiones pt recipere naam diam nec angelicam

Potest hic quæri vtrum in Creatis dari pot aliqd Infinitum actu, si o p essiam et pter, salte dum quid, et in aliqs Gee pfectis,

puta In qtitate aut qlitate, sed hoc ea professo tractare solent ptes.

obiectiones

1 Si deus est p essum et sp[ecialiter] Infinitus Creaa equaliter distant a deo Infinito npe Infinite, aeque nulla Creaa est pfectior altera

Nego sequela et ad ei? pbationem dico p inaqlitatem pfectionis Creaturum o repeti ea majore vel minore distia ab Ente Infinito npe deo, sed ea majore vel minore plitate pfectionum a deo derivatarum Certum est no Creaam unam plures tres qbus pfectionis qm altera

ob. Exante Infinitum o quid Infinitum go in deo o dicit o ant. quod e negao pfectior Infinitamaa (quod est negao Imperfectior et Infinitus dq. N.

Dico 2° secundum aliqs thos Creaas o distare a deo Infinite qnuis ab eo magis distare non possint, qa distant tum a deo p ens quod sint at no sint tum Entitaliter finitum. go &c.

ob. Ens Infinitum excluderet alia qua nis Entia, et Infinitum qui alia ppra, nam occuparet oia loca, sed duo alia qua nis Entia

Dico denig quod licet oes Creaa Infinite a deo distarent, tm o excludit, go &c Infinitus. magis et omnino possent distare, non secus ac si Infinitum actu N. magnam Essi deus Entia est possibile In creatis, posset tm unum Infinitum alio Infinito superari, p. si essent Infiniti loci, plures essent capilly qm loces quod contineat &c o excludit sed potius includit Entia seu alia ponit esse in deo, o unumquo

2 Si daret ignis finitus posset comburere ligna eham Infinita. go Nalio. licet deus esset finitus, posset nihominus producere Infinita possibilia.

Nisso ant. nego cqs, et rao disparitatis est quod ligna quae supponerent Infinita o haberent Infinitudinem suam ab igne a quo o dependerent in suo ee, cum subijcerentur tum igni in ratione combustibilis, qre o nirum si o deberet vrio ignis consumere ligna Infinita esse Infinitus, deus no potuit vel potest producere Infinitas Creaas et finite pfectas, quapter cum debeat tre o maj. dum quod et in pfectiones quas Creatis largitur, imo multas alias multo maiores Certo Ges &c propter N. vel Eminenter vel formaliter, nullum dt tre limitem In suis pfectib.

ob. si deus esset Infinitus includeret Infinitum et Infinitum sunt affectiones magnitudinis motus et spatij, ubi in deo e magnitudo talis go &c.

3 Si Infinitus deus In oi pfectionis Gree est Etiam Infinite bonus, sed si est Infinite bonus nullum prorsus dt esse malum in rerum natura qa omnium Contrarium si dt Infinitum vio destruit alterum, sed multa dt mala In mundo. go deus o est Infinite bonus.

ob. si deus esset Infinitus o destruit alterum, sed Nō maj. nam potentissimum licet deus esset Infinitus o destruit alterum, non tamen destruit omnia, quia Entia, saltim ea quae

Nego sequelam min. ad cuius pbationem dico omnem Ebanum si fit Infinite superet pfectione alicuius Entis et ea contineat Infinitum destruere prorsus alterum, id est a se vel a suo subto aut veluti subto removere, o no ab oibus aliis Eabus se, itaque prorsus ab se esset. qa deus est Infinite bonus, nihil In se continet mali, o a subtollit

ob. agens infinitum y efficiam producere pt effectum infinitum y efficiam, qa qlitas virtutis productivae nobilitat ea effectu. atqui Deus &c. go.

Nō mai. traditorium n e aliqd ee finitum et ee infinitum y efficiam, qa go finitum e, e in poā, qd e infinitum, e ea pars poa. infinitas finalitor e negao limitationis fundaliter e summa actualitas.

areb. Creatis de malum, qa npe sis esse o communicat nisi
sdum ptem, unde multa st in creaturis dra diuisoe pfectiones et
sepuratae quod spectat ro ad malum morale, deus in creaturis
o permitteret, nisi esset et posset meyora inde bona elicere, ot
scribit s. aug. in Enchiridio et alijs in locis

ob. negao o cat deo, aly in sitys e negao. go &c.
d. maj negao nera cuj nullum reale sdamhm subsistentiae &c. neg Co. sdata tnaleq? positivo subdyo si st negao pfectionis Co impfectionis. nō

Si deus est infinitus in gee potia posset producere quodlibet,
sed o pt producere impossibilia go &c.

Dgo sedam maj. posset deus producere quodlibet possibile Co.

Negus nego, nam impossibilia definerent ee impossibilia, si possent
produci, manifesta est igitur contradictio, quod deus producere
possit impossibilia posset n ea hypothesi et tn o posset, quia
illi effectus essent impossibiles

Ut sedt infinitum sdum locum ad oem, ita sedt infinitum
sdum substiam ad oem substiam, sed qd o est in oi loco o est infinitum
sdum locum. go quod o est ois substia non est infinitum secundum
substiam, sed deus o est ois substia p.a o est substia lapidis.
go o est infinitus in gee substia

Nego maj. et rao d spiritualis est quod occ infinita thanonica
p.a corpus infinitum thanonicum pt implere oia loca, quia
multiplicitas loci o destruit omnitatem substiae, neq hoc diuisi-
bilitas substiae diuisibilitatem destruit, et praeterea corpus
infinitum commensuraretur infinitis locis. at no si deus esset omnis
substia saltem sortiter eam o esset amplius omnis sed multiplex
quocirca st deus dicatur esse infinitus in suoe substiae o st esse
omnis substia formaliter, alioqui eius unitas destrueretur, sed st
duntaxat oes pfectiones contentas in gee substiae continere:
dici sortiter deum o esse oem substiam, qa pt dici quod ammodo
deus ois substia eminenter qa ois pfectionis reperitur in singulis
substijs creatis quod in deo non reperiatur.

ob. terra ois una pfectionis dra multiplicitas loci destruit omnitatem substiae &c. 4.us Gradus revocantur ad vivere sine et illigere, alys hoc bosset &c.
d. Chin. deputer Co tnc perdenter Nego.

† Quaestio octaua

De Immensitate seu de Existentia dei in rebus

Nomine immensitatis aliquo illigitur negao loj seu mensurae
cuiuscunque, quo stu infinitudo a nobis supremus explicata est

in Gee pfeois quædam Immensitas. pprie uo sumitr hic pro negaoe hij In Genere præsentiæ. deus uo dr aliqdo psens rebus speciali quodammodo quo alijs rebus non est præsens, sic dr psens In Ecclia p directionem, qa Ecclam spu suo dirigit, in templo per Exoraoem; In cælis p Gloam et maiestatem, in beatis et iustis hoibus p Gloam et Graam. in damnatis per vindictam; in chri dnj huaitate p unionem hypostaticam cum deo, in Creais deniq raalibus obtiue, qa illis solis se præbet cognendum

Dr Etiam Gnaliter psens oibus et sgulis rebus p psentiam seu cognioem, qtenus illas Intuitiue cognoscendo ht in mte sua psentes. 2.° p poam qtenus illas producit et conseruat et cum illis ad agdum concurrit. denique p essentiam qtenus ht suam substiam oibus rebus et locis Intime præsentem. de hac sola posteriore psentia dei In rebus Et locis nobis agendum e.

ob. qd e Inaliq.° p essiam est in eo essialiter, deus a o est essialiter In reb. qd

Id. maj. si sit p essiam illi in quo est, vt maa et soa, Gen. et dria C. si p suam Ipsi essiam vt deus in oibus rebus R.°

Caput Primum

vtrum deus sit in oibus rebus per suam substiam

Propositio

Deus Dum substiam suam psens est oibus rebus et locis.

PPoo est 1.° aduersus quosdm Iudæos, qui vt refert s. hyer. In Caput 66.m Isaiæ super illa verba, cælum sedes mea asserebant deum templo Ierosolymitano concludi, est Etiam vt multis placet aduersus augustinum Eugubinum Enarraoe In spalmum 8.am asserentem deum esse quidem p essiam et substiam in cælo, in alijs uo rebus et locis per virtem et poam dumtaxat, sicut sol p substiam est in suo orbe cælesti, In alijs a rebus p.a sublunarib. per solum virtis suæ Influxum

Probatr a ppoo 1.° Ex script. sacris Iosue 2.° dnus deus vester ipse est deus In cælo sursum et In terra deorsum, spal. 138.° quo ibo a spu tuo et quo a facie tua fugiam, si ascendero in cælum, tu illic ~~est~~ es, si descendero In Infernu ades. Ierem. 23.°

nunquid o cœlum et terram Impleo dicit dñs. sapia j.º spm dñi dnj replevit orbem terrarum. Job 11º Excelsior cœlo est, et q
ob. Ea corpa deus sit Immensa alicui profundior Inferno, et unde cognoscemus. Longior terra
o legar quod sit alicui. Eleni de
altributum dium sit oem fig̃ensura eius. baruch. 3º immensus est et o sit spaem, act.
spheram qm ad extra o obeat
mua. sibi spmier. v.g. ospa apostolorum C. 17º o Longe est ab uno q̃que nostrum, in
spechissimo est Licet o operet.
qo et Immensitas omnis ipso n vivimus, movemur, et sumus.
Eam deus o Coaptat alia 2º Ex symbolo ss. ath. Immensus pater, Immensus filius
obs. Gratis ac reb. Exhibus.
Deo ant. oe attributum immensus spus sus, et tn o hoc immensi, sed unus Immensus
dium oem suam sit spheram
Item Ex Concilio Lateranensi Cap firmiter et alijs passim
spmis o operet si o ponat
sanctus circa quæ debeat Ehers
tula mun. C. si pontifex nº. sit
sua dei et ospa illigantur 3º Ex ss. pp. Cypriano. l. de vanitate Idolorum, dei ipsum
spem hoc oem sua spheram Ss.
bullae concipiatur Creta pontus totus est rotundus. hylario l. 3º de trinitate, nullus fine deo
altri si quidem Exstat. impleor, est, ambrosio l. 3º de spu sto C. 7º dni est Ita omnia
videret ora sua sic sanctificare.
ut tota Capacitate o cogneret implere, hyeron. in Cap. 2um abacuc. cœlos et terras et
et ospa si hapa o conservaret. magia et vastum mundum
Ita mirus Immensitas oem suam sit
spheram Charos nullo Circumscripta spatia spus intus alit, totamque infuso per artus
pondus, at Impta foret, si posset actu
illospatio o illi corrondere! mens agitat molem, et magno se corpore miscet.
Instabij ospa sit sua spheram
Est nil reductat ad extra. qo et mundus vis qui cœlo constat et terra, et cœlorum circuli
Immensitas qm ad extra spe claudit, dei domus et penetrabilis, unde et apostus Confitentur
nulli Charo posito Corrondeat.
Nº. ego qa quod deus aliquid dait In ipso n vivimus movemur Et sumus, aug. l. 7º de
producat o est spheram spheræ civitate dei C. 3º deus ubique totus, nullis Inclusus locis,
quippe o est melius deu operari nullis vinculis alligatus, et nulla pte mutabilis, Implens
ad extra qm o operari. at no
nobili. est deum corrondere cœlum et terram presente poa, o absente nata. Greg. magnus
gratis sum posito qm non
corrondere. nazianz. nysseno, Ter Irenæo, origine bernardo et alijs

4º Ea ptes Ethnicis persuasissimi et platonicis, teste tullio
ob. astley S. pbri cone videtur
deum ad amplitudinem coarctare. in j.a academia, thalete milesio asserente oia ee deorum plena.
d. ant. qui illa st modo quod apud autem, hum heraclito, quem refert aristo l. 3º de pthis
Nec alij, qa ibi operati molem
et influxus agitus huc Inferiora alium C. 10º, dixisse ijs qui adse nolebant Ingredi, quod
eodem et qui stant in cœlo,
et illa d nata mundi pte ss versarentur in casa furnaria, ingrediuntur, qa nec huic loco
Christus et p dnam sui regn. desunt dei immutabiles, et alijs pthis apud clementem alexan-
ne dixit ubi sua plenitudo drinum l. 6º stromatum, et Cyrillum alex. l. 3º et 8º ctra Iulianu.
sui coronat aliud poetæ
Iupiter et quodcunq videt Denique quoe, hum qa deus est Infinitus in ui Gee, qo etiam
Iovis omnia plena.
dum spiam, ac pde nulli certo loco adducitur eius substa tu
qa deus est caa ja et utilissima rerum oium, ac pde, quia et agens
esse spens suo effectui, vel p se vel p sui virtem deus e reb. oib.
spens, o e uo illes spens dum suam illm virtem, sed contactu immedto
suppositi.

go qa soaj spualef et maam rerum corporearu pduit p
Creaolem, nullaq vrte Extrinseca tpm Instrumto obtr ad
Creaolem, et ee oibus sibis pseas
2° qa pfectus ejt pfentem hre substham Cuilibet rej qm alicui
dumtaxat dnato loco, hac pfeo o est deo denegando qui
pfectissimus in oi gee pfectionis

Denique qa ubiq dej et eius substia o dquntr. go
p oi potem suam est in oi re et Loco, vt ipsi fatentr aduersarij
Erit qque in oi re et loco p substham.

Dices deus dr tbm esse In cœlis vel ad summu In qbusda
alijs Locis dnatis p.a In templo, go o est in oibus reb.' et Locis
pum substham

Dgo ant. dr tbm deus est In cœlis vel In templo speciali
quodam modo qa ijs quos supra retulimus uitio tut. quatuor
p.a In cœlis p gloam, in templo per Exoraolem Do. Gualter
dr esse tbm In cœlis aut In templo pum substham psiam
et poam Nego.

Dices 2° o videt deus esse In sordibus, damnatis et
peccatoribus. go &c.

Reo negdo ant, qa deus o magis Inficit sordibus et com
mertio rerum vilissimarum, qm radij solares dum deferuntr
ad sordes, aut qm aa qualis, dum Informat qnq Leprosum
porro hac nullam inde sordem Contrahunt. go multo minus
deus ille, siue cogitet Existere In sordibus siue in dam
natis aut peccatoribus.

Quares jo an immensitas dej, seu psia In oibus rebus et
Locis pum substham st de fide.

Reo tum Clarum esse et apertam tum In scripturis et
Conciliis tum in patribus Citatis, vt eis ad fidem ptinere videatur

Quares 2° quomodo deus st in rebus et Locis.

R. jo deum o ee in Rebus et Locis Circunscriptiue, ita
vt ptes rondeat p ~~ptibus~~ pbus Loci instar corporum, deus
n non tt ptes, sed est spiritussimus et indiuisibilis

Reo 2° deum o esse Cham In loco definitiue Instar ange
lorum et Creaturarum spiritualium, qa quo st In loco definitiue

Dc. Exaug.° de qualibus d'ep
d. ant vt In loco vel alio
Continte qnd corporale (: vt
Continens In contentis, caa in
effectibus, moueng in mobilib.'
et spiritualia in corpeis aa
et straalis In pore Nego.

ob. In pmanbl.' indiuisibile
quit ee dicty In loc.' vt
indiuisibile permanens, qd
d. si sit continuu tmu vt
qa datum
si ptem; si sit tota in tu
vt deus angelus boni aa N.°
qam si indiuisibile o appli
catr ad continuu, et aliq quid
si, sed In rationi dr esse
tangit id pria virtute.

ob. qd e totu alicubi, nil ei?
si pt alicubi; totu e ibi qd &c.
D. maj si totu sit totalitale
commensurate qntati Loci
o est totalitas qntatis, si o est
totalitas Loci: si sit totu
totalitate effix nego. qa
totalitas effix o commensu
ratur totalitati Loci; pro
totalitas Loci est totalitate effix.

deus o e In loc.' vt In loco qa
Locus est dignior rej Locatae, sed o
nulla o aptior qd &c.
go maj locata rerum natura
Locus dej nego.

deus o e Circunscriptiue qa dr
Scripta, coelum sedes mea, et
terra scabellum pedum eius. go
d. mptorie Do sit N.

Et qdem tota in toto loco et tota In sgulis ptibus locis, seu indiuisibiliter, altn naaliter o pount ee Entra locum sibj Commensuratum, id e certum et dnatum; seu o possunt oia Implere loca tam actualia qm poibilia, id est, at uo deus ita est totus in toto loco, et totus in sgulis ptibus locj, vt repleat actu oia loca realia, et poibilia poit replere, sine vlla suj mutaoe, Ex hypotesi quod pducantr Illa loca, vnde dr deus Existere in rebus et locis repletiue, qa replet Intime oia Entia et loca, eaque penetrat vel p oia diffunditur.

Quæres denique qui fierj poit, vt deus qui dr omnia replere, de nouo dicatur psens alicuj rej.

Reo id facile concipi poe, qa vt deus dicatr psens alicuj rej, dt illa res ipsi deo coexistere; cum go multa de nouo pducantur, mirum o est, si deus de nouo fiat illis præsens, o quod ipse aliquid Intrinsecum acquirat, vi cuius illis inexistat, sed qa res illæ de nouo pducuntr a deo Immedioe seu contactu Immediato suppositi, qbus pde o pt non esse psens, alioqui eius immensitas destrueretr, ac pde summa eius psectio.

Caput secundum

vtrum Ex operaoe dej pbetr ipsius præsia in rebus

Et si psia substialis dej In oibus rebus et locis tit certissima et a nullo de fide bene sentiente reuocetr In dubium: tn controuertitr inter thos vtrum recte probetur substiam dej esse per oia diffusam Ex operaoe dej transeunte, censentque nonnullj inter quos scotus, ocam, et Gabriel, alijque deum recte o pbari psentem rebus Et locis Ex eo quod res et loca producat; nisi n, Inquiunt illj, deus raoe Immensitatis suæ esset vbique, et oibus spatijs præsens, nil Impediret quominus posset agere indistans Ex pria uo repetendum est agens aliquod agere Immedte vel immediaoe virtis, qdo per virtem a se diffusam et distam attingit patiens, vel immediatione suppositi, qdo o ttum p virtem suam

sed et p substiam sub suam, ac p suppositum Immedte attingit patiens

Propositio

Operaõ dej transiens et Extrinseca est medium sufficiens et efficax de se ad pbandam Existiam dej in oibus rebus et locis adeo pductis, seu quod idem est recte colligitr deus præsens alicubi sdum substiam Eoquod ibi operetr.

Pbo videtr certa apud eos qui negant deum esse In spatijs vltramundanis, sed tum in rebus et locis, in qbus operatr, si a o operaretr transeunter in eorum sentia deus nullibi eet seu in nullo loco; item admittitr ppositio, a majorj pte eorum qui admittunt spatia vltramundana, et vere deum in illis Existentem sdum substiam, qtenus si p Impossibile deus o esset Immensus, seu in oi re et loco psens p substiam virte Immensitatis suæ, esset tn psens rebus et locis sdum substiam suam, hoc ipso quod in illis rebus et locis operaretr transeunter.

Pbr cio jo Ex script. sacris Iam citatis Cap. pdenti, spal. 138.° si ascendero In Cœlum, tu illic es, si assumpsero pennas meas diluculo et habitauero In Extremis maris, Etenim illuc manus tua deducet me, vbi verba illa, Etenim illuc manus tua deducet me, scant operaoem dej esse signum vnde cognoscit possit existia dej in rebus et locis.

Pbr Etiam Ex philone Iudæo qui libro de Confusione Linguarũ dicit deum oia Implere o Contentum sed Continentem, deum, inquit ille, oia Continere nil aliud est qm sua operaoe Cuncta pducere, Conseruare et fouere; item Ex ss. patribus cũ philone idem prorsus asserentibus, hylario In spalmum 124.um et l. j.° de trinitate; aug. l. j.° Confessionum Cap. 3.°, Isidoro l. j.° de summo bono Cap. 12.°, anselmo in monologio Cap. 24.°, qa aliqd sine essia dia neque vsqm neque vnqm est, necesse est illam esse vbique et sper

Pbr deneq raoe allata superiori Capite ad pbandam Existiam dej in reb. et locis, caa nrio Coniuncta est cum suo patiente, nisi n

illud attingit ? pt in illud ẽ fluere, vel q̃m in illud producere
sed deus operatur et conseruat quidquid est in oi re creata in hinc
qo ex dei operatione circa res creatas, recte colligit eius coniuncho
cum illis rebus, ut pde ptia in illis. porro coniunctionem illam
cum creatis esse ? posse nisi suum subsistiam et suppositum praeter
contactum virtus sic ptes. id cuius virtus et subsistia seu suppositu
est unum et idem, si alicubi virtutem sit seu potiam suam, ibi nino
sit aque subsistiam et suppositum, ut per se patet, sed virtus dei
et eius subsistia seu suppositum, o dquntr vr, ut dictum est supra
qo cum deus sit in oibus rebus per virtutem suam et potentiam
qa illas operatur erit aque in illis suum subsistiam. adde praeterea
esse de ratione entis pfectissimi ut non agat ulm per virtutem
a se distantem, ne videatur ab illa in agendo dependere, vel saltem ea
indigere, sed per suam subsistiam attingat effectum, qo ut censeatur
tre plenissimum dominium in rem a se producendam.

obiectiones

1 **Possunt** agentia creata agere in distans p̃ solem et stellas
ob ignis inferni agit in damnatos et maiere positos ibi
tinibus et magis infantum qo multo magis pt deus agere in distans. qa dei potentia longe
dum capimi quam accipiunt maior est virtus creata
hunc a o ptagitur in cap
Concesso ant. nego cqs, et rao disparitatis est qd solis est et
D. min. o est mio p̃ virtutem p̃ se aliendum n. aliorum agentium creatorum virtus ab eorum subsistia dquntr
virtus p̃ se aliendum n. Nam ignis inferni cum unde minus o est, si alicubi virtutem habeant a se diffusam
gatur damnatos in aere positis, electis tinibus qm operentur, ubi tm non sint ptia suum subsistiam, ad uero
Existens in celo, baptizatorum virtutis dei ab eius essentia o dquntr, qa tm ubi operatur, ibi est
aere p̃ tiporum dei. presentia rae virtutis ibi aque ptens est deus rae subsistiae et suppositi

2 **Sola** agentia creata possidant mtio coniungi cum patiente
ut circa illud operentur, qa cum sint virtutis finitae, non possunt
agere ubi non sit, deus autem est infinitus qo non indiget
coniunctione cum patiente ut circa illud operetur, ut pde potest
agere in distans, sicut ex eius operatione o recte colligitur deum esse
ubique.

Nego ant. ut n iam supra observatum est coniunctio agtis
cum patiente mtia est de aliquid operandum in patiente non
patiens aut ab agte recipit, nisi p aliquem influxum agens patienti
coniungatur huius tio contactus necessitas inducatur, quod ubi

agens per suam substiam presens esse non pt patienti. Illud
attingit per suam virtem, itaque finitudo seu limitio patientis
hoc duo item praestat, p. quod agens finitum o potest esse ubique
substiam presens nisi certo alicui et dnato loco, cum est qd hꝫ
spiraram activitatis, unde quo major est eius virtus, eo longius
protendit, si no infinita sit virtus alicui? agns, ad oe spatium
se extendere, neque qa pt cuilibet patienti coniungi; pt ergo
quidlibet operari.

3 an tempus deus crearet mundu, o erat presens spatio in quo ima
ginamur deum condidisse. qa pt operari ubi o est presens

Dab ant. Nꝰ eqs qa licet deus o fuisset presens illi intervallo in quo mundu
creauit, in eoipso qubsupponit agere, et effectus rei qm produceret, ob. p duct. intendit priam dei
neque admittit eam ab ijs qui negant priam dei in spatijs imaginarijs

4 Vt deus extenseatr agere sive intra sive circa creaas, sufficit presse
ꝑ illas exteriis attingat vim substiæ, sic n ignis intra substiam
ligni formam ignis excitat, etsi lignum exterius tamen
attingat. qa deus o est nrio vie sua substiæ intra ref oes

Nego ant. et ad similitudinem de igne patetam, no oppari
tam est quod ignis exterius quidem vie substiæ ligni attin
gendo virtem suam diffundit intra lignum, qua virtus ignis
cum dquatr ab ipsius substia, pt intra lignum repereri ubi
tm o est ignis substia, cum ad virtus dei ref oes tantum
permanat ita et eius substia, qa virtus dei ab eius substantia
o dquitr.

Caput Tertium

Utrum operatio dei ad extra sit rao a jori astruendæ Existentiæ dei in rebus

Constat Ex dictis supra deum operari o poe, nisi sit
aut fiat presens suum substiam rei et spatio in quo rem
potuit, seu recte sequi deum esse ptem alicubi suum substiam
ex eoqd ibi operetr. Jam quaritr utrum ꝑ operationem constitu
atur deus psens alicubi, ita ut si ibi o operaretr, ibi non esset
psens, an no sicut in creatis prius est et concipitr ref psens

d. o Requir, ut vt agens sit
in patiente rei in qm dat. vg.
agentis virtus substia ꝫ est ubique
Calefactio, qa pt agere deus
ubi non est.
d. ant. agens creatum et
finitum Ci. Dicitur et infinite
quoniam finita est et sic compe
tit ipsum pt agere, ubi o e, dei
tia substia cum illimitata sit
et infinite extensa, virtualiter
pt agere ubi o e substialiter
presens, presum cui virtus dei o
quatur ab ei? substia.

d. rao de actus coexistentiæ, qua
deus sit ad rem productam cd. rao
nego.

ob. volens o nario presse e rei
volitæ sed deus volendo potuit
regi creatus qa tc.

d. maj. qdo res volita praesup
ponit volitionem vel actum ab ea
o dependet vel sit vel conferretr,
sed volitio dei nec est nec fuit nec erit creata a tolle dia nego.

alicubi qm ibi operetr, ita similiter debeat concipi substia dej diffusa et veluti expansa prius qm operetr ad extra

Prima Propositio

Si p psiam dej in rebus illigatr illa relao et habitudo raois qm deus cogitatur hre ad res et loca qbus coexistit seu illigatr passiua veluti dej continentia a rebus et locis hoc sstu operao transiens dej est rao a priori cur deus in reb. et locis existat

Pbr facile ista ppoo nil pt alteri coexistere et ab illo coexistente veluti contineri, quin existat et illud alterum, nam coexistentia est ~~eorum~~ duorum existia, sed res et loca non existunt nisi depdter ab operaoe dej transeunte. go operatio dej transiens et extrinseca, est rao a priori cur deus coexistit rebus et locis, ab ijsque veluti continetur

Secunda PPoo

Operao dej ad extra o est spler logdo rao a jori propter qm ponatr deus in spatio, sed habet deus suam substantiam pstem spatijs indepdter ab operaoe dej transeunte et extrinseca

Probr ppoo. tum qa psia dej seu ipsius existia in spatio est quid absolutum et indepdens a coexistia cuiusuis rej creatae sicut et vbi seu psia creaae est aliquid absolutum, quaecunque a deo coiunt pcise ex eo quod operatr ad extra ipsi competunt ttm relatiue, sea p rum ad creaas, tum qa, sicut esse spler sdum substiam dquitr ab operarj, ita esse in re aut loco p substiam dquitr ab esse in re aut spatio p poam aut operaoem, cum ergo deus sit qdem in rebus per poam vi operaois, in ijsdem rebus erit sdum substiam, alia raoe qm per operaoem, xpe per virtualem suam extensionem, tum qa sicut prius est esse spler qm operari spler, ita prius est esse alicubi qm operari alicubj, vt n se ht esse spler ad operari spler, ita esse sdum quid ad operarj sdum quid, go p operaoem transeuntem et extrinsecam pbr ttm a posteriori o uo a jori deum in rebus et spatijs existere.

Adde raoes quas afferunt aduersarij, pbare ttm jam nram ppooem, de qua nulla est difficultas, at hanc uo posteriore

nullatenus Infirmare

Dices deus et quæcunq substia spiritalis est in Loco per operaoem transeuntem, ita vt nisi operetr in aliqua re aut Loco illi rei aut Loco non sit psens. go operao dei ad Extra est rao a jori, qua pbr deum In rebus Existere. Pbr antecedens vt cpora st In Loco p Contactum qtitatiuum, ita substantiæ spiritales st In Loco p Contactum virtis, qa non tnt qtitatem molis, sed Contactus virtis est operao, nam virtus et potentia actiua idem st, go nisi deus operetr transeunter et Extrinsece nullibi est psens, ac pde prius est deum operari ad Extra qm ee alicubi pstem

Nego ant. ad Cui? pbaoem Reo Contactum p quem substiæ spiritales st psentes alicui rei vel Loco, non dici Contactum virtis, qsi sit operao pcedens ab aliqua virte ~~sea~~ et poa ugdi, sed qa virtem tnt id est æquiualet Contactui qtitatiuo Corporum: quocirca nil obstat quominus substia spiritalis, ac pde deus ipse vi solius substiæ virtualiter Extensæ id est qa rondet toti Loco et sgulis ptibus Loci, qmqm In Entitate Indiuisibilis psens sit rebus et Locis, etsi nulla raoe in ijs operetr. Et certe si p ablutam suam poam deus relinqueret aam raalem in cpore ipsamque priuaret oi prorsus operaoe Circa cpus, o desineret aa raalis, dici psens cpori In quo nil operaretr transeunter go a pari Licet deus nil in spatijs transeunter operaretr, in illis tn vere Existeret.

Caput Quartum

vtrum deus sit extra mundu

Sensus Capitis est vtrum deus ita sit in toto mundo id est in rebus oibus et Locis a se productis sdum substiam psens, vt includatr et Contineatr mundo, an potius debeat dici Extra mundum Existere.

Propositio

Deus ita est in toto mundo vt ab eo o Contineatr, o includatr neque Circumscribatr, Imo est qque Extra mundum.

Pbr ppoo jo Ex scripturis sacris, 3i Regum Cap. 8o si

ℓ coeli cœlorum te capere non possunt, qto magis domus hæc,
Job 11.° excelsior es cælo et profundior Inferno, Job 22.° nonne
cogitas quod deus Excelsior sit et supra stellarum verticem
sublimet, Isaiæ 40.° baruch 3.° magnus est et o sit finem
Excelsus et Immensus.

2.° Exss. pp. Dionysio l. de divinis nomb. cap. 9.° superem
magnitudinem Condicit et supra Expanditur. origine Libro 7.°
contra celsum, deus oi loco est pstantior, vt compleetens in se
omnia, cum ipsum nil possit capere. athan. in Epsta synodi
nycæna, affirmante deum Inorbus esse pdum suum bonitatem
et potestatem Extra oia no pdum suam natam. Greg. nazian.
orbe 2.a de stna, hylario l. 3.° de trinitate deus inest orbus
oibus Interior, et excedit Exterior, basilio hom. 17.° in illud
Joan. 1.° In ppio Erat verbum ℓ o ait nec pater, nec filius,
nec spus sanctus sit in aliquo loco circumscripto, totum
quodcunque potueris et spu tuo penetraueris deo plenum est. Isidoro
Extra mundu. nisi qa mutaret ad motu mundi. alias potius
Extra: o mutaret tri. pso o qd. l. 19.° C. 2.° immensus dia magnitudinis ista est vt illiganus
Ext pri. o mutatr pna dei. Ess deum Intra oia, o Inclusum, Extra oia, sed o Exclusum. Gregorio
Extendat in plures essus. qo nec
deus mutaret. Ess extendi ecclus magno in Eccl., vt iudicaret deus omnipotens Inferiorem et superiore
ad nona hora.
N. qs vao dpp. qd pna non oibus se esse, cælum sibi sedem esse pertribuit; vt no offenderet
mutatur e qa tali recipit in se oia circundare, asserit se cælum mchrj palmo, et terram
passo esse tota mutab recipit pugillo concludere, ipse Interior est et Exterior, superior et inferior
tm pass. et Eam achoren non egendo superior, portando Inferior, replendo Interior, circumdando
libi. Denth. at pna. al Exlestis achalis o in passo sed in ipso oste et subito tota recipit. sed Exterior; denique s.to aug. l. 4.° de Ciuitate dei cap. 9.° et alijs
tm Eam agenssensibus deabsicat
vella adueniente mutabet. Vlandis posteriore asto capitis sequentis
pb. illes et volui o mutante Ess. Cor denique vaoe si deus o esset Extra mundum, sed potius illo
ad plura Extendante qo nec Immensus
N.o qs vao dpp. est quod vocis laudaretur, circumdaret vel Eam circumsiberet, o haberet
mus illum et volutem Extensus
vaoe actus deorsum ab oculo pfiam Infinitam, sequeo esset immensus. qd ita occupat locum
chisti et Indrati, unde non finitum vt o sit Extra illum, pfiam vt sito tali loco Commen-
mutantur dum Extenditur
ad alia obta qa se cognibile suratum, ac pde dumtaxat finitam. at no mundus totus, qtus
est obtum illus et se amabile
est obtum volui. at no si Intelligi est, finitus est, ac pde Cumdeasset in oi Gee ac eam pna
actualis dei o esset Extra
mundum, esset limitata Ess Infinitus, o est ita in mundo, vt o sit Extra mundum.
finita, 2.° vt. plus pateret qm mun

Cæterum hæc ppo vt iacet et vt Explicata est, admittitur

ab oibus this, tum ab ijs qui affirmant deum esse Extra mundum et vltra in spatijs qbusdam Infinitis, quae vulgo dntr Imaginaria, tum Etiam ab ijs qui negant talia spatia Existere aut deum illis esse psntem, itaq In jori opinione, parla, Extra, sumitr positiue, ita vt deum ee Extra mundum, idem sit ac deum esse pntem alibi qm in mundo. In posteriore uo sentia parla, Extra, sumitr ttm neg. quo ssu deus est Extra mundu o qd heat pntiam alibi qm in mundo, sed qa mundo non circunscribitur, qsi o poet ee alibi, pa si alium mundum pduceret, esset in illo, ac pde qa pt mundos Infinitos pducere pt etiam esse in mundis Infinitis vel simul vel successiue, et sic ht psiam Infinitam neg., id est quae nullo loco fito et dnato addur.

Iam superest Examinandu quonam Ex illis duobus modis sit Extra mundum, an positiue, et in spatijs qbusdam Extra mundum, an uo ttm neg. ita vt mundo o Contineatr aut includatr seu dnetr, hanc difficultatem seqti Capite examinabim.

Caput Quintum.

Vtrum Deus p suam immensitatem sit in spatijs imaginarijs, seu vltramundanis

Triplex est thorum sentia. alij n admittunt spatia imaginaria, negant tn deum Existere aut Extitisse ante mundj Creaoem In illis; alij negant spatia illa ee admittenda extra mundum, et deum in illis ee Existentem; haec opinio tribuitr S. bonauenturae, scoto, durando, S.to thom. et ei. discipulis qm plurimis, alij deniq vtrumq: affirmant tum illa spatia esse admittenda, tum eam deum in illis Existere quodammodo. hanc sequuntr opinionem Ioan. major, Caietanus, richardus et alij, vt autem in hac quaestione ordine procedam. et tollatr ois Confusio, sit.

Artus Primus

Vtrum sint admittenda spatia vltramundana seu imaginaria.

Spatium imaginarium a vacuo pprie dicto seu priuatiuo dgtr nam vacuum pprie dr Illud spatium, qd concipim. priuatu cpore quo antea replebatr, illudque spatium continetr intra latera cporis ambientis, pa si spatium qd est inter cœlum et terram per dei poam quolibet corpore priuaretr, ita vt cœlum et terra conseruarentr in eadem distia, qm hnt inter se, et cætera annihilarentr pa aër medius, spatium illud appellaretr vacuu: spatium uo vltramundanum nullo circumscribitur corpore sed extra et vltra mundum in infinitum vsque protensum cogitatr

Itaque noe spatij imaginarij illigitr quædm intercapedo negatiua replebilis p corpus, seu quæ hrt o repugniam replebilitatis. dr 1o intercapedo vt poit sdum oes dimensiones licet negatiuas rondere qtitati cporum in tali spatio locandorum. seu illis commensurari. dr 2o hre o repugniam replebilitatis vt illigatur non repugnare, quominus deus in illa intercapedine pducat cpora p quæ repleatr hæc intercapedo. dr denique replebilitatis, o a repletionis, vt illigatr spatium imaginariu sdum suam essiam spectatum, adhuc remanere dum repletr cpore qa licet sit repletum, pt tn dici replebile seu hre non repugniam replebilitatis, qm confirmat potius qm destruat actualis repletio, qa npe actus supponit poam.

Iam quæritr vtrum spatiu imaginarium sic expositu sit admittendum seu existat aliquo modo. cum uo duplex sit existia, alia realis et positiua seu ~~im~~ pprie dicta, alia impprie nec realis quo ssu dr aliquid existere, qdo o est merum figmentum, sed existit indepdter ab vlla mtis operaoe, de vtraq existia agendu est ru spatij imaginarij.

Prima Ppoo

Spatium imaginarium o est reale et positiuum.

Pbr ppoo qa illud spatium vel esset deus vel creaa, o qdem deus vt p se pat. nam deus dr in illo spatio, tqm in aliqo a se disto existere et mundum condidisse. o etiam est creaa, tum qa quælib. creaa mundo clauditr. spatiu uo illud est vltramundanu, tu qa qui illud admittunt

spatiu, supponunt illud ab æterno. nulla a creaa est ab æterno.

Secunda Loo

Spatium imaginarium seu intercapedo neg.a hns o repugniam vt repleatr p cpus Existit Impprie, sed tn nemine cogitante.

Pbr 1o auth. ss. pp. arlo seqti dicendorum, qui deum asserunt in qlusdm spatijs Extra cœlos et vltra mundum positis, supponunt aliquo modo Edj spatia Existere.

Pbr deinde raoe sum qa. id vnde desumitur Loci Realis Immobilitas debet esse citra mtis operam, sed Ex spatio imaginario Iuxta Communem philosophorum sententiam Loci Realis Immobilitas desumitr, go spatium Imaginariu Existit citra mtis operam.

Major pbr qa Locus citra mtis operu e immobilis go illud e etiam citra mtis operam, vnde desumitur Loci immobilitas

Minor ccc qmqm supponi poet Exptna, Pbr tn qa in Loco duo possunt considerari, npe superficies realis Extrinseca Locato illudque ambiens, siue illa sit Concaua siue Conuexa, 2o spatiu imaginarium, quod Cogitamus Intime penetrari p cpus Locatum vel Cuius spatij imaginarij superficiej imaginariæ rondet superficies realis cporis ambientis, ita vt imaginariam quandm superficiem penetret et repleat superficies illa realis cporis ambientis, sed Ex reali superficie Corporis ambientis non desumitr Loci immobilitas, hac n sublata et altera succedente cpus Locatu pt Immotum remanere, sicque sper Eundem Locum Retinere, item si cpus Locatum moueatr et simul cum illo p accidens superficies cporis ambientis, dicetr tn Locum mutasse illud cpus etsi Eandem Retinuerit superficiem ambientem, go Ex solo spatio imaginario siue vt repleto, siue vt p aliqm sui imaginaria superficie rondente reali superficiej cporis ambientis dr Locus immobilis, acpde a 1o ad vlmum, cum Locus sit Immobilis raoe spatij imaginarij, et sit Immobilis citra mtis operam, Erit spatiu imaginarium citra mtis operam, npe spatium illud quod mundo repletur Et siliter vltra mundanum quod est Eiusdem Condicois cum spatio imaginario quod supponitr repleri p cpora

Nec obstat, quod aliqui dicunt immobilitatem Loci repeti ab eadem vel aequali distantia a polis mundi, nam posset corpus immotum, ac pote Retinens eundem Locum per absolutam dei potentiam magis vel minus distare a polis mundi, si nempe vel mundum dilataret vel coarctaret, sive inter polos mundi et predictum corpus Locatum poneret vel substraheret aliquod corpus medium, sicque poneret mundi polos in alio ut ita dicam Loco, sive illos appropinquando sive ulterius removendo.

Nec etiam obstat quod aliqui desumunt Immobilitate Loci ab Immensitatis divinae partibus virtualibus, ita ut toties eundem censeatur Locum servare aliquod corpus, quoties ijsdem partibus virtualibus divinae Immensitatis correspondebit, hoc inquam non obstat 1.o quia ab authoribus illius sententiae nullo modo potest Explicari, quid sint illae partes virtuales immensitatis divinae, vel non per illas intelligitur virtus seu potentia dei, quatenus potest aliqua Loca realia producere cum ad potentia dei hoc ipsa sit indifferens ad hunc vel illum Locum quia potest hunc et ~~illu~~ alium Locum producere, ergo Erit quod dicatur aliquod corpus Eundem Locum Retinere, quia Rondet parti virtuali divinae Immensitatis, id est omnipotentiae dei, quae producit aut producere potest aliquod corpus, alioqui sicut corpus ~~sicut~~ Loco dnato est addictum, ita omnipotentia dei divina, hunc solum dnatum Locum posset producere aut certe corpus Locatum ergo potius occuparet hunc quam alterum Locum.

Vel per partes virtuales divinae Immensitatis illigitur substantia dei quatenus virtualiter divisibilis et Extensa, id est quatenus Rondet seu Coextenditur spatio divisibili, sicque potius Explicatur et probatur virtualis Extensio divinae substantiae per divisibilitatem Loci vel corporis cui praesens est substantia dei, quam Explicetur Extensio Loci vel corporis, ac pote Eiusdem Loci immobilitas per ordinem ad partes virtuales divinae immensitatis, idque potest Ex eo solo Constare quod deus dr esse in mundo et spatio tamquam in Loco; mundus vero vel spatium non dr esse in deo tamquam in Loco, deinde vero partes illae virtuales immensitatis divinae non Excludunt spatium imaginarium, imo potius astruunt, quia ~~ad~~ non admittuntur istae partes virtuales, nisi quia

immensitas dia coexistit seu coextenditur spatio diuisibili, ac pde si ex ptibus virtualibus diae Immensitatis desumitur Immobilitas Loci, ab ipso qque imaginario spatio repeti poterit, qa illi spao o minus qm loco reali et positiuo possunt corrondere partes virtuales diae Immensitatis.

2.o pbatur ppoo qa si aliquis mundus pduceretur, isti o ctiguus distaret ab hoc pnti mundo in quo viuimus, alioqui si non distaret vel illum penetraret, vel saltem contingeret quod est contra hypotesim, sed nulla ratione concipi pt vnus mundus ab altero distare, quin saltem concipiatur medium aliqd interiacere, eo modo quo distarent duo illi mundi. cum go citra mhs operam distaret vnus mundus ab altero In praefata hypotesi, esset qque inter illos citra mhs operam aliquod medium, quod o est aliud a spatio imaginario.

3.o pbr quia, vt se habet possibilitas rerum creabilium, ad actualem earum creationem, Ita spatium Imaginarium ad corpus per quod potest repleri, sed ita res possibiles existunt, vt nec positiuam nec pure Imaginariam habeant existentiam, sed saltem Impprie dictam quae consistit In eo quod habeant o repugniam ad existendum positiue. go et spatium imaginarium citra mhs operam ht o repugniam vt possit repleri per corpus. siqdem sicut o destruitur creae possibilitas p eius actuale creaoem, imo astruitur, ita nec replebilitas neqa spatij Imaginarij, replebitur p repleoem actualem.

adde in pbaoem huius ppoois argta qbus dej existiam In spatijs imaginarijs Infra astruemus, recte n seqr deus In spatijs imaginarijs. go st spatia Imaginaria, qmuis In quadam opinione thorum recte o sequatur deum esse in spatijs imaginarijs, Ex eo quod sint talia spatia.

hinc sequitur spatium Imaginarium non appellari Imaginarium, qsi sit oio fictitium, sed imaginarium appellari eo quod ppter Imbecillitatem Illectus nri, qui o pt negationes concipere tanqm negaoes, concipim illud spatiu vltramundanum Instar spatij realis et positiuj, o secus ac si trinam quantitatis dimensionem, veram seu realem et positiuam Includeret.

Obiectiones

1 Spatium imaginarium dt ee Extensu ut poit Extensa ipora recipere seu p illa repleri, sed si spatium Imaginarium est Extensum o pt constitui p negaoem, p qm tn dt constitui, qa o ht realem qtitatem sed tm negatiuam. go o datr spatiu imaginarium. major est Euidens dt n esse pportio inter recipiens et receptum, replebile et Repletiuum. quod uo spatiu o poit constitui p negaoem pbr spatium est de Gee qtitatis negao a est de gre qlitatis, sed qualitas nec ptinet ad qtitatem nec pt eam constituere. go spatium imaginariu In ratione spatij o constituitr p qtitatem negam seu p negaoem replebilitatis, quae ppterea in ipsis tnis inuoluit contradioem.

Concessa maj. illecta de sola Extensione negatiua dgo min si spatium est Extensum Extensione positiua p qtitatem Realem non constituitr per negaoem Cdo. si uo est Extensum p qtitatem negam non constituitr per negaoem nego. ad pbaoem uo minoris dico a negaoem Indiuisibilitatis o esse de Genere qtit qualitatis; quocirca o video quid fieri possit ut negao qua negao est dici possit qlitas nisi forte qa ubi agunt dialectici de qtitate et qlitate ppositionum dicunt affirmaoem et negaoem esse qualitates ppositionum, quam uo Extra ppositum et ad rem minime faciat Cdj qualitas, cuius per se notum est.

2 Qtitas negatiua non est quantitas aut Extensio, imo potius est negao Extensionis, go spatium Imaginarium, qa supponitr esse negatiuum nullo modo est spatium

Nego antdns sicut n nigredo negatiua quae est In tenebris non est negao nigredinis, Imo potius est negao eius qd opponitr Nigredini pa negao lucis et colorum saltem apparentium. ita qtitas negatiua o est negao quantitatis, sed potius est negatio eius, quod opponitur qtitati, npe est negao Indiuisibilitatis

3 Non datr negao negationi opposita, sed In praefata non repugnia Replebilitatis per quam constituitr spatiu Imaginarium, duae st negaoes, quarum una alteri opponitr, nam repugnia est negao, o repugnia uo est negatio Repugnantiae go Citra mtis operam o datr negao ~~negao~~ repugniae replebilitatis, nec pde Citra mtis operam datr spatium Imaginarium.

R 1o ad min. Repugniam non sper esse negaoem ut pote quae aliquando In Entis positiuis reperitr, imo et illa quodammodo

constituit, sic frigus vt fora quædm positiua tt repugniam cum calore, ac pde ablute Logdo repugnia o est negao

R. 2° negdo maj. nam in re mere possibili reperiuntr duæ sites negaoes, npe non repugnia ad existendum. go pariter in spatio vltra mundano poterit esse o repugnia Replebilitatis.

4 Sicut repugnat duas spees substarum realium in vna coalescere pa montem et aurum vt fiat mons aureus, Ita repugnat duas spees negaoem aliquid vnum constituere, sed negao indiuisibilitatis et negao repugniæ replebilitatis st duæ spees ng negaoum, go non pount constituere vnicum Ens Etiam negatiuum.

D go sequelam maj. sicut duæ spees substarum realium pa montis et auri, st disparatæ, et sibi quodammodo opponuntr prout o existunt In reru naa neque ad se Inuice ordinantr tqm ptes alicui totius, ita et duæ negaoes quæ sibi opponuntr nec st veluti ptes alicuius totius Entis negatiuj cdo secus N° at uo negao Indiuisibilitatis et negao repugniæ replebilitatis sibi Inuicem o opponuntr, sicut nec Ipsa qtitas loci realis et illius replebilitas opponuntr. Imo sicut loci replebilitas est Eiusdem quoddam complementum vel constitutiuum sic replebilitas negatiua est quædam Ratio constitutiua loci negatiuj p qm quod erat ad se ordinatum Ratione quantitatis, constituitur In ordine ad aliud npe ad corpus locandum. sicut go In loco duo st et qtitas quæ coexistit cpori locato, et replebilitas p cpus locatu, quæ soli loco cpetit, ita in spatio Imaginario hæc duo pportione seruata, cderari pount, tqm spatij negi partialia constitutiua

5 Inter negaoes illæ ltm existunt existia Impprie dicta, quæ Reperiuntr In aliqa re positiua, et p cgns st proxima Entium raois fdamta, sed Intercapede nega et o repugnia replebilitatis In nulla re positiua existunt. go neqdem Impprie existunt illæ negaoes, nec pde spatium imaginarium.

Nego ablute maj. nam nemine cogitante datr In re poibili o repugnia ad existendum, quæ tn o est In aliqa re positiua, go o est nrium vt negao repugniæ Replebilitatis quæ constituit spatium Imaginarium dicatr Impprie existere, o est ingm narium vt sit In aliqa re positiua.

Rondent uo alij pdictam o repugniam replebilitatis, qa dicit ordinem ad corpus, p quod possit Repleri Impprie existere, o qsi existat in aliquo subiecto positiuo, sed qa tendit ad tnum

aliquem positivum, npe ad cpus per quod possit Replerj

6 Vt sit tt o repugnia rej possibilis ad Existam actualem, ita et o repugnia replebilitatis p cpus ad idem cpus quo pt Replerj, sed non Repugnantia rej possibilis est ipsa rej quæ pt Existere. go o repugnia replebilitatis p corpus est ipsa Corpus, qd pt Replere spatium, ac pde nullum est spatium distinctum a cporibus, in quo poni queant Corpora.

Rondeo ad maj. in eo Coire rem possibilem cum Intercapedine negª, quod vtraque Constituatr per non repugnian set in prdcª id est citra mtis operam Existat, In hoc a diuint o Repugnia rej possibilis, et o repugnia quæ est In spatio imaginario vt ja fit ad o existendum, a neo fit Replebilitatis seu ad Repletionis, cum go vox illa, replebilitas. sicut aliqua ordinem replebilis ad repletivum, nec possit idem seipsum Replere, hinc fit vt dguatr o repugnia replebilitatis a cpore Repletivo, sicut Locus a locato dguit, quod Econtra non Repugnia rej possibilis ad Existendum, sit res ipsa possibilis quæ aligdo forsan Existet.

7 Si darentr spatia Imaginaria illa essent Infinita, sed præter deum nil est Infinitum. go o dantr illa spatia.

Conc. maj. dgo min. præter deum nil est Infinitum actu et positive loo, Cnam forte pt aliquod Infinitum posse a deo: nil no est Infinitum præter deum In hac Enbs Negativis N.e admittentr n Coiter Infinita Creata possibilia.

8 Si sit Infinita spatia Imaginaria. go dato Etiam tempus imaginarium quod sit æternum, sed hoc est Impossibile, nam quod sit esse fluens et successivum, o pt esse ab æterno, vt pote quod debeat dum ptes priores et posteriores aliæ post alias fluere

Data legata maj. nego min. Licet a tpus verum et reale o fit ab æterno In sicut æternitas dei a nobis o apprehenditr nisi p ordinem ad tempus reale, npe ad ptes priores et posteriores præteriti partis et futuri tporis, quibus data finul et indivisibilis æternitas dei Coexistit, ita eadem æternitas ante mundi creacionem remine Etiam Cogitante, videtr Coexistere tpori Imaginario sive durationi negativæ citra mtis operam pariter Existenti.

9 Potest Immobilitas Loci sufficienter repeti Ex superficie ambiente nullo admisso spatio Imaginario Etiam secta mtem ptri-

L. 1o de naali osculta̅oe pt illa superficies dupler considerari etiam ut continens et ambiens aliqd cpus locatum: si n̄ illa superficies moueatr, tunc in ea cpus erit tqm vase, si uo supponatr o mouerj et reuera qdiu non mouetr, in ea continetr corpus tqm in loco, sicque o est opus spatio imaginario ad explicandam naam locj, quae praterea ex philosopho constituj non pt in aliqo spatio, sed in solâ superficie corporis ambientis.

Respondeo immobilitatem loci nullatenus repeti posse ex sola superficie corporis ambientis, sed ut antea dictum est ex aliquo prorsus immobilj, nempe ex solo spatio imaginario, quod est penitus immobile. ad authoritate uero ptri dico superficiem ex eius mente posse quidem duobus modis considerarj, ita ut quia videtur instar vasis corpus locatum continere, vas autem aliud est mobile aliud immobile ex philosopho, sed quatenus mobile vas illud ex philosopho non est locus, verum quatenus illud est immobile, inde sit ut quia locus ~~spliciter~~ ~~simpliciter~~ semper idem manet immotus —

Etsi moueantr caetera, superficies corporis ambientis, quae licet actu interdum o moueatr, qa tn mouerj pt o potest sola constituere locum immobilem, sicque cum immobilitas locj repetatr dumtaxat ex spatio imaginario, et talis immobilitas sit citra mtis operam nisi dicamus locum esse dumtaxat immobilem, qa immobilis cogitatr, quod est absdum, est qque spatium imaginarium nemine cogitante.

Ad id uo quod dicit ptrus locum o posse consistere in spatio aut interuallo excludit tm ptrus spatium reale ac positiuum cum n̄ locatum debeat locum replere seu penetrare nec possint cpora se mutuo penetrare, o pt consistere naa loci in spatio realj et positiuo, sed ttum in spatio imaginario seu negatiuo qd sdum oes suas dimensiones peruadj pt et penetrari a cpore realj

+ Artus secundus

utrum deus sit ita extra mundu̅,
ut aliqo modo sit in spatijs imaginarijs.

qui negant dari spatia imaginaria uno ore negant deum

in illis Existere, Inter eos tñ qui admittunt spãa imaginaria quidam. nlominus negant deum in illis. sit ita tra.

Propositio

Deus ratione suæ Immensitatis est Extra mundum in spatijs imaginarijs seu negativis.

Pbr 1° Ex script. Jac. Citatis Cap. 4° hui? quæris, ipse Isaiæ 4° Baruch. 3°, 3i regum 8°, Job ij° mtæ tñ Job. 22° annor Cogitas quod deus Excelsior Cælo sit et supra stellarũ verticem sublimatus.

Pbr 2° Ex ss. pp. Citatis Cap. 4° hui? quæris, quos affirmantes deum esse Extra mundum dumtaxat sed Eham Extra mundũ hum Ex alijs Eham patribus Insinuantibus et stantibus quod eum dr deus esse Extra mundum, illa particula, Extra, dr hunc positive, sic dyon. L. de divinis noibus Cap. 5° ait deum esse in mundo licet mundum, supra mundum, supra cælum, ita hyer. In Cap. 66. mi Isaiæ In hæc verba, cælum sedes mea, Exponit ut sicut qui sedet ita est In sede, ut in supra sed non Extet; Ita deus sit In rebus cibus, ut sit supra et Extra ois. sic pariter Eundem Locum Explicat S. Cyrillus hyerosolymitan. Catheciſi 6ta Ex hac a filiis dei a patribus allata Constat partem, Extra, In hac ppõe, deus est Extra mundum, non tñ negr sed Eham positive intelligendam esse. S.tus tio august. clare dicit dari spatia Extra ultra cælos in qbus deus Existat ac põe negativa et Imaginaria, nam L. ii° de civit. dei Cap. 6°, quis agat adversus quosdam ptos qui asserebant mundã esse ab æterno pductum, qa concipere non poterant quomodo deus otiosus fuisset p Infinita spora, quæ ab æternitate vsque ad mundi Creatõem effluxerant, quibus ingm eos Impugnet aug. a simili, o esse cur miremur deum ab æterno o potuisse mundum, potius qm mirari debeant deum nil moduisse Extra mundum in illis spatijs ultra mundanis, quæ fingebat eos esse ultro admissuros, In ibi sic Loquitr august. ut tñ videatr ex mte ppria asserere spatia quædam inania seu nullo corpore Repleta ultra mundum. an forte Inquit subsistam dei qm nec Includunt nec determinant nec scilicet illi philosophi contra quos disputabat sed dca sicut de deo fenice dignum est fateri

incorporea ptia obique totam a tantis Extra mundi Locorum
spatijs absedem esse, dicturi ff et uno tm aliquo In comparatione
illius Infinitatis tam Exiguo Loco in quo nunc mundus est collocata
post hæc addit august. o opinor illos In hac varietate
progressuros, quos postremis verbis, et alijs præcedentib. et in
comparatione illius Infinitatis &c. talis ostendit august. se o tm
Existimare deum esse potentem In spatijs ultra mundanis Ex hyp.
quod Existere cogitantr, sed tam ablute In illis Existere, nec
ne soli mundo, tam Exiguo in comparatione illius Infinitatis Loco, ptem
eum cogitamus Existere, ac ne sicut dignum de deo o loquamur.
Præterea qa Ex citatis hic et Cap. 5.° huius quæcunq; scripturæ
et ff. pp. testimonijs Constat deum esse supra et Extra mundum
ista pusta, Extra idem sonat ac deum ee positive ultra et Extra
cælos in aliquo Intervallo a se disto, qa scripturæ et ff. patres
verba quæ de deo aliquid affirmant, ff sper In sua stabe accipienda, nisi Ex tali ductione aliqua in deo Indecentia declaratur tur ptia dej Extra cælum o asquit Indecentiam et Imperfectionem ullam In deo, imo magis commendat Immensitatem
Eius, nullumque Inde sequitr Inconmodum ut patebit Ex solutione
obiectionum. ergo qdo dr deus est supra et Extra mundum, illæ
pusta Extra et supra, ff In suo sprio accipiendæ.
Ubi Ex authoritate plurimorum, plurimum trismegisti in
asclepio, his verbis, supra verticem summi cæli Constitens
ubique est ea quæ Conspicit; est n spatium ultra cælum sine
stellis, ac ouibus rebus corpulentis alienum, platonicorum
teste marcellino ficeno; deuere, Inquit ille, putant platonici
infinitum bonum p Immensum Exsperando, sese integrum
fundere, ut nullam vel Imaginariam virtutem sinat esse in
mundo, sine cogitr Extra mundum, relinquat sua ptia destitutam. platonici et artis ut testatr aug. Eugubinus L. 4.° de
perenni ptia, et certe artes sic Loquitr L. 5.° Cap. 6.°, patet go
neque Locum Extra cælum esse, neque vacuum, neq tpus, quoniam
neque apta ff illa, quæ illic sunt, esse in Loco, neque tempus
senescere ipsa, facit, neque ullius eorum est ulla mutatio, quæ super
Extima, ff disposita Latione, sed nullis altercationib. nullis pcibus
subta optimam in Eternitate artifex vitam et sufficientia
quibus verbis patet ptium potuisse Extra cælum aliquæ nullj —

mutaõi subta, ad nos nõ ẽ attinet vtrum p illa Enta voluerit solum deum illigi, vel Etiam illigias mãa Expertes, cum deo, vnam scio sm thomam alio modo hunc Locum Interpretarj qñ illa ẽẽ Extra coelum nihil aliud sit qm ea ẽẽ Extra conditorem et sortem rerum mãalium, huic a Interpretationi non congruunt ista verba, quorũca neque apta st illa, quæ illic st, ẽẽ in loco, hæc enim particula, illic nario debet illigi alicuj veluti locus seu spatium aliquod ab illis Entibus distinctum, cui illa enta inexistant, vel Coexistant, alioqui parta, illic, ẽ sumeretr in sũ proprio.

nrm nõ Senta multi fauet allata quadam de sto dej, deus est sphæra illigibilis, cuius Centrum est vbique, Circunferia nõ nullibi, ~~ac pbt deo~~ sto ñ qñ sint spatia Imaginaria illa st Infinite protensa, ac pde deus in illis vbique Centrum tt, nusquam nõ circunsetiam, vnde In hunc sum hi videtr poeta Cecinisse

Vt tota per artus
Corporeos omnes vna subit, sic entis in vna
mundj mole deus, mundo In amplior ipso.
tendit In immensum, nullosque inclusit arcis
sphæra deus viuens, Centri tumor occupat eam
Curuatura locum.

Cor denique nrm hum qa deus est Immensus. qo replet locum immensitati suæ Commensuratum, npe Immensum et infinitum. porro totus qtus est mundus, est tm finitus. qr deus est in spatijs vltramundanis, quæ sola dti infinita. hum quia vt deus p suam æternitatem Coexistit tpori Imaginario infinito ita et p suam Immensitatem Coexistit spatio Imaginario Extra mundum. hum qa deus ante Creationem rei habebat vnde qdo et vbi Crearet, vnde saltem Ex pot rerum obtinua, qdo npe In tempore Imaginario vel initio temporis realis, vbi denique nimirum In loco Imaginario Replebili p corpus, hum qa si mundus pmeret isti non contiguus nec deus eet in spatijs imaginarijs Inter vtrumque mundum interceptis qa supponeret o esse In medio a seipso diuisus eet ac separatus; quod absdum; hum qa stia dei In spatijs Imaginarijs astruit quodammodo Immutabilitatem dei, qua via saluarj pt In opposita sentia Iuxta qm deus ad pmovem et destruendam cuiuslibet Entis perdit non tm Relationem Rationis et coexistiæ

qm habebat cum illo sed et ablute ptiam aliqm aut perderet aut acquireret, qa incipit esse nullibi, cum destruitur omnis locus realis, sicut qo mutatur homo acquirendo aut perdendo vbi suum, ita mutaretur deus singulis momentis ad productionem aut destructionem Rerum, imo moueretur ad motum cuiuslib. rei, quae quidem ob imperfectionem quam designant, in deo Reperiri non possunt, tum qa deus est extra mundum eo modo quo est intra, hoc solo excepto quod extra mundum non coexistit enti realj, cui intra mundum coexistit: sed est intra mundum tm in spatio realj: qo est extra mundum in spatio non realj sed negat.; tum denique qa sicut vbi creatum non est sola relatio coexistentiae, sed aliquod ablutum quo ponitur forsitan ptialiter praesens alicui rei aut loco, ita vbi dei non est esse aliquod ablutum, quod pde ipsi competat ab aeterno, at vbi non esset ptia dei aeterna, nisi admitterentur spatia imaginaria in quibus deus existeret ab aeterno vt p se patet. qo &c.

Contra cum dicim? deum esse in spatio vltra mundano illud non est ita intelligendum qsi sit in illis spatijs tm immensurate quomodo corpora locata intra loco commensurari, deus enim neutri conscriptus est, neque pt revolta Eham infinita mensurari. Non est Eham deus in illis spatijs vt actuans et recipibiliter quomodo corpora locum aliquem occupando, illum actuant partium spatium istius loci distam conseruando, sed vt deus in illis spatijs existere, qa simul cum illis spatijs existit et veluti coextenditur quam immensitatem, neq; n aliter est in hoc mundo, nisi qa simultaneam fit cum existentia mundi, substitia sua existentiam virtualem, ita vt in immensitus dei non sit sola relatio Rationis quae deo attingit occasione istius coexistentiae cum spatijs, sed sit praeterea dica substitia instita quaedam expansio, quae est veluti quantum potesta relationis, et vi huius extensionis coexistendo spatijs extensis, vt quodammodo in illis existere, quod no deum esse in aliquo loco Eham realj, qa in mundo, idem fit ac mundo coexistere recte obseruat s. anselm. in monologio his verbis: si vsus admitteret loqui dici videretur deum esse cum loco qm in loco veritus Eham sciatur aliquid continerj cum dr esse in alio, qm cum dr esse in alio, deus a nulla re aut loco prie continetur.

Ex dictis colligi pt p coexistiam dei in spatijs vltramundanis ô illigi multam illorum spatiorum, Et dei existiam realem ac positiuam, dr n deus spatio imaginario coexistere, qa licet tale

spatium o Existat rr et positive, tn suo modo neg. Existit simul cũ deo rr simul Existente, sicõr ea atas ee in hoc loco qa suo modo alijs privãõ est simul cum hoc qui dr ea cus. ethic de alijs negatibus.

Quæres quid sit immensitas?

Reo esse illam dei pfectem p qm deus è virtualiter Extensus, et pns cuilibt spatio, tam realj qm negõ absq; ullo tmo et circumscriptõe.

Quæres 2º utrum immensitas sit attributũ absolutum vel relatum.

Reo in qualibet opinione tam eorum qui asserunt, qm eorũ qui negant spatia ultra mundana et deum in illis Existere.

Reo in qm Immensitatem esse attributum dei absolutum et deo Coeternũ ab æterno, ita tn ut Immensitatem Ex mte adversariorũ deus sit nullibi, id est in nullo spatio, sed in seipso ut clarius patebit Ex solutione obiectionum, at no deus secundum alios sit non tm in seipso, sed Etiam in ri loco seu spatio sive realj: sive negativo.

Quæres denique utrum et quomodo differat Immensitas dei ab ejus ubiquitate.

Reo ubiquitatem late sumptam pro pntia Ipsius dei, in omni spatio realj et imaginario nihil aliud esse qm Immensitatem dei absolutam, prout tn ubiquitas stricte sumitr dicunt connotat spatij vel loci realitatem ab Immensitate differt quod immensitas o ~~coexistentiam~~ connotet nrio coexistentiam realem et positivam rerum aut locorum in quibus deus dr Existere. hoc a posito differt utraque sententia affirmans aut negans spatia imaginaria; quod sententia negans secluso ubiquitate deum ponat nullibi id est in nullo spatio sive realj sive imaginario. affirmans a sententia, secluso ubiquitate deum ponat quidem nullibi id est in nullo spatio realj et positivo, sed tn in spatio imaginario. hæc no ubiquitas stricte sumpta pro coexistentia realj ultimq: tmi, dei npe et loci realis in quo deus Existat est quidem Relativum aliqd, aut certe fundamentum relationis, quæ deo affingitr, Ex eoquod loco realj coexistat, sed in rigore est dumtaxat deo Est ubiquitas.

Obiectiones

SS. PP asserunt ante mundi creationem deum o fuisse in loco aut spatio, sed in seipso solo. go ante mundum conditum o Erat in spatijs illis, nec pde in imaginarijs. Conf. p Sepat. pbr. antecã. Ex SS. PP. tertulliano l. contra praxeam C. 4º ante coia Erat deus solus, ipse sibi mundus, locus et coia, S. aug. S. Heber. et alijs go in se erat. Conformiter no mti SS. PP. hos versus refert Dionys. Carthusianus.

> Ante vbi hunc erat, cum præter eum nil erat
> hunc vbi nunc, in se, quoniam sibi sufficit ipse

Reo In illis et similibus locis Cum SS. patres volunt ubiq. ee in spatio denotat relationem
deum fuisse in seipso solo ante mundi creationem, qa praterea fingunt spatium ipsum vel
nihil erat, ita est esse intelligendus, vt in nullo alio prater quam seipso: relatio ad ee in spatio
in se poterit ee, ante mundum creatum tum in loco realj imaginario cum ad sit inter reale
et positivo, hanc rationem insinuant illa verba, prater nec etiam in deo prout explicatur in
eum nihil, insinuat ipse tertullianus post verba citata, sic. illo spatio, aliqd vel. est realj
subiungens, sicut est, qa nihil aliud extrinsecum prater illud. maj. ee in spatio denotat
fuit reale et positivum, Et certe hoc ipsum mundum dr ee in relationem in spatio forsitan, et
seipso, qa in nullo alio ente realj et positivo collocati, nam existentia spatio &c. concipitur
prater mundum nihil est reale et positivum in quo quemq. pene subsistia dei concipitur
deus possit esse tum in loco; hoc itaque ipsum deus e in seipso inepte nego. adde minore
solo ad in qbus ad est in spatijs imaginarijs, Et vere ea adhuc esse falsum, nam subsistia
verbis citatis deus dr hinc, id est ante mundum condictum relatio qua subsistia dei concipitur
fuisse ubi nunc; sed nunc ad est ita in seipso vt ad sit quemadmodum existere e spatio e tum in deo
in mundo. qo neque hinc, ita fuit in seipso & sufficientiam spatium nihil sit positivum, sed
Et abundantiam, qa nullius indiget adminiculo vt ad fuerit et nisi relatio rationis. sicut
aque in spatio nega seu imaginario. tum imaginarium e fundum
adde. quia ergo deum sibi ipsi locum ee non pote. qa locus est nisi relatio rationis qua ad a
dr esse quid distinctum a locato. qo deus dr esse in seipso est assertum dei
& sufficiam et abundantiam, qa nullius eget adminiculo, qua realj sint denotat. Conf. n.
propter sibi sufficit ipse.

Deus o est in privatibus negatibus et entibus rationis o
e in entibus mere possibilibus, preteritis et futuris. qo o est
in spatijs imaginarijs seu negatijs.

Nego. Consequens quia negationes privationes et ipsa
Eham creatae possibiles, non sunt rationem Eham spatij
imaginarij, id est dicunt quidem o repugniam ad existendu Conf. th.
Sed non involuunt non Repugnantiam replebilitatis subsistia spiritualis est tha
qualem includit spatium imaginarium, vt pat. Ex dictis in loco p applicationem virtutis
adhoc vel p operationem trans
Deus o est in mundo possibili neque in vase possibili imaginario, nec illis vtro
sed mundus possibilis et vas possibile, habent non repug- tum applicat. qo o e nullis.
nantiam replebilitatis, distant enim distantia negativa qd maj. phaliter, et ita vel
occupabili, hinc per corpus, hinc per corpora penetrantia aliquid divisibile ita vel. pla
qo male concluditur deum esse in spatijs imaginarijs, Licet replebilitas ita vt totum ipse
ipsa habeant distantiam Negativam, seu non repugniam singulis partibus loci nego.
replebilitatis.

Rondeo primo mundum aut vas possibile habere potius repugniam repletiuitatis qm Replebilitatis, qa siue mundus siue vas possibile, qdo sunt in rerum naa Replent actu spatium Imaginarium, nec proprie sunt Replebilia, nisi qtenus cogitantur vacua Corporibus, seu in ijs cogitatur esse spatium Imaginarium seu negatiuu Replebile per Corpus.

Rondeo 2.o dgdo min. vas possibile et mundus possibilis habent repugnantiam Replebilitatis remotam et indirectam, scet mediante actuali Existentia qm hre possunt In tempore Cdo directam et proximam qualem habet spatium Imaginarium, quod licet nullam Includat Existiam realem et positiuam, Existit tn citra mtis operam Nego. rao itaque Cur deus dicatr pns spatijs imaginarijs potius qm Corporj aut vasi poibilj, licet in vtroque sit o repugnia replebilitatis siue p spus siue p corpora penetrantia. rao inqm ista e qd corpus aut vas possibile o hnt proximam non repugniam replebilitatis, sed ttm mediante non repugniâ ad Existendum, quam npe proximam aptitudinem Replebilitatis Consequuntr ttm cum actu et positiue Existunt, sed spatium imaginariu cum aliam Existiam recipere o possit ab illa impprie dicta quam totam habet aptitudinem, adeoque proximam ad recipienda Corpora, vel deum ipsum aut alias substias spiritales virtualiter Extensas, totam qque ht aptitudinem proximam replebilitatis, quam potest vnquam habere.

Spatium Imaginarium nil est, sed deus o est in nihilo, go o est In spatio Imaginario.

Dgo maj. spatium Imaginarium nil est positiuum Cdo nil est citra mtis operam Nego, nil uo Impedit quominus deus sit aliquo modo, npe p simultaneam Existiam et virtualem qque Extensionem In aliquo quod est ttm citra mtis operam, Imo mundus ipse est in spatio et alicubi, o est n pprie In seipso, spatium a In quo Existit mundus est Eiusdem oio Rationis cu toto spatio vltramundano, nisi quod illud actu repletr corporibus, hoc uero nullo repletum est Corpore.

b. Ex s.to ans. deus dr coitias e cu loco cum tpore, qm in loco et tpore. go &c.
d. ans. vt Excludatr Circunscriptio et defio rei In loco Cdo vt Excludatr illi? Existia In loco N.o

Quæstio nona
De immutabilitate Dei
Caput vnicum
vtrum deus sit immutabilis
Prima Propositio

Deus est oio Immutabilis. Clus e de fide.

Pbr ppoo jo Ex script. sac. Exodi 3o ego sum qui sum num. 28o, o est deus qsi hoo vt mentiatr, nec vt filius hominis vt mutetur, spal. 110o ipsi quæ peribunt, npe cœli, tu a permanes et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntr, tu aute idem Ipse es, et anni tui o deficient, malachiæ 3o ego deus et o mutor, epistlæ s. Jacobi jo apud quem o est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio, jæ ad thim. jo Regi sæculorum immortali, Immutabili &c.

2o Ex Conc. Later. Cap. firmiter, de summâ trinitate, firmiter credimus et spler confidemur, quod vnus solus est æternus Immensus et immutabilis npe deus

3o Ex ss. pp., aug. l. jo de trinit. Cap. jo, l. 5o Capite 2o quod mutatur o seruat Ipsum esse et quod mutarj pt, Etiamsi o mutetur, pt quod fuerat o esse; ac p hoc illud solum, quod o tlm non mutatur, verum Etiam mutarj non pt, sine scrupulo occurrit, quod verissime dicatr esse, huiusmodj a est deus. s. bernardo serm. 83o In cantica asserente deum esse Immutabilem, qa est immortalis, immortalitas, inquit ille, ta nec recipit mutaoem, qm nec finem, quod omnis mutatio sit quædm mortis imago, alijsque patribus passim

Pbr deniq raoe, tum qa si deus esset immutabilis vel esset ab Intrinseco vel Extrinseco mutabilis: o jum qa nullam ht poam passiuam, sed est purus actus: o 2um qa nullj agenti subijcitur a quo possit aliquid de nouo Recipere, vel priuari eo quod habebat, tum qa si mutaretr vel raoe essiæ, sed essiæ st Immutabiles, vel raoe Existiæ, vt a alibi docuimus Existia est de intrinseco Conceptu essiæ diæ, vnde sit vt ea o possit cogitarj mere poibilis, vel raoe pntiæ, sed deus est Immensus, vt dictu est

vel raõe duraõis, sed est æternus vt mox videbim?, vel raõe cognitionis, sed unico et simplici intuitu notam tñt rerum omnium veritatem, siue possibilium, siue præsentium, siue futurarum, siue præteritarum, vel denique raõe voluntatis seu decreti, at in hoc deus nit nisi sapientissime deseruit, ita nec mutat propositum;

Secunda Propositio

Soli deo cõt omoda Immutabilitas.

Pbr tum Ex scripturis citatis, mxe in Ex ja. ad thimot. 6. rex regum et dominus dominantium, qui solus habet Immortalitatem, qbus verbis, fiat et alijs plerisque insinuat deum raõe Immutabilitatis differre a creatã, tum denique Ex 3. capite ad hæb. vbi apostolus pbat chm diuinitatem, ex eoq de ipso debeant intelligi verba psalmi ioj. ipsi peribunt, tu a permanebis &c. quæ qdem verba de angelis etsi nobilissimis creatis nullibi dicta esse comperiunt.

2°. Ex ss. pp. tum citatis ja. pposse, tum Etiam Ex s. aug. l. 3. de trinitate cap. 3. super hæc verba, qui solus habet Immortalitatem, sic scribente, o diceret apostolus, solus habet ignorantiam, nisi qa ona Immortalitas ino Immutabilitas d. potius, qua nouerit quæ est, qm nulla pt hre creaa, et quæ est creatoris, irenæo l. 2°. adversus hereses c 47 b q° solus deus est Eodem modo super se tns, et alijs passim opponentibus creaturarum mutabilitatem, immutabilitati dei.

Pbr denique ijsdem raõibus qbus astructa est supra dei Immutabilitas, nulla n Ex illis raõibus qbus pbauimus deum esse immutabilem pt competere creaæ, tum Etiam qa Quod 3°. dicit dñus, ego sum qui sum, hoc no dicere nulla pt creaa, vnde colligit solum deum esse Immutabilem, qa soli de ipso pt asserere In pnti, ego sum qui sum, qa quæ pt mutaõi obnoxia aliqdo o exhibuerunt sicque pro illo tempore non dum erant o possunt dicere Ego sum qui sum, nec pariter qdo pt præterita, qa o pt amplius, neque Etiam qdo existunt, ita n sunt, qdo In pnti dicunt se esse.

Inde facile patet creaas quas aliqdo pt Immutabiles non esse nio et prorsus Immutabiles licet n substãtia spirituales et corpora cœlestia dntr ab Intrinseco Immutabilia et inter

ob. raõ est neq qd nouit sed angeli o hoc nouerunt qd d. potius, qua nouerit quæ est fulgentius l. quæ ad eundia

ob. Ens aug. l. 27 de ciuitate dei c Immobiles et Immutabiles sic, pro pt mobiles sedm relatam eodem d. mobiles et mutabiles vel Immutantes originem et creaa, vnde collectio nº. de ipso pt asserere In pnti, ego sum qui sum, qa quæ pt mutaõi obnoxia aliqdo o exhibuerunt sicque pro illo tempore non dum erant o possunt dicere Ego sum qui sum, nec pariter qdo pt præterita, qa o pt amplius, neque Etiam qdo existunt, ita n sunt, qdo In pnti dicunt se esse.

ob. Leo papa in sua immutabili epla esse consequo non dum erant o possunt dicere d. Immutabile sublime qa esse sublimum varias ut mox

c motivo nº.

ineorruptibilia, qa non sunt In seipsis ppria mutaoij aut corruptionis Intrinseca, tn ab Extrinseco, hpe adeo omnipotenti mutarj possunt et annihilarj tam facile qm Creari potuerunt.

Obiectiones

1 Sapia est omnibus mobilibus mobilior vt Logr L.: Sapia 7.o sed deus est Sapia pfectissima qo est mxe mobilis. Dqo maj. Sapia est oibus mobilibus mobilior, pthm si sit dilina ratione hec Inhtahs Nego. Extrinsece et matiue seu raod effectuum qui ab illa dependent, et subinde mutantur. Co.

ob. quod creator non esse sine (spote eterno, ea aug.s q. de Gen. d. mobr perfecti quo stu plato vocat oem operatem motum et mutationem seu motum esse spse C. motu imperfecti, qui est mutuo, vt pot actus Inhs impua et pua n.o

2 Deus dr Irasci, dolere, placarj, penitiam agere, &, sic n Legr sathm In scripturis et pthm Gen. 6.o qo deus mutat Dqo ant. deus dr Irasci dolere &. raone sua Inhtahs seu ppria et Intrinsece n.o matiue seu raone obi et effus qui mutatur Co Dqo Iterum ant. deus dr Irasci dolere aut penitere affective, qs verum doloris, Ira et pena affectum suscipiat Nego. effective qa ad Extra potuit esse qs Irascens, dolens aut penitens, sine facturus Exterius quod faceret, si Irasci posset Co.

ob quod incipit ee obi o Erat et desinit quod o debebat, mutatur aut pfit, sed deus incipere vt ee obi o Erat non o mutatur et desinere ee hoc pium qm o debebat

alij denig rondent ista oia dicj de deo pthm quod sit tactus d. maj si incipiat ee ele ee p dolore cordis Intrinseci, at p ppos propositionem seu accom ad nostrum loqdi modum, o uo qs ista ppria deo coiant. Intrinseca quia aut finem acquirendo C.s p Extrinseca quia et o finem acquirendo

3 Deus sit Et creante non Creans, Et amante odium habens et Ea non Incarnato factus est Incarnatus. qo Co.

ob. qui incipit esse in pcessu Et desinit esse in termino, vt incipere ee hoc pium qm o debebat in novo mundo, et hoc pium in eo si posset eam. Nego.

Nego cons qa saluarj possunt oes ista deroiaoes p solam mutaoem facti in Creaa, p ordinem ad certas dej pfectiones, sic deus dr de novo Creare, o qdem p actionem aut suam realem, qm Recenter Et Intrinsece recipiat, sed qa Ex nihilo potuit Creaam, Item Ea non volente volens Et amante odio habens dr deus, non quod alia enhta d. maj. si incipiat agere volionis amorij et dij deo adueniat, sed qa tm est mutatum obtum secundarium dico volionis, pa mutata est Creatura, qua sit si bona est operatio manente C. si Extrahse et sit obtum volionis et amoris dei, si uo mala volionis et odij diuinj obtum esse dr, sic Cham dr deus In tempore Incarnarj, o qs tempore aliquid receperit, sed qa per diuinam verbi subsistiam, hypostice naam humanam In qua effective tota trinitas Exaltauit unionem, seu produxit qua subsistialiter et hypostice naa humana verbo Dico Continghit.

ob. incipit esse dei ad extra ordinij relatois Inse qo mutatus est.

4 Deus dr In script. ad nos accedere, et a nobis recedere, qo &c. Dqo ant. vere et ppie Logdo qs incipiat et desinat esse qms nobis subsiam qdiu sumus In terris nra n.o imppria et p Gaam Co.

annus et numerus dr de novo pretium seu pign.s o mutatur Ita nec deus in de novo dr Creator aut dns na hoc relatois indicat raonis thm, Ele relatois formitatis et Creatoris In Ei. operib. subsistentis realis.

5 Deus ex ss. pp. dr ee caa sui ipsius. go p semetipsum mutatr
Dgo ant deus dr ee caa sui ipsius neg.e, ita vt ssus sit deu
a nullo pduci tqm a causa, imo nullatenus. Cdo. positive
autem qti seipsum pducat Nego. addequod deus dr esse caa
sui ipsius, qtenus si p Impoibile caam agnosceret, o certe
aliam a semetipso.
6 filius et spus stus in diuinis accipiunt ee ab alio, npe
filius a patre, et spus stus a patre et filio. sed quod accipit
esse ab alio mutatr go &c.
Dgo min. quod accipit ee ab alio mutatr; si ita accipiat ee
vt aliqdo o fuerit aut potuerit o esse Cdo, si uo ita accipiat
esse ab alio vt ab eo sit tqm a ppio, o uo tqm a caa, et
nullum inuoluat tnum a quo transierit, sed semper fuerit
et nunqm esse non potuerit Nego. solus n transitus a non
ee ad ee et vicissim ab ee ad o esse, censeri pt mutao. poro
filius et spus stus spler fuerunt a patre, nec potuerunt
o ee. go &c.

Quaestio Decima

De aeternitate Dei

+ Caput Primum

Quid sit aeternitas.

Aeternitatis noe illigitr quaedm durao seu permanenna
rei in suo ee, quae o ht tnum, dr uo quae o ht tnum, unde pt
assignari triplex aeternitas pro triplici negaoe tn. In genere
negaois duraois vel a pte ante, vel a pte post, vel denique ab
vtraq pte anteriori et posteriori seu Initio et fine carens, sic
dicerentr angelus aeternus a pte ante qui si productus fuisset ab
aeterno, hinc tn desineret seu annihilarentr, aeternae uo st a pte
post substiae spiritales, npe angeli et aae raales, nullum tnum
duraois finem habebunt, qmuis Initio non careant.
Desitr uo a boetio aeternitas dei, Interminabilis vitae
tota simul et pfecta possessio, Interminabilis qdem quasi
vitae, qti Initio et fine carentis, tam actu qm potestate,
vt sctr deum alia aeternitate aeternum ee, qm creaturas
quae si supponerentr actu aeternae tam a pte ante, qm a
pte post, non essent tn aeternae potia, qti o potuissent hre

uitium, aut finem hre o pont.

Dr uita vt ostendat ꝑternitas dej ꝓtinere ad Ens perfectissimum, quod pde non modo viuat, sed sit ipsa vita.

Dr Cham tota simul, qa cum sit vio indiuisibilis sine vlla fuj diuisibilitate aut mutabilitate, ꝙ hiam virtuale diuisibilitatem corrond et ꝑbus drijs temporis realis siue ꝓteriti siue ꝓntis siue futuri, siue Cham neg: et Imaginarij cta vt successio priorittj et posteriorittj sit repetenda ex tpore vel realj vel neg:, cuj coexistit ꝑternitas, neq tn ꝑternitas illa indiuisibilis coexistit ꝑbus simul drijs tporum, qsi oia tempora sint simul, nam ꝑternitate dej perenante indiuisibly tpora tn sum ꝓtej fore et posteriores fluunt, eo fere modo quo Lapis existens ad ripam fluuij sum idem et indiuisibile fuj puncta coexistit successiue varijs aquae fluentis partibus, prout scet ꝓtej aquae aliae alijs succedunt et immob Lapidj coexistunt.

Dr denicq ꝓscita possessio vt scitr ꝑternitatem esse ꝓpriam illius rej quae ꝓscite possidetur sum ee, vel potius quae sum ee vel ase, estque tam ab Extrinseco, qm ab Intrinseco Immutabile

Hanc definem vidr insinuasse ss. pp., s. tus dyon. l. de dijs nois cap. j. sc. aeuj id est ꝑternitatis pp. dictus est antiquum et immutabile et totum imparticulariter, secundum: totu esse mutatem nesciens, s. aug. in spal. ioi.ne ꝑternitas dej substa est quae nil habet mutabile, ibi nil est ꝓteritum qsi deus sit, nil est futurum qsi nondum sit, sed est ibj nisi est. s. tus Greg l. 10.o moral. ꝑternitas dej nec initio sui pit nec fine matr, sed est unum quod semper est esse.

Clarius et breuius, qm eodem tu ꝓsitꝑternitas definij ꝑt durae interminabilis indiuisibilis independens et immutabilis.

Reliquum ne ab aduersarijs aduersus nram et hanc definem quidm ꝓponunt argta, ea sit soluenda.

Obiectiones

Aeternitas dej dr hre ꝓteritum ꝓsens et futurum. go non est tota simul et indiuisibilis, ꝓbr antecs Ex apocalypsi vbi de deo qui est qui erat, et qui venturus est, et ad hab. 13.o deus dicit

et hodie, ipse in sæcula &c.

Dgo ant. æternitas dei hre dr præteritum pns et futurum pprie et sdum rei veritatem Nego. impprie uo et p anthropopathiam Cdo. qa npe vt scriptura sese nobis accommodet, qndm successionem videtr In æternitate dei Exprimere. Ex eo quod assueti sumus successioni tporis realis, nec poumus longam duraoem absque aliquâ successione Concipere.

Æternitas est major tpore, go sdum aliqm sui partem Coexistit temporj, et sdum alteram illud Excedit.

Nego cqs, qa æternitas o est major tpore realj p aliquam veram qtitatem, sed ttm p virtualem Extensionem, sic major est aa raalis ipso Capite Corporis humani, Licet ea sit indiuisibilis, qa o ttm est in capite, sed pterea In cæteris partibus Corporis, itaque æternitas pariter o ttm est simul cum tpore realj sed Insuper ante et post oia tpora.

omnis durao est successiua. go vel æternitas o est indiuisibilis et tota simul vel o est durao.

Dgo ant. durao rerum successiuarum, quæ tpore mensuratr est successiua. Cdo. ois oio duratio Nego.

Æternitas hodie Coexistit certæ tporis driæ, cui cras o Coexistet. go mutatur.

Nego cqns, qa tota mutao repetenda est Ex drijs temporum hodiernæ et Crastinæ diej, qbus sibi succedentibus vna Et indiuisibilis æternitas Coexistit, sic pt quis ab alio remotior ee absque vllâ sui mutaoe, pa si alter recedat.

+ Caput secundum

Vtrum solus deus sit æternus.

Prima Propositio

Deus est pprie æternus.

Pbr ppoo jo Ex script. deut. 32o viuo Ego In æternum Spal. 101o ipsi peribunt, tu a permanes &c., Spal. 59o a sæculo et vsque in sæculum tu es deus, Eccl. 18o qui viuit In æternum. Rom. ibo sdum præceptum æterni dei, et alijs patribus passim 2o Ex Conc. Later. Cap. firmiter, Ex symbolo qd dr S. athan.

æternus pater, æternus filius, æternus spūs s.tus et tñ o ff
tres æterni sed unus æternus.

2° Ex ff. pp., ff. aug.° Greg.° citatis Cap. sup. et alijs passim.

1.° ratione qa deo pprie competit dicio æternitatis superius
allata, nam deus habet duratonem interminabilem, sc. sine initio
et fine carentem, tam actu qm potestate, et ea sua naturali
ratione, ut ostensum est, præterea eius duratio est indivisibilis
et tota simul, ut testantur pp. supra citati, et insuper constat
ex eoquod deus sit immutabilis, qa est independens et super
pone, ac pde de simul tota ees suas pfectes et ab æterno, ita
ea sola sunt mutabilia, quæ pprie non ff ab æterno.

Secunda Proposicio

Solus deus est pprie æternus.

Pbr ppono ja. Ex Script. citatis, idem ea ja. ad thimot. 6.° rex
regum et dominus dominantium, qui solus habet immortalitatem
id est immutabilitatem, item Ex Conc. Later. hij verbis
Credimus et fiter confitemur, quod unus solus est verus deus
æternus, immensus.

Deinde Ex ff. pp. tum citatis Cap. superiori, tum alijs, pa-
sto hyer. in epistola ad damas. deus solus est æternus, qa ipse
solus exordium o habet, st. fulgentio et alijs.

Denique rationibus iam allatis qa npe nulla creata est
interminabilis, seu carens inicio et fine duratonis, qmuis enim
aliqua sint in æternum permansura, sicque ea dei beneplacito
nullum finem habitura, aliquando tñ inceperunt esse et sic tam
inicio qm fine carerent, id est erant ea sua naturali
conditione, sed ex pura et gratuita dei voluntate, ac pde saltem
pota non carerent inicio, sed aliquo sui tñ tempore fuerunt
potuissent, deinde cum omnis creata sit dependens et mutabilis
effectum o tt sui esse et vita sui possessionem, o est in ipsaga
suum esse, sed illud ab alio accepit cogi potuit carere.

Itaque si alicubi quadam creata dicantur æterna id illis dr
de æternitate impria, quo ffu tum ea quæ diuturniora ff
dicantur æterna, licet aliquo inceperint, sic Eccl. jo terra dr in
in æternum stare, item gloria beatorum dr æterna, id est in

ob. aliqa scripturarum gdt
d. aut phipatice Cpse n.°

ob. ignis infern.i dr etanus
matth. 25 dicitur in igne æterno. gdt

immobilitatem Cpter etabi
n.° nam impiorum damnatorum q
transmutatio Isaiæ 24.° a d
nimium calore e. transeunt ab aqu
nimis vndepotius Ipsis
id qd duratio variis mutationibus
obnoxia

ob. omnium e æterna sed
præterea nulla est natura
ut ppriæ demonstrabile, q
dei. vel est in illa dei e. o
est Ecclia dei et illa ecclia dei
veritatis, vere e in illa.

æternitas Ea quid facta habe
dei eo e quid facte gdt
d. mag. dum mran apprehe
rem n.° na acte
nitas e independens.

æternum permanſura

Quæres 1º. vtrum æternitaſ dej ſit Ipſiuſ durão Interna vel Externa.

Reo eſſe Internam dej duraõem, quæ ab ipſa dej ſubſtantia non diſtinguitr, neque habet in deo ſicut In creãa rationem modj vel accidentis, ſic Innuant. ſſ. pp., aug. In illud ſpal. 101 ª, Ingnaõem et gnaõem anni hj ō aliud, inquit auguſt. anni dej, et aliud ipſe deuſ, ſed anni dej, æternitaſ dej, eſt æternitaſ ipſa dej, ſubſtiã eſt qua nihil habet mutabile, ſtº Greg. L. 18º moraliũ Cap. 2º. neque enim aliud eſt ipſe deuſ et aliud dies ejuſ ſunt, namque hoc eſt quod habet, æternitatem quippe non habet, ſed eſt ipſa æternitaſ, Lucem non habet, ſed Lux ſua ipſe eſt.

Quæres 2º. vtrum æternitaſ ſit menſura dej.

Reo nege. ſaltem ſi ꝓprie Loquamur. 1º. qa menſura ꝓprie dicta dt eſſe nobior re menſurabilj, qa aſſumitur tanquam medium ad menſurandum. deinde menſura dt eſſe diſta a re qm mehr, nil n ꝓprie eſt ſui ipſiuſ menſura. porro æternitaſ dej, ō eſt nobior ipſa dej Exiſtiã neque ab ipſa dguitr vt per ſe patet. ac pde non pt æternitaſ ꝓprie menſurare eſſe diuinum.

Quæres 3º. vtrum æternitaſ dej ſit menſura durabilj aliarum rerum

Reo ꝓprie ō eſſe, qa menſura dt eſſe nobior re menſurata et ipſt eſſe quodammodo homogenea, ſeu Eiuſdem Conditionis Cum illâ, vt docet ꝓtus, at no æternitaſ dej non eſt nobior duraõe Creaturum, neque Eiuſdem Conditionis Cum illa, ſi quidem hæc ſucceſſiua eſt et mabilis. æternitaſ no tota ſimul et interminabilis.

Quæres 4º. vtrum ſi æternitaſ ō poſſit menſurarj, ſubſtiã dej ſaltem poſſit menſurari tpore Imaginario Cui coexiſtit, ratio difficultatis eſt qa tempus Imaginarium Erit hoc pacto, duraõ ab ipſo deo diſta, et illi Extrinſeca, ꝓterea cum tpus Imaginariũ ſit Eiusmodi Inſtans nil videtur Impedire, quin duraõ illo tpore Imaginario menſuretr.

Reo tpus Imaginarium ꝓprie ō et menſuram duraõis dej, licet ſit Inſtans et ab ea dictum, nam ꝓ illud tpus Imaginarium non deberem̃ ni cognoſcem duraõem dej, ſed ꝓ illud ō eſt in raõe mſura

quid notius ipsa dei æternitate, nam tps Imaginarium modo fluit, habetque ptes veluti priores et posteriores, æternitas uo e tota simul et uniformis, per Cognitionem uo Entis fluentis, posse o cognoscimus Entis alterius uniformitatem et indiuisibilitatem.

Quær. ultimo quomodo dirimat æternitas ab æuo et tempore.

Reo 1º dqui a tempore, quod tempus fluat sum ptes priores et posteriores, æternitas uo sit tota simul et indiuisibilis, unde si quæ prora et posteriora in æternitate dei Concipiantur a nobis, id fit præter solam illius nri Imbecillitatem.

Reo 2º dqui æternitatem ab æuo seu a duratione rerum spiritualium p.a angelorum, quod licet angelorum duratio sit tota simul Iuxta illud s. aug. Libro 83 um quæstionum q. 73º æuum stat tps fluit, in illud æuum est duratio finita, saltem si consideretur Cangia et conditio rei naalis, quæ dr æuo mensurari, qa v.g. nunc actu a parte anteriori tot mum seu Initium suæ durationis, ac si p hypothesin possibilem vel Impossibilem angelus Initio caruisset o in gbi o potuisset Incipere, aut o potest p absolutam dei æternitatem definere, vt iam alibi diximus.

Quæstio undecima
De unitate Dei.

Multa hic tractat s. th. quæ ptinent ad mpiyeam de qua agimus, sed tm de unitate dei de qua agit s. Doctor hac q. a 3º

Caput unicum
De unitate Dei

s. ath. dicit pluralitate deorum ee nullitatem deor

Circa pluralitatem deorum multa fuerunt paganorum et hæreticorum sentiæ, pagani quidem Etiam doctissimi plures deos admittebant p.a orpheus qui ducentos sexaginta duos deos Initio asseruisse dr, quos in moribundus Recenserit teste theophilo alexandrino, homerus et Hesiodus majores et minores deos finxerunt, anthistenes quoque et chrysippus plures deos admittebant vt ait cicero l. 1º de nata deorum. Romæ uo olim dii Colebantur præter unum verum deum vt observat plerique in locis s. hus aug. qui asserit verum deum falsis illis noluisse Connumerari. Inter eos uo qui voluerunt fuerunt seu phere aliqm fidem adhibere, aut certe illi Christiani, qui Inter hæreticos numerantur Cerdon, gnostici et manichæi plures deos admiserunt, hi vero ipse manichæi duo ppria pr. statuebant unum bonum et alterum

Scrib. modus aliquid pt. d. 24

vnus
1°. q. ē ppie nūr, et hoc ēst o
o pt dē ē vnus nūro.
2°. quo varietate eiusdem
vnūs et dē retu efficitur
quo ēst hoc negat deus
ēe vnū nūro
3°. vnū dr quod o ē coicabile
multis Inferioribus nōe vlum
et hoc ēst deus dr nūro vnus.

pluralitatem deorum admiserunt Ti oēs qui ab hereſi quam
profitebantur triteita ſt appellati, imo nec ita pridem referunt
quid ſimile docuiſſe recentiores quidam hæretici p̄ poloniam
et Germaniam circumeuntes, quorum tm hæreſis videtur
arrianiſmum et ſemiarrianiſſimum deflexiſſe

Propoſitio

Vnicus eſt verus deus

Ebr. 1°. Ex ſcript. ſac. Deut. 4°. dnus ipſe eſt deus, et o
ē alius præter vnum, deut 6°. audi Iſrael dnus deus ner
dns vnus eſt, deut. 32°. videte quod Ego ſim ſolus et o ē
alius præter me, Iſaiæ 43°. ante me o eſt formatus deus
et poſt me o erit. oſee 13°. deum abſque me neſcies et
ſalvator o eſt præter me, Ipal. 65°. tu es deus ſolus ſapiens
12°. o eſt alius deus qm tu, marci 12°. jux. o. mandatu
eſt, audi Iſrael, dnus deus ner deus vnus eſt Joan 17°.
hæc eſt vita æterna ut cognoſcant te verum deum ſolum
Corinth. 8°. nobis vnus eſt deus, ſeruus quia o eſt deus
ſolus, Gal. 3°. alius autem locus ymplurimus?

2°. Ex Conc. Nicæno et Conſtpolo 1°. in ſymbolis credo in
vnum deum &c. quod quidem ſymbolum ſolet præmitti deſiderio
Concilium, deinde ex ſymbolo ſt athan. hoc eſt fides Catho-
lica ut vnum deum in trinitate, et trinitatem in vnitate veneremur,

3°. Ex ſſ. pp. tum Græcis tum Latinis Iuſtino in libro de
monarchia, Irenæo l. 1°. cap. 6°., athan. oratione Idola, bas
oratione contra ſabellium et arrium, Greg. naz. oratione 36ª
Epiph. hæreſi 57ª, Greg. nyſſeno l. 1°. de trin. Chryſoſt.
in 1am ad Corinth, Cyrillo alexand. l. 1°. contra
Julianum, Theodoreto in numero et multis aliis in locis, ite
Ex patrib. Latinis. tert lib 1°. contra marcionem cap. 3°.
Greg. magno oratione 8 deus non vnus eſt, o eſt Cypriano
l. de vanitate idolorum, hylario in ſpal. 34um hyer. in
cap. Iſaiæ 45um, ambroſio l. 1°. de fide cap. 2° auguſt.
l. 1°. de trinit. cap. 4°., fulgentio l. ad donatum cap. 3°.
Greg. magno hom. 27ª in Ezechielem, aliisque paſſim
quorum teſtimonia breuitatis cau prætermittimus.

vnus quod conuertit in Ens
voluit Impoſcuen ppe priuatiuum
vocabulo o cōit qd &.
quod deo o cōit ppriet reipſum
ſuum modū nrō apprehendimus
2°. qa 3 poſuim deū cognoſcere tum. 2°
ipſi p modū priuatiuū et remotionis
hominis.

4º Ex prestantissimis ptis Epicteto orpheo postqm resipuit ob. unu q̃ e plium nris ? pitagora sophocle, Euripde, platone, arte et alijs notat ſ̃ pt dicari de deo, cũ nulla apud ſtos pbet. Iustinum martyrem in orone parenetica ipſis de deo pdicet q̃d. ad Gentes, et l. de monarchia Eusebium Cesariensem l. 13º. ſ̃ pium nris, ſed d̃ nro de pparone euangelica cap. iiº Cyrillum alexandrinum vnus q̃ a e cũcabile multis l. 1º contra Julianum et apud alios. inferioribus.

2ºr denique racionibus q̃us sepe vti ſ̃ patres adversus paganos et hereticos. ſ̃ qa si plures essent dij, vel specie vel nro dicti forent ae p̃de o essent in ono pfecto specie ob. q̃d e unu pfectissimũ e unde vel nro, quae est in altero, neque carebunt singuli aliq̃ unum, et bonũ, et ſ̃ e unde pfectione, et ideo non erunt pfectissimi, deusue supponitur. unus. Et n̄ o Ens unu sit esse ens pfectissimum.

3º qa si plures essent dij a G. quo, vel utrique finie alique p essham, essia cui ſ̃ ens ? posset solus cuncta pduere, vel o potest si posset alter. igitur essentia coalescit in multis, ut essa essent deus, finie quo aliquid pduceret si o posset. qo esse o est o evangelium essia, sed transiens deus qui ad pducendum aliquid indigeret alterius consortio essia, dij quo nullam ſ̃ in se ae p̃de o esset omnipotens, hoc videtur usus argto S. athan. orave poem, recipe pt. contra idola in qua colligit absurditatem maxime ex admissa deorum pluralitate his verbis. si duo essent dij aqua in ambob. esset potestas et imbecillitas, par quidem potestas qd alter alter. potestate voluntem vincere, corpus quod altero fortius ee poet par. Hem imbecillitas, quod volentib. ipsis ea quae nollent ob. p. contrb. ſ̃ ſ̃ dij multi et pduci multi. gdt. evenirent, eadem praeter voluntem alterius unus faceret et

3º qa unus est in rebus ordo secundum quem inferiora superioribus subjiciuntur, contraria et repugnia p̃ex elenta in officio ptes ut deo adorando et recipr. contineantur, id no provenire o pt, nisi ab uno supremo ordinante qui est solus deus.

4º denique qa optimus gubernandi modus decet Ens pfectissimũ ob. ex hac. deum o est unu sed Regimen monarchicum est unum optimum, nae si princeps d. unitate collectivum quae inveniri possit bonus, ut docent Iust Cyprianus, et ex ipsis plarem unitate ut in unu collecta Judaeis ptio et inter ploſ plato et aristo seu plutarcho. qo solus Indivisarum deus unus e, cui Explus pluralitas deorum o possit demonstrari.

Quaestio duodecima

De modo quo deus cognitr seu De visione beatificã.

Visio dei sumi pt duob. modis, late siet et pprie, late quidem pro qualib. dei cognitione abstractiua, p qm deus mediate et obscure cognitr, pprie no hic sumitr pro cognitione dei intuitiua et immediata, p qm deus clare et in se cognitr, o no p aliud aut obscure.

abstractiua dej cognio qua Interdum visio appellatr ꝓt
ée quadruplex j. hetr p beatos tm̃ p effectus, sic Sapie ix. la
magnitudine spei et beato cognosci biliter poterit Creator hora
videri, iob xl. oes hoes vident eum.
2a hetr p fidem qua est essentialiter obscura. j. corinth. xiij.
videm? nunc p speculum et in enigmate, tunc a videbim?. R.
3a fit p representem quandam ꝓpream sui Interiori vel Exteriori
factam, quomodo sæpe patriarchis et pphetis deus apparuit in
veteri testamto pa Gen. xxv. vidj deum faciem ad faciem, et salua
facta ẽ aia mea. Isaie vj. regem Exercituum dnum vidj oculis meis.
4a hetr beneficio humanitatis chri a verbo assumptæ, quomodo
deum sæpe viderunt apostli, scat carne indutum et velatum, sic
baruch. iij. dr quod deus in terris visus ẽ et cum hoib. conversatus.
Item Joan. vidim? Gloriam eius, Gloriam qsi unigeniti a patre.
Visio a pmissa dicta est clara Intuitiua et Immedta dej cognio,
ita ut o illam obscura et in figura, et p medium aliquod tnet
dej cognitivem, sed careat immediate p seipsum, de qua qdem
visõe pmissa dicta Legim?. matth. v. beati mundo corde quoniam ipsi
deum videbunt. de hac sola visione pmissa dicta hic agimus.
Totam hanc visionem Intuitiuam agitandam, trib. disputatiõib. explicandum
in ja agem?. de pmissis effectiuis visionis beatifice, in 2a de ipsa
visõe, in 3a. de obto illius visionis seu aliis qua deus videtur.

Disputatio Prima

De pmissis effectiuis visionis Beatifice.

Caput Primum

Utrum Intellectus creatus possit clarè et Intuitiue videre dej essiam

Possibilitatem visionis dej negauerunt armenij
vt docet armacanus l. xij. quæ de armenica c. j. asebant
quidam illi essiam dej a beatis o videri, sed aliquem duntaxat fulgorem
ex illa procedentem; hunc errorem tribuunt alphonsus a
Castro et Prateolus abaylardo qui vixit tpore sti bernardj,
eidem almarico cuidam tpore Innoc. iij.; at ut ex sto bern. cui
Epistola ioa adiat alphonsus a Castro, vix pt colligi abaylardu
eo fuisse errore, imo alibi cum s. bernardus refert errores
abaelardj, nullam huius erroris facit mentionem.

Aliqui dicunt hunc errorem fuisse apud antiquos iudeos ex illo Isaie dicit Iudeos interfecisse quod dicitur se vidisse deum facie ad faciem putantes Christum esse deum et viuet

Propositio

Illectus creatus pt clare et intuitive cognoscere essam dej.
Cor ppos. Ex Script. sacris matth. 5. Cap. beati mundo
corde quoniam ipsi deum videbunt. matth. 18.° angelj eorum
semper vident faciem eius, j.° Joan. 3.° filij dej ei erimus qa
deum videbimus sicuti est, j.a corinth. 13.° videm. nunc per
speculum et in enigmate, tunc a facie ad faciem, qbus verbis
apostus opponit cognitionem beatificam tam claram et intui-
tiuam dej cognosci qm hemus de deo p fidem.

2.° Ex Conciljs, francofordiensi in epistola ad Episcopos
hyspaniae, pdicamus eum esse verum deum vivum et verum, N.° de i.° modo
et vere filium dej, vt ad eius visionem beatificam peruenire
mereamur, in qua est aeterna beatitudo et beata aeternitas
florent. sess. vltima in decreto unionis vbi dicitur beatos intuitiue
clare ipsum deum unum et trinum.

3.° Ex ss.is pp. dyon. l. de celesti hyerarchia Cap. 4.° Greg
l.° j.° de nuptijs Cap. j.°, Greg. nazianz. orat. 25.a, ambr.
in psal. 118.tum aug. epistola iij.a et 112.a, item hyer. in caput
6.um et 66.um Isaiae pdicta loca sancti matthaej de clara et
intuitiua dej cognitione interpretantibus. Greg. magno l. 17.° m. ait in eund.
moralium Cap. 28.°, et alijs passim, tum cognitionem beatificam
opponentibus aenigmaticae, tum etiam ita admittentibus visionem
dej in beatis vt in regent illius comprehensionem; ne ea
quis hujsmodi caperetur visionem beatificam non consistere in visione
ipsius essiae, sed in aspectu cuiusdam ex ea derivato,
hinc addit Greg. l. 18.° moralium Cap. 27.° neq illi simili,
Et incommutabilj essiae aliud est claritas, et aliud natura
sed ipsa ei natura sua claritas.

4.° denique ptr a ss.is th. vide naalj, j.° qa beatitudo hoj
est illi possibilis, sed eius beatitudo est ipsius pfectissima operatio
qbus pt esse sola dej cognitio clara et intuitiua. go possibilis
est clara dej cognitio.

2.° qa inest cuilibet homini appetitus videndae causae, cum
conspicit aliquos effectus, sed hoc multos dej effectus videt et
observat. go appetit visionem dej. cum eo ille appetitus o sit frustra
inditus a natura, Explerj pt, ae pde possibilis est visio dej sea

hion. in i.um ps
licet faciem dei n
videat creata iuxta
suam ppietatem ot
nute cernat.r qdo in
cilis creditr. go e
dixit qtum videb
e, seu ei ppriu
videri, C. qtum c
videri apparuit a illo
aug.s. vita dei o
videri.
dixit visu spo
vitu utis, N.
ea anb. ad illud
i.m
aug.s. vita dei o
videri.
dixit vide qpreh
C. intuitiua, N.
beatitudo hoj consistit in
vide dej tantummod tam ej.°
hinc e vita aeterna et beg-
norant te deum et quem
misisti Jesum christum.

Ex citatb. in hac luca supra laudata. o modo nemo cprehendit, sed cspexit. at
To cspexit includit videm intuitiuam. d. nemo cspexit-nam sua virtus, C. gnia
N. nam ait ibidem in una potestate o ee enim videre, sed in potestate illius appa
ruerit o e potestas videndi, e gnia promerendi et videre possimus.
C. Silvanensi c. 39.° in exod. qd e faciem meam videre o potest, nisi qa quum

glica in toto vel
grè attingit scire
N. Cleg. nam plene
re, in toto et 128
egre o e ſtum intueri
prehendere deum,
e ipſi doo ꝓprium,
o ſubtraxit, ſola n
i nota e trin. et
ituti aſſumpta.

clara eſt Intuitiua illius cognio

Multis ito this neutra harum raoum videtr conuincere,
qa Inquiunt illj ꝑ rao vel ꝓbat deum poe comprehendj,
vel certe noe ꝑfectiſſimae operatoiſ ſufficienter illigi poſſet
ꝑfectiſſima illa operatio, quae viribus naae pt coerceri, qtem nemo
dixerit eſſe vioem beatificam, vt ſuſius patebit Ex ſeqtibus

2ª o rao inquiunt illj ad ſimonum ꝓbat appetitum
audendj dej Elicitum Et efficacem, qui Exprimitr ꝑ velleitate,
aut ſi ꝓbat affectum efficacem appetitum, deum dumtaxat
Conditionatum, ꝓbat npe ſi illud eſt poſſibile, o ito reſpondes Caietanis
aſtruit innatum aut Elicitum et efficacem ſeu abſolutum
appetitum, In ſinguliſ troibus Exiſtere ad videndum deum,
alioqui ꝑ vires naae Explebiliſ eſſet illa appetitus

Vidit hac difficultatej Caietanus In hunc artum ſ. th.
Cum ita Explicat raoes allatas, vt dicat ſtum th. voluiſſe
dumtaxat ꝓbare poſſibilitatem vioiſ beatificae Ex ordinatione
troiſ ad felicitatem, o qtem naaliſ ſed ſupernaaliſ et per
Gratiam, item Ex deſiderio videndae cauſae cuiuſ videm effectus
npe, inquit ille, effectus Gaae o naae, Itaque Iuxta Caietanu
haec eſt raonao ſ. th. homo ordinatus eſt ad beatitudinem
ſupernaturalem, npe ad vioem beatificam. qo eſt illi poibilis
ntm ſtustra ordinaretr ad aliquid Impoſſibile. item viris
effectibus gaae ꝑ reuelaoem cognitis naſcitr deſideriu videndj
dej tam caae illorum effectuum Gaae alioqui ſi naaliter deſidera-
remus vioem dej, eam viribus naae poſſemus conſequi, nam
Inquit idem Caietanus, naa dedit organa cuilibet potentiae
quam Intuj poſſit In ea, neque indigit Inclinationem ad
aliquid ad quod tota viſ naae peruenire nequit.

Quaeres an alia raoe mere naaliſ ꝓnt ꝓbarj poſitiue vioem beatificam ee poſſibilem.

Reo neg° qa nullum eſt medium Intra limites naturae
Contentum ꝑ quod poſſint myſteria nrae fidej ꝓbari poſitiue
poſſibilia, ſicut dee ea vt ſit ſupernaaliſ ordinis, ſed viſio
beatifica eſt ordinis ſupernaaliſ. qo &c.

Quaeres 2° vtrum ſaltem neqt ꝓbarj poſſit poſſibilis eſſe
viſio beatifica, id e o eſſe Impoſſibile
R ꝓ id fieri poe ſoluendo dicta quae Illius Impugnant

impibilitatem

Dices naaliter cognimus facultem ferrj in obtum suum adæqtum, sed obtum adæqtum illus est Ens, aut saltem ad obtum adæqtum illectus ptinet Ens, sub quo continetr deus Eham vt visibilis. go naaliter cognitr quin ~~possit~~ deum póe viderj.

Reg hoc argto pbari eque deum póe nraliter cognosci comprehensiue a creatà seu vt comprehensibilem, qa ipse deus vt comprehensibiliş tam continetr sub Ente seu tam est Ens ac deus vt visibiliş

R. 2° Ens ee obtum adæqtum illus Generice spectati et nõ creatr illectus sorum virez suas naaliter spectatj obtum adæqtum esse Ens naale; aeque deum ipsum vt est author nate, dum taxat esse obtum illectus naturaliter spectati.

Obiectiones

Ex jª Corinth. 13ª o pbatur possibilem esse visionem beatificam Eham p auxilium supernaturale, illa n verba bene videbim⁹ cum facie ad faciem ò aliter illigunt, quam ista verba Jacob patriarchæ, Gen. 32°, vidj deum facie ad faciem, aut qm ista Exodj 33ª Loquebatr dns moysi facie ad faciem, sed in illis duobus locis postremis ò exprimitr clara et intuitiua dei cognio, go neq in jº loco Ex jª Corinth. 13ª

Nego ant. et cus pbacem, nõ disparitatis est qd citata verba Gen. 32° Exodi 33ª vt constat Ex antecedentib⁹ et consequentibus illigenda sit de visione corporea, quã deus videbatr sub figura angelj, nam Gen. 32° post citata verba vidj deum facie ad faciem addit. Et ecce vir luctabatr cum Eo vsque mane. Exodj nõ 33ª addunt Eham hæc verba, non me videbit hõo, et viuet, quibus constat a moyse deum ò fuisse visum visione spiritalj seu illectua; at nõ in pdicto testimonio Ex jª corinth. 13ª nil tale reperitr, imo patres fere omnes illud Explicant ad sensum nrm ppositi, idque insuper pbatur qa ibi apostus opponit cognitionem dei intuitiuam illj cognitioni qua habetr p fidem, ita vt utraq cognitio tam clara per visionem qm obscura p fidem ptineat ad intellectum.

Exodj 33° hi deus loqr moysi, posteriora mea videbis, faciem autem meam videre ò poteris, item jª Corinth. 13ª dr rex Jacobus

Vide Exod. 33. Non videbit me homo, et vivet. Non videbit me homo, id est, non videbit me homo lumen. go videbit lumen fulgorem N. Ex his verbis ñ verborum ñ rei Deus illuminabit per lucem gloriæ quod nobis infundetur Deus qui verum lumen est.

ob
Q. deo deffert Infinita pot. 170
Nº. nam vio o pfect. Bum ab Immortalis et Invisibilis, jx ad timoth. 6º, Lucem habitat
obto fed Rham la facultte cognte. inacessibilem qm nemo vidit vngm nec videre pt, qo deus requit
Infst. aio cui. obtum è spirale et fir dalis, qo aio cui. obtum est videri.
fir dalis, qo aio cui. obtum est videri.
Infinitum est Infita.

Reo hae oia Loca apud ffos pp. illigi vel de vioe dei in hac
Nº. ego hao dpp. e q pea spiritalis vita, vel de visione corporea, vel de vioe dei viribus naa
o posst ferri modo spireo ad ea Comprehensiua, vel de cognitione dei comprehensiua, qua adqte
rem spir dalem sui ferat. modi spiritali circa te epoream
Oportuit quo fit hoc ordo Rndeat illegibilitati dei, ista no est dei visione ff Impossibiles
sed contra aio ferri pt finito ja qdem Za Lege ordinaria, qa qdo Paulo vivit in mortali
modo citra obtum Infinitum. corpore deum o videt, alia no Chiam ablate Loqdo sunt
pt. sellem recipit spco agnoscibilia, prodigiosa nobilioris ord pt Impossibiles deus in oculis corporeis videri non potest, neq
pt Infinita. spiritaliter p solas naas vires, neque ulla ratione cognosci, ac si in se est
Qo ego est Infinita sum quid Infinitum et relative ad Infinita illa obtta Co. ab illo Creato, seu tam perfecte cognosci, ac si in se est
intrinsece et per Neg. cognoscibilis:

ob. S. Thus chrys. verba illa j. Joan. qº deum nemo vidit vngm
vgdo citra anomeos in multis interpretatr o de visione corporea, sed Chiam de intellectuali
hoc o hoc de vioe ophica et clara dei cognitione, quam dicit angelis beatis ee denegatam.
pspue in hoc loco Eden homilia
in qua ait angelos vidisse sic a loquitr hom. 13ª in Ecce hexameron, id quod deus est, o
quod deum in nata assumpta tam antea o videbunt. modo ophata non viderunt, neque angeli, neque archangeli, sed
Reo S. doctore Chi manifeste si cogt interroges, nil ab eis de dei substia audies, sed
loqui de vioe dei o in spiritu nata sed in nata assumpta tm referentes Gloam in excelsis deo, sicut hom. 7ª de
sui angeli o solum tuerent incom prehensibili nata dei loquens, de illis sex apprii, qui
visionem, sed Chiam ophiem o qdem spiritus dei, sed pp. 87ª, Eoquod non existimet ipse credibile anomoeo eo
nata assumpta si qdem una et pec es, hic ait o ipsam meram videbant lucem, nec ipsam
ritalem ophebant. fulgeram substiam, sed quod videbant condescensus erat et
indulgentia.

Rondeo s. chrysostomu illegendum ee de vioe dei ophensiua
Infst. virtus potentia Infiti et Infiti tu po et cognio Infiti est Infiti quam dicat angelis ee Impossibilem, agit a In illos docis
sibi cum cognio respt nobilior adversus anomoeos, qui volebant deum non modo videri
qm sui principio.
Nº. ego et confirmacem qui Chiam Comprehendi poe ab hominibus, p solas Chiam naturae
est o non falsa, sed dicit - vires In hac vita, recte igitur adversus illos haereticos asserit
virtus potentia Infiti est Infinitus chrys. o modo ab hominibus In hac vita, sed neque ab ipsis
quod effectus continentur in angelis videri deum poe comprehendi, et qdo ab
hoc e cae aequa bonum suum ee accipit. sed obtum o sic ipsis angelis videri deum illis indulgere qdem et condescendere eorum capacitati, quae oia vera sunt, quamuis a
continet In sua cognitiua vi ad ea o accipit finem ee, quapropter ad eos pariter nobilior deus clare seatr ab angelis, tm o tam perfecte, ac ipse
est rem potuerit tam cum capax quam cognoscibilis et se ipsum cognoscit.
quam possit contingere quod Neque nos movet quod nra ronsio o conveniat vasquetio
vas potuerit tam Chiam ac nobilis ac Eisdem rei cognio
nobilis ac Eisdem rei cognio
Ita Syndelius est calorem venisse dementia, ut hi arrogauerint comprehensiuam dei
producere qui cognoscere.

cognoscem, qtem Explicamus nos, ac pde malit patrum acclb. hom. 14 in Joan. chrys.
pisque chrysostom; Errorem, quam hæreticorum demiam dicit deu ante Incarnacionem fuisse
confiteri, illo a reclamante Licet nos cum ff. pp. Grecis angelis invisibilem post carne
hær. 66a bas. Epist. 192a et chrys. hom. 2a et 5a ac extra Gre invisibilem dei Incompre
anomæos in pdictis hæresibus, demendam mixamur potius hensibilem Ds nam post incarnacoem
qm in chrysostomo aliisque pp. Errore Gratis agnoscamus deum comprehendebant angli set
Theodoretus Dialogo 1m immutabilis, in quo approbans pene videbant.
orthodoxus, quod Graviter, sive heterodoxus negaverat 7d. Athanas ait si
hominis deum videri, sic ait theodoretus Ita ergo de angelis intuerentur angeli, inter
illig amus, audientes quædie, videnti faciem patris vestri in cælis de substia dei possent a
o in videnti substiam diam, quæ nec comprehendi nec o ponunt
circumscribi nec ante percipi potest, et quæ ossa comprehendit dist. mim. Ut doctores
sed quodm gloam, quæ eorum viribus correspondeat, sitque et collaudatores. N
eis accommodata, quibus verbis idem ois videri theodoretus senserit solus Quigonibus Ut
cum armenis, neq ipse impossibilem esse dei visionem. author et doctor pfun
Rondeo jo theodoretum in hoc dialogo exponere quo dei revelare pot
modo deus visus sit a pphetis ante Incarnationem, ipse penetrare. angli a
sub figuris, vel Etiam post Incarnationem In carne ipsetuo exclamare q
visus est ab apostolis et ab angelis, et Explicando hunc in excelsis.
locum apostoli ad timoth., deus manifestatus est in carne,
vindicatus in spu, visus angelis, prædicatus gentibus,
theodoretum Inquam dicere angelos videre deum ipse incar-
natum p carnem, inquit ille, apparuit nam, quæ carnis
poterat, per hanc illum quæ viderunt angelorum turmæ
itaque de verba in objecta posita, rondeo jo forsan credi-
disse theodoretum angelos esse corporeos, et idcirco negare
deum ab illis videri potuisse oculis corporeis, nisi postqm
carne conspicuus factus est, vel p aliquam speciem corpo
ream angelorum, nam accommodatam.
Reo 2o Ea mente theodoreti colligi: 1m angelos deum
non posse comprehendere, sed 1m habere, ut ait ipse, gloam
sibi metipsis commensuratam, ipse visionem quæ fit ipsa
dei cognoscibilitate infinita, longe inferior, Et certe obi hetr
in latina versione apud theodoretum diam substiam ab angelis
minime percipi non posse, reperitur vox Græca ἀπερίγραπτον
quæ quidem Incomprehensibilitatem potius qm invisibilitate
sonat.

Rondeo 3e aliquos Existimare Chrys ostomum et Theodoretum fuisse quidem In contraria sententia quamquam Gratis mihi videantur afferere illud; sed In alios patres conuniter Ipsam dei visionem o modo possibilem esse, sed et ach concedi beatis et angelis, Itamque veritatem progressu temporis In concilijs fuisse defensam, et cō fide receptam. multi alij patres citantur pro Errore armenorum, puta hyeronim. ambrosius et basilius, hostis si quis legat accurate, reperiet vel de visione comprehensiua vel de corporea esse locutos, vt obseruat augustin. Epistola 111ª et 112ª mxe cum certum sit Eos alijs in locis possibilitatem visionis, Imo actualem videndi Dei essentiæ admisisse In creatis.

Duplex ē gradus habitudinis, perfecta vna, Imperfecta altera.

perfecta est cū obtentu par est pote, nec ipsam superat deus ab ea est altior, et color ratus oculi bene habet, et hæc o est inter deum et illum finitum. Finiti ad Infinitum non datur proportio, sed deus est Infinitus et intellectus creatus finitus. 3o deus non potest videri ab intellectu creato.

Imperfecta est cū obtentu imperfecta hebetudine sortis specialiter pote virtutem illius superat ita vt illa virtus possit perfici, et hæc ē inter deum et illum medium. Dico quo majorem, finiti ad Infinitum non datur proportio Entitatis concedo, habitudinis vero seu ordinis ipsius facultatis ad obtentum nego. et ita hoc argto probaretur ob. repugnæ cognibilis in non modo deum non videri, sed neqdem abstractiue cognosci pote o est cognibilis deficienti pote quod falsissimum est.

pote ob Excessu ob superpoam, vide hanc mxe in ph. visibilis o est oculo nostro cognibilis. sed deus ē Intellectus cognibilis 3o t. Proportio habitudinis sequitur proportionem Entitatis, id est ~~prærequirit Entitatem aliquam In qua fit tanquam~~ ubi o est proportio Entitatis, o est Etiam proportio habitudinis.

tyo nia o est cognibile pote deficienti pria vita et natale lumen ē oculi exercitium, nam Euangelia oculo nostro videri possit ē vis vberior ei superaddetur Ergo ant proportio habitudinis sequitur proportionem Entitatis, id est ~~prærequirit Entitatem aliquam~~, in qua sit tanquam in aliquo velut subito Do, id est Inter ea o est proportio habitudinis, inter quæ non est proportio Entitatis, nego nam docet Contrarium Expria. ttt

ttt

3t Etiam negi ant. Deus quia est Infinitus Censetur esse Extra obiectum illud axioma dqui. modus Cognoscendi sequitur modum essendi dqut. Ergo quo nobilior est cognitio quo nobilior est Creatus.

Nego ant. aliqui neqdem abstractiue deus cognosceretur p esse sui contra Do. sic arguo Imago nobilior ē bellua ergo et angelus nobilior homine Eo a pri quod nulla sit tyo ad obtentum finem specialiter, o ordinata ad deum videndum, proportio potest cognosci ad hoc. Eleuetur per aliquod Lumen supernaturale vt patebit Ex legibus. obtentum cognoscibile nego.

non magis dicat oculus corporeus a spiritu seu ab obto spirtali qm illectus finitus et creatus ab obto infito et increato, sed oculus corporeus spiritum videre ꝺ pt, ergo neq mens creata deum videre pt.

ob. 1m petri 2m angeli desiderant in deū prospicere. go deum ꝺ vident.

Dgo maj ꝺ magis dicat oculus corporeus a spu, qm illus finitus ab obto infito rone entitatis ꝺ. rone similitudinis neqo nam licet angelus et oculus corporeus sint creati in rone similitudinis differunt qa spus ꝺ continet totā latitudinem obti speciales oculi corporei, nam sola lux cum coloribus est obtum speciale unum visus corporei, at ꝺ deus qa illigibilis est obtum illius creati qui vestit circa ꝺ illigibile, nam rao creati et increati finiti et infiniti vt sic ꝺ st essentialis dria cognitionis sed tm modi existendi rerum ipsarum, rao aute corporei et incorporei ra cognitionis seu visionis constituunt diversum genus et diversam speciem cognitionis, visio n corporea et spiritalis ut specialiter dicta in rone cognitionis.

dg. 2m adversarium. 1m. dg. ad 1m. dg. 2m. dg. 3m. dg. 4m. dg. 5m. dg. 6m. dg. 7m. dg. 8m. dg. 9m. dg. 10m. dg. 11m. dg. 12m. dg. 13m. dg. 14m. dg. 15m. dg. 16m. dg. 17m. dg. 18m. dg. 19m. dg. 20m. dg. 21m. dg. 22m. dg. 23m. dg. 24m. dg. 25m. dg. 26m. dg. 27m. dg. 28m. dg. 29m. dg. 30m. dg. 31m. dg. 32m. dg. 33m. dg. 34m. dg. 35m. dg. 36m. dg. 37m. dg. 38m. dg. 39m. dg. 40m. dg. 41m. dg. 42m. dg. 43m. dg. 44m. dg. 45m. dg. 46m. dg. 47m. dg. 48m. dg. 49m. dg. 50m. dg. 51m. dg. 52m. dg. 53m. dg. 54m. dg. 55m. dg. 56m. dg. 57m. dg. 58m. dg. 59m. dg. 60m. dg. 61m. dg. 62m. dg. 63m. dg. 64m. dg. 65m. dg. 66m. dg. 67m. dg. 68m. dg. 69m. dg. 70m. dg. 71m. dg. 72m. dg. 73m. dg. 74m. dg. 75m. dg. 76m. dg. 77m. dg. 78m. dg. 79m. dg. 80m. dg. 81m. dg. 82m. dg. 83m. dg. 84m. dg. 85m. dg. 86m. dg. 87m. dg. 88m. dg. 89m. dg. 90m. dg. 91m. dg. 92m. dg. 93m. dg. 94m. dg. 95m. dg. 96m. dg. 97m. dg. 98m. dg. 99m. dg. 100m. dg. 101m. dg. 102m. dg. 103m. dg. 104m. dg. 105m. dg. 106m. dg. 107m. dg. 108m. dg. 109m. dg. 110m. dg. 111m. dg. 112m. dg. 113m. dg. 114m. dg. 115m. dg. 116m. dg. 117m. dg. 118m. dg. 119m. dg. 120m. dg. 121m. dg. 122m. dg. 123m. dg. 124m. dg. 125m. dg. 126m. dg. 127m. dg. 128m. dg. 129m. dg. 130m. dg. 131m. dg. 132m. dg. 133m. dg. 134m. dg. 135m. dg. 136m. dg. 137m. dg. 138m. dg. 139m. dg. 140m. dg. 141m. dg. 142m. dg. 143m. dg. 144m. dg. 145m. dg. 146m. dg. 147m. dg. 148m. dg. 149m. dg. 150m. dg. 151m. dg. 152m. dg. 153m. dg. 154m. dg. 155m. dg. 156m. dg. 157m. dg. 158m. dg. 159m. dg. 160m. dg. 161m. dg. 162m. dg. 163m. dg. 164m. dg. 165m. dg. 166m. dg. 167m. dg. 168m. dg. 169m. dg. 170m. dg. 171m. dg. 172m. dg. 173m. dg. 174m. dg. 175m. dg. 176m. dg. 177m. dg. 178m. dg. 179m. dg. 180m. dg. 181m. dg. 182m. dg. 183m. dg. 184m. dg. 185m. dg. 186m. dg. 187m. dg. 188m. dg. 189m. dg. 190m. dg. 191m. dg. 192m. dg. 193m. dg. 194m. dg. 195m. dg. 196m. dg. 197m. dg. 198m. dg. 199m. dg. 200m. dg. 201m. dg. 202m. dg. 203m. dg. 204m. dg. 205m. dg. 206m. dg. 207m. dg. 208m. dg. 209m. dg. 210m. dg. 211m. dg. 212m. dg. 213m. dg. 214m. dg. 215m. dg. 216m. dg. 217m. dg. 218m. dg. 219m. dg. 220m. dg. 221m. dg. 222m. dg. 223m. dg. 224m. dg. 225m. dg. 226m. dg. 227m. dg. 228m. dg. 229m. dg. 230m. dg. 231m. dg. 232m. dg. 233m. dg. 234m. dg. 235m. dg. 236m. dg. 237m. dg. 238m. dg. 239m. dg. 240m. dg. 241m. dg. 242m. dg. 243m. dg. 244m. dg. 245m. dg. 246m. dg. 247m. dg. 248m. dg. 249m. dg. 250m. dg. 251m. dg. 252m. dg. 253m. dg. 254m. dg. 255m. dg. 256m. dg. 257m. dg. 258m. dg. 259m. dg. 260m. dg. 261m. dg. 262m. dg. 263m. dg. 264m. dg. 265m. dg. 266m. dg. 267m. dg. 268m. dg. 269m. dg. 270m. dg. 271m. dg. 272m. dg. 273m. dg. 274m. dg. 275m. dg. 276m. dg. 277m. dg. 278m. dg. 279m. dg. 280m. dg. 281m. dg. 282m. dg. 283m. dg. 284m. dg. 285m. dg. 286m. dg. 287m. dg. 288m. dg. 289m. dg. 290m. dg. 291m. dg. 292m. dg. 293m. dg. 294m. dg. 295m. dg. 296m. dg. 297m. dg. 298m. dg. 299m. dg. 300m. dg. 301m. dg. 302m. dg. 303m. dg. 304m. dg. 305m. dg. 306m. dg. 307m. dg. 308m. dg. 309m. dg. 310m. dg. 311m. dg. 312m. dg. 313m. dg. 314m. dg. 315m. dg. 316m. dg. 317m. dg. 318m. dg. 319m. dg. 320m. dg. 321m. dg. 322m. dg. 323m. dg. 324m. dg. 325m. dg. 326m. dg. 327m. dg. 328m. dg. 329m. dg. 330m. dg. 331m. dg. 332m. dg. 333m. dg. 334m. dg. 335m. dg. 336m. dg. 337m. dg. 338m. dg. 339m. dg. 340m. dg. 341m. dg. 342m. dg. 343m. dg. 344m. dg. 345m. dg. 346m. dg. 347m. dg. 348m. dg. 349m. dg. 350m. dg. 351m. dg. 352m. dg. 353m. dg. 354m. dg. 355m. dg. 356m. dg. 357m. dg. 358m. dg. 359m. dg. 360m. dg. 361m. dg. 362m. dg. 363m. dg. 364m. dg. 365m. dg. 366m. dg. 367m. dg. 368m. dg. 369m. dg. 370m. dg. 371m. dg. 372m. dg. 373m. dg. 374m. dg. 375m. dg. 376m. dg. 377m. dg. 378m. dg. 379m. dg. 380m. dg. 381m. dg. 382m. dg. 383m. dg. 384m. dg. 385m. dg. 386m. dg. 387m. dg. 388m. dg. 389m. dg. 390m. dg. 391m. dg. 392m. dg. 393m. dg. 394m. dg. 395m. dg. 396m. dg. 397m. dg. 398m. dg. 399m. dg. 400m. dg. 401m. dg. 402m. dg. 403m. dg. 404m. dg. 405m. dg. 406m. dg. 407m. dg. 408m. dg. 409m. dg. 410m. dg. 411m. dg. 412m. dg. 413m. dg. 414m. dg. 415m. dg. 416m. dg. 417m. dg. 418m. dg. 419m. dg. 420m. dg. 421m. dg. 422m. dg. 423m. dg. 424m. dg. 425m. dg. 426m. dg. 427m. dg. 428m. dg. 429m. dg. 430m. dg. 431m. dg. 432m. dg. 433m. dg. 434m. dg. 435m. dg. 436m. dg. 437m. dg. 438m. dg. 439m. dg. 440m. dg. 441m. dg. 442m. dg. 443m. dg. 444m. dg. 445m. dg. 446m. dg. 447m. dg. 448m. dg. 449m. dg. 450m. dg. 451m. dg. 452m. dg. 453m. dg. 454m. dg. 455m. dg. 456m. dg. 457m. dg. 458m. dg. 459m. dg. 460m. dg. 461m. dg. 462m. dg. 463m. dg. 464m. dg. 465m. dg. 466m. dg. 467m. dg. 468m. dg. 469m. dg. 470m. dg. 471m. dg. 472m. dg. 473m. dg. 474m. dg. 475m. dg. 476m. dg. 477m. dg. 478m. dg. 479m. dg. 480m. dg. 481m. dg. 482m. dg. 483m. dg. 484m. dg. 485m. dg. 486m. dg. 487m. dg. 488m. dg. 489m. dg. 490m. dg. 491m. dg. 492m. dg. 493m. dg. 494m. dg. 495m. dg. 496m. dg. 497m. dg. 498m. dg. 499m. dg. 500m. dg. 501m. dg. 502m. dg. 503m. dg. 504m. dg. 505m. dg. 506m. dg. 507m. dg. 508m. dg. 509m. dg. 510m. dg. 511m. dg. 512m. dg. 513m. dg. 514m. dg. 515m. dg. 516m. dg. 517m. dg. 518m. dg. 519m. dg. 520m. dg. 521m. dg. 522m. dg. 523m. dg. 524m. dg. 525m. dg. 526m. dg. 527m. dg. 528m. dg. 529m. dg. 530m. dg. 531m. dg. 532m. dg. 533m. dg. 534m. dg. 535m. dg. 536m. dg. 537m. dg. 538m. dg. 539m. dg. 540m. dg. 541m. dg. 542m. dg. 543m. dg. 544m. dg. 545m. dg. 546m. dg. 547m. dg. 548m. dg. 549m. dg. 550m. dg. 551m. dg. 552m. dg. 553m. dg. 554m. dg. 555m. dg. 556m. dg. 557m. dg. 558m. dg. 559m. dg. 560m. dg. 561m. dg. 562m. dg. 563m. dg. 564m. dg. 565m. dg. 566m. dg. 567m. dg. 568m. dg. 569m. dg. 570m. dg. 571m. dg. 572m. dg. 573m. dg. 574m. dg. 575m. dg. 576m. dg. 577m. dg. 578m. dg. 579m. dg. 580m. dg. 581m. dg. 582m. dg. 583m. dg. 584m. dg. 585m. dg. 586m. dg. 587m. dg. 588m. dg. 589m. dg. 590m. dg. 591m. dg. 592m. dg. 593m. dg. 594m. dg. 595m. dg. 596m. dg. 597m. dg. 598m. dg. 599m. dg. 600m. dg. 601m. dg. 602m. dg. 603m. dg. 604m. dg. 605m. dg. 606m. dg. 607m. dg. 608m. dg. 609m. dg. 610m. dg. 611m. dg. 612m. dg. 613m. dg. 614m. dg. 615m. dg. 616m. dg. 617m. dg. 618m. dg. 619m. dg. 620m. dg. 621m. dg. 622m. dg. 623m. dg. 624m. dg. 625m. dg. 626m. dg. 627m. dg. 628m. dg. 629m. dg. 630m. dg. 631m. dg. 632m. dg. 633m. dg. 634m. dg. 635m. dg. 636m. dg. 637m. dg. 638m. dg. 639m. dg. 640m. dg. 641m. dg. 642m. dg. 643m. dg. 644m. dg. 645m. dg. 646m. dg. 647m. dg. 648m. dg. 649m. dg. 650m. dg. 651m. dg. 652m. dg. 653m. dg. 654m. dg. 655m. dg. 656m. dg. 657m. dg. 658m. dg. 659m. dg. 660m. dg. 661m. dg. 662m. dg. 663m. dg. 664m. dg. 665m. dg. 666m. dg. 667m. dg. 668m. dg. 669m. dg. 670m. dg. 671m. dg. 672m. dg. 673m. dg. 674m. dg. 675m. dg. 676m. dg. 677m. dg. 678m. dg. 679m. dg. 680m. dg. 681m. dg. 682m. dg. 683m. dg. 684m. dg. 685m. dg. 686m. dg. 687m. dg. 688m. dg. 689m. dg. 690m. dg. 691m. dg. 692m. dg. 693m. dg. 694m. dg. 695m. dg. 696m. dg. 697m. dg. 698m. dg. 699m. dg. 700m. dg. 701m. dg. 702m. dg. 703m. dg. 704m. dg. 705m. dg. 706m. dg. 707m. dg. 708m. dg. 709m. dg. 710m. dg. 711m. dg. 712m. dg. 713m. dg. 714m. dg. 715m. dg. 716m. dg. 717m. dg. 718m. dg. 719m. dg. 720m. dg. 721m. dg. 722m. dg. 723m. dg. 724m. dg. 725m. dg. 726m. dg. 727m. dg. 728m. dg. 729m. dg. 730m. dg. 731m. dg. 732m. dg. 733m. dg. 734m. dg. 735m. dg. 736m. dg. 737m. dg. 738m. dg. 739m. dg. 740m. dg. 741m. dg. 742m. dg. 743m. dg. 744m. dg. 745m. dg. 746m. dg. 747m. dg. 748m. dg. 749m. dg. 750m. dg. 751m. dg. 752m. dg. 753m. dg. 754m. dg. 755m. dg. 756m. dg. 757m. dg. 758m. dg. 759m. dg. 760m. dg. 761m. dg. 762m. dg. 763m. dg. 764m. dg. 765m. dg. 766m. dg. 767m. dg. 768m. dg. 769m. dg. 770m. dg. 771m. dg. 772m. dg. 773m. dg. 774m. dg. 775m. dg. 776m. dg. 777m. dg. 778m. dg. 779m. dg. 780m. dg. 781m. dg. 782m. dg. 783m. dg. 784m. dg. 785m. dg. 786m. dg. 787m. dg. 788m. dg. 789m. dg. 790m. dg. 791m. dg. 792m. dg. 793m. dg. 794m. dg. 795m. dg. 796m. dg. 797m. dg. 798m. dg. 799m. dg. 800m. dg. 801m. dg. 802m. dg. 803m. dg. 804m. dg. 805m. dg. 806m. dg. 807m. dg. 808m. dg. 809m. dg. 810m. dg. 811m. dg. 812m. dg. 813m. dg. 814m. dg. 815m. dg. 816m. dg. 817m. dg. 818m. dg. 819m. dg. 820m. dg. 821m. dg. 822m. dg. 823m. dg. 824m. dg. 825m. dg. 826m. dg. 827m. dg. 828m. dg. 829m. dg. 830m. dg. 831m. dg. 832m. dg. 833m. dg. 834m. dg. 835m. dg. 836m. dg. 837m. dg. 838m. dg. 839m. dg. 840m. dg. 841m. dg. 842m. dg. 843m. dg. 844m. dg. 845m. dg. 846m. dg. 847m. dg. 848m. dg. 849m. dg. 850m. dg. 851m. dg. 852m. dg. 853m. dg. 854m. dg. 855m. dg. 856m. dg. 857m. dg. 858m. dg. 859m. dg. 860m. dg. 861m. dg. 862m. dg. 863m. dg. 864m. dg. 865m. dg. 866m. dg. 867m. dg. 868m. dg. 869m. dg. 870m. dg. 871m. dg. 872m. dg. 873m. dg. 874m. dg. 875m. dg. 876m. dg. 877m. dg. 878m. dg. 879m. dg. 880m. dg. 881m. dg. 882m. dg. 883m. dg. 884m. dg. 885m. dg. 886m. dg. 887m. dg. 888m. dg. 889m. dg. 890m. dg. 891m. dg. 892m. dg. 893m. dg. 894m. dg. 895m. dg. 896m. dg. 897m. dg. 898m. dg. 899m. dg. 900m. dg. 901m. dg. 902m. dg. 903m. dg. 904m. dg. 905m. dg. 906m. dg. 907m. dg. 908m. dg. 909m. dg. 910m. dg. 911m. dg. 912m. dg. 913m. dg. 914m. dg. 915m. dg. 916m. dg. 917m. dg. 918m. dg. 919m. dg. 920m. dg. 921m. dg. 922m. dg. 923m. dg. 924m. dg. 925m. dg. 926m. dg. 927m. dg. 928m. dg. 929m. dg. 930m. dg. 931m. dg. 932m. dg. 933m. dg. 934m. dg. 935m. dg. 936m. dg. 937m. dg. 938m. dg. 939m. dg. 940m. dg. 941m. dg. 942m. dg. 943m. dg. 944m. dg. 945m. dg. 946m. dg. 947m. dg. 948m. dg. 949m. dg. 950m. dg. 951m. dg. 952m. dg. 953m. dg. 954m. dg. 955m. dg. 956m. dg. 957m. dg. 958m. dg. 959m. dg. 960m. dg. 961m. dg. 962m. dg. 963m. dg. 964m. dg. 965m. dg. 966m. dg. 967m. dg. 968m. dg. 969m. dg. 970m. dg. 971m. dg. 972m. dg. 973m. dg. 974m. dg. 975m. dg. 976m. dg. 977m. dg. 978m. dg. 979m. dg. 980m. dg. 981m. dg. 982m. dg. 983m. dg. 984m. dg. 985m. dg. 986m. dg. 987m. dg. 988m. dg. 989m. dg. 990m. dg. 991m. dg. 992m. dg. 993m. dg. 994m. dg. 995m. dg. 996m. dg. 997m. dg. 998m. dg. 999m. dg. 1000m. dg.

Deus ꝺ modo est infinitus, sed est infinite visibilis qa visio ꝺ dei ꝺ debet esse finaliter infinita qa clara ꝺ et quod habitum, cham prout elicit ab illu creato.

Nego csequs, etsi n aio aliqm pfectionem defumat ex obto ꝺ in nario in tam assurgit dignitatem, qtum hr obtum, ita vtti hoc sit finitum et increatum, debeat eque esse infinita et increata, nam aio limitatr a poa seu facultate, quo cum effectibili, qm finita est, non pt nisi finitam actionem elicere; patet ergo illectum poe finito modo percipere cham clare et qd habitum obtum finitum.

Cum deus sit infinite visibilis, si filius tm modo videt ꝺ. qa si cogneret illa collectionem cogneret obtum ad qtum ꝺ ait ipse, aeque cognoscet deum ꝺ. ipm diam hoius ꝺ videt.

Dgo subsumptum ꝺ videt hoius deus, id est tam clare aequo est visibilis ꝺ. ipse est visibilis ꝺ aliqui comprehenderet. ꝺ videt hoius deus qs eius aliqua pars videatr et sic consequatr visibilis, vel cham qs aliqua eius pfectio videatr a beatis sine altera nego

Infinitum prout infinitum est ignotum vt dicit ps. qd deus qui est infinitus nec videri nec cognosci pt.

Ad ant. ptum agere de infinito sdum habitudinem quod ait esse ignotum p successionem qs poit sdum ptes aliquas successive ꝺ.

ob. 1m petri 2m angeli desiderant in deū prospicere. go deum ꝺ vident.

Dgo ant. deficiente exclude defectum rei possessae. exclude possessione rei desideratae nō. nam ex greg. dca vident et videre desiderant, inchoate et inchoari fiunt.

vel aliter dgo desiderant qdam visionis ꝺ. qa quae sine fastidio possidentur dntr spes desiderari, unde eccl. 24a. qui edunt me adhuc esurient et qui bibunt me adhuc sitient. desiderant desiderio visionis absentis nō. aliquando angelo cernuntur.

ob. illud creatus requit cognitionem omnium creaturarum possibilium. go nec adeo clarum ꝺ videm, patet equus qa dissimile cognitum explicite infinite qte est effata dia. qm ens infinitum totum totaliter rone, ipse intuitu unica, sicut sunt ad invicem ꝺ creata possibiles.

nō. equidem qa hoc est effatum ꝺ sit pfior et in essendo et in cognoscendo et in rarum possibilium, in ex duplici capite repugnat qd illud tale collectione cognatur, licet non repugnet qd videat deum.

2o ad cognitionem omnium creaturarum possibilium requirerent infinita species intuitorales, quas requit illud objectum ad visionem a effata dia sufficit quod ipsa se cognoscat illo modo finito et limitato et absque alterando lumine gloae in eo recepto.

post alias totum decurrj, et sic point singulae illius ptes aliae post alias cognosci, hoc a verum est qa insitum nullam tt ptem vlmam, est uo alio sstu Ignotum insitum, qsi totum simul o possit vnica cognioe percipi. Nego.

Caput secundum

vtrum poit illectus creatus quidditatiue et abstractiue simul deum Cognoscere

Duplex est cognio abstractiua altera qua p effectus cognitr caa, quae dr Etiam cognio medta, alia est vero cognitio abstractiua et Immedta simul, quae licet circa quidditatem rej alicuius Immedte versetr, abstrahit tamen quodammodo quidditatem rej cognoscibilis ab eius praesia, vel Existia, haecque cognio o dr visio intuitiua, quia vt aliquid videatr debet cognosci vt Existens et psens, sic deus ipse creaam mere possibilem cognoscit absque actualj ei? Existia, ac pte abstractiue, o a Intuitiue.

Propositio

Non pt illectus creatus cognoscere qdditatem seu essiam dej abstractiue, id est absque ipsius Existentia, sed clare et Intuitiue, seu vt Existentem.

Pbr ppo qa illa cognitio est abstractiua quae rem percipit absque Eius Existentia sed non pt darj cognitio qdditatiua dej, quae o sit simul Intuitiua, seu vt dej Existentis. go &c.

Major supponitr certa Ex distinctione cognioīs Intuitiuae et abstractiuae, ptque Inductione facta facile Explicarj. pbr a minor, Existia vt dictum est, pertinet ad quidditatem dej go o pt tota quidditas dej pprio conceptu cognosci, quin cognoscatr Existia dej, alioqui deus Ipse contra hypotesim quidditatiue et Immedte o cognosceretr; qdo autem dixj cognioem Intuitiuam esse rej, o ttm quae Existit, sed vt Existentis, o ita illigendum est, qsi debeat nario res Existere Insemetipsa, dum cognoscitr Intuitiue, nam ab aeterno deus intuitiue cognoscit res futuras, quae tn Existunt ttum

in tpore. go ad cognioem Intuitiuam sufficit vt res sdum existentiam, qm ht In aliq.a tporis dria cognoscatur.

Dices 1.o homo qui Recordatr Intuitiuæ prioris cognioīs alicuj? rej, quæ iam o Existit, aut si Existit absens est, ille rem cognoscit ttm abstractiue, qmuis In aliq.a temporis dria Res illa Extiterit. go a pari qdo deus cognit rem futuram, illam o Cognoscit Intuitiue.

Nego eqns et rao disp. est quod deus cognoscit rem vt Existentem, o qdem pro tpore prti, sed ttm pro tpore futuro. homo uo qui recordatr rej prius cognitæ illam o cognit vt Existentem, aliud est go rem fuisse aut Existere. aliud uo Ipsam vt Existentem pro hoc vel illo tpore cognosci. hoo qdem recordaoe aliqm ht rerum pteritarum cognioem, sed o prout Existentium, sicut habet deus qui vnico et simplici Intuitu rem futuram ab æterno cognoscit tam clare, ac si res Ipsa Existeret, qa npe In semetipso, o a In Ipsa Creaturâ, Creaturam cognoscit.

Dices 2.o astrologus domo Inclusus cognoscit Existentē Eclypsim, imo vt Existentem illam n optime scit Existere, et tn de talj Eclypsi ht ttm cognioem abstractiuam. go res vt Existens pcise o est obtum cognioīs intuitiuæ, ac pde licet essia dej cognoscatr vt Existens, qdo Immedte et ~~ins~~ int~~ituc~~ cognoscitr quidditatiue, o tn abstractiue cognitr,

Reo pdictam astrologi cognioem o esse Intuitiuam, qa licet Ipse sciat Eclypsim Existere, Eam tn vt Existentem o cognoscit id est Immedte, sed ttm mediate et p discursum, Ex causis aliqbus et signis colligendo Eclypsim, quomodo Ex Creaturæ Existia colligitr Existia Creatoris, qm non videmus.

Instabis si quis beatus priuatetr dej vioe, et postea recordaretr se deum vidisse, ille cognosceret deum vt Existentem, nec tn deum Intueretr, vt supponimus.

Rondeo talj hoi memoriam repstare qdem cognioem prædictam dej vt Existentis, o uo deum Ipsum vt Existentem In se et Immedte, sicut licet Ex recordatione amicj iam mortuj ipsum quodammodo amicum nobis Exhibeamus, et recordemur nos Eum alias vidisse, Eum tn pprie tunc o videm? qa

amplius ō viuit.

Caput Tertium

Vtrum sancti de facto nunc videant deū clare et Intuitiuè

Sensus Capitis est vtrum aīæ Jam Corporib? Exhutæ si modo nil habeant purgandum, iam tunc videant essiam dej, an uō sit illis Expectanda Gnalis resurrectio cporum, hæc uō difficultas pponitr tum aduersus hæreticos, tum eam qa olim dubitatum est ab aliquibus, vtrum aīæ ante resurrectionem deum viderent, ppter quorumdm pp. testimonia quæ fauere videntr pti negānti.

Certum est a jo. ante chri dni mortem aut resurreōem aut ascensionem in cœlum, neminem Ex patriarchis pphetis vel alijs stis vidisse essiam dej, illud q patet Ex apostolo ad hæbr. 11o, vbi postqm dixit abel, abraham, noē, saram, aliosque per fidem deo placuisse, sic ait, Juxta fidem defuncti sunt illj omnes ō acceptis Repromissionibus, sed a longe eas respicientes, et paulo post. hi oes testimonio fidej pbati ō acceperunt deo pro nobis aliquid melius prouidente, vt ō sine nobis consummarentr, et certe decebat beatitudinem ō retribuj, donec pretium a chro dno esset persolutum. Jam difficultas est de ijs qui post ascensionē chri Ex hac vitâ ab omnj reatu pœnæ Immunes transmigrarunt, vel Etiam pœnas peccatis debitas iam Luerunt In purgatorio.

Propositio.

aīæ defunctorum In Gaā, quæ nil habent purgandum, fruuntr visione dej, statim atque Ex hac vitâ emigrarunt.

Pbr ppoo jo. aduersos quosdam antiquiores dictos millenarios, qui Existimarunt chrum mille annis In terris regnaturum, anteqm stos duceret In regnum cœlorum ad videndum deum. 2o aduersus vigilantium hæreticum, ctra quem scripsit s.tus hyer. 3o aduersus hæreticos recentiores Lutherum, caluinum et Eorum sequaces.

Pbr inqm ppoo jo. Ex script. Luc. 13o hodie mecum Eris in paradiso, huius paradisi noē nusqm vtitr scriptura, scet In nouo testamto, nisi ad scandam viōem beatificam, vel certe locum ej destinatum. et certe hic ō scatur —

paradisus terrestris, vt pote qui solis corporibus, ô uero
aatus pt ee in delicijs, item in paradiso terrestri chrus
o habitauit, qui tn per illa verba, mecum Eris in paradiso
promittit Latroni consortium suum in paradiso; neque
Etiam hic noe paradisi illigitr sinus abrahae, quotquot
n in illum sinum descenderant ss. patres, dicuntr potius
In Infernum descendisse, qm in paradisum, vnde chrus
Eos liberaturus descendit ~~in~~ ad Inferos. non Etiam
illigitr hic locus vioq beatificae destinatus, npe caelum
Empyraeum; qa ttm post quadraginta dies a resurreoe
sua chrus erat in caelum ascensurus, qui tn morti
proximus promittit Latroni ingressum in paradisum,
Eo ipso die quo mortuus est. restat go vt noe paradisi
visio beatifica fuerit Latroni promissa, et eius animae
statim post mortem retributa.

Deinde ~~ptr~~ ppoo Ex 2ae corinth. 5o audentes semper
et scientes, quod dum sumus In corpore peregrinamur
a dno, (p fidem n ambulamus et non p speciem) et
audemus, et bonam voltatem habemus magis peregrinarj
a corpore, et praesentes esse ad dominum, qbus verbis, vt
notat s. aug. l. 4o de trinitate cap. 20, manifestum est
peregrinarj a corpore et praesentes esse ad dnum, nil
aliud esse, qm fidem cum mortalitate Exuere, succedente
sciet clarâ dej visione.

Nec obstat quod aliqui Interpretantr Illa verba pntes
esse ad dnum de huaitate chri, cuj soli pntes sint sancti ante
resurreoem Gnatem, ô a diuinitatj, prior n Expositio ô solu
magis placet, sed et melius Exprimit mtem apostolj, cu et
In isto loco pntia coram dno debeat fidem Excludere Iuxta
apostolum, qm tn fidem sola visio huaitatis chrj pprie ô
Excluderet. vt p se clarum est.

Item Eph. 4o chrus ascendens in caelum captiuam duxit
captiuitatem. phlippensium jo cupio dissoluj et esse cu chro.
apocalypsi 6o acceperunt singulj stolas albas. apocalyp.
7o hi qui amicti sunt stolis albis sunt ante thronum dej.
seruiunt ei die ac nocte, et alijs similib? locis quae de vioe
beatifica Exponuntr a stis pp.

Ptr 2o Ex concilijs florentino sessione vltma in decreto

unionis definimus aas Eorum qui post baptisma susceptu nullam oio peccati maculam incurrerunt, illos Etiam quae post Contractam peccati maculam vel in suis Corporibus, vel ijsdem Exutae Corporibus sunt purgatae, in coelum mox recipi et intueri clare ipsum deum trinum et unum, Item Ex trid. sess. 5a de peccato originali, illud idem Insinuante, et sess. 25a de Invocaoe sctorum, id enim pro certo supponente his verbis, illos qui negant sctos aeternâ foelicitate in coelo fruentes, Invocandos ee, prout eos Jampridem damnavit, et nunc damnat Ecclesia.

Lbr 3o Ex summis pontificibus Innoc. 3o Cap. cu martha de celebraoe missarum et Cap. majores titulo de bapmo ubi nram sentiam aperte docet benedictus 12us in Extravagante benedicto prout citatr ab alphonso a castro adversus haereses vbo, bernardo haeresi 6a ubi definit benedictum, post accuratam huius rei discutionem adhibitis In Concilio Cardinalibus S.tae R. Ecclae, alijsque doctoribus, definit Ingm, sctorum aas quae nullo amplius poenae Reatu detinentr, Jam fruj vioe beatificâ.

Lbr 4o Ex SS. pp. Cyp. L. 4o Epistolarum Epistâ 2a ad antonianum, aliud est ad veniam stare, aliud ad Gloam pervenire aliud missum In carcerem, o inde Exire donec soluat novissimum quadrantem, aliud statim fidei et virtutis mercedem accipere. bas. hom. in 40 martyres, vos non terra occuluit, sed coelum suscepit. apertae sunt vobis paradisi portae. Item oraoe In Gordium martyrem ubi dicit statim ab obitu eum manibus angelorum assumptum et translatum ad beatam vitam. Greg. Nazian. oraoe In basilium, te obiter nos E coelo aspice, et paulo post, me discedentem, in aeterna tabernacula recipias, ut beatam trinitatem eoquo est modo contemplari valeam, Cyrillo hierosolimitano Cathecisi 13a sic Latronem alloquente, tu de ligno In paradisum Introduceris, nondum abraham fidelis introductus est et Latro Ingreditr ne timeas serpentem, cecidit n de coelo, o te eijciet. Eusebio L. 4o hist. Ecclesiasticae aiente policarpum iam Immortalitatis praemia esse assecutum. amb. L. 7o epistolarum epista 59a, hyeron. In Epista ad marcellam, nunc pro brevi Labore aeterna beatitudine fruitr, aug. L. 12o In Gen. Cap. 21o, L. 20 de civit. dei Cap. 13o Item Expositione

in spal. 110 um, obi oſs ſuſti fruunt verbo dej ſine litteris
quod in nobis per pugnam ſeriptum eſt, p faciem dej illj
certunt. Grey. magno In spal. 9um patriarcalem, bibulo
beatoet animabus ſtorum ante reſurrectionem tributr, et
corporibus poſt reſurrectionem conferetr, alijsque pp. paſſim.

Quamuis a Ex prafatis teſtimonijs aliqua non ſint
tam clara, vt nullus ſit amplius diſtinctioni locus, tn plura
ſt quae oem praripiunt ambigendj locum, alia uo ſtricta
eolem certis ſenſum illigunt de viſione dej, pa eum datr
aiae beatorum Jam tranſlatae in celos ad vitam aeternam
et gloam Immortalitatis conſecutae.

Ltr denique qa deus ante reſurrectionem poena afficit aas
damnatas, go eum o ſit aerior ad puniendum qm ad remu-
nerandum, decuit mae vt etiam aiae beatorum ante corpora
deinde qa poſt aduentum chrj, ſti qui moriuntr, pſtim mar-
tyres o dicunt a viatoribus, qa ſtatim a morte, putantur
deum videre.

obiectiones

L Ex ſti matth. 20.° cum ſero factum eſt dixit dnus prouisr
torj ſuo vt vocaret operarios, et redderet illis mercedem, ſc
p illam parlam ſerb, illigitr reſurrectio mortuorum: ergo
dum luscat poſt reſurrectionem corporum [redacted], ſti conſequtr pactate alterā poſſim
beatitudinem, quae tne mae meredis ſeatr.

Reo ie quod ſi parla illa, ſero, ſcat reſurrectione mortuorū
nae mercedis illigitr tm gloa corporis tunc illis retribuenda
cum reſurgent, o uo ibi nae meredis illigitr gloa ae quae
conſistit in vine beatificā.

Reo 2.° alioſ Interpretes Exiſtimare hanc parlam, ſero
dio ſcare, ſa fuiſſe tm appoſitam ad ornatum ſermonis,
n, vt aiunt ipſi, o In parabolis mae uſitatum, vt non nulla
contineatr In illis perſicienda tm oratis eda. qre ſi ista
parabolā, ſicut et In alijs, ſpectandus eſt parabolae ſcopus
qui totus Certe remaneret, niſi deſiderarem parla ſero.
quod tne tm Intenditr nouiſſimos ſore primos, npe Gentiles
ſore ſunctiores et beatiores Judaeis, nec meritum Ex tempore
ſa Ex ſolo charitatis affectu aſtimarj.

2 narrat ſ. tus Joan. Euang. apoe Cap. 6.° ſe vidiſſe ſub altarj
altarj aas Interfectorum propter verbum dej qo alicubi delitescunt
aae martyrum, nondumque in celo Exiſtunt, ae pe [redacted]

vt Rondeatr oij locis ſcripturae.
obſeruandu e beatorū mercede
duplicem fore, vnā totalem et
in illam quae totius hominis ſtum
et poſt gloriſicatae conſtat, qm ſ.
aiam appellat ſelicitatem repro
quae tn ſolius aiae beatitudine conſtat

aliter
tne locus Interpretatr aſtr aug
mercede reddenda operarijs alt
ſelicitas reſurrectionis illigitr ſ.
nil inquit, inſti. ſi at abel ſicut
noe ati ſa hora vocati ſelicitatem
id reſurrectionis cum aeteris ſti-
Jesae et Jacob, et quicung: Iram
ſaculi iſtorū, qui ad horā voca
aeteris ſti, poſt iſtos ſtabit
ſti monstrat
et aaron et quicung cū illis
ſa hora vocati ſelicitatem reſurrectionis obſeruum
aeteris ſti, poſt iſtos ſtabit
vocati ſelicitatem illi reſurrectionis cū illis aeteris
Coeſt primul aeteri.

videant deum.

Reo Ex verbis seqtibus constare illos martyres nondum
gloriam ea apparuerit filiis ejdem gloam corporis fuisse consecutas, quuis sdum eam gloa
eterna potiantr, postqm n clamauerunt voce magnâ dicen-
tes, usquequo dne o iudicas et vindicas sguinem nostrum
addr, et datæ sunt illis stolæ albæ, qbus qdem stolis magnis
dictum est illis vt requi escerent
adhuc modicum tempus donec compleantur conseruj eorum
postquod tempus corpora sunt Resurrecturj.

Cur go, inquis, datr ac interfectorum ee subtus altare?

Reo jo sdum aliquos ee altare hic illigi eorum sub quo
et pro quo martyrium passi sunt martyres. sdum alios vo
altare illigi altare laudum in celo collocatum, ita vt
quemadmodum super altare thimiamatis in spto hyeroglyp-
hicam, adolebantr incensa, et super altare laudis spiritale
in celo laudes deo efferuntr et dedicantur.

Reo 2o quod si hoc altaris in dicto loco apocalypsis
mentionem faciat, non tñ inde elligitr altare quoddam male sub ipso martyres quod am-
bo dicj potuerunt delitescere, qa tempore veteris Ecclie
ad quod ipse Joan. spu prophetico respicere potuit, illo, inqm
tpore supra martyrem sepulchra erigebantr altaria sicq
martyres ratione corporum suorum erant sub altarj, ac pde
merito asserit ipse Joan. se vidisse martyres sub altarj:
nam vt plurimum ea pro corpore ponitr, sicut et corpus pro
animâ.

Joannes popa dne? nois 22us definiuit stos in gratia
defunctos, non nisi post resurrectionem corporum deinceps futuros,
vt tradunt Guillel? ockam? Thopere yo dicerum, Gerson in
serm. de paschate et alij, item sertr mandasse magistris
parisiensibus, vt nullum ad lauream doctoralem promouerent
nisi prestito prius juramto de hac doctrinâ sustinendâ, yo
vel Errauit summus pontifex, vel ipi ante corporum resur-
rectionem deum o videbunt.

Reo jo aliquos pa alpton sum a castro Ita saltem de Joanne
22o, cum in excusatione, eo quod res illa nondum fuisset defita
ab ecclia, vel tam clare in scripturis contineti, vt non posset
de ea dubitarj.

Reo 2o Joan. 22um in illam qdem sententiam inclinasse

nil in circa eam re definiuisse vt restat videndum 12.us
Ipsi imonedte successit, n Joanne 22.uo mortē prauenturn
fuisse, an legi hac de re posset quidem desire! huic à beneficio
12.o major est fides adhibenda, qm Gersoni, cui? natiui tussedue
esse trithemio, Joan. 22.i mortem secuta è; illam à qua
in cardinalium congregacoe agitandam qdem proposuit Joan
22.us, sed cum videret sibi repugnare maxam ptem cardinalis
Ipse pontifex a desioe abstinuit imo ptem negatiue, qm in
buerat in dio, reuocauit, vt legit apud villanum hui
poris authorem celeberrimum, in historia florentinorum
l. 11.o cap. 9.o

Confirmatr hac ronsio Ex eoquod tradunt congregati
magistrj parisienses, qui cum pdicto anno conuenerunt in
castello vicennæ authoritate regis christianissimj, et re
discussa inuenerunt nil fuisse decisum circa prædictam
quæstionem a Joanne. 22.o

4 **SS. PP.** tam Græci qm Latinj, tradiderunt ssos non nisi post
resurrectionem gnalem eterna donandos felicitate, ita
Irenæus l. 5.us aduersus hæreses dicens ssos post mortem
duci ad locum inuisibilem, vbi expectant resurrectionem, post
no recipientes corpora sic aventuros ad conspectum dei; Ita
origenes hom. 7.a in Leuiticum, nondum ssi receperunt suam
Lætitiam, nec apostoli qdem, sed et ipsi expectant, vt ego
lætitiæ eorum fiam particeps. ita chrys. hom. 39.a in
Epistam jam ad corinth. anima fine carne admirandis illis
bonis non fruetur, Item hom. 8.a in epistam ad hebreos
storum tot et tanta fuerunt certamina, sed illi in nondum
corona, Item. sanctus bern. serm. 3.us de oib. ssis vbi dicit
tres ee aæ status. jam in corpore tangm in tabernaculo
2 um extra cpus nempe in atrijs cæli deniq in beatudine
consummatā resumpto corpore et paulo post sic loquitur
in hanc dei domum aæ sanctorum nec sine nobis, nec
sine carne introibunt.

Rondent aliqui nullum esse ex ss. pp. qui o possit
commode explicarj de beatitudine pfecta, quæ consistit ptim
in cporis felicitate, qm qdem corporis beatitudinem sancti

ante resurreoem ō consequenter

Quamuis tn ō In probem illum sonsionem quæ est virorum magni nois. Reo pictos pp. sorte ita sensisse vt ponit tn obiōe, sed ante defnoem ecclesiæ, quæ habetur vel In Extrauagante benedicti 12i vel nxe In concilio florent. neque n̄ videnti satisfacere quod dicunt aliqui sanctum bern. dijs verbis agnosere stolas albas, sgulis beatis concessas ante resurreoem, Iuxta illud apocalyp. 7.° amicti sunt stolis albis, nam p stolas albas illas, posset aliquis dicere strum bern. et alios patres illigere Immortalitatij dorum, quod qdem bñt sti in fide et gra defuncti, Et si supponatur deum nondum videre. et no obstat hom. 3ga sed Logr, erit Immortalis qdem aīa, qm̄ no vel ſ sexcenties sit Immortalis, tn sine carne ipsa admirandi illis non fruetr; cæterum plures alios patres præterea quorū testimonia neutri pti fauent, licet n̄ dicant defunctos in gra eorum videre ante resurreoem, facile esset aduersarijs, eos illigere de eorō sdum suaitatem, et sic aliqua eorum testimonia videnti illigi.

Quid no, Inquies, hac de re sensit Iustinus martyr, qui narrationem de Lazaro et epulone credit esse parabolam, et negat veram esse historiam, qa nondum præmia ſt distributa, imo quæoe 76.ā agenthus proposita ait latronem id habere præmij, quod videat se et angelos et qua Infra se posita ſt.

R. 1.° o poe colligi iustinum martyrem negare aus, storum defunctorum suy vioe beatificā ante resurreoem, ex eoquod dicat narrationem de Lazaro et epulone ee parabolam, qa nondum præmia sunt retributa, nam vt ibi obseruat bellarminus, fit ibi mentio Retributionis spiritualis, quæ cū ō fit adhuc facta, Insinuat dictam narrationem ee parabolicam

R 2.° Ex postremis verbis defunctis Ex quæoe 76.ª a Genthus proposita facile illigi authorem illarum quarum Exs si massent has deum ō visuras ante resurreoem Gnatem, sed illæ quæoes ō ſt Iustini martyris, sed opus alicui recentioris

Quæres quid s.tus aug. hac de re senserit. ratio difficultatis est quod in capite 10.° Enchiridij, et In l. 12.° de ciuit. dei. cap.

go item in psal. 118um dquit sinum abrahæ a regno cælorum
etab ipso pmud ipo, dicitque aas sorum ante Judiciu grale
ee in pfato sinu abrahæ, deinde l. 1° retract. cap. 4° ait
merito quæri vtrum ante resurrcoem ſti possideant deum imo
Epista 111ª ad fortunatianu asserit hmc hoes visuros fuisse
dej, cum angelis xpi fuerint effecti, hmc no illos his xpi
fore qdo resurgent. go Juxta aug. o nisi post resurrectionem
ſti deum videbunt.

R. 1° ſtum aug. revera dixisse inter sinu abrahæ et
regnum cælorum, at no dubitasse quid esset sinus abrahæ vt
liquet ex cap. 3° l. 9° confessionum, his verbis, vixit
nebridius in sinu abrahæ, quidquid illud e quod sciat illo
sinu, tandem no neque de ipso loco in quo essent ſti dubitasse,
sed asseruisse cap. 78° l. 2° quæorum euangelicarum, sinu
abrahæ esse secretum patris æterni, sic n Logr, sin. abrahæ
bene illigit ee secretum patris, et paulo post, secretu patris
illigit. vbi n ante resurrcoem Justorum aie viuunt cu deo.
Item l. 20° de ciuit. dej asserit, desecchi in Gratia non ee
apud Inferos, vbi erat Lazarus, quod iam sanguine christi
effuso redempti prorsus Inferos nesciunt. hæc dicta sint de
loco beatitudinis ex mte ſ. augustini.

R. 2° ſtum august. de ipsa visione dei aabus defunctorū
retribuenda ante resurrcoem hmoi dubitasse, vt pat. ea loci
Eiusdem aug. in hac prole notatis, hm Etiam ex l. meditatorum
cap. 21° vbi alloquens ſtos sic scribit per ipsum vos Regis
qui vos Elegit, vt cuius visione semper gaudeas. go qdo l. 1°
Retractorum cap. 4° ait merito dubitari vtrum ſti videant
deum, illigendo est de visione spirituali aie spectata perfecta.
qa ex mte ſti aug. hm tri hm in l. 12° de Gen. ad litteram
l. 34° pfectis aa deum videbit, post resumptionem coporis, qa
sequit, ille p appetitu quem habet aa separata ad suu cpus
retardat a visione dei tam pfecte Eliciendu, pbabiliug in est in
rei veritate p coniunctionem aie cum corpore, augendam o esse
beatitudinem aie essentialem consistentem in visione beatifica
sed ad summu aliqm accidtalem, npe Gaudium ex coporis et aie
simul completa beatitudine resultans.

nondum est factum Judiciu, nondu lata sentia de aab. sorum
go nondum receperunt mercedem suam.

Dco ant. nondum est facte Judicii Grale Do parte N.ª sed aã
eorum vident deum ante Judicium Grale, in quo tt spora sua
N.ª ego merendi tpis depitum
est stabg vita hoc est animã ejus phorã qa Jam sunt In parlarj Judicasse
degentis In pore, ideoq; Corpus ptceps fuit bonorũ operum fiat aã. go deberet stabm
hne pore mereri; at no habeum aiã remunerarj ejus, aut saltem aã beatudinem sua expec
aice Judicij e a pore, ffare, donec suam qque corpus obtineret.
f lumed Glore Impressa ai
et ffram dam vicente Nego corp go aiã separata a pore cum sit Immortalis suam
Rehinet habitatem et in illo statu cupit est operum spiritaldm
ejus In ruce spei Impressa
go aiã fieri posint hne pore ac pde Etiam beatudinis consistentis In actibus illis et volis
corpus ito per separationem suam ab aia eo Immutati et
dg. vio dej Inhitiua qt perfectus rediguntr In pulverem, ideoque mirum o est si In talj statu
hoc operato. go hppnit cum hoc mieo eodem suam non recipiet.
Dco qt sta hoc operato pendet damnati o puniunt ante Judicium Extremũ, dr n de malis
depolatõ aã Do ab aa finalẽ angelis malis. Ef.ª cur venisti ante tempus torquere nos. et
pore N.ª unde n.ª eps. Luc 8.º deprecabant eum, ut ne Imperaret illis ut In abyssum
irent, go sti qque o, donant beatitudine ante iudicium Extremũ.
Nego ant. ad cui.ª pbaelm dico daemones Sta affici penis
damnatorum, io est Iam privari beatitudine, Ilti carceribus
seu abyssis nondum detinentr et ideo deprecantr ne detrudantr
ad Inferos, qa existimant se Ea illa detentione magis cruci-
andos, tum qa nec permittentr amplius errare seu p hunc
mundum vagarj, tum Etiam qa tunc ab ipsis hoib. Judicabunt
ut scribit apostus, quos futuro illis Erit dedecorj, tum denq
qa dei neps neminj suis suggestionibus Improbis nocebunt.
cum no damnati sunt seu privati visione beatifica, paris q
aljs addicti; Ideoque et sti merito vident deum ante Judicium
Grale. +

caput Quartum

vtrum aliqui viderint aut videre possint deum in hãi vitã.

Prima Pars.

Deum Lege ordinariam deus In hac vita videri non pt.
Pbr jº Ex script. fac. Exod. 33.º o videt me hoo, et vivet. Joan.
1.º deum nemo vidit unqm, jª corinth. 13.º videm nunc p speculũ
et In anigmate &c. jº ad Tim. 6.º qui nemo hominum vidit nec videre pt.
Pbr 2.º Ex SS. pp. Epists. hor. Jº.ª chrys. hom. 4.º In Joannem
Cap. 22.º Greg. Nazianz. tract. de fide, ambros. adv.º et aljs.
Pbr denq rone qa In hac vita mortalj ut Experimur quotidie
illud Indiget operatione sensus ut illigat ideoque non pt rep
divã et spiritaliter In se et Immedte, sed tm In figuris et
similitudinibus apprehendere. Et idem Juxta illud. necesse est omnem
illiguem In tradita Conversi ad phantasmata id e, cognio ut ea a sibj.

Ceterum hæc ppo certa est apud oes, sed maior est difficultas
vtrum saltem extraordinarie possit deus videri in hac vita
et vtrum alicui se videndum probuerit ex speciali beneficio
ppter illa moysi et sto paulo, nam in scriptura dr deus loquitur
moysi ore ad os et facie ad faciem exhibitus, sto a paulo
rapto ad 3tium celum arcana revelasse, quæ non licet hoi
loqui.

Circa hanc difficultatem ss. pp. varia conferunt scripturæ
tradiderunt, ptem affirmantem tenet s. bas. hom. 3a in
Exameron, ambros. l. 3o in Exameron cap. 2o, augus. in
epistola 112a. dubitanter quidem, affertive tamen in l. 2o de
Gen. cap. 27o et 28o, thos secutus et beda, et alij celebrium
nomi, sed rarum.

Secunda Ratio

Nec moyses nec beatus paulus in hac vita essentiam dei clare
et aperte ipse est viderunt.

Ppo de moyse 3o ex script. sacris, quæ licet tradant
deum loqtem moysi tanqm amico et ut vita dica familiariter
in clare ostenduntur tamen ex antecedentibus non ex consequentibus
de corporali visione in illis locis fieri mentionem, quando
deus dr loquutus fuisse moysi ore ad os et facie ad faciem
confertur. Exod 33o cum dixisset moyses deo ostende mihi
faciem tuam, respondet deus, non poteris faciem meam videre
non enim videbit me homo, et vivet. et in fine illius capitis
addit deus posteriora mea videbis, faciem autem meam videri
non poteris, quos verbis non tam moysi denegatur visio fieri
totaliter essentiæ dicæ, sed etiam corporalis visio cuiusdam
gloriosæ faciei, ut id ex constat ex verbis sequentibus
cumque transibit gloria mea ponam te in foramine petræ et
protegam dextera mea, donec transeam et posteriora mea
videbis, faciem autem meam videri non poteris, Joan. 1o deum
nemo vidit unqm, quo in loco non videtur tam simpliciter
dei hoc in confuso aut forum legem ordinariam comprehendere,
sed et ipsum moysen, ita ut nemo deum viderit
unqm in hac vita, sic eum loqr s. Joan. Lex per moysen
data est per Jesum christum, statimque subjungit deum nemo
vidit unqm, unigenitus dei filius qui est in sinu patris
ipse enarrabit nobis, qui diceret solum christum qa deum
viderat eum enarrasse, ja ad 1tim. 6o. Lucem habitat inaccessibilem

quem nullus horum vidit sed nec videre pt, sed in hac vita

Ppr 2° Ex eoi consensu sanctorum patrum exceptis paucissimis quos supra notauimus. Ac in docuit s. dyonisius l. de cœlesti hyerarchia cap. 4°, origenes l. 2° de ppijs cap. 4°, s. hylarius in psal. 108um, s. Greg. naz. oratione 30a de

2or Inferior qa dei visio semel obtenta per manet ppr ipsa beatitudo qua o in Joan. theodoretus dialogo Immutabilis. Epiph. hæresi 7a s. hus pt a multis, sed o per magistrum Greg. magnus l. 10°. moralium cap. 27°. et plerique alij in moyse paulo et alijs.

ppr eam secunda pars proois sed de beato paulo in quo probatur sed in moyse paulo ad hmi. jo quem nullus hominum vidit, sed nec videre pt eum et ei alijs o est quamdiu potuerunt, deum in hac vita beatam fuisse pollicitus est in paradisum, certe oraculum non asseruisset nullum hominum per fidem in hac vita post dei visionem utpote deum videre posse, sed in hac vita, si ipse antea deum vidisset.

2° Ex ss. pp. more citatis et notatis, qui eisdem in locis idem prorsus de st° paulo quod de moyse asserunt. cum eo in his quæstionibus de facto, quæ pendent ex dei voluntate, et quæ tam esse potuerunt quam o ee, nil ex ppria argumenta sacræ et traditionis. Ex ipsa ista scripturæ et traditionis seu patrum authoritate constet satis beatum paulum nec moysem de facto potuisse esse difficultas deum vidisse, o immerito id de singulis qui hactenus viderunt, poterit pronunciari.

obiectiones

ol. Exod. 33 de speciebus moysi, ostendumbi ee hmi deum ipsum inquo ee de hmi. d. Hallensis c. Intraque loco secundum Aug. augustinum sic constat pt argentum ex illa verba Exod. 33° facies mea præcedet te, ea ratione nego proem

Exod. 33° cum dixit moyses deo, ostende mihi faciem tuam ut sciam te, rondet dominus, faciem meam præcedet te, ex pehtio moysi; sed petijt videre moyses, quod nondum viderat porro iam sæpius viderat deum in spe corporea. go subrept ut petierit a deo visionem essentiæ dixe, ac deus ipsius petitioni annuerit.

Reo scripturam scripturæ o ee contrariam, sicut nec veritati veritati, at in fine eiusdem capitis petenti moysi videre gloriam

dej, rondet deus, ô poteris videre faciem meam, ô n videbit me
hoo et viuet, præfatus go Locus Exodj 33º. illigi ô dt de vioe
essiæ diæ, cum dr facies mea præcedet te, et certe huic testimonio
patrum adeo fidit, aug ut ppter illa verba, ô poteris videre faciem
meam, nemo n videbit me et viuet, Existimet augus Inde ô probarj
moysem vidisse deum. addo Legenti manifestum fierj moysem
petijsse tm adeo, ut populo Israelitico dua esse dignaretur in
Itinere suscipiendo, quæ qdem noua Erat petitio, cui deus acquieuit
p illa verba, facies mea præcedet te.

Tranc Etiam responsionem colligi tum Ex verbis ante-
cedentibus qbus fit mentio Itineris suscipiendj, tum
quia licet In editione vulgata habeatur, ostende mihi
faciem tuam In hæbreo Legitur ostende viam tuam.
id Ergo peculiare quod nondum habuerat moyses et quod
obtinuit a deo, fuit veluti manuductio In terram
Cananej et amorrej, quam deus promiserat Israeli.
Eo sensu quo Expositum est supra In prima parte
secundæ propositionis nostræ. tantum uero abest, ut
his verbis facies mea præcedet te, concessa fuerit visio
spiritalis essentiæ diuinæ, quin potius illi denegata fuit
visio similitudinis cuiusdam corporeæ, sic enim Loquitur
dominus moysi, ponam te In foramine petræ, protegam
te dextera mea, transibitque Gloria mea, posteriora
autem videbis faciem autem meam videre non poteris, qsi
his verbis deus significaret se quidem præmonstraturum
iter et præituro populo Israelitico, ipsum secuturus, ut In
posteriora dumtaxat sua videnda sit Exhibiturus, non uero
faciem Ipsam pdictæ similitudinis corporeæ.

Ex numerorum duodecimo capite sic Legitur. si quis
fuerit Inter vos propheta dominj, apparebo ei, et per
somnium Loquar Ej, at non talis seruus moyses, qui in
domo mea fidelissimus ê. ore enim ad os Loquar Ej,

si alicubi pariter dnt Elias Isaias ezechiel et alij deum vidisse illigdum est hoc ô p Intuitum Dej, sed p ppheticum lumen in figuris et similitudinib

ob. hæc verba facie ad faciem videntis faciem mosen
videre deum clare et intuitive
Verba hunc loca 1.° corinth.
12 13.° videmus hunc per speculum
tum in enigmate, tunc a fa-
ad faciem, quæ verba olim sancti
intuitivam cognitionem. q. d.
N.° 95 Eodem modo 1.° cor.
12.° illa puta facie ad faciem
sicut intuitivum cognitionem. o cui
In altero. nam paulo post
subdit, si quem
faciem meam, cui respondet dns
faciem meam videre o potes,
clare illa puta facie ad
cien est ambigua et aliq.do
sumit pro clara et intuitiva
visione effica dicit aliq.do pro
visione corporali, isto modo
oppositi fidei, posteriori modo
visioni imaginariæ.

148

et palam et o p enigmata et figuras deum videt, quæ eadem
Reo In Ex illo loco nil pot elici saltem efficaciter tum qa
illo loco dare tam insigni prorsus, quis est visio effica dicta
aliquis adimpleta narraret, nullibi ita clare legi moysen
eum vidisse, tum qa vbi in Editione vulgata deum videt In
Hebræo Iehovah
In hebræo Iehovah vel
Iehovæ, si quem
Iehovæ, vel quod sæpius ipse deum audiret Revelantem, vel
hoc modo qm alij pheta, quis deus obscure et p figuras
mysteria revelabat moysi ita clarius manifestabat, vel
deus illis apparebat dormientibus, moysi vo vigilanti et
attendenti, illis sub specie angelorum qui suo proprio nomine loque-
rentur, moysi vo vel sub specie alia quam
dei magis ostendente vel si sub specie angelorum o in suo
nomine sed In persona dei Loquentium.

Ex 2.ª ad Corinth. 12.° scribit aut B. paulus de seipso, scio hominem
in Christo ante annos quatuordecim sive In corpore sive extra corpus
nescio, deus scit raptum huiusmodi usque ad tertium celum, et
scio qa raptus est in paradisum, et audivit arcana verba, quæ
non licet homini loqui. qo beatus paulus deum vidit In hac
vita

Reo præterqm quod Ex script. sacra, tum et Ex B. paulo et toi
fere divum patrum traditione paucis exceptis ostendim? Beatum
paulum deum o vidisse In hac vita. Reo Inqm In loco non
citato referri tum Extasim qua sibi visus est B. paulus rapi
et forte Etiam In spu raptus est In paradisum, sed quod ibi
sibi viderit deum o scribit. tum vt recte observat cajetanus
dr tum audivisse arcana verba, o no deum vidisse, scilicet
qa In tali loco Ipsi revelata st fidei mysa. ad de nec ipsum
B. paulum scivisse utrum esset In spu an Extra corpus, qd
certe non Ignorasset si deum vidisset, id est si essiam dei clare
conspexisset

Necesse o Erat beatum paulum rapi a sensibus, ut
audiret mysa. qo ideo raptus est vt deum videret.

Concesso ant, si agit de possibili, nego cqs, qa neque vt
deum videret, neque vt audiret mysteria necesse Erat absolute

Loydo beatum paulum rapi a sensibus, cum anima ejus
corpori et sensuum commercio subducta, ut ominus deum videret
in hac vita. raptus est Itaque beatus paulus ut audiret arcana
verba. Ex meritate sed Ex mero dei beneplacito Gloriam suam patio
inde magis manifestans et Extraordinarie.

+ Caput Quintum

Utrum intellectus Beatorum videat vel viderit aliqua similitudine, seu specie illigibili ad deum videndum

Imago seu similitudo duplex, alia obtiua alia formalis ang. sed tam, quo patua est
obtiua est ea qua cognitu ab illo et per qm Iterum alia cognitio
cognitu, sic statua cesaris dr Eius Imago seu species obtiua
qua npe cognita cognoscim? cesarem, sic Eidem effigies cognitu
dr esse similitudo obtiua eius, qa duxit In cognitionem causae.
Sortis uo similitudo est Ea qua sangm sua quodam ita obtinet
repstat facultati cognoscenti vt Ipsa In se mirio o cognatr
W.G. species albedinis oculo repstat albedinem, dicet Illa species
ab oculo o videatr. Igitr obtiua similitudo cognitu et cognita
duxit In cognitionem alterius, et ideo dr medium quod. Sortis uo
Inseruit alterius cognitioi sed Ipsa o cognoscatr et ideo ea appel-
latur medium quo et Ignotum.

Duplex a est similitudo sortis, qua vulgo dr species illigibilis
alia Impressa qua est ab obto et facultati cognoscenti
quodammodo Imprimitr et vt sic Est Imago rei cognoscendae
et prium cognitis, alia est Expressa, qua se tenet Ex parte
facultatis cognoscentis, et est Imago rei Iam cognitae, qua
quidem species Expressa In Gee cognitis Spiritalis solet vocari
verbum mentis, quod illectus per cognitionem suam est formatu
In se ipso.

Sorte o agim. hic de similitudine dei obtiua, cum in visio
dei sit Immedta Ipsius cognitio, supponit illectus ad deum
videndum nulla dicenda similitudine obtiua alioqui visio illa
o esset amplius visio, id est Immedta et Intuitiua dei cognitio
sed mediata, ac pde abstractiua cognitio

Iam uo difficultas est de utraque similitudine sortis, seu de

Deum sine obscuritate sortis
Invocio na obscuritas o poena
peccati, go vidit clare et Intuitive
D. ant sine obscuritate sm occa
sionem patio sum asserret C. sm Aug
Deus purit ho. nulla in Creatu
naliter alitae liberari
Deinde qdo Gen. 2o dr deus In mis
sorem in adamu ut ipsi mens per
Eam sm partic. fieret sm angelicos
lucio. ostenditur in paradisu dr illigi
nouissima. o sger Deus adam deu vid
qa supponit illa in adam Innouissi. o solum
sortis et sibi Extrahi sibi costam Eaquam
ena formata est. unde ibi s. aug. o agit
attate nec ait factu adam principe cesta
Dominatua, parties sortis vid
Excipiendo reuelug sibi spiritus.

spēe tam Impressa qm Expressa dicæ essiæ, vtrum ope dictæ illæ spēes In visione beatifica, aut saltem a dej possint

Articulus Primus
Vtrum detur spēes Expressa dicæ essiæ in visione Beatificā
Propositio

Beati deum videndo efformant verbum mtis, seu visio beatifica tradit ad aliqm spēem Expressam et productam ab illa beatifica

Pbr ppria ex auth. sti aug. L. 9. de trin. C. 11. In qtum deum nouimus, ej filej sumus sed o aqte filej, Et L. 15. de trin. Cap. 10. Cognio formata ab ea re qm scimus est verbum quod cū corde dicim. et Cap. 16. Eusdem libri, cum ita sit nunc In isto ænigmate similitudo dej et verbi dej, id est verbi quod de deo concipim. in qua In qua nonnulla filitudo Comperta est illud qque intendū, quod etiam cum ej filej erim. qo videbimus eum sicuti est, tunc idem verbum nouum o erit falsum, qa neq mentimur neq fallimur, hīs a verbis admittit s. aug. aliquod verbum simile obto, ac spēciem Expressam, sive In ænigmatica cognitione qm habemus In hac vitā, sive In visione dej qm habem, in patria

addequod s.tum anselmum In monologio Cap. 48. Si hīs verbis nulla ratione negri pt, cum mens nra sui ipsius imaginem Ipsius nasci In sua cogitatione, imo suam ipsam sui cogitationem esse imaginem ad sui similitudinem addebit anselmus tho verius aliquid cogitarj, qto verius In mte hoīs Exprimit illius filitudo. cum qo recte imo verissime deus a beatis cognat Ex mte s. anselmj efformatr In mte beatorum filitudo dej Expressa.

2° pbr ratione qa In visione dej et in quauis cognitione Intellectus aliq Exprimitur spēes Expressa rei cogniti seu ei? Imago sortis quidquid tandem illa sit, nam visio dej qm sint beati vel est vera aio vt fert opinio pbabilior, neque est vera producto alicuius mi quem verbum volam quia rem conceptam repræsentat, vel illa dej visio est aio aliqa, quæ In qa Immanens nullum producit In nra dicta verbum mtis seu spēes Expressa rei cognita, qmuis iuxta illam sententiam ope quod aio Immanens non produceat necessario terminum

Pbr adhuc. Imo illeoc dicta verbum mtis seu conceptus Intellectus qui e quasi quadam ei imago talis imago rei illectæ, cu illigere nil sit aliud qm efformare seu Exprimere illam rei illectæ. seu eius imaginem rei illectæ. seu eius beatifica est quodam illo. Imo, hunc que quid quid dicant illi ipsa visio est verbum mentis qo In nra dicta verbum mtis seu spēes Expressa rei cognita, qmuis iuxta illam sententiam ope quod aio Immanens non produceat necessario terminum

verbum mtis ꝺ effet truꝰ p aiocem pduct, neq; de Gre gitatis
sed tm de Gee aioes, vel denique visio dej qm Eliciunt beati
est vt alij loquunt, aio Grammaticalis de Gee cuiusꝺa velut
gitatis, quæ o seeus ac albedo fortiter conflatur album qꝺo
est vnita subo, Ita visio dej reddit illectum fortiter Intelligentem
et videntem, sicque qa ipsum illum fortiter et actu assimilat
obto, quod qdem officium pprium est finis et speci Expressa
falsi visio Licet aio Grammaticalis Erit ipsa mala. Rej sed dilatem. Rec no tmen
cognita seu foa p qm obtum actu repstatr illectj, seu illuꝰ illeo est actio
euadit obtum seu rej cognita illigibiliter.

Cæterum modo pbauimuꝰ In ꝺi sentia thorum ~~ꝺbꝺ~~ debere
admitti aliqm speciem Expressam In vioe beatifica, qmqua
dicto sensu, vt Expositum est nunc a addimuꝰ qꝺ cum nulla
ratio sufficiens afferrj possit, qmoꝺuꝰ visio beatifica stricte
aio pprie dicta elicita ab illo, o a aio pure Grammaticalis
Ostendi non nulla possit ratio efficax afferrj, cur aio predicto
non habeat verum tmum pductum seu verbum mentis,
In nobis viatoribus, addimꝰ ingen In visione beatifica dari
Expressam, seu per visionem dej qm Eliciunt beati, pductum
tmum seu speciem Expressam, sicque aiocm sive Immanentem
sive transeuntem ꝺe alicuj? thj pductuam.

Obiectiones

1 Tunc tum requiritur speci obti repstativa cum obtum est
absens, sed deus præsentissimuꝰ est beatis, qꝺ ꝺ est nocio
speci Expressa essntie diæ repstativa In vioe beatifica.

Dqo maj: tunc tm requiritur speci Impressa qꝺo obtum
est absens, Esto, tunc no tm requiritur speci Expressa, cum
obtum est absens et minuꝰ proportionatum Nego. nam speci
Expressa, ꝺ datr ad supplendam absentiam obti vel Eiuꝰ
ꝺsproportionem cum facultate, sed vt tnet cognitionem, vel
cum alijs loquar vt illectum fortiter illigentem seu obtis
assimilatum constituat.

2 Illectio ꝺia In filio et spu sto non habet verbum mentis
Expressum, qꝺ neque nrum est vt In visione beatifica, qm
Eliciunt beati reperiatr verbum Expressum, seu speci Expressa.

Dqo ant. illectio ꝺia In filio et spu sto non habet verbum
productum a filio et spu sto, Ille non habet verbum dictum

ab eo quod a patre procedit Do. ꝺ habet verbum spūle et ablute hō
ob nota ꝺ tñ ponem imaginem in eadem sit in filio et spū sto illecto, quæ est in patre
et verbi, nisi ea adesset pro est
rei cognita. Ea s. aug ꝺ habet quæ dicat eadem verbum cum tra ꝺ scriptione, qd illecto
nota dei ꝺ est pa et bosis dco
quæ in beatis est. go ꝺ tñ. quæ in patre est dicatur notalis et productiua verbi; prout uero
D. maj ꝺ tñ ponem imaginem est in filio et spū sto dicatur tñ essialis id est ad obtum
perfecte et repstanty obtum eadem nata, nullius ei productiua tri . . . negarent ei alij
tam perfecte qm perfecte repstant
pt Do. Imaginy magis et consequens, qa in dijs aio ut aia pōt ꝺ e productiua, sed
tripars is nō
tripler go e filiudo expressa tñ prout coniungitur cum relatione actiua, tum a ꝺ fit
Imaginy rei cognite verbū de eadem ratio in creatis, neq aio creata postulet vllam
nouam. ꝺ a superiore re cognita relationem, qua ad operandum veluti adiuuetur aut determinetur
videri alius illigit aliqd eorum
3ª rei cognita obtum ꝺ sequitur quod qa illecto prout est in filio et spū sto non est
mens seipsam illigit productiua, quia ut sic non habet relationem actiua ad creaturam
seu paternitatem ꝺ segr, ingm illecto hoīs et angeli non
habet tnum productum in aiam beatificā

3 Si ꝺ aret speē expressa in visione beatifica, go deus immedte
ꝺ videtur a beatis.

nego cons, nam licet speē expressa sit tnus productus per
essentiam beatificam, ꝺ tñ est medium quod seu media cognitum,
sed tñ medium quo et incognitum. tñ igitur abest ut ut
destruatur immedta alicui obti cognitio p speēi expressa possem
quin potius astruitur.

4 **Beati** ꝺ eum videndo vident et verbum mtis quod exprimunt.
go verbum mtis seu speē expressa est medium quod seu cognitū
ac pōt si ꝺ ait speē expressa illa in visione beatificā deus
videtur immedte.
ob essia dia est obtum vios
immedtum. go eligitur mea
speē.

Ogo ant. beati deum videndo, vident et verbum mtis qd exprimunt
D. obtum excludens medium
cognitū et obtum C. forte non et per se, qsi alij non essent beati, nisi viderent divos
subdyo expressū C. expressiua tua ipsam expressam nego. seus transeat
nō per viam rationis.

Subdyo ant beati videndo deum vident et verbum mtis quod
ob. speē expressa est medium exprimunt immedte et in ipso saltem vi aiois beatificā nego
quo videtur obtum. tñ oculus vident a illud verbum mtis tua in essia dia ꝺ. quoniam ea nego
videtur obtum in ipsa speē expressa cons, ꝺ n segr propterea deum videri tñ medte a beatis, qa
primo visa: go et illa.
2ª. possum ipse oculi videre tñ abest ut videant essiam dei in verbo creato, id est in
ipsam expressa et nulla obtum go speē expressa, qm possunt beati tam in medio cognito, quam
obiecta existat oculo duo ꝺ videri
sed immedte ipsa obtum primo potius vident ipsam expressam in essia dei clare intuitive et
albedinem. praterea medium immedte cognita, ut unde speē expressa videtur potius immedte
cognitum ut ea aij cognitū ac obtum
etiā: tempe expressa est nobilior obj quam essentia ipsius.
et ea aia cognit angelum
pariter cum ipsam expressam ea ad aiam imaginē obti aiam de videri obtum, dicendū ꝺ ea imaginē potest ꝺ obtinuam.

Ob. vio intuitiva ferri immediate circa deum. atq; si admittatur spes expressa vio o versatur immediate circa deum quippe illa erit media inter videntem et deum. go &c.

Item dgo ant. beati videndo deum vident verbum suum ideo
actio immanens o tt vio tum producitur, ad hoc n
facultas dicatur immanenter grauis sufficit vt obtum ponatur
intra facultatem et ipsi uniatur, hoc a fieri pt absque hoc
pro posito. go nulla est neitas admittendo speci expressa in
visione beatifica.

Dgo min. spes expressa e media inter videntem et deum, vt e tum ab eo

R. p. neg. ant. si agatur de aio prio dicta, gtis probabilius
certetur ee bois illeo saltem beata, tpe n aio in md nem
transiens, si sit actio vera, et productiua tis cum hoc solo
discrimine quod tum producitur p aiom transeuntem extra
facultatem vel eam a qua producitur; tum a actione
immanenti remaneat in ipsa cua a qua producitur et prodit
neque n sufficit vt obtum aliquod cognatur, qd quocunque
modo ponatur intra facultatem et ipsi uniatur, seu praterea
vt facultas po Imaginem obti cogniti in seipsa.

C cognitiu n. hoc n o e medium cognitionis unde n. ego ad eius existentiam arguo ad ens intuitiue fruitiue effiam ens qd licet p illum videatur videat verbum

R. 2°. neg. cons. qa sine cognio sit aio prio dicta, sine
sit actio Grammaticalis tum, npe de genere qlitatis vt in
Expositum est sine facultas cognoscitiua p aiom suam producatur
aliquem tum, sper ta est admittenda spes Expressa

ad confirmationem n°. partis

qa deo spes rei spiritualis vt ee spirituali qa nisi effet, o hoc

Intuitiua rei spiritualis, spes nō sista sit

b Si daret spes Expressa seu forlis et actualis Repraesentatio
essia dia ponita p illum, deberet illa spes esse Infita, sed
absurdum est facere illam ee Infitam. go &c.

ob. posset quis ee beatus videndo spem illam Expressam in actu alicui? beato

absurdum est &c.

Nego sequelam majoris, nam spes Expressa qua repstat
obtum Infinitum o vt sum entitatem esse magis Infita,
aio quo ad idem obtum tract, sit Infita. sicut go intellectus
Entitative finita pt tre obtum Infinitum, item illeo idem
Entitatem accidentalis pt tre obtum substiale: ita spes
Expressa in Entitate finita pt tre seu repstare obtum infi-
nitum, ac pde Infam aque essentiam dei pro obto quod ipsa
Repstet tm ta tm ee tum verbi repstans obtum Infinitum vt ee Infinitum qd adaequata participata cognoscibilitatem illi? sed tale o e rea
c cosia dia est id quo forliter intellectus beatus redditur actu intelligens
go frustra admittit spes Expressa in vio beatifica, sine
illa sit tum actionis, sine sit ipsamet aio.

Nego sequelam majoris, nam illa videndo speciem Expressam in actu alicui? cognoscendum illum beatum videre

spes o e obtiua dei scibilis forliter et, ad unamquamlibet spem obtum repstare nisi ei qa

Rco ad ant. illud dici sine dño prorsus dubio ino cuipi
o pde, quomodo essia dei veluti sola quedam reddat Intellectu
forliter illigentem absque ulla actione ab illo creato elicita
Item absque ulla physica illectus beati mutatione, quod in
videretur in hac sententia admittendum
multa alia possent objici, sed qa aque impugnant poibilitatem

Verbum creatum repstans obtum Infinitum dr ee Infinitum. go pariter de verbo

Articulus secundus

An detur species impressa essentia divina

Propositio

Non datur actu et de facto in beatis species impressa

Obr opposo hac ratõe nulla nec fas est admittenda speciei impressa in vide beatifica, qo cum frustra fiat p plura quod aeque bene fit p pauciora o est admittenda talis speci.

Obr aut in quo solo pt esse difficultas, hunc tantum

Sciendu qo quod cu o dr̃

species impressa ci virtute

beatifica, effia dea duplr pt sufficienter trare illectum aut eius actionem p se o

tribulo effective concurrat o est portionatum facultati, si npe sit naale et proxeum,

ad illum eliciendu. si facultas no spiritalis, tunc n illectui sibi eudit aut accipit

influxu gratiae sicut aliunde qm ab obto speciem spiritalem, quae fungitur munere

qlis et vtis cãa quae cu aliunde speci ab obto impressi solita item qdo obtum per se o est

vtius caus pr̃ sic andem nro actionem influit. 2o pr̃sens facultas, ipti quae pde per se non valet sufficienter

et influxu particularem sicut n pter obti distantiam opus est specie vicaria qua

effectum visionis, qui tunc n pter obti distantiam opus est specie vicaria qua

quam influxus gratiae supplet defectum illius obti, sic deus prout videt a beatis

effio o est immediate sic medtis qa sit mediante sp̃ est obtum proportionatum illectui beatorum, effia a dia

libera dnãe voltis dei est saltem aeque immediate, ac pde pt esse eius species vicaria

sedum sobum, et opinionem ac pde nullam pt minuari proportionem a tali spe impressa.

faciliorem item illius beati prout confortatus lucis gloriae, est deo ut

unu pot in facere diffi- visibili, seu clare illigibili proportionatus. 2o effia dea est

cultem, spe ad illam diam pde obtum respicere illius beatifica praesentissima, et intime conunita, ut per

nte cu illo actus concurrat ad eliciendam visionem, qo se patet, ac pdet opus non sit spe vicaria, ut uniatur illectui

in deberet pstare ut supplet beatorum, deumque duet ad sui potius qm alterius rei

locu speciei illigibili. visionem, sic ala separata a corpe seipsum cognosceret sine

in reo quod requirat obti, supplereti e effiam. alius spe, item angeli qa sit illectui sui presentissimi et proportionati,

voltis actus concurret ad seipsos possunt sine ulla spe impressa cognoscere.

eius beatificum, et quod

voltis concipiatur posterior

effia dum se spectabat in

voltis ut e ipsum avius

concipit esse per qm effatiue et pens facultati sensitivae, qa supponit esse supra illum

ut e pars visum cognita. qo licet deus sit presentissimus ac proportionatus illi beatorum

ob. si effia post ie instar speciei impressae qo et relatus. sunt n ad obtum vias ne effia, ad hoc dici requirit tum qa relatio o actus ad talia

et in debeter effective concurrere tum qa opera trinitatis sit indivisa et in una deberet concurrere sicut in una pot videri sine alia

Reo ad 1um relatio o effectiva efficia physica qua res aliquid fit, sic potest c o est actiua efficia intrinseca qua res concurrit ut obtum n. sit

licet color o sit actiuus physice concurrit in hac ratõe obti esse apte intrinsecaliter, sic pariter relatio erit actiua finem nec ut ipsi

ad concursu pot quidem pdicat pt in dicti conclusa compota, sicut color concausat compota. ad 2um opera trinitatis sit indivisa ut quidam a pon

do secus no ad 2um una relatio qua ea pte sui videri pot sine alia falte directe cognita qa relatio seipsa o eam repraesentaret. sic alia in

videri o sit qa relatio qua est ordo ad alteram et ideo sufficiente effia.

? poterit tn per se videri.

Reo ad ant. sibile positum supra organum sensus, licet ejusdem et facultati sensitiue connumerum, esse tn sensibile creatum in vite gn essentiam proportionatum, ita quod nisi crassum est et malle. Ladit replere vicem illius q d. organum sensus, eiusque imperium destruit, sicque impedit ne sensus in actum prorumpat. hoc uo Incommodo pt prudentis sui creatoris adoperacio educarum, gn sensibile Reperiri in visione beatifica, cum deus plentissimus est et ultime omnibus intellectu beatorum, deus n est spiritalis, qui proinde naturaliter est quod natus creatus corpus suppositi pde ppter nimiam crassitudinem aut molem, illectum radere mentis gn distinctis, et quod deus pduat lucem medio sole tm pt

Exe 2a corinth. 5. dum sumus in corpore p fidem ambulamus et non per speciem, go beati in patria ambulant per speciem id est obiectum speciei impressa illigibile et impressa ad deum videndum

Reo hic aptum nos speciei o illigere aliquam similitudinem seu sortem dei imaginem a deo dictam, sed ipsam dei substantiam, et essentiam clare cognitam, ibi n opponit intuitiua cognitionem, cognitionem enigmatica huius vite, ita ut sensus sit deum in patria o obscure sed clare et intuitiue videri sufficienter probat, et **angelus** unus alteri intuitive pns adeo tn o videt eius naale est quod p alterum in sine speciei impressa, go neq deus licet illectui beatorum pns sentissimus et summe immediatus sine speciei videbit.

Nego ant. pt n angelus alteri pns obtinet et immediate mare alterius cognitionem, ptim si angeli conuersant ad cognitionem obiectiuam quasdam sui speciei vicarias emittant, imo licet supponerentur angelis species intelligibiles adeo infundi, o tn non obstante illigilli intherente p modum speciei speciebus ad cognenda obta sibi pns sima, ac sine tali specie sufficienter sibi proportionata proborca hyo ego. qa essentia dei maiorem

tt coniunctionem cum illo beati sicut illi assistat et sine tali. sed etiam nouo qualitate

sin solunde illum videret ac tui angelus assistat illum vadi ipsius

vocalis.

Circulus Tertius

Utrum possit dari species impressa dei

Quamuis thi coiter reijciant speciem impressam essentia dicentes negentque actu dari ullam speciem impressam essentia sua, sine qa est intelligibilis, sine qa o est intelligibilis, o tn ita se reij tt de potentia absoluta tt n qui illam admittunt impossibilem, quoniam o modo possibilem sed actualem ea admittant speciem expressam eiusdem essentia diuina ab illo creato producam, alij uo utriusque speciei impressa et expressa impossibilitatem negant. alij utriusq possibilitatem affirmat. sit uo pt perdet uo ultima dei potte, quippe necesse est prius deum tm cum ultimo probeat sua cum sum finalem ac finalis influxum et influat lumen gloe, hoc a deus praestat liberrime. sup. dari posito tali lue gloe et tali concursu finali deus nitatur ad essentia dei uisionem beatificam et illum influxum essentia dicit, ubi illud aliquam ut. qa nia. nre. supe aliquam ee. et supposito uo libera deum necessitari ad aliquid faciendum sic ex thesi posito et uo nitatur deus ad producendam existentiam rebus qui volunt ee a primo instanti

? ob connaali? e tam ea pte dei qm expte illius creati pnis speciem in vite qm essentiam replere vicem illius q d. negat ant. sed pbr. ex parte dei, connaali? est quod natus creatus corpus suppositi pde ppter nimiam crassitudinem aut molem, illectum radere mentis qm distinctis, et quod deus pduat lucem medio sole tm pt

? ego connaali? e quod deus nedijs sibi &c. qdo illo tone ut intime ad deum illas permittat agere, qm qd impedit et supplent. C. ego uo illos sensus sint sola receptiue, et uicem alterius? Gratia? N. est uerum illud sit pns et p se ipsum actu sufficienter pbtum superfluit, et quod p alterum in angeli creatis vicem speciei impressa in eo cognitionem sui.

2o expte illius nri connaali?

Propositio

hæc pbatio est ppter arlum superiorem.

Pt ablute dari speciem Impressa essiæ dico.

Cbr ppoo. quodquod non Involuit contradictionem e deo pabile Impressa beata in essione sed speciem Impressa dei representativa, nullam Involuit contradictionem. beatifica, vel illa a deo producere nrio, vel libere; go possibilis est speciem Impressa essia dico.

neutrū dici pt. o. cum ga **Major** est certa, minor eo constabit presupposita Ex repugnatione nullus assumpti ad extra producti adeo narii. o etiam 2um argumentorum, quibus conantur adversarii ostendere tale speciem nam illa species Emanaret esse Impossibilem; probatur quia Insuper Ex eo quod si repugnaret adeo dum fiam essiam vt illa species vel vade efficientia, ga o pt efficienter cum illectu est tendit alteri subtrū et concurrere ad visionem beatificam, cum in qualibet specie ipsum prouenit volleni et visionem beatificam per modum principij actiui, quidni species Impressa essia species n Emanata a deo obti obti debeat cum facultate concurrere efficienter ad cognitionem sorti quidem e essia dia producendam, at eo si lumen Gloriæ est principium effectuum visionis vt pt. go Emanaret ab ipso deo nario eto libere beatifica per modum principij actiui, quidni species Impressa essia Ex eo enim illud Emanat ab ea representativa per modum obti ad eandem visionem alique vade in deo, et nario poterit sufficienter concurrere, vel repugnaret illa speciei si prouenit vollem et visionem Impressa defectu repstationis, qui; cum Essa sit Entitatis creatæ finita, ipsum deum Infinitum repstare non pt, sed vt supra ostensum est, dari species expressa, qua proxime representat deum, qm deberet species Impressa repstare, nam species Impressa repstat illum In actu primo et tribualiter ipsum obtum faculti Et o libere a deo poderet aeptæ &c. species vo Expressa repstat obtum actu et formaliter, go tam pt species Impressa essia dia repstativa, qm species Expressa

Ad illa species bret conaturaliter pro deum repstare vt in se est. sed adeo requiritur vt Eiusdem cum deo Immaterialitas, quodnam extra tus creatus pt naturaliter deum videre go Ita inde Quod Immaterialitas in deo pot

Obiectiones

Prio ergo Examinanus diversimoda, quæ Ex mte quorundam Thorum Intercedunt Inter speciem Expressam essiæ dia repstativam, 2o mtis. et ad id pd de scitu dlis deficere quod illum conspiratur Thorum Inter speciem Expressam essiæ dia repstativam, qm negant possibilem. deinde quo obto, sed species sese accommodat eo cui Inhæret ac eo ipso si pona ad mittunt, et Impressam qm negant possibilem. deinde Et min. pura qm obtum species Expressa alia plurima soluemus argta, quæ eodem utriusque speciei Impressa et 2o min. Immalis. porro species Expressa possibilitatem videntur Impugnare. impressa licet esset min. pura qm

Species Impressa dei pt esse obto Immaalior cuius est species. et species corporea o pt repstare pte pote seu facultatis, o pt Excedere Immaalitatem facultatis illius aqua producitur, sed nulla pt dari species Impressa, qua sit obtum spirituale, go na species sit obtum Inptum. superior et Immaalior essia dia, nam ea est actus purissimus. ego dspa. ad repstandum spiritualiter pt ee Immaalis, Expers cuiusvis pote passiuæ o tum potius sed et tum pote corporea debet recipi mixte Immaalis, Expers cuiusvis pote passiuæ o tum potius sed et eam ipsa agere, sed obtum spirituale pt ee obtum Inptum. go nulla dari pt species Impressa essia dia.

Nego maiorem ablute Quodo, species n repstans angelum o Ita fere fiat illa creati, aeptæ species sibi qua sese condicere. go pt repstare sibi modo obti est Immaalior ipso angelo, ac pot per accidens est go aliquo ipsum Immaali species corporea species Impressa alicuius obti sit superior et Immaalior ipso obto possit bllatem repstare obtum spirituale

hoc ā contingit cum obtum est maale et cporeum qd pte ab illu vt pote facultate spiritali cognosci o pt, nisi medte spee Impressa spiritali, quod spectat uo ad discrimen allatu Inter speem Expressam et Impressam, nullum e Edi discrimen nam ttum abest vt spees Expressa, qtumuis se teneat Ex parte poe, debeat ee minus Immaalis qm Impressa, quin imo dt esse quodammodo Immalior, qa est actualis obti similitudo in illu, Impressa uo spees est ttum virtualis seu habitualis obti repstao ru illectus et illeois vt docent ptri.

2 Spees Impressa essiae diae si darj poet, deberet Instar obti concurrere efficienter ad vioem beatificam, ad quam efficienter o dt concurrere spees Expressa, sed ttum visionem tnare, sed solus deus, o a ipsa spees Impressa instar obti est causa efficiens visionis beatificae, go o pt darj spees Impressa essiae diae In vioe beatifica, licet o sit Impossibilis spees Expressa.

Dgo maj. spees Impressa essiae diae, si possibilis esset, deberet Instar obti efficienter concurrere ad vioem beatificam tqm ppium quo et forte, qtenus ea veluti Instrumento vtitur obtum ad pducendam vioem Edo, tanqm ppium quod Et Elicitiuum nego.

Nego Etiam min. solus n deus ablute o est causa efficiens visionis beatificae, nam certum est illum hois vt Eleuatum p lumen Gloae pprie esse caam efficientem viois beatificae unde nil Etiam obstat quominus spees Impressa instar obti efficienter concurrat ad vioem beatificam

3 Spees Impressa essiae diae deberet esse Infita Etiam Entitatiue, qa cum Immedte a deo prederet, nil esset a quo poet limitarj, at uo nulla creaa pt esse Infita sdum Entitate. go neque darj pt spees Impressa essiae diae, quae o poet esse nisi Infita.

Nego seqtam majoris et eius pbaoem, illa n o st nario Infita secundum Entitatem, quae pducuntr Immediate a deo, vt patet de mundo qui in ppio Creatus est finitus et tn Immedte a deo; rao a cur a deo Infito pducantr Immedte effus finiti, est qa deus o agit nrio ad Extra, et o ttum qtum pt, sed ttum libere, et sdum beneplacitum voltis suae.

4 Spees seu repstao obti Infiniti et Indepdentis, dt esse Infita et Independens, sed nulla pt darj species Eiusmodi

Implicat aliqm Creuam ee ppium beatificans atq spees est Edi. go maj In raoe obti C. p modu caae efficientis N.o nam ita se bt lumen Gloae, deinde spees Impressa o currerent vt caa jaria et ppalis. Inst. qmuis detr qlitas quae forliter hoem sanctificet npe gaa sanficans tn o pt dari qlitas quae effective hoem sanctificet. go licet dari poit spees Expressa quae veluti forliter hoem beatificet, Impossibilis Erit impressa quae forliter id praestet. N.o cqo disp. est qd vio beatifica e act secundus depdns Ex naa sua ab illo Creata at uo Gaa sanctificans non pendet Ex se ab aliqua poa Creata sed ipsa est veluti quidam actus prim. nec vllum agnit ppium cum sit speialis ipsius diuinae essentiae ob. spees illa, duceret naaliter visionem beatificam et o naaliter, naaliter pduceret qa poam dnat illi applicando obtum o ageret Etiam naaliter qa est substitutu obti senessiae diae. at pnte ppali agti cessat aio substituti go tn concedo, am ptem ant. alia dgo. cessat aio substituti nario positi Edo libere N.o porro spees Impressa libere Insuper abundea adhibetr ad vioem beatificam.

ob essia dia est Infita et continet Inse oes pfeoes possibiles go o pt clare dnari p speem fitam, quae est ad certa pfeoem dnata. N.o equiam est par rao speciei Impressae et Expressae. sed spees Expressa licet fita tn repstat essiam go pariter Expressa. adde essiam diam licet Infitam Infito tn modo p speem fitam repstari, sicut Eadem essiae Infita fito modo videtr p vioem beatificam.

ob. dus est sua ee subsistens npe Insita et Independens. go &c.

spēs Impressa. o ē dr gdo

Dgo ant spēs obti Insit debet esse Insita Entitative

n. cpiam. et rebor quo argum

Nego. repstatiue subdo, qi Ipsa repstao seu ratio formalis

de spēs ē expressa alterm modo

ipsa angeli est subsia, spēs spēi sit Insita et Independens, id est p illam speciem

Impressa o ē subsia. go obtum repsentet Insite, Iterum nego, ita ut ea spēs

videt subsia angeli p spēm illa sit repstiua rei Infinite et indepdentis Do, o secus ac

ficat in illo regr quod ita est

in altero spēs subsia aut rei modalis in illu creato Existens, o est

tlt dist. spēs Imptand subsia nec substialis sdm Entitatem qa est quantitas, o

est quid reale. igit si spēs debet Iam est subsia aut substialis sdm repstaoem, qi ipsa

ee portionata obti Inspiciendo

spēs illa habebit Ipsa relationem Ratio formalis spēi sit subsia aut substialis sed tm repstiua

realem qua deum ut in se repstatur.

Dgo ego illa habebit Infinitum rei seu obti substialis vel modalis, Item cognitio obti Infiti

spēm p repstet deu dictorum modo

Nego. neque ut aio, neque ut aio illualis pulse est Insita, sed

C. p finis dumtaxat modo n. adto

potest aptum videri ee Imperfectum obtinere seu tratiue, id est cognio obti Infiniti. tlt

Item ee Elia spēm impressam pat

n est utriusque ratio.

2. Quo pfectius est obtum eo pfectior est Eius spēs Etiam

ob. spēs Impressa naaliter exit sdm Entitatem, pa perfectior est spēs angeli, qm spēs bovis.

ab obto. sed mt transiens et

Exter nu exit adeo naaliter. ego proportione seruata si obtum sit Infinitum, spēs equē erit

o pt dari spēs Impressa tr. Entitative Infita.

d. maj. ab obto sensibili et corpo

C. spiritali et ignibili n.

Nego maj. nam Entitas spēi Impressæ aut Expressæ quam

angeli comunit per spēs, o pfectionem o tum defumit ab obto, sed Etiam a subto in quo

a angelis naaliter exeunt

Recipit. unde spēs angeli Existens in bove, o est tam pfecta

sed ab ipso deo liber pducti

sic spēs Eiusdem angeli Existens In angelo, sumit igitur spēs

in esse spēi quidam dignitatem ab obto npe essentialem,

ita ut sdm repstaoem spēs angeli sit essentialiter nobilior spēe

bovis, qa p hanc reg ignobilior, p illam uo rei nobilior repstata

o uo tā est Intensive spēs Entitative sumpta qta est

6 obti dignitas ex allato obto. Spēs est Eiusdem naē cum obto

repstato, v.g. spēs domus est illigabiliter domus, ita ut tota

ob. si daret spēs Impressa essa domus Reperiatur In spēe Entioli domus, si qua uo coiunt

qua clare deu repstaret domus maali a pte rei seu sdm modum Existendi, qa quod

cum illa esset ipsa posset

illam angelus naaliter cognit corporea et substialis, illa quidem o comprehenst spēi ex

quod est eosdem alicui repstatiue obti quæ qa In illu recipit et illi interest est

gelus esset naaliter beatus vere accidens Intrinsecum, sed nulla pt dari spēs, qua sit Eiusde

Reo i. qd illa spēs si quæ a deo, si quidem illa quæcumq perfecta sperari erit creata. go &c.

daretur ab ordine supernaturali

Maior pbr qa Damnum filiabilitatis qua est Inter speciem

sicut et ipsa via, accipe clare

et obtum est Identitas essentiæ, non spēs repstaret adæquatam etiam

naaliter o cognoret angelus.

alicui obti pa spriam eius driam, nisi illius etiam contineret,

R. 2o qd si clare spectem spēm

naali sive supernaturalem ac pōt nisi esset Eiusdem naē cum illo

cognoret, o tm si illa cogni

Nego maj. et Eius pbaoem neque n nario spēs intrinsecus

sum videret essentiam dei. est Eiusdem naē cum obto, neque Etiam Relatio quæ intercedit

qa speciari pt p obspectum spēem Inter et obtum sdam in identitate esse, quomodo fundat

repstatam deum 2o ut effectu

Dei p obseruandum

similitudo duarum albedinum In nitate speca albedinis, sed
subus illa fundatur In proportione quadam habitudinis ad
obtum, unde ad pbandum dico speem Inhoten, quia dissoabstractiue dum. neutrum
sit natu ab obto; recte tn totam illius essiam appriam que dici pt. o jure nam hunc ipsio
driam repstare, o seus ac cognio obtum secundu via sua disso foret raoi ab illa vide
essialia pt attingere, quia o sit Eiusdem natu cu recognita via a que sit o essiam tnme
1 Proportio so habitudinis data Inter facultem et obtum di alle est Intuitiua g.t.
nec tn pprie aut saltem Eodem modo facultas similis est 2um. ga id ad uersat thesi.
obto, quomodo speci Intuitalis dr ee obti similudo. go Nego, quia non tenet minor si est
similitudo specei o fundata In sola proportione habitudinis sed In Identitate essiæ seu natæ. dico q speci Impressa repstaret essiam dum Intuitiue, et ipsio
facet, foret tum disso raoi
4 Ex sto dionysio 2. de diuinis nobis cap. 5. s. similitudines eorum divers. quod est
rerum Inferioris ordinis non possunt cogni superiora, pa- Inferioris ordinis o pt spe-
per speciem Lapidis non illigitur homo vel angelus, sed speci creatæ Inferioris ordinis alia repstare.
so speci seu Impressa seu Expressa essiæ dia repstiua ordinis qm deus. g.t.
esset sper Inferioris ordinis qm essia diuina. go o posset
Inseruire ad uisionem dei Eliciendam.

Concessa majore Respondeo ad minorem, quod ut Ego maj. repstare obtinet et
recte concluderet argtum deberet sic poni. Si minor, Impressa Inferioris ordinis qm deus potest
speci Impressa vel Expressa essiæ dia esset sper speciem Entitatem. C. tum repstaorem
rei Inferioris ordinis, quo ste minor esset falsa, nam licet illa speci foret Entitatem esset Inferioris ordinis qm essentia diuina, non tn esset speciei obti Inferioris ordinis, qm sit essia dia, vt pote cum esset Intrinsonet essiæ diuinæ repstatiua. adde quod potest Etiam dici speciem Impressam vel Expressam essentiæ seu natæ diuinæ fore Eiusdem ordinis cum deo tum repstationem Imo Etiam et secundum Entitatem, quatenus esset Entitatiue ordinis supernaturalis, cum

cl. spes repstans essiam
est de se tendens ad eam vel
pstem vel abstem repstandam
atq: spes repstans essiam
debet o pt tendens de. go o tatr.
d. maj. spes repstans essiam spei, et charitatis dntr supernaules quoad Entitatem, et exde
Crealam C. libeatam nr. ordinis cum deo.
deparitate go essia creata
est tendens ad existendu del o **non** pt dari similitudo obtiua dei, go neque fortis, seu spes
vnde spes illam repstans essiue impressa siue expressa.
fortis conditio. ad do essia **nego** cons et ratio disparitatis est qa spes seu similitudo
inerata in pro concepta obtiua deberet esse rase Entitatis continere diam essentiam vel
includit expsam. vnde &
fortiter vel eminenter, si uo eam fortiter contineret esse ipse
deus, si a eminenter esset eaa dei vtrumque uo est impossibile.
at uo spes Intiolis nec eminenter nec fortiter rase Entitatis
continere dt essiam diam, sed tum repstatiue rase similitudis
qm tt ad essiam dei tam ad obtum, vt supra dictum est.

10 **Quod** est p se visibile o pt videri p aliud, sed deus est p
se visibilis. go o pt videri seu repstari p speem.
vel go ego Ea realitate
C. Ealiberata nte nr. **nego** maj. quia n deus fit in se immedte visibilis, in
quod immodo cognoscitur p creaturas, item notia qua fit per
ol. si posset et hac spes p eam
deus fortiter seu tum repstabile se immedte operatiue, stunt in habitibus ad facile operanda.
absque hoc est impossibile. min. tr deus se solo pt facere, quid quid pt facere p beaam, et in
deus p se ipsum seu essiam sua esse
cui cunq: alteri creato fortiter repstabili esse vtile creatis ad nobilissimos quosque effectus producendos. go
nam quid quid essiam sua ipsam q. deus produceret sui impressam, qua videretur a beatis
fortiter habeant tale ep, q aliud id fieret o ex indigia, sed vel ad ostentionem vir tis vel ex
tale fortiter fieri o potest
sed neg. min. adeui sibi aia beneplacito dia vobis, seu ex abundantia.
dico deum quidem se immediate **Quæres** je si aeie o datr spes impressa essiæ dia, q modo
repstabiliter p se ipsum essiam
tam p immediatam sui effectiuam ea tr se habet essia dia ru cognitionis intuitiue qm eliciunt
cognitus qua fortiter alium creatu
repstant at hac impediret potentiam beati circa deum.
quomia. fit repstabiliter mediate **Reo** essiam diam concurrere ad visionem beatificam eo modo
p impressam sui speciem tam
p quam que immediatam quo solet obtum concurrere ad quius cognitionem, sicut essia
cognitus qua fortiter repstatur
dia ytum est ex se semetipsam exhibet illius beatorum, illumq;
essit. quidum p se ipsum est
tam fortis est immediate nat ad claram sui cognitionem, simulque cum illa beatorum
fortiter eliciu creatu repstatu
intellectu efficienter concurrit ad visionem dei qm eliciunt, sed quod idem
impedit quomia mediante ea
alia creata potest posset concurrere. recepit, praestat essia dia ru illectus beatorum, quid quid praestaret
reflect quod quidquid tale vel tale
fortiter est p se ipsum o potest tale neq; illigibili seu intuitiui, nisi quod essia dia o est qlitas
fortiter fieri p aliud, immo in eam
realiter seu realiter inhæreng aut informans illum beatorum
sicut vt forte q impressa de o potest
dare fortiter pt deus vt repugnia uo id praestat quod praestaret speci impressa, si adesset,
fortiter immedte p se ipsum sua que.
essiam, cum id fortiter a se ipso habeat
vices illius vices supplere, qm qm prie loqdo speci impressa
deberet potius dici esse instar obtus, ac eius vices supplere,

speq̃ n̄ est id quo mediante percipitur obtum, ipsum uō obtum
ō est medium rū speq̃, neque est ppter speq̃m, sed potius speq̃s
dat ppter obtum.

Quæres 2º an relatoq̃ dīa seu psonalitatq̃ ptē prout
virtualiter conditto ab essiā dej se habeant instar speq̃j
illigibilis, qdo videntr a beatis.

Reo ita esse, nil n impedit quominus vere et pprie bent
vrem beatificam in raōe obti, et cum illa ad illam Elicienden
suo modo, ni mirum obtiue concurrant; cum n dicantr relatoq̃
ō agere saltem ad extra, item qdo oīa opera trinitatis ad
extra dicantr esse indivisa seu ab uno eōi ppio, ope ab essiā
dīa pcedere; illud dumtaxat est illigendum de actione realj
ō uō de dīce intrinsecj, quo solo postremo ptu censetr obtum
pcedere cognitionem, ope intrinsecē, ō uō ptyce et rr, sic ipsa
qtitas, quæ vulgo dr mens, agit ttum intrinsecē seu per
modū obti, ope speq̃i sui in oculum immittendo, ipsumque
oculum ad sui visionem dīando.

+ Caput sextum
Utrum illectus Creatus solis
nāe viribus pōt deum videre

Quæstio ista pt intelligi vel de hoībus in hac vita degentib⁹
vel post hanc vitam de beatis in cælo.

quod ad primum attinet, censerunt anomæi hæretici, aduersus
quos fuit disputat stus chrysost. hæ: homilijs de natu ob. pro anomæis vel dubitat
dei incomprehensibilj; censerunt, inquā, solis nāe viribus ste contineri intra obtum ad ea
deum pōe in hac vita videri, unde secuti sunt Begardi et ipso illius creati, vel ō. si quis de b
beguinæ ut constat. Ex eorum Erroribus damnatis in Viene, nam quia hb⁹ pōa cog
concilio viennensi sub clemente 5º nullo modo ferri pt in id de qd ch
Intraes: obtum ad oīa. si
quod uō ad secundum spectat dicendum in quem distinctō sicut nullū illum creatū pōe
qq:m, Etsi negauerit homo in hac vita et na aliter deum uram beatificam elicere, q
pōe deum videre, qa cum sit nāe innatus indiget deinde dicit intrinsecē illi
sensuum ministerio ut cognoscat, ac pde pōe ttm p creaās Contra. Reo qd deus continet intra
deum intelligere, existimat in post hanc vitam Remoto Creati, ō a intra obtum con
semel impedimto carnis, iam pōe illectum hois, sine ullo et proportionatu, et ita pt qd
alio superaddito deum videre, addique pōe, ō esse nario alicui ad vrem dei elicere
lumen gloæ superadditum, sed sufficere, Extrinsecum, obtum illum videre connaturalit
manifestatiōem, nam ait ille hoīes pōa ferri potest circa unde obtum si quis q quis
illius mūi evangile. dico obtum ad oīa ostensiū illius ee et obtum proportionatu seu na
et supernale; obtum uō proportionatu illius mūi esse cognitum p connexionē ad phantasmata. qd appellat cog
cognitionem phantasiatum. illius uō angelici est pprio subtia, ad cuius modum oīa cognit.
vel aliter dico deum esse obtum illius creati, dum re quia cognit. dum modo quo cognit. 1º modus cognoscendi de
triplex, ji ex creati et effectib⁹. 2º ex revelatōe dia. 3º p claram et intuitiuam vrem. de cognitione ji modo
cognitio ō a alijs modis. unde ad qstōm Elicuit p hunten gloæ.

suum obtum specialissimum, qdo ꝺ̄e impedita, qa ꝺ̄o remoto
pdicto impedimto carnis est quadam gaa dei, ideirco negat
Durandus naaliter deum videri pōt ab hoc, sed tm ex
hypothesi, quod removeatr carnis impedimtum, hoc sentia
etsi longe diuersa ab hac resi begardorum, damnatr tn a
multis thus vt erroneam vel saltem temerariam.

Prima Pro

ō pt hoc in hac vita p solas naa vires deum videre.

Pbr Esta ppo qua est aduersus anomeos aliquos que
b. quarlib. erua et qualiter sequi
eam beatitudinem ethnici contra quae verba Eaporunt ss. pp. de hoc essse dei, qm nosset
d nolis bois beatudo explicara de possibile fuerit a deo, qui per se o haberet vires sufficientes ad
io qd naaliter pt illa consequi deum videndum; psal. 17°. posuit tenebras latibulum suum
n. mii. illa in claritate vie, pt
vis b. naa assequi, sednec ethan Rom. 6°. qaa dei vita æterna. ja corinth. 2°. nec oculus
esset, imo hoc cognii vt possibile vidit nec auris audiuit, nec in cor hois ascenderunt, quae
nlis, unde natis bois beatudo
confixit malissima quaduerpparauit deus iis qui diligunt illum, qaa ja deum nemo
minissima dei et hoc et vidit vngm, ja ad thim. 6°. lucem habitat inaccessibilem
cognitoe abstractiua, in rebus creatis
et spiritibus tota. unde tunquem nullus hominum vidit nec videre pt, alijsq; filijs hois Locis.
fuisset hō in statu naa pure
et nea fuisset conditus. quae adducit s. chrys. contra anomeos homilijs de natura
b. pt quarlib. facultas naturalis dei incomprehensibili
cognere quidquid possibile. obtō
rectus est obtus, sed deuste pōt
. mag. si opportunem beat esseph. hbresi 76ª. chrys. hom. de incomprehensibili naa dei
affectam ad obtum c. si uo bas. lib°. 5°. contra Eunomium, theodoreto l. 4°. haereticarum
thum inebroabam nego. fabularum, hyeron. in illud matth. 4°. deum nemo vidit nisi
filius.

3°. Ex concilio vienensi damnante begardorum et beguinarum Errores inter quos hic erat 4°. homo in hac vita
consequi pt beatitudinem quam fi habent in alia. z eo
quo libet illuatis naa in seipsa naaliter est beata, neque
. vegetius esse aut nullo modo
esse, aut perfectissime, sed videndum, et eo beate fruendum.
vel ee in esse et in hac
ea noscit abhinc. qrt. **Pbr** denique rave qa, vt docet plus, oportet semper
mag. si videatr inhitine intelligentem conuerti ad phantasmata, seu quod idem est, ois
ordet deus a beatis c. si cognio humana vita orium ducit a sensibus, qui sicci ab obtis
stractine p essus et Errores
oe p fidem, vt anobgen. emendatas deferunt ad phantasiam, qm illecebis hominis,
ipso par. mun. negotiatores et intuens aliquis nil intelliget deinde vt docet Eagrius, aia
neque ang elos neque seipsam videt naaliter, quomodo igitr
deum naaliter videbit, at ro, inquiunt anomeos apud chrys.

hom. qa de Angelis ibi; naa dej, si d videtur deus, go Ignotus colitur, atqui hoc absurdum. go &c.

Nego sequelam maj. nam, vt ait chrys. et post eum anr licet deus non videatur in seipso, tn cognitr p creaturas quamuis n o cognoscamus quid sit aut qualis sit deus, tn sequr go q naaliter cognat deum. possumus Ex creaturis eum cognoscere, imo eum esse vio incomprehensibilem certo colligere. non go tn hac vita colimus deum Ignotum, cum p ea quae facta sunt, virtutes ejus et divinitas illecta conspicitur vt ait apostus; deinde ejs cognita, at vo illus Cleehs vo p fidem nobis deus Innotescit supremo religionis cultu adorandus.

Ollendum rej suprema, qa est Ignotus ob nullus ejus pt abolu ad natam ejus. go nec illecbs pt videre deu in se, nec ad illum Electi, sed hoc aliud naaliter cognat deum. Nego paritate. qa ejus e vio maaliter vt pote significati naa formalia notice, qa cognitus fit naaliter, sed illecbs pt p Gaam ad aliq alia naa sub, qa separabs e a naa naaq; sua supra natam electus.

Secunda Propositio.

Non pt boo Etiam tn alia vta sine auxilio supernaali deum videre, nec sufficit quod impedimentum carnis tollatur, vt illecbs hois deum possit videre.

Ptr jo ppoo Ex concilio viennensi damnante errores beguardorum qui hos duos partes continebant. jo quam lib. creaturam illualem naaliter esse beatam. 2o eam o indigere lumine Gloe Ipsam elevante ad deum videndum et Ipso fruendum; qbus verbis bene illigitr p lumen Gloe illigi lumen aliquod auxilium illecbs superaddibum. neque enim obti manifestatio nuda spectata, nec sola remotio impedimentorum carnis, possunt eam elevare, qua tn vt ait concilium viennense p lumen Gloe dr Elevari.

2o Ex ss. pp. passim, non bris ingenio aut naa tribuentbs visionem dej, sed Gae et benevolio dej, tunc n agnoscentibus imbecillitatem illecbs circa deum videndum, futuramque illius consortationem in patria, qua peul dubio necessitatem luminis Gloe astruunt.

Ptr denique raoe hum qa, ad assensum fidei illi endum, q modo requiritur Elevatio Ex pte obti, sed aliquid praterea ex pte illecbs assentientis, scpe Gae interior, vt docet in tractatu de fide; go praeter obti manifestatem requiritr aliqd Ex pte illecbs ad videndum deum; tum qa vio dej est ordinis supernaalis. go a pua supernaali dr proficisci, qbus in o e illectus lumine Gloe destitutus, nxe si agatr de potentia completa; tum qa si sufficeret, vt impedimentum carnis removeretur, iam damnati et demones possent deum videre, nullum n habent impedimentum carnis, et praterea deus

. . est vsibilis illisque promptissimus qtum requiritur Ex parte obti-
hum qa si sufficit remoho Impedimenti carnis ad deum
videndum oes beati æqualiter deum viderent, nec ipsa chri
aia pfectius deum videret, quam alius quivis beatus; imo et
angelus quilibet Infimi ordinis quolibet hoe, Ipsaque aia
chri perfectius deum videret, vt pote naali potia Illigendi
pfectiore Instructus, quæ oia quam sint absurda, potest
quilibet facile iudicare, nam deus singulis retribuit pro
rata meritorum, sicut Inæqlem mercedem Inæqliter merenti-
æqlis ito futura est In omnibus hominibus remoho Impedi-
carnis et obti manifestatio, nude spectata.

neque est quod rondeat durandus visionem dei ee in ibus
æqlem, at pro Inæqlitate meritorum conied; majores vel minores,
plures vel pauciores rerum diarum revelatoes; praterquam
quod n id sine sancto asserit, Ex eo n falsum est, quod
Gloa essialis aia consistens in vita beatifica caret sub meritu
et est præmium bonorum operum unde si meritum sit
Inæqle, Inæqlis erit Gloa essialis aia consistens In
visione dei

non est Etiam quod dicat durandus Inæqlitatem visionis
beatificæ pendere Ex eo quod ~~aia~~ essia dia pfectius moveat illectum
unius qm alterius ad fruitionem, nam ipe beati toto Impetu
et nisu feruntur in deum videndum; deinde vel illa Inæqlis
motio causaret visionem inæqlem Ex eo quod Impediret, ne illectus
totum suum Exercere et conatum, hoc a facto huius vis inferret
illis beatorum, vel id fieret, qa solus deus poterit visionem
beatificam, ac pte majorem vel minorem ad libitum hoc a
falsum ee, suo loco ostendemus, addequod talis motio sequitur
ad latissima et nuda obti manifestationem, qm dicit durandus
sufficere, vt illectus carne o Impedimenti deum videat.

3a Ratio

ad videndum deum requiritur lumen Gloæ. Quod est de fide.

Probatur Ex dictis, non fit naaliter neque In hac neque in
altera vita hoo fit deum videre, vt visus illectus p aliquid
creatum, sed deus e.p. se ludens
In illigibilibus, est n ipsa elevari ad deum videndum; id a p quod elevatus, vt supra dictum
sua illigibilis &c. est, non se tenet ttm Ex pte obti sed Etiam Ex pte intellectus
N. omnia qa sunt creata itaque illud quod illectum levat, redditque deo videndo proportionata
ad intuenda essentialiter non vocamus Lumen Gloæ, quid quid tandem sit lumen Gloriæ
requiritur vt p illud essia fiat illigibilis. sed vt illectus fiat potens ad illigendum; vt pota sit ad illigendum,
potior p totum, et lumen gloriæ In Exteriori usu o est, qa facit medium inde transparens, vt a colore moveri pot.

Caput septimum
Quid sit Lumen Gloriæ.
Propositio

Lumen Gloræ ꝙ. Excepto illud nrium est ad videndum est quædam qualitas p modum habitus elevans intellectum beatorum, eumque redens deo videndo pportionatum.

Pbr ꝙ. ꝙa cum Lumen Gloræ se tenebat ex pte intellectus debet esse vel ipse illius vel aliquid ipsi adveniens, sive sit actio ipsius illum. p qm deus videtur sive concursus specialis aut Gratis, quod simul cum intellectu deus concurrit ad producendam visionem, denique sit qlitas p modum habitus, nil n aliud probabiliter assignari

sed ꝺo dicit Lumen Gloræ ab illu hum ꝙa Lumen illud Elevat et confortat, nil ao scipsum ꝓrie elevat, hum ꝙa illa est facultas aia quæ pte ab aa Immediate fluit et emanat ao Lumen Gloræ ꝺ est ab aia ꝙa sed adeo, item Lumen Gloræ ꝺ est actio ipsa quâ deus videtur, nam Lumen Gloræ ad illam actionem vel in ꝛne cæ naalis prærequisitu vel in Genere cæ efficientis, id est vel ut producat ipsam visionem, vel ut illum dei disponat ad visionem recipiendam, cæa ao efficiens dicit a suo esse, Item dispo dicit a foa ad qm disponit sicque quocunque modo aliquis consideretur Lumen Gloræ, dicitur ab actione qua beati deum vident.

Item Lumen Gloræ ꝺ est concursus dei specialis vel Gratis vel n ille concursus identificatur cum ipsa visione, sicq. dicitur a Lumine Gloræ tum effectus a cæa, vel ille concursus est effectus, licet forte possit ponere illum in actu ꝛo ad videndu deu non se tt in ꝺ foa quædm residens in intellectu, sicque ꝺ est principium connaturale visionis beatificæ, postulat a suavis dei prudentia ut Elevet illum beatorum ad videndum deum conformiter alijs seu conformiter suæ naturæ, ita et sicut substantia in ordine ad actiones suas naturales, ubi tr potentijs et facultatib. dictis a concursu dei, ita et in ordine ad visionem dei Eliciendam, ꝺo quidem habeat foam permanentem in illu receptam, cuius beneficio deum vident, sic tradunt coiter thi fidem spem et charitatem esse habitus quosdam, seu qlitates permanentes, ex eo quod alioqui homo credendo, sperando et amando deum nunqm

Notandum quod lumen Gloræ ad dei visionem nrium ꝺo obiect. quia immediata sit dei visio, qa ꝺ est medium quo deus videtur ut tradit Illustrissimus sed medium quo videtur ut auxilio ipsi naturali ad intuitum dei quem per species videre non potest.

est habitus infusus inter deum et dicta quæ requirit superari p lumen Gloræ et ipsum ꝺo. objectum visibile nrm. sed tum dicitur videri supernaturaliter qui per illud superari p aliquid creatum obiectum supernaturaliter.

Illustrissimus ꝺ lumen Gloræ obiectiva existentiam lucis Gloræ. et lumen gloriæ ad ea videnda quæ naturalem visionem excedunt. ꝺo naturalem ei visionem excedit. paritate rationis dicit. est quod habetur cum intuitiva visione cum illustrissimo at non intuitiva ipsum sed lumen et intuitivam proportionem ad deo videndo.

aptitudinalis quæ ꝺ foa sed lumen Gloræ est facultas naturalis ad agendum ad videndu deum. ꝺ maj. si a natura fluat. si habitualem producat et omnes habitus supernaturales nego.

agere et modo connaturali.

Dices habitus facilitat ttum potam ad agendum, sed lumen Glorie facilitat illum, sed Chiam illum complet et Elevat, ita ut sublato lumine Glorie ille nullo modo possit eum videre.

Ego maj habitus facilitat ttum potam ad agendum, si sit acquisitus et naturalis tdo, si sit Infusus p se et supernaturalis, cuiusmodi est lumen Glorie nego, id n pecubiare habitui Infuso ttum, ut quo dego. qa est ejus quod est habitus supernaturalis ut observant tbi, quod subito suo ordinato ad Elevandu illum tribuit potiam ad operandum, sive potiam aliis ttum inchoatam complet sive pfectam constituat ad operandum.

Quæres p utrum sit de fide lumen Glorie esse habitum?

Reo neg. ita n definit concilium viennense requiri lumen Glorie ad deum videndum ut illius naturam o explicet, sed ttum damnet begardos asserentes nullum Requiri lumen Gloriæ hoc a admitti pt tam rationem, imo ab aliquibus this admittitur qui tn negant ee habitum vel de gee cuiuslibet qualitatis.

Quæres 2° utrum lumen Glorie quatr a gta sanctificante et a charitate, ac Chiam utrum illud sit perfectius charitate et Gta sanctificante.

Reo lumen Glorie se tenere ex pte actus, ac pte objecti ab habitu charitatis, qui est a volte, et a Gta sanctificante qua est in subjecta dica ac pte lumen Glorie pfectius esse charitate, tdo est qa, potuit actiones nobiliores tam charitas, nam visio dei est perfectior amore dei ipsius, et preterea ad visionem tanquam ad finem tendit actus charitatis, saltem prout a viatore elicitur. denique p visionem quæ oritur a lumine Glorie, tdo ut deum Intime patet, p charitatem tn affectum ttum

Dices fides est Ignobilior charitate. go pariter visio est ignobilior amore dei. antecedens manifestum est, qa ex apostolo fides Evacuabit in patria Equod est Inpfecta, et ex pte ttum deum p illum cognimus id est obscure. charitas tn remanet in patria qa ei pte pfecta est, deinde p charitatem fides perficitur et in visione, qdo charitate Informata, mortua tn, qdo ab illa separatur.

Dato ant. nego cons. qa aliud est loqui de clara cognitione, aliud tn de obscura, licet raone Chiam annexa obscuritatis fides sit Ignobilior charitate, hoc o impedit quin visio dei clara sit operatio

b virtus pticipata et confortans potam vitalem ad aliquem actum vitalem Elicitum ab ee vitali. Sed lumen Glorie o est virtus vitalis ex pte ab Intrinseco qd n. o. min. o est vitalis virtus predict ab auctore naturæ npe deo dante vitam hoi, et illum Elevante ad hyperiorem no. sperie in se Indigo utpote qui hoc Inse vitam n. ut quo dego. qa est ejus quod est habitus supernaturalis ut observant tbi, quod subito suo ordinato ad Elevandu illum tribuit potiam ad operandum, sive potiam aliis ttum inchoatam complet sive pfectam constituat ad operandum. ad alium actum.

si alicubi Inseripsum de lumen Glorie effectum probabiliter dr, o ratio.

facultas nobilior sit et nobilioj modo circa deum versetur, qm charitas ac pde sit ipsa charitate præstantior.

addj forsan quis ad ant. fidem spem tenere tutam posse dij charitate nobiliorem, qm qm non aliter pluris facienda sit charitas, imo sine charitate ipsa fides vt nihilum possit repudiarj

Dices vt thum tres habitus scilicet fides spes et charitas, qd dator quartus habitus scilicet, ac pde lumen Gloræ q est habitus qui circa deum versetur.

Dqo ant. vt thum tres sit habitus simj simultanee Existentes qa npe accedente lumine Gloræ fides euacuabit ac etiam spes unde in beatoribus qdem vt thum tres habitus scilicet, fides spes et charitas, ablate fuant thum tres habitus simj, qui lumen Gloræ non sit etiam habitus scilicet nego. qdo itaque tres thum admittunt habitus scilicet loquuntr de illis habitibus prout in via reperiuntr, eorum n est spes et fides in patria loco q tres.

hoc qd disponit illum ad deu videndu dr lumen Gloræ. et sic lumen. qa vt inquit apostol. h. q. cra alias Gloræ manebunt Verum illud speculum in quo nunc videbimus lumen. q dr Gloræ qa est decor et nobilitas ac ornamentum

+ Caput octauum

Quænam sint munia et officia luminis Gloriæ.

Multæ vt hac de re thorum sententiæ, alij volunt officium luminis Gloræ in eo thum consistere vt disponat illum ad recipiendam visionem beatificam. alij vo ad recipiendam etiam diam p modum speciei illigibilis. alij volunt luminis Gloræ officium esse vt simul cum illo concurrat efficienter ad producendam operationem dei. alij denique vtrumque officium assignant luminj Gloræ tum vt disponat tum ad recipiendam visionem beatificam, tum vt simul cum illectu eam producat efficienter.

Prima Propo

officium luminis gloræ q est vt disponat illectum ad recipiendum visionem beatificam.

Ptr ppo qa si Lumen Gloræ disponeret illum ad recipiendam operationem beatificam, id contingeret duplici, vt npe illectus reciperet hanc visionem qm tm non produceret, hoc a dici non pt, cum n visio sit actus vitalis de procedere a principio vitali, imo et a principio denominatiue videns, nulla vo est alia pda vitalis, nulla etiam causa denominatiue videns deum præter illectum, qui præterea q tum visionem recipit, sed etiam illam producit, vel Lumen Gloræ disponeret illum

ad recipiendam visionem, qm ipse qque illectus pduceret
ita vt in se ipso Immedte lumen Reciperet visionem quam
deinde coicaret illectus, vel ita vt lumen Gloæ visionem non
Reciperet, sed illectum ad eam recipiendam disponeret, sicut dispoo
præparat ad foam recipiendam, sed neutrum dici pt. jo n visio
beatifica o recipitr In lue Gloæ, qa aio vitalis recipitur ltum
in poa vitali, ldi o est lumen Gloæ, sed solus Illectus, sic cognio
scientifica Elicita ab illu pprie o recipitr In habitu, sed In
illectu scia Instructo, o Indiget Etiam Illectus lumine Gloriæ
tqm dispositione ad recipiendam visionem beatificam, id n ltm
fieret, qa illectus destitutus lue Gloæ o esset supernaturalis,
ac pde visionem beatificam vt pote supernaalem recipere o
possit, at uo licet illectus destitutus lumine Gloæ o sit poa
supernaalis completa, seu capax Eliciendæ visionis beatificæ
tn est subtum capax recipiendi Immedte foam supernalem
qlis est visio beatifica; Etsi n sdum poam naalem cideratus
o habeat pportionem cum foa supernaali recipienda, tn sdum
poam obedialem, pportionatus est foæ supernaali recipiendæ
vnde videmus. In adultis ante Justificaoem Immedte recipi actus
fidei, spei, et charitatis, Item in Infantibus Gaam habitualem
Immedte recipi sine vlla præuia dispoe; vnde addequod si ad
foam supernaalem recipiendam sper requiritr dispoo, cum hæc
qque dispoo sit forma supernaalis, pariter ad illam dispoem
alia dispoo prærequiretur, et sic In Infinitum, qd absurdu.
Quæres cur potius requirat illectus lumen Gloæ vt Eliciat
visionem, qm vt illam recipiat.
Reo id oriri Ex discrimine quod statuitr Inter subtum et facultem
seu Inter caam maalem et efficientem, nam caa materialis foam
Recipiendo præbet ltum sinum suum, quappter si est Eiusdem
ordinis cum forma, pt illam Immedte recipere, nisi aliqua
contraria qlitas sit a subto Expellenda, at uo caa efficiens cu
pducat aliquid aliud a seipsa, nec ltum seipsam coicet effectui
sit si ad pducendum illum effum sit Incompleta, debet compleri
et confortari p aliud, vt possit talem effum pducere, vno verbo plura
requiruntr ad agdum qm ad patiendum, de pde licet illectus

ꝺ indigeat Lúe gloꝛ ad vioem ꝺej recipiendam, ipſa tñ indiget ad eam effective pduendam.

Dices ſoa ſupernaalis non pt recipi in ſubto, niſi priuſ ꝺiſpoſito per aliquid ſupernaturale, ſed vio beatifica eſt forma ſupernatalis, go illectuſ indiget Lúe gloꝛ ad recipiendam vioem beatificam.

Nego maj. nam in adultis prima Gꝛaa pꝛeueniens recipitur abſque vlla pꝛeuia diſpoõe, ſtem in infantib? Gꝛaa ſanctificans ſubtor recipitur ſoa ſubſtl et habitualis ſine pꝛeuia diſpoõe recipitur.

Instabis ſoa quæ ſe tñt tꝝ tuſ Gnaõis requirunt pꝛeuias diſpoões, licet ipſa diſpoões, qꝫ ſt via ad tuſm, non requirant alias diſpoões, vt obſeruatur in formis ſubſtialibus rerum naaliuꝫ quæ ꝺ niſi pꝛeuijs diſpoñbus recipiunt in maa, ſed vio beatifica eſt veluti quidam tuſ gnaõis ſpiritalis tunc n pfecte filij ꝺej Erimuſ, tum ꝺeum videbimuſ.

Nego maj. nam vt ram obſeruatum eſt Gꝛaa ſanctificans in infantibuſ ſine pꝛeuia diſpoõe recipit, et tñ Gꝛaa ſanctificans eſt tuſ gnaõis ſpiritalis et ſupernaalis, ſiqꝺem p eam adoptamur in filioſ ꝺej ad pbaoem vo ꝺeſumptam Ex formis ſubſtialibus rerum naaliuꝫ ꝺio parem ꝺ ee raoem; qa ſoa illoꝝ ſubſtialeſ requirunt diſpoes, Ex eoquod recipiantr in maa contrarijs qlitatibuſ affecta, quæ pꝛe ꝺebent illaſ ptes contrarias expellere, ſicque ſubtum diſponere ad ſoam recipiendam.

aliquando vo nra eſt in boa ſine ptꝛjue ſine moraliter contrarium formis ſubſtialibuſ aut tuo gnaõis, ptꝛim in illectu nullus eſt obex, vnde vio beatifica in ipſo pt recipi abſque vlla pꝛeuia diſpoõe.

Nego pariter minorem, nam vio beatifica ſaltem ſortiter conſiderata, qtenuſ eſt actio ꝺ eſt tuſ, ſed via ad tuſm npe ad verbum nihil quod beati per illam vioem Exprimunt ſeu pdunt.

ſecunda Propoſitio.

Luminis Gloꝛiæ munuſ ꝺ eſt vt ꝺiſponat illum ad recipiendã etiam ꝺiam, ſe habentem p modum ſpeci illigibilis

Ꝓbr pmo qa ad ſummum requirit diſpoñ in ſubto ru illi? ſoa quæ inhæret tali ſubto, ſed eſſentia ꝺia inſtar ſpeci illigibilis

consederata, o est sua Inhaerens illius Creatr, alioqui est auidens et dependens a subto quod absurdum, hum qa illus sine vlla gratiâ disposõe recipit lumen Gloõe, ac pde potuit Etiam sine vlla gratiâ disposõe recipere essam diam tqm sonum assistentem et se habentem Instar speci intelligibilis; hum denique qa illustrans dia et illustrans Creatr se se habent ad inuicem vt causa concausa efficientes simul vnam beatificam, sed nulla requisita disposõe pcise vt aliqua eaa simul concurrat cum altera ad producendum aliquem effectum, vt cuiusq p se patet. sin in naalibus requiruntr disposões, id repeti debet ex pte subti q sunt illus dispoõibus mtruus aptum est ad recipiendam formam, o autem pcise, qa concurrit aliqua eaa simul cum altera ad aliquid efficiendum.

Tertia Propõ.

Munus Luminis Gloõe est intellectum roborare et complere In ratõe potiõe, ac tqm pprium effectiuum concurrere cu illa ad producendam visionem essentiae dõe.

Ptr propõ hum qa Concilium viennense definit aam indigere lumen gloõe ppter rationem ferendae Gloriae ipsam eleuante ad videndum deum, at no quoniam recipiat p aliud roborari.

aam vero o requirit agens dr Eleuari per aliud et confortari ad agendum, sed propria mathematica sua quantitatiua qa est Inter duplum et quadruplum qa tuc o cum eaa Eleuata. go &c. hum qa vt supra ostendimus. Lumen gloõe est habitus, sed ordinarie habitus simul cum potiõ et facultte concurrit ad actionem illius facultem producendam, hue facilitatem Impertiendo, qa si sit habitus acquisitus et naalis, siue complendo facultis potiam, quod qdem praestant habitus si se Infusi, hum qa fides spes et charitas sunt pria effectiua actuum fidei, spei, et charitatis. go pariter Lumen Gloõe est pprium effectiuum visiõis beatificae, hunc denique qa cum lumen Gloõe o sit naturium In illu ad visionem dei recipiendã, si ee naturium ad Eam producendam.

Quaeres je qua ratõe Lumen Gloõe Eleuet illum et corroboret ad videndum deum, an quoad complendo potiam eius supplendo

Rõ lumen Gloõe o augere intensiue illum, id n potest dupliciter, aut intensiue augendo, extensiue autem

recipiens illam q lumen gloõe prius reddens illam Gloriae ipsam eleuante ad videndum deum, at no quoniam recipiat p aliud roborari.

caloris additus alteri ipsum intendit et auget reddit que
lubrum magis calidum, ita lumen Glōe additum intellectui
illum intenderet magis illectum, vel ita vt intenderet non
ipsum intellectum sed visionem ab ipso procedentem id est redderet
illum clarius intelligentem; quomodo duo lucida producunt in
medio maius lumen, sed neutro modo pt intellectus augeri intensive
per lumen Glōe, quidem 1° modo, tum qa intellectus in
sua entitate non recipit magis et minus, neq aliunde pt
intendi p lumen Glōe, qa intentio fit p additionem Graduum
homogeneorum, at lumen Glōe est diuersæ rōnis ab intellectu
non Ergo 2° modo, nam qua sese multo iuuant ad
producendum effectum intentiorem, possunt tamen seorsim
sumpta saltem posuere aliqm ptem effectus, Intellectus sine
sine lūe Glōe o pt, neque etiā lumen Glōe sine intellectu
vel minimam dei visionem potuere quocirca superest vt
Eleuetur et corroboretur intellectus p lumen Glōe, qa virtus
illi? Inchoatæ aduentu luis Glōe perficitur, Eo fere modo
seruata proportione, quo mas et femina se se iuuant ad
producendum Genitum, pre virtutem alterius inuicem complendo
nisi quod virtus ipsa maris et feminæ o Ita completa
vt Eleuetur, qa sunt Eiusdem ordinis mas et femina, et
præterea diuersi sexus.

Quæres 2° vtrum lumen Glōe sit caa ptialis, an
totalis visionis beatificæ.

Reō lumen Glōe ee caam ptialem ~~luminis Gloriæ~~
visionis beatificæ, o quidem ptialitate effectus, sed ptialitate
caæ. Reō est qa illud lumen Glōe concurrit ad visionem ob quod a triplo o pt currere
beatificam, vt se solo nullam potit ptem visionis beatificæ actum vitalem, luen Glōe id est
efficere, Idem dicendum de Intellectu tu luminis Glōe. neq go si separetur a pio vitali in
præterea visio beatifica ita pendet a lūe Glōe et ab dicat totum ab illo quando
Intellectu, vt ona pars visionis sit ab uno et altera ab alio, quando et Intellectus
nam tota actio est ab vtroque, qa tm tam intellectus quam
lumen Glōe indiget mutuo alterius inuicem comfortio et
concursu ad visionem beatificam producendam, id circo lumen
Glōe dr caa ptialis ptialitate caæ, qa cum intellectu cons
tituit vnicam caam totalem visionis beatificæ.

Dices aliqua pars aut saltem aliqua rōo peculiaris

effectus et lumen Gloræ sibi
multo subordinantur ad visionem
beatificam tributur illectus sed virtualitas alia vero
visionis beatificæ tributur illectus sed virtualitas alia vero
namque eadem completur sibi subordinatur
totalitate et pleturam sibi subordinatur
ad aliquem effectum scilicet illectus et
lumen Gloræ sed ordinatur visionis dei
lumini Gloræ, sed supernaturalitas. go virtualitas eadem est totalis
totalitate effectus.

nam tota actio quæ vitalis est et simul super-
pte videntis a illius lucis proprii
qui constat ex illectu et lumine
porro lucem Gloræ nobilis ē illectus
illectu Inclitæ eadem fortis ut sua
superioris ordinis
et In Gee eadem efficientis et
avis ducentis illum ad operandū
supra naam.
illectus In Gee eadem finalis est
nobilior qa lucem Gloræ est
propter illectum o vice versa. Elevans illectum, potuit visionem tum virtualem tum supernaturalem
Dicens Elicitor In aqua rei
pidum o efficit actiue calefa-
tionem aquæ, et subordinatu
calori, sed puffiue tum ut
subtum sustentans calore cui vitalem tum supernaturalem, sic Etiam concurrit essentia dia
calefactio connatis est. go pars
de lucem Gloræ.
Nō equidem qa calor In aqua
o supponit vim actiuā ad ele-
vandam calefactionis eam incond
pletum, imo naturalem respiciam
at eo lumen Gloræ supponit in
illectu vim passiuam Inchoatam
ad dei visionem, et exigiam illi
o quidem sufficiente, sed remotam.

naturalitatis, ordinata ab essentia dia tanquam obiecto, tum
ab illectu et lucem Gloræ tum potentia seu facultate.

+ Caput nonum

Vtrum deus possit absolute supplere actualitatem luis Gloriæ.

adverte quod sine potentia explicat
lucem Gloriæ sicut et sustinta essentiam
dei immediate lucem Gloræ obeuntis o
Christi dispositionem. tam est qa tota
dignitas requisita ad explendum dispo-
sitionem, ampliat hanc dignitatem explendi
to sufficit ad comprehendendum specu-
dignitatem, qa liber dignitatis
ampliatio explendi o est in dignitate
secundo explendi, qa deus potuit
dem obire mun. actuem Gloræ.

Sensus quæstionis est utrum absolute possit per potentiam dei
extraordinariam sine ullo habitu, vel alia qualitate transeunte illectum beati deum videre, per solum
concursum uberiorem essentiæ dia ita ut, essentia prout currens
cum illectu creato hoc beatum illum faciat, compleat et elevet
in ordine potentiæ ad visionem dei eliciendam.

Propositio

Potest absolute Ergo et per potentiam dei extraordinariam
sine ullo habitu vel alia qualitate transeunte illectum beatificum deum
videre, seu per essentiam dia uberiore concursu supplere defectum
beat esse actualis q. luminis Gloræ. : Ita molina vasquez, arriaga et alii multi recentiores.

r quid q deus per se facere per
aq2 ex efficientiam, per se iam
ipsum facere. nisi esset videre, seu per essentiam dia uberiore concursu supplere defectum
beat esse actualis q. luminis Gloræ. : Ita molina vasquez, arriaga et alii multi recentiores.
supleri, sed lumen Gloræ
ipsum actuale. go supleri per se deo

Ptr proo jo qa Cuiuslibet efficientis non vitalis actiuitas
pt supppleri a deo vberius concurrente, sola in aio vitali
vt hre nariam connexionem et effialem cum suo prncipio
vitali quod denoiatr agens, sed lumen Gloe concurrit ad
vioem beatificam p modum cae efficientis non vitalis vt
p se patet. go &c.

2a qa visio beatifica vt hr proueta absque vlla qlitate
inhrente, sed potius vberius concurrente, p semetipsum
nullam inducit tradicem.

3a qa raoes qbus vhunt thi ad assignandam nr natam
potie qlitatis qua illius beatifico inhrear fundantur
in connaalitate visionis beatifica, qm illectus non
eliceret connaaliter sine talj qlitate, o a qlitas ablute talis
qlitas sit naria Eham p ablutam et Extraordinariam
potiam.

Obiectiones

1 Lumen Gloe est pa vitalis qa concurrit ad aiolem vitalem
npe claram de deo cognioem, imo et ad ipsius vitalitatem, nam
tota visio dum oes suas raoes est tum ab illa, tum a lumine
Gloe, sed concursus potia vitalis non pt a deo supleri. go o
pt supplesi lumen Gloe p vberiorem Concursum.

Nego maj. nam lumen Gloe non est pa vitalis Elicurrat
ad actionem vitalem imo et ad actionis vitalitatem, nam tres
naales concurrunt pariter ad actiones facultum vitales,
in pterea illi habitus sunt pterea vitales sed tantum
efficienter, qtenus cum facultate vitali concurrunt efficienter
ad producm actionis vitalis vt docent ptii, idem dicendum est
de lue Gloe.

2 Ideo habitus naales o pt vitales qa concurrunt tum ad
aioes vitales prout faciliis, o a vt ptler eliciendas, sed lumen
Gloe cum sit habitus supernaalis et p se infusus o tum
facultat sed complet potam, et est ipsa potia operandi. go
quia habitus naales o sunt vitales, o definit Lumen Gloe
esse vitale.

Nego maj quia o habitus naalis et supernalis in eo diant
quod hi tribuat potiam, ille uo facilitatem tum, neuter
in est pa vitalis, nxe uo habitus supernaalis, qa est ab
extrinseco npe a deo aduenit accidentia uo qua forliter ptpere
vitalia fluunt aut pediunt ab Intrinseco

3 Non pt illectus per solam effia assistentiam peculiarem

1673
Gloe Eleuans Illectum go &c.
Do ant. nium e huius Eleuans
probat abstrahit ab habitu et actuali
habituale subdo dum potam ordi
Do Extraordinariam h. Relationem
latam nium sed ordinariam dum.
Ptr lumen Gloe o ee cam vita
nam inter pria vitalia numera
tur, vel facultas quae a talis
habitis manant et qua ipsum
manentem operantur, sed lumen
Gloe o ee habitus Elicit in lumen gl
cit o vt prius vitae sed vt luuan
tia. go &c.
Do si non ponatur vitalis o ptr
Gloe inficit aliquem agat, nunqm
incipiet agere. go &c.
Do si complesum illis o firmus
congat Do si simul cogit
ipsi ille concursus ipsi o augen
tem illius. go &c.
Do lumen Gloe est pa
concurrit in facultate vitali
ad producm actionis vitalis Do
forliter Nego.
Gloe o pt fieri visio beatifica
relucentia l. intuitiva
vellet p se ipsum producere
pareo supplere concursu lumi
pt similiter si vellet
Gloe

ob. lumen gloræ p se et intrinsece huc gloræ illecitus Inhærente deum videri, quia possit
ppria virtute conferibuit illum in naaliter illecitus creatus sruj deo, hoc no sentire est videre
debitis ad videm beatificam. In hæresim anomæorū. go &c.
clidendam, sed ideus id facere in hæresim anomæorū. go &c.

pt sno alia illus Immutatus **nego** sequtam maj. nam essta dia assistens illecitus et uberiose
et Inhærens. go &c.
n°. min. nelm deus ex vi sui pro concursu eum adiuuans ipsum eleuaret, et supra suam sortem
absq; Inhæsione et Influxu in et condignam naturalem Extolleret.
actu jo conferibuit quo est ei intrinsece

pro hac raone Immutatus **non** pt Explicari quomodo illecitus adiutus solo uberiori
tum raone qualitatis, unde praeuio concursu essta dia, prius ponatur in actu jo ad deum videndū,
illecitus in raone completi et entitatiue prius possit deum videre qm eum videat, sed prius eadem
agit. eij a tne Inspiret mitt
cum proxime concurrat ut est. **poc** agere qm actu agere, ac pde prius est saltem nra illecitum
et eadem sine Immutatione se In actu jo ad videndum deum, qm actu elicuat visionem dei.
obstat illustratio ē explicatur per lumen gloræ q est
Explicari pt deus se dnat ad agendum **nego** maj. nam illecitus prout adiutus assistentia specialj
n°. min nam dnatio non fundit vel pro deus
concursu specialj concursu actuali carentia essta dia tam proxime parata ad concurrendū uberiore cursu
Concursus jo illecitus cu deus sibi debitus
currere extraordinarie, 2°. quod sufficienter dnat In actu jo ad videndum deum, deinde simul cum essta
deus se dnat In cursu ordinario, ipsum cursum existe eadem 2ª illa Concurrente, illecitus elicit visionem beatificam in actu 2°.
in cursu Extraordinario eadem
2ª o exigente. **Debet** poa Inchoata ad agendum et Incepta ptice et complere

ob. 2° pt deus dnare se ad concurrendū, specialiter in illa actione pde Ex insufficiente o pt euadere sufficiens et capax ad
ipsa pducat aliqd Extrinsecum **agendum**, Deus in manens Idem sper facit idem; sed essentia
sed quod Extrinsecum ponitur
lumen gloræ. ps reputat &c. dia tam uberius concurrens cum illecitu o est sua inhærens
n°. min. tnus in illi: deus illus. go o pt complere actualitatem illecitus.
liberi est cursus actualis dei ea **nego** maj. nam potia ad agendum Incompleta Eradicare
illecitus In orde, nam ut tnus
concursum liberorum dei et pt Completa p solam alterius agtis coniunctionē Extrinsecā,
Ipsamet actio creata ad qm sic unus equus Iuuatur ab altero tum Extrinsece et per
concurrit sta specialiter tnus coefficientiam ad trahendam rhedam, unde pariter illecitus
recreet illi: liberi, quo deus efficiendam beatificam est Ipsemet influxionem beatificam, postulat tum Iuuari ab essta dia coefficiente
statuit concurrere In visione qui Ex se non habet virtutem sufficientem ad
eius dei In orde beatificā. et Extrinsecus assistente, quomodo et ipsum obtum coefficit

ob. illus 2° Erit ea praecisse actionem, nec In Inharet facultati cum qua simul ad
hem instrumtum, videlicet agendum concurrit; ita accidia excitat efficaciam ab oī subto separata
qua, qa 2° agit p virtutem sibi
inhærentem. go deus p sum adiuuante ad agendum p solum uberiorem dei Concursum. ad id
eam. Erit ea praecisse ea in orde quod dr Idem manens idem sper idem facere; hoc dr
iat potius videre qm illecitus
2°. ant. et ngo nam tali ea illigi de eo quod tam Extrinsece manet idem, illecitus autem
tus est ea praecisse et tam beatorum, licet in ora hypothesi intrinsece non mutaretur,
eas, qtenus supplet vicem sui
lore, cur a potius dr attendo p essentialem assistiam dei specialem adiuuantis. o tn
idere qm deus, facilius est
e, qa tio est actio tm manens emanaret tio Idem Extrinsece, qa coniungeretur cu essta dia
e pde dnari at subtum, in Exteriusque assistente, et mox uberi? concursu vel concurrente.
uo est, cu go pt In solum ille
tum solum dnari at videlem.

Caput decimum
an p ablutam dei potentiam lumen gloriæ possit fieri Connaale illechy Creato, seu an dari poit substia supernalis & Creata.

Vt coeunt thi, In assignandis quibusdam Entibus, quibus competat supernaalitas sdum Entitatem, pa In actib. fidei spei et charitatis, eorumque facultatibus et alijs edi, ita conseniunt in assignanda raõe formali supernaalitatis, seu quid sit supernaturalitas tam fere obscurum est ac manifestum est dari Entia supernaalia, qa ũo Ex supernaalitate illigná tum huic difficultati, tum alijs plerisque quæ passim agitantur in thia, lux nra pt accedere, breuiter aperio quid sentiendum sit de supernaalitate. missis itaque variis thorum sentijs pbabilior videtur ens supernaale esse immediatam cum deo Coniunctionem, aut quid quid p se ad illam ordinatur; sicut n ens phycum dr non tm id quod pprie est corpus naale, sed Etiam quid quid ad illud pertinet Intrinsece et p se, ita ens supernaale o erit tm Immedta cum deo coniuncto, sed quid Ex naã sua ad illam pertineret et ordinabatur.

Cor hæc nra sentia qu minoribus Implicatur difficultibus quæ certe In alijs opinionibus nris sunt, et fere Insuperables vt patebit cuique paulo attentius consideranti: tum qa ratio supernaalitatis videtur ee essentialiter, aut saltem p illud recte Explicari, quod ũibus et solis Entibus supernaalibus competit vt potest constare Inductione facta p oia et sgula Entia supernaalia, tum qa hæc modo recte Explicatur dria Entium naaliũ et supernaturaliũ tali inductione facta. nam jo ordo hypostatica cum deo ipso est supernaalis, qa est immedta coio cũ dei suppositi beatifica est supernatis qa est Immedta coniuncto cum deo tm obto, ad quod oia alia Entia supernaturalia per se referunt ac ordinantur. jo n actus fidei spei, et charitatis ad illam vioem dei seu ad Immedtam et claram cum deo tm obto Coniunctionem referunt tantum, habitus uo illis actibus correspondentes tm pria illarum

Ens supernãle dr duob. modis
jo quoad modu, quod est naalem ac pduit modo supernãli vt tuta Lazari
2º quoad Entitate qe est pria sua tota natã vim et ordinem Excellens Elevatã et omi rei ee supra cæteras nãas vt gãa

dispositum ad visionem beatificam referuntur et ordinantur, ita lumen Gloriæ est supernaturale, qa est quædam assimilatio dei seu principium effectivum clarè et immediatè cum deo tam obiecto coniunctionis, item dotes et gubates corporis Gloriosi sunt supernaturales, qa sunt effectus immediatè cum deo coniunctionis seu visionis beatificæ. characteres baptismi confirmationis et ordinis qui remanent etiam in damnatis ad significandum, sicut in beatis ad decus et ornamentum sunt supernaturales, qa sunt signa tum obligationis qm habemus, ad professionem fidei quæ intrinsece et essentialiter ordinatur ad visionem beatificam, tum eam professi aliquando in ordine ad illa Eus supernaturale vel est immediata coniunctio, vel aliquid ad eam pertinens, vt ipsius quæ media vel immediata, essentialiter tm ad ipsam ordinata, vel tam eius effectus aut dispositio vel signum quæ quidem dicta intrinsece et natura sua ad immediatam cum deo coniunctionem ordinantur, defectu cuius conditionis multa dicta supernaturalia, quæ tm non sunt intrinsece quum entitatem supernaturalem, sed tum raro modo et per accidens, puta largitio Eleemosynæ, et alij similes actus ad beatitudinem ordinati sunt supernaturales nisi directive et ex fine agatur, aut vero quum entitatem, quæ per se et natura sua ad visionem dei ordinantur.

Cæterum vera sententia verbo tenus differre videtur ab illa quæ docet supernaturalitem consistere in ordine ad deum vt authorem gratiæ et gloriæ, vel in ordine ad deum, vt in se est, vt cuivis attente consideranti constabit. idcirco a ab illo eo modo recessimus, qa videbatur res ipsa satis clare per illa verba explicari.

Quod spectat ad quæstionem primam, certum est lumen gloriæ sumptum pro habitu non posse fieri connaturale illius creato, qui emanet a substantia illuali creata, tam a principio naturali et intrinseco. ratio est qa in tali casu desineret esse finis, essetque potius facultas substantia naturalis substantiæ illius intellectualis creatæ.

Sensus ad quæstionem est, an per ablationem dei possint creari possit aliqua substantia supernaturalis seu eiusdem ordinis cum lumine gloriæ ita vt lumen gloriæ in hac hypothesi debeatur potentia seu facultas naturalis, fluens naturaliter ex principijs intrinsecis illius substantiæ, vel etiam ad naturalem illius substantiæ effectum requiratur, aut saltem posset produci substantia creata

habere illum tam pfectum, vt ex vi sua naali posset absq
absque oi alio lumine Gloriæ deum videre.
huius rei duæ sunt thorum sentiæ, grauib. hinc inde
rationibus innixæ, pars tamen affirmans nobis magis placet,
quia potiam dei magis commendat.

Propositio

Potest ablata dei virte creari substia supernaturalis quæ
deum naaliter videre possit, vel quæ ex naa sua postulet
lumen Gloæ ad deum videndum.
Pbr ppoo tum qa dantur de facto accidia supernaturalia
quæ essentialiter ad immedtam cum deo coniunctione referuntr
et ordinantr; quidni itaque dari poterit substia eiusdem
ordinis, certe nulla apparet disparitas; tum qa lumen Gloæ
cum sit accidens, non est essialiter entis ens, id est debet subto
inhærere, quidni etiam poterit naaliter postulare subtum,
cui sit connaale, mxe si agatur de potia dei extraordinaria,
tum qa tota virtus illectus et luminis Gloæ illectum eleuantis
finita est, quidni igitur poterit p ablutam dei potiam illa
eadem virtus illectui competere sine lue Gloæ ipsa eleuante:
tum qa vnio hypostatica cum deo est substialis simul et
supernaalis sdum entitatem, go pariter dari pt substia
supernaalis, quæ postulet naaliter deum videre, cum et ipsa
vnio hypostatica sit longe pfectior et difficilior quæ coicetr
creaæ, qm vnio dumtaxat intioalis et cum obto eam immedta,
tum denique qa substia creata et supernaalis sdum entitate
nullam inuoluit contradioem, qmuis n supponatr talis substia
naaliter deum videre, o pde desinet ee creata; sicut aa nra
cum rem aliqm illigit a se distam o est ppterea eiusdem naæ
cum illa, sed ad summum dr hre qmdam pportionem hitudinis
et analogiæ ad tale obtum, ita nec substia illa supernaalis
quæ naaliter deum videret, foret ppterea deus, sed ttum
ordinata ad deum videndum.

Obiectiones

Si daretur substia supernaalis quæ naaliter poet deu videre,
illa naaliter esset beata, sed nulla creaa ex se pt ee beata,
vt testantr ss. pp., aug. l. 12.o de ciuit. dei, et stus prosper
in libro sentiarum ex sto aug.o collectarum sentia 143 his

verbis Creaæ raalis vel illectualis bonum, quo beata fit o est nisi deus, quod ei o Ex seipsa est, qa Ex nilo Creata est, sed Ex illo a quo Creata est, qbus verbis ostendunt illi patres tam repugnare Creaam esse Ex se beatam, qm o esse Creaam.

Dgo seqtam maj. si daretr substia supernaalis &c. illa Ex se esset beata, id est Ex ppijs suæ naæ postularet beatitudinem Cdo. Ex seipsa uo et a seipsa id est Indepdter a deo Nego. nam semper illa substia esset ~~a deo~~ Creata, et ideo libere a deo pducta, et ab eo tum in esse tum In operari depdens essialiter. id a solummodo probat authoritas petita Ex sto aug. qui loco citato recte opponit beatitudinem dei beatitudini Creaæ siue actualis siue possibilis, dicendo deu ita esse beatum, vt beatitudinem suam a nullo alio accipiat, Creaam uo suam trre a quo Creata est.

Si daretr substia supernaalis illa esset essialiter Impeccabilis, sed essialis Impeccabilitas soli deo competit. go &c.

Dgo min. Impeccabilitas essialis a nullo dependens soli deo competit Cdo. secus Nego. si npe sermo fit de qualib. creaa possibili; etsi n non possit vlla Creaa esse jo seu veritatis seu sanctitatis regula; pt tn tam pfecta Creari vt essialiter sit conformis jæ tum veritatis tum sanctitatis regulæ et In ea conformitate consisteret illius Creaæ supernaturalis Impeccabilitas.

Substia supernaalis quæ naaliter postularet deu videre esset filia dei naalis, sed non posset esse filia dei naalis, nisi esset Ipse deus. go &c. Pbr maj seqta. illa supernaturalis substia per naam haberet ius ad hæreditatem patris æterni, npe ad vioem dei, o n p Gaam aut adoptionem, sed p naam Ius haberet ad deum videndum.

Dgo seqtam maj. esset filia dei naalis id est ipsi deo consubstantialis, seu Eiusdem cum ipso naæ Nego. esset filia dei naalis hoc ssu quod virte suæ Creaois ius haberet ad vioem dei quæ est sors sanctorum et patris æterni hæreditas Cdo, hoc aute posterius non repugnat, qmuis prius sit Impossibile, quod spectat uo ad minore Ea pcedit ttum de filiaoe jo ssu accepta, quomodo

concedimus Creaam o poe esse filiam dej naalem seu deo consubstialem.

Nullj Creaæ pt esse connaalis unio hypostatica cum deo, gti Ex ppijs suis Intrinsecis, naa Creata postulet unionem personalem cum deo, sed nulla alia rao hui? rej pt afferri qm qa unio hypostatica est supernaalis, go pariter cum visio dej sit supernaalis nulli Creaæ pt esse connaalis, seu debita Ex ppijs Intrinsecis illius naæ Creatæ.

Nego min: ideo n unio hypostica cum deo nulli creaæ pt esse connaalis, qa destruit aliquid permanens ad naale illius complemtum, npe Expellendo ppriam subsistiam vel Eius resultantiam Impediendo, aut certe nil aliud præstando qm præstaret illius naæ ppria subsistia, præter qm nil Extrinsecum pt naa aliqua essialiter postulare tanquam naale complementum, qa Jam est Completa, visio autem beatifica, quæ fieret connaalis substiæ Creatæ, nil destrueret pertinens ad naalem eius constitutionem, Imo illam compleret naaliter vt supra dictum est.

Illud dr supernaale quod est supra naam, sed substia supernaalis o esset supra naam, alioqui esset supra seipsa, Item illectus supernaalis ab hac substia fluens naaliter o esset supra naam substiæ supernaalis. go o pt dari substia supernaalis.

Nego maj. nam actus supernaales o sunt supra seipsos nec supra Exigentiam habituum, a qbus pcedunt, sed ttum supra Exigentiam naæ cui conceduntr, et tn sunt supernales, Item deus est supernaturalissimus, et tn sibi ipsi mxe naalis, habetque pfectiones sdum Exigiam naæ suæ supernaalis: itaque ~~super~~naale dr duobus modis, vel quod est aliqa naa vel ad eius constitutionem pertinens, vel naale dr id quod non habet ordinem essentialem ad deum vt Immedte attingendu quo ssu res supernaales opponuntr naalibus, Etsi aliquando Ens supernaale Exigiam alicuius naæ superet, pa hitus et actus supernaales sunt supra Exigentiam naæ nræ, sed Ex eo pcise o habent vt sint secundum Entitate supernaales alioqui angelus esset supernaalis secundum Entitatem, qa

est supra naam cuiuscunque hois siue actualis siue possibilis.
Si daretr substia supernaalis illa constitueretr p ordine essialem ad deum vt In se est, vel tqm Coniunctio Immedta cum deo vt obto, vel tqm aliquid Intrinsece pertinens ad illam coniunctionem, vt supra dictum est; sed nulla substia Creata pt essialiter constitui p ordinem ad deum vt obtum, tum qa ois substia Creata refertr ttum ad deum vt caam efficientem, finalem et Exemplarem; tum qa ois substia est ad seipsam, o a ad alterum; at uo si substia supernaturalis Creata hret ordinem essialem ad deum vt clare et Immedte cognendum esset essialiter ad alterum. go o pt dari substia supernaalis et Creata simul.
Nego min. nam jo rao substiae o ~~refertr~~ destruitr p ordinem ad deum tqm ad caam Efficientem finalem et Exemplare qa talis relao est ttum ~~accidtalis~~ transcendtalis et essialis quae o destruit raoem abluti et p se subsistentis in substia Creata; go pariter poterit substia Creata esse supernaalis per ordinem ad deum vt obtum; hic n ordo est ttum transcendentalis, sicut et maa, qmuis sit pprie substia, dicit tn ordine transcendentalem ad foam, vt poa ad actum; pt Itaque substia Creata simul p se subsistere et tn ad alteru ordinari tanqm ad caam, vel tqm ad obtum, vel tqm ad compartem, salua scet ratione substiae, vt patet In Exemplis allatis. praterea o minus repugnat qtitatem et aioem pa tritus et actus, constitui essialiter p relaoem, qm repugnat substiam constitui per relaoem; vel n relatio ad deum vt immediate attingendum est categorica, vel transcendentalis, si categorica constituit Genus praedicati non minus dirsum a qtitate et aioe qm a substia, si uo transcendentalis est illa relao, sicut o dguitr ab Entitate abluta qtitatis et aiois, nec illaru naam perimit, ita ab Entitate substiae non dgueretr, nec destrueret ablutam illius raoem; porro dantr actus et tritus ~~essialiter~~ supernaales, qui essialiter constituuntr per ordinem ad deum vt In se est, seu clare et Immedte cognoscendum, vt oes fatentr

go dari qque poterit substia supernaatis creata essialiter constituta p similem relaoem ad deum vt In se est, seu clare et Intuitiue videndum.

Caput vltimum

vtrum Deus poit videri oculo corporeo.

Quæstio q pt illigi vel de poa ordinaria dei, vel de poa Eius Extraordinaria, itaqt pro dnaoe hui. difficultis sint seqtes arti.

Artus Primus

An sdum legem ordinariam Deus poit videri oculo corporeo.

Propositio.

Secundum lege ordinariam deus o pt videri oculo cporeo.

Pbr ppoo jo Ex script. sacris, Exodi 33o, Joan. jo jæ corinth. 2o jo ad thim. 1o, 3æ Joan. 4o, alijs qt locis quæ Exponi solent a ss. pp. de vioe corporea qua deus videri non pt.

Pbr 2o Ex stis patrib. Irenæo L. 4o aduersus hæreses cap. 37o, origene L. 7o contra celsum asserente catholicos non Existimare deum corporaliter videri, vt obijciebat celsus, mentitr celsus, Inquit origenes, contra nos dicens quod sperem? nos deum visuros oculis corporeis, et aurib. voce ei. audituros, et manibus eum Contrectaturos. athan. oraoe contra idola Irraali vecordia vsi gentiles visibilem esse deum finxerunt, epiph. hær. 7o; amb. sermone 6o In spal. 118um, aug. L. jo de trinit. cap. 6o mxe uo L. jo epistolarum epista 6a profecto deus lux est, sed lux mentium purgatarum, non istorum corporis oculorum, Erit go mens idonea quæ lucem illam videat, quod nondum est; hoc a videre oculus corporis nec pt nec poterit. Item epista 102o 111a et 112a hanc eande sentiam confirmante testimonijs pdictorum patrum, ath. amb. ac Etiam hyer.

Pbr 3o raoe qa npe potiæ ssitiuæ non se Extendunt vltra

cpus, quem admodum patet Exprià, sed deus est incorporeus
et ostensum est. go cum oculus sit potiùs sensitiua deum
videre o pt saltem ordinarie Logdo.

obiections

Job 19.° In carne mea videbo deum, quem visurus sum ego
et oculi mei conspecturi sunt.

Reō Cum sto aug.° aliud esse videre deum in carne, aliud
per carnem, sperabat itaque Job se in carne existente
post resurrectionem visurum deum, o a p carnem, vel de
oculis corporeis id illigit Ea eo quod ait, oculi mei conspec-
turi sunt p deum sibi illigit deus in carne assumpta, unde
apud Job legit, videbo deum salutatorem meum, id est christi
humanitatem deinde p oculos delent illigi oculi mentis intus micantes.

Job. 42.° auditu auris audiui te, nunc autem oculus videt te,

Reō haec verba o illigi de vice dei p oculum corporis,
nec de illuali dei cognitione virtus et clara. nemo in diserit
Job vidisse deum in hac vita; ipse igitur est sensus Job
ante afflictionem suam multa de pudicia dei audiuisse, qua
postea didicit Exprià, ac proinde dr quodammodo vidisse, id est
experius fuisse, ita in afflictione sua accipiendo diuinibus
virtutem sapiae, tum denique liberatem ab omnibus doloribus
suis et aduersitatibus.

3 **Genes.** 32.° sic ait Jacob vidi deum facie ad faciem, item
Isaia 6.° scribitur regem deum Exercituum vidi oculis meis. etc.

Jam Rondi in proœmio huius disputationis illa loca illigi
quidem de vice corporea, p qua deus sit visus, o in in-
sensu, sed in aliqua similitudine corporea.

4 **Stus** aug. l. 22.° de ciuit. dei cap. 29.° sic loqr viduri
sunt sancti deum in ipso corpore, scet post resurrectionem
sed utrum p ipsum, sicut p corpus nunc videmus solem,
Lunam, stellas, et terram, et cetera quae sunt in ea, parua
quaestio est, hanc a quaestionem sic postea dnat vis itaque
praepollentior erit oculorum illorum, scet glorificatorum, o
ut acutius videant, quam quem quidem permittent videre
serpentes et aquilae, quantalibet cuiam acrimonia cernendi
ea aalia vigeant, nil aliud possunt videre quam opora, sed ut
videant et incorporalia.

Libro Isaiae 6.° vidi dnum sedere
in solio p.a quoad aliqm formà et
in figura cum imaginationi
existenten offerentem se dnum
ei possibilia o quoad essentiam eius per
se, propriq; sicc conspici eadem.
Nemo videbit me, et viuet.

Sue ipse videbit vis carne salutaris sui
ea, dum humanitatem in sua persona
o dum deitatem in sua propria apud Job legit
in uno in christum in tantem humanitatem deinde p oculos delent illigi oculi mentis intus micantes.
Exprià Plexus ait deo, in videbunt
oculi mei salutare tuum.

Ita christum vis bro vidit, qdo
in homb conuersatus est.

Videbit a videre in quo ut
Judea ab empiis in uti Judicio
et remunerator Glorios
ctis in aternum.

R. 1° Inter proem quasi factam ab aug.° et citata verba, vsq; ita quæ præpollentior Erit oculorum illorum &c, ita esse Interposita, alteriusq potentiæ Erunt isti oculi, npe corporis Glorioſi, ſi p eos videbitur Incorporea illa nãa; vnde patet id quod objicitur ſtum aug. dubitanter tum asserere, vbitur n illa parta, ſi, Item hæc vnum affirmare, fuisse in illis oculis Glorificatis potiam longe maiorem, ſi deum videant, qm in oculis aquilarum et serpentum, quæ o vident nisi corpora.

adde ſtum aug.m dicere ſtos visuros deum In corporib.s et p corpora, tam sua qm aliena, quomodo vitam et motum alicuius corporis quod moueri; sicut qo hæc o videnti, nisi p accidens ad visum Corporis, nec ppriè videntis In se mobj et vitæ, sed tum p corpus quod vidit et mouetur, ita nec deus videbitur In se ppriè loqdo p oculos Glorioſi corporis, sed tum ratione splendoris Existentis In Glorioſis corporib.s refulgentis, vt docet ſtus aug.us In fine huius capitis

R. 2° quod cum hic obscure admodum ſtus aug.us loquatur vt patebit cuiusq Legenti totum caput citatum, Standum est potius aljs Eius Scriptis, prã epistã 6ã et aljs citatis in quibus clare docuit contrarium.

¶ S.tus aug. epistã 111ã Excusat se cum Fortunaciano, ipsumq precatur vt sibi velit reconciliare quem admodum epis.s corpus quem litteris suis offenderat, nec quod scripsisset deum videri o pre oculis corporeis, monetque se id dixisse, ne cu anthropomorphitis deum admitteret corporeum: vnde colligitur quod modo deus dicatur spiritalis, poterit Iuxta mentem ſti aug.i sustineri Elendi pre oculum corporeum ad deum videndum, qm qm spiritalis sit deus et Incorporeus.

R. 3° ſtum aug. In hoc huius epistæ non semel profiteri se non pœnitere conscripta epistæ ac sentia ibi probata. qua pot.tum episcopum offenderat, deinde.m postqm asseruit se id ex talia scripsisse, ne deum admitteret corporeu, postea subiungit, quod si quis velit deum spiritalem et incommutabilem videri oculo corporeo, qsi diceret, hoc dato, non concesso, adhuc verum esset deum o videri oculis corporeis, qa si tali oculo videretur necesse est, Inquit ille, corpus eio mutari, et fieri spiritale seu mti simile, quare o esset amplius corpus vsq in illam vim et potiam commutata, vt ait ipse In citato

ob. pt Ecca quo lib. adeo f. 64
elevari ad q lib. go &c.
Ego ad q lib. obpugnat
repugnat N.

Libro de civit. dei, vnde inquit, Ex apostolo q̃s resurget spirituale

R. 2° quod licet Ihs aug. ita sensisset ac porem doctrina
inuisibilitate dei per oculum corporeum vbiunque revocasset,
Obj. o repugnat q̃ pro eum
elevari ad agenda in alt spiritalet
et q̃ mad pcedat Quam. gdem
N. q̃ oculus vndo dum fuisse antropomorphitam aut certe in illam hæresim mxe
ege et vtcũq̃ pati sei primo
moveabo, pdeat obtent mpt
ad hũ q̃ rem obtin al b
dei o est obtin ei q̃ rium
fe q̃nis et aqua d elevant
ad vivendũ effus d lo spem
valeg sunt mera dei instrumtalitate dei
q̃d nullomodo fesmoment.

ob. dari pt pma vitalis realis qua
videat rem spiritalem q̃modumdat
pma creata q̃ videt obtin increatu.
f. N. ant q̃ pfectissima pma realis
q̃ unq̃ exist q̃ sp sit talem q̃ pree
accid ad illum magna vel leuis alt pt
obtin spiritale igitr sigm q̃ nullam
realem pmam ee possibilem q̃
obtin spiritale cognat d inde
to posset alioqui pbari illum ad eum videre.

Artus Secundus
An p ablutam dei potiam possit oculus corporeus deum videre
Proposito

Requidem p ablutam dei pmam pt oculus corporeus

Cor ppo Ex locis tum script. tum ff. pp. citatis supra, q̃a
spiritalem, ipse Deo q̃d cognat
virtia at spiritalia, quippe eis
nassunet poet pma illa realis accurate perpendant tam probant rpa ablutæ dei potiã, q̃m
2. N. ego q̃a licet possibilis eoris et ordinariæ.
effet pma realis q̃d cognosc
aliq obtin spiritale o sequit
inde possibiliter ee Eam mdatam
pmam q̃a cognat obtin
spiritale sed videre posset
dei abstractis a mtia q̃a poe oculum corporeum potius elevari ad deum videndum, quam
hoc modo dici potest spiritualis.

Cor raõe tum q̃a si deus poet videri oculo corporeo, posset Etiam
aliis sensibus percipi, nulla n pt afferri disp., nemo autem
dixerit deum posse olfieri palpari, go &c. tum q̃a o videtur
appehtem spirituum ad deum amandum, hoc a posteri. repugnat
alioqui bruta q̃bus talis appehtus nobiscum est cois possent
deum amare, tandemque consequi beatitudinem, imo possent
deum videre oculo corporeo, q̃a oia absurda sunt; tum quia
visus corporeus o pt percipere sonos, go multo minus deum, qui
magis distat, Etiam raõe bitudinis ab oculo corporeo, q̃m sonus.
tum denique q̃a nulla potia vitalis pt ferri Extra suum
obtum spericatiuum, q̃a vt docent pti actus vitalis essialem
dicit ordinem ad potiam vitalem sibi correspondentem, ita vt
sicut effectus vitalis dependet essialiter a sua causa vitali,

ultus beatus pt uberiore q̃a
in patrem licet nequeat nã
ribus. go licet deus oculo corp
o mabiliter videri nequeat pt
visibo dei pt videat absolute.
2°. equiam q̃a deus sit Etiam
reicatiuum istius beati obtum
ipsum essium obtum. Etiam
n enb. apud aug. Ep. 112 nec
visibil. oculis quæritur nec
exconsecutis, nec visu, nec
tactu tenetur.

ita actus vitalis nario producit a ppio vitali: at uo oculus corporeus est potia vitalis eaque sensitiua, et deus est extra actu obtum illius spericatiuum aut lucidum quod est quidem dumtaxat coloratum aut lucidum, ideirco n sonus ab oculo non percipit gn sub raoe soni nec lucidus nec coloratus.

hinc pat. dsiarem esse raoem hum sacramtorum riu Gaa pducenda, hum etiam ignis corporei eleuati ad torquendos daemones et aas spiritales damnatorum; haec n oia sunt gdem extra obtum spericatiuum ignis et sacramtorum, tabilis non dependent tam a ppijs efficientibus, nec effialiter, adde haec oia forte pduere tlum moraliter at uo si oculus corporeus deum videret, esset iaa efficiens ptxta et vitalis sua actionis

obiectiones

1 **Potest** deus pduere vioem sui in oculo corporeo, go potest oculus corporeus deum videre.

Dco ant. mortuo modo, hoc est oculo corporeo circa talem visionem nullam vim actiuam conferente. esto, nam neq: fieri poe videtr. vitali modo, ita vt p hanc vioem discernat oculus deum videre. nego. nam p tdi vioem o magis videret oculus corporeus gn lapis, si eande vioem reciperet

2 **Pt** oculus corporeus ablata dei potia videre punctum indiuisibile coloratum, go pt ferri extra suum obiectum spericatiuum.

Quidquid sit de antde. nego cqs, qa licet punctu q tenuis indiuisibile non sit pportionatum actuitati naali ipsi: unde ppter suam tenuitatem dr oculus fugere, tn est coloratu seu recipit indiuisibile coloris, ideoque o est extra sphaeram obti spericatiui visus corporei, qui pt pde ad illud videndum eleuari, sicut intellectus ex se ad videndu deu infinitum, eleuatr tn p lumen gloe.

3 **Lux** gloriosi corporis dr spiritalis, sed illam lucem videbunt oculi gloriosi; go pt oculus corporeus videre spiritalia pde deum ipsum.

Dco maj. lux gloriosi corporis dr spiritalis impropria, qua tn dntr etiam corpora gloriosa fore spiritalia exta illud apostli resurget corpus spirituale Dco. at uo propria loquendo, quasi lux illa resplendens in corporibus gloriosis, non sit

Nr 6

pt deus pduere vioem sui in oculo corporeo, qm ipsa vioem imaginaria est actus gl videndum deum sed talem qui forsan in imaginatione aliquem modum similitudinis. C. Pru

ex quibus infertr oculu corpeu o angela vt insce, qa ea angel stabilis pure spiritales et

obtum spericatiuu oculi

obtum pna vitalis. ubi nota qd visu dnob. mod ipsi tribuat pna vitalis. 2° est ea quadam deo subta p gram

extra suum obtum est ido impossibile est vitalem vio produci nisi circa rem spiritualem sit circa sonu ab odore, qa

obtum pna visiua. posset modo pt affirmi ado tpm ad producendu qd ipsi vitali in pduce pt

ob pt deus pduere extra se cognitionem ella constituere visu corpeo, ab: p illa corpea videret deum. Dtr.

Ht maj et min. maiore dem qa illeo loqtr de actu pt pduc nisi ab illa ea minore ea, qa ut p aliqua illius esse tam spirium hu actum.

vere futura materialiset corporea. Negr.

Disputatio Secunda.

De aive quâ deus videtur a Beatis, seu de Ipsâ visione Beatificâ.

Caput Primum.

Utrum videntium essentiam unus alio perfectius videat

Duplex pt esse huius huius capitis, 1° an vides oium beatorum sint essialiter æque perfecta, seu eiusdem aut diversa speciei 2° utrum vides Eiusdem speciei point in in gradu et Intentione esse Inæqles, quemodo calor vt octo non est quidem essialiter sed Intensive plectior calore vt quatuor.

Propositio

Vides oium beatorum sive angelorum sive hoium sunt Eiusdem speciei, ac pde Ddum essham aq pfecta.

Ptr pmo tum qa merita In angelis et hoibus o sunt diuersa, licet oriantr a voluntibus diversa speciei. go nec visio beatifica erit diversa; tum qa idem est In oibus obtum, npe deus, idemque modus In eum tendendi, scet mediate et clare; tum qa eadem est speciei potentia supernalis seu idem lumen Gloæ, go et Eadem speciei visio quæ oritur ab illo tali lumine, tum denique qa licet illectus angelicus et humanus Potentiam realem spectati sint diversa speciei, possunt In eiusdem speciei secundum potam obedialem, seu supernaturalem inchoatam, quæ perficitur et Elevatur a lumen Gloæ, o in alia raoe obedit illectui angelico, et vicissim. go nec pot obedialis est Ipsa Creata Entitas, sed Entitas illectus angelici differt ab Entitate illectus humani. go sunt diversa speciei.

Dices pot obedialis est Entitas Creata nude spectata et voluntas o possunt Elevari p idem auxilium qa diversa sunt, sed qa o possunt respicere idem obtum at illectus ang et humanus respectu Creati idem obtum speciei npe deu clare videndum

Ego maj. pot obedialis est Entitas Creata nude spectata

Ptr pmo tum qa merita In angelis et hoibus o sunt diuersa, licet oriantr a voluntibus diversa speciei. go nec visio beatifica erit diversa; tum qa idem est In oibus obtum, npe deus, idemque modus In eum tendendi, scet mediate et clare; tum qa eadem est speciei potentia supernalis seu idem lumen Gloæ, go et Eadem speciei visio quæ oritur ab illo tali lumine, tum denique qa licet illectus angelicus et humanus Potentiam realem spectati sint diversa speciei, possunt In eiusdem speciei secundum potam obedialem, seu supernaturalem inchoatam, quæ perficitur et Elevatur a lumen Gloæ, o in alia raoe obedit illectui angelico, et vicissim.

Dices pot obedialis est Ipsa Creata Entitas, sed Entitas illectus angelici differt ab Entitate illectus humani. go sunt diversa speciei.

Ego maj. pot obedialis est Entitas Creata nude spectata

vel Etiam in ordine ad effectus naales et obta naturalia
in ordine ad effectus supernaales recipiendos vel prouendos
Item ad obta supernaturalia Concedo. quamuis qd Entitas
illectus angelici siue pese spectata, siue qtenus e potentia
naalis ad obta naalia et ad effectus naales ordinata, sit
naalis et specie diuisa ab Entitate illectus humani, et ab
ipsius potentia naali, tn vare potia obediali in ordine ad
obta supernaalia et ad effectus supernaturales, est Eiusdem
omnino Rationis.

Dices beatus unus dr essialiter altero beatior, id est ~~beatitudinem essialem et formalem~~, npe qo &c.

Dgo ant. dr essialiter beatior id est id est beatitudinem essialem et formalem seu visionem beatificam tre Intensiue maiorem altero &c quasi vero essialis beatitudo sit in uno essialiter et specie perfectior qm altero nego. stqt Rapbode.

Secunda Propositio

aliquorum beatitudo aqlis est Etiam dum Intentiorem et eadem Graduum.

Ctr quoo hom qa cum Gaa sanctificans sit aqlis In oibus infantibus stantibus a bapmo vel ante uaoi usum decedentibus et baptizatis, Eadem nulla tn aqlis ratio afferri pt, dt Etiam In illis aqlis esse vitio beatifica. hom qa saltem aliqui ad alti habuerunt aqualia merita In hac vita. qo et aqualem habebunt Gloriam In patria.

Tertia Propositio

Inter beatos aliqui sunt alijs beatiores seu aliqui clariores et perfectius deum vident.

Ctra est aduersus Iouinianum hereticum (qui ut constat ex ~~Iouiniani opinionem secutus~~ libris quos In ipsum edidit Sanctus Hyeronimus, Item Ex Sto Aug. Libro de hereticis,) volebat oium merita, ac pde præmia tmo et peccata esse aqualia.

Ctr a quoo jo Ex script. Ioan. 14. In domo patris mei mansiones multæ sunt. jo corinth. 15. alia claritas solis, alia claritas lunæ, et alia claritas stellarum, stella Etiam differt a stella in claritate, sic erit et resurrectio mortuorum,

Nego Etiam nullatenus cognoscunt quæ cognoscunt angeli qo &c.
d. ant multa dr esse obta secundaria C. obtum proximata a quo deficiunt ordinata visui N.
Contra eam rationem
d. illius angeli et illius ~~illa~~ tn viotum beatifica vare pona obediali.
illa pona obediali esse illa ad res? transmutab.
d. illa ~~illa~~ pona pona obediali pure passiua, vel actiua solum
tn tantum aliter C. mediate actiua aliter ipsius illius angeli actiua N. pona vid beatitudo
esse vitalis.
2° illius angeli. ide dic de beatitudine tn visionem, ut est vitalis sed o est vitalis vare pona obediali N. min. cum in hac pona fit mediate actiua ab Intrinseco et Immediate respiciat formam supernaturalem vitalem sibi Gloriæ exactæ vitalem mediate, npe visionem beatificam, o qd o esse vitalis.
2° vio beatifica essialiter sed o est illectiua p ponam obedientiale, sed vare essiæ qd d. min. o est illectiua naturalis C. obediali essialiter sed o mediate nego.

quæ quidem posteriora verba licet videantur ad literam illigi de gloria corporum, tñ a pluribus patribus exponuntur de ipsa gloã aïa seu de vioe beatificã.

Lbr 2.° Ex concilio mediolanensi sub Syricio papa, cui stus amb. et alij plures episcopi subscripsere, vt patet ea epistis sti ambrosij 6.a et 7.a, florentino tñ decreto unios beati intuentur clare ipsum deum trinum et unum, sicuti est, pro meritorum tñ diuersitate alius alio perfectius.

Lbr 3.° Ea ff. pp. tert. L. aduersus Gnosticos cap. 6.°, aug. L. de hæresibus hæresi 81.a Cyrillo alexandrino L. 4.° in Joan., amb. initio epistæ 81.ae chrysstomo, et alijs locum ja. corinth 15.° de eadem præmij tñ qlitate illigentibus, ite Greg. magno L. 14.° moralium in illa verba Job, parvus et magnus tibi sum, qa tñ hac vita nobis est discretio operum erit tñ illa id est tñ altera vitã procul dubio dignitatis discretio, et quo alius alium merito superat, illic alius alii retribuoe transiendet.

Lbr denique raoe, datur præmium pro raoe meritorum 2.° ad tim. 4.° reposita est mihi corona Justitiæ qm reddet mihi dominus in illa Judex. matth. 6.° filius hoïs veniet in gloria, et tunc reddet unicuique jdum merita eius, sed vt plurimum merita sunt inæqualia, juxta illud sti matth. trigesimum qa &c. deinde si tñ affligant damnatis pena pro raoe demeritorum, potiori iure gloa retribuetur pro remanerandum, qm ad puniendum, sed tñ affligunt pena inæqles jdum portionem peccatorum, vt constat ex apocal. 18.° quantum glorificauit se et tñ deliciis fuit, tantum date illi tormentum et luctum.

ob vedebim' eu si uti et sed est vno modo eroti o pferri vel impferi. p. D. mm. si spectet pæna si uti, si mal modo vioi capite, ejusqa si illa pæna dnet modi vioi capte ordinis, qui modus videndi sit impfec tñ videatis, vt essendi modi Index.

Dices ijs qui laborauerunt tñ vinea, datr sero singulis denarius licet alij vna tantum hora laborassent, alij vero portassent pondus diei et æstus, sed per illum denarium illigit merces beatis retribuenda, et p Laborem vnius horæ diei vel totius diej illigit tñ qlitas meritorum. qa tñ qliter merentibus datur et gloria æqualis.

R.1.° hanc ee obiectionem hæreticorum qui æqlem omnibus gloriam retribuendam cogitant, qa ea eorum mte o ea meritis datr gloa sed ex solo dei beneplacito.

Rect a Iste catholicos p. Iansen. Gandauensis in concordia
euangelica, ibi ⁹ agi de ecclia triumphante sed de militante, et p
denarium ⁹ illigi gloam æternam, sed gaam quæ in hac vita
ex meritis non datur, sed ex sola dei misericordia, Iuxta qm rationem
multa difficilia conciliantr et facile soluuntr. unde videtr Ian ob. si aliquis minus esset beat
leuius de facili qm de vera rone magis fuisse sollicitu illeru, illes esset beatus Ex hyp.
nec fas fuit eius ro, qa denarius cuius sit mentio in beatitudinem ⁹ esset qa qui appetebat
parabola vt raoem præmij et solutionis, nec retributr nisi superiora beatorum quæ illi op
post laborem, quæ via in quam cadere non possunt quæ Esset sub raoe maioris boni, qd
sola dei mia concedit, qo illigenda est hæc parabola vt eam nec videre, sed esset contenta
si patres illigunt de beatitudine et de ecclia triumphante. Ro quod beatitudinis qa illius
Rondent alij p denarium illig beatitudinem obtinuam appetibilis tam raaliq qm illicibi
qua est aglis in omnibus beatis, spe deus intuitive cognitus, alij esse formale salutis
uo illigunt beatitudinem sortem spe visoem dei, quæ æqualis eet voluntati qa in deo clare
futura est in omnibus, ⁹ quidem intensive, sed extensive raoe ⁹ eo contineri omnes totam
duratis, quia erit æterna in omnibus. hæc ro spe tenet tum beatitudo veri et boni ad qua
ex s. tyer. l. 2. ⁹ contra Iouinianum, tum ex s. aug. in tract. ⁹ appetibilis licibus per
loeum matth. denario inquit ille vita beata æterna vbi amplitudo caritatis supernalis ne
Alio nemo vivit quemquam viuendi non est diuisa in æternitate commoda. qo magis voluit
mensura. beati amore beatifico plus de
quant deus qm fecit faceret sua
dei qm suam simplicem deitatem
alij denique rondent nec improbabiliter seorum huius parabolæ æqle meritis, qo plus de
esse illum vt ostendat nouissimos fore primos, vt constat ex ante, qm merita sunt
eo quod postrema verba capitis sunt hæc, erunt nouissimi primi ob. vtio
et primi nouissimi; statim que initio capitis 20. ⁹ exponit dictago beatis p voem trium
parabola de denario, tum qa in multis codicibus latinis et græcis additur parta, enim, hoc modo, simile est in regno cælorum homini patri familias qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Ex quibus patet quod parta quæ parta coniungit parabolam cum prædictis verbis cap. 19 Erit primus nouissimus et nouissimus primus. Tota igitur parabola est nouissimos fore primos, seu eos qui a primo et diutius in vinea laborauerant facios se nouissimos, qo ⁹ eo quod minus accipiendo, sed post alios qui breui tempore laborauerant, vt habetr in parabola his verbis, Incipiens a nouissimis.

Sed inquies plus meruerunt qui diutius laborauerunt, cur ergo nouissimi denarium acceperunt sicut ⁹

Reo eos qui nouissime coluerunt vineam spatij breuitatem sol
sollicitudine et diligentia compensasse, sicque qa æquiter meruerunt
cum alijs breuiori in spatio, prius qm alij denarium acceperunt.

Dico idem in omnibus fuerit meritum, cur modo meruerant
aliqui se denarium duntaxat accipere, sicut et alios, cur etiam

sol. Xpi fulgebunt sicut sol
D. inter beatam clarissimam
gloriam ⁹ inter æqlitatem
intimis gloriæ. Nego

ol. Ea indiuisibile et plicissimum
o ff Inaqlitr videri, atq dego rond et pater familiaf id circo fed are fqulif vnicum denarium
ad vt. do.
R.º: ar gtum pbare deu aut ga fqulif debetr Ex iuftia vnicuf denarius, Et in vltr hae ronfoe
videri a beatf tant a fqlitf gnd.
R. 2º: Nego ant gtus R. 2, volo dare huic ficut et tibi, an o Licet mihi, qd volo, facere.
indiuisibile et plicissimum ad quam quaeem Reo f. murmuraem operariorum Existimare appofita
eft deus parf videatr tohi cui
ftef non habeat, alti o videtr fuiffe et feruare et parabolae deorum, et narrao eet Integra. Iham
totaliter seu Eo oi modo quo in aqulit ille nulla fhebura eft murmuratio In patria, nulla de
se visibile eft. fiat videt pt obiter
fothem et Inaqlitr palcat nulli
Eandem conspiciunt fabellam R. 2º o murmurari operariof de aqte mercedis, sed quod postpositi
oef quidem totam videat i. in fuerint alijs singulares fcet ga nouissimos Laborantes ad vineam
effectus qui cautiores tnt beato
dicat arth pricipio pt peribere fum miam Ex pte, tum Etiã dei iuftiam, qd alijs Longiori tpore Laborantib.
ol. ao bdat
da. In maior merces concessa fuerit Vno propositi fuerint nouissimi.
ad 2am quaeem Reo f. nullam ee difficultem supposito qd Laborantes in vineã
murmurauerint Ex eoquod secundum ordinem thoris postponerentr alijs
2º Etiamfi concedatr aliquof esse conquestof de aqli mercede, qd
pbabiliffimum eft Rondeo, Inqm patrem familiaf o Immeritu
tm quernlif attuliffe fuam voltem pro raoe, qmqm o fola beatr
ratio volnis, sed qmuif id Eham faceret Ex Iuftitia, tm qa
dnuf erat non tenebatr fuae retribuoif ravem seruif reddere,
et ideirco dicit, volo huic dare ficut et tibi tum qa aliter —
rondendo querelof illof ruffo quodam pudore affeciffet, ipsif
Exprobrare visus fuiffet qmdm defidiam et inertiam, quod fiet
Longiori tpore non plus tm promeruiffent.

Caput secundum
Vbi etiam desumatr inaqlitas visionis beatificae

Triplex assignari pt caa efficiens Inaqlitatif In visione
beatifica, alia moralis alia phyca. moralis eft ea cuius Intuitu
deus retribuit Inaqlem mercedem; phyca no ea eft quae proprie
tangm caa efficit visionem beatificam
Certum eft caam moralem Inaqlis vionis beatifica In
pluribus beatis esse Inaqlitatem meritorum, vt patet tum ex
fcripturis citatis tertia ppoe capitis praecedentis quibus oftendim.
merita ee Inaqlia et pro ratione meritorum Inaqualium
inaqualem mercedem retribui, tum Ex concilio florentino In
decreto vnionis et tridentino fess. 6ª tum Etiam ga. ratio id
suadet, nam qdo praemium redditur Ex Iuftitia tme maius aut
minus redditur praemium ppter maior a vel minor a merito
porro beatitudo ex ja ad thm. q. retribuitur tqm corona
Iuftitiae

Prima Ppoo

Inæqlitas viois beatificæ oritr tum ab Inæqlitate Luis Gloæ tqm a caa phyca.

Ppoo est tum adversos eos qui volunt a solo deo efficienter pduci viom beatificam In qua sentia nulla alia esset caa phyca pdicta Inæqlitatis præter deum Inæqlem viom pducentem; tum adversus scotum, maiorem, et alios qui volunt Inæqlitatem viois beatificæ o repeti a solo Lumine Gloriæ sed Etiam Ex perfectione naali Illectus, maiore vel minore, ita vt illectus angelicus v. Gr. Eodem Lumine Gloæ Instructus ac hmaus clarius debeat deum videre.

quod spectat uo ad priorem sentiam satis illa confutata est superius, cum pbavimus Lumen Gloriæ et illectum Creatum efficienter concurrere ad viom beatificam.

Pbr a ppoo adversus scotum et alios, jo hac raoe quoties aunque duæ causæ phycæ quarum vna In omnibus e æqualis alia uo Inæqlis simul concurrunt ad actionem Inæqlem producendam, quoties Inæqualitas actionis petitur a sola caa Inæquali nulla n pt assignari ratio cur caa æqualis In oibus subtis et nario agens Instar caæ naalis pducat tn in vno maiorem in alio minorem effectum, sed illectus qui concurrit secundum potiam obedialem ad Inæqlem visionem est æqlis In omnibus beatis sive angelis sive hominibus, go Ex solo Lue gloriæ quod supponitr Inæqte pro ratione meritorum, repetenda est visionis beatificæ Inæqlitas: quod uo poa obedialis illectus sit æqlis In omnibus tam angelis qm hominibus constat ex eo quod ad eosdem oio effectus æqualiter ordinatr tam In his qm in illis poa obedialis illectus; æqualiter n obedit vna creaa illectualis deo volenti ac altera, neque repugnat aiæ hominis communicari visionem dej æqualem visioni qm circa deum eliceret angelus, Imo revera aia chri pfectius deum videt ac posset ablute Loqdo quilibet homo parem vel maiorem elicere viom circa deum, qm omnes ac singuli angeli si ita deo placeret.

Pbr 2.° ppoo qa si Inæqlitas viois beatificæ desumeretr ab Inæqli pfectione naali illectus, visio dej o ronderet meritis: nam si supponamus duos hoes, vel hoem et angelum æqlia huisse merita alter tn Ex illis qui pfectiorem habebit illectum, pa angelus clarius deum videret ac pfectius, at uo vt supra dictum est major aut minor visio beatifica conceditur pro ratione meritorum, quod

ob illus currit Immedte p virtem suam nalem ad viom Eliciendam go illus pfior pfiore Elicit viom Dgo p naalem suam virtem ut Elevatam C. naliter spectata N.° Inst. licet instrumentum se solo o poit effum aliquem efficere nisi veluti Elevatr a caa ppali altri cu pfius Instrumentum Elevatr aptior calam. pfect. effum producit go et pfior illus supernaliter Elevatus Elicit pfiore viom. N.° equiam qa Instrumentum o agit p solam virtem caæ pplis sed et p virtem sibi ppriam vt Gcalam. p illa virtem sibi Insitam ad formandos caracterq. qre o pprie Elevatr a caa ppa, sed solu dirigitr et applicatr ad effum et sic caa pps o confert illi virtem sed solu motum. at uo in vioe illus o [illegible] efficaciam huius Gloriæ p

Pbr insuper. Inæqlitas viois pcedit pcipue Ex eoqd essia dia magis vel min. pfecte vniatr illui Creato In raoe speci illigibili sed quod essia dia In raoe foæ e speci illigibilis magis vel min pfecte vniatr illui Creato pr venit Ex maiori vel minori Intensione Luis Gloæ cu illud sit vtm dispoo ad tale vnione, o uo Ex maiori vel minori pfcoe naali illus Creati go &c.

ob. vno beatifica D. Petri et visio boos et visio michaelis, vno angeli, qd ft vnog angelo et hoies.

Dco Ego Eo fm qd ab hoe ad angelo elicient et in ipsem in eo casu verum o effet. qo Ex solo hoe Gloe quod concedit meritj Recipiant Do si plures ea illi erunt quos prebunt habitu hoos et angeli qtum est huanj et angelicj seu ipsa natalis ffee multiplex no ob. sitting Eham Elevatj recher fm virtualitatem. qd Dco ant. fuam virtem no tem fm nil dno ft circa vivem fm qm aliquid ft Negs.

portionatum, repeti debet vnis Inaqlitas.

Nec obstat quod aliqui rondent fore, vt in pdicta hypotesi qd merita Inaqlia haberent hoo et angelus, tunc minus lumen pfectionj pa angelo concederetur, neque compensata Inaqualitate luminis per majorem illectus angeli pfectionem posset ei ab angelo visio aqualis cumtazat ej visioni qm homo eliceret; itaqj sola visio esset Inaqualis qtum pertinet ad rationem præmij quod dicitur darj pro ratione meritorum: hoc ingm, o obstat, nam jo Gratis fingitur Inaqle lumen Infundj adeo his qui meruerunt aqualiter: deinde Iniuria fieret angelo cui min. lumen pro merito in aqli rependeretur, præterea in hac hypotesi tota visio beatifica tum ex hoj huoj Gradus non haberet In angelo Rationem præmij, qa certi Gradus orirentur a pfecto naturalj illectus; atque nec præmium aqle aqliter merenti daretur.

Nec obstat etiam id quod alij dicunt aqle qdem dari lumen Gloe, et in visionem ex In utroque pa In angelo et homine fore aqlem, qa Licet illectus angelicus ex se conferat ad visionis beatificæ Inaqlitatem; in hi tum angeli qm hominj fuerunt qualia merita, compensatur defectus illectus tuus pluriorem concursum, sicque tum aqle fit lumen Gloe In angelo et hoe ex illectus ab hoe et ab angelo qui aqliter meruerunt. hoc ingm non obstat, nam jo Gratis fingitur plurior ille concursus, qui videtur connatus illectui humano, unde facilius esset admittere maius lumen Gloe; deinde qa illectus huanus adiectus pluriori concursu effici dica, tanqm auxilio majore Licet Extrinseco saltem Extrinsecum, qa magis Elevaret, majorem que haberet

ob. qd duo cum currunt ad eundem effum, illo cessat in pfecto, qdo alqa illarum in viste cessat, sed lumen et illa ft duo cum qb. d. majs qualib. cau vt beat proximam ad agdum ab alia vltra ipsam ad agdum, vt duo faciant vnam collectanea cfi. et beat ex hoe et ab angelo fm naam pfectiorem et pleta ad agdum finealtera vt illud ad visionem dei fine Lue Gloe, et ad actus dios fidei tiae Inte fidei nego.

ob. Dnus ipse inquit in ea maxime videntur inequalitas obtum, et auctus cum aqli fiee meritis videt qo in Inaqli lute Gloe illus Inaqlitates debeant videri ffari No. quidem, nec ipse Influit in ea visibiliter vivem et hoaliter est ad ao facultas naalis illus Influit In vivem gtm aqle ft sed vt est pna obdientiæ sub qua rare Inveritus beatus ft aqualis.

ob. Ex. fh. qd ex hoc visio virtem ad pmerendam pfectiorem vitam.

Obiectiones

Quantitas actionis æstimarj debet In causis nario agentibus ex quantitate et pfectione eæ totalis, sed eæ totalis visionis beatificæ Coalescit tum Ex illectu tum Ex lumine Gloe. qo Negumitur et ad Exclusum dicendum quod inæqlitas visionis beatificæ ab illectu, qui cum sit in uno beato eæ C. paratæ et ad Exclusum eæ no. nullatenus In Exactissj beatitudinis ctu. supra angelos attenditur fm naam, cu fm naam sit Inferior angelis. Ipse d. Thomas ait enim ipse eu paulo minus ab angelis. sed fm naam humanam.

pfectior qm Inalterq pfectionem qque Elicit visionem.
Dgo mit. caa totalis visio beatifica coalescit hum Ex Illectu
hum Ex Lae Gloe fdum poam obedialem consideratq Do. fdum ee, qm voluntas alterius. bonj. go
poam naalem N°, vndc cum In bonis et angelis aglis sit secdo ees rao dipp. e qa appa
poa obedialis illectus, o pt Expte illectus creati repleti Inaglitas sarthy et Intius vel remi
visio beatifica.
2 Ex duobus hominib? In via constitutis et aqlem tm habitus fidej operet, applicao a Luis Glo
tum, potest vnus Elicere majorem actum fidej p.a Doctor approbatis prout ei libuerit. Sed
rusticus, go pariter Ex duobus beatis aqle Lumen Gloe tm habus lumen Gloe dnat illum fa
pt vnus alio clarius deum videre.
Nego ees et rao dipp. est qa doctor v. g. aqli dumtaxat Instruc ad 2.am obiectionem
habitu fidej, Inuatr In mae p apprehensione morum meliore aliter dquit antdens. Eli
ad majorem vel minorem actum fidej exercendum, id uo locum o apprehensionem veritatis pfec
est In beatis qui vi Luis Gloe agunt nario tobi veluti naturali quidem apprehensionali
impelli. Ita vt licet habus fidej spei et charitatis sint quoad est habitus. adeo ut ipsorum
Exercitium In statu viatoris qtenus libere pt ab historiali Ex multe viderle hu
manibus ad majorem vel minorem actum Exercendum, Unde fit ut fidei dum maiore Intio
aliqs doctor qui rem revelatam meli? apprehendit qm rusticus In pfecte illus. nego. Ex adeo ut viatu Ex minu
minorem Elicial actum fidej defectu conatus voluntatis, unde illud
Matth. 11. rapiunt celos, rej uo o Ita se tt In vice beatifica, qua
dum totam Latitudinem Luis Gloe nario et sine ulla Enigmate
Elicitur.

+ Caput vltimum

Vtrum beati possint Deum Comprehendere.

Nomen comprehensionis translatum e a reb. corporeis ad spiritales, vt obtia quae o illigatur. o.
go In illis, ita et in istis rebus nomen ejusdem pt duo fere. 1.o ita pfecte visibile, qua Ipse cogno
vt apprehendere idem fit ac possidere, seu veluti manu tenere, quo
modo qui vident deum beati et videndo possident dnm comprehensorem ob. charitatem idem. angelu
ja Corinth. 9.o sic curritis vt comprehendatis, 2.o comprehendere o pt formicam cognoscere ejus
dem est ac totum rei ejusdem Intra se continere, sic manus cognibilis, pt n. a deo actu
comprehendit Globum, qdo nil illi? est Extra manu, sic n dr obtinere Ipsum cognitum go o requirit
Comprehendi ab illu, qdo cognitio fdum via qua In re ejusdem. d. mit. Expte cognitu
cognitus tne de ejusdem sumpta posteriori modo, ope prout est tui et obti n.o
totius obti. Illigibilis cognitio, hae auto ejusdem stricte sumpta ita ob. cognitio nulla creata
duplex est, alia Extensiua tum, alia uo Extensiua simul et Intensiua. quatr ejus subjectum creatum
siua; extensiua ea est p qm rej ad aqle fdum oes suas rationes nullo cognitu creatu
obtinuas possidetur; Intensiua uo est Ea p qm o solum tota rei fdum creatu, si o
fdum oes suas raoes possidetur, sed praeterea tam pfecto modo actuve Entitatis subjectu
posit Ipsa possideri, aut Exigit, revera possidetur. condito Exigatur.
Solet Ista duplex qdo ephensio Etiam In coralib. observarj d. ant. raoe requisitoi
si in prio vel In subsequenti
pfectione negs.

d cum ee incomprehensibilem vel illustrari hoc Exemplo, Globus qui tota manu claudit cerchur essa est de side, qa illud Extensive comprehendi, qa nil eius est Extra manu, cerneret vo ipter et ablute scriptura Etiam Intensive quod ammodo optandi, si o Etiam totis manu clau- pronuntiat idem aut Latet, deret, sed praterea si ab Ipsa manu Comprimeretur et archissime et pp. et thi unanimiter. nec obeis quod o coiaret & Constringeretur.

Positio

nomodo beati o comprehendunt deum, sed nec Etiam possunt dei Incomprehensibilitatis, nam Essi o consentiunt de ratione p ablutam dei possam comprehendere, hec illud est tra unoneos. cio Gracos o definit esse Cor prov jo Ex script. sue. Ex Jerem. 32.o magnus consilio et fde Cestu filiu dei esse Incomprehensibiles cogitatu ipse deus, Rom. 10.o qm Incomprehensibilia Gentium.

Judicia eius Eccl. 43.o ne Laboretis, o in comprehendes jo ad thim. 6.o Lucem habat Inaccessibilem o est ut Exponunt pp. pp. Incomprehensibilem.

2.o Ex cone. Later. de summa trin. Cap. firmiter vbi deus asserit Incomprehensibilis.

3.o Ex gtis pp. Greg. naz. orone 34.o chrysst. & homilijs adversus anomeos, hilar. in citatum locu Jeremie; aug. epista 112.o cap. et alijs patribus pfata loca scripture Exponentibus de incomprehensibilitate ab illa creato

Cor deniq rone In qua assignanda multum diserepant thi quia de ipsa rei veritate eoiant nam jo alij volunt ideirco a beatis deum non comprehendi qa o videntur oes Gradus illius essa dei et attributorum at no quia admitterentur dicti quidam Gdus eiusdem ejusdem In deo essa dia qa ipsa essa dei ordinario videntur et hec pbatur, Ita quoque visio unó Gdu pfectis debent oes videri.

alij no dicunt deum ee Incomprehensibilem qa licet videatur tum essa dia In rone essa est deus, vestum essa dia non incomprehensibile, poterit no discursus pbat tum ipsam ee incomprehensibilem adde forsan concedi poe beato daram cognitionem ipsius pfectum Emineter In deo Contentarum, ac pde ipsum Etiam Creaarum poibilium, quo supposito min. efficaciter pbatur Incomprehensibilitas dei.

Cor dag melio? deu ee Incomprehensibilem, ipse qa o pt ablute Loqdo tam pfecte cognosci a creata illa Etiam poibili, quam deus est In se cognoscibili, nam quaniq cognitio creata circa deum erit pfectior pticipata

ac dependeng et pde aliq° modo Imperfecta, deus a pter pfectissimus est eb
pfectissime cognibilis, deinde ad comptionem rpne dictum requis
lta claritas in cognoscente, qta est illegibilitas in obto, ad uero
beatus quilibet videns deum, tam claram ac pfectam o tt de deo
cognitionem ac deus ipse perfectus est, alioqui sicut id quod videbat
est deus, ita beatus qui deum videret esset beatus.

Hec rao eo efficacior est quo spiritalem cptionem magis explicat
pceptionem rerum naalium strictius sumptam, deinde qa ru ereaa
to tum existentis, sed etiam possibilis, idem o raoe unius tum
pteris dia, sed et raoe oium pbat deum ee dio incomprehibilem,
sola itaque hac rao aliis retentis admittenda est, et nobis placet.

Obiectiones

1 Ex 1to aug° epistola 112ª id comprehendi videndo, quod ita videbat
ut nil eius lateat videntem, qo si oia qua est in deo eminenter
et formaliter possunt videri a beatis, deus pt comprehendi.

Ego ant, illud cprehendi cuius nil latet videntem comptione
latensiua, et minus stricte sumpta. Cdo. intensiua a et stricte
seu prie sumpta N°, dico. Iterum, si rei visa nil lateat videntem,
et preterea pte modi cognendi cognito sit tam pfecta, ac res
ipsa cognita Cdo. deus nego.

2 Huaitas christi unit verbo dio comodo quo pt uniri, qo posset
pariter effria dia pfectissimo modo uniri illectis creatis in raoe
obti, ac pde cprehendi.

Nego ant, nam posita unione huaitatis cu verbo dio, poet huaitas
christi uniri aliis qdue pteris diuinis tam simul qm singulis.

Nego pariter eqs, et rao dicp e qa huaitas ru verbi sit tt tum
ut habilis ad tum, illectus uo se tt ad deum cognitu ut eaa effi-
ciens aiois p qm deus videbitur, unde qa huaitas christi nil agit
tum patitur, pt oinodo possibili uniri verbo hypostatice, illectus
uo o pt pfectissimo modo cognoscere deum, qa plura requiruntur
ad agdum qm ad patiendum, et creata multo pauciora, multoque
minus pfecta pnt producere qm recipere.

3 Multi pp. ant qui nullam fecere mentionem cptionis illis? Inten-
siua quo idem est pura imaginatio scholasticorum.

Rondent aliqui quod noen cptionis tam explicatu apud patres
qdem visum fuisse, sed tum re seorsum illo noe cptionis
id est incomprehensibilitatem dei asseruisse, qd sufficat.

R 2° hoc falsum ee, na ipsum noen comptionis in tertu quę allegant
visum parunt pp. patres, quidni aliud vult Irenaus l. aduersus haer.
Cap. 29° cum ait cptionem ee cognitionem inuestigantis illegibilitatem

ob. deus pt videre illum
Deus in totum vel pdecere illum
totum vel pt. qd in tota illus deus
pdecen. qa illegibilis in tota. go de
Nego min. etiam in illo certo
tempore vel loco luen Deus in
Cognitus est in diuinam, quippe de
deus. qa o esset ipsa beatitudo
illegibilitas ria alioqui deus
supponeret illa creatura.
ob. beati vident dei cprehibilitatem
ant. hac duo dicere pdo modo Cardena
cptionis ole. porro.

ob. s. fulgent. dicit eam
eni tria plena tuti. dicitur
notiam. go b.
D. ant. plena notiam de cognitione
rerum alium quę fuerunt, sunt et futu
rorum et oium possibilium
Nego. et alij patres possunt
dici et alij patres possunt
ob. rectissima requit videri
quia videatur totum est visibile
sed deus est simplicissimus go
N°. maj. qa quod est visibile
pteri et clariori modo q
videatur videtur totum et
cptionem est visibile, qa o
clari. ab eo qui percipit
est visus. go deus
cptionem est visibile.

rej, quid Cyr. alex. et aug. Cum hic L. 83um quarum q: 19a, illa a L. je thesaurj cap. je. aiunt ejusmodi ee cognitionem quæ rem cognitam diuinitur, quid tandem alij cum eam desiderunt ejusdem rej notiam, nisi tum noua ejusdem, tum rei in noua seratam obseruationem.

Disputatio vlma.

De octo Visionis Beatificæ

Alia vt sæpe monuim. Continentur in deo formaliter id est tum primam suam rationem, alia Eminenter tum in ea quæ primo modo continet effectum speciem, de ijsdem agendum est ordine seriato.

Caput Primum.

Vtrum Beati videant oia quæ sunt in deo formaliter

Propositio.

Omnes perfectiones dei tam naturales qm essentiales, tam absolutæ quam relatiuæ formaliter in deo contentæ actu et de facto videntur a beatis.

Ppr primo je. Ex scripturis sacris je. Joan. 3e. videbimus deum sicuti est quæ verba ss. patres Exponunt de tum de intuitiua dei cognitione, sed etiam ita vt quodam deus est in se vn. et trinus, Justus, bonus, misericors, omnipotens et ineffabilis a creatis, talis quæ videatur a beatis.

2o. Ex conc. florent. sess. vltma in decreto unionis, vbi definit aas sanctorum tam clare intuerj deum vnum et trinum sicuti est, ac perfecte videre oia quæ sunt in deo formaliter, cum nil sit tale in deo, quod ad Justitiæ vnitatem vel trinitatem non pertineat intuitiue.

Ppr denique rationem qa visio beatifica succedit fidei, ita vt ea quæ fideles credunt in via per reuelationem obscuram clare et distincte videant in patria, sed credimus in hac vita deum ee vnum et trinum, Justum, bonum, omnipotentem, misericordem, si non explicite definitiue apprehendendo omnia, pa in rudiori, saltem implicite assentiendo dictis quæ deus reuelauit, et per ecclesiam credenda proposuit, siue ad nram venerint notiam, siue non. qo &c.

Hinc sequitur o modo oia quæ sunt in deo formaliter videntur a beatis, sed etiam eo modo quo sunt in deo eminenter vt, si agatur de attributis, vel virtualiter, vel virtualiter a similitudine quando, si sermo sit de cæteris dei perfectionibus.

attributa alia sunt essentialia ea licet quæ sunt ab. perfectiones, vt bonitas, sapientia, veritas, omnipotentia, alia notialia, ea nimirum quæ sunt personarum propria vt paternitas &c. attributorum essentialium alia rerum sunt absolutæ vel syllabæ, sapientia sunt dei ea dicta, vt gratia et ipsa, alia o sunt, vt existere a se subsistere, spirare &c.

6. beati o non sunt æqualis dei quoad gradum.

3. sunt formaliter et formaliter rationes quæ sunt adæquatæ in eis sunt specifice et realiter et formaliter in sunt ubi licet aliquis angelica o videat in essentiam dei plane totaq; vt ait conc.

Obiectiones

Exo sto Theodoro cap. 33o. non una una eorum post resurrectionem ipse, sibi [illegible] et humanitate assumpta, per verbo o videntur

abeatis oia quæ ſt Inde

Rondet vaſquez. Exiſtimaſſe Iſidorum beatos videre ſuos nisi humanitatem
Xti, ideoq; In illis mte ſoli trinitati et humanitati Xti conſpicuam
+ eſſe ~~humanitatem~~ trinitatem

ob. attributa deitatis ſt nuda Inſi
go videntur oia a beatis.

D. anti. preſentes Iſidori r
ad creaa

Reo no Cum ſto th. Iſidoru ee illigdum de cognoe pfectiſſima ſeu illa
non ſta pt ordinarie coicari creaa, quæ qdem cognio ſoli conceſſa eſt
humanitati Xti, ſicque conferetur cognitio ab Iſidoro quam ht trinitaſſe et
Cum cognoe qm Elicit humanitas Xti o vae comprhnſiua aut vae
obtorum quaſi humanitas Xti deum comprehendat ſicut et trinitas
aut qti ad plura obta non ſe Extendat cognitio qm deus ht deſe
et creis, qm humanitas Xti. ſed In eo ſit Inſtituta ſpiritus, quod
ſicut trinitas pleniſſimam abſolute hum ſui tum aliarum rerum
ht cognitionem, ita pleniſſimam hois vel Xti creaa poſſibilis
ordinariam habet humanitas Xti dr, ſic dr In ſcript eſſote perfecta
ſicut pater veſter cæleſtis perfectus eſt, id eſt eſſote pfecti pfectione
Qua ſicut pater veſter cæleſtis pfectus eſt pfectione nāe.

2 Non pt deus videri vt In ſe eſt quia deus videatur Infinito
modo, et comphſiue, nam In ſe Cognit Infinito modo, et eſt compre
henſibiliter a ſemetipſo, go o videtur vt In ſeipſo, nec pōt ſum oia nec ab ſibile. go nec pōt
quæ continet ſortiter.

Nego ant. aliud n eſt videri aliq Infinitum et Inephbile, aliud
a videri Infinito modo et comphſiue, unum ſe tenet Ex pte obti, pa
deuſpt Inephſibiliter et ~~inhabitabiliter~~ creaa, aliud no ſe tenet Ex pte cognitionis
quo ſſu negam? deum poe a beatis videri comphſiue, quali
cognatur ac eſt cognoſcibiliter, videt qdem deus vt In ſe eſt id eſt
cognitr ee taliter qlis eſt ſum rei veritatem ido tā no claritate ex
pte modi cognendi, ſta pfectione et claritate deus eſt Illigibiliter pa Lemchpſo.
Nego.

ob. beati oident de pot
eſſicuam dei.
Cr. quoad Entitate Im
ob. vitæ ſpiritua tois o
nisi aſpo hoe, go nec ſpa
ob. oēs deyn. e go rao ſpec
ob. beatis oident de pot
videbtr comphſiue licet

3 Omnipotentia ſcia et Idea ſunt Inde formaliter, ſed ſta
non videntur a beatis, alioqui nario viderentr termini ſeu obta
id eſt videretr oēs creaa ad quæ tmntr ſcia idea et oppa dei, o ponat nā cognii Inde.
alias hoc falſum eſſet ne diuina im poſſibile. go &c.

Dgo maj. oppa ſcia et idea ſunt In deo ſortiter prout conſiderantr
rantr Intrinſece et ſum Entitatem qua rae ſt abſtractum aliq
o modo, ſed ſideranter ſine rū ad creaa Cō. relative et mative,
ſum ordinem raois ad creaa nego. dgo p.ar. mri. o videntr oppa ſcia
et idea dia a beatis ſum Entitatem vel Eiam ſum aliqm rationem
Confuſam et gnalem ſptam In ordine ad creaa nego, terminative vero

ant. eſſentia et ſplex Entis
ſortiter C. vide Ct Emanter
ſum Iudicio.

b vrius cptdr ab illo qui ꝯ
re cognit penes q̃ pcte
ꝯplete ad ve visible in ꝯ
i pra qmuis cognat ꝯplat
ad ve possibile in ꝯ.
n. ois vad dpn. ap quod visus velit
ꝓicitr ab oi visibili; nec illud et
illud visibile vtn parti ꝓpriat ea
lic pt alq. modo cptdr. at no oppa
ꝓicitr ab oi velili parti f. q̃ pt
ptdr.

sensorum habitudinem partem ad has vel illas creaas dd. ovit n repugnat videri attributa dei quæ dicunt ordinem ad creaas, ó visis illis creatis, sicut ó repugnat videri oculum, absque eo quod videantur partes, quæ ab oculo ponunt videri.

Caput secundum

Utrum absute ponit videri essia dia sine attributis essialib. aut noalib. ac viceversi, item unum attributum sine alio.

Quæo ó est diligenda de essia dei adæqte sumpta prout ꝓplectitur oēs dei ꝓfectiones tam absolutas qm relativas, quæ illam essiam adæqte sumptam constituunt.

Certum est autē et de facto essiam dei adæqte sumptam prout essialiter distinguitr ab attributis et poalitatib. ó tn videri sine ipsis.

Queritur Etiam utrum id qmqm ordinarie ó fiat, fieri tn possit ꝓa dei extraordinaria.

Multi theologi existimant neque essiam sine attributis absolutis aut relativis videri Etiam poē per ablutam dei ꝓam, tum quia ut quidam aiunt est una eorum omnium entitia vi cuius ꝓfecte dr aliud videri, tum qa ut alij volunt, cum ea omnia sint in deo una et simplicissima realiter entitas, si aliquid eorum ꝓfecte videtr ut in se est, necesse videri et alterum, quia deus abstractive ita per creaas cognosci possit ut per illos conceptus adæqtas exprimunt eius attributa apprehendi et unum sine alio cognosci abstractive.

Propositio

Pt essia dia adæqte sumpta prout virtualiter distinguitr ab attributis, videri ó visis attributis ablatis aut relativis, et viceversa attributa sine essiâ.

Pbr quoniam duo sunt distans visibilitatem tollens nil impedit quominus unum eorum videri possit sine altero, imo si ó sint relata seu relative opposita, de quibus agemus postea, sicut attributa dei sive absuta sive relativa distant sunt visibilitatem. qo tc.

Major videtr certa, id circo n ex duobus cognoscibilib. absuta unum pt cognosci cognitione abstractiua sine alio, qa distans ab eo tt cognoscibilitatem, si qo pariter duo obta beant distans visibilitatem, poterit eorum unum sine alio videri.

Minor etiam pbr ut duo obta censeantr tre distans visibilitatem

sufficit vt heant distam illigibilitatem et distam pariter essentiam
si o realiter saltem virte, Ex eo n censetr aliquid ab illectu
visibile qdo est illigibile et Existens sed essia dia et eius
attributa vt pote virte dista hnt distam illigibilitatem et
pterea distam Existiam, qa non ttum Existunt dista sed etia
qtenus distinguntr, hnt Existiam, neq major est ratio admit
tendi distinctas virte visibilitates qm distas virtualiter
Existias.

addo quod etsi forte essia et attributa dei prout a se Invicem
virte distinguntr non hrent Existiam virte distam o ppterea desinerent
hrent distam visibilitatem, qa licet obtum o videatur ab
illu, nisi cognatr vt Existens, id est qmuis Existia sit conditio
sine qua res o videretr ab illectu, hoc tn non Impedit quomin?
Ea quae virte dista sunt heant distam visibilitatem modo
habeant distam quidditatem, seu illigibilitatem vt potest
Exemplo duorum corporum quae si varijs coloribus afficiantr
pa albedine et nigredine Eodem tn lue illustratis dicuntur
hre dirsam visibilitatem.

Confirmatur ppoo quia visus corporeus percipiens albedine
non apprehendit In ea rationem qualitatis sed ttum rationem
Coloris, non n pcise videt oculus albedinem qa est qualitas
et tn vnica Existia Existunt candor, et qualitas In albedine, nam
superiora Existunt per Inferiora; Item poa obedialis et naturalis
in vnam Entitatem naalem Creaae coalescunt, q videri tn pt
ab angelo poa naalis v.g. hnaitatis chri, non visa eius poa
obediali ad vnionem cum deo hypostaticam, sed horum oium
nulla pt afferri alia ratio nisi quia ista habent distam salte
virte quidditatem et illigibilitatem, sicque vnu Eorum sine
alio videri pt; cum go pariter essia dia et attributa habeant
distam illigibilitatem, poterit tn vnum Eorum videri sine
altero et vicissim, pstim cum ad illu videnda opus sit diuino
concursu quem deus ad vnum videndum poterit concedere, ad
aliud uo videndum pro sua libertate denegare

Obiectiones

i Vt videatr essia dia dt cognosci vt In se est, et prout Includit
oes pfectiones tam essiales qm notioales, tam ablutas qm relatiuas
go &c.

ol. vio beatificū fundet fdā fedp fidem videnti ea dei ſ attributa ꝑt.

1 Dgo ant, dt cognoſci eſſiā dia vt in ſe eſt vt videatur, id eſt immedte et clare, qm̄ m̄ adeqte concedo, adeqte vo ſecundū d. maj. ordinarie (Extraordinaria, quæ reipſa continet, ſubdgo, ſecūm poam dei ordinaria rie dno vio n. ctm̄ o ſpeculatiſa Eo Extraordinariam nego.

2 Quod eſt ſpliciſſimum tam re qm̄ virte, aut nullo modo videtur aut nario videtur adeqte, ſecūm vel ſuas ꝓfectiones, ſed eſſiā dia et eius attributa ſunt aliquid in deo ſpliciſſimum tam re qm̄ virte, qa vt docuimus alibi, nulla eſt admittenda in deo compoo Etiam virtualis

Dgo maj. quod tam re qm̄ virte o modo ſpliciſſimum eſt ſed Etiam vnum et idem vio tam realiter qm̄ virtualiter, aut o videtr aut videtr adeqte Eo, quod a eſt ita ſpliciſſimum vt admittat plures virte diſtos conceptus obtinuos, ſicut ea qua ſunt virte diſta non tnt nario eundem conceptum obtinuam, ita nec eadem nario cognitione, ſive medte in alio ſive immedte in ſe ipſis cognoſcuntur. porro eſſiā dei et eius attributa diſtinguntur virtualiter, Ergo inter ea non N. maior en et eſſentialis non ſit virtualis compoſio.

vb. valet nario contento eſſiam Filio cōit ei vita attributa. ſiā ſt rei ſpliciſſima. nam obtinuam Eorū vnū ſine alio cognoſci ſt quæ ſt rerum ſpliciſſima ꝓ vnū o ꝑt ſine alio videri

non minus eſſiā dia eſt eadem cum attributis qm̄ vna res ſpliciſſima, et ita ꝓſona ſit eadem cum ſeipſa, pa petrus idem cum ſeipſo ſed petrus eſſiā creatr filio ſine patre nihil ꝑt videri quin ipſemet videatr, go nec eſſiā dei ſine attributis

Nego maj. nam inter petrum et ſeipſum, o eſt niſi ſi chia diſtio, at no inter eſſiam et attributa eſt diſtio virtualis, unde Licet qui videt petrum nario ipſum petrum videat, qui videt eſſiam dei non tn pōt ablate Ergo videt eius attributa.

4 Fœcunditas eſt de intrinſeco conceptu eſſiæ dia, ſed o poteſt videri fœcunditas eſſiæ dia, niſi videantr ꝓſonæ dia ad qas tnatr go o ꝑt videri eſſiā dei ſine ꝓſonis.

Dgo maj. fœcunditas radicalis eſt de intrinſeco conceptu eſſiæ dia prout virte diſtinguitr ab attributis Eo. fœcunditas formalis ru ſpiritus ſit non eſt de intrinſeco conceptu eſſiæ dia.

Dgo pariter min. o ꝑt videri fœcunditas formalis dei, quin videantr ꝓſonæ ad quas tnatur Ego. o ꝑt videri fœcunditas Radicalis et eſſentialiter ſpectata n. ſic angelus ita orta boris fœcunditate non videt nario diſte dei eius filios In parlari poſſibiles et actuales, cum in fœcunditas illo radicalis non diſtinguatur a ſua, eſt quod amodo tndrieng ad hos vel illos filios

5 essia dia videri o pt quin videatr vt subsistens, sed o potest
videri vt subsistens quin videatr aliq.a Ex psois diuinis. gdk.
Dgo maj. o pt videri essia dia quin videatr vt subsistens
subsistia coi et abluta, si detur illa, Cdo subsistia relatiua N.o
Dgo Iterum, o pt videri essia dei quin videatur vt subsistens
id est Independens ab oi subto Inhaesionis seu per se Existens
Cdo. id est vltmo et Incoicabiliter tnata seu subsistens per
psoalitatem aliquam Nego.

oia fere argta ctra hanc
clusoem pugnia dguntr vel
de essia adaqte vel Inadaqte
sumpta, vel de poa ordinari
vel Extraordinaria.

+ Caput Tertium
vtrum videri poit vna ex psois Diuinis sine alia.

Cum relata sint simul naa et cognioe certum est nullam
Ex psois diuinis quae sunt formaliter Relatiuae poe videri
quin saltem abstractiue videantr et aliae. quaeritr vtrum sit
qque narium vt vna psoa visa et clare cognita aliae pariter
clare et Immedte cognoscantr.

Propositio

Non pt videri vna psoa dia sine alia. sibi correlatiue
opposita, pa pater sine filio aut vicissim, Item pater et filius
prout spirantes sine spu sto aut vicissim.
Ppoo cois est, o tn eodem modo ab omnibus deffenditr.
Pbr uo j.o Ex script. sacris Ioan. 14.o philippe qui videt
me videt et patrem meum, an non credis qui ego In patre et
pater In me est, nam licet forte stus philippus petijsset ttum
a chro vt ostenderet illi faciem patris, qm Existimabat esse
Corporalem, qtenus Chrum adhuc credebat esse purum homine
ostende, inquit philippus, nobis patrem, et sufficit nobis, tn chrus
Inde sumpta occasione voluit illum euehere ad Intuitiuam
diuinarum psoarum cognioem, sicut samaritanae Loqti, de
aqua naali ~~Loquutus~~ Loqutus est chrus de Gratia p aquam
scata vt Exponunt sti pp. ac pcipue augus In spal. 84.um et
85.um, qre Constat haec verba philippe qui videt me videt et
patrem, illigda ee de cognioe spiritali clara et Immedta psoarum
Diuinarum
Iam uo quod illa verba chri qui videt me videt et patrem o
debeant ttum illigi de poa dei ordinaria seu de facto, sed

de pou aque extraordinaria fende pibilj, Ita vt non thum
actu primul videant pater et filius, sed Impibile sit videri
patrem sine filio. Hinc ptr quod ratio qm affert thus dnus
Et qui vidt filium videat et patrem, desumitr Ex circumin-
stione pfoarum, an non credis, ait thus, quia ego In patre
et pater In me est. ptbat n illa rão o thum de facto, sed thom
de possibilj seu potia de ej thom extraordinarie, o poe videri
filium, quin videatur pater, num Impossibile est absute Logo
filium o esse In patre, aut patrem o esse In filio
2º ptr raõe qa, quotiesq aliquod Ens forluter relativum
spectatr ab aliquo certo singulari tno actu Existente, quotiesq
illud quidditative o pt videri, quin videatur ille tnus, alioqui
Contra. hypothesin Ens illud relativum quidditative o cognoretr
Cum n habeat totum suum esse ad aliud, vel tnus ille vt actu
Existens erit de essa Relatis illius, vt multi Existimant
vel saltem ordo Intrinsecus ad hunc tnum Erit Entis illius
Relativj constitutivum essiale, hic n ordo ad hunc singularem
tnum videri non pt quin videatur et ille tnus, alioqui non
cognosceretr ordo iste ad hunc potius qm ad alium tnum ordi-
narj, sed pfoe divinae sunt edita formaliter Relativa, quae
spectant se mutuo pa paternitas a filiatione et oppositorum
adequod actus Immanens vt Immanens o videtur, nisi
cognoscatur subtum In quo recipitr, go nec relatio spectato
singularj et actu Existente, cum major o sit connexio
actus Immanentis cum suo ppio et subto, qm relatio ppie dicta
cum suo tno.

obiectiones

1 Et In creatis pater aliquis videri hmo suo filio, o thum eternus
hoo est, sed thom eternus pater. go Idem dicendum de patre dio rpu
filij.
Reo je negdo ant si n In creatis clare et Immediate cognoscatur
paternitas, forte videtur et tnus ad quem refertur.
R. 2º negdo cqs, qm paternitas In hoe o constituit essialiter p
hunc nuro filium et p ordinem ad illum, sed thus p totum genitis
In confuso, unde pt aliquis hoo videri, tamen tnus partem pater-
nitatem, Etsi in parti nullus eius filius cognoscatur, quia hunc
potius qm alium refert et essialiter o postulat thom qua pater

est, at nõ ô ista se stt paternitas dia rõe verbj, nam p hunc stt se stuicem sed tm pstã
nuõ filium pater eius constituit essentialiter in esse patris, qa dia dicunt rr. go tm
aliud ab ipõ stre ô pt, adde filium In creatis vterius est alig veluti go Cõ stans nõ. sed tm p
tmõ paternitatis ex pbabilius sentia ô esse quid relativum ut sic stuicem relativ, dgnans
fortiter sed tm aliquid absolutum, unde nõ rum videj. Interpr rr, in identificante cũ essentia d
st p visũ relatõe paternitatis Creatæ, ô videatur nario Cum qua constituunt pfectissimam
tmõ eius ablutus, inpe hõ genitus. nario essentia dei cum qua identificatur
2 Contra et facultas videj possint sine suis obbus, pa oppone vsa a essentia videtur et alia ps
dj sine creatã, Item cum sine suis effectibus, et vt assumpta que pariter est una et indeuncta essentia
effectus sine cua, Essi intercedat relatõ Inter ista. go pariter divina.
poterit videj pater divinus sine filio. ob. pater pri. potuit filiũ nosse
quam essentiam. go mr. Cum cognit
qm stt filius. neg. Cum cognit tm deus
cognito filio.
Nego cqs qa relatio pot ad obtum, cum ad effectum, go equidem pater pri. nosset essentiam
nisi transcendentalis, ac pte subtum illarum Relationũ qm stt filius, intellexit originem Cõ
st Entia pprie et fortiter relativa, qsi totum esse eorum, o trinitatis habet nõ. set o stt trinitatis
ad aliud, sed potius sunt Entia absoluta; nil a repugnat essentiam nam nisi in quo pater filius et
ablutum videj sine alio, ad quod dicit rum d mtaxat transcen- stt stt filius.
dalem aut racõs, pa nil repugnat videj nam sine formis
deum sine creatis, at nõ ptõe dia st Entia fortiter Relativa,
vt supra dictum est.
3 Contra una ptõa dia assumere humanitatem etiã Essi alia ptõa
cum o assumpserint, quidni go poterit videj una ptõa sine alia
maxe cum videj nil aliud fit qm stare videm
Reo dgnarem ee racõem, qa aliud est loqui de vnione aliter Reo negdo partule,
duorum relative oppositorum, aliud nõ loqui de eorundem cognitione vnio o exigit vt cognitio
vnio seu coitus unius o Infert nario coitum alterius vt patet ten et modum qne stre
In Expto allato, imo aliquo Impossibile est duas rõs relationes deo filius humanitati potuit
oppositas eidem subto coitari, pa paternitas petri o pt paulo Essi ei o unitus fit ad quam ei tribuendo subsistentiam
ei ipõ unitus fit ad quem
unionem alterius, rõe est qa simultanea duorum cognitio non quoad de quo est idem
statur In dicta illorum Entitate, sed In essentiali intuitione quam alterius ad aliud
tmt ad se stuicem; coitus nõ statur In sola Entitate, Item quoties Eiusdem ei essentiam
separabiliter coitus In Entitate dicta fundatur, id est distincta vnde o pt illigi cum plu
Entitas est sufficiens rõ cur omnium coitari possit alio non ad una ptõam, qa stt conceptibiliter constituentem
Communicato; nam filiatio dicit puise o tmat humanitatem etiã stitam vt stt ego
qa refertur ad patrem, sed qa est quædam subsistentia seu ptõalitas
qua pte stare pt natum, seu illam reddere Incoicabilem per
modum suppositi, et cum aliunde stt dicta subsistentia a paternitate,

3 ::ſt ſine paternitate naam alienam tnare ꝑ modum ſuppoſiti, o
uo ꝑ modum obti.

1 Pater dicꝫ In illo ſ.ori quo Gnat ſilium, ſeipſum videt et
ſilium qque nec in videt ſpum ſtum, qa nondum eſt ſpꝫ
ſtus, qꝺ vna ꝑſoa dia, imo duæ ꝑſonæ videri ſine alia
Reo patrem diuin videre ſper ſpum ſtum, qa ſper eſt
ſpꝫ ſtus, quæ uo objiciuntr prediut tum de nro cogitandi
modo, Ita vt In inſtanti quo dicatur ſpꝫ ſtus ꝺ ee, nec ꝺe
videri dum gnatur ſilius, o uo In inſtanti in quo ſeu exiſtia
aut duraoꝛ, ꝙſi aliquando o ſit ſpꝫ ſtus ablute et ſplicter
aut o videatur a patre ꝺo; imo melius aſſeritur nullum oio
inſtans priuꝫ In quo ſit pater et o ſit ſpus ſtus, In quo
pater ſemetipſum videat et o videat ſpum ſtum, nam inſtans
a quo nil aliud ſonat qm vna ꝑſoam ee ab alia, hoc uero
ſubſtantiuus tractant tres In tractatu de trinitate.
Quæres vtrum qui videret eſſiam dei ſine ꝑſois, eet beatus.
Rondent aliqui illum fore beatum inadeqte, qa videret
tum aliquas dei ꝑfectiones, et o alias.
Rondent uo alij fore beatum adeqte, qa ſola eſſia ſit
ratio ꝓxima ſpecificꝫ boꝝ et vltimꝫ finis, nec ſi' complectatur
attributa dei ablua, ſic n includit oes ꝑfectiones ſpter ſplicꝫ
at uo In relatiuis diuinis aut o eſt veritas et bonitas diſta
a veritate et bonitate eſſie cham virtualiter, aut illa bonitas
ac veritas relatiua o eſt ꝑfectio ſpter ſplicꝫ, ac ꝺe, vt ſpti
aiunt ꝑ cognitionem ſoliuꝫ eſſia, o eſſet minus beatus qm per
cognitionem eſſiæ et ꝑſoarum finaꝫ, nec ſpter aliquis eſſet beatus,
ſi ꝑſonæ ſine eſſiâ viderentr.

+ Caput vltimum

vtrum Beati videant omnia quæ ſunt in deo Eminenter, ſeu vtrum In deo videant Creaturas.

Creaꝺ dupliciter poſſunt conſiderari, 1° ſum ee Eminentiale, ſeu
ꝑfectius quod habent In ꝺo, qm In ſeipſis, qua ratione ſunt ſpſumnet
eſſe dei ſubſtium et Increatum, 2° penes ee formale quod ſunt
aut hre poſſunt In ſeipſis, ꝛpe ſum eſſe creatum et ſtum

certum est ā creaās p. modo speculatas videri a beatis, qa cum creaa sdum esse eminentiale sint ipsum met ee dei increatum, qd cum a beatis videantr, videtur qque a beatis ee creaturarum eminentiale.

Quaeritur etiaz hic utrum beati qui deum vident videant qque in illo creaas sive possibles sive actuales, sdum ppium esse quod habent in seipsis, id e sdum suu ee creatum.

Artus Primus

Utrum Beati videant creaas possibles in deo

Prima Propositio

Beati deum videndo vident saltem in gee creaas possibles sub ōi conceptu possibilitatis.

Pbo certa est et pbata, qa beati deum vidō vident oipoam, sed videri ō pt oipoa dei quin videatur qque illam se extendre ad res possibiles qualescunq, alioqui ō videretur oipoa sdum ppium conceptum oipoa, qa speculatur et dnatr oipoa a rebus possibilibus ad quas tnatur.

Secunda Propō

Posset fieri ablute loqdo ut beatus nullam videret in patria creaam possibilem.

Pbr ppo hum qa, si qua possibilia videantr a beatis, forte illa cognoscunt per reuelaoem dictam a visione beatifica. cū ergo saltem ex tna rei ō sit naria connexio inter visionem beatifica et prodictam reuelaoem qua fiet ex beatitudine, posset absolute deus videri, etsi nulla in patria videretur creaa possibilis in deo, hum qa licet creaa possibiles actu videantr in dō tm in speculo, illas repstante, posset tn deus ablute nullam creaam possibilem repstare illis beatorum, nam ut ait ste aug.; deus est speculum voluntarium, quod repstat quocunq vult aut ō repstat, hum qa aut pauciores ee creaas, ita ō est connexio rpu visionis beatifica inter creaas possibiles et ipsam diam adequate sumptam, qta est inter eundem essiam diam adequate sumptam, et omnia attributa, qo si pt essia dia conspici ō visis ipsis attributis creaturarum possibilium in ipsa, ut supra dictum est, multo magis poterit deus videri sum omnes qa possunt dari alias quas suas pfectiones intrinsecas, etsi nulla videatur a beatis creaa saltem in patria, dicendum hum qa si eo pfectior est visio beatifica,

c. si direct alq. vio qua creaam in patria videret illa
nisi una, nulla q. tnet
inior, qa vio dr maior
p hoc qd plures creaas
p si. ē.
p. ant. hō n vel rem
vision ō alterius thum
hoc qd attingat in essia
qua aut pauciores ee creaas, si
et hoc qd magis et mi
cognat essiam diam exall
et unde si daretr vio qua
creaturarum possibilem in
attingent ō esset visum tm
clare et pfecte essiam dia
et attributa cognosceret

quo mat ad plures creaas, certe nil repugnat, quin ita visio beatifica Thomi tuatur, vt ad solam essam dej tnetur, nec desineret ee visio beatifica, qa sper est summi boni possessa

Tertia Proposicio

Non videntr actu oes creaa possibles a beatis, pbabilissima

Ppr 1m. pars ppoo tum qa solum aliquos magni nois thos videre oes creaas possibles est deum comprehendere, qa inquiunt, qui videt deu, ea nosse tunc ea comprehendatur qdo cognoscunt oes eus effectus eum possibles, tum qa Essi inde sequeretr Comprehensio dei, multi alij et celebres thi non modo negant actu cogni a beatis quae deus fecit et facere possibilia. sed praterea contendunt neqdem poe ea absute videri tum qa visio illa saltem Extensiue deberet ee Infita, nulla creaa, quae ad ipsorum condicem pertinent, vt Infinitum obscure concipiunt senonense alibi citandum, nullus uo e beatis ad cuius condicem pertineat cogntio oium creaarum possibilium

Ppr Eham sda pars, tum qa nullus videtur esse beatus qui o videat se sola dei misericordia creatum, redemptum, Justificatum, idcoque potuisse o creari, Immo poe actu annihilari &c. Item qui o videat In deo peccatores quos eum viuit, potuisse saluari, licet actu non sint saluati, Item poe deum absute eos liberare, licet hoc o sit facturus, haec ita sint mere possibilia &c.

Quarta Proposicio

Posset absuta dei virte, beatus videre oes creaas possibles

haec ppoo celeberrimos defensores et magistrum sententiarum L. i. distoe 14a alex., albertu magnu, scotum, et alios, ita et impugnatores acerrimos sti thomam, suu bonau. et alios, sti thomae discipulos.

Ppr a illa ppoo tum qa plus est Eleuari illectum beatifice ad deum videndum qm ad videndas oes creaas possibles, nam qto deus Ipsis praestat, ita dei visio illaru vice tuallenhor ee &c. cum qo beati deum vident, quidni saltem absute poterunt videri oes creaas possibles, tum qa si quid obstaret quomin us oes creaa possibles possint videri, nec qa est nouu Infinitu, hoc a non obstat nam ps aliqui thi admittunt in deo attributa nouo Infinita qua tn ita fatentur videri a beatis, tum qa thi concedunt

b. ctra pars ptem. Greg. dial. 4c. ē qd b videant qui videntem id vident. &c.

. si posset obtum beatitudinis qua dei sufficiantia est aliquas ab oibus et singulis beatis videri. quam tn est vere sufficiens possibilia cognoscibilia et videri

. ptr cognoscentia no. 3 n. videre oes creaas possibles est deum comprehendere

t tu qui videt deu, ea nosse tunc ea comprehendatur

3 ptrdt deum.

. qui est mai? pt et minus

deoy. qui illegit mai? pt et min

. quae deus fecit et facere pt possibilia

. min ma ru essio dei

. min si quae deus fuere pt

ossim adeo precant C. A.

ri uretin ad essa dei no.

tuaitatem chri. Jam videre oēs creaas Exiſtentes et p totum
eternitatem futuras, quo qdem creaae Erunt Infita saltem
hoc ſſu quod cum eternitas ſine careat, ita et creaae pa varie
horum cogitaoēs ae angelorum ſine carebunt, quidni itaq: poterit
fulgere ablute qulibet beatus Eham hinc videre oēs creaas
possibles, hum deniq qa, nulla apparet contradio vt patebit
Exſoluoe obeorum.

Obiectiones

Ex ſſo aug. epiſta 112ª hotum cthibitur, qdo nil eſt quod o
videatur qd ſi o ttum eſſia dei, ſed et creata oēs tam actuales
qm possibles possunt videri, posset deus cthi, sed deus o ſt
comprehendi vt supra dictum eſt. go ablute o pount videri oēs
Creaes possibles

D qd sint hotum comprehendi, qdo nil eorum ipſi? Latet videntem ſed ad videndas res Infitas
Extensiua cthioe Cdo. cthioe Intensiua et pprie dicta Nego requirit virtus Infita. got.
Non pt dari Infinitum Eham virte dei absoluta, sed viſio transeat major d. min Infita
Creaarum oium possibilium dt ee Infita. qd Ve. obtinet et repetatiue C. Entia
sine Nō. etiam si nouit
R. 1º dato o conceſſo antde quod a pluribus negatr hoc argto Infita, beati norunt Infita
pbari tuaitem chri actu et defacto creaas oēs p eternitate dei etiam p lumen
futuras o cognoscere, cum in contrarium ab oibus fere admittatr. Entitatiue
R 2º o pde fore Infitum cogniolem qm haberet beatus de
creais oibus possibilibus, niſi Extenſiue, qtenus ad obta Infita
tnaret, o n ita est nam Intenſiue cognio, qta eſt reg ipſa qua
cognitr, id eſt o nam eſt eadem qntas vel qlitas obti et cognioēs
alioqui unica cognio o posset simul plura obta attingere, o
poet reg maalis cogni cognioe spiritaly; hoc a oia ſt abſoa, sicut
cpher una et ſilex cognio creata ad plura simul obta se Extendit
ita et cognio Infita creaae pt se Extendere ad Infita nuro obta sicut
et unica dei cognio Infita nuro obta percipit, et finita tuaitatis chri
cognio ad Infita obta p eternitatem qua tnatur.
Non pt beatus cognoscere aliquod certum ens poibile, ultra quod o ſt
aliud ens possibile, et ſic in Infinitum. go o pt beatus simul cognere
obta poibilia.
Nego cqs, o nt enim deus ipſe cognere ullum Ens poibile, o datr n
in Infito ullum, deus tn cognoscit ota possibilia, sic in Infito
treatepore ahio pa in qntate in Infitum divisibily nulla eſt
ultima pars, ultra quam o ſt aliam sumere, nec pplerea deficit deus
oēs ptes qntatis simul cognoscere.
2. beatus posset videre oēs creaas possibles, posset Eham videre oēs
Creaarum cognioēs possibles, sed o pt hoc ullum praestare, alioqui
deberet beatus videre o ttum cognioēs directas, sed et reflexas,
id eſt viorum vioēs, atq id fieri non pt, quia cognitio per quam

ol. si beatus illigat oia possibilia
poterit obtum suo cognito
sic designari vl praeter illud
nil sit possibile. atq; ō pt simul oēs visiones beatificæ.

Ad 1um dicendum quod est actio reflexa, hoc cum sit finer possibiles
ulterior cognitio cuiuslibet cognitionis nunqm videntur unde bunber
designare, quia probler
fruitibus, dnt n nrio ad mille. Infinita cognitiones futurae p aeternitatem
Cognito, nouit deus citra
contrarietatem oia possibilia
nec tn sic pt designare sua
cognitionis obtum, et praeter illud quod designauerit ō
sint ad hoc infinita possibilia.

Sed contra hoc argum destruere oium verū suarum visionem, qm sit chris
R. 1o nil repugnare quominus una et eade cognitio possit fieri circa
oēs creaas possibiles, et circa oēs cognitiones tam directas qm reflexas
hoc et circa seipsam modo admittatur illam cognitionem esse virtute
multiplicem, sic n deus unica nuro actione virtualiter directa et
reflexa seipsum et suā cognitionem intuetur.

R. 2o quod si quis dicat dispari esse dei et creatae cognitionem, id
quidem falebor, hoc scit sm ut cognitio creatae non sit intrinsice infinita
huiusmodi est cognitio dei, in eo tamen erit paritas, quod sicut
actu unica dei cognitio fertur circa infinita nuro obta, et circa
seipsam, ita sine contradictione posset absolute eadem numero
beati cognitio circa infinita numero obta et circa seipsa occupari.
hoc n si creatae concederetur, spriam et pfectam infinitam deposuam
a deo ō destrueret.

+ Artus secundus
Utrum Beati videant omnes Creaturas actuales et futuras per totam aeternitatem.

Certum est beatos videre aliquas ex creaturis existentibus,
nam seipsos vident, christi dominj humanitatem, caterosque
conuiuas suos, et praeterea visuri sunt resumpta corpora
non modo oculis corporeis, sed etiam visione spirituali. quae-
ritur go utrum oēs creaturas per aeternitatem futuras videant
aut quasnam ex illis pessint.

Propositio

Beati non vident omnes creaturas existentes aut p
aeternitatem futuras.

Hoc intellecta de puris creatis probatur tum qa beati
non cognoscunt aliorum beatorum, imo nec viatorum libras
cogitabes nisi ad ipsos dirigantur, et docent coiter sti; tum

q̄ Angeli ignorant diem Judicij mar. 13° de die aute illo vel hora nemo scit neque angeli. tum q̄ mearum eam peracta multas circunstantias ignorarunt angeli, unde ss.is patrib? dyonisio libro de celesti hyerarchia Capite primo, et hyeronimo commentario sr̄ Isaiam, dicunt angeli admirantes non modo sed et ignorantes ac dicere cupientes quis e, inquiunt illi, qui venit de Edon tinctis vestibus — vel Isidoro ji sent. c. 10° angeli in verbo dei non sunt via una quam in rebus creat. q.d.

Cui rubrum est vestimentum et cuius vestimenta sicut calcantium in torcular, Isai. 33° quis est iste rex Gloriæ, imo testatur apostolus d. ant. Implicite solutes ma eph. 3° angelos beatos ab Ecclia edoceri misteria fidei ut innotescat nobis per ecclesiam multiformis sapia dei, denuq̄ dan. 7° legunt angelos substantes ordini regno ordinate adoranti esse cecinisse inter se de liberatione Judæorum, nec nisi post diem N.° vigilii unum a sua conversione voluisse dei cognouisse circa ea quæ Judæis erant eventura

Quæres qualis q̄ Ex creis sive existibus sive futuris cognant deq̄ sanctis beati

R. 1° Juxta eorum sententiam beatos deq̄ videre omnia fidei mysta quæ crediderunt In via sive Explicite sive Implicite unde est illud apostoli 13° 1ª corinth. videmus nunc per speculum Beatos tripliciter et diversimodo et In ænigmate, tunc a facie ad faciem, o tum vos cognoscam? 2° ut Ecclesia ad ordinem Jacob 2° vigor pars vestis. 3° videre ea quæ Explicite credimus? sed ea quæ Credimus? etiam Implicite seu revelata sunt licet ea Explicite o cognoscam? quemq̄ est beatis sua pars et quemq̄ est vel fuit sanctis et quemq̄ est vel erit parati sum? Credere ea via quæ proponit Ecclia ad similitudinem Scripturæ, s.° sum. Credendum est huic responsioni sms aug. L. 3° de civit. dei, pertinet ex, rex, patris unigen. paterfamilias &c. ejus his verbis, quid videbimus nisi deum et ord quæ nunc videmus? Credentes, denique ut ait s. augus. L. 3° de civit. dei divina appetite cognere obtra his verbis enarrare in psal. 62um promptu nobis erit quidq̄ hic desideramus, licet rationabiliter, cum no rationabiliter desideremus claram notitiam eorum omnium quæ hic cognimus per fidem, probabile est nos eam habituros, nec obstat quod eam allegata sint preterita alicui no futuru, non ut videantur prout Ecclia sufficit quod in æternitate vel in dei decreto beant Existum, alioqui nec ista omni rationabiliter nec deus ipse videret quæ futura sunt aut preterita.

R. 2° probabilissimum esse sanctos beatos videre deq̄ rerum naturam species, qa habent Reale quoddam desiderium illas clare cognoscendi, pertinetque illarum cognitio ad naturalem illius creati

pfectem vt patet Iuangelio, qbus ppterea credunt concreate
Imagines speculum naturam ordinis, cum ea sit mxa
congruum vt beatus habeat cognitionem omnium quae spectat
ad naturam ipsius pfectem, et cognoscat ea quae rationabiliter
videre desiderat, congruum est vt videat qqle circa illas rerum
naturas speculum

R.m Videre unumquemq; beatum In partem ea quae ad
ipsius statum pertinent, hoc insinuat sententia hui verbi
beatus pessimum est omniforme illud dictum speculum in
qua quidquid illorum interest illucescit si non quaeras
paretq; primus sanctus nonquaeras ad statum singulorum pertineant, dico ea ad statum
Interea reb. nris nra agat
quid agam?, quidue patiamur.
Ille probat ra malos frustrabant, Item ea quae illius custodiam et curam concernunt,
Hic dominus q. regina et quae ad a viatoribus ad illum In patria dirigunt, pra
promisit Filio regi quod
prius moreretur re videre preces et oraciones, sic ad statum sti Ludouici videt speculum
mala populi desperamenta cognitionem administrationis regni franciae, quod In via
et alia locis passim qdr. regebat, item praesertim administrationis sacrorum, In illis bas-
Dolum e, o nouerunt non ilicis, quae sub illius conf Inuocatione consecrata sit, denique
naati nec intelligunt solitudines, quae viui solebant orationum seu precum quas ad ipsum fundunt singuli
Consuetudine, qa regnorum
empli? o curant capella- Viatores eius opem apud deum implorantes.
ludines, quae viui solebant
nullomodo reputantes non ut Sine patet quid sit statuendum de decreto dei liberi
aut curant mortui nr.
naru vt iam obseruauimus videnti sum Entitatem a
singulis beatis, qa vt sic non distinguunt ab essentia dei, natiue
a sumpta videnti secum quod tamen ad creatas, quae oratae
pro tanto statu sui debent beati cognere.

+ Articulus vltimus
Vtrum creatae quae videntur a
Beatis videantur In verbo, et
qua ratione

In verbo aliquid videri nil aliud est qm videri in essentia
rpter dicitur In deo et In
tabernacula, beata sortes et ipsius
beata et ea quae creata
erunt In verbo, in essentia
i. clare visa.
Fusa est lingua regentis
rubum In cacumine In spinis, negat Enchiridion dicit aliquid videri In verbo potius qm in alijs
ea videntes species intelligibilis, sed decisio beati dicit aliquid videre In verbo qa quae pertinent
deo
ad cognitionem solent tribui filio et appropriatem, In qbus ipse est tmus
paternae cognitioni, sicut ea quae ad voluntatem aut amorem pertinent
soli tribuuntur spui sto, et quae ad potentiam soli patri tribuuntur.
Potest autem dupliciter aliquid videri in verbo seu In essentia

ob. s. pus augus dicit l. de
cuta promissionis c. 3. nro quo quidquid illorum interest illucescit si non quaeras

diuina vel pprie et formaliter, qdo Eodem actu cognoscit illud videre
quo ipsa dei essia quæ hic appellatur verbum, vel In pprie thum et
ealiter qdo aliquid videtur actu cognitionis dicto ab eo quod videtur essia
dei pr. tum videtur p reuelaoem distam a vide beatifica, quæ atq; a
dgnunt p hanc reuelaoem censent videri In verbo ealiter, quia
præsupponitur visio essiæ diuinæ tanquam ea ad prædictam esse deale.
reuelaoem, qui est veluti quidam effectus visionis beatificæ.
pter duplicem illam cognitionem S. aug. passim L. 4.° de Gen. ad litteram
et L. 11.° de ciuitate dei C. 7.° dicit duplicem angelorum beatorum cognitionem
In verbo, Aliam matutinam quæ eadem est cu vide beatifica
aliam vespertinam quæ fit vel p reuelaoem a vide beatifica distam
et veluti procedentem vel p cognitionem beneficio specierum acceptarum
procreatam, o desunt In libri qui exstimant In mte S. augi cognitionem
matutinam angelorum ee ipsam vitionem creaturarum In deo prium ee
quod sunt In ipso essentiale. vespertinam uo esse Eandem
vitionem creaturum In essia dia prium illarum esse.

Et adhuc aliquid videri in verbo fit In essia dia formaliter et pprie
duob. modis, 1.° Ita vt simul quidem eadem actione videatur qua
videtur essia, quomodo simul unica vide videntis duo hoies, rpe
concomitantes, 2.° modo Ita vt o thum Eodem actu quo videtur essia
dei illud videatur, sed preterea videatur vi visionis essiæ dine, id est
essia dei visa fit ratio cur videatur aliud quod dr In ipsa videri.
Et denique essia dia ee ratio propter qm aliquid simile cum illa
vino et In illa videatur a beato, vel qa illa essia dei est ratio
speciei expressæ vel qa est obtum cognitum, in quo tanqm In speculo
aliud ab ipsa dictum et In ea repstatum Exhibetur illius beatorum,
his obseruatis.

Quæritur vtrum creaturæ quæ prium pprium suum ee videntur a
beatis, In essia dia videantur, et quonam Ex prædictis modis, an
pprie et formaliter et p ipsam dei vitionem, et quomodo an uo impprie
thum et ealiter seu p reuelaoem distam a vide beatifica.

Certum est aliquas creaturas videri a beatis p reuelaoem distam
a vide beatifica, tum qa S. augus In lib. de cura pro cura pro
mortuis Gerenda cap. 16.° affirmat beatos p reuelaoem dei multa
cognoscere, quæ apud nos fiunt, tum qa hoc modo pbabile est
beatos audire preces nostras quas ad ipsos dirigimus, tum quia
docti coiter superiores angelos accipere quarumdam Rerum
reuelaoem quas possint Inferioribus conferant, sed an creaturæ quæ videntur
a beatis p simplam reuelaoem cognoscantur maxa difficultas est pro

cuius dnãoe sint scitu ppoũg.

Prima Ppoo.

Non modo aliqua sed oẽg creãa possunt ablute Logdo videri In verbo fortiter et ppriẽ seu eadem vioe qua videtur verbum, d est essia dia.

Ppr ppoo qa nulla pt asseri repugnia seu contradictio, unde si Eadem visio corporea se Extendit ad plura simul obta pa ad petum et paulum quiori poterit Eadem vio se Extendere ad deum et Creãas simul Etiamsi supponant Infita, Certe si reg alterte confideretr nulla poterit asseri contradictio, mxe cum certum sit cognitionem diam omicam nro et spliem esse In deo, qua deus seipsum Cognit et oẽg Creãas tam Cigenteg qm possibileg

Dices aliqo Creãa cognunt a beatis p reuelaoem, go possunt ablute videri eadem vioe qua videtur essia dei

Nego cqs essin thm aliqua sed Etiam oẽg Creatura cognis cerenthur a beatis p reuelaoem possint In Insuper Eadem visione Cognosci qua videtur essia dia, nil n obstat quomin Eadem rei duplici medio cognat, sic aa chri deum cognebat In hac vita p visionem beatam simul et p fidem Infusam, Ytemque multa alia utrog illo modo cognemus In altera vita.

Secunda Ppoo

Actu et defacto aliqua Creãa vident a beatis formaliter In verbo seu Eadem vioe qua verbum videtur

Ppr ppoo tum Ex iis qbus 4a ppoe huius artis constabit aliqua Creãas videri a beatis o modo Eadem vioe qua videtur essia dei sed Etiam ui visionis Diuinen essia, tum Etiam tuthoritate sti aug. L. 15o de Ciuit C 7o et 29o, L. 83um quorum q. 46a, L. 9o de Gen. ad Literam C 22o, duplicem In beatis angelis rerum Creaturã cognitionem agnoscentis, matutinam ipse et vespertinam, ita ut p matutinam illigat visionem Creaarum In verbo clare viso, et p vespertinam illigat Cognitionem qua cognant Creãas Extra verbum ut patebit Legenti, Ex dictis quog, tum Exdictis superiori ppoe possunt oẽg Creãa hoc modo Cogni ablute Logdo, sciamus aliquas fiter creaturas a beatis Cognosci, mxe Congruum est ut saltem aliquas hoc modo perfectissimo, ipse formaliter In verbo Creãas cognant

Quares quaenam Creaturas videantur In verbo ppriẽ et fortiter, seu Eadem vioe qua videtur essia dei

Reo jo hac de re nil ee certum, cum n deus possit tum per revelaoem tum p Eandem vioem essiae suae coicare beatis cognioem creaarum nec constet vel Ex scripturis vel Ex tradioe quaenam p revelaoem et quae p vioem beatificam cognoscantr temerarium videretur Illud tanqm certum definire

R. 2° videri pbabilissimum et mxe coiens, qa Ea ttum In verbo videri fortiter seu Eadem visione qua essiae dei quae videntr a beatis a jo Instanti suae beatudinis. alias uo creaas quas subinde cognunt successive tporis, videri In verbo ttum ~~fortiter~~ cualiter seu p revelaoem distam a vioe beatifica p.a certas misteriorum circunstantias liberas trium cogitaoes et preces ad se directas, et rao est qa visio beatifica videtur esse pfectissima quae In dies tgulos pfici non debeat. porro perficeretr saltem Extensive et tnative, si ad quaeda obta de novo se Extenderet, ideoque o se Extendit nisi ad ea ad quae jo mmto suae beatudinis beatus se Extendebat.

Superest alia celebris In schola difficultas utrum posito quod aliquae creaae videantr In verbo fortiter Illao modo videantur Eadem vioe concomitanter qua videtur essia dia sed Etia fortiter vi vioris essiae diae, quasi essia dia visa sit ratio cur creaae Illae videantur, vel qa est spees Expressa creaas illas repstans, vel qa est obtum cognitum In quo tqm In speculo videntur a beatis illae creaae, sit itaq.

Tertia Propositio

Non videntr creaae vi vioris beatificae fortiter In verbo tquam In spee Expressa.

Pbr ppoo qa licet essia dia sit veluti spees Expressa ru illectus divini, ru tn beatorum non trt raoem speciei Expressae, nam ut docuimus essia dia non pt dici tnus Expressus aut productus p cognioem beatorum, sed ad summum p modum speciei Impressae concurrit ad vioem Illus creati. at uo spees Expressa non repstat obtum nisi illuj In quo residet et a quo Exprimitur p.a spees albedinis qm sive In oculo sive In illu suo producit petrus, o pt Repstare paulo Eandem albedinem saltem In raoe spees ut per se pat. qo neq essia dia In raoe speei Expressae pt illuj beatorum quidquam repstare, qa ut dictum est essia dei o pt esse spees Expressa ru illectus creati. dixi In raoe speei

qa ſ contingat ſpem Expreſſam Euadere obtum cognitionis
hunc ſcripſam et alia quæ continebit poterit manifeſtare, hic
id nō præſtabit p modum obti cogniti ō p modū ſpeci cui-
ntia et conditio eſt vt ſit fortis repſtatio, ſeu vt In cognita et
tpm medio quo repſtet obtum

Quarta Concl.

Creaæ quæ fortiter videntr In verbo videntr viſi vi visor
beatificū In eſſia dia tpm In obto cognito, id eſt ſicut ſpecula
Ita videtur, vt ſit ratio Cur videantr res In illo repſtata, ita
eſſia dia ſimul viſa eſt ratio Cur videantr ea quæ Cum talj
eſſia ſimul conſpecta cognoſcuntr et Eadem videt

Probatur ppo jo qa illa verba Ipal. 38.° In lue tua vide-
bimus lumen ſic videntr poſſe Itligi vt eſſia dia ſit lumen in
quo ſeu ratæ cuius videtur quidq clare videtr In patria.

2.° Ex conc. ſeu orienſj hrj verbj, beatj perſpicuum e viforme
diuinitatis ſpeculum In quo quid quid Eorum Intereſt illuceſcit
ptuj verbj licet ō Intendat Inare modum quo beati vident
eſſiam dej, ſed tum magnitudinem Illiuſ viſionis declarare
In ſic aperiendo intem ſuam ſanct mtem nrā ſpōi.

3.° auth. ff. pp. auſt. C. 29 L. 1.° de cruit. dej: aſſerit
ideo Creaaj In verbo ſeu Eadem viſione beatifica, quæ ab
ipſo nunciatur cognio matutina, Creaaj In qm In verbo videj
qa Ibi ſunt caaj rationesque ſuas ſecum quaſi faciendo vel
facta ſunt, ſeu quod idem eſt, qa eſſia dej eſt illarū quarundam
ideaſ, qa ō repreſentat Inter deū et creaturas repſtatio; ſto ber. l. j. de conſideraæ ad Eugenium hrj verbj
dependeā, ſed eſſia eſt Indepens ptis beati vident eſſiam dictam, et ō modo ſimul cū illa ſed In ea
maj Connectō p mutuam vident quæ facta ſunt et paulo poſt, neque erit, vt deligſa
ſpectum obtinuſſitur N.° p quæ facta ſunt noverit beatus ad ipſa deſcendit quæ ibi
dicam In vno et Invidamus vero N.° ſiliter dicta mirabilia videt, vbi longe melius ſunt qm In ſeipſis, ptuj verbj
p. ō eſſe connexionē obtis ō eſſe nil clarius potuit dici a ſto bern.
dia, nam eſſia vt dia
varietatis eſt Intrinſeca 4.° auth. ff. hh. ja. pte q. 58.ª a 7.°, beati ait ille, eſſe
hij connexa, et In prouidē
eſtabilis depend, et omnia Creaturam p medium duplex cognoſcunt, vpe p ſpeci Innatas
clarium eſſe in alios connexus
licet ō depeat ab illo, aliaſ p ſpeci ratæ rerū In verbo Exiſtentes, ō in videndo verbum
simul cognoſcunt et omnia ō cognoſcunt illud ee ſolum quod ſunt In ſuā natā, ſicut deus
ſiliter ſi dicant reducendi p hoc quod videt ſe, cognoſcit ee rerum quod ſunt in ſuā
magis naturā ō poſſe connexa
cum tuis notio, accede ō natura.

N.° ſtare probem nam veritas ſuperiū eſt magis natura rerum veritas earum, et In illarū veritate eſt connexa cū
veritate earum, aliaſ In recta demonſtratione premiſſæ poſſent ee vere, quarū falſa eſſet illa.

Ubi dicit rave qa vt aliquid videatr In alio vi visionis qua ipsum videtur, tria sufficiunt, prim est vt vtrum q eodem actu cognatur quocirca cuncta deducta p diffusum Ex prius o dntur cogni In prius, qa alio actu apprehenduntr spiat et alio actu eliciuntur cuncta, 2. vbt fit connexio Inter vtrumque cognitum unde Petrus o cenfetur cognosci In paulo, Licet forte eodem actu et p eandem speciem videque cognatur ab angelo v. G. Tertium est vt pdicta cogta connexio obti cogniti In eo fit posita vt unum fit ratio cur aliud cognatur, id est unum sit obtum primarium alicui signo raois prius cognitum, aliud uo 2arium posterius cognitum alicui signo raois, vnde relata qua eodem actu et simul videri possunt defectu tui? condioni? o videntr In se inuicem, sed verbum et essia dia Ita se hnt ad creaarum qua abeatis videntur Eodem actu quo videtur ipsa essia dia qo creaa videntur In verbo tm In obto cognito, vi vnius essiae dia

Major satis pbata est et Explicata, minor uo pbr, nam p. Cognendi rem de dissimilem ob. repraesentata o pt esse obiectum essia dia est quid absolutum Creata uo ft prosequei dissimilem essia o est relatio t. Creatura Cognitas abeatis Eadem vide Interedit Connexio obti primarij d. pam ipsum nui. essia dia et p. quid absolutum qd ft Expressa relatio calligraphicus C. Tra. qa est connexio Inter essiam diam cognitam et creaas Eadem visione cognitas, hae uo connexio videtur consistere In pfecta pficiatr no. quadam repstatae et continentia ee prius creaarum In essia dei tm In cua, Ita vt sicut speculum o modo secum Exhibet videndum, sed ea qae qua In ipso repstantur, Ita essia divina seipsam Exhibet cognendam et simul eadem visione illa qua Continet conspicienda Exhibet.

Quaeres Cur qo o videntr oes creaae In verbo, aqtis n est aium creaarum Cum essia dei tangm In cua In qua repstatur Connexio, nec minus una pcipiuntur a deo qm alia, aut In eo minus repstatur qm altera.

Reo hanc ee rdoem quod licet essia dia Inse contineat omnes raoes creaarum, et sit Earum orium veluti species et repsentatio qa In illectus beati non fit vt vt ordinatam ad illas oes videndas divico o videt In deo oes creaas, unde s. tus aug. doret essiam dei ru beatoru ee speculum volitarium, qa ipse Ita videtur vt noia o videri; idem creaas aliquas beatis conspicendas Exhibet, quas

Illarum. qo licet deus Nō. pariter. dep. ē qd contineat rep. inferiorē qua Exhibitiua earundem essentiae Intendere potuit aliquam rationem eorum qae videntr. sed deus est

contineat rep. pfecte deum

Ctra hunc rationem dicuo posset o Cathibere, aliquas in respstat, cu potest oes illas respstare
Gloa obiecta habitudo ō et hoc apparet de primum essia diuina cu illectus diuini et cu
a diffa raõe nulla ēt quod beatorum nam cu oes est speculum rerum, hum qa omnia
Inclinet ad dictos fidei actus Credendos. qo nec lumen gratiae Cathibendo illectui diuino, hem qa mens dia nulla pt
Gloa raõe sua dicta Indualt Clarere vite ad illigendum, at uo essia oes cu beatorū e speculum
ad alias actus alias creaas Cognendas inclinare pt voluntarium, vel qa illas rerum creaas Cathibet cognoscendas, quas
Nō par. rõe dictā est Deus ipse vult, vel qa illectui beati o pt videre Creaas nisi prius
sit inducibile motiuum fidei proportionem luminis Gloae sibi a deo concessi, in ordine ad has
fiet auctoritate dei, quod quidem motiuum ō pt inclinare vel illas creaas videndas.

Dicit 3º o potest essia dici hoc modo speculi in quo creaae
Inclinet ad cognoscendas Intuitu de fide, sed cognoscuntur, nam de raõe speculi in quo aliquid ab ipso
ipsum ad fidem pertinentium dictum videtur, est vt accipiat speciem obti illius, q̄ representat
essia dia sub raõe diffi motiui vel saltem speciem illam reperiendi at sed essia dia ō pt accipere
Sponi pt nunc dictum species ab obtis aut acceptas referre vt per se patet. qo essia
Harum creaarū caa, nunc vt dei Instar speculi o repstat creaas.
Ssarum.

Rondeo Eodem pacto raõe allata essiam dei ō ee speculum
simile eis quae apud nos reperiuntur, aliqui Includeret imperfectam,
sed alio modo et in merito vocatur speculum qa sicut speculum
dicte repstat rem cuius est eadem, ita essia dia clare manifestat
beatis creaas, suum principium ee illarum Considerabas. qa est
Infinitum Ideale seu caa perfectissima.

Dicit 2º quod In alio videtur dicte o videri sed tum obscure,
et Imperfecte, pa deus In creatis vel In sua Imagine artificio
elaborata, o nisi obscure et Imperfecte Cognitur. qo pariter creaa
In essia dei perfecte o cognuntur.

Dgo ad, quod In alio videtur tam In Imagine seu Exemplo
perfecto Imperfecte, vel quod videtur In effectu caam Inadequate
sumtuxat repstante, Io negm obscure et Imperfecte videtur in
alio Do. quod io In alio tanquam In caa dei effectuum rationes
adaequate continente videtur, Imo perfectiori modo qm sint In seipsis
Dei est essia dei rerum omnium caa perfectissima, illud videri tum
Imperfecte et obscure nego. Immo potius dicte et durissime.

Quaestio Decima Tertia
De nominibus Dei.

Deum ee Ineffabilem pdicant scripturae sacrae, prou. 30, qd nomen
est eius, et quod nomen filij eius sit notum. Idem declarat concilium
Lateran. cap. finiter, testantur SS. pp. Dyon. cap. 2º de Diuinis
nominibus, vbi ait de deo nec nomen esse, neque sermonem,

augo L. 3° de trin. Cap. 3°, Cyr. alex. L. 3° ctra Iulianū, Greg. naz. oratoe
2ª de pasca, propterea illud platonis et trismegisti referunt deum illigere
difficile, et loqui impossibile, quomodo uo et quo stu sit ineffabilis o
ia cont Inter thos.
Alij dicunt deum ee prorsus ineffabilem, qm aliqd hre nois o poss
quo siet eius essa et psecto possit exprimj, qmqm deus ipse hypotheseos
author illis nois forte pter hanc rationem, qa qd cognitur ee extra deū
neq deus est, neq pt deum nominare, nisi velut umbra lucis de lucente.
Alij dicunt pre deum sibi prium nomen dare, imo et alij volunt
angelis ac beatis o esse deum ineffabilem, qa nec illis e ignotus, qmqm
minus ineffabilis, sicq deus ee sio ineffabilem ru duntaxat viatorū.
Addit in stas th. apud mortales hoc nullum pre nomen inueniri
quod pprie siet deum ee finis omnium rerum oium, sicq psecto creaturarum
qua sunt in deo vere et perfecte qm in creatis ipsis aliquo nre
posse exprimj. In nobis a qua deo tribuimus, pulcre inquit s. th.
Considerari psecto ipsa scata p aliquod nomen, pa bonitas, vita
sapia, hoc a stu non quo psecto illis scatis, o modo proprie,
sed et magis pprie deo conueniunt qm creaturis, at uo sum modi scandi
quo solent nra creaturarum apud nos scare et conceptum nrum exprimere aut parere, hoc stu pprie deo o conueniunt nra quo illis tribuim,
imperfecte concipimus dicat psecto quod ammodo similes creatis psecitis,
et in eo decipimur, obscura in nobis in ijs plerumque o decipit, qua
neq exprimuntur, qa imperfecte loquimur, cu imperfectiones a deo
removemus, quod quidem fit p nra negatiua, ineptoe v. g. immensi th.
hac vobis ad alia properantibus sufficiat indicasse, qre prætermittimus ea quæ tri a sco th. circa dei nra tractantur, pertinent
ad phos, phim qque qa spectant ad interpretes script. sacræ.
Circa uo tum Græca tum Latina dei nra passim apud interpretes
legi possunt pertim uo apud Lippomanū, super illud Exod. 3° ego su qui sū.
Delem uo hebraica dei nra exponit pius hyer. in epistola 136ª
prium dei nomen El quod septuaginta interpretes interpretantur
Deus, id est deum, et iuxta interpretationem aquilæ. 2 um
Elohim, 3 um Eloe, id est deus. 4 um sabbaoth. quod septuaginta
interpretes interpretantur deum virtutum et aquila deum
Exercituum. 5 um est Helion, quod sonat Excelsum, 6 um
El seu Eloe seu qui est. 7 um adonaj id est dominus. 8 um
Ja unde quidam aliqui Alleluia, id est ac Laudate deum, Ex voce
ἀλλέλ, et Ja nomen compositum. 9 um Sadday, quod est deus

cœlj, vt vt Interpretatur aquila robustus ac sufficientissimus. 10. uno
nomen est tetragrammaton seu 4or litterarū ἀνεκφόνητον, id
est quod non debet a fidelibus pronunciarj, sed vt aiunt a solo summo
sacerdote semel in anno proferebatur, scribitur a p 4or litteras
Ex quibus resultat vox quasi Dem sonans, ac Iohanab. quod vt
putat Genebrardus qui accurate de his noibus scribit efficiam dej
sed, Caeterum quotiescunq hebraei inueniunt nomen illud Jehonah
Insignum reuerentia illud non pronunciant, sed legunt adonaj.

Quæstio decima quarta.

De scientia Dej.

Caput Primum

vtrum sit In Deo

scientia.

Propositio.

Si nomine scie intelligatur cognitio certa et euidens dari
In deo scia, Eaque perfectissima.

Pbr ja pars. probatur tum Ex script. sac. tuper. q.o, dne quis habet
sciam, sal. 32.o mirabilis facta est scia tua, rom. 4.o altitudo
diuitiarum scie et sapie dei, hab. 4.o nuda sunt oia et aperta
oculis eius, tum Etiam Ex ibus antiquis et recentioribus. o modo
pp. sed et ptis, qui Existimauerunt deum ee puram intelligiam
oia prorsus cognoscentem.

Denique Pbr tum qa scia prout est cognitio certa et euidens
Perficiat perfectionem inter simplicem, vt potè quæ nullam In suo ente
Involuat Imperfectionem, nec major en vel aptem Excludat perfectionem,
ois a perfecta inter simplex est formaliter In deo. tum qa deus dat sciam
In creaturis, go illam Et In scipso, tum denique qa deus est subsistia
Immaalis, ac pde illualis et capax scie, qua pde carere o pt,
qa est Ens naturium.

Pbr 2a pars qa deus In oi Gee ac pde scia est Immutabilis, sed
quod est Immutabile nulla perfectione pt carere, nulla privari,
nullam recentem acquirere, ideoque deus Et perfectissimam sciam, hinc
sepe sciam dej qa perfectissima est, nullam hic Ex Imperfectionibus quas
scia creaturæ solet Includere
Jo quidem scia o est accidens In deo vt In creaturis, sed potius Ipsa dej
substia o tum denique et rr, sicut alia dej perfectiones quas attributa
nuncupamus, sed Etiam formaliter, qa vt Jam ostensum est actualis
illeo est vltima velut forma ntae dei constitutiua

2° scia o Sta tt In deo raoem tribus vt aliqdo mens divina suo actu vltimo possit privarj; non habet Etam Scientia dej Imperfectionem actus dj, qsi deficeat ab actu je tanqm a sua causa, vel illum profus privat nam scia dej tota est In actu purissimo, et vnica et Simplex Cognio est actus primi et secundj psectem Includit, nullam no admittt Imperfectem

3° scia dej o est scientia qsi alia st cognio qua deus cognoscit ppria, et alia qua elicit aut cognoscit clibet, qmuis revera deus p suam suam cognoscat dependiam effectuum a causa, et eluoglm p ppria, ista n via vnico actu deus illigit

4° o est Etam cognio dia ptialis aut particularis qsi vnum duntaxat obtum et o alia, vntam obti ptem cognoscat et o altera cognoscat.

5° o est vrlis scia dej qsi possit se cognio nre a quj velut singularitatibus abstracte, Sta tt cognat naam aliqm o cognitis ei? onjs, sed vnica est et Simplicissima ac singularis hm rationem suj hm rone obti principalis, qa deus seipsum singularissimum vnica actione cognoscit, est In vrlis scia dej rone obtorum, qa oia obta nullo Excepto adequte cognoscit

6° denigt cognio dej simul est sapia illigia et scia, sapientia quidem qa cognoscit rerum altissimas causas vel qa eluos videt In ppria, illigia qtenus oium rerum ppia Intellectu, scia no qualenus cognoscit connexionem eluorum cum ppria, Ex quibus pde ppria Elicj possunt eluos; rão no istorum oium est qa deus est singularis Creatrum perfectionum Remotis Imperfectionibus, sunt deo vt prote perfectissimo tribuendo.

Caput secundum.

Vtrum Deus seipsum cognat, et quomodo

Prima Pars

Deus seipsum cognit.

Pars clara est Ex scripturis sacris, S. matth. 11° filium nemo novit nisi pater, neque patrem quis novit nisi filius je corent. 2° Ioan 1° via scrutabitur Etam profunda dej, Et quae sunt dej nemo novit nisi spus dej, unde constat tres psonas dias perfectissimo modo cognoscere via quae st in deo.

Pbr Etam rone hum qa actus alicj cognio effica dicr est perfectio finis finis qo deo concedenda, hum qa cognio dej est Infinita, quae se extendit ad oe illigibile. qo et do pfum deum. denigt qa cum

deus sit illectiuus et pfectissimus est mxe suj cognoscitiuus.

Secunda Ppoo

Deus o modo seipsum cognit, sed et pfectissime cphdit.

Pbr tum Ex aposto jæ corinth. 2° spus dej scrutatur oia, Etiam profunda dej, scrutarj a nil aliud videtur esse qm totam rej cognoscibilitatem adæqte penetrare. quod est comprehendere, tum qa tunc obtum pprie comphdetur, cum totum et tta claritate cognitur ac in se est cognoscibile. sed deus seipsum adæqte sdum omnes suas pfeoes et tta claritate cognoscit qua est illigibilis, nempe ut Infite illigibilis est, Ita Infite seipsum cognoscit cognoscit unde qdo Concilia et sti pp. dicunt deum ee Inephibilem, id debet illigi ru Creaarum a quibus comphdj o pt.

Tertia Ppoo

Deus o modo seipsum cognoscit, sed et sui ipsi cognioem.

Pbr ppoo qa cognio qua deus seipsum cognit est Infite pfecta tam Intensiue qm Extensiue, ac pde pfectissimo modo se Extendit ad oe illigibile, go et ad seipsam se Extendit illa cognio, cum et ipsa sit illigibilis, neque tn opus est vlla cognioe reflexa saltē dista sdum Entitatem ab ista priorj cognioe, ut deus suam cognioem, et cognioīs cognioem illigat, tum qa deberent In deo admitti Infitæ nuro cognioes reflexæ, nam o modo hæc prior cognitio directa est illigibilis sed Et cognio cognioīs ~~est~~ et sic in Infitum. vnica est go et splicissima cognio dej qua tum seipsū tum suam cognioem illigit, qmqm Infitis Creatis directis et reflexis cognioibus æquiualeat.

Quæres vtrum sit duplex In deo cognio saltem virtualiter, vna sit directa et altera reflexa.

Reo Iuxta ea quæ Initio huius tractatus tradidimus, o esse pprie loqdo admittendas duas virte distas cognioes In deo, quaru vna sit directa et altera reflexa, alioqui duplex attributum scientiæ dej admitteretr, quod tn nescio an vllus thorum asseruerit, licet igitur cognio dej vnica æquiualeat pluribus Creatis tum directis tum reflexis Cognioibus Etiam rr distis o est tn virte duplex qa ad idem quodammodo Genus pfectionis reuocantur directa et reflexa Cognio, quæ differunt ttum penes ordinem prioris et posterioris, si spectentur raoe suj.

Quæres 2° vtrum deus seipsum cognoscat per suam substantiam, an uo per aliquam sui speciem Impressam aut Expressam.

Rondeo deum nec seipsum nec alia a se dista p speciem vllam Impressam aut Expressam distam a sua substantia cognoscere, ratio est quia si ita cognosceret obiecta, deberet species obiectorum recipere, ad quas proinde esset In potia quod repugnat actuj purissimo.

Quæres vltimo vtrum deus seipsum cognoscat aut possit cognoscere seipsum per creaturas tanquam per medium cognitum.

Rondeo negl. alioqui deus Imperfecte tt tantum seipsum cognosceret, nam cognitio obiecti proportionatur medio cognitionis, creaturæ autem Etiam omnes ac singulæ simul sumptæ perfecte et adæquate non possunt deum Repstare. deus autem necessario, perfecte, et comprehensiue seipsum cognoscit.

Nec obstat quod sit reciproca cognitio Inter deum et creaturas tanquam Inter causam et effectum, vnde videtur sequi quod sicut In deo pfecte videntur creaturæ, ita et in creais adæquate deus possit viderj. hoc inquam non obstat nam jo non possunt quidem esse creaturæ sine deo, deus autem potest esse sine creais, deinde non est par connexio Inter deum et creaturas sdum repræsentationem, nam cum creaæ sint ttum effectus dej, sunt Etiam dumtaxat aliqua ptipao ee diuinj, sicq non nisi Inadæquate deum possunt repræsentare. at uo cum deus sit creaturarum oium causa vniuersalissima et nobilissima Ita vt nil sit In creaturis quod Ipse ijs non dederit, ideo continet plenitudinem perfectionum creaturarum Eminentissimo modo, ac proinde res Illas potest adæquate repræsentare.

Caput Tertium

vtrum Deus cognoscat Alia a se, et quomodo Illa cognoscat.

Creaturæ vt supra dictum est considerarj possunt, vel

secundum esse Eminentiale quod habent In deo, vel secundum esse proprium quod habent In seipsis, quanqm Eminenter In deo contentum, cum vero Ex dictis constet esse Creaarum Eminentiale non distinguj ab ~~essentia~~ Ipsa essentia dej In omni omnino Entis Genere pf perfectissima, Certe deus Ipse cognoscit omnes omnino Creaturas secundum Illud Eminentiale hoc n cognoscere nil aliud est qm Ipsa deu cognere: difficultas go est de Creais posteriorj modo spectatis sdum sua esse forte ac pprium.

Prima Propositio

Deus cognoscit oes Creaas possibiles et Existentes.

Pbo clara est Ex script. ac jo rpu creaarum poibilium, rom. 4o vocat Ea quae o st tqm ea quae sunt, quomodo n vocaret Ea quae o sunt, nisi ea cognosceret; Gtm uo rpu oium creaarum siue possibilium siue Existium, 2i paral. 15o oculj dnj contemplantur vrsam terram, Job. 38o Ipse qu fines mundj Intuetr et oia quae sub caelo sunt respicit, Item Ex Eadem script. o est vlla naa Inuisibilis In conspectu eius, oia a nuda sunt et aperta oculis eius, Joan. 8o deus est major Corde nostro, et nouit oia.

Pbr Etiam ratione qa deus est agens liberum quas n Creaas o Creauit potuit Creare, et quas voluit Ipse Creauit; alias o Creauit, qa noluit Creare, sed oe agens liberum et p voltem est qque agens dianoeticum id est cognoscit effus quos pducit, go deus cognoscit oes Creaas quas p voltem suam pduxit, et omnes creaas quas pt pducere.

Dices vilissimus esset deus si cuncta Etiam vilissima cogneret.

Reo Econtra Imperfectum fore si cuncta o cognosceret Etiam vilissima, sicut Infirmus esset, o uo Dipotens si Infima et viliora o posset pducere

Dices 2o s. hyer. In cap. jum prophetae abacuk super illa verba qre o respicis supra Iniqua agentes, et taces deuorante Improbo Justiorem se, et facis hoes quasi pisces maris, et qsi reptilia non tntia ducem, super illa Inqm verba sic Loqr hyer. absurdum est ad hoe deducere dej maiestatem vt sciat, quot p singula momta nascantur Culices, quotue moriantur, quanti pisces In aqua natent. go oia o nouit deus, pstim uo vilissima respicere

~~vel dum esse principiale quod sunt In deo, vel dum esse primum~~
~~quod sunt In seipsis, quam Principaliter In deo contenhyr, cum vero~~
~~ex dictis constet esse creaturam principiale o dqui ab essia dei in~~
~~ordine ens phibissima, certe deus cognouit res creatas dum illas~~
~~esse principiales~~
non dignatur.

Rondent aliqui hyeronimum dubitasse de prouidentia dei circa res pvilissimas In parte id que confirmant Ex eo quod s.tus hyer. scribit: sicut Inquit In hominibus p singulos currit dei prouia, sic In alijs animalibus qdem dispositem et ordine illigere possumus D.G. quomodo nascatur pisciculum multitudo et viuat In aquis. Caterum, Inquit ille, abyssum est ad hoc deuuere dei maiestatem vt sciat quot per singula momenta nascantur culices quotue morianhur &c.

Reo qd s.tus hyer. vult dumtaxat talem o esse curam dei circa res vilissimas, pe culices qualis est circa creaas nobilissimas, iuxta illud apostoli ja corinth. 9.°, nanquid deo cura est de bobus, qbus verbis apostus o negat deum prudere bobus, sed sciat tum deum maiorem curam suscipere de creaturis rationalibus qm de bobus, quod no hoc fuerit mens s.ti hyer. patet Ex verbis seqtibus, non sicimus tam fatui adulatores adordores dei vt dum eius potiam ad ima detrahimus, In nos ipsos Iniuriosissimus, Eandem. rationabilium ac Irrationabilium potiam esse dicentes. hoc hoc n parta, Eandem, denotat tum specialem circa angelos et homines maiorem que potiam dei, qm circa creaas irrationales.

Secunda Propo

Licet creaa videantur a deo secum principium Essentiarum ee, o In videntur In seipsis a deo seu s principijs specif, sed potius plenius In deo continentur Eminenter ac Exemplarhter.

Pbr ppro ja authoritate ss. pp. Dyon. L. de divis noibus cap. 8.° hic verbis o Ex rebus ipsis quae facta sunt, res discens nouit dia mens sed Ex se ipsa Et In seipsa secum caam oium, suam et notionem, et effectum prehabet, et ante comprehendit, o singulis secum Cuiusque speem Intelligens, sed secum vnicam caa complexione Cuncta seiens et continens, s.ti Aug. L. ij.° de trinit. dei cap. 2.° vbi ait beatos videre creaas In ipso deo, qa In eo rationes caa que continentur secum quas facta sunt vel faciendo

sti bern. l. 5° de consideraoe ad Eugeniu ubi ait beatos videre verbum, et In verbo facta p verbum, neque ut creaas nouerint ad eas descendere, sed In illo eas Intuerj, ubi Longe melius sunt qm In seipsis, unde sic cludo, si Ex ss. aug° et bern. beati vident creaas In ipso deo tqm In illarum caa, multo magis deus illas In seipso Intuetur, nec ad eas descendit ut eas cognat.
Rbr Etiam raoe tum qa si deus cognosceret creaas In ipsis creais, cognioem suam ab illis quodammodo mutuaretur quod absdum. tum qa modus cognendj alia a se dista p semetipsum est pfectior alio quouis modo Excogitabilj, magnam q In cognoscente dignitatem astruit, go modus Iste cognoscendj est In deo admittendus.

Caput Quartum

Quonam modo deus videat Creaas possibiles in essiã suã

Triplex afferrj pt circa propositum thorum sententia prima Eorum est qui volunt deum Creaturas cognoscere In seipso tanqm In specie Expressa, secunda Eorum est qui afferunt deum cognoscere creaturas In essia sua tqm In spee Impressa, 3a est sti th. et aliorum qui volunt idcirco deum cognoscere creaas qa est illarum caa.
Jam uo constat essiam diam rpu Illectus diuinj hre raoem aliqm speciej Expressae, qtenus essia dia Identificatur cu verbo p diam cognioem pducto, sed utrum essia dia sub hac vel illa ratione formalj et pcisa sit ratio cur cognantr creaae, ide utru Ideo cognantr creaae In deo qa cognitr essia dia sub raoe speciej Impressae vel Expressae.

Prima Propoo.

Deus o cognoscit creaas In essia sua tqm In spee Expressa.
Rbr ppoo tum qa creaae sdum aliquos prius aliq° signo raoes cognoscuntur qm spees Expressa seu verbum diae cognioris. nam 1° essialia sunt priora noalibus, sed cognio creaarum possibiliu est quodammodo essialis, spees uo Expressa seu verbu est tnus cognioris diae, ac pde tnus noalis, deinde creaae cognuntr cognioe directa, spees uo Expressa aut o cognitr aut cognitr actione reflexa, tum qa o Ideo cognuntr creaae possibiles qa In illectu dio Exprimitr aliq° spees Expressa illas repstans, sed potius idcirco spees

Expressa illas repstat, qa cognuntr a deo o n alia rave censentr res possibiles cognosci spee Expressa illectus diuinj nisi qa per illam repstantur, sed hoc o sufficit vt dicantur cognosci In essia dej tqm In spee Expressa, alias Ipsa essia dej diceretr cognosci In specie Expressa, qa p speem Expressam duo repstantr, hoc a absdum est, go neque deus cognoscit creaas In essia sua tanqm In spee Expressa, tum denique qa si p Impossibile deus nullam hret essiæ suæ speem Expressam, tn posito quod seipsum cognosceret cognosceret qque creaas qa seipsum comprehenderet tqm reru oium caam pfectissimam.

Secunda Rroo

Deus cognit creaas poibiles In essia sua tqm In earum caa Rtr ppoo jo auth. sti dyon. L. de diuinis noibus C. 7o neque n ea quæ sunt facta Ex ijs discens, nouit dia mens, sed In seipsa et Ex seipsa p caam oium et sciam anticipatam, et ante cptrsam habet, o quod p speciem sgula consideret sed vnico caæ cplexu oia sciat, seipsam go sciens dia sapia nouit oia, et paulo Infra) Ipsa n seipsam oium caam noscens nullo prorsus modo Ea quæ In se pfecta sunt et quorum est caa Ignorabit, sic go deus ea quæ sunt noscit, o Eorum notitia, sed suj. Item et s. bern. quorum verba Legi pount In 2o ppoe cap. predtis.

Rtr Etiam rave tum qa sapientis est cognoscere effectum In suis cais, cu go deus sit sapientissimus dt In se tqm creaturaru oium caa illas cognoscere, tum qa cognio dej directa dt se extendere ad oia obta quæ cognosci pount talj cognioe directa, sed creaæ In essia dej directa cognioe sunt cognibiles, hoc a fierj o posset si cognoscerentur In essia dej tqm In spee Expressa vel Impressa, tum qa hoc modo recte explicatur ratio obti secundarij et primarij, nam essia dej prius cognita In rave caæ, sdum aliqd signum rationis, est ratio cur cognantr creaæ tqm obtum secundarium, tum qa hic modus cognoscendj oium pfectissimus est. go deo tribuendus.

Tertia Rroo

Deus o cognoscit creaas In essia sua tqm In spee Impressa. Rtr ppoo tum qa creaæ simul cum essia dej sunt obtum dicæ cognois, sed essia dej est obtum primarium, creaæ uo sdarium

sed quod cognoscatur in alio tam in spē impressa q̄ ut raōem obiectionis, nam unica spēs in essentia potest duo obiecta cognoscere p se cognita repstare v.g. unica spēs angelo infusa, plures rōes illi repstat, inter quos nullus in alio sed ut unum simul cum alio cognoscatur, tum qa prius aliquo signo rationis cognoscit obiectum primarium qm secundarium, qa est raō cur cognoscatur obiectum secundarium, at uo essentia dei p modum spēi impressa esset medium incognitum, quod pōt q esset ratio cur alterum cognosceretur, aut certe q cognita spēs impressa nisi p cognitionem reflexam, creata uo ipa et directa dei cognitae possunt a deo cognosci.

Obiectiones

1 Creata possibiles non sunt effectus dei qa non sunt actu extra caas. go q possunt in essentia dei tam in raōe repstari.

Dgo ant. Creata possibiles q sunt effectus dei actuales tō possibiles nego, unde dgo enim ego, q possunt in essentia dei tanquam in actu influente continerj tō, tam in raōe quo pōt illa posse nego, sicut in artefactum q est unum in arte, qd ab illa exit sed antequm ab ea producatur, ita et creata possibilia antequam fiat, dum fit et postqm facta est in pōa dei continetur seu repstatur

Prōba pontem opposita dei actue cognoscitur deus pfecte intelligens nam pfecta essentia dia ab attributis semper est essentia, quae quia consistit in illeae actuali reddit deum pfecte intelligentem ac pōte ipsa creata possibiles cognoscentem, nam deus secundum pfecte q intelligeret aut comprehenderet nisi cognosceret creaturas possibiles sed sola opposita dei ut raōem caae siue creaturarum possibilium, qa deus q videt creata possibiles in essentia sua tam in raōe illarum

Reo ip ad majorem, pfecta opposita dei essentiam qdem ipsi remanere prout consistit in illeae actuali, et deum reddit pfecte intelligentem sed nego inde sequi pfecta opposita dei cognosci a deo creata possibiles nam ex hypothesi quod in deo nulla est opposita, nullae sunt creaturae possibiles, sequi deus q designaret se pfecte intelligens, quod non q cognosceret creata possibiles, qa supponerentur q esse possibiles nec pōt cognoscibiles sub raōe possibilitatis.

R.2o dgo min. sola opposita habet rationem caae siue creaturarum, caae in qm sola et proxime esto. nam hoc enim certum q est cum aliqui existimant oppositam dei totalem constare tribus rpe

fuã diuigente voltate ℨ imperante et poã exequente. sota uo
opoa ll ravem cãe tam proxima et forlig, qm remota et
radicalig nego, essa dej vt pesa ab opoa dej exegte est cãa
radicalig et remota creaurum, ℨmo si agatur de illarum
possibilitate, eo ipso quo concipiuntur essa dej vt pesa ab attributig
concipiuntr et creãe possibleg, qmuig reuera existam o sint
actuate nisi mediante poã exequente.

Confirmatur hãc roõnio et declaratur hoc discursu, reg poãbleg
deo sunt possibleg, qa possent existere, possunt a existere, quia
participare possunt esse diuinum, ens uo diuum est participabile
qa est ens ℨ essam tuiog alicq̃ velut pata a quog creatg pt
possideri.

Non pt videri essig ℨ in cãa æquinoctã creatã, go neq̃ creãe in
deo tqm ℨ in cãa videri possunt.

R. jo nego ant. multi ℨ asserunt angelog poe creatg aliquag
naaleg ita cernere, et oeg creaturum essig cognoscunt, ℨmo dicunt
angelog cognoscere duag ppietateg ℨ in ppria substãa, tqm ℨ in illarum
causa.

R. 2o nego ẽgs, o est ℨ par rão cãe create æquinoctie rũ fuorum
effectuum ad ej rũ creaturum, nam nulla cãa creata continet
totalem effectibilitatem rationem, pa nulla cãa contĩnet pfectum essus
prout depdet a dio concursu; cãa uo ℨ increata oeg dio continet creaturum
uarieg, de pde pt ℨ semetipsa cognoscere oeg creatg, qmuis o possint
oeg effectig alicuig cãe create ℨ in ea cognosci.

Deus cõnet dium eminenter quadm creaturum perfectg, ℨmo dumtaxat
prout creatæ sunt. go o pt deus cognoscere illag creatg, sdm esse
ppriũm, sed ad summum quod habent esse ℨ in deo eminentiale, quo stu
deus potius videtur qm creãa.

Nego ẽgs licet ℨ deus o contineat formaliter ee ppriũm aliquarum
creaturum, illud ℨ continet eminenter, ac pde deus o dium videt ℨ in
seipso ee eminentiale creaturum, idest essam essiã dia entitatem, sed
preterea creatg essas contentag eminenter sdm ee sũ ee formale et ppriũ
ℨ in entitate essiã dia.

Caput Quintum

Vtrum deus non entia, et mala cognoscat.

Non entia sunt ℨ in duplig dria, nam alia pt quæ licet o existant
tñ ℨ o repugniam ad existendum, huiusmodi sunt mere possibilia.

alia uo sunt? o Enhia qbus? o pt compelere Existia rispi? Impprie dicta, pr negaoes et priuaoes, vel qbus repugnat Existia et Ylaff Impoibilia, de possibilibus Jam dictum est supra, nunc de alijs disputamus.

Prima Propoo

Deus cognoscit Impoibilia, Item negaoes, priuaoes, Entia raois et filia, o tr illa cognoscit sum aliquod illorum ee prium et sorte.

Cor 1a pars ppoos hum qa, oia illa Enhia si? o ee, saltem per aliud cognosci possunt. go cum deus debeat cognoscere de cognibile, cognoscit illa? o Enhia, hum qa licet admittatur in deo cognio illoa o Enhium, o pde In ipso admittitur Imperfectio, qlis sepe cognoscitur in Creatis, qdo Concipiunt o Enhia, nam deus illa o Enhia cognoscit eo modo quo sunt In seipsis, neq v.g. cognoscendo Impossibile, Judicat instar troris illud ee possibile, aut negaoes et priuaoes concipit instar qlitatum et affectionum subto Inhaerentium hum deiq qa Eiusdem est scia circa oppsita, saltem a vero differre go cum dej cognio versetur circa oia Enhia, versatur Etiam circa falsa oia, ac Etiam circa o dubia, qa nullam hnt veritatem et Existiam saltem actualem.

Cor qque 2a pars npe quod deus o cognoscit? o Enhia In seipsis vel sum aliquod ipsorum esse prium, qa nullam hnt esse Ej, vt supponimus, go cum adeo cognoscantur qua sunt In se, non cognoscunt sum aliquod ee prium Ipsorum, qa tale o hnt esse, sed illum per esse eorum qbus opponunt, unde merito stus dyon. l. de dijs noibus c. 4? ait tenebras videri p lucem his verbis, o ex reb? optis differej nouit dia mens, sed In seipsa, et ex se ipsa sum unicum Cae plexionem cuncta scit et continet, sicut et lux sum cuam tenebrarum notam anticipat o aliunde qm Ex luce tenebraj nosceng, sic pariter dicimus deum videre Impossibilia, qa perfecte cognit Extrema que opponunt, ac pde Impossibilem eorum Continuationem, Item negaoes et priuaoes. illigit p soaj illj oppositas, et p subtum in quo soaj illaj? o videt, seu potius videt illas formas? o existere, stabiliq sola In specie subti et soarum quaj In talj subto dum? o deprehendit, ibi negaoes videt, sic pariter videt Enhia Raois In ipsa cognoe creata, qm videt obto suo? o ee conformem.

Deus cognoscit oia mala.

Pbr ppoo tria st ttum Genera malorum, scet mala naæ, pœnæ et culpæ, sed deus videt oia Ista mala. go &c.

Pbr min. p ptes. jo n deus cognoscit monstra quæ st mala naæ, sapiæ 8.° monstra scit anteqm fiant, deinde cognoscit mala pœnæ, nam Ipsa facit Isaiæ 25.° ego dnus Creans malu, Jerem. 35 adducam super vos oe malum. tertio deus cognoscit mala culpæ Spal. 68.° delicta mea a te o sunt abscondita, et moy. 5.° cognoscit mala et peccata nra, deniq oia ista mala spectant ad dei providiam, nam mala culpæ deus permittit, alia uo tam naæ qm pœnæ pducit. go illa oia cognoscit.

Si uo alicubi deus dr In script. nescire peccata aut peccatores id dt illigi de scia approbaois qua deus peccata et peccatores o appbat vel qa Ista se Gerit Interdum cum hoibus qsi Eorum peccata videatur Ignorare Ex pœnitentibus Condonando et pptr illa hoes o tam Cito puniendo, vt eos ad pœniam adducat, et sic de cæteris.

Quæres vtrum deus oia illa Non Entia cognoscat per suam essiam seu In essia sua, tqm In medio cognito, rao difficultatis est qa vt ante diximus tenebras videt per lumen, et cætera non Entia videt p Entia qbus opponuntr.

Reo pprie et directe deum o cognoscere illa o Entia p suam essiam sed per esse Entium qbus opponuntr, vt patet Ex dictis, dico tn indirecte et consequter deum illa cognoscere p essiam suam, qtenus ea cognoscit In Entibus oppositis, pa mala In bonis Creatis, quæ qdem bona o In se sed In essia sua deus pprie cognoscit.

Caput sextum

vtrum deus Cognoscat sua Contingentia absoluta certo et Infallibiliter.

Contingia alia st ab Extrinseco, quæ licet a cais narijs pcedant, possunt tn Interueniente aliqua causa Extrinseca o fieri cuiusmodi st morbi et cætera id Genus. alia uo spter et ab Intrinseco sunt Contingia quæ pro Indria actiua caæ illorum proximæ possunt ab ea fieri vel non fieri.

Certum est futura contingia prioris Generis videri adeo, nam cum deus videat seriem oium caarum, videt ex consequti, utrum futurum sit aliquod Impedimtum ne caae istae In actu prorumpant, ideoque utrum reuera tale contingens sit futurum necne, Et certe si astrologi aliqa edi contingia certo cognoscant eventura, quidni deus oia futura contingia certo praeuidere poterit ~~id~~ hic uo agitur de futuris contingentibus liberis seu quorum caae proximae possunt agere vel o agere pro sua libertate, id est utrum deus nunc videat Imo et ab aeterno viderit certo et Infallibiliter futuram v.g. Crastina ~~di~~ die liberam petri ~~loquutionem~~ locuoem quam pt tn Elicere vel o Elicere pro libertate sua.

futura Etia contingia libera, alia st absoluta, quae Reuera existent In aliqua tporis dria alia uo conditionata quae non Existunt reuera, Existerent tn si certa conditio poneretr, talis erat futura tyriorum et Sydoniorum poenia, si apud eos patrasset miracula quae fecit In corosai et et betsaida, hoc psenti capite et sequti agemus ttum de futuris contingentibus liberis et absolutis seu quae Reuera aliqdo Existent.

Propositio

Deus certo et Infallibiliter cognit oia fua ctingia libera.

PPoo est aduersus Ciceronem qui libro 7.o de diuinaoe disputat contra aliquos ptros qui diuinaoem aliqm et psciam fuorum admittunt, contenditque nullam ee psciam futurorum, neque In ipso deo, ne forte, inquit ille, vis Inferatur houm libertati, sicq tullius vt faceret hoes liberos, fecit sacrilegos, Inquit s. aug. L. 5.o de ciuit. dei cap. 9.o dum hunc Ciceronis Errorem refellit.

Pbr a ppoo 3.o Ex script. deuteron. 31.o scio cogitaoes Eius, id est populi Israëlitae quas facturus sit hodie, Spal. 131.o illexisti cogitaoes meas de longe, et oes vias meas praeuidisti; Eccl. 23.o dno deo anteqm crearentur oia sunt cognita, Isaiae 41.o annunciate quae ventura sunt, et sciemus qa dij estis vos, vbi Exprobrat falsis dijs quod ventura certo o possint praenuntiare. Joan. 14.o nunc dixi vobis priusquam fiat, vt cum factu fuerit credatis.

Pbr 2.o Ex ss. pp. coiter, ac potissimum Tert. L. 2.o contra marcionem cap. 5.o his verbis, praescia dei tot habet testes

quot fecit pphetas, aug.o qui libro 7.o de ciuit. dej Cap. 9.o totus est In astruenda dej præscia, dicitque apertissimam ee Insaniam deum Confiterj et negare Eius præsciam, tolerabiliores que eos qui negant hois libertatem, qm eos qui dej psciam o admittunt qmuis nec Ipsa negda sit hois libertas.

Denique raoe tum qa futura Contingia Etiam libera deus pducit, vel creaam ad illa pdnando, vel simul cu ea concurrendo ut fiant, go cum sit agens dianoeticum, dt illa cognoscere; at uo illa non ttum cognoscit quando facta sunt, nil n nouum In oculis Eius, ut hetr Eccl. 39.o et præterea Immutabilis est, mutaretur uero si In dies sgulos recentem obti acquireret cognitionem, go oia nouit antequam Eueniant, ac pde Etiam futura Contingia libera; addequod ista fua contingia dnatam habent veritatem, npe pro tempore quo Existent, deus uo dt ab æterno Cognoscere quidquid ht dnatam veritatem, illud n est dnate, quidquid illigibile.

Obiectiones

1 Non pt deus cognoscere futura contingia libera, nisi sint dnata, sed non sunt dnata nec In seipsis, nec In suis caus proximis, quia ab æterno o sunt cuæ proximæ illorum futurorum, Imo qdo In tpore Existunt ogtia libera, possunt pro sua libertate effus suos pducere vel o pducere.

Dgo maj. o potest deus cognoscere futura Contingentia libera Certo et Infallibiliter, nisi sint dnata vel In seipsis, vel In suis Causis proximis pro aliq.a tporis dria npe pro futuro Cdo. pro illo a Instanti vel signo raois quo deus illa cognoscit nego. ad min. uo dico futura illa contingia libera anteqm fiant o habere qdem In seipsis vel In suis causis proximis Existiam dnatam pro tpore psenti In quo fua Enuntiantr, sed pro tpore futuro tum in se tum In suis causis proximis, quæ dnabunt se qmuis liberæ ad illa futura pducenda.

2 Vel pscia dej Circa fua ctingia libera o est Infallibilis, vel destruitur libertas agentium liberorum, nam v.g. supponam? deum præuidisse locuoem petri futuram Cras vel petrus nario Cras loquetur, vel libere, si nario destruitr Eius libertas; si libere, go pt o loqui, ac pde pt falli præscia dej Circa talem locuoem. hæc uo st absurda. go &c.

Reo nec falli posse dej psciam, qa quod deus præsciuit Euenturum

Cesto Euenict, neq̃ Eham destruj libertem agentium liberorum
qa illud idem quod pñtium est a deo, prafitum est vt libere futura,
ae pde cum tpore fit Eh am liberę.

3 futura Locutio petrj semel adeo prafeita ꝓ ꝓ fierj, qo fit
nario.

Dqo ant. ꝓ ꝓ fierj ex hypotesi prafeia dej ꝺo absolute et
fpter nego. vnde ad conſequenſ, dico talem petri Locutionem
futuram nariam ꝓ ee ~~o ee~~ nisi neceſſitate hypotetica quia ꝓ
deſtruit Libertatem volñs.

4 Neitas hypothetica tam eſt contraria libertatj qm neitas abſoluta
qo ſuppoſita praſcia dej, petri futura Locutio erit abſolute naria
ſeu libertati oppoſita.

Dqo ant neitas hypotetica quo fundatur in hypoteſi antecte
ſcultatis libere dnaoem, tam eſt ex libertatj inimica quam
neitas abſoluta, eſto. neitas no quo fundatur ~~illum~~ in hypoteſi vel
Concomitante vel ſubſequente nego, pa ex hypoteſi quod petrus
currat ꝓ ꝓ currere, et in libere currit, qa actꝰ currendj ſeqr
dnaoem liberam currentis, vel eſt ipſa dnao libera ciuſ qui
Currit, at no praſcia dej qm ſupponimus circa petrj Locutionem
futuram non eſt hypoteſis antecs, Licet in qa eſt aterna prædt
dnaoem actualem et ꝑoralem petrj, ꝓ in illam prædt vt futurã
Uno aliq̃ ſigno rationis prius eſt talem Locuoem eſſe futuram qm
praſcirj adeo vt futuram, Iuxta ſtum boyer. in illa verba Jerem.
C. 2-8, noli ſubſtrahere verbum, ſi forte audiant et conuertant.
verbum ambiguum forſitan, Inquit boyer, majeſtati dej ꝓ ꝓ
conue, ſed noſtro Loquitur affectu, vt liberum ſeruet ſuj arbitrij,
ne ex praſcia eius, vel facere quid vel ꝓ facere cogatur; ꝓ n ex
Coquod deus ſcit aliquid ſcitum ideo futurum eſt, ſed qa ſtum
eſt Deo praſciuit, idq̃ docent alij ſt pp. ſuo Loco citandj.

5 In ſentia plurimorum thorum ꝓdeſtinao ſua merita antecedit. qo
et praſcia Locutionis futuræ ipſam qque Locutionem ſuam antecedit.
Concesso ant. nego conſ. aliud n. eſt Loqui de ꝓdeſtinatione ſuj
ad gloam abtecedente futura ſuj merita, et ex ſolo dej beneplacito
aliud no loqui de praſcia futurorum meritorum, forſan ꝓdeſtinao
ad gloam antecedit futura merita, ſed praſcia meritorum futuro-
rum ꝓ antecedit futura merita, ſic qo debuiſſet ꝓponj obiectio

futura merita
præscia meritorum futurorum antecedit go &c., cui Entimematis negandum foret antecedens ut patet Ex dictis.

6 Quod recte et p legitimam Consequiam deducitr, Ex ablute nario est qque ~~absolutum~~ spter narium, antecedens n Influit In conseq. suam neitatem Certitudinem, Contingiam et similia. ppter quod n unum quodque tale, et illud magis, sed futura Contingia libera recte Inferuntr Ex præscia dej, quæ est æterna et quæ est Ens ablute narium, nam recte dixeris ~~petrus~~ Deus præuidit petrum Cras Locuturum, go Cras Loquetur petrus, go pariter futura Contingia sunt absolute naria, et præscia dej destruit Eorum Libertatem.

Rondeo ad min. faturisionem Contingium Recte quide Inferri Ex præscia dej Imo illa duo se se mutuo opponere, si n futura sint contingia deus illa præuidet esse futura, et vice versa, si deus illa præuidet futura, Certe futura sunt. nilominus dico præsciam futurorum contingium matiue sumptam, qmuis æternam, o ee absolute nariam nam potuit præscia dej ad illa futura non mari pa si illa non fuissent futura. go dej præscia est nria matiue Ex hypotesi futurisionis Contingium, ac pde Ipsa sua Contingia libera sunt ~~tum~~ naria qque tum Ex hypotesi qd debeant caæ illarum proximæ ad ca se dnare, Item Ex hypotesi quod deus illa præsciuerit.

Boetius L. 4o de consolave pdictam Ronsionem illustrat hoc Exemplo, videt quis hoem Jacentem, o ppterea Infert neitatem hoi Jacenti, sed Ex hypotesi quod Ipse habeat oculos apertos, et Intendat In hoem Jacentem, videt Jacentem eum qui reuera iacet, ita deus videns futura Contingia libera, illis nullam affert neitatem, sed potius Ex hypotesi quod sint futura, et quod omnia nouit absque vlla sui mutatione, nario præuidet futura Etiam ab æterno.

Caput septimum

Quænam sit ppria et adæquata Ratio Cur deus Certo et Infallibiliter Cognoscat futura Contingia Libera et absoluta

Astructâ infallibilitate præsciæ dej ru futuroru contingium

Liberorum obtorum, o erat forte quod vlterius medium in quo deus illa videt, et modum Inscrutabile illius Infallibilis sciæ dei Investigaremus, satiusque forsan fuisset Exclamare cum pphetæ regio, mirabilis facta est scia tua dne, qa tn solent thi pro suo modulo Explicare illam præsciam qua cognoscit fua contingia nos eos sectantes quod pbabilius appareat, aperiemus.

Plures Itaque hac de re sunt thorum sentiæ, alij vt Capreolus et Caietanus volunt futura contingia libera absoluta certo præsciri a deo Etiam ab æterno. qa Licet actu ab æterno o Existant tn deo præsentia sunt In æternitate, alij volunt hanc ee ravem qa dnata est In se Liberorum Contingium futurorū veritas, alij qa cognoscuntr talia futura a deo, prout dnata In proximis suis causis, alij uo qa cognoscuntr In essia dia ab Ipso deo, vel prout est essia, vel prout est Idæa Creaturarum, vel qtenus Involuit decretum quo deus statuit illa futura pducere, cu cais illorum proximis, hæc oia seqtibus artis Examinabimus.

Articulus Primus
vtrum deus cognoscat futura Contingia Libera absoluta, quia Realiter æternitati Coexistunt.

Non agitur hic de præscia rerum futurarum obiectiua seu in esse cognito, nam Certum est hoc sensu futura esse ab æterno pntia deo, qa deus ab æterno illa Cognoscit, vnde s. th. p. ja q. 13.a a 3.o ait quod futura In tpore ab æterno sunt præsentia, qa Eius Intuitus fertur ab æterno super oia, et ja 2.æ q. 91.a a 1.o ad jum ait quod Ea quæ In se ipsis non sunt, apud deum Existunt, In qtum sunt a deo cognita et præordinata, sed quæritr vtrum futura Contingia Libera sdum pprias Existias, quas habebunt In tpore, Existant rr In mensura æternitatis antequm fiant ac pde ab æterno, nemo n dubitat, quin qdo sunt In tempore Existant In æternitate seu æternitati Coexistant.

Propositio.

Ratio ppter quam deus cognoscit Certo fua contingia libera et absolata, quæ aliqdo reuera Existent In tpore, o est qa realiter Coexistunt æternitati dei seu qa In seipsis præsiam hnt realem

In æternitate antequam fiant.

Rrōo ista est scoti In jum distioe 39a, aureoli durandj ocamj et aliorum aduersus capreolum, ægidiū caietanū et alios

Rbr a sic sua contingia libera o coexistunt æternitati rr ab æterno, et tn illa futura deus certo cognoscit ab æterno, vt dictum est supra, go ratio ppter qm deus certo cognoscit illa futura, o est qa ab æterno rr coexistunt deo In æternitate.

antdns In quo tota est difficultas ptr, quod In se realiter o existit, non potest alterj rr coexistere, prius n est existere spler qm alterj coexistere, nam coexistia duorum nil aliud e qm simultanea ipsorum existia, sed futura contingia non existunt rr In seipsis et ab æterno, seu antequm fiant In tpore go &c.

Rbr hæc minor, nam jo In scriptura sacra nullum e fdamtum huius realis præsentiæ creaturarum ab æterno In mensura æternitatis, Imo ex ipsa scriptura manifeste videtur posse colligi contrarium, quidni hoc est, In ppio deus creauit cælu et terram, nisi iuxta stos pp. coiter, nisi quod fecit initio deus vt essent ea quæ antea non erant, o modo In tpore (vt rondent aduersarij existimantes hac distioe fugisse difficultatem, sed quæ antea o erant spler loqdo ac pde nec In æternitate.

Deinde nemo dixerit actu existere creaas quæ nondum st pductæ In tpore, qmqm existiam aliqdo sint habituræ, sed tam In rej veritate illæ sunt ttum futuræ, qm futuræ spler, et sine vlla restrictione ex coi vsu loqdi pronunciantr.

3o qa si prædicta futura antequam existant In tempore extitissent In æternitate, dum pducuntr spler de nouo non pducerentr sed ttum iuxta tritudinem ad tempus, vel si eorum ee spler est pductum, siue prout sunt In tpore, siue prout fuerint In æternitate ante tpus, bis essent pducta, semel qdem ante tpus et semel In tpore, hæc oia autem ridicula sunt et absurda.

Denique qa nil pt ee In mensura superiore et coi sdum ppriam existiam, nisi sit qque In mensura inferiore et parlarj pa non pt aliquid vlna mensurarj, nisi habeat In se longitudine rondentem longitudinj vlnæ mensurantis, sed futura ab æterno o existunt In mensura tporis, quæ e illarum mensura peculiaris

et Inferior. qo nec ab æterno Existunt In cõi mensura æternitatis
Imo etiã ~~a Existerent~~ ab æterno Existerent In æternitate
sum ppria Existias Eorum In Existia realiꝫ In æternitate
o esset adhuc ratio cur deus illa certo cognoscret futura, nam
vt ante dictum est deus Creaa In seipsis o cognoscit ad illaꝫ o
modo o desendit, sed nec pt descendere vt illaꝫ cognoscat, sed
tum In seipso tanquam illarum eaa illigit.

Obiectiones

1 Quæcunque Existunt In tpore coexistunt æternitati, nã
æternitas est Indiuisibilis et tota simul, ac pde Etiam ab æterno
In æternitate Existunt futura, qa dum sunt In tempore, tõi
æternitati vt pote Indiuisibili coexistunt.

Dgo quæ Existunt In tpore ~~coæ~~ Coexistunt tõi et indiuisibili
æternitati qtenus In aliq tpore dria Existunt cui rondet indi-
uisibilis æternitas dei Cõo, et hoc tum pbant adversarij, unde
Eo solo nõe videnꝫ dissentire, Coexistunt ito futura tõi æternitati
id est sum oes pte aiꝫ realeꝫ æternitatiꝫ, vi quarum deus o
Etiam est cum tpore, sed Etiam Cuncta præcedit ~~futura~~ facula,
id est sua illa st æterna in quo tota est difficultas nego, nam
futura contigia o Existunt In æternitate nisi quando st In tpore,
cum qo tempus o sit ab æterno, nec sunt quæ sua contingia
rr ab æterno, neq ante tpus vllam habent Existiam nisi nega-
tiuam et Impriã dictam id est puram o repugniam ad Existendu

3 Cur qo Inquies, ss. pp. asserunt nil ee futurum coram deo, sed
oia esse illi pntia ab æterno, sic a Logr s. aug. l. 4° de trin.
c. 7° apud deum præterita et futura stant, et l. 5° c. 16° apud
deum nec præterita transierunt, et futura Iam facta st, Idem
quæ docet s. hyer. In caput vero apud Eps. et ambr. c 8° de fde.

Rondeo ~~tos~~ pp. Illegendos ee de pntia rerum obtica sdum
esse cognitam, qa ab æterno oia sunt In ante dia seu ab Illa
cognunt ac certo, ac si de facto essent pntia, o no esse illegendos de
pntia realiꝫ qm habent Creaa In æternitate antequam fiant,
quis a apud deum aliud est stare præterita et futura, vel Etiam
facta esse apud deum, quæ futura sunt, nisi quod ea deus cognit
Inuariabili cognitõe, qua Indies non augetur nec minuitur

nec acquiritur nec deperditur aut quod decreto Immutabili ordinata sint ut fiant, ita ut tam certo sint futura quae deus sua semel ordinauit ac si Iam facta essent. unde Etiam facta possunt reputari o qdem pprie sed ppter Euentus certitudinem. unde ex coi usu Loqdi dum promittimus nos aliquid facturos, In quo faciendo nullam praeuidemus difficultatem, solemus dicere hoc factum esse, qto Igitur magis Iam factum Existimabitur, qd a deo futurum statuitur, cum nil possit Impedire Ipsum, addo quod vix tutum est dicere aliquid factum esse ab aeterno Etiam In mensura aeternitatis, alias quomodo verum diceret script. Cum ait In ppio deum fecisse coelum Et terram, Item quod sapia Erat antequam deus quidquam faceret, quod si dicantr facta creaae In aeternitate et ab aeterno nulla superest disputao, Cum enim tempus Ipsum fiat In aeternitate, et In aeternitate fiunt creaturae, quae tempore mensurantur, sed non ante tempus nempe ab aeterno.

3 Scia qua deus cognoscit futura contingia libera appellatur scientia visionis, sed scia visionis versatur circa res Existentes, go futura contingia sunt rr ab aeterno.

Concessa maj. dgo min. scientia visionis versatur circa res actu Existentes In seipsis pro aliqua temporis dria praesentis praeteriti vel futuri Cdo. Circa res Existentes pro illo omni Instanti In quo Existit scientia visionis apud deum. nego. hinc differt scia visionis In deo a scientia simplicis Illigiae quod haec sit circa res mere possibiles, et quae In nulla tporis differentia Existent, illa uo sit circa res Existentes In aliqua temporis dria, id est praeteritas praesentes vel futuras, qmuis Enim res futura o sit realis In seipsa, est tn realis In sua cca In qua continetur Eminenter, ac proinde In ea repraesentatr, nam In decreto quo deus statuit ab aeterno Illa futura producere, sicqz menti diuinae obijciuntur cognoscenda Illa futura, prout In decreto dei continentur.

Artus 2dus

Artus secundus
vtrum aliquid Creatum sit rão ppria Cur deus Certo cognoscat et Infallibiliter futura contingia Libera

Quæritr hic an futura ctingia libera cognantr a deo Certo et Infallibiliter In dnata Illorum veritate, vel In proximis suis cais tdum dnatam veritatem, qm habere possunt futura illa contingia vel ante vel post quodlibet decretum dej, quo statuit concurrere cum cais proximis illorum futurorum, pa. eu creais libere agentibus.

Prima Ppoo

Veritas dnata fuorum contingium liberorum spectata ante decretum dej ō ē rão Cur deus Certo cognat Contingia fua libera Ptr ppoo tum qa neqdem talis veritas post decretum est Ratio sufficiens Cur deus cognat certo et Infallibiliter illa contingia Infra ostendemus. go multo minus ante decretum tum mxe qa, ante decretum dej de Creais pducendis, vel de concursu præbendo ijsdem Creais, ad effus futuros nulla est faturoru contigium prout futurorum veritas dnata, qa secluso dej decreto nunqm poterunt exæ proximæ futurorum illorum Existere, vel se dnare ad pducenda Edj futura, Juxta illud apoc. 4º ppter voltatem tuam Erant et Creata sunt, Item quomodo aliquid esset, nisi tu voluisses.

Dices 1º fua contigia libera sunt vere fua Etiam ab æterno go sper hnt dnatam veritatem, qtenus fua sunt.

Dgo eqs sper id est ab æterno hnt dnatam veritatem qtenus fua sunt Et qtenus decretum dej est æternum Cdo: qti pro signo raois decretum dej antdente sint fua N.º, sunt n thm fua et prout fua dnatam hnt veritatem dumtaxat pro signo raois consequte decretum dej

Dices 2º petri Locutio Cras fua Etiam pro signo Rationis decretum dej antdente, vel Erat fua vel ō Erat futura. nam Inter contradictoria ō datur medium, si fua Erat, go ō Indigebat decreto dej vt esset fua, si ō Erat fua dnate, go nunqm Erit In tpore.

Reo petri locuoem fuam pro signo raois decretum dei antdnte absolute et positiue saltem ex oi pte o fuisse futuram, qa o tnut oes condioes ad sui futurisconem requisitas, pa decretu dei o Inuoluit, sine quo spler et positiue futura ee o potest, at uo pro signo raois antdnte decretum fuisse tum futuram neg, seu tnuisse o Repugniam vt futura decerneretur, sicut et ppoo quae heri fua erat, cum sit hodie, Incipit esse psens desinitque esse futura cum hoc discrimine quod In priori hypotesi vbi agitur de decreto dei, et de ipsa re futura, prioritas et posteritas est tum penes signa Rationis, vnde posito quod aliquando sit fua petri locutio ab aeterno fua est In rei veritate qmqm o pro quolibet signo raois, quae qdem signa rationis In aeternis et In deo Ipso statuimus, vt ordo reru facilius illigatur.

Rondent aliqui pro quolib. signo raois o dre vnam ppoum contradictoriarum de fuo contingenti ee veram dnate, sicq petri locuoem quae post dei decretum futura est, nec futuram esse neque o fuam dnate ante decretum, sed tum pro aliquo Instanti reali qa Idcircodr ppoum contradictoriarum vna ee vera et altera dnate falsa, qa simul o possunt ee verae aut simul falsae, quocirca licet In eodem Instanti reali plura sint signa raois, o pt simul stare veritas et falsitas ru dirsorum signorum raois, ac pde si In aliquo signo rationis eiusdem Instantis Realis ppoo est vera seu futura In nullo raois signo eiusdem Instantis realis seu antecedente seu consequente erit falsa, aut o futura: alioqui ppoes contradictoriae simul essent verae, et simul falsae, res esset simul fua, et o futura, quappter qa In signo raois decretum dei subsequente petrus est locuturus, In signo Raois ante decretum, neque locuturus erat neque o locuturus, qa duo illa signa raois sunt simul In eodem Instanti reali.

Quod si illis obijcias ppoes illas, vel petrus loquitr vel o loquitur etiam In signo rationis decretum antecedente semper In esse contradictorias, ac pde earum vnam esse dnate veram et alteram dnate falsam.

Rondent ad veritatem disianctiuam ppoois o requiri vt altera ppoum sit dnate vera, et altera dnate falsa In partari

sed sufficere quod utraque simul vera ee o possit, vel simul falsa. Etsi neutra in particulari sit vera aut falsa. haec ronsio docta simul et subtilis esse videtur, o est in prior ronsio minus pbabilis et praeterea clarior et facilior. Ex eo quod ad verificandas ppoones contradictorias sufficiat habitudo utriusq ppoonis etradictoriae ad dia ravis signa.

Secunda PPoo

Veritas dnata qm habent sua libera etiam post decretum, o est ppria rao cur deus illa cognoscat certo et infallibiliter.

Pbr ppoo qa ut ante dictum est, deus creaas o cognoscit, ut eas cognoscat, ac pde si nec creaas possibiles in seipsis cognoscit, sed in essia sua, ita nec futuras qque cognoscit in seipsis, sed in essia sua tqm in illarum causa, continente singulas earu pfeoes modo pfectissimo.

Tertia PPoo

Deus o cognoscit futura contingia libera certo et infallibiliter in causis secundis, seu in caus earum proximis et creatis.

Pbr tum qa si non cognoscunt in seipsis illa futura, multo minus in pprijs suis caus creatis. nam res sunt melius cognoscibiles in seipsis quam in suis causis creatis, qa pfectius existunt extra causas secundas qm in causis secundis, tum etiam qa forte illa futura o continent dnate in proximis suis causis ~~secundis~~ creatis, etenim voltas creata libera, positis omnibus ad agendu praerequisitis est adhuc indriens ad illa futura ctingia pducenda, vel o pducenda, tum qa voltas creata seclusa dei decreto o pt seipsa dnare, go sola o potest esse medium sufficiens in quo deus cognat futura contingia libera.

Quod si dicas voltatem sese libere dnaturam, etsi possit se dnare ad agendum vel o agendum, ac pde deum cognoscere edi futura in volte creata, o prout est indriens, sed prout est ad agendum sese dnatura.

R. 1o. dnaoem actualem voltatis forsan nil aliud esse, qm futura ipsa contingia, prout a tali volte libera producuntur, cum go illa futura in seipsis o sint medium suffreiens, cur deus illa cognat, consequter nec actualis dnao voltis, tale medium ee poterit.

R. 2.° quod Effi dnao libera voltis dqueretur ab ipsis futuris contingentibus, o tn esse medium sufficiens In quo deus cogneret Edj futura, nam cum pdicta dnao libera sit aliquid creatum vel in seipsa videbitur vel o; si In seipsa, quidni poterunt qque futura contingia libera jo et p se viderj, o n minus est creata illa dnao voltis creatae, qm Ipsa futura contingia, si uo o videtur dnao voltis creatae In seipsa, quomodo poterit esse rao cur futurum contingens cognatur a deo, superest itaq ut quia talis voltas creata, prout se dnans o videtur In seipsa videatur In deo, id est deus cognat In seipso fuum ctingens, quod tqm effus sequitr dnaoem voltis.

Articulus Tertius
vtrum aliquid Increatum sit ratio Cur deus Cognoscat futura Contingia libera, et quodnam sit Illud

Cum supra docuerimus res p se subsistentes et Existentes pōibiles o cogni a deo In seipsis sed In essia dia, consequter dicendu o absoluta libera cogni a deo In essia dia, sed qua ratione id fiat, disputatur

Certum est a nulla prorsus futura sive libera sive necessaria cogni a deo In essia dia prout spter est essia et participabilis a creaturis antecedenter ad quodcis dej decretum qa ut sic deus Cognoscit ltum creaas ut possibiles nondum in illo q noraonis n ipso st futura, Nam quae fua, st p dej decretu sunt futura, qre superest difficultas de essia dej considerata, qtenus est idaea creaturaru vel qtenus est Earum caa efficiens p decretum dej.

Prima Propositio

Futura contingia libera et absoluta deus certo et Infallibiliter o cognoscit qa ht illaru Idaeas.

Pbr ppro tum qa Idaea futuroru contigium nil aliud est qm foa illigibilis Existens In mte dia ad cui? similitudinem

decernit futura ponere, et reuera ponit deus, sed ponenda sua
illigibilis seu idea est rerum tam mere possibilium quam
futurarum, cum deus possit creare res possibiles, debet que
hre illarum ideas, qa ideo ponit deus cognit futura contingia
libera et absoluta, qa habet illarum ideas, alioqui res mere
possibiles quarum danter in deo ideæ ideæ essent frustra hypoteh
tum qa ideæ naaliter et mario repugnant, at uo futura contingia
libera o sunt naria, nec pde nario repugnante et pter, tum
qa vel ideæ dia antecedunt dei decretum, vel subsequuntur
si antecedunt, o repugnant nisi possibilia, in illo pugne signo
quo antecedunt decretum dei, aliqui præter voluntem dei aliquid
esset futurum, si uo ideæ subsequunte decretum dei, qo sunt
a decreto vt sint ideæ rerum futurarum, ac pde o sunt pria
ratio et pugna cur cognoscant creaturæ futuræ, qa hinc primum
potest deus illas cognoscere futuras, cum futuræ sunt.

Secunda Pars

Deus certo futura contingia libera cognoscit in decreto
quo statuit concurrere cum causis illorum proximis, nisi si illud
decretum supponatur in uolunte poam dei exegtem, qua ponendo
in tpore ipsa creaturæ, quas deus decreuit ab æterno ponere.
Prob tpo deus cognit res futuras in seipso tum in earum
causis vt probauimus Ex capite ji. lib de dijs noibus s.tu dypon.
Item Ex ss. bern. et aug. quorum testimonia supra rehtimus
agendo de modo quo deus cognoscit creabilis possibiles, possest
Confirmari ex proportione et analogia quæ intercedit inter res
futuras et possibiles ru dei cas cognoscentis, si n creaturæ
possibiles in deo tpm cæa, ita et futuræ in ipso deo tanquam
cæa cognoscunt, sed vi decreti quo statuit deus concurrere cum
causis proximis futurorum liberorum, item vi pone illud decreti
Exequendis deus est cæa adæqta, vel saltem in uoluit aut supponit
oia quæ ad futurorum cæam requirantur, nam posito vel sublato
decreto dei in cipiunt aut desinunt res esse futuræ hinc qua
aut potest dio velle resistere, sive qa simul ac voluit dei suppo-
nit decernere concursum suum cum cæa libera creata, supponit
et cæa creata Ex pte sua qtum requirit ad libertatem esse

dnata ad ~~ad~~ agendum, sive qa sine deo nil fit aut futurum eo pt. go ratio ppter qm deus cognoscit futura libera, est quia cognoscit decretum suum In illis pducendis cu Creaa libera.
Nec obstat quod peccatum deus praeuideat futurum, ~~nec~~ et tn deus illud nec dedit nec decreuit, nam jo deus decreuit et pducit Entitatem phycam actionis peccaminosae, In illa Includitur deformitas soli Creaae vt pote defectibili tribuenda, vnde in illo decreto quo deus hanc actionem phyce pducit cu Creaa Indirecte et cseqter videt deus peccatum futurum, prout virti et Gratiae oppositum, videt n et In pdicto decreto, et In virte opposita peccato, Ipsum peccatum, sicut videt o Entia per Entitatem oppositorum, adde quod posset forsan in deo admitti aliquod decretum permissum peccati, In quo o qdem vt pducente sed vt permittendi, id est o prout Impediente deus videret peccatu.

Objectiones

Decretum dium Concurrendi cum Creaa ad actione liberam est ttum modo decretum conditionatum, Inuoluens hanc condioem si uelit Creaa libera operarj, deus decernit cu illa concurrere nisi n Creaa libera se dnaret aut dnatura esset ad agendum non decerneret deus se cum illa concursurum cuius libertatem o vult violare; sed o pt effus futurus certo cognosci In decreto ttum Conditionato, qa donec conditio sine qua effus o est futurus cognoscatur Implenda, Infallibiliter cognosci o poterit effectus esse futurus

Dgo maj. decretum Concurrendi cum Creaa libera ad aioem liberam est ttum conditionatum, id est requirit aliqm Condioem secuturam et Eam veluti Expectat vt Impleatur dnao caae liberae N.o illud a decretum dei est dumtaxat conditionatum, id est requirit vel antecedentem vel concomitantem Condioem dnaois liberae Ipsius Creaturae ad actionem futuram Cdo, qa nisi deus videret Creaam liberam se dnaturam ad agendum, Ex eoquod Ipse velit cum Ea concurrere, qm scit sine volte dei non modo agere o posse, sed neqdem conarj posse, nisi Inquam deus praeuideret et decernere praebere illi Creaturae Concursum cuius vult Integram seruare libertatem, sicq apposita Condioe decreti diuini determinatio Creaae futura Ex hypotesi illius decreti transit In absolutam, itaq deus o decernit concurrere cum Creaa libera, nisi Ipsa libere se terminet, neque seipsam determinat

Creaa ad agdum, nisi deus decernat cum illa concurrere, et tn sola Creaa exigit concursum vel decretum dej, tqm caa superior sine qua nil potest facere et a qua potest oio impedirj, deus uo ita requirat liberam Creaae dnaoem, ut eo o teneatur, eumque possit impedire, imo si vellet ad agdum necessitare, ut sit in visione beatifica, quam nario eliciunt beatj, qmqm neitas illa cu merito stare o posset.

Ergo inquies deus prius videt creaam libere ~~dnatam~~ dnatam ad agdum qm decernat cum ea concurrere, sicq indiget ttum creatura decreto dej ad concurrendum, ut ipsa non impediatur, vel ut deus ipsius conatum creaae perficiat, et veluti inchoatam compleat actionem, ac proinde ut creatura se determinet ad agendum nullo indiget dej decreto, quis uo dixerit creaturam sine deo posse vel agere vel se dnare aut etiam quaedam conarj.

Nego jam sequelam, aliud enim est creaturam liberam esse dnatam ad agendum, aliud uero se determinaturam esse, sese dnat in tpore, sed ab aeterno est sese determinatura, itaque ante quam creatura agat in tempore o est ad agendum determinata, quia dnao creaturae liberae ad agendum aut volendum videtur esse ipsa mutatio ad quam immediate antea erat indifferens, aut saltem si dnao creaturae ad agendum antecedat actionem unico ttum instanti illam praecedit, ac proinde nunquam est dnata ad agendum, nisi in tempore, itaque deus non prius videt creaam ad agendum dnatam, qm cum illa concurrere, cum certum sit decretum dej esse aeternum, at uero creatura libera prout ab aeterno est actura, ita et ab aeterno sese determinatura est ex hypotesi quod deus velit cum illa concurrere, et sic videt tantum deus in signo priorj rationis antecedente decretum suum creaturam illam se dnaturam esse ex hypotesi quod velit decernere concursum suum, at uero deus non videt in signo illo rationis creaturam determinatam quasi ante ipsum dei decretum sit aliqua actio creaturae vel conatus etiam impotens, quem ~~fugunt~~ fingunt aliquj nam sine decreto dei nec agere nec se determinare, nec

nam sine decreto dei nec agere nec se se dnare, neq dnare neq conari
pt etiam conatu impotente, sed videt tum deus creaam exigere
decretum dei qtenus illa est ita disposita, ut in pdicto signo raois
ut immedte post sit se dnatura si velit deus illi concursu decernere
sicq in seqti raois signo posito dei decreto est spter actura, quia
tunc impleta condive decreti dnao futuræ creaæ ex hypotesi
decreti transit in absolutam posito decreto.
Deus nunqm videt sua decreta futura, sed si in signo rationis
antecedente suum decretum, videret dnaoem creaæ liberæ futuram
ex hypotesi decreti dei deberet videre suum decretum futurum qdti.
Dgo maj. deus nunqm videt decreta sua futura, seu quæ debeant
aliqdo incipere cdo o n est par rao dnaois futuræ in creatura
libera et decreti divini, nam dnao creaæ futura est, qa debet
aliqdo suum tempus accipere existiam, at uo decreta dei sunt
æterna, sicq futura diei o debent, sed tum executioni demandanda
ratione effus, qui producitur in tempore, nunqm uo deus videt
sua futura decreta, id est in nullo signo raois seipsum videt
et creaam liberam se dnaturam ex hypotesi decreti in quo o
videat decretum suum, N.o nam ut facilius connexione unius
cum altero, imo distam cuiusuis pfectionis divinæ entitatem conci-
piamus, cogimur signa quædam rationis priora et posteriora in
deo admittere, unde nil sequitur incommodi si deum ipsum conci-
piamus in aliquo signo rationis absq ullo decreto suo, modo ipsu
aliquando caruisse tali decreto o asseramus.
Creaa in quolib. signo raois antdente decretu dei e indriens ad
agdum vel o agdum. go o e ita disposita ut sit ad agdum se dnatura
si deus velit illi suu concursum decernere.
Dgo ant creaa libera in tali signo raois e indriens id e habet
poam ad agdum vel o agdum, neq ablute est potius se dnatura
qm o dnatura cdo, o est uero se se dnatura ex hypotesi qd deus
decernat in seqte raois signo cum illa concurrere, nego.
effectus o pt ee futurus indepdter a sua caa efficiente, sed
decretum dei est caa efficiens rerum futurarum, go in signo raois
decretum dei antdnte res nullo modo sunt futuræ.
Dgo maj. o pt effus certo ee futurus sine decreto dei a quo depdet
tanqm a sua caa efficiente cdo o pt uo ee futurus ex hypotesi qd
p decretu dei tqm p caam efficientem, fiat futurus. nego.

Si creaa in signo rationis decretum divinum cum ea concurrendi antecedente esset secundum naturam ea hypothesi decreti subsequentis, voluntas dei ad concurrendum esset predisposita creatae voluntati, nec ita deus operaretur qm cooperaretur, hoc no repugnat casu ja posito.

Nego sequelam maj. nam propter voluntas creata tota subjicitur voluntati divinae cui suus concursus propter finem dependeam naturis datis deus no ni[hi]l coniunctus libere concurrit, et decernit concurrere, potest absolute suum concursum denegare, aut o decernere Si libere illa concedat et decernat.

Deus in signo rationis decretum suum antecedente, o praevidet futuram actum bonum supernaturalem Etiam ex hypothesi quod velit gratiam ad illum actum naturam decernere, qo in ratione signo decretum divinum antecedente praevidet deus futuram creaturam circa actum naturaleq ex hypothesi concursus divini ad concurrendum. Missio ant N. ligs et tra disp. e qa quia sublata hoc nihil sit virtus ad operandum supernaturaliter, et ideireo utrum o est si antecedaneum quo deus statuit dare gratiam, o possit videri concursus gratiae futurus ex hypothesi quod velit dare gratiam, qa sit prius videri entitas casu futura qm opus supernaturale futurum at no locuti sumus de creatura quae praevidetur in signo rationis ante divinum decretum concurrendi instructa sufficienti virtute ad agendum, et solo concursu indigere, tum influxu casu gratiae, unde poterit praevideri ipsius futura potentia ex hypothesi decreti quo deus statuit cum illa actu libera creata concurrere, qa sam supponitur parata ad agendum si deus decernat cum illa currere: at no idem dici o pt de creata libera respectu actus supernaturalis ad quem sine gratia non sequitur ullo modo disposita, alioqui sufficiens ratio ex nobis esto ex deo esset, et ut ait s. prosper l. contra collatorem deus o est salvator noster, sed totum tegitis boni usus liberi arbitrij, unde fit ut tam aperte scia media et conditionata a pluribus impugnetur, et aliquid decreti continere dicitur, quod praevisio futuri actus boni ex hypothesi gratiae concedendae dicitur antecedere ipsam dei gratiam concedendam, quorum urgeta nulla sunt aut parum momenti, ubi agitur de creata libera ratione actum supernaturalium ad quos supponitur habere naturam sufficientem et intrinsecam, ac solo dei concursu indigere, ipsi applicante voluntatem creatae.

Quæres si fieri possit vt deus In signo raois antecedente suu decretum Concurrendi cum creaa libera videat dnaoem creaæ futuram Ex hypotesi huius decreti subseqtis.

Reo hanc ee altitudinem scio dei vt o modo videat totam virtis creatæ latitudinem et profunditatem via Inscrutabili Cognoscat o modo quid possit facere creaa libera, sed etiam Ex duobus ad quæ faciendo est Indriens, vtrum eorum esset Electura si haberet oia ad agdum naria, npe si deus vellet cu illa ccurrere. Vt a vlma nra ppoo facilius Concipiatur 4.or signa rationis debent dgui In deo. 1.um in quo statuit creare creaam liberam Eamque Intrinseca virtute sufficienti Instruere ac libertatem eius o violare 2.um In quo videt quid sit creaa libera Ex hypotesi quod velit cum Ea Concurrere, 3.um In quo statuit cum illa creatura absolute Concurrere qm In priori signo paratam ad agdum ~~videat~~ viderat Ex pte Ipsius creaæ, Ex hypotesi decreti dei. 4.a denique quo deus videt certo et Infallibiliter effum futurum liberum a nulla amplius caa Impedibilem, vt pote Jam a deo absolute decretum.

Caput octauum

vtrum futura Contingentia Libera Conditionata Certo et Infallibiliter a deo Cognoscantr et quomodo.

Futura Contengia libera Conditionata sunt ea quæ libere a causis secundis producerentr si poneretr certa quædm Conditio, pa hæ vel illæ Circunstiæ. Inter hæc a futura ctigia alia sunt quæ nunqm Existent, qa nunqm ponetr condio quæ erat naria vt Essent vere futura, qlis fuit Conuersio Tyriorum et Sydoniorum de qua chrus matth. 11.o, alia uo sunt futura Conditionata, quæ Actu Existent, qa ponetr condio Ex qua sequentr Infallibiliter Illa futura, siue Ex natura rei id est In rigore cquiæ siue Concomitanter Ex Instituto et volte dei Condioem et condionatum

aptissimo licet minime nrio vinculo Ea Inter se connectente, hic potissimum agimus de futuris Conditionatis, quæ nunquam Erunt actu, qa nunqm ponetur Conditio vi cuius Erant futura.
Ex dictis a facile illegitur non agi de futuris sub conditione decreti diuini, hoc n ssu nullum est futurum quod o sit cdionatu qa sine decreto dei nil absolute futurum est, sed ltum agi de futuris Conditionatis sub condioe aliqua dista a decreto dei.

Prima Propositio

Deus Certo cognoscit futura contingia, ~~[illegible]~~ libera cdionata quæ reuera nunqm Erunt.

Pbr 1o Ex script. sacris In qbus Legr deum aliqa prædixisse ac pde præsciuisse tqm Certa sub condioe Euentura, quæ tn reuera o fuerunt nec Erunt vllo modo, scet L. 1o regu C. 23o vbi deus Dauidi Consulenti vtrum descensurus eet saul In vrbem scilam, et vtrum Ceilitæ viri essent Ipsum traditurj In manus sab saulis, Rondet deus id Euenturum, quo cognito dauid reliquit vrbem scilam, et sic effugit manus saulis, vnde manifestum e id futuru prædixisse deum, sub ista condioe quod maneret dauid In vrbe scila, Item Luc. 16o, si moysem et pphetas o audiunt, neque si quis Ex mortuis resurrexit Credent. math. 11o væ tibi corrosaim væ tibi bethsaida, qa si in tyro et sydone factæ fuissent virtes quæ factæ sunt In vobis, id est miracula, olim In Cinere et Cilicio pœniam Egissent, Item L. sapiæ 4o raptus est ne malia mutaret illectum meum, 4i regu 13o si percussisses quinquies aut sexties, siue septies percussisses tyriam vsque ad Consumptionem, deniq Joan. 6o cum Cognouisset Jesus quoniam venturj Erant vt raperent eum, vt facerent Regem, fugit In montem Ipse solus.

Pbr 2o Ex ss. pp. Greg. Nysseno L. de ijs qui præmature abripiuntur, veri simile est, Inquit, qui cum id quod futurum æque ac præteritum Cognouit progressum, vitæ Infantis ad pfeoem prohibere, ne quæ vi præsciat mala animaduersa sunt In ~~coqui~~ Eo qui Ita victurus fuisset, vitij nequitiæq mala vita fiat. Cyr. alex. C. 3o contra Julianu, et C. 9o In Joan. s. aug.o L. de bono perseueriæ C. 9o his verbis, Certe poterat deus illos præsciens ee Capturos, antequam id fieret auferre de hac vita, paulo post, nunquid possum Etiam dicere tyrios et sydones talibus apud se virtutibus factis

Credere voluisse, aut Credituros ō fuisse, si fierent cū ijs Ipse deus attestatus quod acturi essent magnæ humilitatis pœniam si In eis facta essent diarum illa signa virtutum.

Denique raōe qa vel nulla illorum liberorum sub conditione futurorum scia est deo Concedenda vel Certa et Infallibis nam Coniecturalis scia ppter suam Incertitudinē ē prorsus deo indigna sed deus habet aliqm Cognioem Edj futurorum ~~liberorum~~ sub Conditione, alioqui Ea non prædiceret futura sub conditione, go illa Certo cognoscit futura sub condioe.

Obiectiones

1 Multis In Locis scripturæ, ubi fit mentio futurorum sub Conditione, adhibetur parla Exprimens dubitaoem Ioan. 4°. si scires donū dej, forsan petijsses, matt 11°. Si in sydone factæ fuissent virtes, forte mansissent usque ad hunc diem.

Reo Cum sto hyer. In cap. 26.um Jeremiæ et In 2.um Ezech. parlas illas ō esse dubitantis dej sed pro affectu loquentis, ut liberum hois seruetur arbitrium, ne sciet Existimemus nos nrio facturos quod ille præsciuit, sic Etiam Rondent aug.us tract 27°. In Ioan. Chryst. hom. 6.a et 78.a In math. et Greg. magnus hom. 9.a In Ezechielem.

2 S.tus aug.us L. de pdestinaōe ss. cap. 14°. illis verbis sapiæ 4°. raptus est ne malia mutaret illectum Eius, concludit præsciam ee ltum Eorum quæ reuera futura st, et verba illa sapiæ 4°. dicta ee ō sdum dej præsciam, sed sdum pericula huius vitæ; item C. 105°. quomodo futura dntr quæ nulla Erunt, Ita et S. prosper Epistla ad aug.um de massiliensibus Loqr nouo apud illos absurditatis Gēe, et ō agda præscita sunt, et præscita ō acta, go Iuncta illos patres ō datur In deo præscia futurorum sub conditione quæ non Replebitur

Reo aug.um et prosperum nomen sciæ hic accipere stricte, qtenus usurpatur pro anticipata cognioe Eorum quæ reuera futura st quo ssu Ea quæ sunt ltum sub conditione futura, si condio non Impletur, ō præsciuntr a deo tqm futura, qa nunqm Erunt sca

Confirmatur hæc Ronsio, qa hic apud aug.um agitur aduersus eos qui volebant deum punire Infantem morientem

sine baptismo ō ppter peccatum originale, Cdi nullū admittebant illj haeretici, sed ppter peccata quae facturus erat, si diu vixisset post baptismum susceptum, recte ā dicit augus nec praemium nec poenam decernj ppter merita vel demerita quae nunqm erunt, nec deum scivisse ea quae nunqm erunt Revera fuisse futura, utque sola merita vel demerita In rej veritate futura, posse deum movere, ad Remunerandum vel puniendum, o autem quasi neget futura sub Condioe quae non Implebitr a deo praesciri vt patet ex locis ab Eodem aug. hac ppoe Citatis.

4 **Deus** ~~dicit dr~~ ttum nosse futura Contingia, qa videt actuale ppositum voltis Creatae En qua orirentr effectus nisi Impedirentr go pcise ō novit futura Conditionata, sed potius aliquid Existens npe actuale ppositum voltis Creatae quae actura est sub illa ttum Conditione, quod non Impediatur, et revera non actura est, quia praevidetur Impediri

Reo multa esse alia futura Conditionata quae deus praescivit, et simul cum Existat actuale ppositum voltis Creatae, unde possunt oriri illa futura Conditionata, pa cum praescivit deus saelitas davide traditurus, si sane veniret scilam, tunc n nullum erat futurum ppositum In scilitis tradendj davidem, sed fuissent tale ppositum, si saul venisset scilam.

5 **futura** sub condioe vel antecedunt decretum dej absolutum, sicq mere sunt possibilia, nec pde futura, vel sequuntr decretum dej absolutum, sicque sunt futura o ttum sub condioe sed Etiam absolute, go nulla dantr futura sub condioe, ac pde nulla Edj futura cognoscit deus.

Rondeo ad antecedens futura sub condioe quae nunqm erunt, uno ssu ee mere possibilia, sicque antecedere Imo Excludere decretum dej absolutum, qtenus npe nunqm revera futura sunt. alio ā ssu ō esse mere possibilia, qmuis decretum dej absolutum antecedant, qa si haec aut illa Condio poneretr, Existerent, ac ~~pro~~ deus decrevisset illa pducere. unde sicut dantur futura sub condioe, ita estque In deo decretum cdionatum, sive qa deus haberet decretum consequtis sive condionalj, si poneretur antecedens seu condio; sive qa deus habet actu decretum, quo statuit ponere Condionatum, si tn ponatur Conditio, quae qa nunqm Erit, idcirco decretum

dej de condionato nunqm transibit In absolutum et efficax, sicque nunqm cdionatum illud erit absolute et Reuera futurum.

Secunda PPoo

Futura sub condioe, In qbus parla, si, reuera e In rigore cquiæ, deus cognoscit In essia sua, vt ptipalj, ante quiduis decretum siue conditionatum siue absolutum, si condio o sit ponenda, Ea uo præterea cognoscit In suo decreto absoluto et efficacj, si condio sit adimplenda.

Pbr facile 1a pars ppoois, qa sicut Inter Subtum et pdicatum quod vr essialiter de subto nria est connexio: Ita Eadem e connexio Inter conditionem et conditionatum, quod vi consequiæ sequetr Ea conditione, ac pde ad certe cognoscendum Edj consequens seu conditionatum sufficit cognoscere essiam antecedentis, seu illius rei Ex qua tqm Ex conditione seqr vi consequiæ ipsum conditionatum, pa ad cognendam veritatem huius ppoois, si petrus e hoo, petrus est aal raale, Item si lapis est homo lapis est animal raale, sufficit cognoscere quod hoo sit aal raale, vt p se patet. atq essiam reru Creaturum deus cognoscit prout sunt essentiæ In sua essia vt ptipabili; sicut dictum est agdo de scia dej circa res poibiles. go &

Pbr 2a pars ppoois npe quod futura sub conditione quæ adimplebitur cognoscat præterea deus In decreto suo absoluto. nam cum ista sint reuera futura vt supponitur, Et sine deo o point esse futura, et deo illa decernente sint futura, In tali decreto suo deus cognoscit illa futura.

Tertia PPoo

Deus cognoscit futura, In qbus parla, si, sumitr ltum veluti concomitanter, non autem illatiue In ratione consequiæ, Ea inqm cognoscit deus In decreto suo abluto et efficacj, si condio sit aliqdo adimplenda vel conditionato, si condio Ex qua dependent illa futura nunqm sit adimplenda.

Pbr 1a pars ppoois comodo quo 2a pars pcedentis ppoois, cu n futura sub conditione quæ ponetur, dependeant a decreto dej absoluto vt sint futura, deus illa cognoscit In decreto suo absoluto tqm In Earum causa.

Pbr Etiam 2a pars npe In decreto conditionato videri futura

Condicionata posteriora Gris, npe si condio nunqm sit ponenda, pa. Cognoscatr hoc ppo, si veniss in domum amici ibi inuenisses, pbr Trigm qa deus cognouit creaturas In genere ipso tpm In illarum causa, sed futurorum sub condioe, quae nunqm ponetur dugo é caa nisi p decretu dionalum quod tt, vel quod haberet circa illa futura si ex pte ipsorum, certa condio poneretr. qd.

Minor pbr Cum n ista futura o sint ntia futura Etiam posita condioe, qa In illis pasta, si, o simitr illative, sequeret vt viste decreti divini fine quo nul pt ee futurum, ipsa sint futura, et In tali decreto cognantr tlum futura sub condioe, quae o poneth, aliqui contra hypothesin revera aliqdo existerent, qo ista futura cognoscit tlum deus In suo decreto dionato, quod haberet vel habet, si certa poneretur condio.

Dices In decreto condicionato o pt certo cogni reg futura, qa donec cognio Implenda cognatur, reg non est futura.

Dgo ant. Et Ci. pbacem o pt Infallibiliter cogni reg futura, id est reg vere futura in decreto dionato Do. o pt videri reg sub condioe futura In decreto condicionato. N.o

Quaeres vtrum revera deus habeat decretum ponendi dionatum, si condio ipsa poneretur. an eo dumtaxat dicendum sit, quod deus o bt qdem, sed habet decretum ponendi dionatum, si poneretr dio ex qua fieri condicionatum.

Reo vtrum qd poe dici, sed In probabilius et magestati dia congruius videri, quod deus habeat decretum ponendi conditionatum si ponatur condicio, hoc a decretum dr hypotheticum, quia ex pte obti requirit dicem aliqm de futo, quae nunqm actu ponetur, o a dr absolutum et efficax, quod Exprimatr p Indicatiuum volo. pa. volo vt hoc fiat, si talis dio ponatur. si eo o haberet actu Dei decretum, sed tlum habitualiter esset ex hypothesi quod poneretr dio, id deberet Exprimi p optatiuum, pa. vellem hoc facere, si haec condio poneretr. Itaq duob. modis dr ee In deo decretu absolutum. p. illud decretum quod est tlum ex pte voluntis decernentis Exprimitr p Indicatiuum, volo, sed praeterea vt In pleatur nullam requirit dicem de futuro, sed ad summum antecedentem vel concomitantem; ab isto a decreto reg sint futura, vt sint revera futura, aliud eo est decretu quod licet ex pte voluntis dia decernentis sit absolutum et expressum per

Indicatiuum volo, tn vt Impleatr requirit aliqm condioem de fuo, quae si poneretr, transiret Edj decretum, Ex condionato In ablutum et Efficax, qa uo o ponetr condio dr esse decretum, hypoteticum, condionatum et Inefficax.

Caput Nonum

Quotuplex sit scientia Dej.

Scientia dej Entitatiue sumpta vnica est et splicissima, qua deus seipsum et creaas oes futuras et possibiles cognit, solet tn a this sdum nrum concipiendj modu multiplicarj pro raoe obtorum dyssorum

Itaque diuidetr scia dej raoe obtorum In sciam splicis Illigiae circa res mere possibiles, et In sciam visionis seu Intuitiuam, circa res In aliqa tporis dria Existentes, Et In sciam mediam circa futura sub condioe, quae non sunt mere possibilia, nec reuera fua, sed bum Ex hypotesi quod poneretur aliqa condio.

Scia splicis illigiae a pluribus confunditr cum scia naalj seu naria quae versatur circa obtum nrium, et scia visionis confunditr cu scia libera quae ~~qa virte decreti diuinj~~ versatur circa creaturas futuras quaequia virte decreti diuinj liberi sunt futurae dntr Etiam libere a deo cogni. at uo istae sciae o videntur Ita Conuerti et Reciprocarj, nam quaelibet scia dej naria circa obtum nrium, o est scia splicis Illigiae, p qm res mere poibiles cognuntr, nam deus seipsum videt nario, nec tn videt se poibilem seu In poa ad Existendum, Item quaelibet scia visionis o est scia libera, deus n seipsum Existentem videt, nec tn libere: si tn diuisio sciae dej diuidatr In naalem seu splicis illigiae Et liberam seu visionis, restringatr ad creaas, conuertitr scia naalis cu scia splicis illigiae, et scia libera cum scia viois.

Scia splicis illigiae dr qque abstractiua qtenus abstrahit quodammodo ab Existia obti, Et scia libera dr visionis ac Intuitiua, quia occupatur circa res Existentes, qui modus cognendi pprius est facultis visiuae.

2.o scia diuiditr In sciam appbaois circa obta deo placentia, et in sciam repbaois circa malum quod displicet deo; sed haec diuisio videtr potius esse subdiuisio sciae visionis, qa pprie loqdo Ea sola quae Existunt, odio vel amore digna sunt.

Vnum hic quæritur vtrum admittenda sit scia media, tqm distincta a scia visionis et splicis illigiæ.

Propositio

Non datr In deo scia media quæ sit veluti spee dista a scientia visionis et scia splicis illigiæ.

Pbr ppoo distinguitr ltum et multiplicatur In deo scia raoe obtorum vt ante dictum est. sed quælibet obta Creata quæ cognuntr a deo pount Commode Reuocari ad duo ltum Gra, npe ad id quod reuera Existit aut aliqdo Existet, illud a obtum illigitur per sciam visionis, et ad illud quod reuera o Existit, neq: Extitit, neque futurum est. hoc a obtum ptinet ad sciam splicis illigiæ, go nulla datr scia media veluti spee dista a scia splicis illigiæ, et a scia visionis.

Pbr min. Inter chradictoria o datr medium. sed Existens seu reuera futurum et o Existens, seu quod reuera o est futurum st chradictoria. go quidquid est illigibile, alter utrum est Ex duob? istis, nam si quæras de futuris condionatis quæ reuera Existent, qa ponetr Condio Ex qua dependent, si quæras, Inqm, vtrum illa sint obtum sciæ visionis Reo Ita ee, qa sunt vera futura, qmqm sub cdione; Item si quæras vtrum sua cdionata, quæ o Existent, qa o ponetr cdio Ex qua depdent vtrum, Inqm, sint obtum splicis illigiæ; Reo Ita ee qa st mere poibiles hoc ssu quod nunqm Reuera Existent, Etsi dicuntr quodam modo sub Conditione futura.

hinc Colligitr qd scia media ptim sub scia visionis continetur, quod est de obto reuera futuro, qmuis sub cdioe quæ pariter Existet. ptim uo sub scia splicis illigiæ, qdo est de obto nunqm reuera futuro, Ex eo quod ~~cdio~~ Condio Ex qua dependet, nunqm actu ponetur.

Caput Decimum

vtrum scia dei sit caa rerum

Prima PPoo

Scia visionis In deo o est caa rerum.

Pbr aliqa scia dei aliquo signo raois seqr res futuras, go mxe scia visionis, nam Certum e sciam splicis illigiæ antecedere res futuras, Pbr auth. ss. pp. pa origene l. 7o In epista ad Rom. super illa verba, quos vocauit hos et Iustificauit; o ppterea, Inquit ille, aliquid Erit, qa id scit deus futurus, sed qa futurum est ideo scitur a deo anteqm fiat;

chrys. hom. 60.ª In matth. necesse e vt veniant scandala, ꝺ qa deus prodiuit scandala futura, ideo futura sunt, sed quia futura sunt, ideo prodiuit deus. si qꝺ aliud futurum fuisset, aliud dꝰ protulisset, Cypr. l. ii.º In Joan., Hyer. Jam citato In caput 26 Jeremiæ, nostro loqr affectu vt liberum hoīs seruetur arbitrium, ne ea prouisa ꝺꝰ qsi ex necitate rei facere vel ꝺ facere cogamur. ꝺ n ea eo quod deus scivit futurum aliquid, ideo futurum est, sed qa futurū e, ideo scivit, ipso qque s. aug.º l. 5.º de libero arbitrio c. 4.º vbi comparat prouisionem dei cum prouisu hois, atque quod sicut hoc, qui providerit peccatum alterius futurum, eum ꝺ cogeret ad peccandum, nec tñ deus, qm qm finē dubio peccaturus ille sit, quem hoc prouisit peccaturū, alioqui ꝺ foret quid futurum esset.

Obr 2.º rōne hum qa, visio est rei existentis, Ita vt, ꝺ qa aliquid videtur aliud existat, sed potius videatur hoc videri poē, qa exist, hꝫ qa vt se tt obtum In aliq̄ temporis dria existens ad seam visionis ita se tt res possibiliter ad seam spūalis illigiæ, sed res ꝺ sunt possibiles, qa cognunt possibles, sed taliter cognunt qa sit possibiliter, qd tc.

Sum deniq qa. p poē seruata eodem modo videt deus creaturas, quomodo artifex In hitehur artefactum, at ēo prius artifex nouit quid facere possit Juxta regulas artis suæ qm id efficiat, sed tn prius producit artefactum, qm illud factum In hueatur. qd tc.

Secunda Pōo

Sciā spūalis illigia est cōa rerum.

Obr pōo qa sciā dei ē cōa rerum, vt pat. Ex script. sapiæ s. orium artifex sapiā. spūal. 17.º ora In sapiā salish.; qd cum sua visionis inter rōes supra allatus, ꝺ sit cōa rerum, sup̄ est, vt sciā spūalis illigia sit Eorum cōa. 2.º qa deus est perfectissima rerum causa ac pōe dianoetica, ac pōe nro cogitandi modo prius cognit quidquid factibile est, quidue congruum quod fiat. sed sciā rei factibiliter Ex congruo modo dirigit qua pro suā Indria alijs receptis quodm Eligit faciendā; hinc demum potia Executui si datur, a dei volte dicta, quod semel ab æterno statutum est, Exequitur In tempore. itaq sciā spūalis illigia est cōa rerū qtenus illas vt factibiliter ppinit volti, ita vt si ꝺ accedat decretū dei, res nunqm sient.

Dices Ex s.to aug. l. 5.º de trinitate c. 13.º deus ꝺ nouit res qa sunt, sed res sunt, qa deus nouit, non n nescivit qua erat creaturus qa qd scivit, creauit: ꝺ qa creauit, sciuit. et l. de lib. arb. c. 4.º

Cum deus sit prescius voluntatis nrae Cuius prescius erit ipsa voluntas. ergo erit, qa voluntas ē prava.

Rondeo ꝓ. l. 15 de trin. c. 13. vel aug^us agere de scia ? visis prout comparata ad res in tpore existentes, Ita vt ipse sit cum aliis creasse in tpore quae ab aeterno facturus se noverat, vel si loqr de scia dei ru rerum futurarum certe loqr de scia simplicis illigio q qm si deus cognosceret quid posset facere, non decerneret aliquid faciendum, nam voluntas ō ferret ad ignotum.

R. 2°. in lib. 3°. de lib arbitrio dum aug^us ad summu asserere rei proeum esse sciam rei futurae et rem futuram, ita vt recte se concludatur, res sua est, qo praescit adeo, Item res adeo praescitur futura, qo sine dubio futura est, nam constat ex verbis augustini supra citatis deum praescire hoem peccaturum, quomodo hoc praesciret alterum hoem peccaturum, id est haud dubie, qa peccaturus est.

Obiecta adversari ob eadem vti dixhoe, qua hic nos vsi sumus vt soluant testimonia aliorum patrum a nobis citata, sed frustra qa ō illum ss. pp. asserunt deum praescire rem futuram, quia res futura est, sed praeterea negant rem futuram, qa deus sam futuram praescivit, unde segr rem futuram et praesciam rei sua Indeo se habere vt prius et posterius, quod nanio segr ex ori ipsa in aliquo priori signo rationis res futura est, deinde qa futura est in seqti signo rationis fit ut adeo antequm fiat in tpore, imo fiat ab aterno.

Caput vltimum

Vtrum scia dei sit mutabilis

Certum est sciam dei entitative sumptam esse immutabilem sed quaeritur an eae habitudines ad obia creata sit oia immutabilis plisque rū creaturum futurarum, cum in creato futuro potuerint ō esse futura, potuit etiam deus eas ō videre futuras, deinde deus creas cognoscit modo futuras, modo presentes, modo praeteritas, unde videtur scia visionis Indeo etiam immutari, ijs tn ō obstantibus.

Dico ō mutari sciam dei etiam eae habitudinis ad obia creata qa vt aliquid muletur, ō sufficit quod potuerit ō ee tale, sed requiritur vt aliqdo saltem fuerit instans diuinus in quo verum esset dicere, rei ō est sed postea erit: alq: decretum dei vt pote aternum ē immutabile, ac pde scia visionis, quae illud decretum segr eae min^i. aterna est, qm

decretum Erit prorsus Immutabile

Neque par esset ratio mundi qui ab æterno supponeretur pulchritudinem fallor aliquod Instans nouæ fundatum In ipsa mundi depictâ præexistisset Ipsum mundum. at nõ In nullo Instanti nouæ seu depictæ Deus fuit antequam decretum, vel ideam suam visionis, qã ? est cãa sui decreti, ergo verbo mundus ab æterno Creatus est Itam æterna? actu, ? nõ potia, qã potuisset ? ee ab æterno, sua autem visionis sam actu, qm potia ab Intrinseco est æterno, qã ? potuit ? esse.

ad quod Etiam probabilius negatur mundum potuisse ab æterno poni, et præterea licet Deus cognat rem modo præteritam, modo præsentem sua visionis **Etiam** ratione Intuitionis est Immutabilis, sicut in Indivisibilis fortiter æternitas sine vlla sui mutatione Coexistit cuilib. temporis dicta praeriti fieri presentis et futuri; Ita scia visionis quæ æterna sine vlla sui mutatione attingit obia Idem variis formas quas de nouo susciperunt. Unde Eccl. 24 dño deo antequam crearentur, dicta sunt agnita et post perfectum respicit ea, Item Ex aug.s L. 5.° de trin. C 7.° ? aliter fecit creata, qm creanda. ? n aliquid erus sapiæ accessit Ex ijs, sed illis Existentibus, sicut oportebat ille manst et erat.

Quæstio Decima Quinta
De Ideis Diuinis.

Idea Inquit Seneca est forma seu Exemplar ad quod respiciens artifex efficit id quod animo destinauerat. Hanc definem sequit S. aug.us L. 12.° de Gen.t ad lit. C. 24.° a pmis tio et this solet Idea definiri, forma illicibilis ac cuius similitudinem aliquid producitur, Ex Intentione agentis.

Nemo a catholicus pt negre Inquit aug.us deum tres Ideas creaturarum producendarum, Eas. æternas et Incommutabiles, ? In Extra deum positas qtes platonem admisisse In deo fingunt non nulli, sed in mte dei Existentes et cu illa Identificatas. unde sic canit boetius L. 3.° de consolatõe.

Tu cuncta superno
Ducis ab Exemplo mundum pulcherrimus Ipse
pulchrum mte Gerens, similique ad Imagine formans

Dico postremum hic quærunt, s.° quid sint illæ Creaturæ Ideæ

2° an tot sint Ideæ quot sint Creaturæ possibles.

Prima Propositio

Ideæ Creaturarum quæ sunt in deo, sunt ipsa Creaturæ adeo cognitæ.

Pbr quo tunga Exist. pp. Ideæ dicuntur sint indistinctibiles substantialiter realiter permanentes, rerum omnium effectivæ, et sui visione reddunt beatum, atq; hæc omnia Creaturæ ut cognitæ compelere non possunt tum qa S. August. tract. 5° in Joan. contra manich. qui asserebat Lapidem vivere, atq; probabat ex Joan. 1° quod factum est in ipso vita erat, adversus ipsum augurio probat Lapidem non vivere sed Ideam Lapidis quæ est ipse deus, tum qa deus videretur aliquid mutuari ab creatura et ab ea ad agendum quodammodo moveri, tum qa nil est præter ipsum ejus causa per se 1°. Si autem Creaturæ res sui essent Ideæ, tot ipsæ per se 1°. quam causæ influerent.

Quod si dicas Creaturæ non ut in se considerantur sed ut cognitæ sunt a deo et earundem Creaturarum Ideæ.

Reo vel per cognitionem fieri ipsam cognitionem, vel Creaturæ quæ cognuntur; sed Creaturæ ipsæ ut modo dictum est non sunt Ideæ, cognitio a Creaturarum in deo, non per conceptus obtinus sed fortius. potius debet idea conceptus obtinus.

Dues qdo asserer v.g. statuarius vult statuam alexandri elaborare inspicit ipsum alexandrum, ac pde alexander obtinus artificij Idea alexandri artificio elaborati, qo apari deus in mente creaturarum ipsis ut cognitis non tum Ideæ.

Reo disparem esse rationem artificij alexandrum extra se positum imitantis, ac ipsius dei Creaturæ producentis. 1° qa statuarius qm habet alexandri, desumit ab alexandro tum ab objecto extrinseco, deus a in seipso intuetur ova 2° qa statuarius non intuetur aliquid dignum ære fusionda at tuo si deus videretur Creaturis tum Ideæ ad Creaturas producendas, rei imitabilis et id quod imitaretur essent unum et idem quod absurdum, nam v.g. statua elaborata a 0 est Idea statuæ elaboratæ, sed potius id ad cujus similitudinem elaborata, nre unus alexander.

Hinc colligitur essentiam dei, vel certe aliquid intrinsecum esse deo instar Ideæ Creaturarum, quo a modo et quo non disputabitur

Secunda Propositio

Essentia dei nec pure positive et principaliter nec positive formaliter cognitio Creaturarum est. ne illarum Idea.

Ptr pu pars pnoſ tum qa eſſia dei vt phibilis ht raoem cauſe efficientis ru Creaturum. qo cum ſit aliuſ modus influendi per modum cauſe Exemplaris et per modum cauſe efficientis, eſſia dei vt phibilis o poterit habere raoem Idee ſecundo laptare, tum quia multa ſunt phibilia aut Certe cognoscibilia o ſunt Idea, qa ſua Ignis producentis o eſt forma Ignis producti, nam vt idea ad forma illigibilis, qm imitetur eſſus Ea intoe agtis. qo eſſia dei vt participabilis o eſt Idea ru Creaturum.

Ptr 2a pars tum qa o eſt thum Concephus ſortis Ipſi. agtis ſeu cognio, alioqui quecuiſ cognio obti eſſet illi idea, ac pde boo qui ſeipſum cognoſceret, qui celos et plantas illigeret, haberet illarum ideam, quod nemo dixerit, nam idea o thum eſt reputatio aliqua rei faciendae, ſed eſt ſua quedam Imitabilis. at no cognio dia rei faciendae, puta prout eſt cognio o eſt forma Imitabilis qo tr. tum denig qa forma illa rei faciendae, quo vt Idea, eſt ſua illigibilis, qtenus arripiens Eam cognendo movetur ad rem faciendam, ſed cognio puta vt cognio, eſt Incognita, o a obtum cognitus.

Ser hā Ptr.

Idea. Creaturum Indeo eſſia dei vt ptipabilis ſ Creatis, tum prout ab Ipſo deo cognita.

Ptr ppo idea eſt ſua illigibilis ſeu In mte Existens, ad qm respiciens opifex reppiat effectum, ſed eſſia prout ptipabilis thum et cognita ſper ſuum Expreſſum reputata eſt Idismodi. qo tr.

Ptr min. nam eſſia dei qtenus ptipabilis 2o eſt In mte opifi qtenus a deo cognitur. qo Idea o eſt conceptus qdam formalis ſed obtinus. ſic eſſia dei ptipabilis et cognita movet deum Exemplariter ad potuerem effectus ſimilis huic Idee.

Jam no quod ſpectat ad numeru Ideaarum, certum o realiter Et Exiſtu hue niſi vnicam Creaturum Ideam, ſicut vnicu eſt eſſia dei, ſed vtrum formaliter multiplicari debeant Idee pro multiplicatoe Creaturarum poſſibilium, difficultas eſt pro qua ſoluenda.

Dico 1o Jam com ſententiam obtinuiſſe, vt plures admittant In deo Idee, nam ſſ. pp de Idis loquuntur In nro plurali, imo variae admittunt Creaturarum Ideas, vnde ſic aug. lib. 83. quaſtione 46a dia ſimul rationne cognita, nec Eadem ratione homo qua Equus hoc n abſurdum eſt Exiſtimare, ſingula qo ſt ſpecies Creata rationibus ſeu

seu Idaeis.

Dico 2.º quod ab illa coi sentia o est recedendum, mxe cum si pro raoe obtorum possibilium et Existium, duplex admittitur scientia In deo npe splicis illigiae et visionis, poterit qque Idaea In deo multiplicari raoe effectuum pduendorum.

Cur uo tot admittant Idaeae, quot sunt res sgulares Et Existentes o uo tot sciae admittant In deo quot sunt res cognitae haec pt afferri rao, quod npe res Existentes fciam o multiplicent, nisi qtenus varia ratione formali cognunt, licet In se formaliter sint diversae, ac pde Cum Eadem raoe Creaas Existentes qmuis diversas deus cognoscat unica est In deo scia visionis, qua illas Intuetur. at uo qa Creaae Et essia p ptipaoem, et essia dei ut ptipabilis et cognita ab Ipso Deo Influit Explariter In Creaas, qa Inqm sgulae Creaae aliqm veluti ptem, Eamque dirsam Entis divini possident, itaq plures qque veluti ptes pfectionis Communicandae Creaturis, ac pde plures Etia Idaeae admittunt In deo, Eo fere modo quo diceretr mensurabile, una qque quaque pprio mensura mensurabile, licet o uno quoque pprio actu Cognitionis dirso Cognoscibile.

Quaestiones ib de veritate et 17 de falsitate tractat hic s. thomas, sed Eas thi ad ptros remittunt. quaeoem uo 18.am de vita dei sufficienter Explanatam Credunt In libris de aa, unumq. volunt hic observari. jo. In scripturâ vitam dei Inter alias dias pfeoes mae Commendari, saepiusque nomen viventis deo tribuit; 2.º vitam dei perfectissimam esse, In summa actualitate Consistat. sicut Exposuim. agdo de Illeae actuali purissima dei tqm vltmâ driâ.

Quaestio Decima Nona.

De voluntate Dei.

Caput Primum.

Utrum sit In Deo Voluntas.

Voltem ee In deo Constat Ex Innumeris scripturae locis, Spal. 142 Doce me facere voltem tuam. math. 10.º fiat voltas tua, Joan. 5.º haec est voltas dei qui misit me. rom. 9.º volti Eius quis resistit.

Q.º Ex conc. et pp. afferentib. passim o modo esse voltem In deo sed spum stum a patre Et filio p voltem dei praedere. go definientibus adversus monothelitas In chro ut pote deo et hoe, simul esse voltates, huaam scet Et divinam.

Denique raõe tum qa voltas est pfeo sptex splex. go Indeo admittenda, tum qa est Indeo illectus go et voltas seu appetitus raalis sicut In naalibus foam naalem seqr appetitus naalis ad bonu coiens naae ita foam illigibilem seu potius illigentem sequitr appetitus rationalis ad bonum raale seu vi cognioris apprehensum, siue tendat ad bonum quod non habet, siue quiescat In eo quod possidet, unde Indeo o est motus voltis circa bonum possidendum, qa deus o est In poa passiua, sed actus purissimus. go Indeo est voltas et cplacia de bono Interno praesenti et possesso.

Obseruat autem Caietanus appetitus naalis et raalis Inter quos haec videtur praecipua, quod appetitus naalis o sit actus Elicitus, unde In ipso Illectu est qdam appetitus quidam ad ppriam illeoem, appetitus uo raalis Item sstitiuus videtur esse quidam actus Elicitus supponens apprehensionem alicuius boni, id uo o coit appetitu naali.

Iam uo vt In cap. jo q: 14a diximus esse admittendam Indeo sciam seclusis omnibus Imperfectionibus sciarum Creatarum, ita de volte statuim? vt go sicut et illa o est accidens Indeo neque aliquid realiter distum ab essentia dei, cum hoc discrimine, quod voltas ccipitur tqm attributum supponens essiam dei In suo veluti esse specico constitutã illus uo vel potius illeo essiam dei ultimo et specice o constituat. item non habet voltas dia rationem actus primi, qsi ab actu 2o pfectibilis et disti; o ht qque raoem actus secundi, qti a jo disti et depdentis sed est unica volitio actualis Includens omnes voltis et volitionis creatae seu poae actiuae et actionis ipsius pfectiones. unde pt aliquando eadem virtualiter pfectio dia appellari voltus, et aliqdo dici volitio.

Caput secundum

Quotuplex sit in deo voltas

Voltas dia sicut et scia secundum Entitatem unica, sicut n essia et attributa non dguntur Ex naa rei multo minus voltas quae unicum constituit attributum, a seipsa rr, dguitr tn sicut scia et cognitio dei multiplicatur ratioe obtorum, ita pt voltas dei raoe obtorum diuidi in plurima membra.

Prima Diuisio

Diuiditr itaq voltas dei jo In voltem signi et voltem beneplaciti. voltas beneplaciti est Internus actus diae voltatis prout tnatus ad aliquod obtum deo placens, sic voltas dandi Gloam Electis dr voluntas

beneplaciti.

Voltas a signi nil aliud est qm signum aliquod Externum, quo deus significat se aliquid velle, hoc autem voltas signi est Imperio o seu ac testantium Imperie et Imperatoram voluntas hoy voltas, cum sit tum signum voltis illius voluntas.

Quintuplex a est voltas signi seu signū Externū voltis dei manifestativum, ipso praeceptum, prohibitio, consilium, permissio, et operatio quae ōia signa continent hoc versiculo.

praecipit, ac prohibet, permittit, consulit, Implet.

sic ita dicatur quintuplex illa signi voltas: quod deus vult aut est bonum pns et illud deus Implet seu operatur. aut malum presens, et illud permittit deus, o facit: aut bonum futurum, ad salutem narium et illud deus praecipit; aut bonum melius et perfectius quidem sed o necessariū, quod vocant supererogatoris, Et hoc consulit deus hoc dicitq: malum est futurum aut possibile quod fiat, et illud deus prohibet.

Quaeritr hic vtrum signa predicta sint semper signa alicui? dicio beneplaciti; hinc a nulla videtur difficultas, jo quod deus permittit peccatum, o facit. item praecipit aliq fieri, quae tn fieri o vult, puta praecipit abrahamo vt Immolaret suum filium, cuius tn Immolationem Impedivit.

Reo signa predicta fieri ee manifestativa alicui? dicio voltis beneplaciti, eloqui signa illa essent falsa, et Immerito dicerentur dei voltas, puta praeceptum fiat deum tum velle praecipere, cum fallem affectu velleitatis dicerij velle vt fiat id quod praecipit, prohibitio signi est depictio dei circa malum, consilium et operatio et signa voltis inter boni; permissio dicitq peccati vel est signū voliti libertatis creatae vel puniti peccati praedicti.

Quod spectat Igitr ad Immolationem Isaac, qm deus Impedivit, Iste ea praeceptum.

Reo praeceptum illud o fuisse signū voluntatis ad eo Immolationis Isaac, sed nu voliti praecepti. Circa talem Immolationem, tum voliti probationis abrahami et obedientiae; vnde observa o fieri talia esse signa dicio voliti, qtia vobis jo fronte apparent, Etenim aliqdo aliam dei voluntem sciunt ab ea qm praetam esse In deo, qa vt plurimum nobis Ignota est dei voltas, Etiam dum nobis quaedam signa exhibet, qa vos facit qua Intuitu tale signum nobis exhibeat.

Secunda Loco Dicendo

Dicendum 2o voltas dei Imutabilem et conjectam.

Voltas antecedens ab aliqbus this dr Ea qua deus vult aliquid Ex quo aliud sequi pt, qm qm forte o pt peccatorum, pa cu deus vult Gdam Ea qua sequi potest vita eterna, qm nus aliqs sequi o debeat, pa In reprobis beatitudinem, qdo illis confert Gdam sanctificantem, qa Gda sanctificans est semen vite eterne, qm pt veluti fructum Emittere. quocirca tenebit deus In antecedente velle vitam eternam Ipsis reprobis, qbus tn non vult beatitudinem In seipsa, sed In alio tm In causa Ex qua pt sequi beatitudo.

Voltas antecedens dr a. S^to damasceno Ea qua deus vult aliquid o provocatus a creatura, seu nulla occasione accepta. Ex pte Creat.

Voltas no ens dr Ea qua deus vult bonum aliquod sufficienti occasione accepta Ex pte Creat, pa cum vult penam Inferre pter peccata nostra.

At no a S^to thoma voltas anteced. dr Ea qua deus vult aliq Ipsi Creat sine respectu ad circunstantias, pa qua deus vult omnes homines salvos fieri, quia vult vitam eternam finem se tm bonum aliquod. voltas no consequens Est ea qua deus vult Creat bonum aliquod positis certis circunstantijs; quod tm per illas circunstantias Ille exercit S. Th. deputant thi: alij a p circunstantias illas pter quas tenebit deus volte consequte velle bonum alicui creat, pa beatitudinem electis, illigunt Circunstias, quae a volte Creat nullo modo dependent, pa cu deus vult reprobos damnare, ad ostensionem Justitie sue, et maiorij Circa electos Gratie et misie Commendacionem; alij autem volunt a S^to Th. Illigi Eadem Circunstantias quas sanctus damascenus Exposuit, licet aliqm occasionem acceptam Ex pte Creat, pa deum volte consequte reprobos velle damnationem pter Eorum peccata, qmqm sic etiam dei Justitia Circa reprobos, et misericordia Circa electos appareat, Eo modo quo vt aut S. thomas, videtur aliquis vult oes homines viuere; homicidas uero vult mortem punirj, quorsum enim, vt Inquiunt illi videretur bni Eam- dem antecedte et consequte, quo modo de ista iudicij volte antecedente, qua vult oes homines viuere et consequte, qua vult homicidas morte plecti. bene a voltem Consequtem Explicant thi per occasionem Ex peccatis acceptam, via a per occasionem acceptam Ex meritis Creat, qa inquiunt Licet deus forte tribuat bonum aliquod Creat, pa pro premiu pter Eius merita, tn neminem punit nisi pter demerita, id est tribuit Creat absque ullo Ipsius merito, idcirco voltas consequens tolet proh. Explicari

per oia eum Ea peccata accepta qm Ea meritis, Juxta dm Tertullianu
Deus optimus est deus de non est Injustus.

Voltem antecedentem aliqui dicunt ee voltem signi ō à beneplaciti
et consequenter dicunt esse pprie dictam beneplaciti voltem, qa ut ipsi
volunt deus confert Gratam sanctificantem Impiis, sicque voltem
saluari volle signi, ō à volle beneplaciti: alij tn vt supra tetigimus
negant voltem signi esse posse, sine aliqua vera et seria voluntate
beneplaciti. ttt

Caput Tertium

De obto Diuinæ voluntatis.

Cum deus habeat voltem Eamque perfectissimam circa ipsum
et creata perfectissime velit ac diligat; seipsum quidem primario diligit et
Creata secundario. seipsum autem amat et nario quoad complacentiam
vt loquuntur, cum a sit Infinite et summe bonus ō pt seipsum odisse.
Item seipsum amat nario quoad exercitium, id est bene vt se ō amare
qa nario Ea amore sui potest ipsum istum, tum qa beati ō possunt
cessare ab amore dei, qui ab eius bonitate clare cognita rapiantur
ad Eius amorem, qto magis deus ad seipsum ex videns, seipsum eque
amabit nario.

Jam quæritur quomodo amet et velit Creata, an nario, an libere,
an affectu simplici, an efficaci.

Resp

Deus nario simplici affectu gratiæ vult Creata possibiles, voltate à
libera et efficaci creata existentes, omnes denique ac singulas inter-
sinet ipsum.

Ratio quia quæ possibilia tum qa, res possibiles, vt pote quæ nullam includunt
rationem mali displicere deo ō possunt, imo sicut veritatem includunt possibilitatem
ita et bonitatem.

Nec obstat quod amor dei ō possit ee sterilis et Inefficax sicut amor creaturæ,
nam ō est voluntas dei Inefficax sicut amor Creaturæ, circa res possibiles
defectu virtutis, sed qa deus nullum vult aut decernit illis actuale bonum,
in eo tn differunt amor creaturæ et increatus qd amor dei sit simpliciter efficax
et nunqm sterilis circa res existentes, at no creaturæ cum amant, supponunt
potius bonitatem in obto qm illi eam conferant, sicut qa simplici scientia
cognoscunt creaturæ possibiles, ita sunt obtum simplicis affectus et gratiæ
dei.

~~ttt~~ ~~[illegible]~~

item voltem consequentem solent thi appellare ablutam, et antecedentem dicunt ee voltem sedum qd, quasi eet quædam velleitas o secus ac qui metu naufragii volte abluta, positis his et illis circonstantiis, projicit merces in mare, quas tn vellet o projicere.

3.a Diuisio

voltas Dei iterum ddr in ablutam et conditionatam.

abluta dr ea, vt aliqui volunt thi, qua Deus vult simpliciter rem aliqm fieri independenter ab ~~quibcumqi houm meritis~~ vlla conditione, puta cum independenter a quibcumqi houm meritis Deus aliquos ad gloriam destinat. sedum alios verò voltas abluta e ea, qua Deus occasione accepta ex pte creæ vult aliqd bonum ei conferre, sicqi confunditr cum volte consequente.

voltas verò conditionata censetr, ea qua Deus vult aliqd ex hypothesi, qd certæ ponantur circonstantiæ aut alia hujusmodi, puta cum Deus vult præcepta sua ab hoib seruari, o abluté, sed ex hypothesi, qd ipsi velint salutem consequi, vel cum vult houm salutem, si modo ipsi eam per peccata sua o impediant.

4.a Diuisio

voltas Dei iterum ddr in efficacem, et inefficacem.

efficax videtr eadem ee cum abluta, et consequente, quæ ideo vocatr efficax o ttum qa pt impleri, sed qa actu sortitr effum, ad quem e ordinata.

inefficax verò confunditr cum antecedente et conditionata, quæ sic nominatr, qa o obtinet oem effectum, adquem erat ordinata; sic Deus dr multis peccatorib saltem velle, sed inefficaciter, o qd voltas Dei o sit oipotens, sed qa ipsi peccatores nolunt assumere media, quæ ad illam consequendam Deus ordinauit.

5a Diuisio

voltas Dei ddr insuper in occultam juxta illud Apli, quis nouit ssum dni, aut quis consiliarius ejus fuit: et reuelatam, quæ a nobis aliqdo reuelatr.

ddr deniqi voltas Dei in voltem simpliciter, qua directe vult Deus bonum aliqd per graam et gloriam; et in voltem sedum qd seu permissiuam, qua Deus vult ee peccatum id e permittit, o autem vult ipsum peccatum

hæ autem oes diuioes, saltem si excipias primam diuioem in voltem signi et beneplaciti, hæ, inquam supradictæ diuioes videntr ee voltes beneplaciti.

quæritr verò, vtrum ois voltas beneplaciti semper impleatr?

qd spectat ad voltem ablutam, et consequentem, nulla difficultas; sed de volte antecedente et conditionata controuertitr. Scotus autem dicit voltem beneplaciti semper adimpleri, alioqui voltas Dei, inquit ille, eet mutabilis et

infirma; S.tus autem Th. et alii videntur asserere voltem Dei antecedentem esse aliqdo inefficacem, id est aliqdo o adimpleri; pbant vero; tum qa 1.a ad tim. 2.o oes hoes vult Deus saluos fieri, et pauci tn saluantur; esech. 24.o voluit te mundare, et o es mundata; math. 4.o quotias volui congregare filios tuos et noluisti; tum qa volitio mediorum positiua videtur supponere aliqm volitionem finis, nam media st ppter finem, et eatenus concedantur vel eligantur, qtnus per illa pt finis obtineri; sed de facto Deus vult et confert media ad salutem consequendam ordinata; go aliqdo aliqua voltte beneplaciti gloriam et salutem vult reprobis, qm illis o tn conceditur.

notandum tn e cum S.to Th., qd licet o adimpleatur quaelibet voltas Dei in ordine ad vnum effum, tn circa alium adimplet, seu nulla e voltas Dei, quae o habeat aliquem effum, puta cum peccator recedit ab ordine voltis diae, quae salutem antecedenter peccatoris intendit, relabitur in voltem diam consequenter peccata juste punientis.

dicunt et alii nullam esse voltem Dei, quae o impleatur aliquo ttu, npe cum reprobis datur graa, impletur voltas Dei circa ipsam graam conferendam, etsi o impleatur circa gloriam concedendam.

alii asserunt voltem Dei semper impleri circa primarium effum, o autem circa secundarium, puta cum Deus dat aliquib graam intendit, 1.ario manifestare suam justitiam circa illos, o autem suam miam, quocirca mirum o e si voltas Dei circa gloriam conferendam in illis o impleatur.

neq; obstat, qd psal. 117.° dicatr Deum fecisse quaecumq; voluit, nam in illo et similib locis id dt illigi de voltte abluta et consequente, quae semper impletr, o autem de voltte antecedente.

o etiam obstat, qd Stus Aug. plerisq; in locis nullam videatr ponere antecedentem in Deo voltem, cum exponit illam locum Apli Deus vult oes hoes saluos fieri, de voltte efficaci, qua vult saluari oes, qui saluantr aut aliquos duntaxat ex singulis nationibus et conditionib, o autem singulos in parti; sufficit enim hoc loco qd scdum coem sententiam loquantr de voltte Dei ~~ante~~ antecedente, cujus solet exemplum afferri ex pdictis verbis Apli; qd enim circa illa verba vel senserit Aug. vel existimare potuerit, commodius examinatr in tractatu de grao.

o obstat deniq; qd voltas Dei inefficax videatr imptectioem aliqm arguere; vel enim inefficax, qa ex se insufficiens e, vel qa ab extrinseco impeditr; quis autem dicat voltem Dei ee virtutis insufficientis, cum sit infinita et sufficientissima; quis enim dicat ab aliquo poe impediri, qa licet voltas Dei antecedens sit voltis infinitae, nec poit ablutè impediri, tn censetr impediri, qtnus permittit peccatum; quo posito voltte consequente o amplius vult Deus id, qd antecedente voltte volebat, et in eo commendatr ejus suauis bonitas, et prouidia, quae libertatem et indriam activam seu potestatem ad vtrumlibet relinquit inagentib raoe praeditis.

caput 3.um De obto diuinae voluntatis.

cum Deus &.

Pbr 2.a pars qa deus oib. ac sgulis Creaus Existentibus In aliqua temporis dria bonitatem Largitur sicut Et Entitatem, unde Ipsas amat amore efficaci sed libero, qa pt illis tale bonum o conferre, unde Eph. 4.o dnt oia operari sdum consilium voltis suae, et praeterea dr sapiae 1.o quod diligit deus oia quae st, et nil odit Eorum, quae fecit.

Pbr denique tertia pars ppoois, qa Ea prouerb. 16.o oia operatus est deus ppter semetipsum, tum quia sicut est primum principium a quo veluti Exeunt Creaae, Ita et finis ultimus ad quem ~~Redeunt~~ prodeunt, quocirca apocalypseos primo capite deus dr alpha et omega ppium et finis.

Quaeres primo utrum voltas diuina moueatur a bonitate Creaarum ad illas amandas.

Reo idem et sentiendum de volte dei ac de illius scia. sicut qo haec non mouetr a ppria Creaarum veritate ad Eas cognendas. ita nec mouetr a bonitate Creata qm hnt In seipsis Creaae, Iuxta illud st. bern. amat deus et est unde amat.

Quaeres 2.o utrum deus velit actu positiuo mala.

Rondet s. th. deum velle per accidens saltem mala naae et poenae qtenus magis appetit bona qbus Coniunguntr, qm Ea quorum sunt priuaoes pa magis amat ordinem naae vrlis, qm bonum parlare; unde sinit esse monstra, Item magis diligit Iustitiam quae per malu poenae Inducitur, qm bonum quo priuat malum poenae; o vult a deus malum Culpae, qa non magis vult bonum cui coniungitur, pa bona sibile aut vtile, qm bonum honestum, unde neqdem per accidens actu positiuo vult malum Culpae, qmqm illud permittat; Itaque vult esse peccatu o ~~vult~~ autem peccatum

Caput Quartum
In quo Constituatr formaliter Libertas diuinae volioris

Supponimus libertem dei vel esse vel Includere quandam Indriam actiuam ad agendum, seu pducendum aliquid vel non pducendum, cum a nemine possit neituri; vel Etiam ab agdo Impediri; at uo quid pcise sit, vi cuius decreta dei sunt formaliter libera, disputari solet a this qmqm vix ab hoe mortali possit concipi, multo minus Explicari: ut autem Certa ab Incertis secernantur.

Certum est deum ō hre indriam actiuam ad Entitatem actus intrinsecos seu volitiones suas, qs more agentium creatorum, post modo hunc Certum volitiones actum Elicere modo ō Elicere

Certum est 2° volitionem dei liberam esse ad hos vel illos creaturas producendas vel ō producendas, seu liberam esse, ō quem finem Entitatem sed creatur ut metur ad creaas; unde quicquid incrementi ab aliquibus afferatur, vel libertas dna volitionis nullam dicit in deo perfectionem Entitatiuam, vel certe naturam et nris Cognitionem: sic igitur ut volitio ad creaas producendas breuit facultas volitiua creata ad volitionem creatam, at dicitur esse dnta esse libera tum voluntas tum ipsa volitio creata; voluntas in creata est formaliter libera, qtenus includit indriam actiuam vi cuius pt Elicere actum volitionis, vel ō Elicere. volitio uo ō est formaliter libera qs cum producta est tam sit indifferens ut Cognitat, Ex ipso in quo producta est, ad Existendum est dnata, sed hoc sine libera est volitio creata qa potuit ea et ō esse; oritur in Ea indria voluntas creata etiam positis ōibus ad agendum naturis poterat actum suum Elicere vel ō Elicere; sic igitur volitio dei formaliter libera dicit pt dupler, 1° qa includit indriam actiuam ad creaas producendas vel ō producendas, qua quidem indria tum forma naturali et nuda velut constituitur non sensus ac facultas volitiua creata, ipsa libertate tum sua quadam naali pficitur, 2° volitio dei libera est vt aiunt matiue, id est libere matur ad creaas vel producas in tpore vel producendas, seu liberas ab aeterno.

Quid sit a nao aeterna volitionis dei ad creaas in eo tota est difficultas qm thi post accuratam quaestionis discussionem fatentur se insuperabilem, soli sanctis beatis manifestant, religionis nostrae misterium. Et certe cum nil simile videamus apud creaturas, quae ad actus etiam voluntatis suae intrinseci liberae sint, nil possum. certi hac in pte desire, vt in debet probabilitati locus.

Alii dicunt illam naturam liberam esse puram naturam deiformem creaas quidem producas in tempore, sed producendas: alii dicunt esse cognitionem creaturarum per diam volitionem; nam via admodum poet eorum sententia qui dicunt liberam naturam creaturarum consistere in sola praesupposita iudicii cuiusdam practici existentis in deo de indifferentia passiua creaturae ad existendum recipiendam. tum qa voluntas dr esse libera potius qm illectus; tum qa posito quocunque iudicio illectus praedicto

et adhuc voltas ad aqdum vel o aqdum fedinare se; hm qd dictum
Indicium practicum de Indria passiua Creaa ad Existiam tenpenda
esse ōio mariu. Ea eoquod rez fit possibiliz et faliz Judicetur, o
pe tn magis ad Existendum qm ad non Existendum est d nata.
Sed pretermissis oibz thorum sentijs nil videtur cotus posse dici
qm Indriam actiuam volty dia esse qdem pfectionem in deo Intrin-
secam et realem cui consecta illa volio dei libera ru Creaaru
et sicut actualis volio Creata censetur libera, Ea eoq; pducitur ex
Indria activa Ipsius volty Creata, nilque aliud superaddit Illa dnao
liberā in volte Creata, preter pdicem Ipsius volionis, depdter ab indria
activa volty superaddita volti; Ita nil superaddit libera et eterna
tnao Creatur arum futurarum in deo supra dia volionis actiuam
Indriam, sed esse puram dependiam Effectus futuri ab ipsa volitione
dei, qua pterea Connotat qdem illius Creaas pducendas seu Connexione
sit cum illis tqm causa cum effectu, o tn qm illa connotatio super-
addat aliquid in deo Intrinsecum supra Indriam actiuam, Et Exhibate
volionis dia.

Quod si quis dicat se non concipere quomodo volio dei maria sum
Entitatem, libera ne r pu Creaturarum pducendarum vel o pducendarū
d nata ad illas pducendas potius qm ad illas non pducendas, sine ulla
addita pfectione Intrinseca, qd fallem sine pfectione modificatiua in deo.

Respo concipi pot mari voltem dei ab eterno ad Creaam producendam,
Eo modo quo d nata ad pducendam in tpore sicut. qo sine ulla addītione
Entitatis vel modificatiue Intrinseca deus potuit reg Creatas in tpore, ita
ab eq futuras ab eterno mallet, Eoquod nil unqm fit in tempore, quod
ab eterno o fuerit futurum; sicut qo reg pducta mat in tempore Influxū
actualem pne dei Exequentis. Ita reg sua qua ab eterno qr sua, mat
ab eterno volionem dei qua pterea dr debitum; nil qo nisi unum si Inscru-
tabiliz oio sit ille modus quo debitum dei mat ab eterno ad re futura
cum poterit o mari. nam Inscrutabiliz qr nexus ille, et ut Ita loquar
fluxus actualis et tporaneus Creaa Ex eua j.a, nam observatur qdem
Creaas Ex deo fluere, sed quomodo virtus dei illius attingat et producat
hucusq; nemo sua potuit satis Explicare. multo igitur minus modus
Ille quo ab eterno volitio dei maturat ad Creaam nondum Existentem
sed tum futuram.

dr deus mutari, qa Edi decreta, cum sint ttum mative libera, ac pde mutabilia ttum mative.

Nego ant. nam licet decretum dei liberum connotet passivam creaturarum maoem contingentem, connotat tn ipsam entitatem voltis dice, quae ad creaas futuras matr, ac pde si decreta dei spler mutari possent, aliquid intrinsecum deo posset advenire, idq confirmatr ex eo quod nulla esset rao cur deus diceretr ab aeterno res decrevisse potius qm in tpore, nisi qa inde argueretr in dia volte mutatio, ac pde imperfectio.

Quaeres utrum deus post decreta sua adhuc sit indriens ad pducendum, aut etiam volendum oppositum ei quod decrevit.

Rondent aliqui deum remanere post decreta sua hoc sensu indrientem, quatenus nil repugnat absolute loqdo deum o velle aut o pducere id quod ab aeterno decrevit, qmqm ex hypotesi decreti iam o possit o velle et o pducere rem decretam.

Rondent alij remanere in deo poam phycam ad o volendum et o pducendum quidquid decrevit pducere, qa, inquiunt, actu pprio poa o destruitr, posset tn dgui, actu n pprio o destruitr, imo confirmatr poa circa illud ad quod actus matur. pa in beatis o destruitr poa ad deum videndum per vioem actualem, destruitr tn aut potius ligatr poa ad oppositum, npe ad cessationem vioris; gre hac rnsione colligitr ttum deum poe pducere ttum creaas quas produxit et voluit pducere, o uo posset supposito decreto o velle aut pducere creaas quas decrevit pducere.

Itaque Reo in deo remanere poam phycam, id est eandem virtem realem, quae est ad obta opposita etiam post decretum, o uo remanere intudinem eandem ad illa obta quae cogitabantur ante decretum qsi virte decreti o sit volio dia ad unum dnata, ut post haec o possit ad oppositum mari.

Caput sextum
utrum decreta Dei cogn̄ant aliquam sui caam et utrum sint caae rerum

Prima Propoo

Decreta dei nullam agnoscunt sui caam pprie dictam

Pbr decretum dei pt considerari vel entitative vel raoe intudinis

qm tt ad creaty sed neutro modo voltas dei tt aliqm fuj caam. qdz
ptr omn. nam subsistia et entitas dia voluty est ipsemet deus a nullo
dependy tanqm a caa, deinde ipsa dnas libera voltas dia, vel est
quedam intrinseca dei pfectio del illam connotat, ac pde est deus
ipse no indepndy. Item Ex proverb. ib.° vsq; propter semetipsum
operatus est dns. qo nullam suo pduxit ac pde suo libero voluty
caam finalem, nec pde ullam aliam caam, preterea si voluty nrq;
dne libere aliqa esset caa, vel esset ipsa dei voltas, quo ad volendu
se dnaret, hoc autem dicy o pt, qa in deo o dquntt poa et actus
p.a voltas et voluty, vnicus n ptes et subsistit alius actus voluty nrq;
equivalet poe et atoi creaturam, vel illa caa dne voluty esset in
deo, qtenus duo in deo reperirentur voluty, quarū una esset altera
caa, sicut in hoc v.g. finis voluty est caa voluty omnium, sed
in deo est una tm volutas qua seipsum ut finem et creaty tqm
media ad seipsum ordinatas vult et pduit.

Secunda Propositio

Voltas seu decretum dei est caa rerum.

Pbr tum Ex dictis de cognitone dia et infallibili futurorū thingrum
tum Ex script. psal. 113.° oia quecunq; voluit fecit, sapie ib.°
quomodo quet aliquid permanere, nisi tu voluisti Eph. 2.° operatur
oia secundum consilium voluty sue.

Deinde qa cum deus sit agens diuncticā, o tum agit p illtoem sed
etiam p voltem, tum quia quo o agunt p voltem liberam sed potius
p nuam sunt ad vna dnata, qo e contrario quo o sunt ad omnia
dnata agunt p voltem, sicque deus qui pt hoc vel illud producere et
o pducere p suam voltem est caa rerum.

Quarez p.o utrū voltas dei sit pinquior rerū caa qm illectus
Reo p.o illum seu suam de voltem dei a pte rei eandem esse Enti
tatem, ac pde unam ltr'am caam rerum

R. 2.° nro cogitandi modo et secundum ordinē qui statuit inter divinas
pfectiones eam ee pinquiorem aqua ad alteram valebit consequia et
o vice versa. dn no sua est voluty dei sic se habeat, q.d probatur
Illa. alij volunt sciam ee pinquiorem rerū caam, qa voluit propter
suam infinitam intelligiam dirigentem et proponentem, nec o voltem dei
eligentem requisiti actum quendam intellectus qui impercet executionem
rei faciende iuxta modu a voltate dia dictum.
alij existimant illum actum ee impersi o ee actum intellectus sed

potius volhy Ipius stahenhy simul ee Imperanhy vt rey fiat, aut saltem hunc alium Ipe Imperij superfluum ee ad Illigdam rerum
potuem, sicq voltem eo rerum causam ppinquiorem qm illechum, qa
reste secar deus vult eas producere. qo illus cognit, o a vice versa se
Inferrit deus cognoscat creaas quas pt facere qo vult illas producere.
Quæres 2: vtru admitti debeant in deo plura decreta, Et vtrum
sit aliquis ordo Inter Ipsa.
R. p: Entitative et sic vnicu ee decretum seu vnica dei voluntone
libere matum ad creaas, rave a obtorum plura pot admitti In
deo decreta, totque saltem quot sunt effectus producendi, qui nri am
Inter se o beant connexionem, sorsan n vnicum decretum sufficit
ad plura, quæ nrio Inter se connexa sunt.
R 2: quod quæ cunq sive adeo sive Indeo sint, debeat ee ordinata
ac pde Inter decreta dei aliquis ordo stahi pt, qtenus vo nro cognitandi
modo deus vult finem prius qm media, qa hæc sunt propter illum, et
Ea meritij pri aliquo raois signo Concipitur eligere, qua ppinquior ast
fini, sic dicendum de cateris.

Caput vltimum

Vtrum decretum dei Imponat rebus necessitatem.

Etsi ru dei nullus effectus sit prie contingens aut nrius sed ltum a
deo libere producibus, qa npe deus o est ad vnu duabus, nec magis pt
a quoqm Impediri, sed positis ibus ad agendum prerequisitis pt adhuc
pro arbitrio agere vel o agere, tn si comparetur effectus cum suis causis
proximis, ponunt ee vel nrio qdo procedunt a caa ad vnum determinata
vel contingentes si oriantur a caa quæ possit Impediri, vel liberi quando
procedunt a caa libera seipsam ad agendum determinante.
De solis a effectibus a libera volte caas procedentibus, peculiaris est
difficultas, vtrum npe decretu dei ad illorum futurition prerequisitum
qm caa illis necessitatem Imponat, nam quod spectat ad prosecutionem
dei cum o sit illorum futurorum causa sufficiens sufficit ipsam
non destruj libertem caas a caa, unde caliniste Eam necessitatem qm
In humanis actionibus agnoscunt, repehunt potius Ea decreto et pria
qm Ea prosecutione dei, qm eidem salem o esse retu causam.

Propositio

Decreta dei o Imponunt necessitatem agentibus liberis.
Prob ffno qu vel decretum necessitans esset illud quo deus statuit

Concurrere cum caa libera ad aioem liberam, vel esset decretu, quo deus statuit dare gaas ad supernaliter agdum nrias, sed neutrum Ex illis decretis Infert volti liberae neitatem, o qdem pm, qa In spore Concursus actualis nullae caae Laedit libertem. go neq: decretum aeternum Concurrendi cum creaa prout Ipsa postulabit Et Exiget. non Etiam decretum quo deus statuit Gaas ad agdum supernaturaliter nrias conferre, qa licet revera Gaae nec decernantr nec conferantr Creaae sdum Ipsius merita, aut Iuxta Exigiam Eius naalem, quasi debeant illae gaae conferri Ex eo quod ijs opus habeat Creaa, sed oio Gratis ut Ex pura liberalitate dei, tn gaae praevenientes nec vim ullam imponunt, ne agdi neitatem Inferant Creaae ad consensum praebendu ut suo loco disputatur In tractatu de Gaa; go neq: decretum quo deus statuit illas Gaas conferre, praeiudicat liberti Creaae et indriae activae: o n alia raoe Intenditur quod tali decreto Laedatur Creaae libertas nisi qa vi illi? decreti Gaae conferantur, quae antecedter ita moveant voltem ad consensum, ut o ttum Invictissime sed Etiam necessario rapiant voltem ad consentiendum. Itaque si hoc Ita o se ht, ut docetur In tractatu de Gaa, neque decretum Gaae praevenientis conferendae neitatem ullam Imponit, qmqm beati foelici neitate In patria summu bonum amplectantur.

Ut a veru fatear Ex supra dictis Innotescit quidem, quod uno ore affirmant catholici, scit per decreta dei o magis destrui libertem qm p dei praesciam, quomodo a Explicari possit modus illae coicandae libertatis nrae cum decretis divinis, ulterius quaeri pt et dputari.

Id uo s. tho et quidam alij cum Eo sic videntur Explicare, qd npe licet supposito decreto coiat nrio id quod decretum e, haec tn neitas est ttum hypotetica, o a abluta et pprie dicta, gmuis n haec hypotesis decreti divini sit antecedens ad futurisionem effectus, ut pote caae effus futuri, tn deus Ipse decrevit libere effectus Creaturaru seu caarum sdarum, deinde Ita decrevit illos effus, ut alijs quidem causas naales et narias, alijs uo npe actionibus suis praeordinaverit, caas liberas, deus n operatr In qualib? caa sda sdum naam Ipsi Inditum In ja Creatione, ac pde effectibus liberis caas liberas ordinando, Iuxta illud s. augi l. 4o de Civit. dei c. 3o sic deus oia quae Creavit administrat ut Etiam ipse pprios Exercere et agere motus sinat, et s. tho 2a 2ae q: 52 a 2o docet deum movere unum quodque sdum motum eius quod movetur, id est considerando

libertem agtibus liberis, qm deus illis praeordinauit, addi pt In confirmaoem huius sentiae, In eo differre hypotesim antecedentem, qa Impelleretur caa sda ad agdum ab hypotesi antecedte decreti diuini, quo deus tanquam caa pa superior est Et gnalis fuit, et tt ut ita dicam modum quo poit conformiter omnes causarum secundarum, In illis et cu illis operari, sicq: Ex nulla pte laedere agtium liberorum libertatem, o Ita uo se res tt In creaa aliam creaam ad agdum antecedente Impellente et dnante, haec n destruit libertatem creaae, qm Ita Impellet, qa nescit nec tt In potestate modum quo conformiter eius libertati Ipsam antecedenter Impellat.

Porro o seqr liberas ee caas sdas Ex eo quod deus In illis aliquid libere operetur, nam certo certius deus Ex pte sua libere operatur In et cu sdis nasijs, caetera uo supra allata libens Ego admittam, id n deus p decreta sua agtium liberorum libertatem non destruit, necesse est ut o modo coienti id operetr ~~sdum~~ cais secundis, sdum modu causis illis congruentem, liberas n relinquendo quas condidit liberas qui tn fieri poit ut sit antder vi decreti sui, vel ita ut sit ab aeterno causa effus futuri, sicut et p suam oipoam Exequentem est caa effectus Existentis In tpore, et tn modu agdi caae secundae liberae connaturalem o destruat, Imo conseruet, illud mihi o videtr hactenus sufficienter Explicatum.

Quappter ptr, ideo decreta dia vim nullam aut neitatem Inferunt creais liberis qa se tnt decreta dei ad effus futuros liberos quomodo se tt poa dei concurrens cum cais sdis liberis ad actiones liberas In tpore pductas, sicut go deus per concursu suu, id circo o perimit libertem caae secundae, qa agit ttum simul cum illa, o uo pri agit et dnat voltem creatam, qm Ipsa se ad agdum dnet. raon caae pae et gnalis qmdm dumtaxat subordinaois concatenaoem Importat inter caam 2dam et jam, o uo antecessionem vllam acois caae pae alioqui praecurreret deus, potius qm concurreret, Ita deus p decreta sua non prius statuit ab aeterno concurrere cum caa 2da ad agdum sese dnatura, cum illa sit ad agdum dnatura, vnde fit, ut decretum siqdem hypotesis antecedens ad futurisionem effus tqm illi caa, sed o aliter qm voltas creata; nam effum producit, ad quem tn pducendum sese libere dnauit, hoc uo liberam caae dnaoem ad agdum concomitatr ttum, o uo antecedit.

Quæstio Vigesima
De amore Dei, seu de affectibus Diuinæ voluntatis.

Repetenda ff Ea quæ supra dixim., ꝯ ee sint in deo volioy ieſi vnitam rae Entitatis, multiplicari in vare obtorum, vnde quæritur vtrum et qui nam sint effus dicæ volty.

effus volty enu cum numerantur, amor, desiderii, delectatio seu gaudium, fuga, odiu, trista, spes, desperao, audacia, timor et ira, hic ge quæritur vtru ipi effus in deo reperiantur, o qnus sint vacuum pacy quo ipu important aliqm defectum vine imperfectam sive spiritualem quo qdem ipu certu est in deo illos effus ꝯ reperiri, sed ad summum, prout ff quidm uchy dicæ volty absque vlla imperfee.

Prima Propoo

In deo ꝯ ff sprie uchy desideriy, fuga, spes, desperaoy, timor y, audacia et trista.

Ppoo p ptes nam ip uchy desideriy est circa bonu absens et nondu hequisitum, deus ut nullo pt carere bono, cu sit ipsa bonitas adeoq: fons et origo oiy bonitatis. Item fuga est circa malu suum falsum vt tale apprehensum. Sed deo nullum pt accidere malu suum, aut poibile apparere, si in desideriu et fuga cum bono et malo alicho comparet, potest quodammodo admitti desiderium in deo, na ipse desiderat nobis virtutum æternæ, idem dicendu de fuga, detestatr no ctum pmi peccatum, sed et futura peccata aduersantur.

Item spes et desperao ꝯ sunt in deo, ꝯ qdem spes, qa spectum spes est circa bonu arduu, cuiusmodi nul pt ee in deo, qa spes ꝯ de bono quod nondum futurum cognitu, spes n quæ videtr, ꝯ est spes inquit apostus Rom. 8.° bum denig: qa spes est expectao boni quod speram. ab aliquo superiore et potiore, nullus n dr a seipso aliquid sperare. deus ut ꝯ cognit superiore. qo R. de desperaoe reg est clara, na desperao est circa bonu arduu, qd videm. nos vix aut nullo modo posse consequi.

Item timor et trista ꝯ ff quæ in deo, qa timor est de malo futo, trista ꝯ de pnte et prio malo, nullu ꝯ prium malu pt ee deo pmi aut futum. nec inter pt dici deus timere vel tristi ee de malo alieno, qa nemo alienu malu aut de illo dolet, nisi qa illud tm prium malu apprehendit, deus ut creau malu ꝯ pt æstimare sum.

Non ẽ audacia in deo prie loqdo, qa audacia est circa malu prium et prulgate difficile, nõ ẽ pt esse tale ru dice voliõs, quæ finem est sine ficta, nulloque pt malo debnerj, circa aliõs effus maior est difficultas type circa amorem et odium, delectationem et gram.

2ª Sertia Propoo

In deo est amor prie et fortes circa creaas.

Cor hum qa in scripț pt. sine villa mptora, prout exponunt coher Inter preles, or deus amare creaas. Joan. 3º. sic deus dilexit mundu, ut filiu suu unigenitu daret. Sap. 11º. ora quæ sũt diligit, hum qa achus amorig nõ aliud est qm achus quo voltus sbi aut alterj vult bonu, sed deus vult creatis aliquod bonum, hum denq: qa achus illig amoris circa creaas nullum arguit in deo imperfoem.

Quæres vtrum amor dei circa creaas sit amor amicie, aut concupiscentie aut benevolie.

Reo deum o amare creaas raaler amore amicie, qa ab illis o redamat, o sltem amore benevolie, qa illis o vult bonu spter, sed spter creaas raaler in quaru vtilitate Eus ordinauit, sltem deu amare creaas raaler hum amore amicie, quando deus ab illis redamat. Essi o sit aglis amor creaturum ei, quo deus illas prosequi, nec sit amicitia illa Inter deu et creaas raaler, tqm Inter psoas aqles, cũ pt eo reciproca duoru horum amicitia, hinc ẽ est in deo amor benevolie circa creaas raaler, qtenus bonu quod deus vult creatis ad suam ipsius gloam refert.

Quæres 2º vtrum diligit deus magis vnam creaam qm aliam.

Reo qtum ad achum volus sua deum o magis diligere vnam creaam qm aliam, qa vnicus ẽ et spter achus amorig dei circa quodlib bonum ipsar aliar achus subsiales, cuius prium est o fugere magis aut minus, at no deum magis diligere vnam creaam qm aliam effective, seu quoad effum, qa maius bonu, pa maiore gaam aut gloam vni confert qm alterj vnde melior a deus spter plus diligit effective, o ss n melior a nisi raõe maiorig boni accepti.

Sertia Propoo

In deo vere et prie est achus gaudij seu delectatoris.

Scria Loquentis scripț, quas nũ prohibet accipere in prio sua suoe, spal. 15º. delectatoes in dextera tua usque in finem. Isaiæ 22º. Gaudebit super te deus deus tuus. hum qa ex pto deus in qua est sua sempiterna fruitr voluptate. hum qa deus cognoscit ipsa bonitate volita et amata. go gaudet et delectatr, na delectõ est effectus volus circa bonu prium et possessum.

Quarta

Quarta Propõ

In deo est odiu ppriè et soliter.

Quo aduersatur quibusdam thus, qui verba scripturæ quæ odiu deo tribuunt, illiguat in sensu tropico.

Vbi autè La sap. 14° odio sit deo impius et impietas eius, quæ quidem verba nil prohibet accipi de ppio sensu, qa odium in suo soliti conceptu nullum includit imperfectum, ac posse ppriè inesse pt deo, nam duplex est odium. vnum abominationis quo malum ipsum detestamur, et aliud inimicitiæ quo volumus aliqd malum ipsius quæ nobis displicet, sed vtroque modo deus pt odisse pro peccatum ratione suæ bonitati contrarium et noxium, creaturis detestatur deus odio abominationis, item peccatorem prosequi odio inimicitiæ, qa vult et infert illi malum pœnæ Coeloquod raro peccati displicuit.

Cæterum In vtroque odio siue abominationis siue inimicitiæ quidã amor dei includit, ideirco n deus odio pt peccatum et qa amat creaturam vellet eam peccato ẽ infesti infesti. et cũ odio inimicitiæ prosequi peccatorem, complacet sibi quodammodo in malo pœnæ, quod iuste infligit peccatori.

Iam uõ circa iram, vbi sit ppriè deo tribuenda ẽ parua ẽ difficultas. nam fere oes theologi negant eam ppriè deo conuenire, in hoc sit sancti ss. pp. qui agnoscunt quidem effectus iracundiæ dei, ẽ a affectus, uerum rondent, potest ss. pp. deo iram ẽ adscribi, qa videbant iram in nobis pturbationem esse coniunctã cum aliqa perturbatione ipsorum vel spiritali, Quo fit certum est iram in deo ẽ esse, sed difficultas est de ira formaliter sumpta, ẽ quenus ẽ pas animi, sed quenus est animi affectus sine motu et perturbatione, si talis esse pt.

Mihi ã videtur esse disputatio de nomine, vel saltẽ de definitione iræ, nam si cũ Lactantio l. de ira dei c. 17° definimus iram

seu actum animi ad peccata coercenda pœnam infligentis certe potest esse ira in deo, si uo cum antiquis patribus eam definim. pa cũ aristotele l. 2° de aia appetitum doloris vicissim in aduersario inferendi, cum Ciceronẽ qui ab ipso Lactantio citatur

Ira definitur cupiditas ulciscendi aquo se lesum putes: si igitur hoc modo ira definiatur, ẽ erit ppriè in deo, qa nil pt ipse pati, a nullo pt affligi aut cruciari.

Cæterum sit quidam hic in pte dicendum circa modũ cognoscendi et accuratius considerata ẽ dt in deo admitti ppriè dicta ira, tum qa eam denegant deo ss. pp. tum qa ẽ licet recedere a modo loquendi usitato inter celebres patres, et apud ss. pp. frequentiori, ac potius ea congruenti: erit sequi allatam ab antiquis definitionem, eamq: a deo removere, ne iram in deo aut dolorem agnoscam.

Quæstio vigesima Prima
De Miâ et Justitia Dei.

Hic solent tri multa virtum genera, magnificiam, veritatē fidelitatē In promissis bonitatem, et similes pfectiões in Deo admittere, nec immerito, nullam enim istæ virtutes in suo concepta foali includunt impfectiõem, difficultas autem ē de mia et justitia, vtrum pprie sint in Deo.

1.a ppoo

mia ē in Deo pprie et foaliter.

pbr ppoo ex script. sacra psal. 89.o epta sti jac. 1.o et aliis passim; tum qa in Deo continetr foaliter pfectio quæ nullam includit impfectiõem. sed talis ē mia, vt enim obseruant ss. pp. Aug. lib 7.o de ciu. c. 5.o et damas. lib. 1.o de fide orthodoxa; mia nihil aliud ē, qm voltas sublevandi miseriam alienam, ttum vero abest, vt sit impfectio alienam miseriam sublevare velle, quin potius inde magna arguitr pfectio, et illam actus sublevare arqtum ē poæ et bonitatis.

Dices. mia solet dtri a phis compassio miseriæ alienæ cum volte eam sublevare; sed in Deo nulla pt ee compassio qa nullo dolore intrinseco affici ō pt; go &.

dist. maj. mia solet a phis dtri compassio alienæ miseriæ, mia, inquam, maaliter sumpta, prout ē in subto creato, puta in hoe, cujus voltas cum appetitu sensitiuo conjuncta ex illius perturbaõe mouetr, quomodo solet quoq; ita dtri commoo sanguinis circa cor, C. foaliter verò et penes sua ppia essialia, N. sic enim mia nihil aliud ē, qm voltas sublevandæ miæ alienæ, nam passio ē dolor appetitus sensitiui, ō pertinet ad raõem foalem virtutis aut affectus ipsius ai, qm qm per accidens, si contingat voltem conjungi cum appetitu sensitiuo, poterit motus appetitus sensitiui affectum ai prouocare, et ita compassio excitat miam.

qd spectat ad justitiam vel illa sumitr impprie vel gnaliter, sicq; idem ē ac æquum, justum et rectum quomodo is appellatr justus, qui rectus ē ac probus; hoc verò ttu ō dubium ē, quin Deus sit justus seu rectus; nil enim contrarium suæ bonitati efficit; sed difficultas de justitia pprie sumpta prout ē quædam virtus ad alterum occupata in reddendo vnicuiq; qd suum ē; et cum hæc duplex sit, alia distributiua, alia commutatiua sit

2.a ppoo

ō ē in Deo justitia commutatiua pprie sumpta.

multis.o placet hæc ppoo; pbr tn ex Arle 5.i ethic. c. 2.o justititia commutatiua et specialis pprie dicta occupatr circa æqualitatem dati et accepti; item c. 5.o ejusdem libri

ē circa commutatoem, qua includit semper repassionem: at inter Deum et creat nulla pt ee equalitas dati et accepti; quamuis enim Deus plurima bona conferat creaturis, ab eis tn nil pt accipere; ut patet ex Job 22°: qd prodest Deo si justus fueris? aut qd ei confert, si fueris immaculata via tua? et Job 2°: si juste egeris, qd donabis ei, aut qd de manu tua accipiet; adde qd si o pt ee inter Deum et servum, filium et patrem justitia vel injustitia ppriè dicta, multo minus inter Deum et creat ppter easdem rationes.

Dices. justitia creata versatr quidem circa equalitatem dati et accepti, qa arctam ht impfectionem: at verò o ita se ht justitia ecclesiastica, nec proinde justitia increata; sicut enim mia creata includit compassionem aut presupponit, o autem mia increata; ita justitia increata poterit o involvere repassionem.

nego ant. ad cujus pbationem petitam ex comparatione mie cum justitia dico disparem ee rationem ex eo qd mia per se accidentaliter et maaliter ratione subjecti importat compassionem, justitia verò secundum se et ratione subjecti sumpta occupatr circa equalitatem dati et accepti, qua ppter dr commutativa.

Dices. 2°. satisfactio, qm Christus ut homo exhibuit Deo patri fuit accurata, et ad summum, ut loquenti, juris apicem exquisita, ac proinde ex justitia stricte sumpta: sed illa satisfactio pertinet ad justitiam commutativam, quatenus honor ablatus restituitr.

Rondeo satisfactionem christi equidem fuisse condignam et sufficientem ad reparandum damnum illatum per peccatum seu ad restituendum honorem Deo ablatum per peccatum, fuisse superabundantem, ut pote que nulla indigeat acceptione Dei, que suppleat defectum valoris; o fuisse tn ex justitia stricte sumpta, sed alicujus alterius virtutis, puta religionis, que e tum pars integrans seu potius, o verò subjectiva justitiæ ppriè dictæ.

confirmatr ronsio, qa per christi satisfactionem fuit honor restitutus, qui per peccatum Deo ablatus fuerat, sicut qa nullum reale tum Deus passus fuerat ab homb per peccatum, sed tum sedum mentalem qrdam estimationem: sicut, in quem o peccaverant homines ex injustitia stricte sumpta, sed contra aliam virtutem, qm justitiæ, puta contra religionem vel obedientiam, sic christus ex religione et obedientia satisfecit, o autem ex justitia stricte sumpta.

Ultimo ppo

o e etiam in Deo justitia distributiva stricte sumpta.

pbr, tum qa ex dictis supra patet o ee inter Deum et creat sicuti inter dnum et servum stricta justitia defectu juris ppriè qa o ht creat in bona sua, ut pote, quæ sint dona Dei; tum etiam qa justitia distributiva, ut docent pti, servat equalitatem geometricam qua o e rei ad rem, ut in justitia commutativa; in qua qtum datum e, tum e ut acceptum, sed que e inter duas proportiones, ita ut consideretr 1°. per se ppo et pisono alicujus cum præmio et pisona altera, puta eadem debeat ee proportio inter præmium militis et præmium ducis, que intercedit inter ipsum militem et ducem, id o justitia distributiva 1°. et per se inducit equalitatem et proportionem pro unicuique sedum dignitatem; o enim consideret, qtum quisque unius cujusq; dignitatem, sed qm habeat cum aliis equalitatem: et non

at no Indio Iudæo o seruat æqlibꝫ Geometrica quæ attendit̃ Ea dignitate ꝓpõe cui bonu aliquod conferꝫ, nam deus primario decernit meritꝫ præmiu et demeritꝫ supplicium, neque cõsidꝫ at ꝓportiõ dignitatem vt pat. Ex Rom. 2º, qui reddet vnicuique iuxta opera et apocalyp. 2º. quum fuit Indelicijs dahim dare illi tormentum, at no si vnicuiꝫ bõd mereretꝫ, huic vni deus retribueret præmiu ꝓportionabm meritꝫ, hinc no Ex hypot. nulla posset esse ꝓpõe cõpetiõ, nulla pde æqlitꝫ Geometrica, et sic manifeste seqũr in deo o esse Iustiam distributiuam ꝓprie sumptam.

Cæterum nota ꝑ Ea Iusta præmij ꝑ deum facta retribuõe repiriam ꝓportionem Geometricam ꝓpõe vni? ad alteram, ꝗ vni? beati ad alterum beatum, sed id fit ꝑ accidens et ꝑ dario Ea inducta aritmetica rei ad rem ꝓportione.

Nota 2º. In iustia distributiua plerumq̃ reperiri admixtam Iustiam commutatiuam, sed ꝑ dario, nam ꝓpter meritꝫ ad præmiu quo ꝑ accid. seruatꝫ in iustia distributiua, et ꝓprie Loqdo aritmetica ac pde obtum Iustiæ coiunct̃ iustam distributiuam.

Quæres vtrum maneret Iustia quod mia

Reo dum rei veritatem Iustiam et miam ees æqlis dignitatis vt oes fatent̃, Ea intrinsece et quoad effectum magis diuere dei mia, quate illud mia Eius super bia opera Eius id quo ꝓt sua deus, hum ga credit̃ deus punire damnatos infra condignu, beatos à supra condignum remunerare, vnde et dum Iustus est, miam eque Exerceri in beatis sua dona coronando, ga impios à vtendo clemenia, hum ga deus de suo misericors est de duo à Iustus id est o merenti mo demereti miam impertitur, punit no peccatorem de alieno, id est ꝓpter malu quod suis ꝓpridem est.

Tractatus
De prædestinaõe et repbaõe.
Rubrica Vigesima secunda
De prouidia Dei

Disputatio de prædestinaõe et repbaõe præmittit S. thom. hanc quæstionem de prdia dei Ghim simpla, hum ga prdia e attributu Gratiæ, hum ga prædestinao sit ꝓfectum magis spectabile. hum quia prædestinao est veluti pars prouidiæ ghim sumptæ, neque ꝓt alicui? rei perfecta cognio obtineri, nisi præcogniti? eius veluti Gte et dria, e

qbus tqm ptibus essialibus coalescit

Caput Primum

Utrum In Deo sit prouidia.

Propositio

Est in deo pdia circa creaas tum spirituales tum corporeas, circa species et Indua etiam minutissima.

PPoo est de fide, qm pauci etiam Infideles ausi st Impugnare quorum alij fato, alij casui fortuito oia permittebant, pa. ij qui rerū Incorruptibilium, o uo corruptibilium; spiritalium o corporearum, qui nariarum, o liberarum; qui specierum vel Induorū alicuius momenti; o uo minutissimorum curam dei credebant.

Pbr a ppoo jo. Ex script. sapiae 8.o attingit a fine usq: ad finem fortiter, et disponit oia suauiter. 14.o tua a pater pdia Gubernat. spal. 138.o dat escam oi carni, math. 6.o respicite volatilia caeli, quia neque serunt neque metunt, neque congregant In orrea et pater vester caelestis pascit illa, non ne uos pluris estis illis. Item Ex Eodem unus Ex illis npe passeribus o cadit super terram sine patre vestro, vestri a capilli oes numerati sunt.

2.o Ex ss. pp. inxe hilario In spal. 62am, boetio L. 5.o de consolatione, theodoreto ~~primo~~ decem sermonibus de pdia dei, chrys. L. 3.o et 6.o de pdia dei, aug.o L. 8.o de Ciuit. dei, Greg. L. 21.o moraliū cap 24.o, Clemte alexandrino qui L. 5.i stromatum C. 10.o poenis Existimat afficiendos Eos qui negant pdiam dei circa res omnes

3.o raoe tum qa id postulat et demonstrat pulchritudo vsi; oium orbis ptium varietas, ordo, nexus, et simmetria, sicut n creaturae Ex se ipsis et sine deo esse o potuerunt; Ita sine Ipso Conseruante et Gubernante o possunt vel momto permanere, multo minus tā praeclaram varietatem Conseruare, tum qa deus o agit temere; tum qa si curam o hret rerum sgularum, vel qa o pt, ut est oipotens, vel qa Illarum Gubernandarum modum Ignoraret, ut pfectissime oia Illigit facienda, factaue Intuetur, ut supra dictum est; vel qa nollet, ut hoes et etiam bruta proli suae prospiciunt, quidni deus Ex Inclinaoe Iusta et raali, npe volte creais oibus prouidebit, hoc a sua bonitate alienum facere o videtur, deniq: qa vt act. s. th. oe agens agit ppter finem. go etiam deus ac pde ordinat omnes

Creaꝝ ad suos fines, medaque naꝝ et congruꝝ ad illos consequendos
dispedita bit, nil quod facere nit aliud est qm prouidere

obiectiones

Multa fiunt casu et fortuito, go deus reb' oibus ꝺ prouidet.
Dgo dum opinionem nram, quã plerumque ignor anus ad quem
ea spectãt dei plura dirigunt ꝺ: dum rei veritatem N. nil n
fit vel quod deus non faciat, vel quod fieri ꝺ fiat, vt aliꝝ ea augꝰ
monuimus.
Non pt deus vt rerũ curam hre sine anxietate et perturbõe,
go ꝺ vt pdicã circa res singulas
Nego ant. ꝺ a est deus vt hoo, qui virtõe hcat stum et vnita
quæ aqdo debilitetur, stile n vnico simplici et immobili actu cuncta
dirigit.
Multa fiunt frustra in rerũ nãa go ad illa non se extendit
dei pdicã.
Dgo ant. fiunt frustra in rerũ nãa si spectetur finis cui secundæ
subseruiũt liberæ, quæ nunqm suo fine frustrari pt, esto, si spectetur
finis dei tm ja et oibus cãis ac pde indefectibilis N.
Prouisor dt facere qm pt optima, sed deus ꝺ facit qm potest
optima, aliꝝ dei ab errore et peccato liberaret vel preseruaret
Dgo ant. prouisor pticularis tenetur facere qm pt optima ejus pro-
uisor uo vrsus, cuius est curam regere dum conditionem causarum
quibus cum concurrit ad prouendos effectus N. hinc permittit peccatũ
hum vt conseruet eius libertatem, hum vt det occasionem cauendæ
superbiæ, vt quisque qui stat videat ne cadat, etsi qdo ceciderit exa
dat humilior post casum, cautior et feruentior, hum etiam vt educat
mia dei quos aliquos conseruat a peccato singulari pdicã, peccatores
uo ad pdicam expectat.
Impij vt plurimum agunt prospere, affluunt diuitijs, probi uero
aduersis et miserijs premuntur, psal. 72. Zelauit super iniquos
pacem peccatorum videns. Jeremiæ. 12. qre via impiorũ prosperatur
bene est oibus qui preuaricantur et qui male agunt, sed hoc est boni-
tati dei contrarium, videturque aduersus eius prouidam militare ꝺ.
Concessa maj. N. mia. sunt in multis rationabiles causæ propter
quas deus pt affligere bonos in hac vita, et impios diuitijs munerare
ꝺ vt impios ad cognitionem veritatis adducat vel vt quosdam eorũ
bona opera in hac vita remuneret, ne aliquod opus bonũ sua careat

mercede, tum vt pbet Justos, Illosque moneat alia ee vitam in qua longe meliora bona debent Expectare, tum vt aliqua Justorum peccata puniat in hac vita, Atque penas temporales Leviores Infligendo Eorū miseretur, quos penis alteri vitio longe maiorib' o ault affligi, vnde vt ait Salui ani' l. 3.o de pdia, miseria nrae sunt testimonia malis seruis et bonis dei, qui etiam Justos affligit in hac vita vt eam habeant virtutem Exercendarum, pa patientia. Ex 2.a Corinth. 9.o nunquid de bobus Cura est deo, vt dicat apostus bobus et haec minima, deum o curare.

Reo ontem apostli o esse vt neget ablate deum curam borum gesti-pere, sed tm o esse deo curam de bobus, ac de hoib' curam, Juxta verba quae citauim' Ex matth. 6.h.o nonne vos illis pluris estis. &c Ex supia 6.o aqliter est deo Cura de ibus. qo cum apostus dicit deo o esse curam de bobus illicqus est ablate et spler, aut n nulla est curam aut eqlem.

Dqo ant. aqliter est deo cura de ibus quoad actum interiorem qd aqli, 2mo omnia prorsus actu prouidet ipsa dirigit Do, quoad effectum, qs. aqliter effus pducat in ibus creaturis n.

Quaeres 3.o vtrū deus immediate rel. puideat

Reo ad pae comediceliqs ipsu, et alio negari, nam immediate puidet rebus, qtenus p suam propriam substiam operatur, et Gubernat res ipsas, aliqm do immediate o puidet Eo sm, qs. solus ipse operetur qa concurrit cum causis secundis ad plures effus qmuis intione sum Caam sum effum attingat et penetret.

Quaeres 2.o vtrū creao sit opus pdie

Reo o esse opus pdie stricte sumptu, qa dia pdie est creaturam Gubernare, de pde illam conditam supponere, vnde forsan spler Conseruao creae ad pdiam qque o pertinet, qa est quedam continuata creao et pduo

Quao vigesima Tertia
De praedestinatione.

Cum pdia deq versetur in Gubernandis creis hem oaalib' tu Jraalib' nec Eodem modo omnes illa Gubernentur o immerito dquat thi vtriusq. Generis creaturam Gubernaoem, et speciali noe pdestinaoem vocant directionem hois et angeli in finem supernaalem, aliorū uo creaturam Gubernaoem vocant pdiam, propter penuriam vocum assignat nomen Generis vni speciei, hic de sola pdestinaoe nobis est sermo, quidquid

re quarri pt circa pdiam speciem sumptam, videm supra, et resolud
bre pt ex premissa quadam de pdia in gen, et de ijs qui dicenter
ipsa agdo de pdestinac.

Caput Primum

De nomine et rata seu define pradestinationis.

Pradestinatio dr a pre aut qui pro alijs Electi sunt vel
qui ante ulla merita prefixa sunt ad aliquem finem ordinati, sed quae
ab aterno et antegm in pore existerent ad vitam aternā pt Electi
alij ita unde pdestinac quae dr interdum Electio propositum Consilium
beneplacitum dei liber vitae, liber viventium, praescia, segregatio
dilectio, benedictio, hoc in tegm pdestinac nil aliud e quam
aterna Electio qua deus ante tempus eligit aliquos ad gloriam.
hoc a ptu videtur accipi debere pdestinac, et frequentius usurpari
qterus sciat antecessionem, patet jo Ex epistola ad Rom. quos praes-
civit hos et pdestinavit, sicut ab aterno, hos et vocavit sicut in pore
Item Ex matth. 2: venite benedicti patris mei, possidete paratum vobis
regnum, Ex Ephes. j: Elegit vos ipse ante mundi constitutionem
2o Exod. pp. aug.o l. de pdestinac sanctorum cap. 1b.o et 2o tract.
1h.i et 1b.o in Joan. alijsque in Locis amb. et hier. et alijs in cap.
jam Epistolae ad Eph. ita praedictam partem pro in hoc pdestinavit
Explicantibus, vt sit thm successorem temporis, o ad ptoarū digni-
tatem aut Exclusionem, meritorū fallem vt praeiscorum. porro ptum
pdestinavit acceptionem sequunt oes thi.

Quia autē verbum, determinare pdestinare, duo pt scire scire, jo ita
vt idem sic ac mittere, quomodo j: matth. jo destinaverunt aliqui
de populo, id est miserunt. 2o idem ac ponere, definire, statuere, ordi-
nare, hoc utroque modo sumi pt nomen pdestinavit, jo eodem modo
accipitur a sto th. cum dicit pdestinationem ee transmissionem creaturo
vaaly in finem vitae aternae. 2o modo saepius accipitur a thō, tum qa
Rom. jo pdestinac dr propositum dei, tum qa Ex sto hier. pdestinare
nil aliud est qm definire, id quae constat apud ptum augum, pas-
tum denique qa nomen transitionis videtur potius scire Executi-
onem temporalem, qm ipsum propositum dei, licet partim pro, o scire et
antecessionem temporis, qm in sciat Ex eoi thorum sententia. saule in

tm poterit Circulari ſ̄ps. th hi nomine transmiſſionis illigatur
v de qua ſit In tempore, ſiu Initialis ſeu quo fuit ab eterno
In mte dei, tandem tuo pdeſtinatois nomen vel ſumit In ampliu ſcatu
quomodo ſcat tum eternaria deſtinatoem reproborum ad damnatoem,
tum Electionem eternam Electorum ordinatoem ad Gloam, hoc ſſe
ſumitur nomen pdeſtinatois In can. 6.o Conc. valent ſub contrario
aliqui Etiam apud ff. pp. et mxe augum L. 5.o de emit. dei c. 19.o
L. 24.o Cap. 16.o de adu. L. 1.o Enchiridij ad Laurentium Cap. 11.o
ſic a vſurpat a proſpero C. 5.o ronſionum ad capitula Gallorum
obiectoe 4.a, Item ad fulgentium, L. 5.o ad Maximu, ſtricte In
ſumitr pdeſtinatio pro ſola Electione eterna bonoru, undeſolet pro
deſtinato appellari pdeſtinatorum Et Iuxta illam acceptionem
reprobati dnr coiter profecti poting qm pdeſtinati.

Cæterum In pdeſtinatoe ſtricte ſumpta duo ſpectari poſſunt
ſcet ſ̄p Gloa eterna. 2.o Gaa qbus ad illam peruenitr, unde ſt
vt dicatr ee alia pdeſtinatio ad Gloam, et alia pdeſtinatio ad Gaam,
qua pt ee multiplex pro multiplicitate Gaarum et donorum qua
ppurantr vi pdeſtinatois; alia qa Erit pdeſtinatio ad Gratiam ſanctifi-
cantem ſeu Gratum facientem, de qua Eph. 5.o qui prodeſtinauit
nos In adoptionem filiorum, alia Erit pdeſtinatio ad Gaam Gratis
datam, p.d Rom. 5.o Et chrus pdeſtinatus filius dei, et ſic de ceteris
pdeſtinatis ad Gloam meminit ſcrip. matth. 25.a poſſidete regnu vobis
paratum a conſtitoe mundi, et Rom. 9.o pparauit vaſa miſericor-
die In Gloam, et 1.o cor. 2.o neque oculus vidit &. quae deus pparauit
diligentibus ſe. ſolet a pdeſtinatio ad Gloam vocari Electio, ppter
hanc vtam qua pdeſtinatoem ad gaam et ad Gloam, varie aſſig-
nanti a ff. pp. et thus deſtinatis pdeſtinatis.

ſ̄p pdeſtinatio deſtr aſſo aug.o L de pdeſtinatoe ſanctorum Cap. 17.o qua
pparatio circa qm deſtinatem deſtinatem dubitari pt an ſ̄ps augus deſtin-
erit totalem et adoptam pdeſtinatoem, id ept tm ad Gaam, tum ad
Gloam. alij negant, qa inquiunt ibi fit mentio tm Gaa q ad Gloa,
alij affirmant, tum qa ita aug.o inquiunt illi; vera pdeſtinatio ad gaam
et Gloam, eſt pparatio Gaa ſeu Gratiae; tum qa ſine pdeſtinatio ad Gloam
antecedat vel ſupponat prouiſam meritorum proſcedentium, In poterit apud
aug.um Gloa illigi ſub nue Gtia, nam Gloa eterna ept ita quidem gaa
Iuxta illud apoſt. Rom 6.o gaa dei vita eterna, ſed aſſo aug.o L. de bono

q̄ Veneria Cap. 19. ꝑdestinac̄ dest̄ p̄fcia et ꝑparac̄ beneficiorum
dei q̄bus certissime liberant, qui cunq; liberantur, q̄ q̄d uero nomine
p̄fcia ibi debeat illigi dubitatr dl aliq̄bus, Eacoquod p̄fcia de qua
fit mentio p̄mittit ꝑparac̄ beneficiorum dei, illa a p̄fcia qua
ꝑparatur aeternam beneficiorum dei antecedit, non pt esse nisi fides
fidei illigia, ponens volti dicit diuinā gaiam, qua ponit creaturis
largiri, sic q̄dm Indeo fit reuera fides, qua nouit dona qua potest
creatis largiri, In qa hic agit augs aduersus pelagianos et semipela-
gianos, qui volebant deum nra opera p̄uisa eum, non sic singulari
beneficio Ea nobis ꝑparare et In nobis operari; contendit augs
deum Ea q̄dem p̄scire sed postea
Q̄que ut pelagiani et semipelagiani fidem illam dei p̄scientiam
illigebant antecedentem id est aeternam fidem dei circa fidelia bona
opera, Iste fidem p̄fciam illigi et fides vocis.
Quæritur denique qm liberacoem Intendat augs In posteriori definic̄
nam duplex est liberac̄o, Etiam a peccati seruitute, alia qua liberamur
macula peccati seu actualis seu originalis; alia uo consummata libe-
ratio qua o tm liberamur sed tm ponimur extra statum peccandi
cum n p vera Iustitia adeptionem et aeterna Gloa consecutionem Expellantur
tenebre Ignorie quib⁹ illigimus In hac vita, ac tm Ipsa conuersatio
et mors corporis huius destruit prorsus p Inm ortalitatem et resurrectionem
corporis probabilius a videtr finem augs tenuisse o tm priore liberacoem
qua obtinet p gaiam sanctificantem In hac vita, sed et liberacoem perfectam
qua tunc vere liberi dicimur, qdo o modo sub seruitute peccati Ingenij
sumus, sed nec poterim⁹ aliqua et Gloa deuidere, qa uo Ista liberac̄o non
comprehendit nisi ꝑdestinac̄oem eorum In quib⁹ est Reatus peccati, ꝑdestinac̄o
Deo ꝑdestinac̄o angelorū liberac̄o dicit̄ pt. Deo alia assignatur dest̄
ꝑdestinatos quae hoc comprehendit.
Itaque ꝑdestinac̄o hec dest̄ ass̄o th. transmissio, hoc ple aeterna ab
aliq̄s dilectio, electio, ordinac̄o creaa ratis ad Gloam et gaiam, Iterna ab
aliis totalis et accepta ꝑdestinac̄o dr actus dei Immanens seu aeternus
quo Eligit aliquos ad vitam aeternam p efficacia gaie media. dr actus
aeternus et Immanens dei ut afferatur Genus ꝑdestinatos, seu id In quo
cōsist ꝑdestinac̄o cum fides et cognitio, volte dei naria circa obtm rium:
dr actus quo deus ordinat Et Elegit, ut certa creaturam Rationalem

dirigi ad superiorem ordinem, ad quem o pt Ex se ascendere, unde ut ait S. th. sqm sagitta a sagittante dirigitur et transmittitur creatura ~~vocat~~ rationalis In finem vitae aeternae, additur p efficia Gaa media, quia salus obtinetur medte Gaa.

Quaeres an pdestinao aliquid ponat In pdestinato

Reo Cum sto th pdestinaoem forliter sptam nil ponere in pdestinato, sed esse Ipsummet actum dei pdestinantis Immantem Et aeternum; efficienter uo et quoad Executionem plura ponere In pdestinatis npe Gaas qbus ad vitam aeternam peruenim. Et ipsam Gloam, quae dr Gaa consummata.

Quaeres an pdestinao sit actus illus an voltis, an utriusq simul.

Reo pdestinaoem sicut et pdiam Gtim sumptam Includere actu illus Et voltis, nam qtenus est aliqa Electio pdestinati, dr actus diae voltis, qtenus uo est ordinao mediorum pa Gae ad vitam aeternam est actus illus cuius pprium est comparare media cum fine et mutua Ipsorum pportionem.

Confirmatr Ista Responsio qa Ex scripturis pdestinao vocatr Interdu dilectio, Electio, ppositum, quae certe ptinent ad voltem, Interdum uo dicitr praescia consilium, liber vitae, Ista uo ptinent ad illectum.

Quaeres 3o an pdestinao magis sit actus illus qm voltis, an vice versa?

Reo pdestinaoem magis sitam videri In actu voltis qm illectus, quia licet In script. Exprimatr pdestinao, aliqo noe designante actum illectus, tn frequentius tam In script. tam In ss. pp. appellatr Electio et ppositum, In script. quidem Epti. jo Elegit vos In Ipso ante constitutionem mundi, Item pdestinati sdum ppositum, npe Rom 8o oia cooperantur In bonum ijs qui sdum ppositu vocati st. Item apud stos pp. ut videre est apud S. augum In L. de Correptione et Gaa, de pdestinaoe sstorum et bono perseueriae, fulgentium Lib. ad monimum. prospero Rorisconibus ad Capitula Gallorum, hinc a quia si potius actus illus qm voltis deberet dici pdestinao potissimu praescia o a potissimum praescia. Imo videtr apostus rom. 8o pdestinaoem quodammodo dguere a praescia. quos praesciuit hos et pdestinauit unde multa praesciuntr Iuxta S. augum quae o pdestinantr, pa peccata quae cum deus Ipse illa o faciat neque Etiam illa pdestinat tum denique qa pdestinao est actus quidam practicus, Nam est quaeda Gubernao et dilectio, nullus uo actus illus saltem p se et solitarie sptus est practicus, scia n vioris est oio speculatiua, scia a splicis illigiae o est efficax nisi raoe decreti diuini cui coniungitur. ut supra docuimus.

Dices pdestinao est species prouidiæ, sed prouidia est pars prudiæ, prudia a Residet In illu. go pdestinao ptinet ad illum.

Dgo min. prouidia est pars prudentiæ subtiue, seu pprie dicta illi species Nego. pars Integrans Cdo, at uo o est necesse vt partes Integrantes alicuius virtis sint Eiusdem raois cum illa, Et ad eandem directe pertineant facultem. qre licet prouidia Ex Ipsa nois æthimologia videatr ptinere ad illectum, quia, tamen nihil certi Ex nominum æthimologia colligi potest, Ex eo quod pendeant Ex hominum Instituto, Et aliunde verbum pdestinare Idem sit ac decernere, id circo non pt colligi pdestinaoem ptinere ad illum potius qm ad voltem.

Caput secundum.

vtrum sit aliqua Causa Prædestinationis

Constat ee aliquos pdestinatos tum ad Gaam tum ad Gloriam id n scant script. rom. 4.o quos præsciuit hos et pdestinauit conformes fieri Imagini filij sui, Eph. 1.o qui pdestinauit nos In adoptione filiorum, et math. 18 Angeli Eorum vident faciem patris mei, qui si o fuissent pdestinati certe deum non viderent, nil n fit In tpore, quod ab æterno statutum o fuerit, Iuxta illud math. 25.o venite benedicti patris mei, possidete regnu quod vobis pparatum ab origine mundi; illud idem testantr conalia præsertim valentino sub Lothario Can. 7.o confitemur pdestinaoem Electorum ad vitam et pdestinaoem Impiorum ad mortem; id qque declarant ss. pp. tum ij quos Citauim. Cap. precedenti agendo de noe et defioe pdestinaois tum Et alij qui distinguunt pdestinatos a repbis, pa athan. In suo fidei symbolo et alij; denique qa mre congruum vt deus manifestet diuitias suæ bonitatis et mia Imo Et Iustiæ, quæ oia Elucescunt In misterio pdestinaois; deinde si deus tanqm author naæ Res naturales In finem sibi Conuenientem dirigit, vt author Gaæ ordinat creaturas ad finem supernalem.

Iam quæritr vtru pdestinaois dia aliqa detr caa: pt a pdestinatio seu ad Gaam, seu ad Gloam sumi vel formaliter raoe suæ Entitatis qtenus est actus dei Immanens et æternus vel matiue raoe obti seu effectus quem connotat, Item caa pdestinans duplex pt considerari, alia phyca vt cuius vere ponitr effus, alia moralis quæ phyce qdem o Influit In effum, sed est id ad cuius psiam caa phyca operatur.

Prima Propo

Predestinacio fortiter sumpta, prout est actus immanens dei, nulla pt esse caa physica nam cum predestinacio hic sumpta sit ipse met deus certe nullam pt hre caam, a qua vere dependeat. res est clarior qm vt maiori indigeat pbacõe

Secunda Propo

Predestinacio effectiue spta rõne tri ad quem ordinatr potest aliqa assignari caa physica, id est datur causa physica effectiua predestinacionis.

Pro ppõ qa predestinacio spta matiue est ipsa gãa et gloa, quam deus confert predestinatis, sed dei gãa et gloa pt depdet adeo tanqm a caa efficiente o modo gratis aut vtj, sed et speciali et pticulari qtenus saltem speciali prouidia et affectu gãam et glorã largitr creatis rãalibus, Item predestinatus est caa maalis predestinacionis matiue spta, qa recipit effectum predestinacionis: item deus est caa finalis qa ipsa propter semetipsum operatus est: pcorum no effectiũ predestinationis nulla datr caa formalis, qa gãa et gloa sunt formae quidem accidentales, o datr ipsa forma.

Difficultas go hic quaeret de caa Morali, de qua pt quaeri pmo vtrum sit aliqa caa moralis et meritoria effectiue predestinationis in ipsore productorum, pma gãae et gloae, 2o vtrum possit aliqua esse caa moralis predestinationis matiue qdem spta, sed prout fuit in mte et volũte dei ab aeterno, seu quod idem est vtrum deus ab aeterno decreuerit tribus dare effectum predestinationis, post gãam et gloam Ex prisis eorum meritis.

Porro ja quaestio videtr soluta sat cellima, pstim Ex tractatu de gãa in quo fuse tractatur, hicque paucis exponit, jo in gloria aeterna quae est effectus spiritualis predestinationis recipimus datr causa moralis et meritoria, vt pat. Ex eoquod gloa seu vita aeterna. matth. 5o et 2o ad timoth. 4o merces et corona vocatur, quae pdem supponit meritum. deinde certum est nullam dari in hac caam meritoriam ipsa gãae, qua Justificamur; qa ex rom. 3o Justificamur gratis per gãam ipsius et vt docet Concilium trid. sess. 6a can. 8o Gratis iustificari dicimur, qa nul eorũ quae praecedunt Justificationem, fide fides siue opera ipsa iustificationis gãam promerentr. desola igitr predestinatione matiue spta et aeterna, seu de effectu consolato p actum aeternum predestinationis, quaeritr vtrum sit Ex prisis meritis nec ne, qa

uo duplex est predestinatio, una ad Gratiam, et alia ad Gloriam, de utraque
singillatim nobis sequentibus capitibus agendum est.

Caput Tertium

utrum predestinatio ad Gratiam
sit Ex puris meritis predestinati

Hic uoe Gratia ⁊ illigitur Gratia sanctificantis augmentum, nam per eam
bonis operibus ea Gratia sanctificante profectus augmentum, Ita ea talibus
puris meritis potuit huic ad primum augmentum predestinari; aut certe eadem
questio instituit de illo augmento quod solet poni de Gloria seu vita æterna,
utrum prime ad Gloriam æternam et ad augmentum quod sanctificantis dicitur
Gratuita predestinatio et si in primo erudat sub meritis; huic ab alibi Examinabit
nam hic illum agimus de ipsa Gratia illum actuali excitante et adiuuante, quæ
disponit ad suscipiendam Gratiam sanctificantis, illum illam dicimus Gratia
actuali sanctificante.

Item p merita ⁊ Illigunt quæcunque merita, pia Extrinseca Christi merita,
certum n est fuisse illos predestinari ad Gratiam quemlibet imo ad Gloriam ipsam
Ex puris Christi meritis, vt constat Ex scripturis Eph. 1°. benedixit nos omni
benedictione in celestibus in Christo Jesu. Item predestinauit nos in adoptione
filiorum p Jesum Christum, in quo habemus redemptionem p sanguinem ipsius.
Præterea cum Ex ista augo predestinatio horum sit pharao beneficiorum quibus
liberantur, neque liberentur a peccato fiet et lege peccati nisi qua filius
dei tanquam redemptor nos liberauit, certe o nisi post pura Redemptoris
merita predestinantur homines Et certe si Christus est caput omnium hominum, vt scripsit
testatur script. In homine, tam caput in membra vitam et Gratiam et influere,
adde quod Excisi pp. concepti nisi deus fuisset homo factus nunquam fuissent
homines saluati; quod satis indicat merita Christi præuisa aliqua ratione tanquam
præsupponi ad horum predestinationem,

Jam uo circa quandam propositum occurrunt ⁊ contra hæreses refellendæ
hunc Errorem quorumdam aliorum opiniones refellendæ.

Quod spectat ad hæreses vt nullam Errore Judæorum, qui ad fidem
Christianam conuersi; in Ecclesia nascentis Exordio Legem extollebant supra
Gentiles ad fidem conuersos, sequebantur dicebant Illos digniores, qui ad fidem
fuissent vocati; asserentes Operibus Legis mosaicæ, se meruisse ad fidem
et Gratiam Euangelij vocari et assumi, hunc n Errorem fuse refellit apostolus
in Epistola ad Rom. dicens omnes ee conclusos sub peccato, vt deus omnibus misereatur
neque opera Legis mosaicæ ullo modo profuisse ad fidei vocationem, sed tam
Judæos quam alios Gratiam et viam dei fuisse necessariam, et Inquam

hunc Errore pretermittam, q̃r solent hæreses circa hanc difficultatem
asseri a sti thomæ Inter prehbus et refutarj.

Prima fuit origenis l. 1º de princ qui Existimauit aãs animas corporibus Infunderentur Creatas fuisse Et Eas accipere Gaam et Gloam
vel o accipere In ĝoribus, vel ad Eam pdestinari aut o pdestinarj
pter bona vel mala opera quæ fecissent antequ corpor. corr ungerent.
Hic a Error aduersat aperto ad Rom. 9º Cum ait, cu nondu natj
fuissent aut quidquam bonj aut malj Egissent Esau et Jacob, o Ex
operibus, sed Ex vocante dictum est, qa major seruiet minorj videt que
Jacob super que Condemnatus ille Error In 6ª Synod, h, n, vt ibi
recte habetur, aias o præcurrunt Corporibus, Cede Etiam neq quidqm
animæ animæ corporibus Infundantur, neque pt dici hoc a deo pdestinat
pter talia actuum corporibus præexistium prisa merita, neq: n vt
dicit s. augus supra citatus prebet deus quod futurum o erat, nec
pt talia præmiet merita quæ nunqm Erant futura.

2ª hæreses fuit manichæorum et priscilianistarum, qui vt referunt
Epiph. hæresi 66ª, augus hær. 46ª Greg. magnus hom. 9ª In euan-
gelia, vt hqm referunt Ss pp., illi hæretici ona Referebant In orbis
et occasum syderum et In colorum motu, Ita vt Ex varia dispositione
et Inspectione syderum, diuitias quorumcunque effluum dijumerebat, sig:
bene agerent hoc et a deo pdestinati fuissent, aut prius fuissent a deo
futuri benignum colorum et syderum Influxuum. hæc a sentia a nullis
Jam sæculis Explanata est, tpm directe contraria script. sac. Jerem. 9º
a signis cæli nolite timere qua Gentes timent. Rom. 9º. ubi Jacob
pdestinatus, Esaü uo reprobatus Legr, qmqm ambo Eundem habent Influxu
et aspectum syderum, nam Eodem orbis concepti et nati fuerunt ut
obseruat s. augus loco citato et l. 1º de Gen. ad litteram Capite 9º
Et præterea constat Expria non modo Eos qui Eodem tpore momento
geniti sunt, sed Et Eos qui Eodem concubitu concepti sunt diuersis
Et moribus, contra uo fidem vel diuersis In locis Eos qui diuerso tpore
editi et concepti sunt, sæpe Eadem uo Et Eodem affectu præstare.

Tertia hæresis fuit pelagianorum qui vel oio negabant Gaam,
vel asserebant Eam nobis dari Ex meritis nris, seu Ex operibus naturis
Et viribus liberi arbitrij, Eamque Gaam dari tum ad facili operandu
nosque hre dum taxat opus Lege et doctrina faciendorum similiter

Differebant de eterna predestinatione horum ad Gaam, si in s. Aug. videtur
adid eos impulisse Cum Inter alia argta Ex Ipsa qua predestinatione sit argu-
mtabis vt probaret Gaam non dari Ex meritis, ne qa apostus Ipsam pre-
destinationem appellat Electionem Gatis quia o sit Ex operibus, si in Legis non,
8°. Reliquiae s. Electionem Gtia salue facte sunt, si a Gaa Jam non ex
operibus, alioqui Gaa Jam o est Gaa, Illam uo hereses Impugnauit
s. augus ob Libris quos de Gtia Edidit, praestim uo Epist. 89. 105 et
106a., Item In Enchyridio L. de Gtia et libero arbitrio, de correptione
et Gaa, de bono perseuerie, de predestinatione sanctorum, Et Innumeris fere
alibi scripturis testimonijs pa. docuit. q. ubi deus antequ hanc eos diueret
In terram promissionis, hic illos admonet, ne dicas In corde tuo cum
dilexerit Inimicos hos deus tuus In conspectu tuj, propter Justitiam
meam Introduxit me deus vt possiderem terram hanc, o non propter Justitiam
tuam, neque propter equitatem cordis tuj, meruisti possidere terram hanc.
Ipsis autem verbis docuerunt. asserit augus Contrarij figurum predestinatos
qa terra promissa sciat Gaam, Item Joan. 6°. nemo pt venire ad me
nisi pater meus traxerit Eum, Et eodem loco hoc est opus dei vt credatis
Joan. 15°. sine me nil potestis facere; Item non me vos Elegistis, sed Ego
Elegi vos, id est Inquit augus, o qa me Elegistis Ego Elegi vos, sed quia
Ego Elegi vos, ipsi me Elegistis. Rom. 1a. pax et charitas a deo patre et
dno Jesu ctro, non q°. quid orem. sicut oportet nescim.; oratio a, ut
Inquit augus, primum est opus christiani. Rom. 9°. o Ex operibus sed Ex
vocante dictum est, quia maior seruiet minori. Rom 11°. Reliquie salue
facte sunt per Electionem Gtie; si a Gaa, Jam o Ex operibus aliqui
Gaa o est Gaa, Item quis prior dedit Ei Et retribuetur ei Ei. Rom. 12°.
Unicuique diuisit deus mensuram fidei. 1a. corinth. 1°. qui Gloriatur In
dno Gloriet, 1a. corinth. 15°. o Ego sed Gaa dei mecum, Item Gaa dei su
id quod sum. 2a. Corinth. 3°. o sum. sufficientes Cogitare aliquid ex
nobis tqm Ex nobis, sed sufficia nra Ex deo qt. Eph. 1°. Elegit nos in
ipso id est In ctro ante constitutionem mundi. Eph. 2°. Gaa dei salui facti
estis p fidem. philip. 3°. vobis donatum est pro ctro o solum, vt In Eum
credatis, sed Etiam vt pro Eo faciamini. 1a. ad thim. 2°. vocauit nos
vocatione sua sca, o secum opera nra sua, sed secum propositum suu et gaam
que data est nobis In ctro Jesu. addit postea augus Expla Infantium
quorum aliqui baptizantur sine vllis suis meritis, sed Ex pura dei mia, qua
o solet qa alios qui o baptizantur, addit quos Exputum ctro qui fuit

pdestinatis filius dei o Ex meritis, sed Ex sola dei voluntate. porro pdestinatio
ctri Inquit aug.us est Captar et sua mra pdestinatos, Iuxta illud apostli,
quos prosciuit hos et pdestinauit, conformes fieri Imagini filij sui.
4a hæresis fuit semipelagianorum, qui soli libero arbitrio, o quidem
cuiuslibet operis boni Cæcutionem, sed saltem aliquod initium salutis et
bonorum operum Exsolo libero arbitrio sine Gaa dei posse oriri esse
existimabant, pr. credebant hoem Ex se posse velle et desiderare salute,
orare Imo et vt quibusdam placet fidem consequi sine illa Interna
dei Gaa, et eegter pdestinationem ad jam Gaam asserebant suppnere
pusa merita seu opera mra antecedentia; at uo semipelagianos o esellit
testimonijs scripturæ supra citatis, et alijs argtis quo brevitatis causa
prætermitto, qa videri pt apud s. aug.um In l. de pdestinatione sanctorum
Ex libro de bono perseuerantiæ, tum qa hic error Ex professo refellitur
In tractatu de Gaa.

Jam pro suppositis illis Erroribus nobis agendum est aduersus quosdam
thos qui vel o saltem caute videant Loqui de pdestinatione ad Gaam, vel
saltem hanc veritatem non admittere.

Prima Pars

Ratio Cur deus pdestinauit thos ad j.m Gaam o est pusus a deo bonus
usus Gaæ futuris.

Pbr pro hac qa matth. 11.o Licet christus uiderit futura tyriorum
et sidoniorum pœnitentiam, Ex hypothesi qd ad ipsos pdicata fuissent miracula
quæ facta sunt In corozaïn et beth. o In petrica quod illos edita sunt
miracula, ee pde o est Etiam Cur dicam? præuisum bonum usum Gaæ seu
meritum Etiam Ex Gaa procedens esse rationem sufficientem cur deus primam
Gaam actuate conferat, cuius bonum usum præuidet, aut Cur Largiatur pro
Gaam sanctificantem cuius meritum futurum præscit. tum qa Ex eph.
j.o Elegit nos In Ipso id est In christo ante constitutionem mundi, vt essemus
sti et Immaculati; qo Inquit aug.us L. de pdestione sctorum cap 18.o
o qa futuri Eramus? sed vt essemus. Ipse Certum est. ideo quippe tales
Eramus qa Elegit Ipse pdestinans vt tales p Gaam ei.s essemus. quocirca
et ad hæc Ipse testatur aug.us agat aduersus hæreticos qui propter merita
soli? liberi arbitrij præuisa volebant Gaam conferri, In Eadem verba apostli
et augustinus o ee pariter datam gaam post vel propter præuisum bonum usum
Gaæ, alioqui sequeretur nos ee Electos, qui futuri Eramus sti, o uo esse
Electos vt essemus sti.

Adde In confirmationem præmissi quod si ideo deus pdestinasset thos

ff

ad jam Gaam Ea eoquod præuidisset futurum bonum Illius vsum
o conferetur Gaa hijs ijs qui Ea bene vsuri sunt, nec daretur Gaa
sanctificans nisi ijs qui deinceps p Gaam sanctificandi essent meri-
turi quod falsum Et Caprice videtur contrarium.

Secunda Pars

Deus hoc o prædestinauit ad jam Gaam aliquem propter præuisum
futuram In illo aliqm antecedens dispositionem Imperfectam et meritoriam
sine occasionem quidem qm deus Ea bonitate sua ordinauit operib? ante
ad Gaam nobis conferendam.

Hæc ppo dr aduersari Gabrielj qui In Ho dr differre a semi pelagia-
nis, quod nullum subesse initium, nullam dispositionem Eam congruam,
sed tm Imperio dictum, id est occasionem quidem præmiserit Gaa
jam conferenda.

Ptr a rta ppo hum ga vt patebit Ex locis Gaa ja. in hoc Gratis
datis hum ga constat Ex scripsit deum bonis nris aspirauerit
Imo et ibi aduersis Gaam sæpius conferre. Ysaiæ 65. Inuentus sum
a non quærentibus me, apparui illis qui me non Interrogabant. Item act. 9.
Saulus qui Saulus qui postea paulus Et doctor Gentium est appellatus
adhuc spirans minarum et cædis In discipulos dni de repente vocatur
a deo In ipso actu persecutionis, multis quod In specie Donetis ad Gaam
Recipiendam Illa tm Gaa denegantur vt patet In Tyrijs et Sydonijs
quibus ad conuersionem defecerunt miracula, quæ illis tm erant
profutura.

Tertia Pars

Ratio cur deus hoc ad primam Gaam prædestinat non est quod
præuideat In illis fuisse aliquam dispositionem negatiuam
Et o reflectam

Ptr hum ga Ex matth. 11. Tyrij et Sydonij nullam Erant Gaæ dei
reflectam dilaturi, tm jam Gratiam In his mouentem o debit vt
quibusdam placet aut saltem illis non dedit Gaam miraculorum vt dei
fuerit Ex quo idem Inferit de jm Gaa actuali, ipse quod si miracula
non fiant apud Eos qui o resipiscerent si talia viderent miracula, imo
pœnitentiam agerent, Ita nec propter o Reflectam jm conferit Gaa, sed poti?
Gratis hum ga sicut opera nra præcedo o deponunt ad Gaam, Ita
nec Sydonios obicem afferunt Gaæ jm. postmodum cum Gaa dei fit fam
Indicta, vt eam possit reflectam vincere. o eande ga ille conferetur sepius
o ipsemet, qui p bonum opus liberi arbitrij se ad jam Gaam præparet
quod quidem fieri non pt. Ita quod eam modo seipsum præ alio p dicer
neret

qui ô poneret obicem Gre suscipiendæ, si modo ex puritone sui
ô reprobi sint prdestinati ad Gloam jam sepsum n prius alio
dignum redderet, qui prima donaretur Gra, cum go nemo possit
seipsum ô discernere Juxta illud apli ja Corinth. qui jo quis te
ô discernit, nemini quod dat ja gad occasiones sua ô reprobi.

Quarta Ratio

horum prdestinatio ad jam Gram actualem ô presupponit pusa
alla Eorum merita d[i]gnoscy occasiones Conditiones et similia, sed
vio fit ex Gratuita dilectione et benevolia.

Pbr ja Gra actualis hoi in statu Concessa nullum Et supponit
meritum Condignum aut Congruu d[i]gnorem positiua aut negam
go nec prdestinatio hoys ad jam Gram actualem supponit talia
pusa merita d[i]gnoscy Conditiones sine quibus non. Consequens videtur
manifestum, Nam licet in nonnullorum sententia ô signetur Deum
ex puris meritis ad Gloam eligere, quibus ô Concedat Gloam in
statu, nisi post et per merita nemo in est qui neget quod si Deus
providebat futura merita hoys ad Gram aut Gloam precedere
deberent certe aliqua talia merita Gram aut Gloam precedere,
certe illam rationem esse cur illa conferatur, ô in quibus Deus aut pro-
videre ut aliquod futurum quod revera non sit futurum, unde
sequitur aug. ut quidam prdixerit Deus quod non est futurum, id est quo-
modo prdixerit esse futurum quod futurum ô est. Pbr ant. p[ro]bo
jam ipse Gram ô supponere merita tanquam causam cur conferatur
pbr ingenium ex scripturis quas initio huius capitis adduximus
tum et aliis ut Rom. 9.° 2 et cur volenti neque currenti sed
misereanti dei, et paulo post. hoc te quis es qui respondeas deo, nun-
quid dicit figmentum ei qui se finxit, cur me fecisti sic. rom
ja. si a Gra sum ô ex operibus, alioqui Gra ô est Gra. ja ad hom.
ja. vocabit nos vocatos sta ô non opera nra sed secundum propositum
suum et Gram.

2.° pbr Dem antecedens ex conciliis milevitano et Carthaginensi
aduersus pelagianos. Item ex Concilio arausicano 2.° adversus massilienses
Celebrato multis que Canonib. illorum hæresin damnantibus, inter quos
sufficiet can. 6.° si quis sine Gra dei volentibus conantibus laborantib.
nobis, misericordiam dicit fidei aut humilitati et obedio subiungit
subiungit Gra adiutorium, respicit apostolo dicenti quid habes quod non
acceperis, et Gra dei non id quod sum. trid. sess. 6.° cap. 6.° docente
Eorum sufficiens in adultis sumendum esse a Gra præuenicnte seu

ja vocauit p ctrum Gladiente apostō ja ad Rom 16. 9.° qui nos liberauit
Et vocauit vocatione sua sta, o dum opera nra, sed dum ppositum suum
et Gaam quae data est nobis in Xto Jesu
2.° Exst. sp. mne uo Exst.° aug.° qui fere verba seppeditauit
pat. 16. Concilij arausicani secundj in Canonibus suis canonibus et ppoem
trām diserte verbis asserit in epistola 106, l. ad Bonifacium
C. ja. 9.° et 9.°, l. de Gaa et libero arbitrio C. ja. et l. de pdestinatione
sctorum ad debono pseuerie, et alijs quos edidit aduersus pelagianos.
Cor deus q: ga opposita sentia Rhorum qui asserunt aliquam
dispositionem impfectam bonam, condonem sine qua o ipsam Graham
precedere, Judicari a pluribus o parum fauere hereti semipelagi-
anorum, cum asserunt aliqui cassianum semipelagianorum ducem
nil aliud qm oculatum aliqm Gae praexistentem admisisse, cum ga
vt ait aug.us l. de pdestinatione sctorum C. 15.° pdestinatio humanitatis
Xti ad unionem hypostaticam est exemplar nre pdestinationis, sed
pdicta pdestinatio Xti nullum supponit meritum, adpte sicut illa
Xto o est ppria retributa unio hypostatica cum verbo, sed tributa gra-
tis et ex Gaa, Ita Gaa nobis non retribuitur, sed tribuitur, cum ga
ja. Gaa actualis nra Gaa est, qo o ex meritis, alioqui ea o Gratis
daret. cum ga ante ja Gae susceptionem nulla est in nobis sive persona
sive operis proportio ad talem Gaam, ga haec supernatis est, quaecunque
a illa procedunt, sunt ordinis mere naturalis, uno verbo vt dicunt S. aug.us
l. de correptione et ga C. 12.° nil restat liberandis nisi gra liberantis.
Caeterum gaam jam Justificantem de condigno mereri nullus pt
nec pde ad illam pdestinari. Ex puris meritis de condigno, ga vt docent
Rhi meritum condignum procedit a ppria Grata et Justa, adpte praesup-
ponit Gaam sanctificantem in merente, 2.° ga pt de congruo in opera
Elicita ex Gaa actuali bna mereri jam Gaam Justificantem, nihil
prohibet pdestinatum bnis ad jam Gaam Justificantem supponere bnis
puris merita de congruo. Obiectiones
Dabet Exscript. in potestate bnis situm ee vt se ad deum conuertat
Eam prius qm deus ad ipsum conuertatur, id est antequm deus det illis
Gaam jam, regu 9.° reuertimini ad dnum, et prauate corda vestra
dno Zacha. ja. Conuertimini ad me, et ego conuertar ad uos. go pt bnis
ad jam Gaam se disponere.
Reo jo. In alijs locis script. praeceptum cordium deo tribui. threni 5.
Conuerte nos ad te et Conuertemur, quocirca Concilium trid. sess. ja. can.
4.° aduertens in script. banc varietatem, sic loqr, cum dr Conuertimini ad
me Et ego Conuertar ad uos admonemur nrae libertatis, cum uo respondemus

Conuerte

Conuerte nos ad te et conuertemur, dei gãa nos prouenire,
Reo 2.° ſtum verborum In obtechone poſtorum hunc ee, id eſt bene
vlimus gãa mea et Ego Conuertar ad vos, Gãam ſanctificante vobis
donando et charitatem quæ diffundit In cordibus veſtris ſp ſnum ſnm
hoc et ſilia verba ſic Exprimit ſ. aug. L. 2.° ctra duas epiſtas pelagianoꝝ
C. 8.° et conc. trid. ſeſſ. 6.ª Cap. 6.°
Ex ſ. math. 25 dens dedit talenta vni cuiq ſdum ꝓpriam virtem qo
aliquod fallem In nobis et Ea nobis eſt ꝓpria Gãa.
R.° multos Interpretes illigere hunc Locum de Gratijs gratis datis,
et nõ de ja. Gãa actuali, qua adiuti ꝓpriis nos diſponere ad gratiam
Juſtificantem
R. 2.° quod ſi Exponantur ꝓdicta verba math 25 de Gãa gratis faci-
ente, id eſt ꝓprij habit bonum et vtilitatem accommodata, nomine ꝓprie
virtis ſeu menſuræ o illigitur virtus mere naalis qæ opus naturale
Ex ſolo libero arbitrio profectum ſine vlla Gãa antecedente, ſed illigi
Cooperationem et conſenſum nrum gãæ vocanti: Juxta qm cooperacem
et conſenſum nram vocanti gãæ, ſdum qm Cooperacem denotat gãam
ſanctificantem et charitatem, quæ quidem Gãa vocans hic deſignatur
nomine talenti, nec obſtat quod talentum detur vt fructum afferat
nam Gãa qque ſanctificans tribuitur vt fructificet, ſeu promereatur
æternæ Gloræ operetur, Cui.° quidem Gloræ ſemen ſeu ꝓprium eſt gãa ſanctificans.
Ita chryſ. hom. 9.ª In Joan et In hom. In Epiſtla ad Rom.
alijque patres ꝓtim Græci aliquod admittunt Initium ſalutij In
hoc ſine Gãa, qo Inhitu meritorum volunt jam Gãam conferri
Rondent aliqui Ita ſenſiſſe ſtum chryſoſtomum, et ab Ipſo
ſuum Errorem hauſiſſe caſſianum, verum Excuſari chriſtomum
quod hac de re nil fuerat definitum ſpore chriſoſtomi.
Rondent alij Ex ſto aug.° Illos patres rem illam obſcurius tum
attigiſſe, alij negant Illos patres ita ſenſiſſe, Et. Illos Exponunt
de Initio ſalutij id eſt de diſpoſitione aliqua ad Gãam Juſtificantem
qm quidem admiſerint In homine ante Juſtificationem, o In fine
Gãa actuali præcedente, vnde chryſoſtomus homilia vigeſima
ſecunda In Epiſtam ad ch primam ad Corinthios, ſic ait,
quicquid habemus quicquid recte operamur noſtrum non eſt, ſed
eſt dei Gãa quæ nos diſcernit, nec hoc aut illud tum ſed omnia
proſus ab Eo accipimus.

Si dicat Gaam q̃cũq; vult ꝺ̃ tũ pro meritis, est acceptor ꝓsonarum
sed Ex apostolo Rom. 2.º deus ꝺ̃ est acceptor ꝓsonarum gr̃a.
Nego Sequelam maj: nam acceptor ꝓsonarum ille est qui peccatrices
Justitiam mixtæ distribuitur ꝺ̃ seruando æquitatis Geometricæ ꝓportionẽ
at deus ꝺ̃ seruat illam ꝓportionem, qa nullt ꝓt nobis dare Ex illa
Justitia distributiua, omnibus minus adijcijs illam peccare. qo deus ꝺ̃ est
acceptor ꝓsonarum, Licet cuius vult misereatr, qa nulli de debito
Justitiæ, quæ quæ Largitr, unde alium Liberat Gratia indebita libe-
ralitatis, alteri Justa pœna Retributr

Prædestinatio qua hos prædestinantr ad Gaam est quædam Electio
Juxta illud apostli Eph. 1.º Elegit nos ipse in ipso ante constitutionẽ
mundi, Idem per Electionem Gratiæ reliquiæ factæ sunt; sed nisi præ-
cesserint merita ꝺ̃ potuit fieri Electio horum ad Gaam, si n̄ vt loquitr
Aug.us L. 1.º ad Bliciarium q: 2.ª nullo meritis Electus est Jacob
quorundam natus, et qui nil operatus fuerat, nec ꝺ̃ Eligi potuit nulla
Existente dignitate qua Eligeretur. Et paulo post. nulla ꝺ̃ Electio ante
quam esset quod Eligeretur; id est antequam esset qui Eligendi; addit
nemo Eligitr nisi Jam distans ab illo qui Rejicitur. ꝺ̃ qui prædestinatr
ad Gaam Jam datur ꝑ merita sua, ab eo qui ad illam ꝺ̃ prædestinatr

Reo Revera Prosper aliquis aliqꝺ sensisse Jam Gaam ꝑtr operationis
conferri Intuitu fidei qm Ex ipsis nobis hæc colligimus. ꝺ̃ non docuit In
Expoõe quarundam ꝓpositionum In Epistla ad Rom; unde facile colli-
geretr prædestinationem ad Gaam esse Ex puris meritis. at tũ illud retractauit
L. 1.º de retractationum C. 23.º aitque se hunc locum nondum diligenti
quæsisse, nec adhuc Inuenisse qui esset Electio Gratiæ de qua dixit apostls
per Electionem Gratiæ reliquiæ salutis factæ sunt, quæ vtiq; ꝺ̃ Gratia
si n̄ aliqua merita merita præcedant. Ita quæ Exponendum quod
scribit L. 1.º ad Bliciarium q: 2.ª nondum n satis noverat S. augs
quid de Gratia sentiendum esset.

Reo Itaque ad obtinendam duplicem fieri ee Electionem aliam qua
supponit aliquid aliquid In Eo qui Eligitur vi cuius præ alio Eligatur
Electionem ad Gaam, aliam tũ ee Electionem
qua vna ꝑsona assumitr ad aliqm dignitatem dono puro Gratuito
id est nulla operis aut dignitatis præcedentis habita rõe, et hoc sto
hos Elegisse ad Gaam.

Alma Deo

Dest̃inat̃ angelorum ad gr̃a Gr̃am ꝺ fuit Ex pr̃ijs meritis angelorum siue Gr̃am antecedentibus, siue consecuturis, ita di endum de hoc si in actu primo innocentiæ perstitisset.

Ppr̃ ppo Ex apostolo Rom. 4.° Gr̃a ꝺ est Ex operibus, alioqui gr̃a ꝺ est Gr̃a, unde Ex aug.° pr̃sertim Gr̃a ꝺ est Gr̃a si Eam aliq.ª præcedunt merita. go Cum angeli prædestinati sint ad primam Gr̃am, certe ꝺ Ex pr̃ijs meritis, siue Etiam angelis aut hominibus in statu innocentiæ constitutis, siue postea post peccatum Gr̃a conferatur, semper Gr̃a est Gr̃a, quæ nõ de Gratis datur, ꝺ est vel est propter indebita, vel certe operib.ꝰ non Retribuitur.

Dices in ppõe siue Consecutis, qa Gr̃am dari Ex pr̃ijs meritis Etiam secutis gr̃am, dem est ac talia merita esse rationem cur gr̃a conferatur, quumcunque a verum sit deum pr̃uidisse sua angelorum merita Etiam Gr̃am consecutura, nunqm in dic̃ pt pr̃uisa illa merita Gr̃am secutura esse jam rationem cur Gr̃a præparatur aut conferatur qa hæc gr̃a esset Ex operibus, et sic ꝺ esset Gr̃a, et qmuis merita in tpore fint Gr̃am secutura, in si sint ratio cur gr̃a in tpore conferatur, procul dubio in pr̃uisione æterna dei antecedunt talis Gr̃æ præparationem, sicque Gr̃a illa ꝺ est Gr̃a qm aliq.ª merita præcedunt.

Dices in eo diffiunt Gr̃a angelorum et Gr̃a nr̃a boni innocentis a gr̃a bonum in nr̃a Lapsa, quod gr̃a in angelis et in p.ª hoc si in innocentia perstitisset, ꝺ daret ipsis agere, sed etiam posse agere, et sic meritum penderet a libero arbitrio sibi gr̃am applicante seu potius volente Gr̃a, at in Gr̃a nr̃a reparata tribuit Ipsum agere, sicque meritum ꝺ est pr̃æ in potestate sub arbitrij, qmqm ꝺ sine voluntate boni beatur, sed Ex deo voluntem boni ad agendum applicante. juxta statum Gr̃am vocant sine qua ꝺ fieret opus bonum, posteriorem uo appellant auxilium quo fit opus bonum. go deus præuidet merita sua boni Lapsi, nisi ea qua deus Ipse daret Gr̃a sanantis beneficio. go licet jam Gr̃a ꝺ conferatur boni post Lapsum, Ex pr̃isione operum suorum Ex gr̃a, poterit in angelis Gr̃a esse præparata propter præuisam operum suorum Ex Gr̃a, seu illam secuturorum.

Reo quod Essentiam antecedens bonum ejus ens actuum esset de quo deputatur in tractatu de Gr̃a, in inde ꝺ sequitur pr̃uisa merita Gr̃am secutura esse rationem cur gr̃a conferatur, hæc Etiam perinde est ac si meritum Ipsam Gr̃am præcederet, quo ffu gr̃a jam ꝺ est Gr̃a, nam

Ei qui operatur inquit apostus rom. 4.° mercs ℞ imputatur dum gaam sed debitum. ℞ debitum.

Neque nos mouet quod aduersarij quodcunque auxiliū supernāale ℞ appellent gratiam, asserantque hoīm in statu innocentiæ, ac Xpi angelo in p.ª creaōe debita fuisse auxilia supernatia quibus possent bene operari nam si p gām gratiam aliqm auxilium supernaturale, sine illud aliquo titulo sit debitum et connāale sive gratis concessum. 2.° grauis est difficultas an aliquod auxilium supernāale possit deus debere creaturæ suæ etiam naali, qui in angelis simul naam condidit et gratiam, ℞ possit unum ab altero separare, id est naalem donis pure naalibus instructam creare sine vllo auxilio supernaali, sed de his in tractatu de gra.

Caput Quartum

Vtrum Electio horum ad Gloam sit facta Ex præuisis meritis Electorum seu prædestinatorum.

Sensus Capitis est utrum in præscia dei defuerint merita Eligendorum sive horum, sive angelorum Electorum ad Gloam præsupponi, et consequenter cum merita præcedant Ex qua, utrum Electio ad Gloam naal vitæ et vitæ æternæ in natura inte ac volite dei prædestinatem ad gam, ut ℞ effectus quæ ab æterno clarius innotescat, dicunt tres duplicem dei voluntem circa Gloam Electis conferendam, aliam Excepta quæ nil aliud est qm æterna ac præexistens voluntas dei, qua in fine Gloam retribuit ponet post merita, aliam ℞ prædestinatem qua deus de facto aliquos elegere ad Gloam remota præcisis Eorum meritis.

Quatuor a S.t Thomæ sententia, ja. est sancti Eiusque sectatorum asserium Electionem efficacem horum ad Gloam fieri ante præcisa merita gratiæ ipsam, cum merita Electis vult dari Inhuiusmodi Electionis efficacis ad gloriam et hæc sententia plurib.s SS. Patribus placet, qm etiam tribuunt S. Thomæ. 2.ª est Bonaventuræ ochami Gabrielis et aliorum qui volunt Electionem efficacem ad Gloam supponere præcisa sua Electorum merita, seu fore esse prædestinatem ad Gloam Ex qua præcedunt merita, qm Electionē ad Gloam. 3.ª sententia est catharinj asserentis quosdam esse ab æterno prædestinatos Quorum Electio ad Gloam ℞ supposuit præcisa Eorundem merita futura, ut beatam virginem, apostolos, beatum Joan. Bapt., alios ℞ ex cæteris prædestinatos qbus Gloam ℞ decernit deus absque præcisis meritis hoc a ipsis salvandos appellat, ℞ prædestinatos.

Quæ est eorum qui existimant angelos ex præuisis meritis fuisse
predestinatos hoc est ex pura dei misericordia, vt potè gratis ex
massa perditionis eruendos et ad gloriam assumendos.

Porro certum est etiam eos quos deus præuidit suos electos fuisse ad gloriam
ante quodlibet illius præuisa merita, vt potè cui ea ferre nequit gloria
deberetur, vt fuerit ipsi reuera collata, vbi vnionis hypostaticæ unde
in sententia eorum, qui electionem horum ad gloriam volunt fieri ex præuisis
meritis, explatum in hac parte deficit ab exemplari ipse a christo, qui cum
adoptione sed non esset filius dei ante illa merita in ipso conceptionis
momento donatus est vice baptismi. Item infantes qui ante vsum
rationis accepta baptismali gratia e viuis excedunt absque præuisis meritis
fuerunt electi; si etiam deus præuidisset aliqua eorum sua merita, illa
merita aliquo exhibissent, nam falli non potest dei prescia, et vt ait s.
augustinus l. de predestinatione ss. cap. 13. horum sua quæ non sunt sua
nulla sunt merita.

Nec etiam admittenda est olim ab augustino confutata semipelagianorum
sententia, qui volebant infantes electos fuisse ad baptismum et ad gloriam non
quidem ex præuisis meritis reuera futuris, sed tum futuris sub conditione
longioris vitæ, nisi tam cito migrassent e viuis. nam inquit vt ait s. augustinus
l. 3. de libero arbitrio cap. 23. scribitur quod raptus est ne malitia raperet intellectum eius
deinde vt inquit s. augustinus ex mte cyp. l. de mortalitate, hoc est mors
fidelibus, sed nobis reperitur, per quam periculis peccandi homo
substrahitur, et in peccandi securitate constituitur, unde etiam sibi
augustinus quod si infans sine adultus propter merita quæ habiturus
vixisset, remuneratur velpotius, quorsum ea rapitur, ne malitia raperet
intellectum eius, quorsum vtique mortem differret cyprianus quia peccandi
periculis homini substrahit, dicendum ea propter merita quæ habiturus
erat, remunerari, ac ideo infantes baptizatos ea nulla habuerunt
merita, ex præuisis futuris meritis gratiam baptismi et gloriam consecutos, deinde in illa semipelagianorum sententia certe etiam posset
tyrios et sydonios beatitudine donandos esse sine actuali pœnitentia, ea eo
quod pœniam acturi erant, si apud eos facta fuissent mirabilia quæ
fecit christus in corozain et bethsaida, quod in aduersatur scripturæ sanctæ.

Denique electio horum ad gloriam vt constat ex ss. augustino plerisque
in locis est liberatio eorundem ex massa perditionis, ea supponit
prouisum peccatum originale, deinde supponit prouisam mortem et
passionem christi per quam homines redempti fuerunt. denique electio
horum ad gloriam indicat eos qui efficaciter sunt electi ex prædicta

massa congregatoj esse, alijs xpe reprobj In illa perditonj massa relicti.

Jam quæritur vtrum qui æterno dej decreto predestinante ad Gloam Electi fuerint fuerunt ad illam fuerint electi Ex prijs meritis Et Ex prisa Gra quæ est principium meritorum, an vo prius In mente et Intentione dej ad Gloam fuerint electi qm prouidebantur Eorum merita, et pde Gra Ex qua sequuntur merita

Prima Ppo

Potuerunt ablate loquendo oes et singuli homes et angeli a deo Elegi ad Gloam absque vllis prijs Eorum meritis.

Ppr qa non repugnat modo ille Electionis horum et angelorum, si in aliqua esset repugnia vlle tenuerat Ex pte dei volitj, qua pter huam summam pfectionem ô posset prius vnum decernere, qm aliud, qa prius Gloam qm merita at cum signa priora Et posteriora, qa hic admitti necesse est sint tum rationis, nullam arguunt In deo Imperfectionem vel Repugnaret Ex pte obtorum, quæ ordinata simul Et Eodem ordine quo sunt In tpore debent tnare diam Intentionem seu voluntatem at hoc ô est nationum absolute loquendo, si in prioris fuerunt ordine merita patriarcharum et prophetarum mysterio Incarnationis seu christo dum Carnem nato, qui certe In prioris signo volitj fuit a deo et predestinatus filius dej, qm merita patriarcharum; quidni ille iam In Intuitu dej, et alius ordo In Executione, si tum tempus, tu Gloria hominibus conferenda.

Denique Cum possit deus Gloam hoibus Largiri pluribus thulis, xpe thelo finis et hæreditatis, tum premij et mercedis, quidni poterit ablate adultis et Infantibus baptizatis illam dare thulo hæreditatis nulla habita ratione meritorum, certe nulla apparet ratio repugnans nec dici debet abbreviata manus dni aut Exhausta Eius potia.

Secunda Ppo

Deus hoem adultum Etiam post peccatum originale In statu nature Lapsæ et reparatæ actu et de facto Ex prijs Eorum meritis Elegit ad Gloam.

Ppr quod j.o Exscript. sacris matth. 25.o verisse benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum ab origine mundi; Esurivi et dedistis mihi manducare; quibus verbis constat preparatum fuisse regnum In meritis operum misericordiæ præcesserunt tam illa posita a deo non causalitatem propriè dictam sed In ordinem et causalitatem

moralem Insinuat, et preterea addit o modo supra verbum positi-
dete, sed et supra illam voltem parabam, vt constat Ex eo quod
non alia rawe sunt illigenda predicta verba quam ista sequia
discedite a me maledicti In Ignem eternum, qui parat⁹ est
diabolo et angelis eius, esurivi n et o dedistis mihi manducare,
nam tam priora qm posteriora verba Eandem componunt seriem
oracois, sed fallem mixta pars aduersariorum sathor postrema
verba, discedite a me afferri In hoc Loco pro condicte sine qua
o, vel Etiam pro ea moraly non modo damnacois actualis, sed
Et eterna Reprobacois, afferri Ergo omissionem mica, qu et pora
verba, venite benedicti, patri hoes ad Gloam o modo fine operib⁹
Ex qua prosecty non assumi, sed nec ad illam Gloam sine pugn⁹
meritis parat⁹ fuisse et predestinat⁹.

Deinde, Ex 1ª Corinth. 2º oculus o vidit nec auris audiuit
que preparauit deus illis qui diligunt illum, In hoc a Loco sat
manifeste soliti preparacois Gloe, Id est Electionis ad Gloam, que In
charitate nostre ga deum tribuitur, addi posset hoc⁹ ille matth.
20º sedere ad dexteram meam o est meum dare vobis, sed q⁹
qq parat⁹ est a patre meo, sic n Exponit s. tus chrys. vt iis
parat⁹ sit qui Laborauerunt Et sudauerunt, Labore n et sudore
preparat⁹

Nec obstat quod aliqui dicant In hoc et alijs Locis nomine
preparacois illigi non voltem predestinantem, sed Exequentem seu ordine
finis ois hic non Exprimi, sed potius dispositm Executois temporalis
nte In dei preconcept⁹ ab eterno: quam n reuera nil sunt In
tempore quod a deo ab eterno non voluerit fieri, et preterea In deo
posse esse aliq⁹ ordo finis, Et aliq⁹ Executionis, vt dictum est
supra, tm In presenti quando alium Instituendum esse ordinem
finis et alium Executionis, nte dei preconceptum, nil cogit. gratis
Etiam dr Ex eo quod alio nomine qm preparacois commodius Explicari
non potuit, voltas predestinans prout dispositm ab Exequente, quo
Etiam nomine preparacois aug.⁹ illigit hoc ipsum finis divine
Cum ait aduersus pelagianos qdam dei hominibus preparatam
esse, Et certe ad Instituendam voltem dei Exequentem seu eternam
Executois dispositm, prout distinguitur a voltate dei predestinante
sufficeret facere mentionem Executois temporalis, quia cum benevolentie
dei esse o possit, satis superque illam ab eterno preconcipientem

voltem dei praesupponit. praeterea In opinione aduersariorum debuit augustinus admittere quandam voltem dei Exequentem licet aeternam, hanc uo non aliter Expressit augustinus qm p Ipsam actualem Execuoem sdum tempus, cum go scriptura In Locis citatis non tantum dicit possidete regnum dei, Esuriui n sed addit possidete regnum, quod paratum est, Esuriui n &c. cur non dicit scriptura, oculus non vidit, quae dat deus illis qui diligunt illum, sed potius ait, oculus non vidit quae pparauit deus &c., cur Inqm Ista, nisi vt scriptura praeter ordinem Exec Executionis praeconceptum, significet qque ordinem Intentionis dei, vi cuius merita ista piusa Eligit ad Gloam.

Quod si Iterum Rondeant aduersarij In Eadem serie oraois vbi agitur de repbaoe verbum pparare tam scare praedestinantem qm Exequentem dei voltem, Ex Eo quod repbatio sit actus Iustiae supponens demerita: o Idem uo dicendum de pdestinaoe, qa praedestinatio ad Gloam est opus solius misericordiae: quis o videt afferri pro raoe illud Ipsum quod est In quaestione, cum n actualis Gloa retribuo sit actus misericordiae simul et Iustiae, quidni Ipsa pparaoe aeterna Gloae poterit esse actus Iustiae simul et miae sicque fieri Ex piusis meritis, sicut et Ipsa Gloa meritis actu Retribuitur In tpore.

Ptr 2.° nra ppoo, Ex ss. pp. tum praedicta scripturae loca ad mentem nostrae ppoois Exponentibus, tum etiam alijs In Locis, pa Irenaeo L. 4.° aduersus haereses, vbi non modo dicit quod si postqm deus nos uocauit fidem et obediam Ei praestiterimus, Erimus perfectum opus dei, qui uo o obedierint ei, semetipsos priuauerunt regia caena, sed praeterea de Electione ad Gloam sic Logr, omnia praesciens vtrisque aptas pparauit habitationes, eis quidem qui Inquirunt Lumen Incorruptibilitatis et ad id recurrunt, benigne donans quod hoc quod concupiscunt Lumen, alijs uo id contemnentibus, et semetipsos Excaecantibus, congruenti Lumini aduersantibus pparauit tenebras, vbi notanda illa verba oia praesciens vtrisque aptas pparauit habitaoes; idem n est ac si diceret, praescia dei et obediae praeparatas esse Iustis habitationes aptas et congruentes, clemente alexand. L. 7.° stromatum, Epiph. haeresi 69.ª Ita Exponte

hunc locum s.ti mathæi, sedere ad sinistram vel ad dexteram
non est meum dare vobis, sed si laboraueritis paratum vobis erit
a patre meo. theodoreto In caput 9um ad Rom. In illa verba,
vt ostenderet diuitias Gloriæ suæ In vasa misericordiæ quæ
pparauit In honorem, vbi dicit vnumquemque sponte sua ee vas
In honorem vel In contumeliam, probatque Ex alijs verbis aposti
si quis Emundauerit se ab istis Erit vas sanctificatum, et vtile
domino ad omne opus bonum paratum. theophilacto In caput
20 math. alijsque patribus Græcis qui licet vt multi opinantr
Errauissent Circa pdestinaoem ad Gratiam meritis præuisis Eam
subiungentes, Certe o Errauerunt Circa vocationem ad Gloam
docentes Eam supponere puisa Eorum merita, quæ Ex Gratia
ortum ducunt.

Item pbr ppoo Ex pp. Latinis, hyl. In spal. lqam vbi loquens
de Electione ad Gloam sic loquitur, multi sdum Euangeliu vocati
sed pauci Electi, et paulopost Itaque non res Indiscreti Iudicij
Electio est, sed Ex meritis facta discretio, beatus go quem Elegit ob
id qa Electione fit dignus, nam Elegit ad quod sequr, Intrabitabit
In tabernaculis tuis. amb. L. 5o de fide Cap. 3o In illa verba,
qbus paratum est a patre meo, denique Inquit ad patre referens
addidit, qbus paratum est vt ostenderet patrem, o petitionib! solis
deferre sed meritis, qa deus o est aceptor psoarum. vnde apostus
ait, quos præsciuit et pdestinauit, o n ante pdestinauit qm præsciret
sed quorum merita præsciuit Eorum merita prædestinauit. his autem
verbis amb. nil clari? ee pt. et ille est ambrosij cui? fides suspecta
Erit si credimus aduersarijs dum volunt Electionem ad Gloriam Ex
puisis meritis ee Contra fidem, et tn stum ambrosium tqm
magistrum suum et fidei acerrimum defensorem tot Laudibus
Extulit stus augus, et tam sæpe commendat In Lib. operis
Contra secundam Iulianj ronsionem, vt testetur Ex ore Ipsius
pelagij mxe commendarj, et nequidem ausum fuisse Inimicu
aliquid In Eo reprehendre. hyeronimus multis In locis, ac jo
In locum math. secundo. quicunque talem se præbuerit vt regno
dignus fiat, hic accipiet quod non personæ sed vitæ paratum est
vbi parla illa, paratum est, Insinuat prædestinationem ad
Gloam

Item ~~Ex s.to aug.o Capite primo ad simplicianum quæo a.a~~

cpta ad edibiam ad quæst. 10am Deus o saluat irraabiliter, et absque judicii veritate, sed cais pcedentib ex quo ostenditr, inquit ille, gentes o eligit, sed houm voltem; item lib. contra jouinianum sic hier. introducit christum dnum loquentem, frustra a me petitis, qd in vobis situm e, qd pater meus parauit his, qui dignis virtutib, ad llam accensuri st dignitatem.

item pbr ex Sto Aug. lib. 1o quæs. ad simplici quæst. 2a super illa verba Apli ad Rom. 9o cum nondum nati cent, aut aliqd boni aut mali egissent, vt scdum electioem Dei ppositum maneret o ex operib, sed ex vocante dictum major seruiet minori, jacob dilexi, esau autem odio habui; super hæc, inquam verba sic loquitr Aug. o qa Deus inuenit bona opera in hoib, quæ eligat, ideo manet ppositum justificaois, sed qa illud manet, vt justificet credentes, ideo inuenit opera, quæ jam eligat ad regnum cælorum; et paulo post; o tn electio præcedit justificaoem, sed electioem justificao, nemo enim eligitr, nisi jam distans ab eo, qui rejicitr, vnde qd dictum e, qa elegit nos Deus ante mundi constitutionem, o video quomodo sit dictum, nisi præscia; hic autem qd ait o ex operib, sed ex vocate dictum e, qa major seruiet minori, o electioe meritorum, quæ post justificaoem eueniunt, sed liberalitate donorum Dei voluit illigi, ne quis de operib extollatr; hactenus Aug.: ex cujus verbis constat 1o justificaois ppositum ee oio gratis electioem verò ad gloriam ex operib bonis ex graa pfectis; nam, inquit ille, opera deus eligit ad gloriam. 2o. aliam ee prædestinatioem ad graam, qm dicit o ee ex electioe meritorum, sed liberalitate donorum Dei, de qua sola posteriore illigit verba apli ad Rom. 9o cum nondum nati fuissent &c et in fine ejusdem libri plurib ostendit hanc pdestinaoem

ad gratiam nullis praecedi praeuisis meritis; sic etiam loquitur; quod si electio fuit aliqua, vt sic intelligamus quod dictum est, reliquiae per electionem gratiae saluae factae sunt, non vt justificatorum electio fiat ad vitam aeternam, sed vt eligantur, qui justificentur; certe ita occulta est haec electio, et in eadem conspersione nobis prorsus apparere non potest, aut si apparet quibusdam, ego hac in re infirmitatem meam fateor, non enim habeo, quod intuear in eligendis hominibus ad gratiam salutarem, si ad examen hujus electionis aliqua cognitione permittor, nisi majus ingenium, vel minora pta, vel vtrumque, addamus etiam si placet honnestas, vtilesve disciplinas: item serm. 1.° de verbis dni, hoc dicimus quoniam, quos voluit, Deus hos elegit, sicut ibi dicit Aplus, et secundum suam gratiam et secundum illorum justitiam, quod autem aliud est eligere hominem secundum hominis justitiam, quam eligere secundum merita; item lib. de gratia et lib. arbitrii c. 6.° his verbis, sed cum dicunt pelagiani hanc esse solam, non secundum merita nostra, gratiam, qua homini pta dimittuntur, illam vero, quae datur in fine, idem gloriam meritis nostris rondentibus reddi. rdendum est eis, siue enim merita nostra sic intelligerent, vt etiam ipsa dei dona esse agnoscerent, non esset reprobanda ista sententia; quoniam vero merita hua sic pdicant, vt ea ex seipso hominem habere dicant, prorsus recte rondet Aplus, quis te discernit? quid habes, quod non accepisti? si aut accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? vbi docet Aplus quod modo confiteamur merita esse a Deo, dici poterit gloriam meritis retribui sicque secundum istam regulam poterit quoque pdestinatio ad gloriam esse praeuisis meritis, modo illa merita concedantur esse dona Dei, sicque nec ab ipso Aug. reprobandam hanc sententiam.

item ex S.to prospero lib. 2.o de vocaõe gentium c. 35.o Deus in his, quos elegit sine meritis, npe ad graam, dat, unde ornentr et meritis, nam graa e caa meritorum, et frustra dr qd rao operandi o sit in electis, cum ad hoc operentr, ut electi sint, npe ad gloriam; item ex fulgentio lib. 1.o ad monimum pdestinauit illos ad supplicium, quos a se praesciuit voltis malae vitio discessuros, et pdestinauit ad regnum, quos praesciuit ad se mia praeuenientis redituros auxilio; quib verbis fulgentis nil breuius aut clarius dici potuit.

Dices. 1.o S.tus Aug. cum junior eet scripsit hos libros, quos ad simplicianum; 1.o qd in illis libris dixerat, npe lib. 1.o quaest. 2.a citata, certò certius in aliis libris reuocauit, npe cum libris de pdestinaõe et graa; et lib. de pdestinaõe sanctorum et de bono pseuerantiae, electioem houm ad gloriam voluit ee pure donum Dei, et ante ulla praeuisa merita, ita ut ex electioe ad gloriam Deus det merita o autem ex meritis eligat ad gloriam, ita cum illos libros ad simplicianum scriberet, minus accuratè tractauit maam de graa, ac proinde infirmum ex illis libris argtum desumitr.

Rondeo 1.o S.tum Aug. jam factum epum illos libros ad simplicianum edidisse, ut ipse testatr initio lib. 2.i retractatioum c. 1.o o qr ideo juuenis tunc erat, ut pote, qui jam grandaeuus fuerit baptisatus, atque cum illos ad simplic. scriberet creditr annos attigisse 4.o, quatuor autem sunt veluti aetates, in quib libros conscripsit Aug. npe 1.o antequm eet baptisatus. 2.o qdo fuit baptisatus et nondum presbiter. 3.o cum erat presbiter et nondum epus. 4.o deniq; post suum epatum, et in illa postrema aetate scripsit libros quaest. ad simplicianum.

Rondeo 2°. S.tum Aug. o retractasse qd in his libris quæst. ad simplicianum scripserat, quin potius lib. 2°. retractationum c. 1°. id e in fine vitæ suæ meminisse illorum librorum ad simplicianum et illos laudasse etiam circa doctrinam de grãa his verbis, multum in libris ad simplicianum laboratum pro libero arb., sed vicit Dei grãa; item in libro de pdestinaõe S.torum c. 4°. et lib. de bono pseuerantiæ c. 20, et 21 alios libros ad simplicianum mxe Aug. commendauit, et ad eos remittit semipelagianos, vt veram hauriant de grãa sententiam, aitq; nullum grãæ in nobis et ex nobis inuenire potuisse: et certè mirum eet, qd S.tus Aug. in citato loco de pdest. sanctorum retractans, qd cum eet presbiter dixerat electioem ad grãam ex ex meritis o retractasset verbis expressis seu explicitis, qd dixit quæst. 2a. ad simplicianum electioem ad gloriam supponere merita justificati, nisi, qa vt nrio fatendum e, huic sententiæ de electioe ad gloriam ex præuisis meritis ex grãa profectis, tqm verissimæ, semper adhæserit; ad id verò qddr o ita accurate tractasse mãam de grãa, in his lib. quæst. ad simpl. summa me tenet admirao quomodo audeant viri docti et in Aug. lectione versati, vt jactitant id proferre, ipso Aug. conceptis tnis reclamante; sic enim scribit Aug. initio 1.i lib. quæst. ad simplic. ne anteæ aliqd negligentius præteriissem, npe in expooe quarumdam ppoorum in epla ad Rom. cautius et attentius rimatus sum, sc in istis libris ad simpli. quos tunc scribebat.

Dices 2°. sæpe Aug. pdestinaoem justitiæ opponit pdestinaoi grãæ, cum pdestinao grãæ sit ad bonum, pdestinao autem justitiæ sit ad malum pœnæ, vnde nil concludi pt ex citato sermone 1o de verbis dni ad S.tum mathæum pro electioe ad gloriam ex præuisis meritis grãam supponentib, ex eo qd dicat Aug. Deum hoes elegisse scdum grãam suam, et scdum illorum

justitiam, pt enim per electioem scdum justitiam illigi pdestinaõ ad malum pœnæ, de qua ō e præsens controuersia.

Rondeo, vt vt sit de illa pdestinaõe, vtrum coincidat semper, cum pdestinaõe ad malum pœnæ, neutiqm tn, qd sciam, pdestinaõem ad malum pœnæ Stus Aug. appellauit electioem, in hoc sermone 7º de verbis dni loquitr de electioe scdum justitiam, manifeste autem Stus Aug. ibi agit de his, quæ ita saluantr scdum justitiam suam, vt saluentr quoque scdum graam, vnde addit vel potius introducit christum sic loquentem, ego illos elegi, qa vidi mentes illorum de me præsumentes, ō de se, vt explicans illud per electioem graæ reliquiæ saluæ factæ st, ait Aug. et sic imitator sanctorum sic totum graæ spr, reputaq; vt eet aliqd reliquum, graa Dei in te ō fecit tuum meritum; nam vt suo loco ostendetr, qd facit meritum graæ, id e ex graa pfectum, ide graa ipsa dr facere; notandum verò imprimis loqui Aug. de justitia houm, ō de justitia Dei his verbis, scdum illorum justitiam.

pbr deniq; nostra ppoo raõe; 1º qa in script. nulla fit mentio electiois ad gloriam ante præuisa merita graæ, seu ex graa profecta; imo contrarium colligi pt, cum enim in scrip. videamus graam in tempore ō dari ex operib, gloriam verò conferri merentib, rectè conjicimus eundem seruatum fuisse ordinem in intentione Dei, qui nobis apparet in executione . . . . facile crediderim hanc ee raõem, ppter qm ss. pp. agendo de pdestinaõe ad graam dixerint illam ō ee ex operib, qa npe in tempore ō e ex illis operib? agendo autem de electioe ad gloriam meminerint

præsciæ meritorum, imo clarissimè apud S.tum Aug. lib. de pdestinaoe storum c. 10.o eadem ē quæstio aduersus semipelagianos, vtrum pdestinaō ad graam supponat præscita merita, et vtrum graa intempore supponat merita; nam inquit ille, hoc ttum interē inter pdestinaoem ad graam et graam ipsam, qd pdestinaō ē graæ præparatio, et graa ē ipsa ejusdem graæ donaō; quapptter sciebat Aug. graam intempore ō dari ex meritis, sed ex pura Dei mia, rectè asserebat quoq; pdestinaoem ad graam nulla supponere merita et vice versa, qa semipelagiani fidei et naæ conatib volebant graam retribui, ideo putabant pdestinaoem ad graam ee ex præscia fidei et bonæ voltis, qo pariter, qa gloria in tempore meritis retribuitr electio ad gloriam supponit præscita merita graam consequentia seu secutura.

2.o quia voltas pdestinans ō ē nria in Deo prout disquitr ab exæquente et sufficit æterna Dei voltas, quæ ad temporaneam executionem ordinetr, nam posito, qd Deus ab æterno efficaciter decreuerit gloriam dare houm meritis qm voltem vltro admittant aduersarii; hoc, inquam supposito, tota rao pdestinaois ad gloriam habebitr; qd ē enim pdestinaō ad gloriam, nisi æterna Dei voltas et efficax dandi gloriam, cum aliunde electio ad gloriam ō debeat differre ab ipsa gloria, nisi tqm præparaō a retributione actuali, sicut ex capite 1.o lib. de pdestinaoe storum differt ttum pdestinaō ad graam ab ipsa graa, vt præparatio æterna a donaoe actuali et temporanea.

3.o qa gloria in script. vocatr merces, præmium et corona, sed præmium et corona dantr ō modo, sed et præparantr a præmiante intuitu meritorum;

merces enim ex Aplo ō reputatr scdum graam sed scdum debitum; go gloria æterna, quæ a Deo, præparata ē, tqm præmium, fuit electis præparata ex præscia meritorum, ō qd potuerit aliter fieri, sed qd aliter factum ee ō debemus existimare, vt pote soleat semper præmium pponi et conferri laborantib; tqm præmium labori retribuendum vel retributum.

3.a propoo

pbabilius ē beatam virginem et alios s.tos insignes fuisse electos ex præuisis meritis, electos, inquam ad gloriam.

pbr ppoo, tum qa ex scrip. et pp. supra relatis constat hoes ee assumptos ad gloriam ex præuisis meritis graæ, cum go ō legamus beatam virginem, Aplos et alios eximiæ sanctitatis viros ab hoc coi ordine exceptos fuisse, sine fundto aliter sentiremus de illorum electioe ad gloriam. tum qa certum ē etiam actu et in tempore beatam virginem, Aplos cæterosq; s.tos gloriam per merita fuisse consecutos, ac proinde etiam, intuitu meritorum electos fuisse ad gloriam.

4.a propoo

Angeli fuerunt etiam electi ex præuisis meritis ad ipsam gloriam.

pbr ppoo, qa vel eodem modo graam et gloriam consecuti st, ac hoes eam obtinuerant ac proinde ppter raoes a nobis allatas, eorum quoq; electio ad gloriam supponit præuisa merita, vel vt existimant aliqui Angelorum, sicut et hois innocentis graa differt a graa hois lapsi, qd in Angelis daret poe benefacere, ita vt vsus graæ libero eorum arbitrio relinqueretr, graa verò hoi concessa post lapsum ō modo dat

poe mereri, sed et ipsum meritum, ac proinde hæc graa sit auxilium quo in hoib lapsis, in Angelis verò auxilium sine quo ō; his verò positis licet, vt iidem authores volunt, pdestinaō hoūm ō eet ex præuisis meritis, tn electio Angelorum ad gloriam supponeret præuisa merita, nec incerta niti poet eorum electio, cum haberet merita in potestate sui arbitrii, ci cujus poent vel graæ consentire, vel illam respuere.

quæres vtrum Angeli fuerint ad gloriam electi ex præuisis meritis christi?

Pondeo solutionem hujus difficultatis procedere ex alia, npe vtrum christus fuerit caput Angelorum, qui cum inferiorem influxum graæ, et vtrum velisset sublato peccato Adæ; nam in opinione eorum, qui dicunt verbum incarnandum fuisse, etsi ō peccasset hoo, dicendum videtr electioem Angelorum ad gloriam et graam supposuisse merita christi futura: at verò in eorum sententia, qui existimant pptes solos hoes redimendos venisse, dicenda ē electio Angelorum ad gloriam et ad graam fuisse independentem a meritis christi futuris.

Objectiones, quib impugnatr electio ad gloriam ex præuisis meritis graæ.

Obji. ex joan. 15°. ō vos me elegistis, sed ego elegi vos et posui vos, vt eatis, fructum afferatis, et fructus verter maneat; quib verbis patet Deum prius hōes elegisse ad gloriam, et inde media illis præparasse, quib gloriam obtinerent.

Rondeo 1°. hic agi de electiōe actuali facta ipsorum Aplorum a christo ad Aplatum per qm illos præ aliis ad Aplatum elegit, vt cuiuis legenti patebit, ac proinde nil inde concludit aduersus electiōem eorum ad gloriam ex præuisis meritis grāæ.

Rondeo 2°. qd si hic agitr de æterna Dei pdestinaōe, illigenda st verba christi de pdestinaōe ad grāam, ō ad gloriam; nam certè judas proditor erat vnus ex illis, quos christus alloquebatr, hic vero ō fuit ad gloriam electus; adde qd licet illigeretr hic locus de electiōe ad gloriam, quamqm dicatr gloria meritis retributa, semper verùm eet Deum nos elegisse ō verò ipsum nos elegisse. tum qa nisi ad grāam nos vocasset, nunquam ad gloriam nos elegisset. tum qa merita, ex quorum præuisione eligitr hōo ō tam st opus nostrum, qm Dei, imo st simpliciter opus Dei, qa st ex grāa Dei ad operandum spter nria. vnde ait Stus Aug.; quæ ab hōe fiunt, bona a Deo fiunt in hōe, dat enim Deus et ipsa merita, quæ cum remunerat, dr sua dona coronare.

Obji. ex Rom. 9°. cum nondum nati fuissent, aut boni qdqm egissent, aut mali, vt scdum electiōem ppositum maneret,

ō ex operib, sed ex vocante, dictum ē, qa major serviet minori, sicut scriptum ē, jacob dilexi, esau autem odio habui.

Rondent aliqui hic agi ttum de pdestinaōe ad bona quædam temporalia, ad quæ jacob, si ō in sua psona, saltem in posteris suis fuit electus præ fratre suo esau natu majore et posteris ejus; id autem colligunt ex gen. 25o. duæ gentes st in utero tuo, et duo populi ex ventre tuo dividentr, populusq; populum superabit et major serviet minori; item malachiæ 1o. ex quo Aptus desumpsit illa verba, jacob dilexi, esau autem odio habui, nam ibi explicatr in quo Deus odio habuerit esau, te qa Deus posuit hæreditatem ejus in solitudinem, et in dracones deserti; qmqm vero ita point illigi verba tum geneseos tum malachiæ, tn apud stum Paulum aliter illiguntr verba illa, jacob dilexi, esau autem odio habui; item ss. pp. ac præsertim Aug. q. 2a lib. 1o. ad simpli.; adde qd licet illa verba de jacob et esaü ō eent illigenda nisi rū bonorum temporalium; tn idem eet stus Apli, npe hoes ad graam vocari ō ex operib, sed ex pura Dei mia; qd quidem sic recte pbaret Aptus, si jacob ō ex operib, sed ex mia dilectus ē a Deo et acepit bona temporalia, ita ō ex operib, sed ex mia Dei hoes ad fidem et graam vocantr; nam jacob fuit figura justorum, et esaü reproborum.

Rondent alii hoc loco ttum signari Deum elegisse jacob ad graam et gloriam, antequam natus fuisset, qa pdestinao fuit æterna, bona autem opera ipsius jacob fuere temporanea, ō vero quasi opus bonum jacob adeo prævisum, ut eligeretr; sed si valeret ista ronsio, ut scribit stus Aug. cpta 105a rem stupendam ō

proposuisset aptus, npe quomodo fieri poit
vt Deus dicatr ab æterno dilexisse et odio
habuisse, eos, qui nondum erant nati, aut aliqd
boni et mali o egerant. deinde inquit stus Aug.
Aplus ipse sibi obta quæstioe seu pposita, mouet
admiraoem auditori, cum ait, qd dicemus, numqd
iniquitas apud Deum est? absit, hic go erat
locus dicendi qd sentiunt futura enim opera
præuidebat Deus, o autem Aplus hoc dicit,
sed ex pte Dei ttum miserebor, cujus misertus ero.

Rondeo autem hic agi apud Aplum
de pdestinaoe ad graam, vt jam obseruauimus
ex Aug, qui lib. 1o ad simpl. quæs. 2a sic
illum interpretatr, et alibi passim aduersus
semipelagianos ostendit pdestinaoem ad graam
psertim 1am o ee ex operib, sed ex Dei mia;
et verò si verba illa Apli illigerentr de
electioe ad gloriam, deberent quoq; illigi hæc
verba, esau odio habui, de reprobaoe seu
exclusione a gloria. ideoq; cum signetr
Deus o ex operib odio habuisse esau,
dicendum eet exclusionem a gloria in
intentione Dei o supponere præuisa futura
houm demerita, sicuti nec electio ad gloriam
supponeret præuisa merita; hoc autem o
concedunt aduersarii. nec obstat qd si
illigatr locus ille de gratuita electioe ad
gloriam, hoc magis videbitr facere ad
propositum Apli, qui intendens pbare
o ex operib vocatos fuisse hoes ad
gratiam christi; sic ratiocinatr; si
jacob ad gloriam electus fuit, qa dilectus
est, id e ex pura Dei mia, o ex operibus

dej mia, gr̃uis Gloa In fore sequat̃ merita, qto magis Electio ad Gloam o Ex Ex operibus, qa videmus ante opera Jacob dilectum et Esau reprobatum; hoc Augm o objcat, jo qa sacre cuiq constabit ita rationabum o fuisse a pposum, vt pderet dari Gaam Ex dej mia nam cludit thom o ce Gaam Ex operibus, qa antequm prouideretur vllum Eius opus bonum, Electus est ad Gaam; Inde Glorificationis hoi Scriptur ois locus, qui sola dej mia vocatus e ad Gaam, sicut Jacob.

Ex Luc. 2o nolite timere pusillus grex, qa complacuit patri vestro dare vobis regnum, vnde constat manifste Gaam dari Ex gratia id est Ex beneplacito dej, ac pde Ex pura mia, sic n augs multis in locis, et maxe l. de predestine sanctorum collegit Cap. 28 collegit Ex Epis jo Gaam Ex operibus o dari, qa dr dari sdum placitum dus voluntatis.

R. jo o minus Ex eo loco posse colligi actu et In fore dari regnu celorum sine meritis, qm sine pcedentibus meritis pparari, maxe cum dicatur qa placuit pbb patri vestro dare vobis regnu, o no dicatur qa placuit patri vestro pparare vobis regnum

R. 2o quod facile nobis illigi atur de predestinatis sallem adequatis quo o thom Electionem ad Gloam In clusit sed et pparationem Gaa sdum beneplacitum dej, vel si de sola Electione ad Gloam illigitus hic locus, recte Etiam dr Ipsa Gloa dari et pparari Ex Dej beneplacito o qa merita Gaa o pressupponant pcedentia, sed qa antecedens pcedentis meritorum o impedit quominus Gloa ster tribui debeat dej beneplacito hum qa Gloa est fructus Gaa gratis concessa hum qa deus dat Ipsa merita quibus Gloam obtinemus, sic Etiam vt ait aug. meritum est ab boe, a deo fit In boe, ipse qa Gaa dej facit vt velimus et operemur.

Ad confirmationem no Ex s. th. desumptam, dico augum recte colligere Ex his verbis Epis jo sdum pdestinatum voluntatem suam, Gaam nulla merita pressupponere, qa alibi In scriptura o reperiebat aug.us Gl Gratiam retribui operibus, cum no Gloa dr esse ex beneplacito, hoc o impedit quin supponat pcedentia merita Gaa, vt ante dixim, qa in scriptura dr. retribui vnicuiq sdum opera sua.

Ex rom. 6o Gaa dej vita eterna, id est vita eterna e Gaa dej. go si Gaa Gratis datur, Jam o Ex meritis: Item Ex psal. 102o deuteronomii te In mia et miserationibus. go Gloa et Electio ad Gloam o st Ex meritis.

Reo sdum aug. prosp. et fulg. vtrumq illum scripturae locum ita

Interpretari, vt deo vitã æternã voret gãã, ga Gaam supponit tanqm
causam meritorum, idque pbant potissimu authoritate augi, hic n fenbt
Epista 105a., hic in fine quod Est vita æterna Corona abit vos, sicut
scriptum est in missa ad vesperã, et paulo post, vnde Et ipsa vita æterna,
quæ vltqre in fine fine fine habebitur, et ideo meritis præcedentib?
redditur, in ga Eadem merita quæ redditã, o nobis putata sunt per
nostram Iustitiam, sed in nobis facta p Gaam Christum ipsa gãa tunc
patur, Ita qque idem aug. Lib. de correptione et gãa C. 13., verumtamen
ga est ipsa vita æterna, qm certum est bonis operibus debita reddi
a Sto apostolo gãa dei dr, cui gãa o operibus redderetur, sed Gratis debet
sine vlla dubitatione Confitendum est ideo Gaam vocari vitã æternam
qa his meritis redditr quæ gãa contulit hoi, Item L. ja. ad Philipenses
q: 2a. Explicans aug.us illa verba apostli, superest mihi Corona Iustitiæ
qm reddet mihi dominus in illa die Iustus Iudex, sic logr, forte enim
ga dixit reddet, fit ea debito, cum in ascendens in altum Captiuam
duxit captiuitatem o reddidit sed dedit dona hominibus, vnde in Ipse
apostus tanqm debitum reddi sibi præsumeret nisi prius indebitam
Gaam percepisset, qua Iustificatus bonum certamen certaret
Ex aut. 23o. Crediderunt quotquot erant prordinati ad vitã æternã:
go Electio ad vitam æternam præcedit fidem, et consequenter præsta merita,
qa fidem dnt pro fdamt.

Dqo eqs prædestinatio seu electio ad vitam æternam antecedit fidem et
consequenter merita actualia Do futura et præsta n.o hic ã agitur de fide
quæ electis ad gloam datur in tpore, Ita vt sensus sit oes quos ab
æterno deus elegit ad gloam, et qui pde salvandi sunt, in tempore
fidem accipere sine qua salvari non potest.

Ex Petri ep. Glõa nobis datur titulo hæreditatis rom 8.o si
filij et hæredes, hæredes quidem dei, cohæredes ã chri, sed quod datur
titulo hæreditatis o datur inter merita. go &c.

Reo hoc argto ? thum pbari ? esse præparatam Gloriam Ex præsitione
meritorum, sed neq. meritis retribui in tempore, quod mxe observandum,
Sti vix enim pbant adversarij sine altero, id est testimonia quæ afferunt
vt pbent electionem horum ad gloam, sine præsitis meritis: pbant actuale
Gloriæ concessionem sine meritis actualibus.

R.2o Ita gloam dari titulo hæreditatis, vt Etiam merces Corona et
præmium nuncupetur in scriptura, imo vbi appellatur hæreditas, insinuatur
danda sub ratõe meritorum, rom. 8.o si filij et hæredes dei, cohæredes ã
chri si tn compatimur et Glorificamur.

aug.us multis in locis docet prædestinatum ? esse ex meritis, imo

Dd tradit omnibus fere libris quos scripsit, aduersus pelagianos et semi-
pelagianos.

an tequam In parti satisfaciam argtis quæ postea defumentur
ex auctoritate sti aug.i, Reo Gratiam ad hanc obiectam aug.no non
docuisse Electionem ad Gloam fieri sine priuis meritis Gaæ, Imo contra-
riu asseruisse vt Ex eodem aug.o probauimus In prooe nra. pro soluoe
a obiectionum Ex aug.o defumptarum, meminisse sanat sti nomen
pdestinatis et Electionis sæpius ab aug.o usurpari pro pdestinatione
ad Gaam, vt constat Ex dictis pdestinatis qm recollim. In hito hui.
tractatus. Imo Ex l. 11.o ad simplicianum q. 2.a vbi explicat aug.us
illud scripturæ p Electionem gaæ, reliqua salua facta est de Electione
ad Gaam, qm ibi docet o fieri Ex priuis meritis, et Ex eadem quæst 2.a
nomen Electionis usurpari eque pro Electione ad regnum, spe cu dicat qd
Electio o processit Justificationem, sed Electionem Justificao.

2.o Reo Deum augum constituisse pdestinationem Ex meritis ad sensum
et inter pelagianorum et semipelagianorum, qui gaam et Gratiæ
præuiam operibus liberi arbitrij sine vlla præcedente Gaa tribuebant
Et reo Erant hæretici, vt monet augus qui apud Ipsos docet Gratiam
esse eo nariam tum ad pficiendam et Gloam obtinendam, tum ad
incipiendum, vnde si disputando aduersus pelagianos, de pdestinatæ ante
prouisa merita meminisset Electionis ad vitam æternam, nemo o videt
augum fore illigendum de meritis liberi arbitrij, quomodo certe nomen
Gaæ seruasset opponit operibus Ea nudo arbitrio spectatis, o uo Gratiam
opponit meritis Ea Gaa præcedentibus. Item aduersus semipelagianos
de sola pdestinatæ ad Gaam locutus est, qui Initium fidei in nobis
admittebant sine Gaa, vnde hæc verba frequenter inculcabant Labori
mao, subiungite Gaa, conatus nri Irriti sunt, nisi Gaa adiumentu.
Gaa dei Inuitat volentem, attrahit desiderantem, Exigit admittentem, qs
dicerent illi posse nos conari sine Gaa velle adiuti adiuti, quibus hæc
non sunt profutura, nisi Labori nro subiungatur Gaa adiuuans et spirans.
vnde aliter obserua non subiungi Gratiam volti. etsi Gaæ voluntas efficitur
possit, Iuxta Concilium tridentinum, qs ad bene essen semipelagianam
accedat, qui docet Gaæ aliquo respectu seu o Consensi, hunc in Illum Gaa
subiungitur volti, Ea mte hum semipelagianorum, hum Etiam conciliorum
damnatorum illorum Errores, qbo opus volti dei Gratiam precedere.

at Inquis aug. l. de pdestinatæ sanctorum C.o 1.o agnoscit aliquos esse
semipelagianos, qui dei Gaa principium bonæ voluntatis putarunt, et in
ad hoc in eis desiderat vt de pdestinatæ recte sentiant. qo supponit vt
illi semipelagiani credidetint pdestinationem ad Gratiam nulla supponere

piusa merita, et praeterea Electionem ad Gloriam fieri quoque ex praevisis meritis Gratiae, Itaque cum in illis desideret augus ut de illa praedestinatione recte sentiant, ita dicitur intelligi ut velit quoque augus eos admittere Electionem ad Gloriam 3 esse ex piusis meritis.

Respondeo Iuxta augum citatum et Iuxta hyl. in Epistola ad augum aliquos fuisse semipelagianos, qui nullum bonum opus fidei fieri sine gratia fatebantur, sed tamen aiebant posse hominem ex se sine gratia velle salvari, velle credere; neque enim ait hyl. alicui operi curationis eorum, qui putant annumerandum ex territa et supplici voluntate unum quemque aegrotum velle salvari, deinde fidem a nobis exigi, nec etiam consequentem esse ad gratiam salutem offerri, nullamque materiam esse ita depravatam, ut non possit se velle sanari: unde sequitur nullam inter Aug. et semipelagianos fuisse controversiam de electione ad gloriam ante praevisa merita gratiae, sed tantum de praedestinatione ad gratiam; et certe petrus Diaconus cum libro de incarnatione et gratia reprehendit fautum semipelagianum, quod libros contra praedestinationis sententiam scribisset, hanc reddit rationem, quod contra horum SS. pp., sic Aug. et eorum, qui ab ejus partibus stabant, imo et ipsius Apli contradictionem veniens humano labori subjungit adjutorium.

Obj. ex S.to Aug. lib. de bono perseverantiae, c. 14.o praedestinatio est praescientia et praeparatio beneficiorum Dei quibus certissime liberantur, quicumque liberantur, se a peccati jugo; sed nullo beneficio magis liberamur, quam dono gloriae aeternae, quo potestas ipsa peccandi adimitur; ergo gloria aeterna est beneficium Dei maximum; si autem beneficium est gratia, si gratia non ex meritis, quod quidem cum non sit verum de ipsa gloria secundum executionem, data in tempore, saltem asseri debet de praeparatione gloriae seu de electione aeterna ad gloriam ante praevisa merita; adde quod gloria saepe vocatur gratia, non tantum quia dependet a gratia sanctificante, in qua tamquam in semine continetur sed etiam quia gratia est seu gratuito donata; tum quia

tum qa S.tus Aug. et alii pp. in eo disguunt electioem ad gloriam a reprobaae, qa hanc dicunt ee opus justitiae, illam verò opus miae, tum qa ipse Aug. lib. de graa et lib. arbitrio c. 8o gloriam vocat graam, quae sequitr ex graa, et fulgentius lib. 1o ad monimum, triplicem admittit graam, aliam ex qua meritum pcedit, aliam, qm vocant ipsum meritum, aliam denique npe vitam aeternam.

Rondeo gloriam aeternam et dari et praeparari post praevisa merita, licet illa sit beneficiorum Dei; o enim ita beneficium e, quasi merita graae o supponat, sed, qa, ut ait fulg. lib. 1o ad monimu c. 1o et praevenit nos Dei mia, et adjuvat mia subsequens, et ipsa quaeq; opus nostrum remunerando suum coronat donum mia seu donis suis addit dona: tum qa ex eodem fulg. ibidem ttum graa diae retributionis extulerat, ut incomparabiliter et ineffabiliter oe meritum, qmuis bonae et ex Deo datae voltis huae excedat, o tr enim, inquit, condignae passionis hujus temporis ad futuram gloriam, quae revelabitr in nobis, et qdqd e in praesenti, e momentaneum, et leve tribulaois nostrae supra modum in sublimi aeternum gloriae pondus in nobis operatr, qtum go gloria aeterna sit gloria Dei sper meritum praesupponit veluti graam priorem, graa subsequens et donum ipsum dono retributum, qtum cum que enim meritum sit graa Dei, e tn meritum, quocunq; titulo sit meritum, et quoquo modo explicetr esse ~~titulum~~ meritum, sive ab hoe et Deo sit, sive in hoe divinitus concessum: qd autem reprobao simpliciter vocatr opus justitiae, et electio ad gloriam

opus miæ, o inde infertr electionem supponere merita, sicut reprobrao demerita supponit; sed ttum colligitr in reprobaoe justitiam pœnæ parari retributionem; in electioe autem ad gloriam plus ee miæ, qm justitiæ, imo totam tribui poe miæ, quæ ad meritum erat nria.

quæres, cur go fulg. lib. 1.º ad monimum eodem modo loquitr de pdestinaoe ad graam justificaoem, glorificaoem, dicitq; tam pdestinari gloriam ipsam, qm graam?

Rondeo hanc ee raoem, qm fulg. vult eo loco ostendere Deum ad malam culpæ o pdestinare, qa illud nec vult, nec facit; pdestinare autem ad graam, justificaoem glorificaoem . . . . . ad ipsam pœnam justè retribuendam, qa oia ista fecit et ordinavit, vt fierent, qa erat facturus; stu Aug. et post eum prosper et fulg. quo docent eum pdestinare, qdcumq; facturus erat, ea verò duntaxat præscire, quæ o erat facturus, npe peccatum; quomodo autem illigat fulg. hoes ad gloriam gratis pdestinari supra exposuimus, vnum monemus ex eo qd pdestinet Deus ad gloriam et ad pœnam, facturus o sequitr o prævideri merita rn gloriæ, aut demerita rn pœnæ decernenda.

obji. ex Aug. ideo vocantr electi per pdestinaoem a massa perditionis, simpler discreti illi verò soli a massa perditionis st qui ad gloriam et regnum st electi; sic enim scribit lib. de correp. et graa c. 7.º quicumq;

ab illa originali damnaõe ista diæ graæ largitate st discreti, o e dubium qd et eis procuratr audiendum euangelicum, cum audiunt, credunt, et in fide, quæ per dilectionem operatr, usque in finem perseuerent; et paulo post; electi autem st ad regnandum cum christo. ergo prior e electio ad gloriam, qm pdestinaõ ad graam, et consequenter, qm præuideantr merita.

vt illigatr hic locus Aug. sane per difficilis sciendum e Augustinum hic agere de actuali perseuerantia in finem, qm statim ab initio hujus capitis 1i dicit ee donum Dei, qa precamur, vt in bono perseueremus; nemo autem perseuerat, ait Aug. nisi, qui a massa perditionis discernuntr, seipsum autem nemo discernit aut liberat: sed sola graæ s. e. quicumq; autem diæ graæ largitate discreti st, usq; in finem perseuerant, o enim sic st vocati, vt o eent electi ppter qd dictum est multi st vocati, pauci verò electi, sed qa sedum propositum vocati st, profecto st electi per electioem graæ, o meritorum suorum, qa graæ illis o e meritum; cum go audiuimus, quos pdestinauit, hos et vocauit, sedum ppositum vocatos debemus agnoscere, quoniam inde cæpit, npe Aplus dicens, oia cooperantr in bonum his, qui sedum propositum st vocati, propositum autem o suum, sed Dei; qui enim pdestinati et præsciti, horum quisqm petit, fallitr, sed nemo eorum petit, qa o

fallitr Deus; si quis qm perit vitio hua, vincitr Deus, sed nemo eorum perit, qa nulla res vincitr Deus; electi autem st ad regnandum cum christo, o quomodo electus e judas ad opus, cui congruebat, qui verò o st perseueraturi, ac sic a fide christiana et a conuersione lapsuri st, vt tales eos vitæ hujus finis intendat; nec illo tempore, quo benè viuunt in isto numero computati, o enim st a massa perditionis præsciæ Dei ac pdestinaoe discreti, et ideo nec scdum propositum vocati ac per hoc electi; sed in eis, de quib dictum e, multi vocati, sed o eis de dictum e pauci verò electi; et tr quis neget eos electos, cum credunt et baptisantr, et scdum Deum viuunt, planè dnr electi a nescientib qd st facturi, o ab illo, qui eos nouit non hre præsciam, quæ ad vitam beatam perducit, electos scit eos ita stare, vt præsciat ee casuros; pergit Aug. c. 8o hic si a me quæratr, cur Deus illis præsciam o dederit, quib eam qua christiane viuerent, dilectionem dedit, me ignorare rondeo; audio dicentem Aplum, ò hoo, tu quis es, qui rdeas Deo, o altitudo diuitiarum, sapiæ et sciæ, qm incomprehensibiliæ st judiciæ ejus et inuestigabiles viæ ejus: hactenus Aug. et tota ferè doctrina qm de pdestinaoe tradidit: hac autem præsuppositâ Aug. docet.

Rondeo ad objec. nihil aliud velle 329
s.tum Aug., qm eos electos ee ad regnandum
cum christo pseueraturi st in bono usq;
in finem, et sedum propositum Dei vocati
st ad consummationem meritorum
pseuerantiam, de qua agit Aug. electio
verò ad gloriam in praescia et pdestinaoe
Dei praesupponit ad praeuisionem meritorum
pseuerantia finali consummatorum, o
docet Aug., imo contrarium, cum ait
electos ad regnandum cum christo, o
quomodo electus e judas ad opus cui
congruebat, et cum eos, qui o st
pseueraturi, o ee discretos a massa
perditionis, nec sedum propositum vocatos
ac per hoc nec electos, quasi diceret
o a massa perditionis discerni eos,
qui sedum propositum vocati, sed o
electi a nescientib, qd futuri sint,
electos dicit; o verò ab illo, qui eos
nouit o hre pseuerantiam, quasi
diceret id circo electos eos, qa st pseueraturi,
pseueraturos, qa sedum ppositum vocati;
1.° ad pseuerantiam, nec vt volunt
aduersarii vocatos sedum ppositum illigit
Aug. electos ad gloriam, sed potius
vocatos sedum Dei propositum ad ipsam
pseuerantiam, ex cujus pseuerantiae ac
proinde meritorum ex graa profectorum
praescia ~~illigit~~ eligit ad gloriam, asseritq;

eos, qui o st pseueraturi sedum propositum Dei, qd falli et vinci o pt vitio huao, o ee ad pseuerantiam finalem, nec consequenter ad gloriam electos; unde jam vicit ppuum aduersariorum argtum, ex eo qd o oes vocati, st electi, sed potius electi st vocati existimant electionem ad gloriam praesupponi graae praeparaoi, qua utiq; vocantr reprobi, sicut et electi, si enim disquerent vocaoem sedum propositum Dei ad graam efficaciter pducentem ad vitam a vocaoe simplici o ita argmentarentr scirentq; oes sedum propositum vocatos ad graam, quae efficaciter pducit aeternam, quae sola graa pprie e effus pdestinaois, scirent inquam oes sedum propositum sic vocatos ee ad gloriam electos, et oes, qui ad gloriam electi, ee vocatos sedum propositum Dei, praesupponi ad electionem ipsam ad gloriam, quae fit ex praescia pseuerantiae finalis, ad qm aliqui prae aliis discreti a massa perditionis, dia graae largitate sedum propositum st vocati.

Obji. ex S.to Aug. lib. de correp. c. 8.o donum pseuerantiae datr electis, qa electi st ad gloriam; sic enim scribit, nec nos mouet, qd filiis suis quib dam Deus o dat pseuerantiam, absit enim ut ita eet, si de illis pdestinatis eent et sedum propositum vocatis, qui st filii promissionis, ex nobis enim

exierunt, qa ō erant ex nobis; et lib. de
bono pseuerantiæ c. 7°, item repetit additq;
cur hic pseueret, et alter ō pseueret, —
inscrutabilia ee Dei judicia, et tn eos, —
qui ō pseuerent, exisse a nobis, qa ex
nobis ō erant. ō fuisse autem ex nobis,
qa ō erant scdum ppositum vocati, ō —
erant in christo electi ante mundi —
constitutionem, ō erant in eo sorten
consecuti, ō erant pdestinati scdum
ejus ppositum.

Rondeo hic ttum docere stur Aug.
qd Deus dat donum pseuerantiæ, his
quib ab æterno decreuit illud dare, vt
vt patebit legenti c. 7um lib. de bono
pseuerantiæ, postqm enim dixit Aug. cur
vni, ō alteri detr pseuerantia, inscrutabilia
ee judicia Dei addit, illud tn fidelib
ee dro certissimum hunc ee pdestinatum,
illum verò ō ee, nam si fuissent ex
nobis, mansissent vtiq; nobiscum, vnde
nihil aliud concluditr, qm illud, qd ab
æterno Deus decreuit certo futurum ee
et hunc ee pdestinatum, qui pseuerat
vsque in finem, illum verò ō ee —
pdestinatum, qui ō pseuerat; nec obstat
qd si ita Aug. sit illigendus, ō enim qd
tantopere miratus fuerit Aug. rdem
pdestinatis et pseuerantiæ, vt scribit
c. 9°. lib. de bono pseuerantiæ, et
dixerit, qd daret Deus pseuerantiam

quibdam filiis suis, si eent de illis pdestinatis, nil enim notius e, qm illos o ee pdestinatos ad gloriam, qui vsque in finem o pseuerant; hoc inquam, o obstat, licet enim, lib. de correp. et grae et ex lib. de bono pseuerantiae, vbi dicit eos, qui o pseuerant, exisse ex nobis, qa o erant ex nobis; licet, inquam, ex eo nihil aliud concludatr, qm praesciam et pdestinaoem Dei falli o poe, id e nihil aliud futurum e, qm qd Deus decreuit; tn caetera, quae ibidem docet Aug. mysteria st, quae tn o agnoscunt aduersarii, npe cur ex duob fidelib et his hoib vnus accipiat pseuerantiae donum, alter verò o accipiat, ac si res altius repetatr, certè magnum est mysterium, qd aliquis eligatr ad vocaoem scdum propositum et ad pseuerantiam prae alio, qui ita o eligitr; neq; etiam inutiliter dr, qd daret Deus pseuerantiam quibdam filiis suis, si de illis eent pdestinatis. hinc enim patet Deum poe dare pseuerantiam, qa potuit pdestinare etiam eos, qui o pseuerant, neq; st pdestinati, et ex eo magis elucet Dei bonitas circa eos, qui scdum ppositum vocati st, et quib paratum e donum pseuerantiae.

Rondeo 2o. ex verbis citatis ex c. 7o. lib. de bono pseuerantiae, qd si rao illa

~~[illegible]~~

reddatr, cur aliquib detr, atq; etiam præparata sit pseuerantia, npe, qa st pdestinati, per pdestinatos dt illiqi vocati scdum ppositum ad graam, quæ efficaciter pducit ad vitam æternam, o vero per pdestinatos dnt illiqi electi ad gloriam qmqm ii, qui scdum propositum st vocati, sint quoq; electi ad gloriam; electio ad gloriam fit ex præuisione pseuerantiæ; sed pseuerantia o est ex meritis, illa enim donum Dei speciale; go electio ad gloriam o e ex præuisis meritis.

dist. maj. electio ad gloriam ex præuisione pseuerantiæ, qtnus ad gloriam o eligitr, nisi qui accepturus e donum pseuerantiæ, C. electi verò ad gloriam fit ex solius pseueratiæ præuisione, et sine vlla præuisione meritorum, quorum pseuerantia e consummao, R. nam certè in ipsa executione temporali gloria meritis retribuitr, qmqm donum pseuerantiæ gratis detr.

obji. S.tus prosper, epta ad Aug. scribit errorem semipelagianorum, quem Aug. confutandum tradiderat, et exponit in eo

situm eo, qd dicerent deum præsciuisse ab æterno, et qd æstimasse in regnum suum eos, quos gratis vocatos dignos futura electioe, vt de hac vita bono fine excessuros præuideret; sed hoc ipsum, qd dicimus hoes vocati gratis et ex meritis coronati, qd pdestinao ad graam vocantem fit gratis ac sine meritis, pdestinao autem ad gloriam ex præuisis futuris meritis; go videmur consentire errori semipelagianorum, vel certe simul cum illis aduersamur stis Aug et prospero.

Rondeo stum prosperum totam semip. doctrinam retexere voluisse; at verò stum Aug. tum in lib. de pdestinaoe storum tum de bono pseuerantiæ ex tota illa semip. doctrina nihil aliud refutasse, qm semip. asserebant pdestinaoem supponere præuisum aliqd salutis initium ex nobis, o autem eos reprobasse, qd dicerent deum pdestinasse ad gloriam seu regnum, quos per merita graæ dignos electioe ad gloriam futuros præuiderat.

cur, go, semip. gratis vocatos appellabant eos, quos sine graæ fidem hre existimabant?

Rondeo hanc eo raoem, quia credebant semip. paruos illos conatus lib. arb. graam præcedentes o impedire, quominus gratis vocati dicerentr; ita enim scribit cassianus semipelagianus collaoe 17.a c. 13.o deus graam sub colore cujusdam desiderii et laboris impertitr, et etenim graæ dei gratuita pseuerat, dum exiguis conatib

ttam immortalitatis gloriam tta perennis beatitudinis bono inestimabili tribuit largitate; item lib. 12º cœnobiorum c. 1º et 13º sic ait, dicimus scdum grãam saluatoris dari quidem petentib, et aperiri pulsantib, sed petitionem nostram et pulsationem ō ee condignam, nisi mia Dei id qd petimus, dederit præsto ē Deus, namq; occasione bonæ voltis a nobis oblata, ad hæc oia conferenda inuitatr; ex his autem colligitr, saltem ex cassiano initium aliqd salutis grãam præcedere, qd tn ipse ō appellabat meritum pprium seu condignum, sed quamdam occasionem ttum infert, tn vbiq; Stus Aug. ex illo initio salutis semel admisso ex nobis grãam, quæ sequitr ō fore amplius grãam, qa illa vtcumq; eet ex nobis; itaq; vt ad propositum rondeamus; Semipelaq. admittebant gratis vocatos, eos qui poterant ex se credere aut velle credere sine grãa, ita vt tn deinceps fides eet per grãam juuanda; nulla verò inde sequitr concordia semip. cum catholicis qui ~~[illegible]~~ electionem ad gloriam docent quidem ex præuisis meritis grãæ, ō verò, vt asserebant semip. ex præuisis fidei operib vel desideriis et conatib lib. arbitrii grãam antecedentib, et per illam deinceps juuandis.

obji. pdestinao christi ad vnionem hypostaticam ē exemplar nostræ pdestinaois, go sicut pdestinao huaitatis christi ad

vnionem hypostaticam ō fuit ex p̄uisis meritis ex grāa profectis, ita nec p̄destinaō ē ex prœuisis meritis grāam secuturis.

dist. ant. p̄destinaō hūaitatis christi ad vnionem hypostaticam ē exemplar nostræ p̄destinaōis ad grāam, hoc tm̄ qd vtraq; sit ante prœuisa merita, vt exponit Aug. lib. de p̄destinaōe Sctorum c. 15. C. est autem exemplar electiōis nostræ ad gloriam, qtnus ō glorificamur, nisi fiamus conformes imagini filii Dei, iterum Conc. quasi verò nostra electio ad gloriam ō magis supponat prœuisa merita grāæ, qm p̄destinaō hūaitatis ad vnionem hypostaticam, quæ quidem hūaitas nunquam suæ vnioni hypostaticæ prœexistit, N. vt constat ex dictis supra.

obji. finis licet posterior in executione prior tn̄ ē in intentione, puta prius volitus ē finis, qm̄ media etiam volitione efficaci; sed vita æterna ē finis, ad quem ordinantr grāæ, tqm̄ media, qō prius ē aliquo raōis signo Deum p̄destinasse ad gloriam, qm̄ ad merita, quæ grāam consequantr, et qm̄ ad ipsam grāam, quæ ē ppium meritorum

dist. maj. finis prior ē in intentione seu prius efficaciter intenditr, qm̄ media, si habeat raōem finis simpliciter, C. si sit ō tm̄ finis, sed etiam, tqm̄ præmium intendatr, N., nam qd intenditr alteri, tqm̄ merces efficaciter ō intenditr, nisi sub additione meritorum, V. g. dum militi muros obsessæ ciuitatis conscensuro rex

decernit præmium, certè prius vult militem muros conscendere, qm illi præmium dare; pater familias prius vult laborem operariorum in vinea, qm denarium illis pro labore retribuere: at verò vt supra ostendimus, vita æterna tqm merces proponitr et præparatr a Deo; go etiam in intentione prius supponit præuisionem meritorum, hac solutione vti cognoscentr, qui existimant Angelorum electionem ad gloriam factam ee præuisis meritis, qmuis aliter sentiant de electione houm, et si forte vt illi volunt alia raoe procuratum fuerit Angelis meritum, qm hoib in statu naæ lapsæ; tam enim, qm Angelus meretr gloriam, sicq; gloria retribuitr hoi, tqm merces, qd ni gr illis sicut et angelis præparata fuit gloria tqm præmium ex præuisione meritorum graæ, quæ dona dei appellantr, qa oriuntr ex graa.

concludamus itaq; cum sto fulg. in epil. lib. de incar. et graa Deum o aliter pfecisse in opere, qm in scia sempiterna et incommutabili volte habuit dispositum, ac proinde gloriam ab æterno ex præuisione meritorum graæ fuisse hoib præparatam, sicut et in tempore merentib confertr

caput 5um

De Effectib pdestinationis

quæritr hic quinam sint effus pdestinaois

seu qd confertr pdestinatis vi illius decreti efficacis, quo Deus hoes pdestinando eruit ex massa perditionis, et eligit ad gloriam, sicq; pdestinao, de qua hic e sermo e adæquata pdestinao, quæ præparationem æternam graæ et gloriæ includit, at verò per pdestinaoem ad gloriam o illigitr in hoc capite quæcumq; graæ præparao, sed ea tlum, vi cujus actuis pdestinatus gloriam æternam consequitr, certum enim e reprobum ad aliqm graam poe pdestinari, sed qa vi talis graæ o obtinet regnum cælorum, ideo voltas Dei æternaru talis graæ dr tlum pdestinao sedum qd, et discretio sedum qd a massa perditionis.

vt autem aliqd annumeretr inter effus pdestinaois, tres condioes requiruntr pstertim si agitr de pdestinaoe houm; 1.a est vt illud fiat effective a Deo. 2.a vt detr intuitu meritorum christi, juxta illud ephes. 1.o pdestinavit nos per s. c. 3.a vt illud sit gloriæ ipsæ, aut id ex quo sequitr gloriæ vi intentionis efficacis circa gloriam pdestinatis retribuendam.

deniq; duplex e pdestinao, npe ad gloriam et ad graam, duplex etiam assignatr effus pdestinaois, sc graæ et gloriæ; verum qa duplex e graæ, altera 1.a et actualis, qua vocamur; altera habitualis, qua justificamur; hinc fit,

vt duplex sit effus pdestinaois ad graam, npe justificao et glorificao, et sic totalis pdestinationes effus tres assignantr, sc vocao, glorificao et justificao, juxta illud Rom. 9o quos pdestinauit, hos vocauit, quos vocauit, hos justificauit, quos justificauit, hos glorificauit; sed de his postea data occasione agendo de donis naalib, quæ o nunqm multum conferunt ad bene viuendum, et per consequens ad beatitudinem obtinendam.

1a ppoo

gloria æterna e effus pdestinaois

ppoo aduersatr Durando, qui in 1um dist. 41a quæst. 2a num. 1o affirmat beatitudinem o ee effum, sed finem potius pdestinaois.

pbr ppoo 1o ex Aplo Rom. 1o quos pdestinauit &, qua voce, glorificauit, illigit beatitudinem, vt exponunt SS. pp. orig. in hunc locum, Aug. lib. de pdestinaoe storum c. 1o et serm. 17o de verbis Apli; item fulg. lib. 1o ad monimum c. 2o.

pbr 2o raoe, qa vita æterna ht oes condioes requisitas ad effum pdestinaois; 1o enim e a Deo, tqm a caa efficiente; deinde gloria ex meritis christi confertr hoi pdestinato, juxta illud Scripturæ, qui benedixit nos oi benedictione spiritali in cælestib in christo jesu; deinde o modo est id vnde sequitr gloria, sed e ipsa gloria consecutio.

Dices 1º Theod. chrys. theophilactus, item ab hier. et Amb. commentarii scripti exponunt verba Apti citata ex Rom. 8 de glorificaõe beatorum in patria, sed de glorificaõe storum apud hoc; gõ ex verbis — Apti inefficaciter pbr nostra ppoõ.

Rondeo SS. pp. in ppoõ citatos exponere verba Apti de gloria eterna, gd quidem — nobis sufficit, maximè, gõ hõc interpretaõ coiter recepta, tqm pbabilior. addo plures eõ poõ scripturestus, sicq; vnam expoõem alteri õ officere.

Dices 2º gloria eterna e finis — pdestinaõis, gõ õ e effus illius.

dist. ant. gloria eterna e finis aliorum effuum pdestinaõis, npe greagum, quæ tqm medio ad gloriam obtinendam ordinantr, C. e finis pdestinaõis dõ entitatiuè sumpte vel etiam pdestinaõis, prout ad gloriam — tnatr, N. nam vt sit gloria ipsa e effus — pdestinaõis, õ autem finis.

2ª ppoõ

vocaõ et justificaõ seu graõ actualis vocans et excitans, item graõ habitualis seu sanctificans st effus pdestinaõis.

pbr, tum qõ ex Rom. 1º quos pdestinauit, R. tum qa ex Aug. pdestinaõ e preparatio — beneficiorum Dei, quib certissimè liberantr, quicumq; liberantr, item alibi pdestinaõ e graõ preparaõ; 1º qõ vocaõ et justificaõ graõ st effus pdestinaõis; tum denigq; qõ pdestinaõ ex S. Th. e transmissio creaõ

raalis in vitam æternam; sed pdestinatus, si sit adultus, de quo hic sermo, transmittitr in vitam æternam, postqm conuersione voltaria justificatus est, conuersio autem a graæ et ab ipsa ducit initium, et ab ea profertr, juxta illud conuerte nos, dne, et conuertemur, item graæ sanctificans e tnus conuersionis ad deum, sicut et ipsa conuersio e effus pdestinaois.

noe autem vocaois signantr oes graæ actuales, quæ præcedunt justificaoem siue sint exterius sonantes, siue interius mouentes; noe verò justificaois signantr graæ siue actuales, siue habituales, quæ justificaoem foaliter tribuunt aut illam consequuntur sic enim fulg. lib. 1º ad monimum, oia vocationis nostræ initia, justificaois argta et glorificaois præmia in pdestinaoe semper habuit Deus, nam et in vocaoe, justificaoe et glorificaoe opera storum suæ graæ futura præsciuit; sic Aug. docet Deum pdestinasse quemcumq; qui facturus erat, cum go istas graas vocantes et justificantes conseruat, eas quoq; pdestinauit, sicq; oes graæ siue reproborum siue electorum st effus pdestinaois, in reprobis quidem pdestinaois sedum qd, in stis verò simpliciter.

quæres quænam justificao et vocao sit effus pdestinaois simpliciter, an ea sola, quæ peccato o interrumpitr, sed efficaciter pducit ad gloriam; an verò etiam ea, quæ a peccato interrumpitr.

Rondeo 1º per vocaoem et justificaoem

quæ in perpetuum a peccato interrumpitr id ē quæ per pœnam ō renouatr ō ee effum veræ pdestinaois seu electiois ad gloriam et graam scdum ppositum, sed ttum illam ee effum prouidiæ, quæ se extendit coiter tam ad reprobos, qm ad pdestinatos, juxta illud multi vocati, pauci verò electi. vnde ex Sto Aug. qui sic vocantr, vt ad regnum ō perueniant, ō st vocati scdum ppositum et rao ē, qa tales graæ ō pdueunt ad vitam æternam, ac proinde ō pount pertinere ad pdestinaoem simpliciter seu pprie dictam.

Rondeo 2o. vocaoem et justificaoem, quæ in pdestinatis scdum ppositum peccato interrumpitr, si reuiuiscat sicut et merita poe conjungi cum gloria, ac proinde dici effum pdestinaois, mxe cum specialis gradus gloriæ rondeat meritis per peccatum interruptis, ac dono pseuerantiæ restitutis ac proinde etiam gratiis, ex quib talia merita processerunt, graæ tn illæ per peccatum interruptæ præcisa per sequentem conuersionem reuiuiscentia dici ō poent effus pdestinaois simpliciter, sed ttum pdestinaois scdum qd seu prouidiæ, quæ coiter ad reprobos se extendit.

3.a ppoo

Bona naalia, puta creao, bona indoles, recta educao, sanitas, diuitiæ, eiusdem gen. per se spectata ō st effus pdestinaois; pount tn ee, et st aliqdo ex speciali ordinaoe Dei effus pdestinaois.

pbr 1a pars, tum qa pdicta bona per se
st ttum ordinis naalis, sicqi ex naa sua ad
vitam, vt pote supernaalem, o ordinantr;
tum qa multiis tis bonis abutuntr, et reprobis
vt plurimum illa conceduntr vberius.

pbr 2a pars, qa illa bona sæpè aliquos
juuant ad assequendam gloriam, item ex
meritis christi aliqdo conceduntr, puta cum
piis præcib impetrantr filii, qui sublatis
precib nunqm extitissent, qdqd autem petendo
obtinetr, illud impetramus ex meritis christi, o
e enim aliud noen sub cælo datum, in quo
oporteat nos saluos fieri, vt scribitr actuum 4o.

cæterum qd diximus de donis naalib
illiqi dt de bonis fortunæ, aliisqi similib
ppter easdem raoes, item de calamitatib
et afflictioib solet Deus justos pbare, tqm
aurum pbr igne, sicut stum job pbauit, item
de ipsa mente sapiæ 4o raptus e, ne
malitia mutaret illectum ejus. phil. 2o vobis
donatum e pro christo o solum, vt in ea
credatis, sed etiam vt pro ipsa patiamini.

4a ppoo

neqi peccatum, neqi pmissio peccati
st effus pdestinaois ppriè dictæ.

1a pars ppoois e euidens, tum ex conc.
arausicano 2o tum ex ss. pp. Aug. psertim et
fulg. docentib peccatum a Deo o fieri, et ppterea
præsciri quidem, sed o pdestinari; deinde
peccatum o e ex meritis christi, nam vi
meritorum christi deletr potius; nec deniqi
juuat ad gloriam consequendam, imo illi opponitr
cum sit priuao graæ sanctificantis, in qua

tqm in semine continetr vita aeterna, o nego tn Deum aliqdo accipere occasionem bona majora electis conferendi, qa, vt recte monet Aug. aliqdo post peccatum hoes cautiores, diligentiores, feruentiores et humiliores fiunt; item lib. 14o de ciuitate Dei c. 15o scribit Aug. audio dre superbis ee vtile credere in aliqd apertum manifestumq; peccatum, vnde sibi displiceant, qui jam sibi placendo ceciderant.

pbr 2a pars, quae e de pmissione peccati tumqa ex Sto Aug. pdestinao e praeparao grae et beneficiorum Dei: sed pmissio peccati o e beneficium Dei, imo negao beneficii, siquidem e substractio grae, quae dari poet, aut daretr, vt hoo o peccaret; tumqa pmissio peccati o ducit ad vitam alienam, imò abducit, infert enim peccatum, qd cum priuet gloria sanctificante, consequenter excludit a gloria; tumqa effus pdestinaois peti pt et sperari a Deo: at verò nemo dixerit pmissionem peccati a Deo sperari et peti poe; tum deniq; qa pmissio peccati o e fructus christi meritorum intuitu, quorum hoes pdestinantr, o enim ideo christus mortuus e, vt sineret hoes in peccatum incidere, sed potius vt eos a peccato liberaret, nec obstat qd in eo differat peccatum a pmissionem peccati, qd Deus e caa pmissionis peccati, o autem ipsius peccati, quo circa videatr pmissio peccati, cum sit a Deo, ee poe effus pdestinaois, cum alioqui peccatum, qd Deus ipse o facit, proinde o poit pdestinari;

hoc, inquam, ō obstat, qa licet aliqd fiat a Deo, ō tn id sufficit, vt sit effus pdestinaois, nisi sit aliqd beneficium Dei, cujusmodi ō ē pmissio peccati, etsi inde accidat, vt peccator humilietr et cautior euadat, sicut etiam ex peccato capit occasionem humiliandi peccatorem et ex consideraoe peccati a perseuerantiam illum pducendi, nisi, inquam, id qd a Deo efficitr sit aliqd Dei beneficium ō pt ee effus pdestinaois, quæ dtr præparatio graæ et beneficium Dei; pmissio autem peccati ō ē beneficium Dei, qo &.

Caput 6um
De reprobatione
Artus 1us
qd sit repbao et an illa sit ex puisis demeritis?

repbao nil aliud ē, qm aliqua rejectio impborum, illa autem vel ē rejectio a gloria, vt sic opponitr electioi ad gloriam, vel ē rejectio a graa, et sic opponitr electioi ad graam; cum autem pdestinao hois ad graam sit præparao beneficiorum Dei, quib liberantr pdestinati idcirco supponit peccatum originale, a quo liberamur per graam in statu naæ lapsæ; ita repbao opposita pdestinaoi ad gloriam ē exclusio a graa liberante, nam

si quis graam o obsequitr ob solum peccatum originis, & detinetr in massa pditionis, sicut infantes, qui sine baptismo decedunt, vel ob peccata actualia justè priuantr qbus grais actualib.

quæstio itaq; hic mouetr de sola exclusione a gloria, vtrum sc illa supponat præuisa merita adultorum; circa qd plures st sententiæ; alii enim, puta caluinus dicunt Deum pro nutu suo et volto aliquos hoes absq; præuisis meritis exclusisse a gloria, et ex ea intentione oes ad peccatum impellere; alii dicunt quidem nullum ad pœnam absq; demeritis destinasse, aliquos tn efficacissime rpbasse nondum præuisis demeritis eorum; alii volunt Deum ante præuisa demerita o quidem positiuè hoes exclusos fuisse a gloria ante præuisa demerita, ii npe, qui dicunt hoes ad gloriam eligi ex præuisis meritis.

certum e verò 1.º nullum ad pœnas ~~at~~ pdestinari ante oem peccati præuisionem, nam vbiq; script. docent pdestinaoem houm ee illis adscribendam, o autem & Deo; juxta illud oseæ 13.º proditio tua ex te israel; sic quoq; declarant conc. valentinu 3.um fidenter fatemur in damnaoe impioru meritum malum præcedere justum Dei judicium; ita docent ss. pp. Aug. prosp. fulg. qui passim docent hoes ad culpam o ee pdestinatos, qa Deus facit, quæ pdestinat, o autem facit peccatum. 2.º hoes quidem pdestinari a Deo ad pœnam, sed vel ppter

peccatum originis, ex quo conflatr massa perditionis, vel ppter peccata actualia, quæ hoes superaddant, peccata originis admittunt vel committunt post remissum peccatum originis.

certum ē quoq; infantes, qui decedunt sine baptismo ee exclusos a gloria ppter peccatum originis, cum enim illi nascantr in peccato originis, et in illo decedentes damnentr ob peccatum originis, excluduntr a gloria, qa nulla habuerunt peccata actualia, neq; pount censeri damnati ppter peccata actualia quæ habuissent, si diu vixissent, qa npe Deus ō punit peccata, quæ ō fuerunt.

quæstio itaq; instituitr de solis repbis adultis, vtrum post præuisa demerita fuerunt ō ttum ad pœnas pdestinati, sed etiam a gloria exclusi, nam qd spectat ad infantes sine baptismo decedentes, ō video, quomodo ante præuisum peccatum originis fuerint rpbati, Stus enim Aug. docet eos tum gratiæ, tum regno priuatos ee sedum justum Dei judicium pœnam inferentis ppter peccatum originis.

1ª ppoo

adulti ante præuisum peccatum orig. et peccata actualia, in quib moriuntr, ō st exclusi a gloria positiue, sed ttum post præuisa ejusmodi peccata.

pbr 1º ex script. sac. ō modo caam inflictiois pœnæ, sed etiam exclusionis ad gloriâ refundentib in peccata actualia impiorum, puta 2ª cor. 3º apoc. 18º math. 25º discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus ē diabolo et Angelis

ejus, esuriui enim et ō dedisti mihi manducare, vbi tria notanda st, 1um e, qō omissio actus mia ō modo dr caa, cur eant maledicti in ignem æternum, sed etiam cur paratus sit diabolo et Angelis, id e hoib malis, qui dnr Angels diaboli. 2o. per ignem æternum illigitr quælibet damnatorum pœna. 3o. e per illa verba discedite &, illigi dre exclusionem a gloria positiua, sicut per hæc verba, venite benedicti patris mei, &, illigitr retributio gloriæ.

cum gō rao cur dicatr repbis discedite a me, sit inhumanitas seu immia, et hæ rao sit caao ttum cur in tempore fiat illa exclusio, sed etiam cur ab æterno sit illis præparata, qui immisericordes fuerunt, ideo positiuè ō repbantr adulti, nisi post præuisa pecceata.

pbr 2o. ex conc. valentino 3o. fideliter fatemur in damnaoe impiorum malum præcedere justum judicium, vbi per damnaoem illigitr ō ttum inflexionem pœnæ, sed etiam exclusio a gloria, qa ō e aliter judicium de temporanea exclusione, ac de æterna intentione circa gloriam, aut exclusione a gloria, ac proinde cum meritum malum præcedat damnaoem in tempore, illud quoq; meritum malum prout præuisum præcedit exclusionem a gloria ex pdestinaoe Dei. 3o. ex istis patrib relatis, vbi egimus de electioe ad gloriam, si enim hanc admittunt ex præuisis demeritis, quæ graa dedit, ita quoq; repbaoem ex præuisis demeritis admittunt: item ex Aug. lib. 3o. contra

julianum c. 18º bonus ē Deus, justus ē Deus, pt sine bonis meritis liberare, qa bonus; ō pt sine meritis malis damnare, qa justus; et epta 16ª, quamqm immeritum et nulli obnoxium peccato, si Deus creditr damnare, alienus ab iniquitate ō creditr, prospero vt nascantr hoēs, condiōis beneficium ē; vt pereant, ē meritum præuaricaōis.

pbr 3º denigi raōe, tum qa si repbao positiua antecederet præuisa peccata, in quib moritr repbus, disgenda eet in Deo duplex voltas circa exclusionem a gloria; vna reprobans, et alia exequens, sicut in opinione eorum, qui volunt electiōem ad gloriam antecedere præuisa merita, pdestinaō alia exequens; sicut qo pdestinans voltas, prout distincta ab exequente; tum qa vel exclusio a gloria positiuè decernitr reprobo ante præuisa demerita, tqm pæna, vel ō; si tqm pæna, certe supponit peccatum, si ō tqm pæna, quære, vnde colligatr sic decretam fuisse damnaōem maximè cum script. sac. quoties illius damnaōis meminit, insinuet illam ēē maximam pænam; tum qa si Deus ante præuisa demerita excluderet a gloria, credibile ē ipsum plures ad gloriam electurum, qm ad damnaōem, nam miseraōes ejus super ōia opera ejus, psal. 144º et vt ait tertulianus, Deus de suo bonus ē; et tn st plures infideles et hæretici, qm orthodoxi, inter orthodoxos vero maxima pars perit, lata enim via, quæ ducit ad pdestinaōem, angusta et arcta, quæ ducit ad vitam, et pauci inueniunt eam.

2ª ppoo

ō st etiam adulti negatiuè a gloria exclusi ante præuisa demerita.

pbr, qa, vt supra docuimus, ante præuisa merita Deus ō decernit positiuè ad gloriam, ac proinde nequidem excludit negatiuè aliquos a gloria, qa dnr aliqui excludi a gloria, qtnus aliqui dnr electi ad gloriam, aliis autem ō electis aut rejectis; tum qa soli ii soleant ee electi, qui positiuè ante merita fuissent electi, certe perinde eet, qd alii eent rpbati positiuè vel negtie ante demerita, nam æquè certum eet eos damnandos ee, qui ō fuerint ad gloriam electi, seu negatiue ab ea fuerint rejecti, qm eos qui positiuè ab ea fuerint electi.

Objectiones

Obji. ex Rom. 9º cum nondum nati fuissent aut aliqd boni egissent aut mali, dictum ē ō ex operib, sed ex vocante, qa major seruiet minori, sicut scriptum ē, jacob dilexi, esau autem odio habui; et ibidem, ō ē volentis, neq; currentis, sed miserentis Dei; qd ante præuisa demerita Deus aliquos excludit a gloria.

Rondeo hæc testimonia illiqi de pdestinaoe ad graam, item de electione ipsius jacob supra fratrem suum esau, tum quoad spiritalia bona, tum quoad temporalia, ō autem de electione ad gloriam, nec proinde de positiua exclusione esau a gloria ante præuisa demerita.

Obji. Rom. 9º et exodi 9º in hoc ipsum excitaui te, te pharaonem, vt ostenderem

in te virtutem; quib verbis constat Deum puniuisse peccatum pharaonis, vt ostenderet poam suam, ac proinde Deum etiam aliquos rpbare duntaxat, vt miam suam circa electos manifestaret.

Rondeo ttum verborum pdictorum ee, qd Deus voluerit quidem virtutem suam et poam suam ostendere in pharaone, sed ex intentione secundaria, qua npe graa Dei, et monitione ipsius moysis abusus vel abusurus erat; nam ex intentione 1aria etiam in ipso pharaone Deus ostendit miam suam, eum ad pœnitentiam ore prophetico et prodigiis adducendo.

Obji. Sap. 12°. sic de deo loquitr scrip. cum sit justus, juste oia disponit, ipsum quoq; qui o dt puniri condemnat, et exterum æstinat a sua virtute; go Deus punit sine meritis, saltem pœna damni, seu excludit a gloria.

Rondeo in vulgata editione aliter legi, npe hoc modo, ipsum quoq; qui o dt puniri condemnat, exterum æstimat a sua virtute, quomodo patitr hic locus difficultatem: et certè hæc lectio coit cum græco textu.

Obji. ex prou. 16°. vrsa ppter dnum operatus e dnus, impium quoq; ad diem malum, go &.

Dist. ant. impium Deus ppter semetipsum operatus e, id e ipsam impii substiam, quæ sedum naam suam o e mala, sed bona, C. id e impietatem ejus, N. Sic exponit illum locum Stus Aug. epla 116a.

Obji. Deus e abtutus crearum dnus, go

pœnas æternas pt illis infligere, etiam si nullum habeat peccatum.

dist. cons. pt illis infligere et decernere pœnas æternas absq; demeritis sub raõe doloris inferendi, Esto. sub raõe pœnæ, quæ semper culpam supponit, N.

ex dictis colligi pt idem oio sentiendum eo de repbaõe Angelorum malorum ac de rpbaõe houm malorum, nisi qd, cum boni Angeli graam quidem receperint, o tn acceperunt liberantem, qa nunqm fuerunt sub seruitute peccati, sed solius justitiæ serui; ita mali Angeli o fuerunt ob peccatum orig. rpbati; sed ttum ppter peccata actualia, nam in ortu suo justitiam acceperunt, qm ppriæ voltate amiserunt.

artus 2us

De effib rpbationis

Sicut effus pdestinaõis e id qd Deus facit circa pdestinatos, quos ad gloriam elegit; ita effus rpbaõis e id qd Deus efficit circa repbos vi decreti efficacis, quo illos a gloria exclusit; cum vero repbus o excludatr a gloria, prius qm vel peccatum orig. contraxerit, vel actuale commiserit, imo qm in alterutro pseuerauerit usq; in finem; quæritr an peccatum orig. vel actuale, vel etiam peccati pmissio, quæ consistit in aliqua substractiõe graæ vel sufficientis vel efficacis, aut etiam obduraõ vel excæcaõ usq; in finem; deniq; vtrum ipsa exclusio a gloria et pœnæ æternæ inflictio sit effectus reprobationis?

1ª ppoo

peccatum o e pprie dictus effus repbaois.

pbr, qa vt patet ex supradictis nil est pprie effus repbaois, sicuti nec pdestinaois, nisi qd efficitr a Deo ex vi et intentione excludendi hoes a gloria: sed peccatum Deo tqm caae efficienti tribui o pt, vt docent SS. pp. et thi cum ecclesia catholica.

Dices. peccatum aliqd pt ee pœna alterius peccati ~~ante~~ præcedentis; qd autem ht raoem pœnæ, pt effici a Deo, o enim malum in ciuitate, qd o fecerit Deus.

dist. maj. peccatum pt ee pœna alterius peccati præcedentis, quasi Deus velit illud simpliciter, et per se velit in pœnam prioris peccati, N. deus enim nunqm vult peccatum: impprie autem et per aliud raoe se vel antecedentis substractiois graæ, vel sequentis priuaois graæ sancticantis, Esto. hinc qo ad summum inferri pt vel promissionem peccati vel dolorem animi, tqm peccati appendices, quæ peccatum sequuntr in pectore ee effus repbaois, qa efficiuntr a Deo et procurantr, o verò ipsum peccatum, cujus caae Deus ee o pt.

2ª ppoo

peccati siue orig. siue actualis pmissio siue obduraõ et excæcatio o st effus repbaois.

pbr tum qa o videntr ista ee aliqd positiuum, qd a Deo poit effici; sed ttum negaõ graæ, qua pertraherentr ad bonum. tum qa qd antecedit peccatum siue orig.

siue actuale ō ē cāa actualis repbaois; si enim peccatum supponatr ~~[illegible]~~ pænitentiæ deletum, nullatenus influit in repbaoem vel potius ab ea ō ē, tqm effus; tum qa grāa plerumq; nobis denegatr juxta illud, ō ē volentis neq; currentis, sed miserentis Dei: at verò repbao nobis vitio vertitr, qa Deus de nostro justus ē, id ē nostrorum scelerum vindex, ō tum qa Deus ō ideo videatr permittere peccatum in repbis, ut eos excludat a gloria, sed potius vel ne hois libertatem lædat, vel ut puniat peccata præcedentia; si verò per effum repbaois illigeretr id oo qd aliquatenus conducit ad repbaoem; hoc sto peccati pmissio dici poet effus repbaois, qa nullus repbatr, nisi qui labi in peccatum permittitr.

3ª cluo

exclusio actualis a gloria et deputao ad pænas æternas ē effus pprie dictus repbaois.

pbr, qa nihil aliud reperiri pt, qd sit effus repbaois; tum qa illa exclusio a gloria et deputao ad pænas æternas ē aliqd positiuum, qd Deus efficit circa repbaoem ex intentione efficaci illos excludendi a gloria æterna ppter præuisa demerita. tum deniq; qa ut dotes glori ~~[illegible]~~ ossi corporis et aa sint effus pdestinaois, ita dt positiua ~~[illegible]~~ exclusio a gloria et deputao ad pænas æterna ee effus rpbaois, par enim vtriusq; rao.

caput vlt.

in quo soluuntr plura dubia circa affectioes pdestinaois et repbaois.

quæritr 1º. vtrum pdestinaõ et repbaõ in pdestinatis et repbis tollant libertatem seu potestatem actiuam ad agendum vel õ agendum

Rondeo negᵘᵉ tum qa pdestinaõ et repbaõ nil includunt præter Dei præsciam et decretum; sed neq; decretum, neq; præsciæ Dei obstant nostræ libertati, vt dictum ẽ supra; tum qa actualis gloriæ consecutio in pdestinatis, et exclusio à gloria in repbis prouenit ex bono vel malo vsu, lib. arb., supponit enim merita vel demerita, quæ semper cum libertate conjunguntr; qo a pari æterna bonorum ad gloriam electio, et malorum a gloria rejectio, qa supponit præuisa merita vel demerita õ destruit libertatem. tum qa Deus nihil in tempore confert pdestinatis vel repbis vi pdestinaõis et repbaõis, qd eorum in agendo tollat libertatem; illud enim eet vel graa præueniens siue sufficiens siue efficax, vtraq; autem ttum trahit consensum, sicq; õ officit libertati, imo et si phcè promouerentr voltes ad agendum, vt aliis placet, ita suauiter Deus illud præstaret, vt qa nouit modum optimum conseruandæ libertatis etiam sic præmouendo, hoc ipso confirmaret libertatem agentium liberorum.

Dices, vel aliquis ẽ pdestinatus, vel õ. si pdestinatus, qdqd agit, saluabitr; si õ ẽ pdestinatus, contra; qa repbaõ et pdestinaõ salutis aut damnaõ necessitatem inferunt.

Rondeo in nostra sententia illud argtum nullam vim hre; si quis enim supponitr quoq; benè acturus, qa õ ẽ electio ad gloriam, nisi ex præuisis meritis; item si quis supponitr repbus, supponitr quoque malè acturus, qa repbaõ ẽ ex præuisis

demeritis, quocirca dico falsam ee illam ppoem, si quis pdestinatus e ad gloriam, qd qd agat sive boni sive mali, saluabitr; nam si bene o agat, o erit pdestinatus, pdestinao enim supponit futura merita, quae o st futura nisi aliqdo debeant extere; item nisi quis male agat, o erit repbus, qa repbao supponit praeuisa futura demerita.

Rondetr ab aliis, qd etiam si pdestinao antecederet praeuisa futura merita, o trinde consequitr pdestinatum fore saluandum sine meritis, qa Deus dat merita, quae possit remunerare; sicq; falsum e saluandum fore hoem, qd qd agat vel o agat, modo sit pdestinatus, qa enim pdestinatus, saluandus o. id circo in tempore habebit merita, qa nullus scit, an sit pdestinatus, nunc semper dt bene agere sub illa spe, qd sit pdestinatus, qa nouit neminem saluandum, nisi laborauerit, sive meritum in praescia antecedat, vel subsequatr pdestinaoem electi ad gloriam.

quaeritr 2o. vtrum pdestinao sit certa seu vtrum, qui e pdestinatus, infaillibiliter sit salutem consequuturus.

Rondeo certo et infaillibiliter saluandum ee, qui cumq; e pdestinatus ad gloriam, o tn nrio, nec sine meritis.

pbr ista ronsio ex 1ti joan. 6o. haec est voltas ejus qui misit me, vt oe qd dedit mihi o perdam ex eo vnum: item joan. 4o. oues meae vocem meam audiunt, et ego vitam aeternam de iis, et o peribunt in aeternum, et o rapiet quisqm de manu mea.

item ex S.to Aug. lib. 5.o contra julianum c. 4.o ex his, sc. pdestinatis, nemo perit, quacumq; ætate moriatr; absit enim, vt pdestinatus ad vitam sine sacramento mediatoris finire permittatr hanc vitam. item ex fulg. lib. 1.o ad monimum c. 12.o vbi contendit Aplus Rom. 8.o vti tempore præterito, hoc modo, quos pdestinauit, hos glorificauit, &c. quæcumq; promisit Deus, jam facta dicimus qa de ipsis faciendis dubitare o debemus.

quæritr 3.o vtrum pdestinati sint certi de sua pdestinaoe?

Rondeo poe aliquem extraordinaria graa fieri certum de sua pdestinaoe, nil enim impedit, quominus Deus illam manifestare poit, quib voluerit; certum e verò ordinariè o reuelari, ne ppter salutis severitatem nimis extollantr hoes aut bona opera negligant, idq; pbr ex scrip. eccles. 9.o nemo scit, vtrum odio an amore dignus sit, sed oia in futurum reseruantr dubia et incerta. prou. 28.o beatus hoo, qui semper e pauidus. Rom. 11.o in fide tta noli altum sapere, sed time. 1.a cor. 10.o qui se existimat stare, videat, ne cadat. item ex ss. pp. passim maximè Aug. lib. de correp. et graa c. 13.o quis ex multitudine fidelium, qdiu in hac mortalitate viuitr, in numero pdestinatorum se ee præsumat; hinc autem sequitr o ordinario, reuelari pdestinaoem, sed etiam nemini fuisse reuelatam. vnde qd Aplus scribit Rom. 8.o certus sum, qa neq; mors, neq; vita, neq; Angeli, nec principatus, nec qdqd aliud poet me seperare a charitate Dei; id dicebat, qa spe confidebat illud ee futurum,

ō quasi hac de re certus cēt certitudine ppria, quæ oēm excludit dubitaoēm.

quæritr 4º. vtrum pdestinatus poit damnari et repbus saluari?

Rondeo pdestinatum, vt supponitr pdestinatus damnari ō poe, nec reprobum, vt reprobus ē, poe saluari; si verò sumatr pro psona, quæ est pdestinata vel repbata, hanc saluari, illam damnari poe in stu diuiso, certum ē, qtnus absolutè potuit fieri, vt qui ex præuisis meritis pdestinatur ad gloriam, nulla merita præuideretr habiturus; item repbatus ex præuiso demerito, potuit præuideri merita habiturus, si npe adiutus grāa Dei ō peccaret.

quæritr deniq; vtrum sint plures repbi, qm pdestinati?

Rondeo 1º. si de Angelis agatr id ēe incertum, quamuis pbabile sit plures Angelos ad gloriam ēe electos, qm ab ea exclusos, juxta illud apocalipseos, vbi dr, 3ª pars stellarum periit et cecidit de cælo id ē Angelorum, ō qd forte in rigore 3ª pars, sed saltem mircor pars ceciderit.

Rondeo 2º. qd, si agatr de hoib, plures tr repbi, qm pdestinati, vt patet ex Sti math. 7º lata porta et spatiosa via ē, quæ ducit interitum, et multi tr, qui intrant per eam angusta porta et angusta via ē, quæ ducit ad vitam, et pauci tr, qui inueniunt eam math. 10º multi tr vocati, pauci verò electi item ex SS. pp. Aug. passim et chrys. homilia ad populum Antiochenum, qa certum ē plures ēe infideles et hæreticos, qm fideles, nullus enim infidelis aut hæreticus saluabitr; item inter catholicos multi tr repbi, qui sine sacramentis decedunt, aut iis abutuntur,

vnde licet dicat S.tus joan. in apocal. vidi turbam magnam, qm dinumerare nemo poterat, hoc illigitr quidem, ita vt magnus sit numerus electorum, si in se consideretr, paruus tn, si in comparaoe repborum.

Quæstio 24.a

De libro vitæ.

liber vitæ tripliciter sumitr; 1.o pro lib. scrip. sacræ, in quo continentr pmissiones vitæ æternæ et præcepta ad eam consequendam nria, vt scribitr eccles. 24.o his verbis, hæc oia liber vitæ et testamentum altissimi. 2.o metaphoricè sumitr pronotitia gestorum in hac vita, qm post mortem habebit quisq; in extremo judicio, sic sumitr apoc. 2.o et aperti st libri et alius apertus e, qui e liber vitæ, et judicati st mortui ex his, quæ erant scripta in libro scdum opera eorum, de hoc libro vide Aug. lib. 2.o de ciu. Dei, c. 4.o 3.o liber vitæ signat notitiam illam, qua Deus nouit ea, quæ pdestinauit, sic psal. 18.o apoc. 3.o et 20.o; qa verò duplex e vita, ~~æterna~~ vna graæ sanctificantis pro tempore præsenti, altera gloriæ pro futuro, sicut duplex e pdestinao ad gloriam et ad graam, ita duplex est liber vitæ, 1.us vitæ præsentis, scdum qm aliquis viuit in graæ certo tempore, sed tn a graæ excidit, et dr liber vitæ scdum qd aliuus e liber vitæ æternæ per gloriam, qm quis pseuerando in bono vsque in finem vitæ consequitr, et dr liber vitæ simpliciter;

est go liber vitæ aliquis veluti catalogus saluandorum, qui a pdestinaoe o disquuntr nisi qd pdestinao includit actum, tum illectus tum voltis; hic verò liber vitæ e actus solius illectus, isq; speculatiuus, supponens decretum quo electus ordinatr efficaciter ad vitam æternam; hic quæritr, an aliquis poit deleri de libro vitæ.

1.a ppoo

pt quis deleri de libro vitæ præparatoriæ, quæ e scdum præsentem justitiam in hac mortali vita.

ppoo e certa; nam ipsi electi ad vitam æternam admittunt aliqdo graam sanctificantem, quo ssu illiqi pt illud psal. 78.i deleantr de libro viuentium, et cum justis o scribantr, unde liber ille, cujus caracteres deleri pount, dr scriptus ttum foris et extrinsecè, et id circò dr liber vitæ scdum qd.

2.a ppoo

nemo ablutè pt deleri de libro vitæ, in quo continetr decretum Dei efficax de gloria quibdam retribuenda.

pbr, qa deleri simpliciter de libro vitæ e eum qui præscitus fuerat et pdestinatus a Deo, o amplius præsciri saluandum; scd hoc repugnat infaillibilitati, tum præsciæ Dei, tum voltis ejus efficacis; go &.

cur go, inquies, dr, deleantr de libro viuentium et eum bonis o scribantr.

Rondeo illa verba illiqi de libro vitæ scdum qd; vel si de libro vitæ spter juxta Aug. incitata verba psal. 78.i rondeo ttum ee, vt deleantr o quidem pprie et de libro vitæ,

qa nunqm scripti st in eo, sed ttum sedum spem
rpborum, qui cum damnati fuerint, spe salutis
excidunt; hic autem liber vitæ spter dr scriptus
intus et foris, cujus proinde caracteres deleri o
pount.

Dices. moses exod. 32°. orans pro populo israel.
sic loquitr Deo, aut dimitte illis noxam, aut
si o facis, dele me de libro, quem scripsisti:
atqui moses erat scriptus in libro vitæ spter, go &.

Rondent aliqui hic o illiqi librum vitæ,
sed librum, in quo gesta insignium virorum
descripta erant, fauetq; hylarius in psal.
78.um huic interpretaoi; rondent alii moisem
id dixisse aliqua ai perturbaoe commotum; sed
viro mansuetissimo injuriam faciunt.

Rondeo autem, qdqd sit de illo libro, si
illiqatr liber vitæ spter, o id mosem dixisse, qti
putaret aliqm in illo libro vitæ scriptum spter
poo deleri; sed ex magno affectu et charitate
erga populum israeliticum id protulisse ad
veniam ejusmodi populo concedendam Deum
inclinaret.

Dices. ex Rom. 9°. sic ait Aplus, optabam
ego anathema ee a christo pro fratrib meis; go
judicabat se poo deleri de libro vitæ.

Rondeo 1°. ex orig. et chrys. id optasse
Aplum ex magno affectu erga fratres suos, si
modo illud fieri potuisset absqi sua culpa, vnde
ex orig. id dicebat paulus ex deuotione ai, o
ex prauaricaoe.

Rondeo 2°. ex s.to hyer. in epta ad algatiam,
per anathema illiqi mortem corporalem,
aliasqi corporis calamitates, quas ppter
christum et pro salute fratrum optabat
Aplus sacrificare.

Quæstio 25ª.

De poâ Dei.

cum duplex sit poa, actiua sc et passiua nulla e difficultas de poa passiua, quæ cum inuoluat imperfectioem, a Deo remouetr; in ea autem admittitr poa actiua, quæ siue in ordine ad actus immanentes, siue ad effus externos nullam in suo conceptu foali dicit imperfectioem; vnde dr 1ª paralip. 29º in manu tua, dne, virtus et poa; his positis sit

propositio

videtr in Deo admittenda aliqua poa exæquens virtute distincta ab illectu et voltte Dei.

pbr, qa illectus et voltas st ppium remotum agendi ad extra, qm admodum enim videmus creas, quæ pollent cognioe, indigere nihilominus poa motrice, ad motum localem sibi procurandu; item virtute aliqua distincta ab illectu et voltte ad effus extrinsecos pducendos, sic de Deo dicimus in ipso requiri poam exæquentem ad illectu et voltte distinctam, vt operetr ad extra.

Dicet. Script. et ss. pp. actiones Dei extrinsecas refundunt ttum in illectum et voltem; psal. 77º oia quæcumq; voluit, fecit. psal. 148º ipse dixit et facta st; sic enim leo magnus serm. de natiuitate, Deus cujus naa bonitas, cujus voltas poa; qo o e nria alia poa distincta ab illectu et voltte.

Rondeo aliquos etiam ex aduersariis, qui vltro fateantr ex neutro illorum locorum efficiente qd qm colligi contra nostram ppoem. Et verò de quouis hoe recte dr ipsum ambulare, et qdo et vbi vult; ex eo qd ex

nutu voltis ipsius pendeat vis motrix, per qm dr ambulare, qo pariter velle dei dr in scrip. et apud ss. pp. ee ipsum poe Dei, qa quaecumq; vult, facilè exequitr per suam poam exequentem, quare voltas Dei, qmuis efficacissima o excludit poam exequentem, sed illam applicat ad libitum.

Caeterum poa Dei exequens e infinita sicut et alia ois pfectio Dei se extendit ad oia; o e enim impoibile apud Deum oe verbum; luc. 1.o c. vnde vt obseruat s.tus Th. si oipoa ad impoibilia se o extendit, o e defectus virtutis in Deo, quae e rei impoibilis, vnde rectius dr aliqd fieri o poe, qm Deus illud facere o poe; hoc tta dr Deus facere o poe, vt quae jam facta st, o sint facta; audacter loquar, inquit sanctus ~~Augustinus~~ hyeronimus, cum omnia possit Deus, non potest suscitare virginem post ruinam; Aug. contra faustum, capite 5.o lib. 26.i ridet quosdam dicentes, si oipotens e Deus, faciat, vt quae facta sunt, facta o fuerint; aitq; idem ee, ac si dicerent, si Deus est oipotens, faciat vt quae vera st, falsa sint; rao autem euidens e cur Deus o poit, vt qd factum e, infectum sit, e qa illud implicat manifestam contradictioem, vt per se patet.

qd spectat ad quaes. 26.am de beatitudine, tria quaerit s.tus Th. 1.o vtrum Deus sit beatus. —

2°. vtrum sit nostra beatitudo obtiua. 3°. per qm actioem illectus an voltis possideatr; Deum autem eo obtum nostræ beatitudinis, eamq; consistere in visione et amore Dei consummato tractant thi in 1a. 2æ., imò jam nemo e phorum qui illas difficultates o euoluat in ethicis; superē go, vt dicamus Deus eo beatissimum, qa sibi sufficientissimus e, oe bonum possidet, oem continet pfectioem, et ita e beatus, vt sui prossessione cæteros hoes beatos efficiat.

faxit Deus, vt illam beatitudinem consequamur.

Finis tractatus
De diuinis attributis
dictati a d.d. Guischard
regio professore et
regiæ nauarræ
summo
moderatore

BIBLIOTHEQUE DE L'UNIVERSITÉ DE FRANCE.

TRACTA
DE
ATTRIBV

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
716